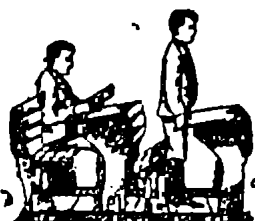

VĚSTNÍK

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO
ORGÁN ŘÍŠSKÉHO SVAZU KATOL. UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO.

Vychází dvakrát měsíčně kromě prázdnin. Redakce, administrace a expedice v Přerově, Blahoslavova 41. Roční předplatné 25 Kč. Číslo účtu pošt. šekového úřadu v Praze 208.349. - Kdo si ponechá 2 čísla je považován za odběratele.

Š K O L N Í N Á B Y T E K

vyrábí odborný závod

FRANTIŠEK TALLA V PŘEROVĚ,

Žerotínovo 20.

Vlastní vynálezy.

Prospekty zdarma.

Nakladatelství Československé akc. tiskárny, Praha II., Panská ulice 1., doporučuje: Konstantin Volařík, řídící učitel v Místě: „Prvouka“. Příručka pro učitele při vyučování. Cena Kč 8—, a od téhož autora: „Vlastivěda“. Cena Kč 9.

Jelikož zákonem předepsaných knih pro realie zavedené do obecných škol, prvouku a vlastivědu, není ani pro učitele ani pro žáky, musí si učitel podle různých pomůcek sám celoroční rozvrh učiva sestavit. A tomu účelu nejlépe Vám vyhoví nabízené příručky, které Vám za Kč 17— zašle výše uvedené nakladatelství.

Podnikatelství staveb, kapitální stavební rada

Ing. FERDINAND RUDOLF, architekt a stavitel,

přísežný soudní znalec Zemského civilního soudu v Praze. Ústřední kanceláře: Praha II., Palackého náměstí číslo 2. Telefon číslo 42774.

Projektuje a provádí veškeré stavby pozemní, hospodářské, průmyslové, činžovní, stavby monumentálních a spolkových budov, konstrukce železobetonové, stavební dohledy, adaptační práce, speciální opravy chrámů a budov historických. Stavební dozory nad prováděnými stavbami.

P R Á D L O A L Á T K Y

na vešk. dám. i pán. oděvy, prací, vlněné, hedvábné a prádlové, jako: šifony, véby, naturely, batisty, perkály, opály, zeříry, popelíny, flanely, barchety, sypkoviny, damašky, kanafasy, krádlé, prostěradla, matrac., ubrusy, ubrousky, ručníky, utěrky, kapesníky, pokrývky, záclony, hotové prádlo a všechny druhy do výbavy dodává rodinám solidní česká a křesťanská tkalcovna

Liznara Krauser, Dobruška, Čechy.

Zboží prvotřídní jakosti. - Nejlevnější ceny tovarů. - Za hotové i na splátky. - Vzorky a ceník k výběru zdarma. - Nejvýhodnější přímý nákupní pramen.

Přátelé a milovníci rostlin jsou členy Dendrologické společnosti. Přispívají svým členstvím k provedení ideálních cílů vědecké společnosti a získávají i levnější dítky matky flory pro své velké i malé zahrádky. **Nejste-li členem, ihned se přihlaste! Přihlášky přijímá**

DENDROLOGICKÁ SPOLEČNOST V PRŮHONICÍCH.

Členové dostávají ze spolkových zahrad v Průhonicích krásné a vzácné vytrvalé květiny (pereny) a okrasné dřeviny. V zásobě vybrané **nejkrásnější** druhy a odrůdy zahradní. **Vyžádejte si nový ceník a ilustrovanou publikaci (přes 50 ilustrací)!** Obé zasílá se členům zdarma, nečlenům 1 4 Kč, II. 9 Kč.

6 pánských zeřírových košil za Kč 100—.

dobírkou zasílá

tkalcovna JAN ČERMÁK, Náchod.

Košile jsou 90 cm dlouhé, pracované ze zar. stálobarevného zeříru, dobře šité, velké, pohodlné. Kdo by spokojen nebyl, obdrží peníze bez námitek zpět. Dlouholeté trvání firmy zárukou nejlepšího obsluhy.

Kupujte u firem, jež u nás inserují! Odvolávejte se při nákupu na náš list!

Učitel a úmornost jeho korespondence.
Chcete řešit vhodně tento problem?
Pořídte si

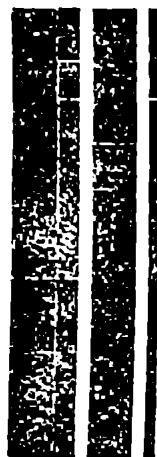
REMINGTON PORTABLE

psací stroj pro domov i kancelář.

Levnou cenou a splácením v měs. splátkách umožňujeme zakoupení každému.

REMINGTON, psací stroje spol. s r. o. BRNO,

Česká 24. — Telefon 1186.

Dětem jde k duhu

**Kathreinerova
sladová káva
Kneippova!**

I. 032

Ceníky zdarma, hračky.

Jindřich Hrbáček:

„Hold církvi“,
smíšený sbor s doprovodem
orchestru neb piana (harmo-
nia). Slova od Fr. Hanzelky.
Vhodný sbor pro akademie,
slavnosti i pro jiné příležitosti.
Doporučeno kritikou. Provést
možno i s malým orch. obsa-
zením. Partitura 4 zpěv. hlasy,
14 orch. hlasů, klavír. dopro-
vod 23.50 Kč. Zaslá skladatel
Přerov, Blahoslavova 41.

Zaručeně pravý včelí med Ia jakosti,

vysoce výživný a léčivý, pocházející z krajiny bohaté léčivým rostlinstvem, zasílá vyplá-
ceně 5 kg s plechovkou za 115 Kč včelařství „APIS“ v Šumicích u Uherského Brodu.
Přesvědčte se o vzorné poctivosti této nabídky!

VĚSTNÍK

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO.

Těm, kteří dosud nejdou s námi.

(Kolegům a kolegyním z organizací t. zv. pokrokových
a neorganizovaným.)

Jsou tradice, které nutno zachovávat, nemá-li dojít k myšlenkové a mravní krizi. Jsou však též tradice jiné, které jsou jak jednotlivci, tak celým společenským útvarům jen na škodu, neb brzdi myšlenkový vývoj, brání širšímu rozhledu a nedovolí nám odpoutati se od cesty, kterou se ubíráme, ač jsme přesvědčení, že jdeme směrem nesprávným.

Každý stav má určité, namnoze takřka vžitě tradice a má je tedy i učitelstvo. Nelze ani pomyslet, že bychom mohli opustiti z nich ty, které z nás činí vychovatele, oddané v první řadě práci pro jiné, pracující pro lepší budoucnost jiných. Zapřeli bychom sebe samé. Však naproti tomu lpíme také, a to dokonce velmi houževnatě, na tradicích, které jsou naší prací a nám samým jen na škodu. Jsou to tradice nenávisti proti všemu, co souvisí s katolicismem, tradice odporu proti Římu, hozené v náš národ chytrými Němci, kterých se však nikdo nedrží tak pevně jako národní učitelstvo.

Tímto tradičním odbojem nestavíme se však pouze proti náboženským ideám národa, ale proti celému řádu, na němž jest zbudována současná společnost. Myšlenkově se rozcházíme s příslušníky jiných stavů, ba s celým národem. Domníváme se, že pouze my máme pravdu a ne jiní, ač zatím jsme naprosto na omylu.

Rozchod s ostatními vrstvami národa má ovšem pro nás další neblahý následek: rozcházíme se také sami mezi sebou, žijeme v naprosté nesvornosti. — Propast mezi jednotlivými skupinami čl. učitelstva se pak neustále ještě zvětšuje. Kam takto dojdeme? — Tvoří se organizace nové a nové, jejichž smysl a rozdíl jedné od druhé jest těžko pochopiti, neb jejich účel jest formován naprosto nesrozumitelně, nejasně, nepřesně. Nejsou již organizacemi odbohovými, jež by měly chrániti zájmy učitelstva a školy, ale spíše doménami jednotlivců s úkolem hájiti jejich vlastní zájmy. Vůdčí myšlenka všech, ať již ve skutečnosti či pouze k maskování jiných plánů, jest ovšem jedna: boj proti katolicismu.

Jest však myslitelné něco podobného u odbohových organizací? Vidíme to u jiného stavu? Taková základní idea organizační budí ovšem nespokojenost členstva s výsledky práce a působí samozřejmě k organizačnímu rozkladu. Domněnka, že se tvoří nějaké opravdové celostátní federace učitelstva, neb že dokonce

se připravují nějaké všeslovanské učitelské svazy a že tedy učitelstvo jest organizačně na postupu, spočívá na naprostém omylu. Několik Němců a Maďarů nezastupuje všechny německé a maďarské učitelské organizace, dva, tři Poláci, Slovinci, Chorvaté atd. nezastupují všechny učitelské organizace svých domovů. Vždyť ti z čsl. učitelů, kteří ony sjezdy a schůze s tak velkorysyými úkoly svolávají, nemají také naprosto žádné legitimace mluvití za všechno čsl. učitelstvo. Nechme proto fangličkářství, nelze je nazvat organizační prací, ale hledme se sjednotit napřed mezi sebou a pak tvořme svazy celostátní, všeslovanské. Tak jediné dojdeme k pozitivním výsledkům. Postup opačný je nemožný.

Příslušníci tak zvaných »pokrokových« učitelských organizací namnoze již poznali, že jdou cestou nesprávnou, která je nepřivede celkem nikam. Proč však setrvávají ve svazcích, s nimiž nesouhlasí, proč zapírají své »já«, proč ta neupřímnost? Zdržují je pouhé ohledy, obávají se výtek kolegů. Charakteristická česká slabost: »Co si lidé pomyslí?« nutí je k přetvářce.

Nedbejte ohledů, kolegové a kolegyně, zapomeňte na plané řeči o jakýchsi povinnostech čsl. učitelstva k husitismu, k boji proti »Římu«, pronášené rok od roku na organizačních schůzích! Jsou to směšnosti. Ti, kteří k vám takto mluvili, neměli širšího rozhledu, nemohli tedy vám říci něco jiného, významnějšího; jejich schopnosti také na to nestačily. Rozejděte se s organizacemi, které vám nevyhovují a pojďte s námi! Organizace katol. učitelstva čsl. nemá v programu jen úkoly náboženské, ale také práci, která má přinést učitelstvu a celému národu obrození i v jiných směrech.

Vyznáváme veřejně své náboženské přesvědčení. Totéž činí většina národa, proč tedy mělo by právě učitelstvo považovati toto jednání za něco pro sebe nepřijatelného? Víra jemu neuškodí. Ti, kteří vás mají dosud v rukou, straší vás jako malé dítky předkonkordátními pohádkami o kostelníčení, kostelním zvonění a jiném podobném, co vše prý vás čeká, nepůjdete-li s »pokrokem«. Nebojte se! Jsou to nesmysly. Ani hrátí na varhany v katol. kostele vás nebude nikdo nutit. Tuto kostelní funkci zastávají již dávno příslušníci jiných stavů, ať již více či méně hudebně vzdělaní, kteří s největší radostí zasedli na vaše dlouholetá místa u varhan, opuštěná však po 28. říjnu z nařízení předávků organizací, závidějících vám mimořádný příjem několika korun za poctivou práci.

Máme dnes již vybudovanou organizaci pevnou, samostatnou, pro všechny úkoly soběstačnou. Mnozí z vás jdou myšlenkově s námi, odebírají náš list, schvalují jeho zásady, setrvávají však přes to v organizacích, s nimiž nesouhlasí, jichž schůze nenavštěvují a jež až na placení příspěvků celkem ignorují. Nečekejte až na hodinu dvanáctou, až již nebude »modou« býti členem spolků s pokrokovým nátěrem, ale přistupte již nyní do našich řad! Čím více nás bude, tím dříve a tím lépe vybudujeme jednotnou organizaci čsl. učitelstva, oddanou jen ideám výchovy národa a práci za lepší budoucnost učitelského stavu, nezávislou pak na zastaralých frázích a heslech.

Jindřich Hrbáček.

Proměnili jsme na přání P. T. odběratel „Věstník“ na 14ti denník. Předplatné jsme nezdvojnásobili, ač vydání bude skoro dvakrát více než dosud. Místo dosavadních 15 Kč bude předplatné pouze 25 Kč ročně. Zaplaťte je alespoň včas! Složenky vložíme do 2. čísla. Poukažte pak ihned předplatné, vyrovnejte starý dluh!

Naše činnost o prázdninách.

—Kafr— Letošní prázdniny znamenaly pro nás zase značný krok kupředu. Naše prázdninová sněmování mají už svůj dobrý zvuk a členstvo se jich rádo a s ochotou zúčastňuje, protože jsou to obyčejné chvíle nejen formálního vydávání počtu z celoroční práce, ale i chvíle přátelské zábavy, vzájemného poznávání. Jsou to dny, ve kterých čerpáme jeden od druhého nových sil k naší další práci, nového povzbuzení. Sdělujeme si zkušenosti ze školního i mimoškolního života a naše organizace není pak jen šedivou mašinerií, nýbrž opravdu útvarem rodinným.

Nelze ani dosti doporučiti, aby zejména mladší kolegové a kolegyně hojně se zúčastňovali našich schůzí o prázdninách, protože tam teprve poznají družného ducha naší organizace a vidí, jak pracujeme. Vidí nejen velké obtíže, které se nám v cestu stavějí, ale vidí i houževnatost a kladné výsledky naší práce.

Jubilejní výstava republiky v Brně byla užřádkována předurčena k tomu, aby se v Brně shromáždilo naše moravsko-slezské učitelstvo a aby tam vykonalo svou formální valnou schůzi. 1. července t. r. konal se v Brně na výstavišti lidový den, který shromáždil desetitisíce příslušníků lidové strany a byl nejmohutnějším projevem katolického lidu moravsko-slezského pro republiku.

Škoda, že z technických příčin nebylo možno zařaditi naši valnou hromadu do rámce tohoto dne, kdy bylo Brno zaplaveno bílými karafiáty. I tak ovšem se lidového dne zúčastnilo mnoho našich členů, kteří jsou zároveň komunálními pracovníky. Viděli jsme v průvodě starostu města Příbora, odb. učít. Otáhalu, val.-meziříčského pracovníka, říd. učitele V. Praxla, kromě mnohých jiných z Brněnska, Hustopečska a z jiných blízkých krajů.

2. července večer byl konán přátelský večírek v Novém domově v Brně. Pestrý program byl připraven kolegyní V. Cvečkovou. I jiné kolegyně brněnského odboru se přičinily o zdar večírku tím, že předvedly humornou jednoaktovku a několik podařených výstupů. Originální kvartet hustopečského odboru pod vedením kol. říd. uč. Vobrovského zpestřoval program. Nakonec se všichni účastníci zúčastnili aktivně večírku sborovým zpěvem s doprovodem klavíru. Zábava trvala dlouho do noci, přes to, že většina přítomných byla unavena cestou i prohlídkou výstavy.

3. července o 8. hod. ráno sloužil pro účastníky valné hromady v Sirotní ulici mši sv. obětavý dp. P. Adolf Vašek. O 9. hod. zahájil předseda spolku kol. poslanec, odb. uč. Vičánek valnou hromadu v Novém domově. Prostorný sál Nového domova byl nabit účastníky, takže účast na valné hromadě byla největší za posledních let. A mohla býti ještě větší, jen že ve stejnou dobu se konaly exercicie pro učitelky v klášteře řepčinském. I tak jsme byli návštěvou příjemně překvapeni.

Předseda věnoval posmrtnou vzpomínku zemřelým členům spolku: kol. Klimentovi z Lomnice, P. Kolískovi, koleg. Barboře Bedrošové, S. Kornelii Juráskové a kol. Fr. Poláškoví, což shromáždění vyslechlo stoje. Pak byly navrženy pozdravné telegramy prezidentu republiky a náměstkovi předsedy vlády ministru dru Šrámkovi, které byly shromážděním přijaty s potleskem.

Nato byly podány zprávy. Zprávu jednatelskou podal jednatel, odb. uč. Hanzelka. Počet členstva se zvýšil skoro o 10 proc. a naše organizace na Moravě a ve Slezsku má nyní na půl sedma sta členů a členek. Byly založeny nové tři krajské odbory, takže je nyní 21 odborů, z nichž všechny skoro jsou činné a intenzivně pracují. Odbor uh.-brodský má i zastoupení v okr. škol. výboru za učitele. Sekretariát vedl letos jednatel. Různé intervence v Brně ochotně konala kol. odb. uč. Alberta Teplá, za což jí patří díky. Také poslanec dr. Daněk, který byl právním rádcem spolku, zasluhuje poděkování. Příštím rokem postará se členstvo o to, aby jeho počet vzrostl ještě více. Jednatelská zpráva byla pak vzata na vědomí.

Zprávu pokl. přednesla pí profesorka Váňová. Příspěvky členské byly celkem dobře placeny, ač je celkem ještě mnoho dlužníků. Třeba, aby organizační nedoplatky byly brzo vyrovnány. Důkladná pokladní zpráva byla po zprávě revisorů účtů schválena a pokladní byl vzdán zasloužený dík za její pečlivou a velikou práci.

Redaktor »Věstníku«, kolega odborný učitel Hrbáček, podal zprávu, která byla přijata s uspokojením, protože kolega Hrbáček vedl Věstník vzorně a získal mu mnoho nových odběratel. Po jeho referátu usnesla se valná hromada přednésti říšskému svazu katolického učitelstva návrh, aby Věstník byl vydáván po prázdninách 14denně. Kol. Hrbáčkově poděkoval předseda za obětavé vedení Věstníku.

Nato promluvil předseda Vičánek ještě o návrzích různých školských zákonů, jak byly výborem v tomto roce projednávány a ujasnil také stanovisko lidové strany k těmto návrhům. Jest si jen přát, aby také strana mínění a rad katolického učitelstva respektovala.

Valná hromada byla po čtyřhodinovém jednání ukončena, když byly projednány volné návrhy. Debaty se zúčastnily kol. ředitelka B. Binková, kol. Praxl, Kolek, Otáhal a jiní. Z valné hromady vyšel také návrh na zřízení svazu slovanského katolického učitelstva. Návrh bude předmětem jednání jak ve výboru zemského spolku tak i ve výboru Říšského svazu katolického učitelstva.

Po valné hromadě odešli účastníci k prohlídce výstavy. Ve středu ráno pak odjížděla z Brna 16členná delegace mor.-slezského zemského spolku ke slavnostem českého zemského spolku do Českých Budějovic. Delegace v Budějovicích vzrostla na 20člennou. Ve středu večer se zúčastnila přátelského večítku v Besedním domě. Večírek zahájila kol. odb. učitelka L. Mayerová, která zvláště vřele uvítala hosty z Moravy a Slezska. Za uvítání poděkoval posl. Vičánek.

5. července byl konán zemský sjezd katolického učitelstva z Čech.
- Zúčastnilo se jej na 700 katolických učitelů z celých Čech. Uvážíme-li, jakému teroru jsou až dosud vystaveni naši členové a členky v Čechách, můžeme býti na tuto velikou účast hrdí. Sjezd byl započat v katedrále slavnou mší sv., kterou sloužil ndp. biskup česko-budějovický, J. M. Šimon Bárta. Slavnostní promluvu měl P. Reban, duchovní rádce budějovického odboru, který ve své krásné řeči dával katolickému učitelstvu za vzor svaté věrověsty Cyrila a Metoděje. Po mši svaté se shromáždilo učitelstvo před pomníkem vlasteneckého biskupa Jirsíka. Kol. odb. učitel Šlajs tam pronesl proslov, ve kterém zdůraznil, že po příkladu velikého biskupa chce i katol. učitelstvo pracovat pro vlast, církev a národ. Pomník biskupův byl pak ozdoben věncem.

O půl 11. byl zahájen v Besedním domě sjezd. Zahájil jej předseda jihočeského odboru kol. říd. učitel Duha, který ve svém proslovu zdůraznil radost nad hojnou účastí. Předsedou sjezdu byl pak zvolen zemský předseda český prof. An. Novák. Místopředsedy byli zvoleni poslanec Vičánek a kol. Mayerová, zapisovateli kol. Slanař z Hlučína a kol. Moslerová z Opavy.

Předseda sjezdu uvítal vzácné hosty nejv. p. biskupa Šimona Bárty, Msgr. Slavíka, spirituála P. Rebana, kanovníka Bočka, redaktora Vědrale, řed. Trnku, poslance a senátory Vičánka, dr. Nováka, Hinter-

müllera, Šachla. Pozdravné přípisy sjezdu poslali p. arcibiskup pražský J. M. dr. Kordač, p. biskup královéhradecký J. M. dr. Kašpar, starosta města Budějovic dr. Dlouhý, říd. uč. Brynych a jiní. Ze sjezdu byly poslány pozdravné telegramy sv. Otci, Msgr. dr. Šrámkovi, p. prezidentovi, arcibiskupu Kordačovi, biskupu Kašparovi a ministru Hodžovi.

Sjezd pozdravil nadšenou řečí p. biskup Bárta, který jevil o jednání sjezdové veliký zájem, za Kat. akci a za Apoštolát promluvil P. Reban, za měst. radu Kalista, za okres župní tajemník Kliment, za lidovou stranu P. Macek, za lidové pošt. zřizence p. Novotný a za Říšský svaz katolického učitelstva kol. Mašát.

Prvním řečníkem byl posl. dr. Novák, který omluvil ministra dr. Noska a vyřídil pozdrav klubu poslanců lidové strany. Ve své temperamentní řeči, která byla odměněna velikým potleskem, uvedl, že jak těžkých okolností pracuje lidová strana ve školských otázkách, protože ve školských věcech není dosud koalice. V těchto věcech jdou všechny strany svorně proti straně lidové. Po jeho řeči byl přečten manifest katolického učitelstva katolickému lidu.

Odpoledne konala se valná hromada jihočeského odboru a valná hromada Říš. svazu. Na val. hromadě odboru byly podány zprávy funkcionářů a byl odevzdán duchovnímu správci jihočeského odboru P. Rebanovi diplom čestného členství.

Valnou hromadu Říšského svazu řídil předseda kol. Mašát. Jednatel odb. učitel Hanzelka podal potom zprávu jednatelskou. Obsáhlou zprávu o »Věstníku« po stránce redakční i administrační podal odb. učitel Hrbáček, jemuž byly vysloveny díky za vzorné vedení »Věstníku«. Valná hromada potom jednomyslně se usnesla, aby »Věstník« byl vydáván 14denně. Je to jistě velikým úspěchem naší organizace, že můžeme svůj časopis vydávat 14denně a při tom je předplatné z 15 Kč zvýšeno pouze na 25 Kč. Za nepřítomného pokladníka podal zprávu pokladní také odb. učitel Hrbáček. Všecky zprávy byly vzaty na vědomí. Na to byly vykonány volby nového říšského správního výboru. Předsedou byl zvolen posl. Vičánek, I. místopředsedou prof. Novák, II. místopředsedou odb. učitelka Mayerová, jednatelem odb. učitel Hanzelka, pokladníkem odb. učitel Reček, redaktorem odb. uč. Hrbáček. Právní hlídku povede dále odb. učitel Mašát. Do výboru byli dále zvoleni z Čech: odb. uč. R. Budělovská, odb. uč. Mašát a Šlais. Náhradníky prof. Voják, řed. Trnka, říd. uč. Luhan, profesor Schwarzer, prof. Lřibický. Z Moravy členy: Uč. M. Moslerová, odb. uč. Otáhal, říd. uč. Ježek, náhradn. uč. Boček, odb. uč. Žamberský Jančařík, Slanař a učitelka Kučerová. Revisory účtů zvoleni kol. Trojan, Šlais a Čermáková.

Po ukončení valných hromad pokračováno dále ve sjezdovém jednání. Odb. učitel Hanzelka přednesl referát o činnosti katol. učitele ve škole i mimo školu. Cílem učitele katolického musí býti spojení těchto tří činitelů: školy, kostela a rodiny, aby výchova byla zdárná. Jeho praktické poznámky a pokyny byly se zájmem vyslechnuty.

Poté promluvil posl. Vičánek o školských reformách a uvedl, také stanovisko zaujímá lidová strana v jednotlivých otázkách školy se týkajících. Jeho řeč byla rovněž odměněna bouřlivým potleskem. Pan ředitel Trnka podal několik cenných námětů organizačních, zejména o tom, jak může katolický učitel pracovat v Katolické akci. Chrálem svatováclavským byl sjezd po 6. hodině ukončen.

Večer konána v rámci slavností cyrilometodějská akademie. Promluvil prof. Novák a odb. rada dr. Hronek o významu sv. Cyrila a Metoděje. Hudební program obstarala Cyrilská jednota.

Při sjezdu byla jihočeským odborem uspořádána zdařilá výstavka. Byly tam ukázky z činnosti katol. učitelstva, historie a vývoj odboru, vzácné ruční práce, zejména kroje, výkresy žáků a žákvň. různé drobnosti z ručních prací a j. Ke slavnostem byl vydán almanach jihočeského odboru »Vltava«, který je knížkou opravdu reprezentativní. Ve-

dle historických a programových článků je tu článek o jihočeských krojích, básně učitele a básníka J. Bartušky a také dva jeho krásné dřevoryty. Výprava sborníku je prvotřídní.

6. července uspořádali účastníci zájezdu výpravu do Zlaté Koruny, kde promluvil o mučednících doby husitské kol. prof. Novák. Jeho přednáška na místě, které je posvěceno knví mučedníků za vínu, byla velmi zajímavá a přinesla nám mnoho nového. Pak byl ještě navštíven Český Krumlov a prohlédnut zámek a zámecký park.

V sobotu někteří účastníci za vedení obětavých budějovických kolegů sl. Ratajové a Daňhové navštívili zámek Hlubokou, který je beze sporu perlou jižních Čech. V Hluboké se odloučili konečně nešvyrvalější (zejména Moravané a Slezané) a nastoupili výlet na Šumavu za vedení kolegy Sadílka.

Krásné dni sjezdové uplynuly. Je naší povinností, abychom zužitkovali vše, co nám daly. Jistě se tak stane. My, účastníci z Moravy a Slezska, děkujeme srdečně kolegům a kolegyním z Čech, zejména budějovickému odboru, že se tak dobře o nás postaral a už nyní je zve-me na Moravu, abychom jim mohli jejich pohostinství oplatit. Jdeme posílení a s radostí a zápalem po prázdninách do nové práce. Kéž se sejdeme všichni zase ve zdraví za rok v Praze o svatováclavských slavnostech.

Ze zprávy redaktora „Věstníku“.

(Předneseno na valné hromadě »Říšského svazu« v Čes. Budějovicích a moravského spolku v Brně.

Po stránce redakční snažil jsem se vésti list, aby vyhovoval potřebám našeho hnutí, potřebám školským a stavovským a to tak, jak toho doba žádá. Neuzavíral jsem list názorům různých směrů, jak se tyto objevily v naší organizaci. Bylo dobré, že se vyvolaly diskuse o určitých tematech. Neuškodily nám, naopak, vzbudily zájem jak ve vlastních řadách, tak i mezi jinými, kteří se takto aspoň dověděli že existujeme. V řešení různých otázek nebyli jsme jen v defenzivě, ale i v ofenzivě. Brojili jsme proti názorům protikatolickým, ale i proti různým zkostnatělcům, kteří případně se hlásí i ke katolicismu, ale na katolické hnutí se dívají pod nepravým zorným úhlem, a také proti těm, kteří náš stav nevhodnými kritikami neoprávněně snižují.

Redakce byla vlastně zároveň druhým sekretariátem jak obou zemských spolků, tak Říšského svazu. Učitelé, kněží i příslušníci jiných stavů velmi často žádali o rady a pokyny. Co bylo možno, vyřídil jsem sám, jinak aspoň další vyřízení jsem zařídil. Důkazem toho jest veliké číslo odeslaných dopisů »Věstníku«: 1375, ač ještě více bylo různých tiskopisů, agitačních a insertních letáků, upomínek atd. Kolik činily korespondenční výlohy, dá se vypočítati. K dotazům byly někdy připojeny známky na odpověď, ovšem ne vždy, jak by bylo třeba. Prosím v tom ohledu o nápravu.

Dbal jsem, aby list vycházel vždy ve správných lhůtách. Obsah listu byl letos větší. Každé číslo mělo aspoň 24 stran, některá i 28 stran. Záleželo to na finanční situaci listu. — Měsíčník může si všimati jen určitých zjevů a otázek, k některým nemůže vůbec zaujati stanovisko, protože zatím, než vyjde, utváří se situace jinak. Bude-li list od prázdnin 14deníkem, jak odběratele i odbory žádají, může se ovšem pracovati jinak, lépe a účelněji. Na konci zprávy o redakční části listu děkuji srdečně všem spolupracovníkům za jejich činnost, směřující k obrodě našeho stavu, školy, národa.

Zpráva o admin. stránce listu. Pokud se této týká, hleděl jsem, aby list docílil náležitého rozšíření. Pracoval jsem k tomu, aby list dával veřejnosti jak katolické, tak i ostatní, co nejvíce zpráv o nás, o naší práci, o našich cílech, aby nebylo neznámo, že českoslov. učitelstvo není pouhou massou prosáklou nevěrou, ale že jest v něm přece skupina, která zůstala věrna církvi.

Finanční stránka listu, jedna z nejdůležitějších bodů základu tohoto jest dobrá. Ovšem, kolik bylo třeba práce k tomu, abychom nebyli pasivní, pochopí jen ten, kdo zná poměry časopisecké.

Příjem: Na účet minulého ročníku	4.794.07 Kč
Předplatné	20.123.05 Kč
Insertné	6.717,14 Kč
Různý příjem, v tom fond listu	1.752.05 Kč
Celkem	33.386.31 Kč

Vydání: Na účet minulého ročníku	3.561.01 Kč
Získávání inserce, insertní korespondence	1.172.54 Kč
Výlohy redakční, honoráře, korespondence organ.	3.222.04 Kč
Tisk	13.322.85 Kč
Expedice (práce, materiál, novinové známky)	3.068.50 Kč
Administrační výlohy	4.622.72 Kč
Zůstatek na hotovosti a na kontě šek. úř.	4.416.65 Kč
Celkem	33.386.31 Kč

Výboru Říš. svazu byly podávány zprávy o stavu listu čtvrtletně. Pracovali jsme zcela bez subvencí a jakýchkoli podpor.

Abych získal obnosu, na základě kterého by se mohlo pomýšletí nažádaný 14deník, dal jsem k odběratelům výzvu ke sbírce na fond »Věstníku«. Tato měla ovšem spíše účel agitační, aby se vzbudil zájem o list. Obvykle se jeví větší zájem o to, nač se musí platit ještě nějaký příspěvek mimořádný, než nač se platí pravidelně. Všimněte si socialistických organizací a socialistického tisku.

Účtování listu, jak pp. revisori se přesvědčili, vede se podvojně, aby byl stále jasný obraz finančního stavu listu.

Rád pracuji pro list, těší mne jeho úspěchy, neb jest naší nejučinější zbraní. Máme tolik povinností, tolik ideálů a také tolik práv, jejichž dobytí jest žádoucí! Pokud mi popřeje Bůh zdraví, okolností dají mi možnost práce a kolegové důvěru, chci vésti »Věstník« tak, jak jej vedu, i nadále. I při zprávě o administrační stránce listu musím vzpomenouti s povděkem i těch, kteří konali práce administrační a expediční.

Předkládám tuto zprávu a prosím o případné návrhy, jak bychom šli vpřed rázněji a s většími úspěchy. Do příštího ročníku pak Zdař Bůh!

ORGANISAČNÍ HLÍDKA

Funkcionáři našich organizací:
Říšský Svaz katol. učitelstva čsl.
v Praze.

Předseda: posl. Jos. Vičánek, odb.
učitel v Uh. Hradišti, Mor.

Místopředsedové: I. Ant. Novák,
prof. v Praze-Vysočanech, Ob.
dům II.

II. Ludm. Mayerová, odb. učitelka,
Čes. Budějovice.

Sekretář: Frant. Hanzelka, odb.
učitel, Hodslavice, Morava.

Pokladník: Alois Reček, odb. uč.
ve St. Městě u Uh. Hradiště,
Morava.

Redaktor spolkového »Věstníku«:
Jind. Hrbáček, odb. uč. v Přerově,
Blahoslavova 41.

Zemský spolek katol. učitelstva
v Čechách:

Předseda: Ant. Novák, profesor v

Praze-Vysočanech, Ob. dům II.
Jednatel: Růž. Budělovská, odb.
uč., Praha-Košíře, Na Cibulce 9.
Pokladník: Rich. Vojáček, prof.,
Praha VIII., Jirečkova 17.

Čís. účtu pošt. úřadu šekového v
Praze 1114. Sekretariát Praha
II., Bredovská 3.

Spolek katol. učitelstva na Mo-
ravě (i pro Slezsko):

Předseda: posl. Jos. Vičánek, odb.
uč. v Uh. Hradišti.

Místopředsedové: I. Václav Praxl,
cvič. učitel ve Val. Meziříčí.

II. Karel Ježek, říd. uč. v Hlučíně.
Jednatel: Frant. Hanzelka, odb.

uč. v Hodslavicích.

Pokladník: Marie Vánová, prof.
učitelského ústavu v Brně, Za-
hradnická 21.

Číslo účtu pošt. šek. úřadu v Brně
102.758.

Upozornění členům: Upozorňuji členy, aby pamatovali: 1. členové z Čech, kteří se nově přihlásili na základě letáčku a tuto přihlášku mně poslali, dostanou legitimace ze zemského sekretariátu v Praze, 2. členové z Moravy dostanou legitimace z moravského zem. spolku, 3. členové, kteří nemají ještě míst, ať oznámí své adresy jednateli. Budou zaznamenáni, aby se jim mohlo dopsati, kdyby někde místa byla. 4. Hlaste každou změnu bydliště po prázdninách jednateli krajinického odboru, jednatel krajinického odboru pak hromadně ohlásí změny zemskému jednateli. 5. Kdo přichází na nové místo, informuj se o příslušném krajinickém odboru a nechej se tam zapsat. Adresu funkcionářů sdělí případně zemský jednatel. 6. Krajinické odbory zařídte ihned po prázdninách schůze členské a počnete s organizační prací. Zrevidujte počet členstva, vypište změny, získávejte nové členy, kteří do obvodu vašeho krajinického odboru přijdou. — Frant. Hanzelka.

Číníte-li dotaz redakci, administraci, jednateli a vůbec funkcionářům organizací, připojte příslušné porto. Žádáte-li je za intervenci u jiné osoby, u úřadu atd., připojte porto příslušně větší, bv ten, jemuž píšete, nemusí náklad vaší korespondence sám hradit.

Katolické učitelstvo z Hané a sev. Moravy zúčastní se korporativně eucharistického průvodu odpoledne 9. září v Olomouci. Pozvěte známé, ať jest účast co největší. Blíží se v letáčcích.

Hrbáček.

Mnoho čísti, ale ne mnohé.

Ammonino.

ROZHLEDY

Výňatek ze zákona a čtvrtých třídách na měšťanských školách. Čtvrtá závěrečná třída může se zřídit při měšťanské škole, přihlásí-li se do ní aspoň 20 žáků, je-li přes 50 žáků, zřídí se pobočka. Čtvrté třídy zřizují se zatím na jeden školní rok a obnovují se počátkem příštího školního roku. Zatímni promění se v trvalé, budou-li obnovovány nepřetržitě po

3 školní roky. Třídy mohou býti chlapecké, dívčí neb smíšené. Docházka do 4. třídy není pro žactvo povinná, žáci zapisují se jen na žádost rodičů. Pro každou 4. třídu zřídí se jedno nové místo lit. odb. učitele. Vyučování, k němuž je třeba zvláštní zkoušky učitelské způsobilosti, odměňuje se jako vyučování nepovinným předmětům. Náklad osobní hradí se jako osobní náklad na ostatní školy, náklad věcný obcí. Jednorocní kursy mění se ve 4. třídy, žáci čtvrtých tříd jsou postaveni na roveň absolventům nižších středních škol. Zákon nabývá platnosti počátkem škol. r. 1928-29.

Z resoluce přijaté manifestačním sjezdem SUČS v Brně. »Má-li škola náležitě plnit své výchovné úkoly v demokracii, to jest, má-li vychovati pokolení osvícené, snášlivé a v pravdě lidské, musí býti důsledně odcírkevněna. Rozluka církve od státu a školy jest základním předpokladem úspěšné a zdárné výchovy. Proto poctivost a pokrokovost politických stran budeme posuzovati dle toho, jak opravdově a soustavně budou pro rozluku pracovat. Uznávající výchovnou hodnotu pravého náboženství prohlášíme, že škola odcírkevněna nebude protináboženská. Jest povinností jednotlivých církví, aby si samy mimo rámec školního rozvrhu obstarávaly náboženské vyučování svého vyznání. Škola při práci výchovné, nepouštějíc vědeckého základu působení svého, bude i potom pracovat oněmi vznešenými a nepomíjejícími hodnotami náboženskými, jež jsou společné všemu kulturnímu světu, a jež rozdělují, ale spojují a sbratřují lidské pokolení přes všechny rozdíly náboženských vyznání. — K ostatním bodům resoluce, týkajících se stá-
vovských otázek, hodí se tento »rozkaz« k odcírkevnění školy, »prohlášení«, jakou odcírkevněna škola nebude a »příkázání« povinností církví, skutečně jako pěst na oko. Tak si patrně také představují žádané základní formování školství na zásadách činné školy. Pán Bůh s námi!

Při sjezdu čsl. učitelstva v Brně byla založena Federace učitelstva

nár. škol v ČSR. Pěkný a honosivý název, ale skutečnost? Sjezd nebyl sjezdem všeho čsl. učitelstva, ba ani všechny t. zv. pokrokové organizace se neúčastnily, ostatně ani nebyly pozvány a nemůže tedy sjezd jménem všeho učitelstva mluvit, tím méně zakládati nějakou federaci. Že na sjezdu prohlásil Němec a Maďar, že chtějí se sjezdujícími »pracovati rukou v ruce na upevnění pokroku a demokracie« (dle referátu), zase nic neznamena. Nezastupovali všechno německé a maďarské učitelstvo. »Federace« má proto ke skutečné federaci daleko. Nemluvíme pak vůbec ani o tom, že nějaký svaz, který by ohtěl nésti honosivý titul, že spojuje veškeré čsl. učitelstvo, musil by mít ve svých řadách i nás čsl. učitele a učitelky katolické. Federace učitelstva ČSR by pak musila mezi své členy čítati rovněž katolické učitelské organizace všech národností. Tedy ne jen »patentovaný pokrok«.

Pořadatelé tak zvaného sjezdu čsl. učitelstva konaného počátkem července v Brně si stěžují, že vláda nevyslala k němu žádného ze svých zástupců, zatím co na sjezd hostinských a kavárníků přišel prý ministr obchodu inž. Novák. Věříme, že ignorování mrzí, bolí, avšak pro tento případ najde se snadno vysvětlení. Organizace hostinských jest zajiště pouze jedna, pro každou zemi, což ovšem jest známo ministerstvu obchodu a může tedy k jejím sjezdům svého referenta vyslati. Však kolik jest organizací učitelských, jest dnes úřadům konstatovati nemožno. Kdyby každá učitelská schůze a každý učitelský sjezd měl hostiti ve svém středu ministra školství, musil by si tento hodně popílit, aby všechny uspokojil. Snad by mu musili vypomoci ještě jiní členové vlády. Co by pak řekl na to starosta mor. ústředního spolku a podavatel vysvětlení o životním a požárním pojištění u pojišťovny »Čechoslavie«, p. A. Roupec, říd. učitel v Blížkovicích, kdyby se na jeho sjezdě objevil z důvodu úřední povinnosti dokonce ministr Šrámek? Pánové Haberman, Bechyně, Stříbrný a jiní, kteří v pr-

vých dobách popřevratových rádi dokazovali, že rozumějí obecné škole, nyní již ministři nejsou. Tak nezbude nic jiného, než aby se sjezdovalo, či jak zněl šavnatý referát, aby vychovatelé národa se posilovali k další práci, bez ministrů.

J. Rob a J. Hrivnák: Kinderleben, Lehr- u. Lesebuch der slovakischen Sprache f. allg. Volksschulen mit deutscher Unterrichtssprache. II. díl (3. až 5. šk. rok), 74 ilustr., částečně barevných, neváz. 15 Kč. Vydala Unie. Velmi pěkná učebnice, která přirozenou metodou učí děti hovořit o věcech a dějích. Kromě titulního listu a slovníčku není v ní vlastně německého slova. I Čech může se z ní slovenštině dobře naučit. Duch náboženský jest v ní respektován.

V čís. 7. »Hlídky« (red. dr. Pav. Vychodil) čteme tuto stať: »Měšťanská škola. Ve sporu, co s ní, bylo by záhodno především vyšetřiti, jak a za jakým účelem vznikla, i bylo by pak snadnější rozhodnouti, že vedle nynější obecné neboli národní školy, řádně vybudované, a vedle odborných škol pro živnostenský dorost, je zbytečná a že docela nezaslouží býti favorisována, jak jest.« — Rádi bychom věděli, kdo je redaktorem vychovatelské rubriky »Hlídky«, že projevuje takový názor. Něco podobného jsme již dávno neslyšeli. Snad jen některý stařeček-pensista by si ještě vzpomněl, že takový výrok slyšel v letech osmdesátých, když se začala škola měšťanská budovat. Charakteristickým jest, že »Hlídky« v témž čís. svědomitě referuje o nedávných »pokrokových« sjezdech učitelských, ale o prázdninových schůzích katol. učitelstva neví. Snad po druhé si všimne i nás. Doufejme.

Ze zprávy organizačního odboru mor. ústřed. spolku. »Předsednictvo ÚSU s předsedou organizačního odboru vypracovalo v srpnu 1927 oběžník, jímž vyzvány okr. jednoty, aby se přičinily o získání nově ustanovených kolegů a kolegyně. Apelováno bylo zvláště na správce škol. Ze zpráv o schůzích okr. jednot je zřejmo, že

jednoty konaly tuto povinnost většinou svědomitě. Nový popud k získání mladých a neorganisovaných byl dán oběžníkem předsednictva ÚSU ze dne 7. září 1927. V měsíci říjnu provedena byla na zvláštním formuláři podrobná statistika všech organisovaných, neorganisovaných vůbec a jinde organisovaných, současně také soupis těch, kteří jsou organisováni v klerikální učit. organizaci.« — To se ovšem snadno získávají stovky nových členů, když páni správcové škol takřka z úřední povinnosti působí na mladé kolegy a kolegyně, aby šli s »pokrokem« a těm, kteří odporují, hrozí se »černou knihou«, zapsáním do seznamu jinde organisovaných neb dokonce — o hrůzo! — organisovaných u klerikálů. Bezhlavých, pokroku slepě oddaných organizačních bojovníků máme ovšem mezi čsl. správci i řidičími škol slušný počet a proto u nás ono tíživé dusno. Každé svobodné hnutí se potlačí hned v zárodku. Ovšem jednou to přestane, nedejte se, příteličkové, mýlit!

*K čemusi vznešenějšímu jsme zrozeni.
Schiller.*

PRAVNÍ HLÍDKA

Dotazy zodpovídá red. »Právní hlídky« Jos. Mašát, odborný učit. v Kamenici n. L., Čechy. Připojte 3 Kč ve známkách.

Válečný rok 1919 dle »Věstníku MNO« je rovnocenný se službou v poli a započte se (služba v domobr. praporech v Itálii před návratem do vlasti).

Odpovědi na dotazy. 1. Zem. zák. mor. z 24. I. 1870, č. 18., par. 1. nařizuje, že »každé uprázdňení učitelského místa oznámí m. š. r. hned o. š. v., který na něj vypíše konkurs«. »Místní škol. rada jako úřad podřízený o. š. v. není oprávněna stěžovat si do vypsání konkursu. (Nss. z 9. IV. 1894, č. 1297, min. č. 8378 HF 992.), podobně ani obec není legitimována (Nss 8. II. 1886, čís. 353). Není dle zákona, jestliže o. š. v. dává ob. zastup. rozhodnouti, zda má vypsat konkurs. Vůbec přichází k platnosti hlas

obce teprve při obsazování, a to ještě jen dle zák. forem. Rozhodně nesprávné! Ale pozor! Dle Nss. Boh. 5934 nemají práva stížnosti osoby učitelské, které se o místo ucházely, nýbrž m. š. r. Ať místní š. r. brání se proti tomu, aby jako školní úřad 1. stolice byla pomínuta! — 2. Každý výpomocný učitel má plat za vyučovací měsíce bez prázdnin, ale zároveň na náhradu 1 pětiny obdrženého platu dle odučených měsíců.

Je škola majetkem obecním? V obci byla členu obec. zastup. zadána bez řádného ofertního řízení oprava školní budovy. Je to přípustné, když je členem obec. zastupitelstva? — Škola je vlastnictvím toho, na jehož pozemku stojí a kdo ji vystavěl. O postavení budovy má se starati místní školní rada, obec pak jenom dobrovolně může úkol ten vzít na sebe. Je-li budova školy ve vlastnictví školní obce, což možno zjištit u okr. soudu v zápise v knize pozemkové vaší obce, může člen zastup. účastnit se na opravě školní budovy, neboť pak neide o práci zadávanou obcí, nýbrž místní školní radou a neplatí tu předpis par. 5. zák. č. 76. z roku 1919 Sb. z. a n. (Samosprávná korespondence.)

*Ale, pane, vyznal jsem Tě a mé útrapy
skončily. Mého zoufání není. Tolstoj.*

LÉČEBNÝ FOND

Na co platíme? Jak Věstník Léčebného fondu sděluje, odeslal jeden okr. sbor na Léč. fond téhož dne 11 dopisů obsahujících po jednom neb dvou číslech jednacích. Poštovné za ně činilo celkem Kč 14.60. Kdyby byly expedovány v jedné obálce, činilo by pouze Kč 5.80. Obnos Kč 8.80 byl tedy zbytečně vyhozen. Však to pojištěnci zaplatí.

Věstník Léč. fondu z 1. července (zvláštní číslo) uveřejňuje smlouvu o úpravě lék. služby. Jest důležité znáti její jednotlivé body. (Admin. Praha II., Hybernská 10, sešit 3 Kč).

Nákladu na desinfekci bytu Léčebný fond nehradí. Léčebný fond musí odmítati žádosti za náhradu

nákladů, spojených s desinfekcí bytu v případě infekční nemoci člena nebo příslušníka rodiny, neboť v zákoně o léčebném fondu není žádné opory pro povinnost Léč. fondu hraditi takovýto náklad. Některé náklady, spojené se zamezením a potlačením infekčních (přenosných) nemocí hradí stát, některé obec, jak jest podrobněji stanoveno v zákoně ze dne 14. II. 1913, č. 67 ř. z. Prováděti desinfekci náleží v první řadě obci. Za předměty zničené nebo poškozené při takovéto desinfekci povoluje se přiměřená náhrada ze státní pokladny.

V Ústředním sboru Léč. fondu má SUČs 4 zástupce, ČOU jednoho, Lehrerbund jednoho. Což jiných učitelských organizací není, že z českých jen dvě mají vše »zpachtováno« a že o místo předsednictví střídají se Hrejsa (SUČs) s Velickým (ČOU)? Což katolické učitelstvo a jeho organizace neznamena ničeho? I když naše organizace dosud nejsou tisícové, přece s námi tisíce učitelstva sympatisují. Přejde doba, že přijdou jednou skutečně s námi, zatím se obávají teroru, strachují se o existenci svých rodin. Máme proto též nárok vědět, co se ve Fondu děje.

Aby se zabránilo stížnostem na nevhodné vyřizování žádostí o lázeňské léčení, usnesl se ústřední sbor Léčeb. fondu, že každá žádost musí býti vyřizována do 5 neděl od jejího odeslání do Prahy k Ústředí. Proto musí okr. sbor oznámiti žadateli koresp. lístkem, kdy jeho žádost do Prahy odesílá, aby žadatel věděl, od kdy běží jeho lhůta. Po uplynutí 5 neděl nesmí Léč. fond žádost již zamítnouti.

Bilance Léč. fondu za rok 1927. (Příjem v mil. Kč): Pojistné stát. úř. (32), uč. (21), pens. (18), 71. Zaměst. samosprávních (akt. i pens.) 18. Příplatky na lékaře (5.8), na zuby (0.9), mimoř. výk. (1.4), 8.2. Výnos ze jmění 1.1. Ostatní příjmy (tiskopisy, vrácené příplatky) 0.1. Počáteční rezervní fond 20.8. Celkem 119.75. Vydání: Lékařské ošetření (členů 173 mil., přísl. 19.6 mil.), 37. Ostatní dávky: porodné, léky, nemocnice (44.0), 81.0.

Osobní správní náklady 3.5. Věcné správní náklady 1.3. Ztráty ze jmění (odpisy, úroky) 1.3. Ostatní (volby, rozhod. soudy, správa domu atd.) 0.2. Rezervnímu fondu 32.4. Celkem 119.75 mil. Kč. — Učitelstvo platí 24 proc. pojistného a 22 proc. všech příjmů Léč. fondu. Dávky členům činí 39.52 proc. a rodinným příslušníkům 42.36 proc., celkem 81.88 proc. všech vydání, správní výlohy osobní 3.53, věcné 1.34, celkem 4.87 proc., vydání rezerv. fondu přikázáno 11.7 proc. vydání. Příplatek ve známkách vynesl Léč. fondu čistých 5,820.000 Kč po srážce 10 proc., které připadly ministerstvu pošt.

Mnohomluvný učitel není učitel.

Fr. Vymazal.

NÁLEZY NEJVYŠŠÍHO SPRÁVNÍHO SOUDU

Drahotní přídavek na manželku. Při rozluce manželství ztrácí zaměstnanec nárok na přídavky pro manželku. Odst. 8. par. 6 zákona 394-1922, který klade ovdovělé za určité podmínky na roveň ženatým, má na mysli skutečné ovdovělé, nikoli rozvedené, neboť pro opačný názor musela by okolnost ta býti v předpisu tom výslovně uvedena. (4. II. 1928, čís. 2272-28).

Diety a cestné. Nárok na diety a cestné učitele, který byl přikázán k zastupování do jiného místa, nelze odmítnouti podle čl. V. bodu 4. oběžníku zemské škol. rady č. 43871-1920 z důvodu, že učitel takový získal na svých příjmech. Oběžník ten jedná o učitelích přeložených. Nárok na diety nemusí se uplatnit do 14 dní. — (8. II. 1928, č. 2741-28).

Počátek služ. doby. Výhoda poslední věty par. 7 zák. 470-1919 vztahuje se i na dobu, ležící před 25. 7. 1914, důsledky výhody té mohou býti ovšem realizovány od uvedeného dne (31. I. 1928, čís. 1269-28, také 2062-27).

Substituční výhody. Stravné a cestné učitelovo při cestách do místa substituovaného nelze zahrnovati do pojmu komisionelní výlohy a zamítnouti je podle nař.

min. vnitra č. 169-1854, nýbrž nutno nárok ten posuzovati podle dvorského dekretu z 11. 4. 1928, č. 14819, který stanoví, že úředník (učitel) při dočasném zastupování mimo své služební místo má nárok na náhradu cestovného i náhradu případných služebních cest a diet (stravné). Nárok ten nemusí býti uplatněn do 14 dní. (18. II. 1928, č. 20.770-26).

Ustanovení zastupujícím učitelem. Nebyly-li dány podmínky čl. VIII. odst. 2. zák. č. 251-1922 (od 1. I. 1926 zrušen), nemohl býti učitel ustanoven zatímním podle tohoto článku. (21. II. 1928, čís. 20.578-27).

Substituční přídavek. Učitel příkázaný podle par. 1 zák., č. 605-1919 na uprázdněné místo, nemá nároku na subst. přídavek podle čl. X. zák. 251-1922. (15. II. 1928, č. 3222-28, také 19.773-27).

Školní rozpočet. O rozpočtu školním nerozhodovalo ustanovení par. 57. zák. č. 329-1921, nýbrž par. 41 z. zák. mor. č. 4-1905 ex 1906 zůstal v platnosti do účinnosti zákona 77-1926. Zákon čís. 329-1921 pojednává o rozpočtu místní obce, kdežto zákon č. 4-1905 o rozpočtu školní obce. — (18. II. 1928, č. 3601-28).

Substituční přídavek. Učitel ob. školy s def. bez určení služebního místa, který před příkázáním na měšť. školu neměl systemisačního vztahu k určitému místu, nemá nároku na subst. přídavek podle čl. X. zák. 251-1922. (6. III. 1928, č. 5277-28).

Zrušení pobočky. Pro opětné zřízení pobočky rozhodují předpisy par 5 odst. 2. zákona. č. 226-22, neboť zat. třída povolena je na dobu vymezenou. (10. II. 1928, č. 2808-28).

Restrikce. Úřad školní může přeložit učitele do výslužby podle volné úvahy, i když v jeho osobě nejsou splněny směrnice, obsažené v par. 14 restrikčního zákona. 23. II. 1928, č. 4159-28).

Pense učitele (vdovy) v cizině. Pensistům a vdovám nepřísluší pense, resp. zaopatřovací požitky, zdržují-li se v cizině. Při povolení bydlet mimo stát mohou býti nejen drahotní přídavky, ale i pense snížena. (7. I. 1928, č. 27.305-27).

Pense učitelům měšť. škol přísluší podle zákona 287-1924 podle VII-4 i těm, kteří ji měli podle VI-4. (8. II. 1928, č. 2831-28).

Povolení pro otevření soukromé IV. třídy. Bratislavský referát ministerstva školství odepřel povolití zřízení jednoroč. učebního kursu při římsko-katolické dívčí škole měšťanské v X. Zamítavé rozhodnutí odůvodnil poukazem na to, že již v obci X je takový kurs zřízen při chlapecké škole měšť. státní a že do něho mohou býti přijaty také dívky, takže nelze uznati t. zv. místní potřebu kursu při škole soukromé církevní. Stížnost k Nss podanou bylo nutno zamítnouti, jelikož nebyla prokázána místní potřeba pro zřízení samostatného dívčího jednoročního kursu. (Čís. 8757. z roku 1927).

Nucený nájem místnosti. Okres. politická správa není kompetentním úřadem, aby rozhodla o záboru místnosti k účelům vyučovacím a min. šk. a nár. osv. nemůže ani takovou delegaci okr. pol. spr. vysloviti. (3. III. 1928, č. 4717-28).

Perse učitelky žen. ruč. prací. Učitelka ž. ruč. prací staropensistka, která odešla do pense před 1. I. 1925 a měla týdenních 18 hodin, má od 1. I. 1925 nárok ve smyslu zák. 287-19 pense na 90 proc. pensí ze základny podle zákona č. 394-1922, třeba měla podle starší pensijní základny pensí 100proc. (6. III. 1918, č. 5274-28).

Služební požitky. Vlád. nař. č. 226-1923 ukládá ústřednímu úřadu, aby podle volné úvahy rozhodoval o převzetí osob učitelských a aby nepřevzatým za určitých předpokladů vyměřil pensí. Není ale povinen, aby z vlastního podnětu rozhodoval o případném nároku na služební požitky za dobu, po kterou byl učitel (zabrané území) propuštěn a službu nekonal. (23. II. 1928 č. 4161-23).

Láska a pokora našim mečem.

Z P R Á V Y

Kolegům spolupracovníkům a přispívatelům. Mají-li odběratelé dostati list včas, to jest přesně 1. a 16. každého měsíce, jest třeba každé číslo včas vysázet, vy-

tisknout a expedovat. Redakční závěrka jest proto 8. resp. 23. v měsíci. Na nutné kratší stati možno ještě vzít zřetel dojdou-li 11. resp. 26. — Red.

Konečně. Staropensisté dle zákona č. 80-1922 dostanou příplatky (prováděcích nařízení není třeba, budou se týkat jen zaměstnanců nepragmatikálních).

Agitace bez konce? Předpis čís. 6425 zakazuje učitelstvu ve službě vykonávat vliv na děti a rodiče pro účast na nábož. vyučování. Zápisová akce »Volné Myšlenky« (podepsaná Č. O. U. a Svazem) připravila i pro letošek agitační materiál (plakát, letáky, brožury) k rozdávání rodičům učitelstvem (!) — dle »Nár. Osv.« Kdyby podobnou akci (mezi dětmi nekatol.) provádělo katolické učitelstvo, byl by rámus v »N. O.« (od Chýny) veliký velmi (doporučení k diskvalifikaci a disciplinárnímu vyšetřování).

Bouře ve sklenici vody. Zemská školní rada dosadila na místo správce školy na Sv. Kopečku řídicího učitele Stanislava Spáčila. »Pozor« si ihned pospíšil se zprávou, že obyvatelé Sv. Kopečka přijali říd. uč. Spáčila s odporem. O odporu nemůže být ani řeči. Jedná se asi o odpor jistého pána a »Pozor« zatahuje do toho všechny občany. Řídící učitel Spáčil byl naopak uvítán velmi vřele a pisatel oné »odporné« zprávy se může jíti přesvědčit o tom odporu do bytu nového správce. Jsou tam celé haldy květín, které občané správci snesli. Tak vypadá tedy ten odpor ve skutečnosti. — Citujeme z »Našince« a dodáváme, že v tomto případě se jedná o našeho dobrého člena, tak že jest samozřejmé, že si na něm chtějí »přítelčkové« smlsnout.

Z řad našich odběratel odešel na věčnost dne 5. srpna vldp. dr. Jan Pulkrab, katecheta dívč. měšť. školy v Husovicích. Narodil se r. 1874 v Zahradce v Čechách. Jako kněz veliké energie stál v čele všeho, co se týkalo obrody katol. života. Jak byl oblíben, dokázaly ohromné zástupy, jež se zúčastnily jeho pohřbu jak v Husovicích, tak i v Palubíně, kdež

byla jeho tělesná schránka uložena k věčnému odpočinku. — R. i. p.

»Studentský sport a tělocvíc.« List zabývající se tělesnou výchovou na vysokých a středních školách. Je tudíž nezbytným všemu studentstvu a všem profesorům.

K celému nákladu listu přiložen jest časopis věnovaný otázkám oděvu, módy a společnosti »Naše šatna«, vydávaný nákladem známé dobré firmy Hezina a spol. v Humpolci. Upozorňujeme na soutěž, vypsanou v dotyčném listě (zadní strana). Firma tato inseruje u nás již třetí rok a odběratelé, kteří u ní učinili objednávky, vyslovili plnou spokojenost s vyřízením těchto. I v sezoně nastávající obslouží tedy firma P. T. zákazníky zajiště náležitě. Tiskopis k objednávce vzorků jest přiložen rovněž celému nákladu. Dovídáme se, že firma Hezina a spol. vydala právě k oslavě tisíciletí sv. Václava Bělohávk-Svatohora drama o 5 dějstvích. Vydati věc sice dobrou a potřebnou, pro níž je ale přece málo nakladatelů, jest opravdu oběť. Ta pak zasluhuje ovšem opravdového uznání.

Zemská školní rada v Praze rozeslala právě okr. škol. výborům oběžník, kterým se zavádí nová praxe při rozepisování konkursů na uprázdněná místa a při dosazování učitelů. Více o této věci v příštím čísle. Učitelstvu nic dobrého nepřinese.

Kolegům a kolegyním za nejvýhodnějších podmínek piana, pianina, harmonia všech značek a soustav. Piana na splátky od 150 Kč měsíčně bez zálohy, 5proc. úrokování, ceny přesně tovární — dle ceníků. Za hotové i na splátky, vysoké slevy. Doprava zdarma. Studijní pianino Petrof za 9000 Kč na splátky po 200 Kč, Dalibor po 180 Kč měsíčně. Dotazy (známka) na značku Piana do administrace, Přerov, Blahoslavova 41.

O definitivě oši přse »Čes. učit.« kdo všechno pro ni je: sami oši, oši dr. Šimek, Č. O. U., a i kolega Petrtyl, zástupce Svazu slov. učitelstva a člen Federace.

**Firma Odon Řezníček ve Stoli-
ně,** známá svým dobrým zbožím,
přiložila k celému dnešnímu ná-
kladu tiskopisy k objednávkce
vzorků. S firmou touto jsme již
třetí rok ve spojení a můžeme ji
tedy opravdu doporučit.

Jen jmenovat! »Čes. učitel« ro-
zepsal se o jednom oši, klerikálo-
vi-lidovci: schopnosti k úřadu žád-
né, hodil by se na dvojtřídku, cel-
kem se ho nebojte, má toho z dob
válečných na sobě tolik, že stačí
mu pohrozit uveřejněním a umlk-
ne. Fary a organisace podávají u-
dání, návrhy na znovuzavěšení
křížů do škol, on poslouchá, jezdí,
přemlouvá slabší a druzí, aby se
dovtípili. Povídkovost jeho je ne-
konečná, s kvalifikací manipuluje
dle své libosti, jak se mu kdo ho-
dí a kam koho hodí — a potom
těmto lidem dejte definitivu —
nebráníme se proti jeho názoru
náboženskému, ale bráníme se
před jeho činy. — Škoda, že »Čes.
učitel« nejmenuje. Pozn. red.:
Rádi bychom znali jméno pána,
který tak padl kolegům z »druhé-
ho břehu« do oka. My aspoň ne-
víme, že by byl již některý lido-
vec jmenován inspektorem.

Chýna v č. 46.-48. »Čes. učitele«
vybízí: Kdo nemá pevného pře-
svědčení, ať odejde, my zachová-
me sebevědomou a klidnou reser-
vu, Svaz snese kritiku, je nás víc
než v bývalé Č. O. U.

Jsou na postupu. V »Závěru ve-
líkých dnů« (Brno) líčí: Jsme na
postupu! Ale z jednot (v tomtéž
čísle) uveřejňují: Budeč v Pracha-
tísku, valná hromada za přítom-
nosti 29 členů ze 62. Počátky —
11 neuznalo za vhodné ani se o-
mluvit. Příbram — bylo přítomno
pouze 21 členů. Čechtice — před-
seda vyslovil podiv nad malou
účastí.

Kde má orelstvo apoštoly? Ob-
sah: Význam tělovýchovný, nábo-
žensko-výchovný význam, křes-

ťanský názor světový, význam
kulturní. Brožura jest vhodná k
proslovům a přednáškám. Dopa-
ručujeme. Cena 1 Kč. Napsal a
rozesílá kol. Al. Krejčí, Lelekovice
u Brna.

Co dělají na schůzích? Valná
hromada ve Strakonicih konsta-
tovala: V soudním okrese strako-
nickém je ještě 42 římských, v
horažďovickém 39, ve volyňském
48. Na celém okrese školním ze
206 učitelů ještě 129 (62 procent)
římských. (Jak je to možné, vždyť
tam tak často Chýna dojíždí?)

**Jejich resoluce z valné hromady
delegátů.** Bod 6. Aby byla zajiš-
těna »klidná výchovná činnost«,
»snášlivost« a splněno ustanove-
ní par. 119. ústavy, buď zákonem
odloučeno vyučování náboženství
od vyučování školního. (Není to-
mu naopak?)

Pochvalují si hasičtvo, že polo-
žilo sjezd na památný den M. J.
Husa, ač hasičtvo soustřeďuje
příslušníky nejružnějšího polit. i
nábožen. přesvědčení, kteří se
všichni (i katolíci) hlásí k Husovi.
Učitelstvo v hasičstvu pracuje i
kulturně. Katolíci nalitli, napřes-
rok budou opatrnější proti učite-
lům v hasičstvu.

Jen do toho! »Čes. učitel« na-
psal: Přes Říš. svaz učitel. měšť.
škol klopýtne svaz náš všude?
Jen hrdě na to! Federace 45.000
učitelů se založila a Svaz všeho
slovanského učitelstva bude za-
ložen napřesrok, ať se to Č. O. U.
líbí nebo ne.

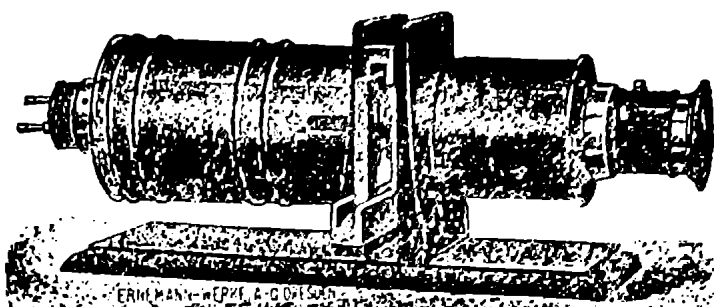
Sláva Chýnova. O jubilejním
sjezdu žactva 10. VI. z celého o-
kresu Kamenice n. L. — slávě
Chýnově — dostala se zpráva do
»Čes. učit.«: »Jedinečná imposant-
ní slavnost.« A zatím? Dvě děti z
toho zemřely (úžeh sluneční), mno-
ho jejich to odstoulo, omdlávaly,
již ráno, musely hned domů, ostat-
ní vzdalovaly se i odpoledne —
ten den vedro nesnesitelné — ro-

Pražský žaludeční likér

pací do každé domácnosti. Je vyroben
ze 30 druhů léčivých bylin a kořenek,
vrací zaručeně chuť k jídlu, zamezuje bolestem a tlaku v žaludku i ve střevech, nadýmání,
krkání, pálení žáhy. Za Kč 25 — franko dobírkou pošle Vám výrobce

F. VODÁK, Praha - Smíchov, Nádražní 7,

láhev 7/10 litru na zkoušku, kterou vřele doporučujeme.
Tisíce lidí děkuje tomuto výrobku za své zdraví.

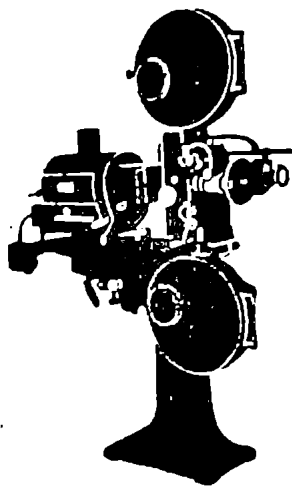

ZEISS-IKON

SKIOPTIKONY

různých typů a modelů.

ŠKOLNÍ POMŮCKY pro vyučování pomocí filmů a diapositivů.

KOSMETA OZAŘOVACÍ LAMPY

(jako horské slunce),

jakož i veškeré kinosoučásti a potřeby dodává největší speciální závod v čsl. republice

RUDOLF STUHLICK, PRAHA II.

u Půjčovny 4. Telefon 30439. Telegr. „Kinofoto“.

Vyžádejte si bezplatné nabídky a prospekty. V závodě vám mohou různé stroje kdykoliv nezávazně předvésti.

díče odváděli si děti sami domů, i učitelé byli rozhorleni na nerozumnou slávu Chýnovu.

Pořadatelé sjezdu čsl. učitelstva (pokrokového) stěžují si, že nikdo z členů vlády na sjezd nepřišel, ač na sjezd hostinských a kavárníků přece přišel ministr inž. Novák. Vysvětlili jsme na jiném místě zjev onen, pro učitelstvo skutečně málo potěšitelný, ale dodáváme ještě, že týž ministr zúčastnil se také brněnského sjezdu obchodnictva čsl. republiky. Ovšem tohoto se zúčastnil též starosta města Brna a zemský hejtmán dr. Pluhař. Až bude učitelstvo pracovat tak svorně, jako pracují jiné stavy a ve stavovských organizacích, bude se starat jen o věci stavovské, bude si jeho jednání veřejnost též všimati.

Doporučuji. »Čes. učitel« doporučuje členstvu přednášku vynikajícího filosofa anglického Russela »Proč nejsem křesťanem« (nákl. Volné myšlenky vydanou, za Kč 1.50). Ach, to je láce, jako . . . láce za láce peníze . . .

Vdané úřednice ze státních služeb? V obvodu jednotlivých řed. stát. drah byla dána z nařízení min. železnic výpověď velké většině vdaných úřednic. Ty, které z důvodů služebních bylo nutno ponechat ve službě, budou propuštěny k 1. lednu 1929. Event. obranná akce vdaných úřednic bude bezvýsledná, poněvadž min. železnic trvá na bezpodmínečném splnění nařízení.

Karel Vaněk, spoluautor Haškova »Švejška«, dříve komunistický, nyní nár. soc. redaktor, napsal do »Praž. ilustr. zpravodaje« říkání »Objev kantora Sehnoutka«. Všiml jsem si této nechutnosti a netaktnosti vůči učitel-skému stavu projevené a všiml si jí i jiní. »Čes. uč.« na př. ji charakterisuje takto: »Dávno už nečetl jsem něco tak hloupého a zároveň sprostého o učiteli.« — Neví-li již p. Vaněk, co by psal k pobavení svých socialistických čtenářů, nechť píše zase do novin jiné strany, nichž čtenáři ještě jeho bystroduchost neznají; zná již

několik redakcí, učitelstvu ale ať dá pokoj.

Nezapomeňte na počátku školního roku na propagaci *Květů mládeže* (Brno, Běhounská 22) a *Dětského světa* (Praha II., Spálená 15.).

V mnohých obcích na vypsaná místa učitelská i na místa řídících učitelů a ředitelů žádají členy naší organizace. Žádejte informace u kol. Hanzelky neb v redakci.

Já jsem z božskými tvory zle nakládal, jak bude Bůh nakládat se mnou?
Vivisektor Albr. z Hallerů
krátce před svou smrtí.

HLÍDKA UČITEL. DOROSTU

Mladí přátelé! Se zájmem sledujeme život studentstva na učitelských ústavech, pozorujeme myšlenkový vývoj příští učitelské generace. Můžeme pak říci, že v jednom i druhém v posledních letech mnoho se změnilo. Kdežto v letech dřívějších studentstvo učitelských ústavů, jako čl. studentstvo vůbec, bylo namnoze nevědomavé k otázkám doby, dnes sleduje současné události se zájmem. Kritizuje, tvoří si úsudek, formuje své nitro. Mnozí ovšem, svedeni několikaletou nesprávnou výchovou, dívají se na vše pod zorným úhlem lži-liberalismu, jsou však naproti tomu velmi četní jiní, kteří svůj myšlenkový vývoj budují na základu, v němž jsou i prvky náboženské. Ne každý z těchto jde již cestou zcela přesně vymezenou, nejeden tápe ještě ve tmách, nejsa sobě jist, zda správně postupuje a čeká jen, až uvidí, zda i jiní jdou s ním. Pak teprve bude ve své víře utvrzen náležitě. Naš *»Věstník«* odebírá se již po leta na několika učitelských ústavech, někde dokonce v počtu dosti značném. Rádi vidíme tento zjev a hledíme umožnit příští učitelské generaci, aby za poměrně nepatrný obnos, za cenu značně sníženou, dostávala náš list. Nechť sleduje otázky, které budou za krátko i jejími životními zájmy, nechť má již nyní směrnici pro svůj názor! Jest však třeba, aby list náš se četl i na učitelských ústavech jiných, na všech: v Čechách, na

Moravě a ve Slezsku. Letos k tomu také určitě dojde, chceme této otázce věnovati zvláštní zřetel. V každém čísle bude vám pak dána určitá rubrika. Rádi přijmeme do ní příspěvky i od vás samých. Vybudujte si kroužky k sebevzdělání, k sebevýchově, napište nám o vaši práci! Povzbudíte takto také druhé, kteří se ještě neprobrali ze spánku neb z nezdravého pohodlí. Nebojte se různěji promluvit a jednat! Všímněte si České ligy akademické a rozruchu, jejíž způsobila svými plakáty! Těšíme se na vaši spolupráci a přejeme vám pro školní rok z plna srdce co nejvíce zdaru! Redakce.

Známost sebe samého jest základem moudrosti.

LITERATURA

Nakladatelství Anima v Brně. Fráňa Kopeček: *Mých sto děvat. Knížka svým roztomilým obsahem rozveselí mysl a myšlenky vaše zaletí ve vzpomínkách do let vašeho dětství, kdy jste ještě sedávali ve školních lavicích, radující se ze života.* 80 str., 12 Kč. — Gabriel Ronaj: *Tento stvořil a jiné povídky.* Hrst črt ze slováckého života (z Blatnice). Vhodné pro spolkové knihovny, 136 stran, 16 Kč.

Nakladatelství A. Neuberta v Praze. Rob. Hichens: *Hlas krve — Duch v žaláři.* Roman. Díl I. 282 str., díl II. 276 str., po 15 Kč. Rob. Hichens stojí dnes v čele nejoblíbenějších anglických autorů. Jest nejčtenějším spisovatelem v celém vzdělaném světě. Ličení londýnského života a jeho bizarního protějšku, života mezi lidem a přírodou na Sicilii, jak se v tomto románu podává, jsou opravdu umělecké výtvořky.

Nakladatelství Čsl. akc. tiskárny v Praze. A. N. Tolstoj: *Dětství Nikítovo*, (pověst o mnoha výtečných věcech). Vypravování starého potomka drobné šlechty o událostech v mládí. Originelní, specificky ruské události. 126 str., 12 Kč. — *Adresář církve římsko-katolické.* 844 stran osmerky, 50 Kč. Letoší ročník adresáře jest velmi zdokonalený. —

Obsah: Svatá Stolica, kurie pap., abecední seznam arcidiecésní, diecésní, řeholí, statistika církve katolické v RČS., abecední seznam far a duchovenstva. Uspořádání a cena plně vyhovuje.

Nakladatelství J. R. Vilímka v Praze, R. Beach: V kraji vášní, román. Nová příležitost podívat se s básníkem severu do kraje drsných lidí a drsnější přírody, do země hazardní odvahy, tvrdých činů a prudkých vášní, do Aljašky zachvácené šílenstvím zlata. 336 str., 25 Kč. — **F. X. Svoboda:** Milionářky, veselohra o 3 dějstvích. Zkušený divadelník a routinovaný malíř po-

stav a dějů vzal tuto svou poslední hru z neklidného ovzduší lázeňské společnosti a vybavil ji řadou dramatických scén, jež vzbudí bouřlivé veselí. Vzhledem k jiným dílům Svobodovým jest ovšem práce tato slabší. — **Nový ročník »Humoristického kalendáře«** je jako obyčejně vybaven pestře a bohatě. Vedle pestré mosaiky anekdot, drobností, vtipů a nápadů obsahuje řadu humoresek renomovaných autorů. Nechybí ani hádanky a rebusy. Ovšem humor i ilustrace jsou někdy hodně »lehké«, ale celkem není možno jim nic vytknouti. — **Cena 9 Kč.**

NOVOTNÝ TÝNIŠTĚ n. O. KOBERCE NÁBYTEK

Rozpočty zdarma!

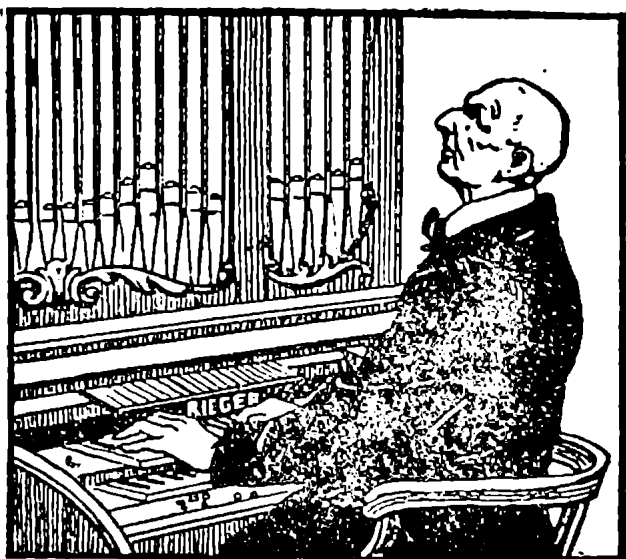
Záchrana vlasů KRINOGEN (bylinný výtažek) zamezuje vypadávání vlasů, podporuje jejich vzrůst, čistí pokožku, odstraňuje lupy. Úspěch dokázán četnými dopisy, které byly předloženy redakci »Věstníku«. Doporučeno lékaři. Láhev 12 Kč.

ANNA KUBEROVÁ, LUHAČOVICE, v zimních měsících VEVERSKÁ BÍTÝŠKA.

Nesmrtelný Bruckner a všichni virtuosi na varhany tři generace^í hráli na
varhanách „RIEGER“

a nadchli se vždy jejich čistým zpěvným zvukem a imponující souzvučností. **Světové jméno Riegrových varhan** bylo právě docíleno touto nepředsti-

žitelnou krásou zvučností, nedostižným materiálem, velmi

žitélnou krásou zvučností, nedostižným materiálem, velmi přesným přizpůsobením měřítek a rozměrů všech nástrojů, jak velkých, tak i malých a individuální řešení výplně všech prostor varhanových. Stejně pečlivě jsou zpracovány všechny součásti varhan, na čemž pracuje osvědčený a vyzkoušený sbor 6 úředníků a 150 specializovaných dělníků, kteří všichni uplatňují zde školenost a zručnost od generace ke generaci. Toho na důkaz jsou k dispozici četná nejvyšší vyznamenání a nesčetná díkůvzdání prvotřídních autorit všech kulturních států světa. Jelikož nic není takovou věcí důvěry

jako koupě varhan, objednávají své povinnosti dbalé komitěty a zasvěcení varhany jen u firmy

Bratři RIEGROVÉ, Krnov.

Je to největší a nejlépe zařízený umělecký ústav Evropy, který za 54 let dodal přes 2300 nových varhan, počet, který žádnou jinou firmou ani přibližně nebyl dosažen. - Kostelní nábytek, elektr. zásobování varhan vzduchem, prospekty.

10 procent slevy na ceníky 1927 ovocných a krásných stromů a křovin, perenek atd. — Zahrady, sady a jiné zařídí a ceníky zašle arch. kanc. a štěpnice **WENZEL, OLOMOUČ**, květinový obchod, Riegrova. — Ranné brambory 5 kg Kč 10.—, 100k g Kč 140.—.

Linka a Rosola, drogerie, Brno, Orlí 7.

Sbírký chemikálií. — Potřeby pro školní kabinety. Úplné zařízení laboratoří. Chemikálie a reagencie. Chemické sklo. — Různé přístroje. — Rozpočty na požádání.

Svůj k svému.

!Viz dnešní přílohu!

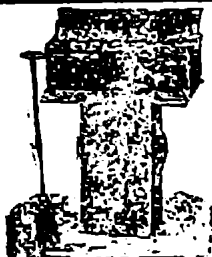
Ve všech svých spotřebách v textilním zboží obraťte se s plnou důvěrou na katolický lidový závod firmy

ODON ŘEZNÍČEK, tkalcovna, STOLÍN.

Budete vzorně k úplné spokojenosti obslouženi. Množství pochvalných uznání, též doporučuje administrace.

TUŽKY tuhové, kopírovací a pastele **GRAFO**

jsou zaručeně prvotřídní české výrobky.

VARHANY kostelní, **HARMONIA**

evropské i americké soustavy, PIANA a PIANINA dodává levně r. 1869 založená továrna

Jan Tuček, Kutná Hora.

Prodej i na splátky. Ceníky zdarma, franko. — Výhodné při cvičení zpěvu ve škole, stolní harmonium 4 okt. cena se šlapákem, bedničkou a poštovným Kč 1000.—, při hotovém 10 proc. slevy.

SUKNA, módní vlněné pánské i dámské látky kupujte u **HEZINA A SP., HUMPOLEC.**

Vzorky obratem na požádání. Vyjde i ochotně vstříc plateb. podmínkami, odvoláte-li se na „Věstník“

PO 10 Kč Kč
SPRÁVNÍ PORADY

a) gramofony,
b) housle,
c) dechové nástroje,
d) harmoniky,
e) foto grafické přístroje,
f) dalekohledy a divoké kulky,
g) hodinky,
h) slavnostní svícny,
i) klenoty,
j) budíky, umělé kuchyňské a nádobné hodiny,
KADLER A SPOL. BRNO

Vklady přijímá

na knížky a běžné účty
za výhodných podmínek.

Ústřední jednota
českých hospodářských společenstev
úvěrních v Brně,

Domínkánské nám. č. 5.

Složenky pošt. úřadu šekového na požádání.

Nákladem Říšského Svazu katol. učitelstva čs. v Praze. Vedoucí a odpovědný redaktor Jindřich Hrbáček. Tiskem Společenské knihtiskárny v Přerově. Novinová sazba povolena výn. pošt. řed. v Brně č. 75.718/VI. dne 30. září 1926.

VĚSTNÍK

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO
ORGÁN ŘÍŠSKÉHO SVAZU KATOL. UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO.

Vychází dvakrát měsíčně kromě prázdnin. Redakce, administrace a expedice v Přerově, Blahoslavova 41. Roční předplatné 25 Kč. Číslo účtu pošt. šekového úřadu v Praze 208.349. - *Kdo si ponechá 2 čísla je považován za odběratele.*

Do celého nákladu dnešního čísla vložili jsme vplatní listky poštov. úřadu šekového. Splňte svou povinnost a poukažte jimi předplatné. Nečekejte na upomínku! Vydáváme nyní 14deník, ale dřívější předplatné jsme nezdvójnasobili. Činí jen 25 Kč. Poukažte je aspoň co nejdříve. Ušetříte nám starosti.

Celibát?

Mnoho se dnes o nich mluví. V první řadě ovšem se o ně zajímají mladí učitelé a učitelky, které dosud nemají míst. Stěžují si na ně, že ubírají chleba jiným, kteří za takových poměrů vůbec nemohou vyučovat. Právě v dnešním čísle jest o tom článek kolegy, který zdůrazňuje, že musí nastati v dnešní situaci nějaká změna. Jest stížnost tato oprávněná?

Píchnu jistě do vosího hnízda, uvádím-li otázku tuto na přetřes, ale nezbyvá nic jiného. Někdo musí začít. Nemají-li k tomu dosti odvahy velké, dnes všeobecně zvané pokrokové učitelské organizace, ani jejich tisk, musí přijíti nátlak, k řešení otázky jistě velmi naléhavé odjinud. Jest pak zajímavé, že popud k opravdovému ozdravení musí přijíti z řad učitelstva katolického. Jako obyčejně.

Dnešní nezaměstnanost učitelstva dala by se ovšem odstraniti zvětšením počtu tříd, což by bylo škole jistě velmi na prospěch, ale o takovém řešení nedá se dnes vůbec mluvit; finanční situace tomu nedovolí. Jest tedy samozřejmé, že se přemýšlí o jiném způsobu odstranění nezaměstnanosti abiturientů a abiturientek učitelských ústavů, a dochází se pak k závěru: provdané učitelky, uvolněte místa jiným, potřebnějším!

Nedivme se pak tomuto volání. Abiturient, abiturientka, byť i ze zámožnější rodiny, trpce snáší svou nezaměstnanost. Chce pracovat, vydělávat si chléb. Což teprve, je-li z rodiny chudobné a musí slyšet výčitky rodičů a sourozenců, že jí doma zadarmo! Můžeme pak míti někomu za zlé, že pozoruje opravdu se závistí kolegyni, která má svůj vlastní měsíční příjem, ač jest již zaopatřena výdělkem manželovým?

Provdaná učitelka dostává ovšem svůj plat za práci, za práci poctivou, namáhavou, které by se ráda zbyla a věnovala se celé domácnosti a rodině, což ale platno, když manželův plat není právě skvělý a přece by ráda zařídila přiměřeně svůj byt, děti dala

na studie, ušetřila jim nějaké věno. Odcizuje se vlastním dětem, zatím co vyučuje jiné, cizí.

Nemůžeme proto provdané učitelky pouze briskně odsuzovati, ale přes to nutno pomýšleti na změnu poměrů.

Provdané učitelky podrobují dnes ostré kritice nejen nezaměstnaní a jejich rodiče, ale i širší veřejnost. Logika v tomto případě jest přísná: může-li se uživiti tisíce rodin, jimž zaopatřuje příjem jedině manžel, jelikož manželka nemá možnosti výdělečné, uživí se takto zajisté i rodiny ostatní, které dosud měly příjem dvojitý. — Jest ovšem rozdíl »uživiti se« a »užívati se«, při dvojitým příjmu dá se žiti lépe, ale trpí-li jiní, musím se uskrovniti, zmenšiti své požadavky. Jsem-li opravdu poctivý, nemohu si nechat vyčítati lepší skývu chleba od těch, kteří hladoví.

Nemám na mysli, aby učitelka ihned po provdání musela vyučování nechat. Nechť učí několik let, pomáhá muži zaříditi domácnost, okusí, jak se vydělává chléb. Jsou-li však později manželé již lépe situováni, nechť žena ustoupí jiným a věnuje se pouze své rodině! Jest to ovšem pěkné, míti větší příjem, žiti v lepších poměrech, ale třeba pamatovat i na sociální otázku. Namítne se mi, že manželství nevyžaduje tak velkých nákladů ani v letech prvních, jako spíše později, až jsou děti a že tedy právě potom jest třeba výdělečné činnosti obou manželů. Snad. Ale skutečnost nás učí, že právě obyčejně výdělečně činná jest žena z rodiny, kde jest dítě jen jedno neb vůbec žádné.

Veřejnost si pak skutečně nevšímá ani tak nejpotřebnějších domácností, mladých neb s několika dětmi, jako spíše rodin, které již jsou lépe situovány, ale kde manželka jest i pak ještě výdělečně činná. Takové, na příklad učitelské rodiny, jsou ostatnímu učitelstvu někdy hodně »trnem v oku«. Dobře vycítují určité kvantum povýšenosti těchto šťastnějších kolegů a kolegyní a pozorují jejich útrpný úsměv: »Což vy jste proti nám!« Že přeháním, nikdo nebude tvrditi. Tyto případy jsou hodně časté a to nikoli ovšem pouze v rodinách učitelských, ale i úřednických a jiných s tak zvaným dvojitým příjmem. Ostatně jest samozřejmé, že určitý blahobyt trochu pýchy vždy přináší.

Ovšem učitelky se neprovdávají jen za učitele, ale též velmi často i za příslušníky jiných, lépe než učitelstvo situovaných stavů, a to opět nikoli pouze za gázisty, vyšší úředníky, profesory, inženýry, ale také za podnikatele, kteří zaměstnávají tucty dělnictva. Nemohla by tedy taková, na př. paní stavitelová, bezdětná neb s jedním dítětem, býti bez oně tisícikoruny, vyplácené jí berním úřadem? Její toalety by ani pak netrpěly újmu a někdo by byl vysvolbozen z nedostatku.

Veřejnost si pak dnes počíná lépe všimati právě těchto rodin s dvojitým příjmem, kdežto dříve obyčejně viděla jen rodiny, kde učitelka jest provdána za učitele. Však tyto by také měly v první řadě místa uvolniti. Žily by i pak slušně.

Mají-li ovšem provdané učitelky nechat svá učitelská místa jiným, tím spíše musejí tak učiniti provdané úřednice státní a vůbec veřejných úřadů a podniků. Jest jich též pěkný řad. Učitelka léta studovala, než dosáhla maturitního vysvědčení, pak přišla zkouška způsobilosti, případně odborná zkouška a snad i jiné, speciální. Toto vše, nečítaje různé kursy, bylo spojeno s velkým finančním nákladem, s pilí a prací. Nechť tedy aspoň částečně dostane zpět to, co vynaložili na její studium rodiče a co platila později sama. Úřednice absolvovaly v nejpriznivějším případě dvojtřídní obchodní školu, která jest dnes skoro v každém městě, takže náklad na jejich studium byl daleko menší a rovněž tak menší i práce se studiem spojená. V 17 letech, snad i dříve, byly se studiem hotovy. Kolik jest pak úřednic s pouhou měšťanskou školou! Nechť tedy tyto rovněž pomohou dosáhnouti chleba jiným!

Věci touto se pohne a to možná dosti brzy. Musí se také v tom ohledu již něco dělat, neb poměry jsou neudržitelné. Učitelský tisk, učitelské organizace ovšem o tomto problému mlčí a promluví-li snad, pak jest to jen křik, že jest ohrožen celibát učitelek.

Nedivme se však tomu! Funkcionáři tak zv. pokrokových učitelských organizací mají právě sami z velké části za manželky učitelky, které vyučují ještě celá desetiletí po provdání. Mnozí z nich jsou ovšem potřební, ale jsou mezi nimi v četných případech též takoví, kteří by mohli slušně žít i bez výdělečné činnosti manželky. Jest samozřejmé, že všichni ovšem svých posic brání a ohrazují se již předem proti každé reformě, která by byla v jejich neprospěch.

Snad se naskytne námitka, že nevytýkám ničeho živnostníkům a obchodníkům, kteří zaměstnávají manželky jako prodavačky, pokladní a účetní svých závodů, případně jim zřizují živnosti a obchody samostatné. Ovšem i takto se připravují jiní o chléb, ale zde jest případ jiný, samostatné výdělečné podnikání a nikoli veřejný úřad. Stát a samosprávné korporace mají pak za úkol řešiti též otázky sociální.

Mezi členy našich katolických učitelských organizací jest rovněž určité procento kolegů, jichž manželky vyučují. Nebojím se však, že mi budou činiti výčitky pro názor zde projevený. Pokud je znám, vím, že netrpělivě čekají na dobu, až budou mít domácnosti poněkud zařízeny, aby mohli své ženy od výdělečné činnosti osvoboditi. Tyto ovšem čekají na ni též. Vědí, že jejich úkolem jest v první řadě péče o vlastní rodinu.

Jindřich Hrbáček.

Mšk :

Několik poznámek.

Každého roku hledí katolická veřejnost se zájmem k svatojanskému učitelskému ústavu, od něhož očekává nový šik mladých a nadšených katolických učitelů, jichž je v nynějších kritických dobách nesmírně třeba. Celou vlastí vane velká myšlenka katolické školy, ultimatium je vrženo, ale velmi málo se uvažuje, zda jest možné úplné vítězství této vznešené idee bez hlavního základu — bez katolických učitelů. Zde jest slabina naší úspěšné práce: dobudeme posici, ale na konec nemáme, koho bychom na ně postavili.

Ze státních učitelských ústavů vychází velmi malé procento našich lidí, celá síla našeho hnutí závisí na klášterních ústavech. (Pozn. red.: Dnes i v některých státních ústavech jest již naše myšlenka na postupu.)

Uspokojují nás klášterní učitelské ústavy? Plní dokonale své poslání? Kde jsou všechny kolegyně, jež vystudovaly na katolických učitelských ústavech, jichž je pouze v Čechách pět? Kde jsou všichni kolegové-abiturienti svatojanští? Kolik jest jejich organizováno v organizaci katolického učitelstva?

Fakt vynutí odpověď, že naše ústavy nedopracovávají se náležitých úspěchů, že nám dávají většinou učitelský dorost buď indiferentní nebo vůbec nepřátelský.

Z toho plyne logicky otázka: Či vinou to jest? Vinou správy ústavů?

Soudím podle svatojanského ústavu a musím konstatovati, že nikoliv. Ústavy jsou vedeny řády a kongregacemi v duchu přísně katolickém; správní činitelé na př. svatojanského ústavu vždy dbali toho, aby ústav vychovával nejen učitele, ale též skutečně katolické učitele. Vinu tedy musíme hledati jinde. Vzpomínám si na stesky p. ředitelovy na farní úřady, jež doporučují z pouhých ohledů, po případě aby měly od pánů sousedů pokoj, hochy z rodin nejen jiného politického tábora, ale někdy i vyložené protikatolických. Co rodiče svou špatnou výchovou pokazili, to má katolický ústav přísnou náboženskou výchovou napravit? Při tom nutno mít na mysli, že jedno nakažené jablko je s to pokaziti mnoho jiných. Ve většině případů neúnavná pečlivost p. ředitelova tomu čelila, ale i přesto se dostali do ústavu i takoví, kteří tam nepatřili a jejich »blahodárným« dílem byla i pozdější vlačnost hochů dobrého náboženského základu.

I v poměrech, jež přinášejí boj tomu, kdo veřejně vyzná své »Kredo«, nutno hledati příčinu. Brzdí mocný rozmach našeho mladého katolického učitelského hnutí.

Jakmile se tedy svatojanští abiturienti rozjeli po maturitě do svých domovů, zapadli a více o nich nebylo slyšeti. Nebylo přehledu, který z nich již působí a který ještě čeká na místo. Nevěděli jsme jeden o druhém. Rodina, která každým rokem rostla, neznamenal pro naše hnutí téměř nic, poněvadž se jen velmi málo z jejich příslušníků hlásilo tam, kam patřili, do organizace katolické.

Na správu ústavu docházely žádosti o katolické učitele, ale nebylo jim možno vyhověti, neboť, jak zmíněno, nebylo přehledu. Proto ke konci letošního školního roku uvažovalo se o této záležitosti, a věc vyřešena založením Ligy svatojanských seniorů, jež by soustřeďovala všechny bývalé svatojanské abiturienty. Základem jejím jest letošní čtvrtý ročník. Přihlásili se všichni abiturienti r. 1928 a vytkli si za povinnost získavati ve svém okolí všechny bývalé chovance ústavu do Ligy; jde ovšem jen o ty, již zůstali věmi. První povinností členů Ligy jest ovšem býti organizován v organizaci katolického učitelstva.

Nevím, zda již všichni členové se přihlásili; kdo tak dosud neučinil, nechť svou povinnost vykoná pokud možno nejdříve.

P o z n. r e d a k c e: Myšlenku Ligy jest vítati opravdu co nejvřeleji. Vykoná mnoho. Samozřejmě, že »Věstník« bude se snažiti umožniti vzájemný styk jejich členů, nechť jest v něm od nich také skutečně hodně zpráv.

J. Janovský:

Mladým.

Dokončili jste studia a pak podali žádost o místo. Pro jistotu jste jich podali několik. Pak jste čekali, zda přijde nějaký úřední dopis. Jistě si při tom někdo z vás vzpomněl, jak před maturitou vlévali vám do srdcí chuť k práci a nadšení, abyste byli pro život připraveni. Nyní jste připraveni a čekáte. Většina čekala a čeká s obavou. Proč? Jest nedostatek učitelských míst, máte málo naděje. Vyučování začalo a mnozí budou ještě čekat. Jak dlouho? Proč? Jeden z důvodů: Vdané učitelky zaujímají ona místa, na které vy čekáte. Řekne se: Jak může někdo něco takového vůbec napsati? Ano. Řekněme, že učí učitel, po případě řídící učitel, ředitel a učí i jeho žena. Jejich dcera je učitelkou a vzala si učitele a oba rovněž učí. Je to hezké; vy ale nemáte místa. A doma čekají, že se osamostatníte, že se budete živit sami. Vy trpíte. Snad trpí ještě něco — škola. Učitelka-žena a učitelka-matka není škole na prospěch. Bude náprava? Senátní kruhy zabývaly se již otázkou ohrožené existence kandidátů učitelství a východisko spatřováno v tom, že vdané učitelky postoupí místo mladým. Stane se tak? — Kdy? — Neměli by potom někteří mnoho a druzí nic, ale měli by všichni aspoň něco.

V. Opatrný: Učebná povinnost profesorů.

Čekej trpělivě, a nezemřeš-li, dočkáš se! A profesori čekali tak dlouho, že jich mezitím zemřelo dost. Než těm dočista nic nezáleží na tom, jaký úvazek učebný mají dnes jejich pozůstalí kolegové a co tomu říkají.

S jedním kolegou jsem hovořil hned, jak vyšlo vládní nařízení č. 131. Jeho soud byl stručný: »Nemuselo to tak dlouho trvat! Věděli jsme přece, že běží jen o to, abychom dělali nadále zdarma, zač jsme dostávali dosud žebráckou odměnu.«

Snad soudí tak po prvním přečtení vládního nařízení více kolegů, ale byl by to soud ukvapený a nespravedlivý. Elaborát jest naopak dobře promyšlen a projevuje snahu velmi správnou, zhodnotiti a odměniti skutečnou práci jednotlivců.

Dosud byla nejvyšší míra učební povinnosti taková: filologové 17. kreslíři 24, ostatní 20 hodin.

Nové vládní nařízení ze dne 17. července 1928 v § 1. b) stanoví nejvyšší výměru učební povinnosti u profesorů 21 hodinami týdně v naukových předmětech a 25 v jiných předmětech.

Na první pohled jest patrné, že se učební úvazek zvyšuje o 1 hodinu v týdně, avšak zároveň se v ostatních ustanoveních pamatuje na všechny důležité práce školské, na něž se druhdy kromě oprav jazykových úloh zřetel nebral.

Podle § 2. se do nejvyšší výměry učební povinnosti započítává:

a) úkol učitele třídního 1 hodinovou naukou, má-li třída více než 20 žáků;

b) oprava písemných prací z jazyka vyučovacího 1 hodinou naukovou a z jiných povinných jazyků 1 půlhodinou za každou třídu;

c) správa rozsáhlých sbírek učebních pomůcek 1 hodinou naukovou.

Žehrávalo se kdysi na filology pro jejich menší úvazek, ale dnes, kdy se měla jejich práce oceniti přesněji, ukázalo se, tuším, že nebyli nikterak hýčkáni. Oprava úloh a oprava oprav jistě jest skrovně oceněna, kdyby se však bylo měřilo štedřeji, byl by připadl filologům menší úvazek nežli předválečný.

Při novém oceňování správně také vynikne rozdíl mezi předměty mnohahodinovými a málohodinovými, neboť někdejších 17 hodin mohlo se skládati na př. z 5 nebo ze 3 předmětů, takže učitel měl úlohy paterky nebo troje. Dnes je tato nesrovnalost odstraněna. Také započítáváním prací třídnických, kterým se někteří kolegové tak vytrvale vyhýbali, i započítáváním správy rozsáhlých sbírek projevuje se snaha uvést v jakousi rovnováhu povinnosti jednotlivých členů profesorských sborů.

Škoda jen, že se po této cestě nešlo důsledně, takže zůstanou i v budoucnosti některé práce neoceněny a neodměněny. Stalo se to patrně z nemístné šetrnosti, která mnoho nevynese a která je státu jako zaměstnavatele nedůstojná.

1. Vůbec se nehonorují opravy prací matematických; bylo těžko počítati za ně 1 půlhodinu jako při pracích filologických a tím vyšly na prázdno. Spravedlivé by bylo počítati za ně 1 čtvrt hodinu, takže by kolega matematik, který by měl čtvery úkoly, učil povinně 20 hodin.

2. Práce třídnické se počítají za 1 hodinu, ale pouze tehdy, je-li ve třídě více než 20 žáků řádných. Při 21 žácích by se tedy započítala 1 hodina, při 20 nic. Spravedlivé by bylo, aby se při menším počtu žáků než 21 započítávala aspoň 1 půlhodina.

3. Rozsáhlé sbírky se mají počítati 1 hodinou, menší sbírky ani zlomkem hodiny. Také se nedoceňují práce žákovského knihovníka.

4. Velmi jest patrna fiskální stránka celého elaborátu na ustanovení o ředitelích, které zní: Ředitelům v II. stupnici funkčního služného se započítává 1 týdně hodina nauková vždy za každé další 2 třídy, převyšující 8 tříd. Proč se neřeklo, že se bude počítati 1 půlhodina za každou další třídu, je zřejmo.

V celku však pokládáme novou úpravu za praktickou, za jednoduchou a jasnou pro vypočítávání učebního úkolu a zkrátka až na ony zmíněné tvrdosti za správnou a spravedlivou. Pokrok je také v tom, že se zvyšuje dosavadní nedostatečná odměna za 1 hodinu přespočetnou ze 300 na 480 Kč až do jedné pětiny nejvyšší výměry a na 600 Kč za 1 hodinu nad tuto výměru a že se tento nárok přiznává, trvala-li učební povinnost aspoň 1 měsíc, kdežto dosud se žádala lhůta 8 neděl.

Prováděcím nařízením ze dne 9. srpna 1928, č. 9646-28-II byla stanovena též nejnižší výměra učebné povinnosti a to 19 hodinami naukovými nebo 22 hodinami jinými, na něž možno snížiti učebnou výměru ovšem pouze z důvodů služebních, a takové opatření musí schváliti zemská školní rada. Je to doplněk důležitý a pro sestavování rozvrhů nezbytný.

Jestliže vítáme pořádek, jehož bylo v těchto otázkách už srovnávaně potřebí, neradi bychom, aby se někdo domníval, že nevidíme finanč-

ních ztrát, jež profesorstvo novým ustanovením utrpí proti stavu dneš-
nímu. Napsali jsme, že jest úvazek učební všem profesorům zvýšen
o 1 hodinu, a tím je řečeno vše. Avšak právní jistota a klid na školách
místo stálých dosavadních zápasů a suplik také stojí za něco. Právě
proto, opakujeme, tak neradi vidíme, že správná snaha odměnění práci
skutečně vykonanou, není provedena do důsledků.

Chraňte se proti nezaviněnému finančnímu zhroucení!

Říšský svaz katolického učitelstva a oba spolky katechetské usnesly
se jednomyslně doporučit a provést pojištění všech členů proti škodám
povinného ručení. Rovněž jednoty duchovenské doporučují toto pojiš-
tění všem svým členům.

P. T. katolickému učitelstvu!

Výševedené instituce a spolky pověřily v roce 1925 podepsané ře-
ditelství provedením hromadného pojištění všech pp. katolických uči-
telů a všech učitelů náboženství (vdp. katechetů, kaplanů, farářů) proti
škodám povinného ručení (ve vlastnosti učitele). Celá řada zájemců
však doposud pojištěna není a proto dovolujeme si k Vaší laskavé in-
formaci zdvořile sdělit, že pojištěním tím zavazuje se náš ryze kato-
lický ústav pojišťovací zprostiti Vás škody, jestliže by na Vás byly
vzneseny, ať již oprávněně, nebo neoprávněně nároky na náhradu škody
ze skutečnosti, která měla za následek poranění tělesné, smrt žáků,
nebo poškození věcí jejich nebo jejich rodičů. Pojištění zahrnuje v sobě též
hrazení soudních i mimosoudních útrat, obrany proti nárokům třetí oso-
by, jakož i útraty obhajoby v trestním i civilním řízení, zahájeném po
činu, který by mohl odůvodnit pojišťovací nárok i v tom případě, ne-
musí-li se náhrada platit.

Za nepatrnou roční premii i s veškerými poplatky per 9.60 Kč ručíme
za škody až do nejvyšších obnosů:

Kč 30.000 za poranění tělesné nebo smrt jedné osoby,

Kč 100.000 za poranění tělesné nebo smrt více osob jednou příhodou a

Kč 10.000 za poškození věcné.

K bližšímu objasnění pojištění povinného ručení (odpovědnostního)
uvádíme několik případů, které jsme vyřizovali:

I. Po náboženské hodině hromou se děti ze školy. Jeden z hochů za-
stoupí u východu druhým cestu. Katecheta přijde k němu, křikne, aby
odstoupil a napřáhne naň ruku, aniž by jej uhodil. Hoch se ulekne,
hlavou prudce uhne na stranu a narazí na ostré zahrocení klíky, čímž
se poraní a začne krváčet. Otec poraněného žáka žádá útraty léčebné,
bolestné pro dítě, jakož i odškodné za zmenšenou existenční schopnost
svého dítěte, neboť tvrdí, že hoch bude mít do smrti menší schopnost
existenční, případně, že objeví se následky později.

II. Při skotačení dětí na školním dvoře vrazí prudce jeden hoch do
druhého. Hoch upadne a o kámen na zemi ležící způsobí si dlouhou
a hlubokou tržnou ránu. Ač byla lékařem ošetřena, rána se zanítí,
hnisá a jest třeba operativního zákroku. Otec poraněného žáka žádá po
učiteli dozírajícím bolestné, výlohy léčebné a náhradu za zmenšení
existenční schopnosti dítěte.

III. Učitel dá držeti hochovi pro opěťovanou neposlušnost hůlku na
ukazování na prstech předpažených rukou. Hoch hůlku přidržuje dole
pod rukama a když to spatří učitel, chce ho uhodit po ruce; v tom však
hoch dá hůlku opět nahoru na prsty. Prudkou ranou byla hůlka vy-
mrštěna a vyrazila druhému žákovi oko. Také v tomto případě domáhal
se otec žáka náhrady léčebných výloh, bolestného a invalidní renty po
dobu celého života žáka.

IV. Učitel chtěl potrestati hochu hůlečkou na ruku. Hoch uhnul, do-
stal po hlavě, kde se nacházel stroupek. Tento úhozem praskl. Nečis-
totou z těla žákovy byla rána tato znečištěna, proto po delší době na-
stala otrava. Hoch musel býti třikrát operován a následkem časté nar-

kosy zeslabil se mu zrak jednoho oka. Nastala trvalá invalidita, placení renty, výloh léčebných, cest, bolestného atd.

V. Učitel zdrží se na cestě do školy a přijde do třídy o 5 minut později. Mezitím hoši bavili se tím, že po sobě kaňkali inkoustem. Jeden hoch bodl druhého do ruky. Po příchodu učitelově báli se hoši učitel říci, co se stalo a následkem toho dostal poraněný hoch otravu krve a musela mu býti amputována část ruky. I zde domáhal se otec náhrady.

Spory rodičů s učiteli a katechety jsou vedeny obyčejně lehkovážně osobami nemajetnými a jestliže pak, obyčejně ve vyšší instanci, dopadnou v neprospěch rodičů, musí učitelé a katecheti vedle nepříjemností, které takové spory mívají v zápětí, zaplatiti výlohy svého právního zástupce, neboť žalobci takoví požívají obyčejně práva chudých.

Již z ohledu na tuto okolnost, nehledě k vysokým advokátním a soudním útratám, uzavře jistě každý učitel a katecheta doporučené pojištění povinného ručení, neboť v případě pojištění nese veškeré útraty sporu pojišťovna.

Stane-li se pojištěnému nějaký případ, oznámí jej tento jednoduše nám a my sami jej, ať již nárok jest oprávněný nebo neoprávněný, vyřídíme a tím ušetříme pojištěnce nepříjemného dohadování, osočování u nadřízených úřadů, pronásledování a hlavně nákladů finančních, ne-li úplného finančního ruinování, neboť náklady na vyřízení i zdánlivě nepatrného případu idou mnohdy do závratné výše.

V případě potřeby jakéhokoliv pojištění raďte se obrátiti na náš jediný, ryze katolický ústav pojišťovací, který jsa mimo kartel pojišťoven, pojišťuje ve všech odborech pojišťovacích nejvýhodněji a nejlevněji.

Očekáváme, že nás poctíte svým pojišťovacím příkazem co nerychleji. Vyprošujeme si Vaše laskavé rozhodnutí, poroucháme se Vám v dokonalé účtě: Ředitelství Národní pojišťovny, akc. spol. v Brně, Kobližná 1.

Jak těsná brána a úzká cesta jest, která vede k životu, a málo je těch, kteří ji nalézají. — Sv. Mat. 7.

ROZHLEDY

Blíží se doba voleb do okresních a zem. zastupitelstev. Pokud máme z Moravy zprávy, nevidíme, že by se při sestavování kandidátek bral příliš zřetel na příslušníky naší organizace. V některých krajích byli staří školští a vůbec veřejní pracovníci postaveni buď kamsi až na 16. místo kandidátky do okr. zastupitelstva neb pominuti vůbec. Neztratí ovšem ničeho, pokud se týká jich samých. Přibýlo by jim jen práce, které mají stejně dosti, ale myslí-li příslušní činitelé, že takto prospějí hnutí za obrodu školy, jsou velmi na omylu. Není-li aspoň několik jednotlivců z řad organizovaného katol. učitelstva na místech, kde se dá něco vykonat, nemůže práce postupovat tak, jak třeba. Že by byl někdo z naší organizace (z Moravy) navržen na kandidátku do zem. zastupitelstva, také neslyšíme. — Snad se bojí páni, kteří jsou v té

věci kompetent., že by učitel svou funkci nezastal? Či jest v tom něco jiného. Nedáváme vinu politické straně jako celku, ale ti, kteří tyto poměry zavinují, budou také zodpovědní za důsledky. Upozorňujeme na ně zavčas.

Dr. Tauber volá v »Našinci«: »Kde jsou katoličtí inspektoři?« Ano, kde jsou! Slíbovalo se, že bude jmenováno jak v Čechách, tak i na Moravě několik inspektorů, opravdových katolíků, tedy členů katol. organizací učitelských, ale dosud není nám znám ani jeden případ uskutečnění slibu. Po socialistech — rudých i strakatých — jsou nyní na řadě agrárníci. Na těch spočinulo právě »oko vrchnosti se zalíbením«. Však nejmědočkovější z kandidátů inspektorství také vítr již vycítili: ze socialistů, ba dokonce z předáků soc. organizací, přes noc jsou agrárníci duší i tělem. Jest prý to nyní jistější. Katolické učitelské organizace mají mezi svými členy takové, kteří by mohli býti za okresní školní inspektory ihned povoláni. Kvalifikaci popřevratorvých i dnešních »pokrokových«

inspektorů mají také. Že žádný z nich dosud nevydal t. zv. pedagogické příručky, jakými se často chlubí obvyklí kandidáti inspekce a jimiž svou inspektorskou způsobilost nejpáději dokazují, myslím, není jim na závalu. Podobné blbinky imponují stejně jedině samým autorům. Jiný je sotva čte. Vysmál by se z nich kandidát druhého ročníku učitel. ústavu. Žádáme proto práva, jež patří škole národa z největší části katolického a učitelům, kteří zůstali věrni jeho víře. Nechť jsou konečně mezi inspektory i katolíci. Ovšem máme na mysli katolíky opravdové, organisované v katol. odborové učitelské organizaci, ne snad pány, jichž legitimací by pouze bylo, že hrají jednou týdně s předsedou okr. lidové jednoty taroky. Máme v tom ohledu smutné zkušenosti.

Přírodopis pro měšť. školy od Jos. Krejčíka, vyšel právě v novém, přepracovaném vydání (díl I. v sedmáctém, II. ve čtrnáctém, III. ve dvanáctém). Text vhodně uspořádaný je doprovázen četnými ilustracemi (v každém z obou prvních dílů skoro půl druhého sta, v třetím přes dvě stě). Předností knihy jest, že mnohé z ilustrací jsou skutečně nové, plné života a proto i látku oživují, jak náleží. I z jiných učebnic by se měly aspoň po částech odstraňovat vyobrazení zastaralá, nevhodná, otiskovaná z knihy do knihy přes půl století. V každém dílu Krejčíkova Přírodopisu jsou kromě toho i velmi pěkné barevné přílohy. — Všechny díly jsou obsáhlé, což ovšem neznamená, že kniha musí býti detailně probrána. K biologii jest vzat náležitý zřetel. Choulostivým bodem učebnic přírodopisu jest nauka o člověku, kdež mnozí autoři nedosti vhodně podávají partii o smyslech, o těle lidském, připodobňujícíce je neobratně k tělu zvířecímu a pod. Krejčík v tom ohledu počíná si ještě dosti přijatelně. — Ovšem bude nutno, aby v tomto ohledu ráz učebnic přírodopisu byl časem také již změněn. Právě v přírodopise jest třeba poukázati na vyšší cíle člověka a nespokojit se pouhou tělovědou a

biologickou stránkou. Též vznešenost přírody a moudrost božská, jež ji stvořila, zasluhují jistě zmínky. — Vyšla Unie. Díl I. 10 Kč, II. 11 Kč, III. 14 Kč.

Strach má velké oči. Když po převratě vlivem učitelstva a socialistických stran avanzovali rychle a snadno soc. demokraté a čeští socialisté do zšr a mšno neb jako oši, »Český učitel mlčel. Když jejich oši. prohlašovali o kat. učitelích à la Bučenec: »dovedam sa ich zbaviť, pensa lebo propustenia«, jásal a prohlašoval, že mládež na školách musí býti vychovávána tak, aby ze škol nevyšel ani jediný lidovec. Ale teď »Český učitel naříká: »Při oši byla nedávno řada na agrárnících, potom na nár. demokratech, nyní je řada na Šrámkovi, má čáku. Církevní oši budou jmenování dle polit. klíče vládou. Budou karabáčovat, terorizovat učitelstvo, rdousit jeho občanskou a stavovskou svobodu, budou vhánět učitelstvo do polit. řad pravicových, reakčních, protidemokratických a protikulturních. A při tom nejhorší je finale: nynějším oši. dává se čas, aby se reorientovali — nepropouští se hned ti, kteří nevyhovují a půjdou.« Jak vidět, má »Český učitel« nějaké tušení; zatím jen prozrazuje ve výroční zprávě, že předseda škol. odboru Z. Ú. S. oši. Frant. Pátek, nechce býti dále volen, opouští funkci z důvodů zdravotních a rodinných.

Výmluva. V čís. 8. a 9. bylo právem ukázáno na dp. faráře za to, že v boji o modlitbu ve škole nechal učitele katolíka osamocného (do konference nepřišel). V č. 10. se dp. farář omlouvá takto: »je to výtečné, čísti konferenční protokoly, mítí zájem o vše, ale farář není ve škole proto, aby cosi »pro okamžik« vyhrával, ale spíše pro práci pomalou. My starší kněží nabylí jsme za 30 let pěkných zkušeností.« — V talkovém případě nejde o okamžik, o politiku, o katol. učitele, jde o víru, o děti a rodiče, kde prvním vůdcem má býti kněz (Kristus kráček v nebezpečích vřdyky před apoštoly a zástupy — i na kříž). Jde o okamžik, ne pro okamžik, ale často na celá desetiletí. V začátku sta-

čívá naň i jednotlivec, po 10 letech nestačí pak naň celá armáda. Lidová strana vznikla právě jen tím, že se našli opravdoví kněží, vůdcové, kteří se v kritické době, po převratě, dovedli postavili pro víru v čelo lidu. Jen se neschovávat do pohodlíčka, dělat se hezkým na vše strany, dát za sebe bojovat jiným.

Školská reforma v Maďarsku. Ministr kultu a vyuč. hr. Klebelsberg nařídil zem. senátu pro záležitosti školní, aby vypracoval návrh zákona o postupném zavedení 8třídních obecných škol. U skutečného 8letého vyučování na obecných školách má být provedeno tím způsobem, že dosavadní 6třídní obecné školy mají být až do roku 1930 doplněny fakultativně a po té závazně dvěma dalšími třídami, takže roku 1940 veškeré obecné školy budou mít 8 tříd. V 7. a 8. třídě bude vyučováno dle povahy buď průmyslovým nebo zemědělským předmětům.

Práce tichá a nehonorovaná. Ve správě pojišťovny Praha zastupují učitelstvo J. Černý, Václ. Kubín, J. Müller a J. Pojezdný, jejich náhradníky jsou A. Jaroš, J. Roubíček, E. Kolář a K. Šefrna. »Praha« vyplatila ZÚS v roce 1927 čistých 25.000 Kč, kolik vyplatila »Praha« Černému, Müllerovi, Kubínovi a Pojezdnému, jednatelská zpráva ZÚS neuvádí, jde tedy patrně o funkce, které se nehonorují. (Časop. ČOU.)

Co můžeme vylézt z rakouské reformy školy měšťanské? Od doby našeho národního osvobození nebyla stará rakouská škola měšťanská, ustavená na základě říš. zák. ze dne 14. května 1896, reformována v duchu čsl. republikánské demokracie. Proto správní výbor Ř. S. U. M. Š. žádá náležitě reformy měšť. školy v době, kdy se připravuje reorganizace střední školy. Měšťanská škola buď škola 4třídní a navazující na 4. školní rok obecné školy, jak tomu bylo na Slovensku a je dosud na Podkarp. Rusi. Školy buděť účelně vybudovány a vybaveny s náležitým zřetelem ke všem možnostem moderní doby. Největší počet žactva buď stanoven na 50. Žákům velmi dobře způsob-

bilým buď umožněn přestup na střední školu bez přijímací zkoušky. (Škola měšť.)

Exercicie katolických učitelů, které uspořádala Mariánská družina katol. učitelů moravských ve dnech od 21.—25. srpna, zasluhují zvláštní zmínky. Jednak se sešel veliký počet (101), jednak byly to třicáté, tedy exercicie jubilejní. V roce 1898 katolické učitelky na popud sl. Šikolové st. z Přerova a Hoffmanové z Hulína se sešly po prvé k duchovním cvičením za vedení zemřelého P. Al. Jemelky S. J. Třicáté dával také P. Alois Jemelka S. J., synovec zesnulého. Ndp. arcibiskup dr. L. Prečan dal se zastupovati ndp. biskupem Stavělem, který v sobotu 25. srpna měl v kapli mši sv. s krásnou a jadrnou promluvou před sv. přijímáním. Přijal též čtyři učitelky do Mariánské družiny. Při té příležitosti sebraly katol. učitelky bez jakéhokoliv popudu odjinud větší sumu peněz a věnovaly 2000 Kč na Papežský ústav velehradský, 1000 Kč na Ústř. Apoštolát sv. Cyrila a Metoděje, 505 Kč na »Starý Velehrad« se sídlem na Velehradě a 200 Kč na salesiány.

Ve »Věstníku učitel. pensistů« dělá pens. ředitel-staropens. vtip na svou hubenou pensí, srovnává ji s větším příjmem mladého katechety a se stejným industr. učitelky. — Nevhodné jsou poznámky: svobodný katecheta vyučuje jen jednomu předmětu (opravdu pěst na oko), industr. učitelka, která vyšla 2 třídy vesnické školy: Proč právě nejraději učitel srovnává svůj plat s platem kněze? Tento mu to samozřejmě oplácí. Proč pak ty obvyklé útoky na kolegy učitelky domácích nauk? Což nejsou celé legie stejně, ba daleko lépe placených státn. zaměstnanců, kteří mají totéž, ba spíše ještě menší vzdělání a nedělají kursy a zkoušky jako naše kolegyně?

Z výkladu mín. dra Hodži o úkolech a problémech státní školské správy: a) Sestátnění oš. jest naprosto nutné v zájmu služby i stavu. b) Služební pragmatika musí být uvedena v život ve formě vládního nařízení. c) Naše učebni-

ce potřebují vesměs revise, nesmí obsahovati žádných zaujatostí — štvanic proti třídám, národům a náboženství. Výchova musí býti objektivní, nikoli k rozeštvávání. d) Škola nebude vyvlastněna nikým, zůstane pro všechny. Zvláště pokládám za složku našeho společenského neduhu, jestliže pokrokový učitel chce řešiti veliké náboženské problémy s malými dětmi v národní škole — škola na to není, to je pro dospělé a samostatně myslící. e) Obrátím se proti každému pokusu na národn. školách, ať by vyšel od kohokoliv, který by směřoval k hanobení jakéhokoliv náboženského citění. — Jako všichni Slované i my jsme národ hluboko nábožensky založený. d) Sv. Václav znamená tradici našeho národa. I legionáři šli za zpěvu chorálu sv. Václava přinášet národu svému nejvyšší oběť.

K zemskému sjezdu katolického učitelstva v Čes. Budějovicích. Dne 6. července podnikli někteří účastníci sjezdu zájezd do Zlaté Koruny a do Č. Krumlova. Ve Zl. Koruně podal výklad o tamnějších památkách vdp. děkan Brandejs. Pan profesor Novák promluvil na téma: »Stopy husitských válek v jižních Čechách«. Dne 7. července jela výprava na zámek Hlubokou a pak navštívila Sušici. Odtud jela na Čeňkovu pilu a potom per pedes apostolorum na Antigél, Mader, Javoří, Prášíly, Hůrku, kde je velmi přátelsky a srdečně přijal pan dr. Ignác Brežina, jenž podal odborný výklad o Hůrce a spisovateli Klostermannovi. Účastníci spatřili v hrobce rakev dra Josefa Klostermanna, otce Karla Klostermanna a jeden z posledních dopisů básníka Šumavy. Z Železné Rudy cestovali k čarokrásným šumavským jezerům, Čertovu a Černému. Tam se část výpravy oddělila na Hamry, aby zaiela do Klatov a pak zpět do Č. Budějovic, odkudž podnikala výpravy do okolí. Obdivu zasluhují ti, kteří byli od 28. června v permanenci: exercicie v Hlučíně, zájezd na brněnskou výstavu, valná hromada v Brně, sjezd v Č. Budějovicích a výprava do dumných hvozdu Šumavěnký. Všechny tury prodělaly i naše kolegyně ve zdraví a za

zpěvu. Děkujeme všem kolegyním z Č. Budějovic a p. redaktoru Vedralovi za lask. informace.

Zvyk jest jako voda bystřlný — divoký, bouřlivý, všechno uchvacující.

ZPRÁVY

Z administrace. Zatím co na jedné straně odběratelů našeho listu pěkně přibývá a to hlavně mezi mladší generací, nemile se vedení listu dotýká netečnost jiných. Několik ukázek: »Vracím Vám list a oznamuji, že jej již více odebíratí nebudu. Jsem už 2 leta v pensí a mimo to ustavičně nemocen.« Pokud známe poměry, jest dotýčný pán posud členem okr. škol. výboru. Zde mu nemoc nebrání? To hájení zájmů katol. učitelstva bude zde asi vypadat, když jinak s námi nejde. — Ředitel měšť. školy a profesor vymlouvají se, že jako pensisté nemají dosti peněz na list. Republika tedy své bývalé zaměstnance tak platí, že jim nezbu-
de ani na odborový list! — Říd. učitel jest starostou obce za stranu lidově-občanskou. S námi ovšem nejde. Snad mu nejsme dosti »nóbl«, jest přece panem starostou! — Jednotlivci i korporace nechávají si posílat list, který jim byl poslán na ukázkou, půl roku, ale pak jej vrátí s poznámkou, že nejsou odběrateli. Sneseme vydání, jež nám způsobili, a myslíme si své. — Učitelka píše dotaz redakci, samozřejmě známku na odpověď nepřiloží. Aby dostala žádané informace, musí se o ně určité osobě psáti. Jest tedy práce, jsou výlohy. Pošle se jí číslo ukázkové, ale přijde zpět. — Provdaná bývalá učitelka bombarduje redakci prosbami, co dělat, aby mohla opět učit. Redakce, sekretariát zemského spolku musí pomoci. »Věstník« však za čtvrt roku přijde zpět s poznámkou »vracím«. — Bohudík, nejsme na tyto »dobrodince« odkázáni, na druhé straně jsou pevně řady mladých nadšenců pro dobrou věc. V těch je pak naše naděje a budoucnost.

**Eucharistických slavností olo-
mouckých** zúčastnilo se katol. učitelstvo v počtu opravdu náležitém. Při nedělním průvodu čítala

učitelská skupina na 50 kolegů a kolegyň, kromě toho šli ještě četní jiní jednotlivě. Akce pro účast byla vedena z redakce »Věstníku«. Novinářské články, dopisy a letáky opravdu působily. Hanácké učitelstvo katolické sešlo se tentokrát ponejprv a schůze ta bude jistě šťastnou. Projednali jsme již postup, kterým se budeme brát, abychom náš organizační život přivedli do náležitých kolejí. Na podzim budou se konati v jednotlivých okresích schůze, při nichž se založí řádné kraj. odbory a to pro každý polit. okres zvlášť. Jen tak se umožní projednávání našich otázek a také jistě se pak něco vykoná. Dosavadní stagnace musí přestat.

Absolventi pedagogických akademií. O letošních velikonočních dokončí první absolventi pruských pedagogických ústavů své studie. Vláda jim nepřiznala hmotných výhod proti učitelům jinak vzdělaným, avšak ustanovila, že mají dostávat ihned místa před uchazeči jinými. Patrně bude o jejich platu rozhodováno do 5 let, kdy noví učitelé mají nabýti definitivy. (Deutsche Bürgersch.)

Kongres Volné Myšlenky, konaný v srpnu v Remeši, odhlasoval tyto požadavky: Aby se činil nátlak na poslance pro odstranění národního svátku Panny Orleánské. Aby laičisace nemocnic byla úplná. Aby služné vojenských kurátů bylo škrtnuto. Aby vyznamenání byla zrušena. Aby laické zákony platily v Alsasku. Aby zákon o rozluce církve a státu důsledně se prováděl. Amnestie pro všechny odsouzené v politických záležitostech. Zrušení oběžníku Malvyho, jímž se dovoluje kongregacím návrat do Francie. Zákaz kněžím choditi v sutaně po ulici. Zákaz vybírání příspěvků pro udržování bohoslužeb. Aby mládežnickou daň platili v plné míře řeholníci a řeholnice všech kategorií.

Co prodléváte u nich, katolíci? Z výroční zprávy na str. 15. čteme: »Český učitel« propagoval ideu kulturně politickou na zásadách husitství a českobratrství... ale dostal se do rozporu s politiky a

stranami, které usilují o pocírkení školy. Rozpor sám v sobě — na jedné straně ohánění se husitstvím a českobratrstvím, na druhé náboženství pryč ze škol.

Zájem o školský program Katolické akce a o nás začíná mít »Čes. učitel« a píše, že požadavky zůstanou jen požadavky, neboť jak prý je možno, aby katol. škola byla svobodná, kdy všechno, co je církevní, není svobodné.

»Nová tělesná výchova« je jediný náš odborný vědecký časopis, přinášející všeobecné články o důležitých otázkách tělesné výchovy. Právě dokončila úspěšně I. ročník a chystá se k ročníku II. Je nepostrádatelnou pro každého, kdo se zabývá tělesnou výchovou a sportem a je odebírána nejen učitelstvem, profesorstvem, cvičiteli, náčelníky, předsedy a starosty sportovních a tělovýchovných spolků, nýbrž i školami, tělocvičnými jednotami, knihovnami, sport. kluby, skautskými oddíly atd. I naše vojsko věnuje jí pozornost.

»Časopis českosl. houbařů« již v VIII. roč. učí přátele hub a přírody znáti naši mykologickou floru. Činí tak způsobem přístupným svými odbornými články a obrazy. Jeho činností znalost hub u nás po převratě značně vzrostla. Je orgánem Čsl. mykologické společnosti, která po celé republice stará se o rozšíření znalosti hub. Oba časopisy i list »Studentský sport a tělocvik«, o němž jsme referovali minule, žádejte na ukázkou u prof. Smotlachy, Praha II., Karlovo nám. 18.

Říšský svaz něm. učít. měšťan. škol podal všem zem. školním radám žádost o zvýšení remunerační povinných předmětů vyučovacích. Česká neodpověděla vůbec. Moravská pak sice nárok na zvýšení uznává, ale poukazuje na nedostatek peněžních prostředků.

Pro r. 1928 byly ohlášeny předlohy: norm. osnovy, osnovy výchovné, pro školy mateřské, pro děti úchylné, zkušební řád pro zkoušky způsobilosti, nové předpisy o schvalování učebnic a pomůcek, instrukce o škol. zahradách, podpora reformních snah, úprava platů učitelů nestátních, úprava pen-

sí, pragmatika, prováděcí zákony k platovému zákonu, návrh o ob-
sazování míst, nový řád školní a
vyučovací, organizace občan. škol,
učitelské vzdělání, školská správa
a p. Předlohy vypracované vyžá-
dují četných korektur a proto na
stole zákonodárných sborů se ješ-
tě neocitly.

Selské Hlasy srovnávaly nedáv-
no požadavky staropensistů s po-
žadavky agrárníků, ovšem že ne
příliš vtipně. »Jedni i druzí prý
stále něco chtějí.« Staropensisté
nezaslouží si »pozornosti« takto
projevované.

**Němečtí učitelé měšťan. škol v
republice čsl.** vydávají 14deník
»Deutsche Bürgerschulzeitung« —
jehož roční předplatné jest 60 Kč.
— Číslo jsou 20stránková, formát
kvartový. Přes to však jest tato
cena proti našemu předplatnému
nepoměrně vyšší. My musíme k to-
mu ještě tolikrát upomínat!

**Nákladem družstva Vlast v Pra-
ze** vyšla sbírka úvah Ar. Olivy
»Ve vážné chvíli«. V první
části mluví k mužům, ve druhé k
ženám. Účel: Aby každý katolík
byl katolíkem opravdovým, živým
údem církve. Vzácné myšlenky
pronesené krásnými slovy s hojný-
mi příklady. Jen, aby se našlo též
tolik čtenářů, kolik jich brožura
zasluhuje.

Katolický muž. Katol. muže
den, týden, měsíc, rok a poslední
hodinka. Podle P. A. Abela upra-
vil P. Fr. Tomeček T. J. Nákladem
»Hlasů svatohostýnských« —
1.90 Kč. (Pevná plátěná vazba).
Hodí se k hromadnému rozšiřo-
vání. —

**Veledůstojnému pánu P. Rudolfu
Schikorovi, t. č. v Č. Budějovicích.**
— Účastníci hlučinských exercicií
vzdávají vám, pane profesore, u-
přímné díky za vedení a obětavou
snahu dáti nám co nejvíce duchov-
ního chleba v tomto tridíu. Ve
svých působivých přednáškách roz-
vinul jste důležité otázky vnitř-
ního a vnějšího života, které jest
dnešnímu duchovně ochuzenému
člověku třeba poznati a vycítiti.
Na jasných příkladech ukázal jste
nám cestu, kterou se musí bráti
člověk, chce-li býti poctivým a
praktickým katolíkem. Moderní
doba je bojem mezi idealismem a

materialismem. Jenom křesťanský
světový názor může přinést klid,
pořádek, důvěru v život a budou-
cnost nejen jednotlivci, ale i v ro-
dině, společnosti, republice. Proto
naší povinností je, abychom se ná-
božensky prohlubovali a žili po-
znáním, že za všechno jsme od-
povědni Bohu, neboť z Boha jsme
a poездеjším životě, v němž nás
Bůh zkouší, k Bohu se vrátíme.
Stojanovské »Bůh vám odplať!«

Účastníci.

**Školské položky v rozpočtech
obcí a okresů.** »Čs. Republika« v
č. 209 přinesla projev Svazu (po-
kr. učít.): V rozpočtech obcí a okresů
škrtány jsou příspěvky poskyto-
vané školám měšť. (zvláště IV. r.)
a živnost. školám, jakož i lidovým
hospodářským a p., pokud postrá-
dají právního titulu ve smyslu zá-
kona č. 77-1927. Žádáme, aby zá-
kon č. 77 byl znovu prozkoumán
a novelisován.

**Bechyně — poměr soc. dem.
strany ke straně lidové a nábo-
ženské.** V »Hlasu Lidu« napsal
mimo jiné: Jsme přesvědčeni, že
úkolem státu a politiky není vésti
za normálních poměrů protinábo-
ženský a proticírkevní zápas; při-
pisujeme působení náboženských
ideí pozitivní význam, socialistic-
ké hnutí může získat, kdýž nebude
hostejno ke mravním hodnotám
skrytým v náboženském citění
lidu.

Počátek škol. roku bývá vždy
dobou nejušilovnější agitace našich
nepřátel proti všemu, co nese na
sobě známku katolicismu. Mimo
jiné jsou dětem vnucovány časo-
pisy s tendencí protikatolickou,
aby tím již v útlých dětských du-
ších vznikala nenávisť a zášť proti
katolické církvi. Naší povinností
je, abychom zhoubný vliv takových
dětských časopisů snažili se za-
meziti. To lze ovšem nejlépe opět
jen dobrým dětským časopisem.
Takovým jest v první řadě měsí-
čník »Pán přichází«. Již dlou-
hou řadu let působí blahodárně
mezi mládeží a bylo by si přátí,
aby došel co největšího rozšíření,
aby se dostal do rukou každého
dítka. Při jeho láci — Kč 2.— roč-
ně — jest možno rozšířiti jej ho-
madně tak, jako žádný jiný dětský
časopis. Učiňte vše pro jeho roz-

šíření. Administrace jest v Olomouci, Wurmova 13.

Advokát dr. J. Josífko a dr. J. Röschel v Praze. V Praze, 21. července 1928. Ústřednímu spolku jed. uč. na Moravě v Brně. Jmé- nem a v zastoupení své mandant- ky Č. Obce Uč. žádám vás tímto abyste organizační příspěvky, jež iste své mandantce povinni odvá- děti, do 5 dnů, t. j. do dne 27. července 1928, mé mandantce za- platil, ježto jinak dle daného mně příkazu byl bych nucen zakročití proti vám cestou soudní. — Dr. Röschel v. r. — Těch starostí my nemáme. Ani zemské spolky kat. učitelstva ani Říšský svaz nemají pokladny tak plné, že by to stálo za to vymáhati jeden od druhého něco advokátem.

Správní rok 1927 Ústř. mat. školské končí deficitem Kč 8702.17. Místo hodnot a hotovostí, které má mítí pro všechny pří- pady, má Matice jen pasiva.

Novým zástupcem katol. církve v zem. školní radě v Praze po ze- mřelém dr. Hanušovi je dr. A. Eltschkner, metrop. kanovník.

Omlouvají se »Čsl. republice«. Svaz jejích zaslal »Čsl. rep.« při- pomínky k jejímu článku z 1. VII. o sjezdu v Brně, že Federace mů- že nejlépe rozřešit otázku sjedno- ceného postupu pokrokového učitelstva. (Svaz bude se nyní ohánět 45.000 a dalším díktátem.)

Musoliri, diktátor Itálie, muž že- lezné energie, byl před svojí ka- riérou zedníkem a to jedním z těch italiánských dělníků, kteří neschá- zeli při žádné stavbě železnic v Evropě. Před 20 lety pracoval ja- ko zedník na výstavbě nádraží v Liberci. Z dělníka stal se důvěr- níkem, sekretářem a konečně red- aktorem socialistického listu v Mi- láně. Za války byl velkým náro- dovcem a po válce opanoval s fa- šisty celou Itálii. — Takto píše »Otčina«. Dle jiné verse byl prý Mussolini učitelem.

V Praze je nyní více než 10 u- čitelů měšť. škol aprobovaných pro střední školy. Nikde není však pro ně místo, ať už myslíme na učitelské ústavy nebo na rozepsa- ná místa okr. a zem. škol. inspek- torů anebo na místa u školských úřadů. (Čas. ČOU.)

PRAVNÍ HLÍDKA

Musí učitel bydlet v sídle ško- ly? Zem. školní rada v Praze vy- dala oběžník, jímž nařizuje, aby v duchu ustanovení § 35, odst. 1., profesorské pragmatiky všichni u- čitelé pokud možno bydlili ve školní obci, v níž jsou služebně ustanoveni. Nejv. spr. soud vyslo- vil v té věci v nález ze dne 26. I. 1925 č. 1419 tento právní ná- zor: »Podle § 31, odst. 1., služ. pragmatiky stát, úředníků jest úředník povinen voliti svoje řád- né bydliště tak, aby mohl přesně plniti všechny služební povinnosti. V rámci tohoto předpisu pone- chává zákon — pokud v jednotli- vém případě nebo pro určité ka- tegorie zaměstnanců není stano- veno jinak (viz též poslední odstá- vec par. 31 služ. pragm.) — volbu bydliště zaměstnanci samému, tak- že zákon nezná ani povšechné povinnosti, tím méně povšechné- ho práva státního zaměstnance na to, aby bydlel právě v témže mí- stě, ve kterém má své sídlo úřad, při němž je ustanoven a koná službu. Volí-li tedy státní zaměst- nanec svoje trvalé bydliště mimo svoje úřední působíště, jsou ovšem v zásadě potíže a náklady z toho vznikající na jeho vrub a není tu všeobecné povinnosti státu jako zaměstnavatele, aby zaměstnanci z toho důvodu poskytoval nějaké výhody. (Škola měšťanská).

Může resignovati náhradník mí- stní školní rady? Podle par. 21. zák. z 9. dubna 1920, č. 104 Sb. z. a n., volí obec zastupitelstvo čle- ny místní školní rady a náhradní- ky. Předpisy zákona jsou velmi skrovné, takže jest tu nutno v mnohých případech užiti analogie řádu volení do obcí. Dle par. 29 zák., jest každý povinen funkcí do místní školní rady přijmouti a ji zastávati, a kdo by odepřel, podléhá pokutám od 20—500 Kč. Per analogiam platí toto ustano- vení také o náhradnících. Náhrad- ník mohl by se vzdáti tenkrát, jestliže by okr. rada školní resig- naci tu přijala. Podle našeho ná- zoru musila by ji přijmouti, byl-li by tu některý z důvodů uvedených v par. 8 řádu volení, tak zejména tehdy, bylo-li by prokázáno, že

náhradníku vadí v konání úřadu nemoc, jeho povolání a pod. Strana sama nemohla by prostě náhradníka odvolati, jelikož není pro tento způsob ztráty nebo vzdání se mandátu žádného ustanovení v zákoně o místních školních radách. (Samosprávná korespon.)

Služební pořadí. Úřednická pragmatika má 3 paragrafy, zabývající se služebním pořadím úřednickým (par. 37—39). Podle těchto předpisů není pro stanovení pořadí služeb. rozhodným kritériem celková služební doba, započitatelná pro výměru pens. základny, nýbrž rozhodující je pouze doba skutečné státní služby. (Č. 20767 z r. 1927). Na škole měšťanské rozhoduje při stanovení služebního pořadí doba vykonané zkoušky způsobilosti pro školy měšťanské a nikoliv tedy celková, t. zv. služební stáří do pense a konkursního řízení učitelského započitatelná. — (Par. 182 Řádu šk. a v.).

Hoř-li mi brada, hledají druzí, jak by si na ni zapálili své dýmky.

Turecká průpověď.

NÁLEZY

NEJVYŠŠÍHO SPRÁVNÍHO SOUDU

Presenční služba vojenská. Nárok na její zápočet nedává vlád. nař. č. 165-1922, které není kryto par. 4 zák. 222-1920 a je tudíž neplatné. (27. II. 1928, č. 24.845-26. také 21.473-25).

Zrušení expositury školní. Bylo-li jednou rozhodnuto na základě konaného šetření, že jsou dány podmínky pro zřízení expositury, nemůže předseda zemské školní rady, když dané podmínky se nezměnily, tvrditi, že podmínky dány nejsou, a proto exposituru zrušiti. Event. četnická relace o tom jest irelevantní. (17. I. 1928, čís. 710-28).

Jednotný drahotní přídavek. Zaměstnancům, kteří mají za manželku aktivní zaměstnankyni, která pobírá svůj drahotní přídavek, přísluší jednot. drah. přídavek ve výši stanovené podle čl. IV. vlád. nař. č. 34-1923, v němž jest obsažena i srážka na první dítě a nemůže býti proto tento jednotný přídavek snížen o dětský přída-

vek na 1 dítě. (8. II. 1928, č. 2740-28, také 27. II. 1928, č. 25326).

Přeložení učitele. Při přeložení učitele podle par. 8 zák. 286-1924 musí býti šetřeno ustanovení odst. 3 téhož paragrafu, podle něhož se může přeložení státi ve stejné služební hodnosti a nesmí býti zkrácen na svých příjmech. Opatření podle par. 8 restriktivního zákona není povahy subsidiární. (29. II. 1928, č. 4809-28).

Sloučení tříd. Předseda zemské školní rady nemá práva slučovati žactvo dvou stejných tříd měšť. školy chlapecké a dívčí ke společnému vyučování jedním učitelem, třeba se tak děje na dobu přechodnou bez změny organizace školy. (24. I. 1928, č. 1374-28, také 23413-27).

Místní přídavek vyměřuje se podle velikosti místa, ve kterém je škola, při níž učitel koná službu. Okolnost, že snad škola je zřízena pro školní obec, zahrnující několik politických obcí, na tom nic nemění. Pro otázku výše a třídy místního přídavku rozhodujícím jest pouze ono místo, ve kterém je školní budova a tudíž škola, při níž učitel službu vykonává. (Č. 20.755 z r. 1927).

Substituční přídavky. Učitelé, přikázáni na školy menšinové — (normální případy) — nemají nároku na substituční přídavky 100-korunové podle reparačního zákona. Učitelé tito vyučují na škole, na níž byli přikázáni, mocí svého vlastního úřadu učitelského, který jim byl pro školu přikázáním propůjčen a nezastupují tam jiných učitelů. Přikázáním jest dotčené místo uprázdněné obsazeno zatím a substitučně. (Č. 19.773 z r. 1927 a 13.383-26).

Přípočtení 10 let do pense. Podle par. 58 a 66 z. zák. mor. (v Čechách a ve Slezsku obdobně), č. 18-1870 měl učitel nárok, aby při splnění podmínek (oslepnutí, těžká choroba duševní) bylo mu již při přeložení na doč. a s n v odpočinek přípočteno podle par. 29 parit. zák. 10 let do pense. I při dočasném odpočinku musí býti neschopnost ke službě a není řečeno, že nezpůsobilost ta musí býti trvalou. (13. I. 1928, č. 188-1928).

Nápoj milionů!

Levná cena, podmíněná velkou vydatností, spojená s nedostižnou jakostí, neobyčejná výživnost. Pro tyto vlastnosti, které jí získaly mezinárodního rozšíření, jest

**„pravá Kathreinerova
sladová káva Kneippova“**

jedinečným rodinným nápojem
k snídani a svačině!

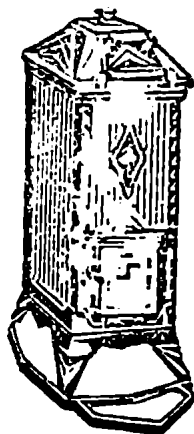
Kathreinerova káva jest pravá jen v původním balíčku s obrazem „faráře Kneippa“. Nikdy volně vyvažovaná.

Pensionování učitele pro nemoc.
V řízení, konaném za účelem pensionování učitele, musí býti nález a posudek lékařský již před vydáním opatření sdělen učiteli, aby se o něm vyjádřil a event. námítky podal. Předloží-li strana posudek odbor. lékaře, který jest v odporu s posudkem úředního lékaře, musí si úřad opatřiti nové znalecké dobrozdání, aby byl zjednáán objektivní nález o zdravotním stavu učitelově. Pro toto nové zjištění musí si úřad opatřiti nové znalecké dobrozdání, aby byl zjednáán objektivní nález o zdravotním stavu učitelově. Toto nové zjištění musí býti opět straně sděleno. (8. II. 1928, č. 20.038-27).

K Tobě, ó Bože, se obrátím, nebudu-li si věděti rady, k Tobě se uteku v trpkých hodinách. Promluvíš s Tebou, když zármutek mě tíží a myšlenky trapně mě znepokojují.

DĚTSKÁ LITERATURA

L. A. Čarská: Luciin život, dívčí román. Čarská zavá-

**Nejlepší školská
KAMNA**

»FENOM«
pro veškeré palivo 13 velikostí, čtvero provedení
dodává fa.

»TEMPER«

Jan Pelikán
PRAHA II.

Václavské nám. 33

Školy, obce, fary,
tělocvičny, pp. učitelé
(i pro domácnost)

enné výhody!

dí své čtenářky nejprve do drobných osudů dívenky, do jejích dětských nápadů a událostí, píšicích jemně první dojmy do mladé duše, pak čím dále, tím více zabírá do myšlenkové hloubky a citové jímavosti, líčíc hrdinčino dospívání se všemi dobrodružstvími a zážitky probouzejícího se srdce a nakonec představuje nám již život, jaký je vskutku, s jeho skutečnou lidskou tragikou a vážností. 272 str., 20 Kč. — »Malý

čtenář» započne svůj 47. ročník, což nejvíce dosvědčuje jeho oblibu. Ročník právě ukončený je bohatý obsahem jako vždy. Jen že by bylo třeba jeho redakci si všimnouti již aspoň trochu zjevných vztahujících se ke katolicismu a občas jich vzpomenouti. Doba liberalismu již končí.

Vilimkův »Kalendář studentstva čsl. republiky«, 24. ročník. Úhledná, vkusně vypravená knížka s bohatým obsahem textovým, četnými ilustracemi a účelnými ru-

brikami zápisovými, která má býti studentstvu rádcem a přítelem po celý školní rok. 9 Kč.

Tereza Nováková: Výbor z beletrie. K výboru obsahujícímu vedle kratších prací beletristických výňatek z »Dětí čistého života«, podávající výstižný obraz tvorby autorčiny, napsal krásný obsažný úvod její syn, literární kritik prof. Arne Novák. 88 stran. — Vydal F. Topič v Praze. Cena 7.50 Kč. 68. svazek »Sbírky souvislé četby školní«.

Dalekostřelné pušky,

se 70–80proc. výkonností a 10letou písemnou zárukou, brovningy, revolvery, flobertky, lovecké potřeby, střelivo dodá moderní puškařství

JINDŘICH JIRÁČEK, Praha-Vinohrady, třída maršála Focha 35.
Žádejte ceník a nabídku. Pánům učitelům povolují mírné platební podmínky.

Ceníky zdarma, franko.

Jindřich Hrbáček:

„Hold církvi“,

smlšený sbor s doprovodem orchestru neb piana (harmonia). Slova od Fr. Hanzelky.

Vhodný sbor pro akademie, slavnosti i pro jiné příležitosti. Doporučeno kritikou. Provéstí možno i s malým orch. obsazením. Partitura 4 zpěv. hlasy, 14 orch. hlasů, klavír. doprovod 23 50 Kč. Zaslá skladatel Přerov, Blahoslavova 41.

6 pánských zefírových košil za Kč 100.—.

dobírkou zasílá

tkalcovna JAN ČERMÁK, Náchod.

Košile jsou 90 cm dlouhé, pracované ze zar. stálobarevného zefíru, dobře šité, velké, pohodlné. Kdo by spokojen nebyl, obdrží peníze bez námitek zpět. Dlouholeté trvání firmy zárukou nejlepší služby.

a) gramofony,

b) housle,

c) dechové nástroje,

d) harmoniky,

e) fotografické,

f) nástroje,

g) dalekohledy,

h) hodinky,

i) sluneční hodiny,

j) klenoty,

k) budíky, umělé,

l) kuchyňské a

místní kodiny

GRANOPHON

IMPORT COMPANY

KADLER A SPOL.

BRNO

Ředitelství Soudů 6.

Ceníků 10 Kč

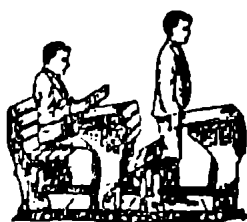
úřední (tržní) odměna.

Nákladem Říšského Svazu katol. učitelstva čs. v Praze. Vedoucí a odpovědný redaktor Jindřich Hrbáček. Tiskem Společenské knihtiskárny v Přerově. Novinová sazba povolena výn. pošt. řed. v Brně č. 75.718/VI. dne 30. září 1926.

VĚSTNÍK

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO
ORGÁN ŘÍŠSKÉHO SVAZU KATOL. UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO.

Vychází dvakrát měsíčně kromě prázdnin. Redakce, administrace a expedice v Přerově, Blahoslavova 41. Roční předplatné 25 Kč. Číslo účtu pošt. šekového úřadu v Praze 208.349. - *Kdo si ponechá 2 čísla je považován za odběratele.*

Š K O L N Í N Á B Y T E K

vyrábí odborný závod

FRANTIŠEK TALLA V PŘEROVĚ,

Žerotínovo 20.

Vlastní vynálezy.

Prospekty zdarma.

Nakladatelství Československé akc. tiskárny, Praha II., Panská ulice 1., doporučuje: Konstantin Volařík, řídící učitel v Místkě: „Prvouka“. Příručka pro učitele při vyučování. Cena Kč 8.—, a od téhož autora: „Vlastivěda“. Cena Kč 9.

Jelikož zákonem předepsaných knih pro realie zavedené do obecných škol, prvouku a vlastivědu, není ani pro učitele ani pro žáky, musí si učitel podle různých pomůcek sám celoroční rozvrh učiva sestavit. A tomu účelu nejlépe Vám vyhoví nabízené příručky, které Vám za Kč 17.— zašle výše uvedené nakladatelství.

Podnikatelství staveb, kapitální stavební rada

Ing. FERDINAND RUDOLF, architekt a stavitel,

přísežný soudní znalec Zemského civilního soudu v Praze. Ústřední kanceláře: Praha II., Palackého náměstí číslo 2. Telefon číslo 42774.

Projektuje a provádí veškeré stavby pozemní, hospodářské, průmyslové, činžovní, stavby monumentálních a spolkových budov, konstrukce železobetonové, stavební dohledy, adaptační práce, speciální opravy chrámů a budov historických. Stavební dozory nad prováděnými stavbami.

Zaručeně pravý včelí med la jakosti,

vysoce výživný a léčivý, pocházející z krajiny bohaté léčivým rostlinstvem, zasílá vyplaceně 5 kg s plechovkou za 115 Kč včelařství „APIS“ v Sumicích u Uherského Brodu. Přesvědčte se o vzorné poctivosti této nabídky!

NOVOTNÝ TÝNIŠTĚ n. O. KOBERCE **NÁBYTEK**
 Rozpočty zdarma!

Milovníky přírody a přátele rostlinstva upozorňujeme na náš nový katalog „Okrasných dřevin a bylin“ spolkových zahrad průhonických, který zasíláme na členy společnosti zdarma, na nečleny za režijní cenu a to za neilustrovaný Kč 5, ilustrovaný Kč 10, včetně poštovného. Jest opět krásně a vkusně upraven a překvapí každého zájemce bohatým obsahem; pojednává vedle české a latinské nomenklatury a rodových názvů též o pěstění, stanovišti a květenství a jest proto věcnou příručkou pro přátele přírody a hlavně flory. Přihlášky přijímá

Dendrologická společnost spolkové zahrady v Průhonících u Prahy.

Návštěvy spolkových zahrad jsou v každou dobu vítány.

6 pánských zefírových košil za Kč 100.—.

dobírkou zasílá

tkalcovna JAN ČERMÁK, Náchod.

Košile jsou 90 cm dlouhé, pracované ze zar. stálobarevného zefíru, dobře šité, velké, pohodlné. Kdo by spokojen nebyl, obdrží peníze bez námitek zpět. Dlouholeté trvání firmy zárukou nejlepšího obsluhy.

KŘÍŽÍK A SPOL.,

PRAHA XII., ANGLICKÁ 7.

TOVÁRNA VEŠKERYCH
DRUHŮ ŽELEZNÉHO A
MOSAŽNÉHO NÁBYTKU.

Tovární sklady koberců, záclon, linolea, nábytkových látek atd. — Vlastní výroba prošíváných pokrývek, zdravotních polštářů, žíněnek a matrací.

TELEFON ČÍSLO 30725.

Odborné pokládání linolea.

Při odvolání na tento insert 5 proc. slevy.

Učitel a úmornost jeho korespondence.
Chcete řešit vhodně tento problem?
Poříďte si

REMINGTON PORTABLE

psací stroj pro domov i kancelář.

Levnou cenou a splácením v měs. splátkách umožňujeme zakoupení každému.

REMINGTON, psací stroje spol. s r. o. **BRNO,**
Česká 24. — Telefon 1186.

Ceníky zdarma, franko.

Jindřich Hrbáček:

„Hold církvi“,
smíšený sbor s doprovodem
orchestru neb piana (harmo-
nia). Slova od Fr. Hanzelky.
Vhodný sbor pro akademie,
slavnosti i pro jiné příležitosti.
Doporučeno kritikou. Provésti
možno i s malým orch. obsa-
zením. Partitura 4 zpěv. hlasy,
14 orch. hlasů, klavír. dopro-
vod 23:50 Kč. Zaslá skladatel
Přerov, Blahoslavova 41.

VĚSTNÍK

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO.

Jan Ev. Trávníček:

Katolický učitel a kněz.

Některé krajinské odbory pozvaly kněze z duchovní správy, aby přistoupili za přispívající členy odboru a odebírali náš »Věstník«. Pokud mohu souditi dle našeho kraj. odboru uh. brodského, přijato bylo naše pozvání mezi kněžstvem sympaticky a s porozuměním pro věc. (Pozn. redakce: Dp. z duchovní správy i katecheté »Věstník« hojně odebírají. Vyslovili se o něm mnohokrát pochvalně).

Naskytá se však otázka: Je správně a vhodné, abychom zvali do své organizace — byť jen za členy přispívající — kněze z duch. správy? Jak na to bude pohlížeti veřejnost, zvláště učitelská? — Chci zodpovědět obě otázky, aby bylo jasno.

Každý opravdu katolicky cítící učitel přizná, že účast kněží — učitelů náboženství z duchovní správy nemůže býti na závalu práci a vývoji naší organizace. Učitel i kněz pracují ve škole, vyučují tytéž děti, usilují o dosažení téhož cíle. Proč by se neměli vzájemně stýkati při schůzích, aby se poznali, aby se dohodli o účinné spolupráci za uskutečnění ideálu jednotné výchovy na podkladě katolickém? Proč by se neměli společně poraditi, kterak to zařídit již nyní, aby dle možnosti ovládal výchovu mládeže jediný duch? Aspoň tam, kde je katolický učitel neb učitelka. Při společných schůzkách sdělí si vzájemně zkušenosti ze školské praxe a z lidových výchovných práce. Obě strany vždy něco získají, neboť jednou přispěje cenným poznatkem učitel, jindy kněz. Získá tím též práce školní i mimoškolní. Zvláště cenné by byly zkušenosti, jak kdo se snaží působiti na cit a vůli žáků, jakých mravních motivů používá, jaký účinek mívají různé motivy. Dohodnou se, jak postupovati jednotně v různých otázkách (modlitba, pozdrav ve škole a j.), aby nepostupoval jinak učitel a jinak kněz. My jsme se na př. dohodli, že stačí žádati aspoň toto: Aby se žáci pomodlili před i po vyučování, pozdravili křesťanským pozdravem třídního (ovšem i katechetu) při prvním vstupu do třídy ráno i odpoledne, pak po vyučování při odchodu. Při střídání učitelů mezi jednotlivými hodinami toho netřeba; pozdrav sevšední, otře se, neprodchne duši žáků vroucností. Více jest dbáti při všem vyučování, aby se vyvozené motivy mravní uvedly ve vztah s motivy náboženskými.

Účast kněží má význam i pro rozšíření naší organizace. V mnohých obcích o naší organizaci ani nevěděli. Bude-li o ní věděti kněz a bude-li s ní ve styku, poví o ní občanům (aby věděli, kde žádati

radý), poví o ní též učitelům, kteří v jeho okolí inklinují k nám a nevědí o nás (ne vinou naši). Mohou upozorniti též mnohé občany, aby naše hnutí podporovali — třeba odebráním »Věstníku«. Sami též nás podpoří odebráním »Věstníku«.

Při společných schůzích věnujme hlavní péči debatě. Přednáška ať je kratší, podá jen vhodné myšlenky. V debatě se rozpředou, ujasní, přednesou se zkušenosti, dohodne postup. Vyplní-li se celý čas schůze jenom přednáškou, mnoho se pro praxi nezíská, neboť teprve debatou se myšlenky zpracují a upevní v paměti.

Druhá otázka — jak bude pohlížeti veřejnost na spolupráci učitele s knězem — nemusí nás znepokojovati. Soudná a rozumná veřejnost jistě uzná důležitost a vhodnost spolupráce. Nerozumným pak nevysvětlíte nic sebedelším výkladem. Nemusí nás trápit prohlášení tisku pokrok, učitelstva, že taková spolupráce je vyloučena — poněvadž kde učitel světlo rozžihá, kněz je zhasí. Někteří namítají, že chceme přivolati časy, kdy učitel dělal službu fary, atd., jak už znáte tu písničku. Bohudík — nikdo nemyslí na to, že by jedna neb druhá strana měla dělati sluhu. Jsme ve školní práci rovnocennými pracovníky. Pohlížíme na sebe jako na rovnocenné dělníky na téže vinici. A konečně, kněží nebudou rozhodovati v naší stavovské a odborné organizaci, jako my nebudeme rozhodovati v jejich. Tedy jen chutě do spolupráce, s láskou, bez zbytečných obav. Podejme si bratrsky ruce!

Zaplaťte předplatné! Do celého nákladu minulého čísla byly vloženy složenky.

S. Berta Hejníková, ředitelka:

O školství švýcarském.

Porovnáme-li národní školy švýcarské ke školám našim, najdeme mnoho velkých rozdílů. Prvním rozdílem je především, že Švýcar klade hlavní důraz na to, aby dítě osvojilo si dokonalou znalost své domoviny. Žáček obecné — primární — školy zná dokonale ve svém kantonu nejen městečka a hory, nýbrž každý potůček, každý pahrbek a zná dokonale dějiny svého kantonu. Ve škole reální (sekundární) — naše měšťanské — učí se do nejmenších detailů znáti svou celou vlast. O všeobecných dějinách a o státech jiných zná absolventka školy reální velmi málo. Vychází Švýcaři od toho názoru, že zná-li žák dokonale svou vlast, může v pozdějším životě na tomto základě budovati poznatky další. I samo učitelstvo nemá rozsáhlých vědomostí. Přišla jsem do školy ve Schwyzu, na které působilo 10 učitelek. Když se mluvilo o našich školách, tu jsem pozorovala na učitelkách velký údiv, a tu přece jedna dodala si odvahy a tázala se, jak je to možno, že naše školy podávají tolik vědomostí, když přece lid je tak primitivní a doposud bydlí v doupatech v zemi. Teprve když jim byla podána důkladná informace o našem lidu, nabyli o Československu poněkud jiných názorů.

Druhou velkou předností švýcarského školství je, že klade váhu na ovládání alespoň dvou řečí. Proto již ve škole na nejnižším stupni vyhrazeno je druhému jazyku zemskému 3 hod. týdně, na stupni vyšším 5—7 hod. týdně. Nenačtete snad ve Švýcařích sedláka neb dělníka, který by neznal mluvit mimo německy i francouzsky. Ovšem, musíme pomyslet, že lid žije jen z cizinců a proto znalost řečí jeví se nezbytnou.

Jednotného typu národních škol, tak jako u nás, ve Švýcařích nenačtete. Každý kanton má samostatné školy přizpůsobené potřebám kantonu a pro tyto školy vzdělává též učitelstvo ve vlastních seminářích. Mám po ruce školní řád kantonu Graubünden. Vyjímám z něho následující:

I. část jedná o obcích, o závazcích a právu ve škole.

II. část: Rozdělení školy, trvání školního roku, a závaznost docházky školní. Národní školy se dělí: 1. Školy zimní, 2. školy roční a 3. školy

letní. Škola zimní trvá 24 týdnů. Má tři stupně. Nižší, střední a vyšší. V nižším stupni je týdně 28, na středním a vyšším 33 hodin týdně. Školní povinnost trvá od dokončeného 7. až do dokončeného 15. roku. Místní školní rada s inspektorem může však povolit propuštění o 14. roce.

III. část: Vyučování, pořádek a kázeň. 1. Účel: Škola má vychováti mravní povahu, rozumného, dobře smýšlejšího občana dle zásad své konfese, dobrého křesťana. Domácí výchova má v každém směru podporovati výchovu veřejnou. 2. Vyučovací předměty jsou: 1. Křesťanské náboženství oněch konfesi, které jsou v kantonu uznány. Vyučovati náboženství musí duchovní příslušné konfese. 3. Řeči: řeč mateřská a pak buď italská neb francouzská. 4. Pamětné a písemné počítání. 5. Měřičtví, kreslení a krasopis. 6. Realie: a) země- a dějepis Švýcar, b) přírodověda se zřetelem na potřeby života. 7. Poznámka: V slabších školách ustupuje vyučování realii do pozadí.

Vyučování má býti vždy přiměřeno schopnostem žakovým. Žáci ať přicházejí do školy čistě umytí a učešáni, čistě oblečení a v pravý čas. Vyučování začíněj modlitbou neb zpěvem.

Pak jsou tam do detailů předpisy ohledně chování se učitele při vyučování, zanedbávání školy a omluvenky, tresty za zanedbanou školní docházku. Ohledně vysvědčení se stanoví, že se doporučují, ale nemusí býti. Koncem školního roku koná se na každé škole veřejná zkouška. K této zkoušce jsou pozváni: školní rada, rodiče dětí a přátelé mládeže. Po zkouškách koná se pak školní slavnost.

IV. část jedná o učitelích. Všichni učitelé kantonu vzdělávají se v semináři v Churu. Do semináře jsou přijímáni pouze občané kantonu, stáří 15 let, znalost předmětů v rozsahu, jak vyžaduje III. třída školy kantonní, zajištění, kdo náklad studií ponese. Chovanci semináře jsou bezplatně vyučováni a chudí žáci bývají přijímáni na volná místa neb dostanou stipendia. Byl-li chovanec pro špatné chování propuštěn, musí stipendium i stravné vrátiti, byl-li však pro nemoc propuštěn, netřeba toho vraceti.

Po skončeném studiu zavazují se nastávající učitelé, že budou tak dlouho v některé obci kantonu působiti, až všechna stipendia a podpory kantonu uhradí. (Každoročně se totiž z platu učitele strhuje na tyto splátky 100 frs.) Pro další vzdělání učitelů obecných škol pořádají se opakovací kursy na útraty kantonu, každý účastník kursu však se zaváže, že bude alespoň 2 roky v kantonu vyučovati. Každý uchazeč o učitelské místo musí u »Malé rady« vyžádati si patent k vyučování. (Pro občany kantonu a absolventy jeho semináře je to lehkou věcí. Učitelé však jiného kantonu musejí napřed složiti zkoušky, po které se jim teprve patent vydá.) Patent je současně poukázkou na stanovený plat učitele. Dovolené udílí Malá rada, ale nikdy ne déle jako jeden rok. Učitelé nemají se věnovati vedlejšímu zaměstnání, nýbrž mají všechny své síly věnovati škole. Školní rada rozhoduje v rozepřích mezi učitelem a rodiči. Stížnosti na školní radu podává učitel Malé radě. Koncem roku podává učitel školní radě výkaz o stavu školy. Současně zasílá seznam učebnic, pomůcek a oznamuje, čeho pro příští rok třeba zakoupiti. Během škol. roku nesmí býti učitel ze služby propuštěn.

V. část. Školní úřady a jejich pravomoc.

A. Místní školní rada. Má míti alespoň 3 členy. Volba presidia (předsedy, pokladníka a jednatele) koná se mezi samými členy. Učitelé mohou býti schůzím přítomni a mají poradný hlas. Jedná-li se však o jejich osobu, tu jsou ze schůze vyloučeni. Školní rada pověřena je vedením školy, co se týká vyučování i kázně. Má dozor na školní místnosti a spravuje školský fond. Činnost její tedy záleží: 1. V ustanovení mravně bezúhonných učitelů po vypisání konkursu, 2. ve schvalování předloženého rozvrhu hodin; zvláště musí zkoumati, zda rozvrh je přiměřen poměrům a požadavkům obce, 3. v dozírání na učitele. Má jej v dobrých snahách podporovati. Delegát školní rady má bděti nad vyučováním školním, se o vyučování sám přesvědčiti a alespoň třikrát do roka podati školní radě

o tom zprávu. On trestá a povzbuzuje žáky, a je-li třeba, napomíná učitele, ale nikdy ne v přítomnosti žáků. Školní rada předvolává liknavé rodiče žáků a zůstává-li to bezvýsledným, předkládá celou věc Malé radě. V další části se jedná o spravování školního fondu. Porady se svolávají na přání p. presidenta. Ve schůzích se sepisuje protokol.

B. Inspektoři. Kanton rozdělen je na okresy, v nichž čele stojí inspektor. Tento navštíví školu, kdy za dobré uzná, aneb když jej Malá rada k tomu vybídne. Při inspekci zkoumá: výsledky dle zkoušek žáků, rozdělení žáků dle stáří, zameškání, pořádek a kázeň; čistotu dětí (oděv a tělo), pomůcky učebné, knihy, kolik času se věnuje náboženské výchově. Mravné vystupování učitele, způsobilost jeho při vyučování a metoda. Po školní visitaci dostaví se inspektor do školní rady a tato podá opět svá pozorování o škole. Pak oznámí inspektor výsledek své visitace, co dobrého, pochválí, upozorní na nedostatky a pod. a sepiše se pak protokol. Ročně předkládá inspektor Malé radě zprávu o svých poznatcích.

C. Malá rada. Ji svěřen je dozor nad školami celého kantonu. Hlavním úkolem je dozírání na učitelský seminář. Malá rada vydává nařízení pro obecné školy. S dorozuměním obou konfesí schvaluje učebnice a bdí nad zachováváním zákonů. Jmenuje inspektory pro své okresy. Po vykonaných zkouškách udílí učitelům vysvědčení způsobilosti. Těm, kteří vedou nemravný život neb špatně vyučují, má právo vysvědčení odejmouti.

(V originále mám výtah hlavní školy v Churu s výr. výk. z r. 1915-16.)

Pojednáno zde v krátkosti o orgán. školství v kantonu Graubünden. Máme však po ruce i zprávy z kantonu Schwyz, Unterwalden a tiskové zprávy kantonu curyšského.

Poněvadž ve zřízení švýcarském — státním — uplatňuje se dalekosáhlá decentralisace — kantony tvoří úplně samostatné celky — přechází tato autonomie i na školství. Centralisace školství v našem smyslu ve Švýcarsku nenajdeme. Stát vydrží jen jedinou státní školu — spolkovou technickou školu v Curychu — ale všechny ostatní školy jsou zřizovány a vydržovány kantony.

V kantonu Unterwalden je škola sekundární pouze dvouletá. V kantonu bernském 2—5letá. Kanton Schwyz má školu 3letou s přípravným kursem. Přirovnáme nyní učebnou osnovu školy reální v kantonu Schwyz k naší osnově!

1. Náboženství: 2 hod. týdně: I. tř. O víře (z kat.) Bibl. děj. starého i nového zákona. II. tř. O modlitbě, milosti a svátostech. Z liturgie: posvátná místa a doby. III. tř. O modlitbě a milosti. Svátosti. Z liturgie: Posvátné úkony.

2. Vyučovací jazyk: 7 hod. týdně. I. tř. Čtení dle čít. Rozbor slovný a větný. Písemné práce. Vypravování, popisy, obch. dopisy. II. tř. Vybrané stati z čítanky. Vilém Tell. Rozbory na základě čteného. Druhy básní. Přehled literatury staré a střední. Životopisy básníků klasické doby. III. tř. Vybrané části vzorné literatury. Píseň o zvonu Dreizehnlinden. Romantické. Každý týden písemná práce.

Z toho lze usoudit, že účel vyučovacího jazyka je nabýti názoru o kráse rodné mluvy a zvěhlosti v písemném vyjadřování myšlenek. Všude pak znázorněn je výchovný moment.

Ve franštině je stanoven cíl úplné ovládnutí jazyka. Dbá se na jasnou výslovnost a dostatečnou zásobu slov. 5 hod. týdně.

Počty: V I. tř. 4, v II. a III. tř. 3 hodiny týdně. Měřičství je v tom zahrnuto. I. tř. Praktické výpočty ve čtyřech základních počtech, výkonech s čísly celými i desetinnými. Počet úsudkový. Jednoduchý počet úrokový a procentový. Výpočet ploch. II. tř. Výpočty o zisku a ztrátě, počet diskontový a počet podílný. Počet směšovací. Výpočty ploch a těles. III. tř. Zdokonalení z II. roč. a k tomu složitý počet úrokový. Kontokorrent. Výpočty směnečné a důchodové. Výpočty ploch a těles.

Účetnictví: I. tř. 1 hod. Knihy jednoduchého účetnictví. Provedení dvouměsíčního příkladu. II. tř. 1 hod. Všechny knihy ideálního účetnictví.

Provedení dvouměsíčního příkladu. III. tř. Americké účetnictví provedené na dvouměsíčním příkladu.

Zeměpis: Po jedné hodině týdně v každé třídě: I. Kantony Švýcar. Španělsko, Itálie, Francie. II. Nejdůležitější ze zeměpisu fyzikálního a matematického. Amerika a Austrálie. III. Afrika a Asie.

Dějepis: Po 1 hodině týdně: I. Od míru 8 měst po reformaci. II. Časové úvahy nové a nejnovější doby. III. Egypťané, Féniciáni, Israelité, Asyrové, Babyloňané, Peršané a Římané. Dějiny umění.

(Hlavním účelem je vzdělání povahy tím, že na obrazech ze života velkých mužů a žen minulosti posiluje se vlastenecký cit. I. a II. třída pojednává výhradně o dějinách švýcarských a teprve ve III. třídě nastupují dějiny světové.)

Přírodověda: Po 1 hod. týdně ve všech třídách. Toto vyučování má poskytnouti žákovi názor na podstatu přírody. Přírodopis má hlavně buditi pozorovatelský smysl a zájem o přírodu a zpytem se má zjednávatí porozumění zjevům přírodním. I. tř. Les v podzimu. Dravci lesa. Užitečné ptactvo lesa. Užitečný hmyz v lese, škodlivá zvířata polní. Naše domácí zvířata. II. tř. Lidské tělo. Zdravověda. Několik druhů květn. rostlin. Kryptogamy. Stavba a život rostlin. Mechanika a nauka o světle. III. tř. Nauka o zvuku, světle a teple. Z botaniky: Fysiologie a morfologie rostlin.

Ruční práce pro dívky a vedení domácnosti řídí se zvláštní osnovou. 6 hodin týdně. Účel sleduje formální a praktický cíl. Látání a spravování prádla, šití bílého prádla a dětských šatů. Jemné ozdobné práce, které namáhají zrak, se nemají probírat.

Pro zpěv a tělocvik jsou speciální osnovy.

Celý ráz osnovy této je veden duchem praktickým. V reáliích podává škola poměrně velmi málo, ale co se podává, je důkladné. To, co se vyžaduje v reáliích na naší škole měšťanské, nevyžaduje se ve Švýcarských ani po žácích učitelských seminářů.

V kantonu Schwyz trvá studium pro učitele škol primárních 4 léta, pro učitele škol sekundárních 5 let. Absolvoování semináře uschopňuje k přijetí na vysokou školu. Úplná, střeďní škola s maturitou vyžaduje se pouze k přijetí na lékařskou fakultu.

Ant. Podlena:

Celibát ?

Nedostatku míst pro čekající abiturienty pedagogii má prý se v dohledné době odpomoci propuštěním vdaných učitelek. Je mnoho důvodů pro i proti. Minule byly zde důvody pro. Podle zásady »audiatur et altera pars« dovolím si uvést některé důvody proti:

Dejme tomu, že vdaných učitelek je přesně tolik, co abiturientů a abiturientek bez místa. Dostalo by jich propuštěním místa všem? Jak dlouho potrvá tato saturace? Jen do příštích prázdnin. Po nich bude nových abiturientů opět více než míst, a každým dalším rokem jich bude znovu přibývat. Koho potom budete propouštět? Podle zásady o rovnosti pohlaví musili by to potom býti ženatí učitelé! Kam bychom to došli?

Připouštím, že jsou případy, kde oba manželé vyučují, a nemají-li děti, mají se »dobře«. To ovšem píchá do očí. Ale je mnohem více případů, kde služební příjem manželky-učitelky byl jejím jediným věnem, k založení a udržování rodiny nevyhnutelně nutným. A což, není-li manžel učitelky učitelem, ani státním zaměstnancem vůbec, ale třeba soukromým úředníkem bez zajištění, kde může býti kdykoliv propuštěn? Pak se octne celá rodina takové bývalé učitelky, provinivší se jenom tím, že se vdala — na dlažbě!

Myslím, že jedinou správnou odpomocí zde je tato: Školská správa ví skoro přesně, kolik nových sil učitelských je každoročně třeba. Pokud je nadbytek sil, nechť je všem pedagogům předepsáno, kolik chovanců smějí přijmouti do svých ročníků, a to tak, aby jich všech bylo

asi 1 třetina nebo 1 polovina onoho ročního kontingentu. Náběh k tomu učinilo ministerstvo zcela správně již letos! Až nebude nezaměstnaných, byl by příliv regulován přesně dle potřeby. Tedy něco jako kontingent nováčků. Jde-li to na vojnu, tím spíše by to šlo u nás!

Paušální propouštění vdaných učitelek, jemuž by ostatně musila předcházeti změna základních zákonů státních a jež by mělo svůj »blahodárny« účinek přesně jen 10 měsíců, by daleko nestačilo k odstranění nezaměstnanosti našeho dorostu. Bylo by takovým sociálním opatřením jako: Ty máš kožich, já ne, tedy sem s ním!

F. M.:

Realie.

Při vyučování realiím (prvouce, vlastivědě a vlastním realiím) můžeme někdy uložit žákům, aby přinesli do školy po jednom listě, květu a plodu. Žáci si vše rozloží po lavicích: buď všechny listy za sebou, podobně zase květy a plody, nebo rozloží za sebou list, květ a plod jednotlivých rostlin a pozorují tvar listů a květů (u těchto též barvu), tvar plodů a jejich uspořádání (vnější i vnitřní). Upozorníme na moudrost a všemohoucnost Boží. Připomeneme žákům, že člověk, kdyby byl postaven na zemi bez rostlinstva a bylo mu uloženo, aby je vymyslel (jeho listy, květy a plody), že by toho nikdy nedokázal. Žákům se vstřípí takto všemohoucnost boží, který stvořil tolik tvarů listů, květů a plodů, tolik zvířat, těles nebeských. Poučíme v občanské nauce žáky o přesné zákonitosti, kterou Tvořce do přírody vložil a podle níž vše se řídí. Učiníme to tak, že třeba poukážeme na švestku, jablono a hrušku; přijímají šťávy z téže země, totéž slunce na ně svítí a přece každý strom vytváří jiné listy, květy a plody. Poukážeme, že na základě té zákonitosti rozděluje se proud, který přináší látky obalu, potom v proud, který vytváří skořápku. Vybidneme žáky, aby se řídili též zákony, které vydal Bůh.

Poznatků o tvarech listů, květů a plodů, získaných právě uvedeným způsobem, použijeme hojně v kreslení podle skutečnosti, k stylisaci, ku kreslení pásových (přímých nebo kruhových) a plošných výzdob. Tím přispějeme též ke koncentraci učiva.

Anna Jarolímková, Přerov:

Vzpomínka na ředitelku Marii Hoffmannovou.

(K 10. výročí jejího úmrtí).

Dne 16. července 1918 zemřela v Bystřici p. Host. jako ředitelka obecné a měšťanské dívčí školy v Mor. Ostravě ve výslužbě. V posmrtné vzpomínce tehdejší byla bolestná slova »A kdo nám ji nahradí?« — A k otázce té posud, po deseti letech bohužel nemáme odpovědi.

Odešla organizátorka a vůdkyně katolických učitelek na Moravě tak výborná, že mezera pro ni dosud zjeze nevyplněna. Možná směle a po pravdě říci, aniž bychom pomíjely nebo snižovaly zásluhy jiných pracovníků mezi katol. učitelstvem, že takového organizátora a vůdce, jako byla Hoffmannová, katolické učitelstvo od její smrti nemělo a nemá ani mezi ženami ani mezi muži. A těžko bychom i mezi jinými stavy ji podobné osobnosti hledali.

Byla rozenou organizátorkou, bystrého ducha a postřehu, jasného rozhledu. věděla vždy, co podniká a jak k cíli dojde, neobvykle prozíravá, přímo mužné energie a houževnaté píle a vytrvalosti. Již jako mladá učitelka v Hulíně vedle vzorného plnění svých povinností účastnila se života veřejného. Chodila a jezdila po městech a venkově, řečnila, uvědomovala nábožensky, burcovala z lhostejnosti, psala do všech katolických listů, nedávajíc se mástí ani zstrašiti i sebehoršími osobními útoky. Oko její vždy planulo nadšením a celá její zdravá bytost vyzařovala chuť a odvahu k práci, jak o ní píše pan kanovník Světlík.

V roce 1892 zúčastnila se prvních duchovních cvičení, která pořádaly katolické učitelky v Praze a od té chvíle stala se horlivou propagátorkou jich na Moravě. S několika horlivými kolegyněmi starala se, pracovala, připravovala, až za přispění P. Ant. C. Stojna, tehdy jednatele Apoštolátu, podařilo se jí, že se uskutečnila duch. cvičení na Moravě. Ona byla hybnou, ale také nejvíce pracující pákou a ovocem její práce byla stále hojnější účast na každoročních duch. cvičeních. A po 10 letech účastnice duch. cvičení sestupují se opět jejího přičiněním v Mar. družině učitelek, která je pevným kádrem katol. učitelstva na Moravě a pořadatelkou každoročních exercicií. Když abiturientky řepčinského učitelského ústavu založily Jednotu katolických učitelek, ujala se rovněž Hoffmannová její organizace a vedení. Stála u kolébky »Katolického spolku českého učitelstva«, jehož byla dlouholetou místopředsedkyní. — Kde ona byla, nesmělo se dřímát, ale musil panovati čilý, plodný život. Sledovala vše, co se ve školství, v učitelstvu i v politice dělo a dovedla na pravém místě zasáhnout. Za jejího vedení již stavěly se katol. učitelky proti zrušení celibátu učitelek v zájmu školy i v zájmu mladších generací učitelských. Ale nezameškala také příležitosti, aby zase katol. učitelky peticemi a jinými zákroky pracovaly pro uskutečnění prospěšných oprav a změn pro dobro školy i učitelstva. Pracovala horlivě i na poli sociálním a charitativním, snažíc se vždy a všude šířit správně pojaté ideje učení Ježíše Krista.

Její neohroženost a houževnatost v práci pro katolické myšlenky vynesly jí název »klerikální harcovnice« u protivníků, kteří byli nuceni uznati právě tyto její přednosti. A přece, přes nepřátelství a nepřízeň často hodně vlivných kruhů, dosáhla sl. Hoffmannová nejvyššího stupně ve svém povolání, jakého mohla tehdy dosáhnouti. Dosáhla ředitelského místa na obecní a měšťanské škole v Mor. Ostravě.

To zase její píle a vzorné působení v povolání učitelském umlčely všechny zlovůli a každý byl nucen jí dáti nejlepší vysvědčení jako učitelce a vychovatelce a spravedlnosti musel býti dán průchod. Leč neměla se různých ustláno, ba život byl jí odpůrci velmi ztrpčován. Ale Hoffmannová nezakolísala, neustoupila pohodlně do ústraní, snášela rány, počuť její nervy a srdce to snesly, až ty vypověděly a v roce 1913 po záchvatu mrtvice ustoupila s bojiště na odpočinek. S věrnou a obětavou sestrou vystavěly si ze svých úspor vilku v Bystřici p. H., na blízku Tě. jez. jí v jejím životě bohatém prací, ale i bolestí byla vždy nejlepším útočištěm, posilou a potěchou — Matky Boží Svatohostýnské. A tam zase snášela se vzornou statečností a odevzdanosť do vůle Boží těžkostí své choroby, až 16. července 1918 ukončila svůj život, odevzdavši duši svou Bohu, jehož celým svým životem tak věrně a neochvějně vyznávala.

Jaký vzácný vzor pro nás všechny, jaký zářivý a povzbuzující příklad všem, zvláště mladým, bázlivým a nerozhodným. Její život měl by býti znám všem hned na prahu učitelského povolání a její obraz by měl jako povzbuzující vzor viseti v každé místnosti, kde se katolické učitelstvo shromažďuje.

Katolické učitelky, sdružené v Mar. družině učitelek a v Katolické jednotě českých učitelek na Moravě postavily ze svých — tehdy velmi skrovných prostředků — své milované vůdkyni, k níž je poutala nejen úcta, ale i upřímné přátelství a láska sesterská, pěkný pomník, dílo sochaře J. Pelikána. Ale krásnější pomník postavily jí ve své paměti, který je podnes jasnější a není ještě tak omšelý jako dílo sochařské.

Ted, po deseti letech, k uctění její památky a jako vzor a povzbuzení mladším kolegyním a kolegům, vydávají vzpomínky na ředitelku Hoffmannovou, ze svých řad a od některých vážených osobností, které ji osobně znaly.

Z nich teprve možno si utvořiti ucelený obraz řed. Hoffmannové a představu o její záslužné činnosti.

Toto pietní dílo má však ještě jiný účel.

Po všechna léta od úmrtí její matky žila se sl. Hoffmannovou její sestra, která jí obstarávala domácnost. Jak jsem se již zmínila, posavily si spolu

v posledních letech života sl. řed. vilku v Bystřici, která zůstala jediným dědictvím pozůstalé sestře. Živila se tím, že přijímala do bytu nájemníky. Ale let přibývá, sil ubývá — a naše zákony nemají dosud pro pozůstalé po svobodných učitelkách, kteří na nich mnohdy závislí celým životem, ani písmenky, ani koruny, ač svobodné učitelky musí tak platit do pense jako jiní. Za Rakouska dostali na nich závislí příbuzní aspoň úmrtní kvartál.

Ředitelka Hoffmannová učila 32 roků, platila 30 roků do pense a sama ji požívala jen 4 roky. Nenaskládala tam dost a nebyly by to jen vrácené její peníze, kdyby pozůstalá dostávala nějakou, třeba malou pensičku?

Proto Mariánská družina učitelek na Moravě dala vytisknouti sebrané vzpomínky a prodává je mezi svými členkami, přáteli, příznivci a známými a výtěžek všechen připadne sestře zesnulé ředitelky.

Podepsaná doufá, že to budou v první řadě naši katol. kolegové a kolegyně, kteří uctí památku neúnavné průkopnice katolických snah tím, že si brožurku o řed. M. Hoffmannové koupí a zaplatí za ni aspoň 5 Kč vzhledem k účelu finančního výsledku jejího. Jest však také mravní povinností znáti obětavé a horlivé pracovníky na stejné lísce, a tudíž i mravní povinností naší, brožurku si bedlivě přečísti. Dodání brožurky obstará ochotně pisatelka tohoto článku a také jiné sodálky-učitelky ve vašem okolí.

A to zajisté každý rád učiní, neboť obsah ho upoutá pěknými statěmi. Krásné jsou články pí řed. B. Binkové, pana kanovníka I. Janáka a p. kanovníka Světlíka. Bývalá žačka zesnulé vzpomíná ji jako učitelky, jiný pisatel jako kolegyně. Také dvě přednášky zesnulé pí ředitelky jsou otištěny.

Poznámk a Pokrokové kolegyně vydaly roku 1924 za podobným účelem brožurku o učitelce pí Ant. Janalíkové a rozprodejem získaly 13.000 Kč, jež mohly odevzdat pozůstalé sestře. — Necháme se jimi zahanbit?

Jedni otroci kupují se za peníze, druhí za pochvalu.
Ruskin.

ORGANISACNÍ HLÍDKA

Všem novým členům, kteří se přihlásili o prázdninách. Noví členové z Moravy a Slezska, kteří se přihlásili o prázdninách do Říšského svazu, budou formálně přijati moravským výborem za členy při nejbližší schůzi. Je jejich povinností oznámiti ihned jednatele místo svého působitě a postarati se, aby byli vedeni v seznamu příslušného krajského odboru. Též se musejí zúčastňovat schůzí svého odboru. Který z členů by nevěděl o svém příslušném krajském odboru, dopiš jednatele. Ten mu pošle informace. Všichni, kteří se přihlásili z Čech, byli oznámeni sekretariátu zemského spolku českého (Praha II., Bredovská 3) a jsou tedy vedeni jako členové zemského spolku českého. Ten jim pošle informace, do kterého odboru mají vstoupiti, jakmile bude znáti místo jejich působitě. Proto též

oznamte na uvedenou adresu své působitě. Zemský spolek český je též formálně za členy přijme. Fr. Hanzelka, odb. učitel, Hodslavice, jednatel.

Těm, kteří nemají dosud místa. Ti, kdož dosud nemají místa, ať se přihlásí u jednatele, aby mohli býti vzati do seznamu a aby se jim mohlo o uprázdněných místech poraditi.

Vyškovský odbor konal schůzi 13. září. Předseda, zahajuje schůzi, zdůraznil důležitost a potřebu častých schůzí a účasti na nich, protože usnadňují vzájemnou spolupráci, další vzdělávání jednotlivců a snazší přehled současných směrů ve výchově a vyučování. Po přečtení zápisu měl kol. Kachlík velmi pěknou a instruktivní přednášku o významu kreslení ve vyučovatské praxi. Ukázal, jak již samo nesprávné chápání významu tohoto předmětu pro duševní vývoj a praktický život odsoudilo kreslení mezi předměty — Popelky — na národní škole, a jak je v tomto poníženém postavení

udržovala a udržuje namnoze dosud nesprávná metoda. A přece při správném postupu lze učiniti kreslení nejen předmětem velmi oblíbeným, ale i vydatným pomocníkem při vyučování, nemluvíme-li již ani o výhodách, jež dobrý výcvik oka i ruky má, zejména pro řemeslníky, v praktickém životě. Shrnuv ke konci stručně hlavní myšlenky, nastínil přednášející, čeho je zapotřebí, aby kreslení na škole národní dostalo se toho místa, jež mu právem náleží. Přednáška zasluhuje, aby byla otištěna v našich časopisech. S povděkem bylo uvítáno, když přednášející slíbil, že v příští přednášce vysvětlí způsob, jímž se sám řídí, a ukáže praktické jeho výsledky na žákovských pracích. Dále byly projednány věci stavovské a organizační. Účast mohla býti větší. Příští schůze dne 8. listopadu.

Moravským odborům. V měsíci říjnu vykonajte ve všech odborech členské schůze. Pozvěte do schůze i všechny nově ve vašem obvodu ustanovené kolegy a kolegyně, kteří se do naší organizace přihlásili nebo o kterých víte, že jdou s námi. O prázdninách se přihlásilo mnoho nových, je povinností odborů, aby je do svých schůzí zvaly. Ve svém okolí je lehce najdete. Hlaste jednateli změny adres svých členů. Také pokladní je nutno změnu adresy oznámiti. — Jednatel.

Kolegům vojákům budeme posílati »Věstník« po celou dobu jejich vojenské služby **zdarma**. Oznamte jen svou adresu. — Administrace.

Bloud pozoruje bližního, moudrý sama sebe. *Neruda.*

ROZHLEDY

O těch nadšencích »až po kap-su«. Minule jsme podali již několik ukázek oněch tvrdošíjných, kteří se nemohou ještě odhodlat jíti s námi, ač v očích kolegů jiného tábora jsou vyloženými »klerikály«, i když jsou formálně u nich organizováni. Dnes jiné další. — V obci se má obsazovat místo ředitele měšť. školy. Občané chtějí »našince«. Žádají redakci o doporučení některého kolegy z našeho

spolku. Ježto právě nikdo z organizovaných kolegů na místo ředitelské nereflektuje, dopíšeme známému, v jehož obci je dle doslechu kolega, u nás sice neorganizovaný, ale prý hodný katolík, aby se hlásil na dotyčné místo. Záležitost ovšem není jedním dopisem vyřízena. Jest jich třeba více. Nehradí ovšem nikdo ani porto, ani práci. Chceme-li však dotyčného kolegu získati za člena spolku, přijdou ukázková čísla po čase zpět s poznámkou: »Nepřijímám«. — Kol. Vičánek byl bombardován dopisy, že za každou cenu musí prosadit, aby dostalo se místa abiturientce, dceři říd. učitele, organizovaného snad v »pokrokové«, snad též nikde. Tento však neměl ani tolik taktu, aby si nechal list, zaslaný jemu na ukázkou »klerikály«, k nimž šel »s prosíkem«. Snad mu vadí, že list by musil též platit, má soukromého jmění »jen« na půl milionu. — On i ona učí a těší se ještě na dědictví po vysokém církevním hodnostáři. Náš list ovšem u nich místa nemá. Co, kdyby se to tak někdo o nich dověděl, a pak předplatné! — Budeme musít patrně založit nějaký nový fond, aby takoví »chudáci« dostávali list zdarma.

Pro školní, spolkové a soukromé knihovny doporučujeme Howarda Cartera a A. C. Macea: »Hrobka Tut-A-nch-Amónova«. Překrásně vypravená kniha proslulého egyptologa, bohatým obrazovým materiálem vybavená, kterou z angličtiny přeložil lektor anglického jazyka na Masarykově universitě S. Kostomlatský (stran 348 a 94 obrazových příloh). Opravdu kniha-román, kniha zjevení, tím poutavější, že je doprovázena neobyčejným množstvím originálních snímků zlatých i jiných pokladů, jež tvořily jedinečný poklad hrobky. Velmi cenný jest i obsírný úvod našeho egyptologa prof. dr. F. Lexy. Podává přehled egyptologie detailovaný po stránce písma, řeči i literatury staroegyptské, náboženství, věr i pověr, po stránce různých vědomostí, exaktní staroegyptské vědy, umění i řemesel, různých společenských zaměstnání, obchodu, průmyslu, vojenství,

všestranných poměrů sociálních. Jest pramenem vědomostí egyptologických, jedinou knihou toho druhu, která se hodí širokým vrstvám čtenářské inteligence pro svá poutavě psaná líčení kronikářská. Cena 100 Kč. — Nakladatelství »Anima« v Brně, Trnitá 8.

Učitel je odpovědný za úraz žáka. Zem. šk. rada v Praze oznamuje výnosem z 3. VII. 1928, č. 2182 toto: V časopise »Věstník č. si. profesorů«, roč. 35., str. 219., jest uvedeno: »Stal se případ na jednom ústavě, že zavinil žák v respiriu poranění svého spolužáka. Léčení vyžádalo si mnoho tisíc a žalobu otce poraněného žáka, podanou na otce žáka, jenž úraz zavinil, zamítl soud z důvodů, že jest přinejmenší, poněvadž měl žalovati za náhradu napřed profesora, jenž měl dozor a v případě nedobytnosti teprve otce žáka, který úraz zavinil. Žák obviněný má teprve 13 roků, doma za něho ručí rodiče, ale jakmile překročí práh školy, ručí prý ústav.« Dále cituje výnos doslovně par. 1308, 1309 a 1310 obč. zákona, podle nichž soud rozhodl. Uvádíme jen rozhodný par. 1309: »Kromě toho případu (v par. předešlém) jsou mu (poškozenému úrazem) povinni náhradou ti, kdo nedohlíželi k takovým osobám jim svěřeným a jimž proto škoda může býti přirčena.« Dále pokračuje výnos: Na základě těchto zákonných ustanovení zem. civil. soud v Praze rozsudkem uznal právem, že žalobní nárok žáka úrazem postiženého proti žaku úraz zavinivšímu toho času není po právu z toho důvodu, že ve smyslu par. 1310 obč. zák. jest podmínkou k uplatňování nároku proti nedospělé osobě prokazaná nemožnost obdržeti náhradu od osoby dozorčí pro opomenutí povinné péče. Pouhé tvrzení žalobcovy, že si dozorčí osoba počínala správně, že povinného dozoru nezanedbávala a nehodě žalobcově zabrániti nemohla, nestačí podle téhož rozsudku ke zjištění, že dozorčí osoba není k náhradě povinná, a nemůže tato otázka býti rozřešena v daném sporu, nýbrž musela by býti na jisto postavena sporem na základě za-

loby z důvodu par. 1309 obč. zák. Teprve po rozhodnutí tohoto sporu mohlo by se říci, zdali poškozený nemůže obdržeti náhradu od dozorčí osoby a je-li tady splněn předpoklad par. 1310 obč. zákona. Potud výnos. Králce: Ať nastane školní úraz žáka jakkoliv, může býti žalován o náhradu na prvním místě jen učitel (par. 1309 obč. z.)

(Škola měšťanská.)

Upozorňujeme při této příležitosti opět na výhodu pojištění, o němž byl v minulém čísle delší článek. Doporučujeme pak obrátiti se ve všech případech pojištění na Národní pojišťovnu v Brně, Koblížná 1.

Ako sa sanujú socialistické veľkostatky. Sociálni demokrati dostali so schválením agrárnej strany od St. P. Ú. 20 veľkostatkov, ktoré musia teraz sanovať pozemkový úrad. Dvor Kostomlaty o výmeve 230 ha 68 a bol pridelený socialistom. Jeho prídelová cena je 1.306.442 Kčs. Na tento obnos zaplatili socialisti 256.000 Kčs a náhradová banka za nich doplatila 1.020.000 Kčs. Na zariadenie výdavky dostali socialisti subvencie 442.000 Kčs. Dvor Vinarice, o výmere 80 ha 90 a bol pridelený tiež socialistom. Prídelová cena bola 440.000 Kčs. Na túto cenu zaplatili socialisti kaucie 2000 Kčs a na splátku si vypožičali 88.000 Kčs, 350.000 Kčs zaplatila za nich náhradová banka. Od pozemkového úradu na kauciu 2000 Kčs dostali subvencie 560.000 Kčs. Tak je to pri každom socialistickom veľkostatku. Tak nikto nedracoval štátnu pokladňu ako socialisti, a preto sú tie veľké dane. — Citujeme »Ludovú politiku« a vzpomínáme reči komunisty a krmiče volů — Brady — ze známeho románu P. Theina, že takto si asi také budúcnosť proletárského hnutí predstavoval.

Slovensko Hodžovi. Sučany na Slovensku u Vrútek otvárajú novou, krásnou dvoupatrovou budovu mestianskych škôl, nesúci meno Hodžova škola.

O celibátu učitelek. Na účinný svoj doby dotaz v posl. snemovne o celibátu učitelek, podal minister školství a národnej osvety dr. M. Hodža nasledujúci odpo-

věd, která pak byla rozeslána sněmovní kanceláři poslancům: »Podle 1. věty par. 46. učitelského zákona pozbyla dnem 1. ledna r. 1926 platnosti, pokud tento zákon výslovně jinak nestanoví nebo se z něho jinak nepodává, všechna v jiných předpisech obsažená ustanovení o předmětech, které jsou upraveny v tomto zákoně. Učitel- ský zákon uvedl v par. 17. pro u- čitelstvo národních škol zásadně platnost učitelské služební prag- matiky a upravil tím mimo jiné převzetí par. 90. a 94. této prag- matiky i otázku zrušení služební- ho poměru pro všechno učitelstvo, tutíž také pro učitelky. V par. 94. učitelské pragmatiky se stanoví výslovně, že vystoupením ze slu- žebního poměru pozbude učitel — učitelka — pro sebe i pro své pří- slušníky, všech oprávnění, práv a nároků vyplývajících z tohoto po- měru. Odbytné přiznává služební pragmatika a ostatní přísl. před- pisy, platné pro státní učitele — (které podle par. 32. učit. zákona byly rovněž uvedeny zásadně v platnost i pro učitelstvo národních škol), jen když byl učitel dán do výslužby, nikoli však při vystou- pení učitelky ze služebního pomě- ru následkem sňatku. Tím pozbý- vá podle 1. věty par. 46. učitel. zákona dnem 1. ledna 1926 plat- nosti též ustanovení par. 3. zák. č. 455-1919 Sb. z. a n. o odbytném učitelek z důvodu provdání, i když tato norma nebyla výslovně uve- dena v dalším textu par. 46. uči- telského zákona ve výpočtu norem zrušených, kterýžto výpočet ostat- ně není výpočtem taxativním, ný- brž jen demonstrativním, jak ply- ne jasně ze slova »Zejména na po- čátku 2. věty, kterou se výpočet uvádí. Takovéto stanovisko zau- jalo ministerstvo školství a nár. osvěty, když v konkrétních pří- padech instancí cestou rozhodova- lo. — Do rozhodnutí ministerstva školství a národní osvěty byla po- dána stížnost k nejvyššímu správ- nímu soudu, jehož rozhodnutí bu- de pro školskou správu směrodat- né při rozhodování případů ob- dobných.«

Okresní školní inspektoři a my.
Na článek Věstníku ÚSMUč, kdež bylo napsáno: »Učitelstvo se po-

žadavků inspektorů o úpravu jejich hmotných poměrů vřele, bohužel až dosud bezvýsledně ujmá, rea- gují »Učitelské noviny«: »Ano; je tomu tak. Nevíme, zda se tak ufi- mali inspektoři požadavků učitel- ských. Ovšem, musíme si uvědo- mit, že inspektor tím méně bude chápat postavení finančně slabé- ho učitele, čím sám bude lépe za- bezpečen. Že inspektor bude tím více se počítati mezi bohaté, čím vyšší budou jeho příjmy. Kdykoliv chce reakce zostříti poměr mezi podřízeným a jeho šéfem, vždy nadřízenému upravuje také plat. A stane se tomu tak i zde, ať už se učitelstvo inspektorů ujmá ne- bo ať se staví proti tomu. Dopa- sud je na inspektorská místa dosti uchazečů, což nenasvědčuje tomu, že by se někdo vykonáváním funk- ce inspektorské ruinoval.« — Div- né názory, ale měla-li by tak sku- tečnost opravdu vypadati, byly by to poměry opravdu smutné. Což inspektoři nejsou z největší části právě jen z našich řad, z řad učitelstva?

Vychovatelům.

Povolání naše
ideálním zve se
a na tu lichotku
mnohý z nás se třese.
Ptáte se, kde asi
se ten název bere?
To proto, že všechny
ideály dere.

Tradice.

Co nám staří dali
my si nenecháme.
Všecko to svým žákům
tady zanecháme.
Ba, nejenom toto.
My navíc přidáme
občanskou nauku,
ruční práce známé.

J. Sedlák.

Rada.

Inspektor tě nemá rád?
Uposlechni těchto rad:
vystup z církve, zraď i Krista,
řekni, že jsi socialista!

Marná práce.

Nejsi-li, brachu, bez vyznání,
marné je tvoje namáhání;
špatný jsi člověk, učíš špatně,
úřední dopisy nepíšeš platně.

Variant.

Chceš-li se domoci pěkného místa, řekni, že jsi bratr-socialista a po krátké námaze dostaneš se ku dráze.

Frantík Puntík.

V důsledku úvodníku min. čísla »Celibát«, došlo redakci několik dopisů, z nichž v celku vidět, že jsme nikterak nepochyбили, započali-li jsme o tomto předmětu diskusi. Otázka je vskutku akutní. Kolegové a kolegyně skutečně dobré vůle uznávají zcela otevřeně, že stav dnešní je neudržitelný, ale že samozřejmě dosavadní výhody brání, dokud nejsou ve finanční situaci opravdu uspokojivé. Ohlas jinak vyznívající uveřejňujeme v dnešním čísle. »Svérazně« otázku »vyřešil« kol. N. N.: Napsal, že v důsledku článku přestává býti odběratelem »Věstníku«. Kdybychom my učitelé měli používat této metody všeobecně, nesměli bychom čísti vůbec žádných listů. Ovšem nám ani zdaleka nevádí kopance, kterých se nám hojně dostává denně od lidiček všemožných, ty sneseme »i s chlupama«, běda ale, promluví-li se trochu pravdy ve vlastních řadách. Ostatně ti kolegové, kteří se obávají, že jich manželky budou snad musit opustit školu již v nejbližších měsících, mohou žítí zatím ještě dlouho zcela bezstarostně. Vdané kolegyně budou učit ještě hezkou chvíli. Ne ovšem proto, že si tak přejí jejich manželé, učitelé a nižší úředníci, ale že jsou z velké části provdány též za mocnější kastu, vysoké úředníky, důstojníky a p. Ti svým vlivem dosáhnou toho, že »celibát« učitelek se ještě dlouho neobjeví. Kdyby se záležitost týkala jen vrstev drobnějších, již dávno by vdané kolegyně nevyučovaly. Na učitele, jehož manželka je rovněž učitelka v činné službě, by se sotva vzal ohled.

Půjdu, ó Pane, za Tebou, kamkoli půjdeš. Ty jsi cesta pravda a život!
Sv. Mat.

NÁLEZY

NEJVYŠŠÍHO SPRÁVNÍHO SOUDU

Odměna — nález z 2. XII. 1927 č. 25.225. Odměna učitelů za vy-

učování na jiné škole je možna jen nad normální počet vyučovacích hodin.

Zatímní — nález z 21. II. 1928 č. 20.578. Jsou jen učitelé, ředitelé, když úmrtím uprázdněno místo, dále povolání na cizí školu.

Odbytné učitelek z důvodů provdání — nález z 26. XII. 1927 č. 11.992. Nezařazeným do hod. tříd (nezapočítatelnost do výslužby) nárok na odbytné nepřisluší.

Znění dekretu — nález z 18. II. 1928 č. 3942. Substituční přídavek dle čl. X. č. 251 náleží def. učitelů ob. školy, že byl ustanoven zatím správcem, když zůstal v systemisačním vztahu své své školy a dekret zněl »jmenuje vás« — pouhá substituce.

Substituční přídavek — nález z 2. XII. 1927 č. 25.222. Subst. přídavek náleží učitelům, který byl povolán na jinou školu než vlastní, aby dočasně zastupoval jiného učitele.

Subst. přídavek — nález z 16. XII. 1927 č. 13.383. Nárok na substituční přídavek dle čl. X. č. 251 nepřisluší učitelům, který byl třebaš jen zatím přeložen dle par. 8. zák. č. 286.

Ochuravění, vzdání se — nález z 1. VI. 1928 č. 15.185. V podání učitele, že dle lékař. posudku jest churav a nemůže službu nastoupiti v den určený, nelze spatřovati dobrovolné vzdání se služby a ztrátu nároku na přeložení do výslužby dle par. 59. zák. č. 2 z 1904 (Morava), ani tehdy, když mu úřad nařídil, že neuposlechnutí daného nařízení bude pokládáno za vzdání se místa.

Pobočky — nález z 27. V. 1928 č. 4477. Ze zatím. poboček mohou býti přeměněny pouze ty, které existovaly již za zák. č. 226-22 a po 3 leta měly zvýšený počet žactva.

Obsazování míst a legionáři — nález z 24. V. 1928 č. 14.025. Veškerá místa liter. učitelů zřizují se bez určení pohlaví. Dle par. 2. jest dbáti toho, aby polovina míst na každé škole byla obsazena učiteli a polovina učitelkami — pohlaví se určí již v konkursu, nároky legionářské v případě žen. kompetence neplatí.

Převod do nových platů — rozh. z 15. V. 1928 č. 2590. Při počítání služební doby pro převod do nových platů nutno přihlížeti ještě ku dni 1. I. 1926.

Pensionování dle č. 286-1924. Kdo obdrží návštěu, že je vybrán k nucenému odchodu z činné služby, má pouze právo do 8 dnů ohlásiti dobrovolný odchod.

Pohřebné — nález z 14. VI. 1928 č. 16.425. Vdovec po učitelce nemá nároku na pohřebné.

Substit. přídavek — nález z 12. VI. 1928 č. 16.423. Učitel nemůže se vzdáti nároku na substit. přídavek.

Presentace — nález z 12. VI. 1928 č. 16.184. Nevykonali-li ošv. nové presentace do 14 dnů, nabývá sama zsr. práva presentačního.

Zrušení měšť. škol — nález z 12. XI. 1927 č. 23.413. Zsr může zrušit měšťanskou školu, nemá-li 90 dětí (sloučiti dívčí s chlapeckou, zmenšiti počet tříd).

Kdo nic nedělá, tomu nemůže býti pomozeno.

M. Gorkij.

ZPRÁVY

Kolegům a kolegyním za nejvýhodnějších podmínek piana, pianina, harmonia všech značek a soustav. Piana na splátky od 150 Kč měsíčně bez zálohy, 5proc. úrokování, ceny přesně tovární — dle ceníků. Za hotové i na splátky, vysoké slevy. Doprava zdarma. Studijní piano Petrof za 9000 Kč na splátky po 200 Kč, Dalibor po 180 Kč měsíčně. Dotazy (známka) na značku Piana do administrace, Přerov, Blahoslavova 41.

Kalendáře Matice Cyrilometodějské (v různých cenách) jsou již rozesílány a obdrží je na svoje adresy také katol. učitelstvo. Nevracejte, nýbrž naopak, snažte se je co nejvíce rozšířiti mezi lidem. Obsahem možno kalendáře MCM řaditi mezi nejlepší. Letos byly zdokonaleny. Postavte proti špatnému tisku dobrý tisk. Vykonáte záslužné dílo. Věříme, že katolické učitelstvo splní i zde své poslání. Objednejte v Matici CM. v Olomouci.

Místní činitelé kultury a pokroku (pokrokové učitelstvo nikde při

takové příležitosti nechybí), zašli až k ničení histor. a uměl. památek, že samo ministerstvo školství musí zakročovat. V Dobroměřicích pomník sv. Václava, na Křivoklátě socha E. K. Fürstenberka, dílo sochaře M. Maxe.

Volnomyšlenkář odsouzen pro rušení náboženství. Dne 28. srpna 1927 konala se v Teplicích veřejná schůze, pořádaná svazem volnomyšlenkářů, na které kancel. zaměstnanec A. Hodina mluvil proti klerikalismu. Na řečníka byla podána žaloba pro rouhání se Bohu a opovržení náboženství veřejně projevěné. Při hlavním líčení před trest. senátem kraj. soudu v Litoměřicích popíral obviněný, že by se byl zmíněného zločinu ve své řeči dopustil. Soudní dvůr přiklonil se však k názoru stát. návladního a odsoudil obžalovaného na 4 měsíce do těžkého žaláře, zostřeného měsíčně postem bezpodmínečně. Nevoláme zákon na pomoc. nechceme užívatí protestantských metod 16. a 17. století, ale není-li jinak možno, je jeho zakročení nutné.

Lehkou spáleninu ošetřite tím, že bolestivé místo natřete borovou vaselinou, pak zasypete dermatolem. Obklad octanu hlinitého odejme horkost. Nemáte-li vaselíny, vezměte jakýkoli tuk. Též kyselá smetana se hodí. Výbornou je směs oleje s vápenou vodou. — Stejně ošetřite spáleninu, povstlou slunečním horkem. Pamatujte hlavně: Na spáleninu nikdy studenou vodu! — Zadržte-li si třísku, vytáhněte ji čistou pincetou, vkápněte tinkturu jodovou a pak přiložte anglickou náplast. Není-li tříska přístupna, nutno ránu rozšířiti čistou jehlou (vypálenou nad sirkou, a vychladlou nebo v éteru omytou a neotřenou). — Bodla-li vás včela (vosa nebo sršeň), vytáhněte žihadlo čistou pincetou, stlačte ranku se stran, až z ní vytlačíte krupěj krve a s ní jed. Pak vkápněte opavek, přiložte studený obklad s octanem hlinitým nebo aspoň čerstvou vodou a držte končetinu výše.

Neschválila-li v Čechách zem. školní rada presentaci, vykonanou okr. šk. výborem, musí výbor do

14 dnů od doručení toho nejen novou presentaci vykonati, ale i ve lhůtě té ji zem. šk. radě oznámiti, jinak má podle § 15. zákona č. 86-1875 právo devoluční, spočívající v tom, že zem. školní rada vstoupí v právo presentátora a okr. šk. výbor práva pozbyl, i není pak vůbec oprávněn, aby si proti opatření zemské škol. rady stěžoval.

(Čas. ČOU.)

Správce školy má podle zákona 104-26 nárok na naturální byt nebo na příbytečné. Kde místní šk. rada platí více než zákonitě příbytečné, tam správci školy přece něco z příbytečného zbude; kde však platí jen příbytečné zákonitě, tam mu nezbude nic, neboť berní úřad mu do haléře strhne vše, co dostal od míst. šk. rady na byt. Kde je tu zákonitý nárok na příbytečné? Ba, některé okr. šk. výbory odrážejí správcům škol i vyšší příbytečné než zákonitě. Proč neodvádějí míst. šk. rady příbytečné přímo bernímu úřadu? Takhle je v obcích mínění, že míst. šk. rady platí správci školy byt.

(Čas. ČOU.)

Katecheté-laiici na školách v Budapešti. Bylo jich 80, doklad to, že i v hlavním městě Maďarska jest nedostatek kněžstva. Laičtí katecheté konají tam 2letý kurs. Přípuštění jsou jen ti — kteří mají již diplom učitelský — ne tedy absolventky měšťanských škol. — Na kurse jsou probírány apologetika, dogmatika, morálka, exegese, liturgika, katechetika, latina a retorika. Po absolvování kursu dostanou účastníci diplom katechetský, který uznává i stát. (Vychovatel.)

První starostí žáka, jenž dostal nového učitele, jest, by tohoto náležitě prozkoumal. Neopomene ničeho, vynaloží všecko svou chytrost a píli, by co možná ho opanoval. Vidí-li však, že všecka jeho námaha a lest jsou nadarmo a že učitel proti němu zakročuje s klidnou, jemnou a rozumnou pevností: pak ustoupí a vzdá se na milost a nemilost.

Psaní vysvědčení strojem není na závadu a neodporuje platným předpisům (tekst i známky). Na mnohých školách mají pro znám-

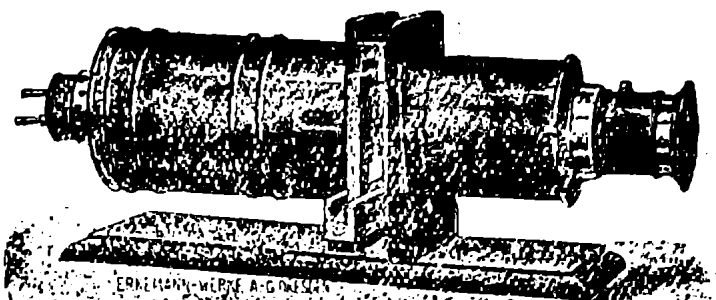
ky a slova na vysvědčení častěji se vyskytující, zvláštní tiskátka. Podpisy na vysvědčení ovšem mají býti psány rukou. (Škola měšť.)

Kdo ze ctitelů Panny Marie Hostýnské by mohl a chtěl přijmouti za své šestileté děvčátko, milé, nadané, sirotka, nechť se přihlásí v administr. »Hlasů Svatohostýnských« na sv. Hostýně.

Několik dosavadních odběratel listu na začátku nového ročníku jej vypovědělo. Neuvedli příčinu, ale tušíme ji: zvýšené předplatné. Jnu — čtrnáctideník nemůže býti za tutéž cenu jako měsíčník. Pak-liže se však zdá někomu z nich, že list vychází příliš často, zasluhuje takový »nadšenec pro hnutí a organisaci« pouze útroný úsměv. Katol. dělnictvo a rolnictvo má týdeníky, my zatím teprve 14deník. Učitelstvo druhého tábora má silné týdeníky. Chceme-li konkurovati, musíme býti na té výši jak v organisaci tak v tisku.

Upozorňujeme na Dendrologickou společnost v Praze, spolkové zahrady v Průhoncích, jejímž cílem jest sdružovati přátele flory, zahradní i lesní a povzbuzovati nejširší kruhy k pěstění okrasných dřevin a vytrvalých rostlin (peren). Společnost pracuje speciálně na poli vědecké i praktické dendrologie a zabývá se nejen pěstěním cizokrajných rostlin, hlavně z dosud málo prozkoumaných krajů Severní Ameriky, Číny, Japonska atd., ale koná i pokusy s aklimatisováním a křížením těchto druhů, zavádějíc tyto do našich kultur, neboť mohou poskytovat za stejných podmínek klimatu a půdy větší užitky, působí jako okrasné rostliny dekorativněji krásnějším květenstvím než druhy domácí. Publikace společnosti vydávané za těmito účely překvapí každého milovníka přírody i flory bohatým obsahem i s četnými krásnými ilustracemi. Právě vydaný nejnovější katalog jest opět vkusně vypraven, má 136 stránek, ilustrovaný s 38 fotografickými snímky a jest vlastně rostlinopisem v malém. Viz insert.

Kam vede národ československý čsl. církev? Ze zkušenosti bývalého faráře čsl. Napsal JUDr. Jan Rubík. Brožura, jež vyvolala sku-

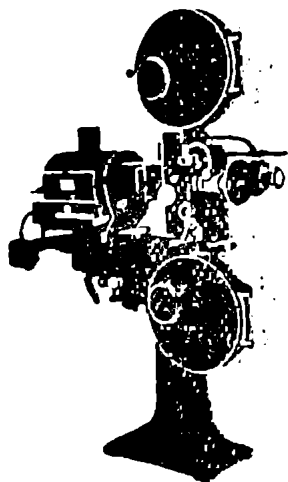

ZEISS-IKON

SKIOPTIKONY

různých typů a modelů.

ŠKOLNÍ POMŮCKY pro vyučování pomocí filmů a diapositivů.

KOSMETA OZAŘOVACÍ LAMPY

(jako horské slunce),

jakož i veškeré kinosoučásti a potřeby dodává největší speciální závod v čsl. republice

RUDOLF STUHLICK, PRAHA II.

u Půjčovny 4. Telefon 30439. Telegr. „Kinofoto“.

Vyžádejte si bezplatné nabídky a prospekty. V závodě vám mohou různé stroje kdykoliv nezávazně předvésti.

tečný rozruch ve veřejnosti, podává dokumenty vzniku, vývoje a činnosti církve čsl. Měla by vzniknouti ve množství pokud možno největším do širokých vrstev. Vyšlo Nakladatelství Českosl. akc. tiskárny v Praze. Stran 56, 8 Kč.

»Věstník čsl. profesorů« (ročník 36. č. 1.) přináší ve zprávě o schůzi užšího výboru mezi jinými také tuto zprávu: Společnému výboru pro oslavy Husovy se věnuje 300 Kč. — Jsem opravdu zvědav, kolik dá Ústřední spolek čs. profesorů darem Svatovácl. výboru.

»Jak si postavíme levně domek« od J. Nováka, nákladem J. Vlad. Mangla v Rudě nad Moravou. Dle knihy možno postavit domek pod dozorem stavitele a zedníka za spolupráce rodiny za poloviční peníze. Zadáváme-li stavbu staviteli neb družstvu, jest třeba co nejvíce znalosti si osvojit, abychom postavili úsporně a solidně. Podrobné stavitelské rozpočty, návrhy, půdorysy usnadní odhad nákladu vlastního krovu. Použitím levnějších osvědčených stavebních hmot jako škváru, dusané hlíny a du-

tých tvárníc mnoho se ušetří. — Praktické rady doprovází 105 obrázků. Cena 22 Kč.

O koryta. Čsl. krupobitní a dobytčí pojišťovna není ještě založena, ale dle »Otčiny« je již v republikánské straně rozhodnuto — kdo bude postaven na vedoucí místa nových ústavů. Presidentem stane prý se M. Voita, bývalý agrární poslanec, nyní úředník ministerstva zemědělství, presidentem odboru krupobitního J. Huch, presidentem odboru pro pojišťování dobytčí bývalý senátor a nyní ředitel zajišť. odd. dobytčí pojišťovny »Slavie« Slavík, ústředním ředitelem bývalý zem. poslanec J. Malkus, nebo člen gen. ředitelství »Slavie« Danes. To budou aspoň funkcíčky! Lepší než býti jednatelem čtenářsko-pěveckých spolků, místních osvětových komisí a pod. — což jest vyhrazeno speciálně nám učitelům.

K celému dnešnímu nákladu přiložen jest prospekt fy Ústředna Praha a J. K. B. Patent Bicyclettes, Brno. Upozorňujeme.

Redakce »Věstníku« dostala zastoupení v krajské lidové radě v Olomouci.

K započítání pres. služby. Již loni na podzim se psalo, že vojenská pres. služba bude započítána. S radostí četli to všichni mladí kolegové, kteří na započtení čekali. Nelibě nesli, jak jejich kolegové (stejněho stáří), kteří nebyli vojáky a kolegyně jsou o těch 14 až 18 měsíců napřed. Oni sloužili na vojně a nyní jsou zkráceni finančně i ve příčině obsazování def. míst. Když se tedy dočetli, že mají nárok, zažádali o započítání. Žádosti však kdesi odpočívají hezkou řadu měsíců. Žadatelé čekají marně na vyřízení. Prosíme o sdělení, co je o té věci známo a kdy se můžeme nadíti konečného vyřízení.

F. K. Kolega A. K. (Kleofáš Pistorius) v poslední chvíli před uzávěrkou poslal delší črtu »Od sv. Havla do neděle, kteráž slaví Sexagesima«, několik listů ze staré rektorské kroniky. A. K. má již svou čtenářskou obec, která jeho práce vždy vítá. I tento pohled do 16. stol., jež po částech otiskneme ve »Věstníku«, bude jim pravou pochoutkou.

Upozorňujeme na továrnu železného a mosazného nábytku Křižík a spol. Praha XII. Linolea, záclony, koberce, pokrývky atd. — Viz insert. — Obstarávejte nákupy u firem, jež u nás inserují.

Poukazuje se na Ameriku, že prý tam klesá úroveň všeobecného vzdělání, neboť prý studenti nevědí, kdo to byl Bismark, Perikles, Luther, Cervantes, Cromwell atd. Je zvláštní, že Američané i při této »neznalosti« mají v rukou pomalu půl světa, kdežto my Čechové i při všech našich opravdu mimořádných vědomostech jsme stále chudálky. Inu, staráme se až příliš o minulost, ale přítomnost a budoucnost dáváme do rukou jiným. Hlavní jest, že náš maturant ví, jaké rýhy byly na dorském sloupu, jak byl stavěn egyptský chrám, v kterém roce byl uzavřen mír mezi nějakými dvěma potentáty atd.

Neotiskujeme zprávy známé dostatečně z denního tisku, jako na př. úmrtí mistrů Janáčka, Sovy a

jiné podobné, všeobecně známé události. Zmiňujeme se o tom výslovně, aby se nám snad nevytklo, že jim úmyslně neb opomenutím nevěnujeme pozornost. O všem tomto jsou naši čtenáři zpraveni již tiskem denním.

Každý ženatý kněz ztrácí mnoho ze své důstojnosti. Nepopiratelná převaha katolického kněžství se opírá jediné o zákon celibátu.

Proslulý italský diplomat De Maistre.

LITERATURA

Vydavatelství Slovan, knihovny »Slavie« v Praze. Sv. 7. S. Censkiij: Lidské nitro a jiná románetá. Dílo hluboké psychologie o duši mládeže, jež ruská kritika (s připojeným románetem »Medvídkem«) uznala za nejlepší ruskou beletrii r. 1912. — Sv. 8. Jul. German: Ivonka a hvězdy, básnická alegorie současného osvobození Polska. (III. díl rom. Ivonka.) Cena svazku 7.50 Kč.

Nakladatelství Českoslov. akc. tiskárny v Praze. Frant. Kyselý: Matka Boží. Legendární cyklus, jenž má všechny známky, kterými se poesie básníkovy dosud vyznačovala: ušlechtilost výrazu, pravý, nelíčený cit. Dílo jest důstojným holdem Matce-Panně. — Stran 110. 27 Kč.

Nakladatelství A. Neuberta v Praze. Dr. F. Mareš: Klamnost důkazů podvržení rukopisů královédvorského a zelenohorského. Ve spise je provedeno přezkoumání věd. důkazů podvržení obou rukopisů. Nejde zde ovšem o dokazování pravosti Rukopisů, neb takový důkaz není vědecky vlastně vůbec možný. Stran 124. 18 Kč. — Ve sbírce učebnic cizích jazyků započalo vycházeti nové dílo »Španělsky o 1000 slovech«. Ideální metoda pro samouky. Sešit 3.60 Kč.

Dětský svět. Upozorňujeme na tento pěkný, kol. Šlaisem pečlivě řízený časopis, který již 10 let koná záslužné dílo zušlechťování duše mládeže a přináší poulavé povídky, články historické, zeměpisné, i z jiných oborů věd. básně a j. Administrace: Praha II., Spálená 15.

Kathreinerova sladová káva Kneippova

jest zdravá a výživná, neškodí srdci
a nervům.

Nedostižná v chuti a vydatnosti!

Pravá jen v původních balíčkách
s obrazem „faráře Kneippa“.

Nikdy volně vyvažovaná!

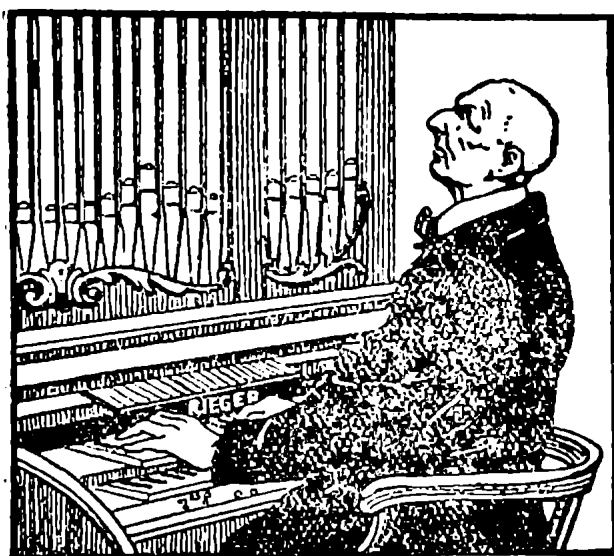
Záchrana vlasů KRINOGEN (bylinný výtažek) zamezuje vypadávání vlasů, podporuje jejich vzrůst, čistí pokožku, odstraňuje lupy. Úspěch dokázán četnými dopisy, které byly předloženy redakci „Věstníku“. Doporučeno lékaři. Láhev 12 Kč.

ANNA KUBEROVÁ, LUHAČOVICE, v zimních měsících VEVERSKÁ BÍTÝŠKA.

Nesmrtelný Bruckner a všichni virtuosi na varhany tří generací hráli na
varhanách „RIEGER“

a nadchli se vždy jejich čistým zpěvným zvukem a imponující souzvučností.
Světové jméno Riegrových varhan bylo právě docíleno touto nepředsti-

žitelnou krásou zvučností, ne-

dostižným materiálem, velmi přesným přizpůsobením měřitek a rozměrů všech nástrojů, jak velkých, tak i malých a individuální řešení výplně všech prostor varhanových. Stejně pečlivě jsou zpracovány všechny součásti varhan, na čemž pracuje osvědčený a vyzkoušený sbor 6 úředníků a 150 speciálních dělníků, kteří všichni uplatňují zde školenost a zručnost od generace ke generaci. Toho na důkaz jsou k dispozici četná nejvyšší vyznamenání a nesčetná důkuvzdání prvotřídních autorit všech kulturních států světa. Jelikož nic není takovou věcí důvěry

jako koupě varhan, objednávají varhany své povinnosti dbalé komitěty a zasvěcení jen u firmy

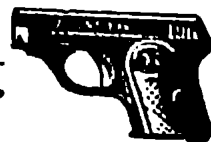
Bratři RIEGROVÉ, Krnov.

Je to největší a nejlépe zařízený umělecký ústav Evropy, který za 54 let dodal přes 2300 nových varhan, počet, který žádnou jinou firmou ani přibližně nebyl dosažen. - Kostelní nábytek, elektr. zásobování varhan vzduchem, prospekty.

Dalekostřelné pušky,

se 70—80proc. výkonností a 10letou písemnou zárukou, brovningy, revolyvery, flobertky, lovecké potřeby, střelivo dodá moderní puškařství

JINDŘICH JIRÁČEK, Praha-Vinohrady, třída maršála Focha 35.
Žádejte ceník a nabídku. Pánům učitelům povolují mírné platební podmínky.

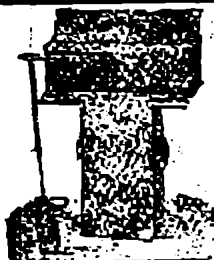
100.000 ovocných stromků, keřů, trválek, atd. se prodá pro rušení 10 hektarů pod cenou. Na příklad 100 třešňových stromků kor. 600. Výjimečné ceníky lrc.
Štěpnice WENZEL, OLOMOUC. Květinový závod, Riegrova ulice.

Linka a Rosola, drogerie, Brno, Orlí 7.

Sbírký chemikálií. — Potřeby pro školní kabinety. Úplné zařízení laboratoří. Chemikálie a reagentie. Chemické sklo. — Různé přístroje. — Rozpočty na požádání.

TUŽKY tuhové, kopírovací a pastele GRAFO

jsou zaručeně prvotřídní české výrobky.

VARHANY kostelní, HARMONIA

evropské i americké soustavy, PIANA a PIANINA dodává levně r. 1869
založená továrna

Jan Tuček, Kutná Hora.

Prodej i na splátky. Ceníky zdarma, franko. — Výhodné při cvičení zpěvu ve škole, stolní harmonium 4 okt. cena se šlapákem, bedničkou a poštovným Kč 1000.—, při hotovém 10 proc. slevy.

SUKNA, módní vlněné pánské i HEZINA A SP., HUMPOLEC.

dám. látky kupujte u fy
Vzorky obratem na požádání. Vyjde i ochotně vstříc plateb. podmínkami, odvoláte-li se na „Věstník“!

a) gramofony

b) housle, violy

c) dechové nástroje

d) harmoniky

e) foto. grafické

f) přístroje

g) dalekohledy a

divoká, kulová

h) hodinky

i) jehly, zářnice

j) výměny

k) klenoty

l) budíky, uměl.

m) kuchyňské a

nástěnné hodiny

GRAMOPHON

IMPORT COMPANY

K. ADLER A SPOL.

BRNO

Československé

obchodní společnost

Vklady příjmů

na knihy a běžné účty
za výhodných podmínek.

Ústřední jednota
českých hospodářských společenstev
úvěrních v Brně,

Domlnikánské nám. č. 5.

Složenyk poš. úřadu šekového na požádání.

Vydává Říšský Svaz katolického učitelstva čl. v Praze. Vedoucí a odpovědný redaktor Jindřich Hrbáček. Tiskem Společenské knihtiskárny v Přerově. Novinová sazba povolena výn. poš. řed. v Brně č. 75.718/VI. dne 30. září 1926.

VĚSTNÍK

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO
ORGÁN ŘÍŠSKÉHO SVAZU KATOL. UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO.

Vychází dvakrát měsíčně kromě prázdnin. Redakce, administrace a expedice
v Přerově, Blahoslavova 41. Roční předplatné 25 Kč. Číslo účtu pošt. šekového
řádu v Praze 208.349. - Kdo si ponechá 2 čísla je považován za odběratele.

KŘÍŽÍK A SPOL.,
PRAHA XII., ANGLICKÁ 7.

TOVÁRNA VEŠKERÝCH
DRUHŮ ŽELEZNÉHO A
MOSAZNÉHO NÁBYTKU.

Tovární sklady koberců, záclon, li-
nolea, nábytkových látek atd. — Vlastní
výroba prošívanych pokrývek, zdra-
votních polštářů, žíněnek a matrací.

TELEFON ČÍSLO 30725.

Odborné pokládání linolea.

Při odvolání na tento insert 5 proc. slevy.

Ceníky zdarma, franko.

Kdo nevrátil tři
dosud zaslaná u-
kázková čísla, je
považován bez-
podmínečně za
odběratele ale-
spoň na 1/2 roku.
Dnešní číslo ne-
běřeme již zpět.

Administrace.

»Našinec« vytýká zcela oprávněně, že při nedávných eucharistických slavnostech neměl ani jeden z olomuckých učitelů dosti odvahy jíti v tisícovém, mohutném průvodu, zatím co učitelé a učitelky z okolních měst i menších obcí vytvořili v něm četnou skupinu. Haná jest těžký oříšek, ale zakotvíme tam také. Ospalce vyburcujeme ze spánku.

Vrba a Chodsko. Literární kritik »Zvonu« posuzuje Vrbovo »Chodsko« takto: Vzbudilo odpor hlavně v řadách katol. pracovníků o témž tematě (Teplý, Hruška, Baar), nenáboženská stránka selenských bouří, souhlas s Jiráskem. Nemůžeme ovšem zjišťovati, pokud historický názor Vrbův shoduje se s literárními prameny. Tohle stačí. Další obhajoba Vrby o fantasmii i tradici diskvalifikuje i kritika samého.

Praha. Nedávno jsme četli: Velká Praha přijme do záznamu školní služby abiturentky »s významáním« a »výtečné« učitele do 15. služebních let. Pro abiturientky a učitelky není míst. Nelekejte se, velmi dobří a dobří, že Praha o vás nestojí. Není tak výtečná, aby nemohla potřebovat velmi dobrých a dobrých.

Březina mystik a exaktik a škola. Masarykova universita chtěla kdysi přiměti Březinu, aby přijal na ní učitelský úřad. Básník odmítl a na další naléhání formuloval svůj názor takto: Shromáždění v Jaroměřicích kolem sebe oddané žáky, procházeti se parkem i poli, pozorovati vše kolem sebe, ptáti se, odpovídati, hovořiti, meditovati i o mrtvé vráně, proč je mrtva, co je smrt, co je život na zemi a ve vesmíru, — učitel apoštol, zasvěcující žáky do tajemství přírody.

Školy pro děti úchylné obdržely jednotné učebné osnovy.

Sport a žactvo. Povolení k němu vázáno bude na ovičení přiměřená, slušná, s lékařskou prohlídkou, ne o ceny, a neškodit školní povinnosti.

Vliv přesvědčení. Kde není pevného náboženského přesvědčení, není též pravé autority. A není pravé kázně. Žáci velmi záhy instinktivně vystihnou tuto kolísa-

vost učitelovu a nemají k němu pravého respektu. A takový učitel nepůsobí svojí duší na žáky ukázněně; a sám potom v potu tváře čistě vnějšími kárnými prostředky hledí si udržet kázeň, která měla vlastně vyzařovat na žáky z jeho nitra. E. Žák.

Benediktínské kláštery jsou u nás: na Slovanéch v Praze, v Břevnově, Broumově, Rajhradě, ve Staré Vodě u Šternberka na Moravě a residence s gymnasiem v Komárně na Slovensku. Benediktinky nemají ani jediného kláštera. Benediktínskému řádu vděčíme za hodnou dávku kultury. Uhl.

Teprve nyní dostali jsme zprávu, že 15. srpna zesnul, raněn i sa u varhan mrtvicí, člen brněnského odboru, p. J. Dosooudil, řídící učitel v Tuřanech. Dožil se stáří 57 let. R. i. p.

Praha vydala za desetiletí na školství 100 milionů Kč.

Bubeneč zahájila stávkou povinných dětí ke škole. Přeplněné místnosti. Nedostatek učitelstva. Ve Velké Praze zapsáno letos na obec. školách o 5944 více, na měšťanských o 3377 méně než loni.

Ludové školství na Slovensku bude dle »Čsl. republiky« postátněno.

Záchrana hospodářských škol? Min. zeměd. vypsalo stipendia pro děti zeměděl. dělníků a čeledínů — bezplatné studium na hospodářských školách. Pochybujeme, že by vystudovaný vrátil se ke službě dělníka a čeledína a ke službě zemědělské vůbec, když by jako úředník či podúředník místa nenašel a k samostatnému podnikání zeměděl. neměl prostředků. Hospodářské školy utrpěly parcelací. Absolventi hospodář. škol vyřazují se ze služeb jiných, dává se přednost absolventům reálék, obch. akademií a gymnasií.

Min. zemědělství rozepsalo právě pro středoškoláky konkurs na státní lesy a statky, služba pomocná, dle služ. řádu, bez nároku na ustanovení v poměru pragmatickém. Nejlepší při tom je, že se v konkursu žádá, aby přílohy byly s datem 1. června 1928 (i potvrzení o státn. občanství, ač na té listině je vytištěno, že platí na 10 let od data vystavení).

VĚSTNÍK

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO.

Nedejme se urážet!

Časopis Čsl. obce učitelské přináší na čelném místě posledního čísla článek: **Polovzdělanec horší barbara**. (Hlas posluchače školy vysokých studií pedagogických v Praze.) Myslím, že políček, jaký československý učitel, vysokoškolák — ovšem pouze z **tak zvané vysoké školy** — dává zde svým »méně studovaným« kolegům, nedostalo učitelstvo dosud ani od nejzarytějšího byrokrata, ani od hrubce v Kraví Lhotě, který si objednává »ještě půllitr na učitele«. Pakliže Vysoká škola pedagogická má býti snad k tomu, aby vychovávala nafoukance, kteří by vyslovovali opovržení nad ostatními příslušníky svého stavu a to ještě způsobem tak neomaleným, jako se stalo tentokrát, pak by bylo lépe zrovna ji zrušit a nepomýšlet dokonce na její sestátnění. Má-li býti seminářem, z něhož by vycházeli »akademicky vzdělaní« lidé rázu pisatele zmíněného článku, pak škoda státní subvence (za 6 let 24.150 Kč), škoda jiných subvencí (40.100 Kč) od měst Prahy, Orlové a j.), škoda 256.063 Kč, jež na školu vynaložily učitelské organizace z příspěvků svých členů, absolventů »pouhých« učitelských ústavů a »pouhých« středních škol. Nač hrátí hada na vlastních prsou?

Nechá-li si čsl. učitelstvo, ať již více či méně pokrokové, líbiti tuto urážku, pronesenou jakýmsi »nadinteligentem«, pak nelze je věru považovat za něco jiného než za pouhou nemyslicí massu, která snese urážky od kdekoho.

Cituji několik vět z článku tak zvaného vysokoškoláka:

»Žák, který vyšel měšťanskou školu, jde na 4 roky do učitelského ústavu a tam mají mu v tak krátké době vštípití tolik vědomostí, aby byl pro své povolání učitelské všeobecně vzdělán a odborně připraven. Tyto oba zájce učit. ústav trpělivě honí, ale nedohoní žádného, protože čtyři roky pro jeden z obou úkolů by nebylo příliš mnoho. Veřejnost má co děkovati učitelským organizacím, že po celá pokolení vytrvale věnují své síly i svůj majetek jen té myšlence, aby učitele dále vzdělávaly (?). Jejich úkol byl veliký a vykonaly jej skvěle (?). Společnost nemůže však na nás žádati, abychom věčně s takovými oběťmi napravovali její hříchy. Dovede-li dáti vysoké školy kněžím, proč se chce spokojiti s **polovzdělaným učitelem?**«

Tedy zde to máme čenné na bílém: **Jsme polovzdělanci**. Věřme tomu, řekl nám to »vysokoškolák«. Divme se pak urážkám, kterých se nám tak často dostává od nescetných příteličků, když

i jeden z našeho středu nalezneme pro nás takové výrazy! — Již ona tendenční zmínka o měšťanské škole! Což tato nemá před zákonem tutéž cenu jako nižší gymnasium neb reálka? Považuje snad pisatel za polovzdělance jen učitele, který dříve než přišel do učitelského ústavu, chodil do školy měšťanské? Ti, kteří navštěvovali nižší střední a středoškolské maturanti jsou již něčím jiným?

»Věstník katol. učitelstva čsl.« zdůrazňoval v nedávné době rozporů o názorech na vzdělání rovněž nutnost vyššího vzdělání učitelstva, ale představují-li si jeho »pokrokoví« propagátoři, aby přineslo takové výsledky, pak bychom se postavili rozhodně proti každé akci, která by jednala o vysoké škole. Nedovolíme, aby příští »vysokoškoláci« takto se vyslovovali o nás, »pouhých« středoškolácích.

Však ještě ukázka smýšlení našeho »učence«: **»Býti nedoukem ve svém povolání je hanbou, a tu hanbu se sebe smýváme vytrvalou prací sebevzdělávací.«** — Tedy ty, československý učiteli, jsi nedoukem. Jsi řídícím učitelem, ředitelem školy měšťanské, stojíš v čele hospodářských podniků, kulturních spolků, politických stran, obcí atd., ale poslední otrapa může ti hodit ve tvář urážku: Nedouk, »polovzdělanec horší barbara«. Jsi ovšem bezbranný. Vždyť Ti to dříve než kdo jiný, řekl též Tvůj orgán, list, kterému věříš a jež platíš, Časopis Československé obce učitelské.

Nemohu věřit, že by pánové Wimmer a Šprysl souhlasili s takovými názory člena své organizace. Profesorský sbor Vysoké školy pedagogické pak rovněž asi sotva si představuje, že by její odchovanci takto projevovali své vyšší vzdělání. Bylo by to špatné doporučení. Jinak nejlepší odpovědí na podobné urážlivé výroky jest odplivnutí si před nimi, jako když spatříme šeredný hmyz. —k

J. M.:

Na okraj desítiletí.

Pokrokové učitelstvo v »Čes. učitelé« nařiká, že nemá důvodů oslavovati decenium čsl. republiky. O dnešní koalici píše jako o vládě lmy, vládě klerikálně buržoasní, o vládě ran a útisků, které dopadají jen jako plevy, z nichž si nikdo ničeho nedělá.

Pokrokové učitelstvo tím doznává, že se mu nevede za nynější vlády zle, vždyť se jí naopak i vysmívá, ba vyhrožuje, že jí bude bourati střechu a že dny její jsou sečteny.

Kdo by byl odůvodněn nařikat, je katol. učitelstvo. Jak se mu vedlo za vlády rudé a rudozelené, byla napsána již celá literatura. Ale ono nenařiká a bude oslavovat decenium, byť se i dále ozývalo: »Řím musí být souzen a odsouzen, všichni ven z Říma, boj římským do krajnosti, žádný učitel Říman nesmí se stát řídícím ani ředitelem, naopak — dovedam sa ich zbavit, pensa lebo propuštění.«

Katolíci dovedli v Československu trpět, modlit se a pracovat a proto jim náleží v čsl. republice budoucnost. Oni jediní netříští se na tábory a složky zájmové, jejich zájem je jen jeden — křesťanská pokora, snášlivost a úcta k přesvědčení každému. Proto organizace jejich dále poroste ku prospěchu církve a čsl. státu.

Bohumil Boček:

Úroveň argumentace.

Evangelický prof. teologie, dr. Bednář, stýská si v knížce »Poměr pokrokového člověka ke katolicismu«:

»Bylo dosud málo snahy vniknouti do vnitřního života těch, kdo byli kritizováni, a spravedlivě přiznati, co pozitivního vykonali v určitých obdobích. Mnohý dobrý boj tak zvaného pokrokového tábora byl ztracen svou mělkostí.«

O dobrou ilustraci se postaral svého času uč. Kuneš Bauer v »Obecné škole« článkem »Proč bojujeme proti církvi?« Článek úrovně přímo zarážející. Pisatel je k politování. Těžko věřit, zda opravdu tak smýšlí.

jak přišel. Tak naivně sofisticky a nevědecky. Což opravdu není rozdíl mezi civilizací a kulturou?

Kéž už by jednou dosáhli takoví učitelé vyššího vědeckého vzdělání. Vzdělání, jež by člověka vyzbrojilo vědeckým duchem, jež by dodalo sebezapíravé objektivitu v hodnocení, jak krásně psal O. Baráček, jeden z myslících duchů mezi inspektory v »Komenském«.

Prosím, posuďte některé perly úsudku z článku Bauerova! Cituji podle smyslu:

»V době vlády katolické církve vlivem léčení kněží bylo 1 úmrtí na 23 obyvatel, dnes 1 na 47 obyvatel. Před 300 lety bylo v katolických zemích méně 40letých než je dnes 70letých... Ani kněz dnes nespolehá na léčení, jde k lékaři... Dříve byla na světě bída, špína, vši, protože kněz dělal všechno a nic pořádně... Věda zavrhlá nadpřirozenost... Církev katolická byla vždy s vědou na štiřu... Každé náboženství líčí svého boha, věda a pravda je jenom jedna.«

Polemiky netřeba, leda bych připomněl, že pisatel dnes poukazuje na populaci, nedávno nabádal článkem chudší vrstvy k omezování plodnosti. Pokrokový filosof, dr. Tvrdý, napsal: »Nejlepším dokladem hodnoty tohoto stanoviska (t. j. osvíceného liberalismu a pozitivismu, nahrazujícího náboženské stanovisko vědeckým) je jeho neúčinnost.«

Ano, tak mnohý boj pokrokového tábora je předem ztracen svou mělkostí.

Jan Kuncek:

Využití učebny pro tělesnou výchovu v zimním období.

Blíží se pomalu zimní doba. Ona doba, která uspává tělesnou výchovu na národní škole a jen tu a tam oživuje za příznivého počasí vycházkou. Kde není tělocvična, tam tělocvik přes zimu opravdu spí a místo něj oživují jiné předměty, podle dobré vůle učitele, jako: občan. nauka a vých., zpěv, čtení, počty, realie atd., zkrátka hodina tělesné výchovy hradí se jiným předmětem. A přece dnes není třeba ani v zimě zahálet v hodině tělocviku. Chybou je, vymlouvaří-li se učitelé že není žádné pomůcky, podle níž by se cvičilo na škole v zimě. Jen chtít! Vyšla práce okr. škol. inspektora Bradáče, něco se dá vybrat z osnov. V Bradáčově knize je podán přímo elementárně postup a podrobný program látky cvičební pro celou řadu hodin. Ale ani to nestačí. Někdy nemůžeme ovičiti úplně podle napsané knihy. Je chybou slepě užívati knihy a zapomínati na vlastní tvoření vzhledem k místním poměrům.

Každá škola vyžaduje svého plánovitého řešení tělesné výchovy. Učitel nemůže býti na slovo vzatým tělocvikářem, ale musí projevit aspoň tolik iniciativy, aby podle návodu dovedl pracovati samostatně. Dovede-li samostatně celý rok vyučovati počtům, jazyku vyučovacím, kreslení, ruč. prac. vých. atd., proč by nemohl po celý rok učiti tělocviku?

Letní doba žádá jiného programu, zimní též jiného. Cvičím-li v letním období celou hodinu, rozdělím si pro zimní období cvičení v učárně dvě hodiny na čtyři půlhodiny (i na vyšším stupni) a tyto vložím do rozvrhu podle potřeby. Podávám zde několik praktických námětů pro zimní dobu, tedy cvičení v půlhodině. A zase jenom námět, a vlastní propracování ponechávám učiteli. Následující cvičení prováděno v učárně o rozměrech 6.50 krát 7.50, s 12 lavicemi, s 5 okny. Ve třídě 46 žáků. Budova školní je 80 roků stará, chatrně stavěná, tudíž nesnese silnějších otřesů.

Snahou učitele jest: **Udržeti žáky co nejdéle v pohybu** (třebas jen v malé skupině svalové) a **v ustavičném napjetí smyslovém**. Jedná-li se o přímé zaměstnání pohybem, jest učitel na vyvýšeném místě, aby naň všichni viděli a podává celou variaci pohybů paží (celých paží, zvedání loktů, pohyby rukou, prstů) s různými obměnami výdrží, (též symbolických a to i na vyšším stupni), pohybů hlavy, hrudníku, ramen, ve výporu (na jedné i obou nohách), na špičkách i na patách, ve stoji

spatném, v podřepu, dřepu, kleku a sedu (v lavici). Krátce: **Učitel dirigent pohybů, žáci pozorným ensemblem interpretů.** Po tomto rozcvičení následuje hra s míčem neb různost s tyčí. Popíši krátce obě věci:

Hra míčem I.: Žáci sedí na svých místech a nesmí vstát. Kdo si pohazuje velký míč. Komu je míč hozen, ten jej musí chytit. Kdo míč nechytí, pustí na zem neb odrazil na zem mimo lavice, takže žádný míč nechytí, ten chybí a vystoupí ze hry po jedné, dvou i více chybách, (jak učitel předem stanoví) a nesmí se více míče dotknouti. Hráčům, vystoupivším ze hry, je určeno zvláštní místo ve třídě, kam se míč nehází.

II. Mohou hrát dvě i více skupin ve třídě, podle počtu velkých míčů. Stačí i míč ušitý ze starých odpadků látky (vypaný senem a pod.) Jeden hráč je terčem a postaví se dopředu, zády ke hráčům, kteří jsou shromážděni v klubku. Jeden z hráčů hodí míčem po žáku-terči, a ten hádá, kdo jej uhořil. Uhořne-li hráče, vymění si s ním místo; neuhodně-li, je dále terčem. Který z hráčů uhoří žáka-terče do hlavy, jde na jeho místo. Hra se opakuje.

Různost s tyčí: Závodívá se ve dvou družstvech i více. Žáci sedí na svých místech. První v družství dostane tyč. Uchopí ji na koncích podhmatem, provleče ji pod sebou pod nohama za tělo, po zádech do polohy tyč nad hlavou rovně a v této poloze ji podá sousedovi. Tyč nesmí pustiti ani změnití hmat. Kdo tyč pustí neb změnil hmat, chybí a musí tyč znovu podvlékat. Které družstvo je spíše hotovo, t. j. poslední v družství musí tyč správně provléknouti do polohy nad hlavou rovně, to vyhrává. Může se hrát 3krát a určí se vítěz.

Při cvičení mohou chlapci cvičiti bez kabátu. Podrobněji rozváděti cvičení nechci. Nemusíme každou půlhodinu cvičiti něco nového. Naopak, žáci libivý cvik rádi cvičí i vícekrát za sebou v několika půlhodinách. Poznáme-li však, že některý cvik děti unavuje, vystřídejme tento jiným. **Hledejme vždy tělocvikem osvěžení ducha, ne ubíjení!**

Katolické učitelstvo a Svatováclavské dny Orelstva.

Četli jsme letos ve Věstníku »pokrokového« učitelstva článek dr. Groha, v němž pisatel se snaží dokázati, že sv. Václav si nezasluhuje, aby byl tak uctíván, a tudíž, že není příčiny, aby pokrokové učitelstvo ho oslavovalo.

Leč marná snaha vzít českému národu úctu svatováclavskou. Ať pokrokoví učitelé a sokolstvo tisíci výročí sv. Václava oslavovati nebude, katolíci českoslovenští ukáží v příštím jubilejním roce, jak velice si sv. Václava váží.

Jak odpoví katolické učitelstvo na zmíněný článek dr. Groha? V příštím roce budou pořádány Svatováclavské dny Orelstva, kdy Orli po 7 letech ukáží svoji vyspělost. A tu, kolegové a kolegyně, kteří sympatisujete s Orlem, podle svých sil a schopností pomáhejme v Orle, aby Svatováclavské dny Orelstva byly skutečně imponantním manifestem Orla za ideu svatováclavskou.

A Orel si zasluhuje naší práce. V krásné harmonii, ve spojení vznesených cílů: v obraně naší svaté víry a v práci pro blaho našeho osvo-

Nyní, kdy při Svatováclavských dnech jde o čest a dobré jméno Orelstva, pracujme podle možnosti v Orle k uskutečnění jeho cílů a ideálů. boženého státu vidí Orelstvo svoje poslání.

Ke konci chci vám vybaviti vzpomínku na chvíli, která působila na mne nezapomenutelným dojmem. V tichém zákoutí města Brna, obklopeném zelenými stráněmi, stojí malebné stadion a v něm desítky tisíc Orli a Orlic má ruce zdviženy a přísahá před Kristem v Eucharistii poslušnost orelských zákonů a věrnost víře Kristově. Mnozí z vás tam byli též. Vzpomeňte na to nadšení, které po vítězném pochodu Orelstva Brnem zářilo z očí všech a s tímž nadšením, jako před šesti roky na sletě, dejme se do práce za zdar Svatováclavských dnů Orelstva, čímž nejlépe odpovíme na podceňování svatého Václava pokrokovým učitelstvem.

ORGANISAČNÍ HLÍDKA

Členové katolické organizace učitelské, aspoň pokud se týká Moravy, jsou z určité části velmi činní v lidovém hnutí. Pracují organizačně ve straně, v Orlu, v hospodářských našich spolcích, charitativně, referují na konferencích, mluví na schůzích a táborech, jsou činní novinářsky. Zaslouhují tedy jistě, by vedení strany jich činnosti si po zásluze všimlo a ji náležitě ocenilo. Bylo by dobré věci jen na škodu, měli-li bychom v tom ohledu konstatovati snad jednou, že povolání činitelů jeví k nám netečnost. Sloužíme poctivě a »od piky«, lidem schopným, kteří si »vysloužili« svá léta začátečnická, třeba však dáti i příležitost k práci ve větším měřítku a v širším okruhu působnosti.

Potěšitelný zjev: Po prázdninách přibývá v našich odborech mladého členstva. Je potěšitelné, že jsou to abiturienti uč. ústavů (dříve jich bylo málo), zvláště ti, kteří byli členy SSS a četli vážné knihy z Kuncířova nakladatelství neb revue Život, Akord, Na hlubinu. Mnozí jsou lidé velmi opravdoví. Vidno, jak nesmírně důležité je šířiti mezi studenty vážnou četbu, umožniti odebírání vážných revuí (menší předplatné pro ně). Pamatujte na to všichni, kdož máte styk s chovanci a studenty vůbec. — Připravíte lepší budoucnost.

Uhersko-hradišský odbor katol. učitelstva konal členskou schůzi 30. září za účasti 34 členů. Po přivítání nově se přihlásivších kolegů do našeho odboru měl kol. Ant. Kolek historickou přednášku: »Sociální postavení rektorů v XVII. století«. Tema nanejvýš zajímavé bylo probráno s nevšední pozorností. Kol. Kulek, jenž je znám již nejen katol. učitelstvu, ale i širší veřejnosti katolické, svou poctivou a neúmornou prací v historii národa ukazuje učitelstvu, kolik se dá vykonat dobré práce i mimo školu. V katolickém učitelstvu se jen nevolá a nemluví pouze o osvětové práci, ale skutečně se osvětově pracuje. Zjev jistě potěšitelný. Přednáška zaslouhuje,

aby byla otištěna ve »Věstníku«. Po přednášce se rozvinula debata o modlitbě před a po vyučování, jak se praktikuje na různých školách. Usnešeno pořádati pravidelné měsíční schůze vždy první neděli v měsíci. Nové práci Bože zdař! —čk

Krajinický odbor v Uh. Brodě konal jubilejní schůzi 7. října v Uh. Brodě za hojné účasti členstva. Viděli jsme zároveň krásné slovácké kroje, neb tisíce lidí navštívilo téhož dne růžencovou pouť u Dominikánů. Pro vlastivědu to byl cenný poznatek. — Předseda vzpomněl desátého výročí trvání republiky a konstatoval, že účastí na této jubilejní schůzi dokazuje katol. učitelstvo svoji lásku ke svobodnému státu. Kol. Trávníček v přednášce o J. Fr. Beckovském a jeho »Poseilkyni starých příběhů českých« vyložil, jak koncem 17. a počátkem 18. stol., v době t. zv. »temna« kvetlo vlastenectví a byla pěstována česká historie katolíky, že musíme vzpomenouti těch zapomínaných pracovníků — kteří též pracovali na budování základů naší svobody. V debatě navrženo zřídit vědeckou knihovnu spolu s jinými spolky v Uh. Brodě, aby členové mohli čísti nejen časová, ale i dražší vědecká díla. Projednány záležitosti organizační — letos po prázdninách se přihlásilo 7 členů a 3 členky (činní) — což je jistě potěšitelný vzrůst. (Činných 41 členů, přispívajících 19.) Hovořeno též o záležitostech právních a odborných. Celková nálada schůze byla živá, povzbuzující. Navštívili nás též 2 pp. profesori z reál. gymnasia jako milí hosté. Příští schůze bude v Uh. Brodě počátkem prosince. — Věstník odebírají všichni.

Nechť losem skrovný, vždy buď srdcem velký.
El. Krásnohorská

ROZHLEDY

A zase naříkají, že »Nár. Osvození« drží více palec Č. O. Uč. než Ž. Ú. S.

A chlubí se abiturientům: že na jejich doporučení byli již mnozí umístěni — československým k obstarání míst nabízí své služby p. J. Pešek v Horažďovicích.

Učebnice katolického náboženství už nebudou schvalovány? Dojemnou starost o to má mor. Věstník. Píše: »Aspoň by neměly býti, kdyby mělo býti u nich postupováno podle výnosu, uveřejněného v srpnovém čís. min. Věstníku, obsahujícím pokyny o učebnicích po stránce vědecké, výchovné, didaktické a formální. Podle toho musí každá učebnice v celku i v podrobnostech odpovídati stanovisku vědy a nesmí proto obsahovati ani údajů nesprávných, ani vědecky překonaných. Co potom zbude ze všech těch katol. dogmatů, přiloží-li se na ně přísné vědecké měřítko?« Nevíme sice, která dogmata katolická (učebnice jiných církví a sekt našly milost před očima Věstníku), uznala přísná věda pánů z Věstníku za nesprávná a vědecky překonaná, ale víme určitě, že daleko méně než z katol. učebnic náboženství zbude na př. z Dejmkovy učebnice dějepisu »Stopami lidstva«, která obsahuje i nesprávnosti i údaje vědecky překonané. A řada podobných učebnic je dlouhá. Jen pomalu s tou »přísmou vědou«!

Logika a důslednost. Ve Věstníku ÚSU čteme: »... že lidovci vskutku se před začátkem škol roku domáhali, aby nařízena byla pro katolické děti povinná návštěva kostela za dozoru katechetů a aby ministresvo zakročilo v otázce křížů. Ukázalo se však, že podobné nařízení by bylo protizákonné a protiústavní.« — A na druhé straně, v noticce o výnosu ředit. stát. drah, že na neděle se nevztahuje zákonná sleva na dráze, píše se: »Při zavedení obč. n. a vých. bylo vždy zdůrazňováno, že pořádání a návštěva jmenovaných podniků (t. j. slavností, radováněk, oslav, divadel, koncertů a p.) náleží do rámce těchto předmětů jako samostatný doplněk — dítě, které má povinnost zúčastnit se jich atd.«. Bohoslužby pro katol. děti, jež jsou vyučovány katol. náboženství, nemohou býti povinné, to by bylo nezákonné a protiústavní; bohoslužby nemohou býti součástí výuky náboženské, ale divadla, koncerty, slavnosti jsou

povinným doplňkem obč. nauky a vých. — Je to u nás sice pravda, ale ta logika! Nutno zavřítí obě oči.

Jet.:

Komu to vyhrožují? »Čes. učit.« píše: Vedoucí úředník mšeno si přeje, aby učitelstvo pocíťovalo jeho vliv i v otázkách právních, chce ohnout učitelstvo, aby šlo do prosa a do prava, ale velmi se mýlí; i kdyby všechny oši. najmenoval dle své politické víry a osobního přátelství a nadiktoval jim způsob vlády nad učitelstvem, nic nepořídí. Všechno do času! — (Ano, »Čes. učíteli« a Pán Bůh na věky!)

Rušení vypsaných konkursů. Pro definitivní obsazování učitelských míst máme spravedlivou normu ve čl. IV. zákona č. 306 z roku 1920. Služebně nejstarší uchazeč má býti presentován na vypsané místo. V loňském ročníku osvětlil kol. Žamberský tuto správnou zásadu. Avšak prakse se jeví zcela jinak. (Dobře, že umělci přišli na to znázorňovat Spravedlnost se zavázanýma očima: aspoň se může díti bez skrupulí to, co se vskutku děje.) Jsou známy praktiky, jež umožňují snadno a rychle obejítí onen spravedlivý paragraf. Po praksi nevypisovati definitivní místa učitelská, po překládání konkursu neb vypisování takřka pro určité osoby začíná se ujmát prakse zrušení vypsaného konkursu, hlásí-li se osoba nepohodlná. Záminka pro zrušení se vždycky najde. Je pozoruhodno, že se tak stává obyčejně tam, kde se nejvíce bojovalo o zásadu stářeinství. Začínají si toho všimati i pokrokové organizace (ač se to děje za patronace jejich zástupců). Vědí dobře, že je málo vyvolených, na které se usměje štěstí při takových praktikách: Rušení vypsaného konkursu po vypršení konkursní lhůty, hlásí-li se uchazeči vyhovující konkursním podmínkám — jeví se protiprávním. Výnos zem. škol. rady mor. ze 24. I. 1921 č. 625 upozorňuje výslovně, že vzhledem k čl. IV. zák. č. 306-1920 uchazečům vzniká při splnění určitých podmínek zákona právní nárok, aby byli na

místo vypsané jmenování. Zrušili se vypsaný konkurs, maří se právní nárok uchazeče, který vyhověl konkursním podmínkám. Jest tudíž zájmem učitelstva, aby se opřelo této nezdravé praxi obsazování míst. — Zvláště katol. učitelstvo se musí energicky brániti, protože by velmi snadno mohlo pocítiti na sobě blahodárné účinky této praxe. — Dobroděnců, kteří by mu ochotně chtěli urvati i ta práva, které výslovně zákon zaručuje — je více než dosti.

Konec revisí učebnic by si přáli? K vynesení ve »Věstn. mšno« podotýkají v »Čes. učitel«, aby i věty dotýkající se náboženského citění žactva byly z učebnic odstraněny. (Dotýkající ano, ale týkající ne, protože už předešlé zákony praví nedotýkat a respektovat!)

Rozešli se i s Jednotou evang. církví. Na sjezdu v Bratislavě zdůraznila Jednota proti učitelskému sjezdu v Brně: školu si přejeme prodchnutou nábož. duchem, církev se má uplatňovati v rodině, kostele i škole, proto žádáme vyučování náboženství ve školách pro všechny příslušníky církví. — »Čes. učitel« k tomu odpověděl: jsme pro rozluky a zrušení církev. školství a tam se rozcházíme i s Jednotou. (Inu, s Pánem Bohem, pomysli si asi Jednota.)

Naříkají, ale hned v zápětí trumfují. »Český učitel« píše: »musí se státi změna politické konstelace v složení mšno i zšr., strany socialistické nemají v nich zastoupení; budeme žádati reorganizaci dle poměrného zastoupení s vyloučením zástupců církví, odstraněním hlasování zšr. dle výběru předsedy zšr., zvětšení zástupců učitelstva — s touto otázkou musíme hnouti ještě před volbami do zastupitelstev. (Konvenovalo by jim: všichni a všechno z mšno a zšr. pryč, tam bude pánem »Český učitel«.)

»Nár. Listy« a »Čes. učitel«. — »Český učitel« otiskuje tučně zprávu obvodní komise nár. dem. str. pro Velkou Prahu (»N. L.« z 22. IX.): připravují se důležitá rozhodnutí v otázkách školských — budeme na stráž, aby zájmy školy

nebyly předmětem polit. obchodu strany lidové. (Škola Politikum, bez politiky, ale ctít přesvědčení každé musí — prohlašovali již socialističtí ministři školství po převratě; aby se tak stalo aspoň nyní, po 10 letech, jest povinností každé vládní strany i jejích tiskových orgánů — i »N. L.«)

Pragmatika učitelská dle § 17. uč. zák. z r. 1926 vyšla tiskem ve »Sbírce zák.« v č. 54. jakožto vládní nařízení č. 162. z 14. září 1928. Byla zpracována podle prag. úřednické a jedná: O ustanovení, počátku služ. doby, přísaze, osob. výkazu, kvalifikaci a kval. komisích, komisích odvolacích, o povinnostech učitelských (poslušnosti, chování, úřed. tajem., o službě, o bydlišti), dále o sňatku, vedlejších zaměstnání, o titulech, prázdninách, dovolené, postupu, zálohách, odpoč. a zaopatř. plattech, dále o změnách služ. postavení (překládání, výměně, o doč. a trvalém odpočinku), dále o disciplinární odpovědnosti, pořádkových trestech, komisích a obhajování, konečně o organizaci nadřízených a o přechodných ustanoveních. Nejdůležitější částí je část disciplinární, která ruší předpisy z r. 1873 a 1899 v Čechách a 1905 na Moravě a nabývá platnosti již dnem vyhlášení, t. j. 24. září 1928. Discipl. komise I. stolice jsou při zšr a mšno, II. vrchní při mšno. Jsou jmenovány na dobu 3 let a jsou 5členné. Obviněný má právo dáti se zastoupit učitelem neb) právníkem. Kvalif. komise jsou u ošv., odvolací u zšr. a mšno., jsou také 5členné a obnovují se každým počátkem škol. roku. Komisi při mšno. jmenuje min. školství a zasedá v ní aspoň jeden učitel, předsedá nejstarší. Komisi při zšr. jmenuje zem. president, sám je předsedou a členové jsou zšr., referent a 2 učitelé (jeden z členů zšr. a druhý ze skupiny učitelstva). Komisi okresní jmenuje zem. president (předsedou je přednost okr. polit. správy, členy jsou oši., 2 učitelé skupinovi a 1 veř. neb stát. úředník). Oši. předkládá kvalif. posudek: výtečný, velmi dobrý, dobrý, méně uspokojivý, neuspokojivý — odvolání již proti dobré (starý postup).

Nakladatelství Slinx v Praze. Prof. MUDr. Jan Bělehrádek: *Moderní názory o povaze živé hmoty*. 262 stran s 83 vyobrazeními. 28 Kč. Dílo vyličuje dnešní stav problému živé hmoty uváděje také četné zajímavé a důmyslné metody pokusné, kterými moderní biolog vniká promyšleně, krok za krokem, na neznámé území — protoplasmy. Autor popisuje výzkumné metody v biologii protoplasmy — rozebírá podrobně vlastnosti prostředí, ve kterém protoplasma žije, uvádí podrobně fyzikální a chemické vlastnosti živé hmoty, líčí fyziologii protoplasmy, podrobně rozebírá organizaci buňky a její úkony, vysvětluje podstatu působení tepla, světla, jedů atd. a dotýká se nakonec také otázky stárnutí. Pestré, přístupně psané a bohatě ilustrované výklady přijdou vhod všem, kdož chtějí se poučit o dnešním stavu tak důležitých a obsáhlých otázek vědeckých.

»Hladová léta« na měšťanských školách. Síť měšťanských škol má býti rozšířena tak, aby pokud lze, v okruhu 5 km byla újezdní škola. Má tím býti zvýšeno vzdělání venkovských dětí, které dosud byly přijímány na občanské školy měst a městysů. Někde budou se při tom řešit velmi nesnadné problémy: získání obcí k vytvoření újezdu, aby bylo dostatečně postaráno o budovu a pomůcky školní atd. Letos se k tomu druží i značný úbytek žactva na měšťanských školách. Slabé válečné ročníky žactva přecházejí z obecných škol na školy vyšší. První třídy měšťanské mají letos daleko do obvyklého počtu dětí. Na velmi mnohých měšťanských školách došlo z nedostatku žactva k rušení poboček. Tento stav potrvá 5 let. V těchto letech nemělo by se dosavadním měšťanským školám ubírat žactva ještě tím, že se v obvodu do 6 km — obvody újezdních škol nebude možno zakreslovati kružítkem — otevře nová měšťanská škola, není-li o dostatečný počet žactva v ní dobře postaráno. Pochopíme snahu otevřít měšťanskou školu v menších místech. Dokud však sousední obce ne-

prohlásí tuto školu za obvodovou, aby do ní z povinnosti všechny své 11—13leté děti posílaly, považujeme nové otevření měšťanské školy v době »hladových let« za přepych. Otevřením měšťanské školy mění se v této době obvykle stav místní školy obecné. Tak na př. v jisté obci, jejíž 3třídní obecná škola má 78 žáků, bylo zapsáno do 1. třídy měšťanské žactvo 6.—8. škol. roku, celkem 18 žáků. Na obecné škole bude tak málo dětí, že se škola zredukuje na 2třídku. Ubýlo-li značně žactva v místech, kde podkladem měšťanské školy jest škola 5třídní, kdo zajistí dostatečný počet žactva nové škole měšťanské, vyrůstá-li jen z 2třídky? Z nedostatku žactva dospěli bychom brzy kje zrušení českých měšťan. škol, jako byly zrušeny měšťanské školy německé a jako se mluví o rušení nadbytečných středních škol, které byly zřizovány bez náležité úvahy, podniknuty pro ně nákladné stavby zatěžující nyní všechno obyvatelstvo. Fr. Pospíšil.

Návrh zákona o mateřských Povinnost zříditi mateřskou školu ukládá zákon těm obcím, jejichž poplatníci platí úhrnem aspoň Kč 50.000 přímých daní státních, podrobených obecním přírážkám, je-li v obci koncem června aspoň 30 dětí, jimž se nedostává řádné péče a výchovy, nebo jejichž zák. zástupci si přejí výchovy dětí v mateřské školce. Obec může zřídit na svůj náklad školku i při menším počtu dětí. Počet dětí svěřených v jednom oddělení jedné vychovatelce je 35; při větším počtu zřizuje se nové oddělení. Osobní i věcný náklad na mateřskou školku uhrazuje ten, kdo ji zřídil. Do mateřské školy mohou chodit děti, které ukončily 3. rok věku, nejsou-li ještě povinny docházkou do školy obecné. Návštěva mateřské školy může býti i nucená, kdž se zjistí, že dítě nemá doma řádné výchovy. Neuposlechnutí v tomto případě je trestné. Vyrážkové mohou stanovit přiměřený školní plat na částečnou úhradu výloh, chudé děti jsou osvoboze-

ny. Literární vyučování po způsobu školském není v mateřských školách dovoleno. Min. školství vydá o způsobu zaměstnání dětí podrobné instrukce. (Věstník USU.)

Dosud nikdo o inteligenci v lidové straně neví. Tak čteme v 9. čísle »Věstníku svazu kat. úřednictva a zřízenectva« a myslíme si: »Což teprve, pokud se týká inteligence zaměstnané ve školství — učitelů!« Jsme organizováni v katol. učit. organizacích v Čechách, na Moravě i ve Slezsku, též kolegové a kolegyně dočasně vyučující na Slovensku a v Podkarpatské Rusi jdou s námi, ale máme dojem, že na vedoucích místech se o nás, o naši organizaci a o naši práci buď neví neb vědět nechce. Zástupci jiných stavů jsou zváni k poradám organizačním, jsou členy vedoucích korporací, jsou navrhováni na vedoucí místa — okresní, zemská zastupitelstva a pod. A my? Na Moravě jest členem zastupitelstva strany jen kol. posl. Vičánek, ve výkonném výboru není z nás nikdo. Není také nikdo z nás v jiných důležitých funkcích, kde strana dostala zástupce. Setkáváme se tam s příslušníky všech stavů, z nichž některé mají i několik zástupců, jen tam nevidíme učitele. — Nechceme vinit vedení strany ze zaujatosti, jako spíše z nedostatku zájmu o nás. Snad jsme též vinni toho všeho sami. Neděláme si dosti reklamy, nekřičíme jako mnozí jiní. Ať jest tomu tak či onak, jest to vždy na škodu v prvé řadě hnutí a straně. Počítali se snad s faktem, že nás organizovaných katol. učitelů jest poměrně méně než katol. zemědělců, dělníků atd., pak jest tento postup usuzování nesprávný. Nás nikdy tolik samozřejmě býti nemůže. Ale, myslím, že má rozhodně větší význam pro stranu, přibude-li k ní v obci jeden učitel než 10 rolníků, dělníků neb živnostníků. Snad jsou těmito poměry vinni též vedoucí »silní jedinci« jednotlivých krajů, kteří se někdy bojí, že bychom jim »přerostli přes hlavu«, kdybychom se do stali trochu »vpřed« a nebyli bychom tedy pak jich tak »dobrymi poddanými«, jako jsou dle jejich

přání jiní. Takto ovšem usuzují jen samovládové. Musí proto nastati náprava. Favorisování jedněch, často pochybné oddanosti zásadám hnutí, na úkor druhých nelze trpěti. Právě ono přináší straně někdy hodně zklamání — viz Kaderka, Gába a j. Doufáme, že nebudeme musiti nároky na svá práva opakovati, ale že se jich oprávnění uzná.

Výmluvnost je nebezpečnější zbraň, než dyka.
J. Arbes

PRAVNÍ HLÍDKA

Diety a cestné — nález z 25. V. 1928 č. 14.593. Diety a cestné nutno podle § 10. odst. 2. parit. zák. aplikovati i na učitelstvo. Pouhý poukaz oběžníku zšr z 25. V. 1920 nestačí, nýbrž předpis (podle něhož i učitel, získá-li přeložením na svých příjmech, nemá nároku na diety a cestné). Učitel ustanovený definitivně v A, přeložený na dobu potřeby pro výpomoc vyučování v B. — není ani přeložením.

Pense učitelek žen. ruč. prací — vyvázaných (Morava) — nález z 1. VI. 1928 č. 15.183. Učitelka, vyvázaná (pro chorobu a bez výslužby) ze škol. služby, domáhala se dle § 36., že týká se jen učitelů před 1. XI. 1918 na odpočinek daných, ne učitelek. Stížnost bezdůvodná, — tehdyž neexistoval právní institut pensionování ind. učitelek.

Svémocné vzdálení se, nepřítomnost pro pensí a postup (před 1. I. 1926) — nález z 6. VI. 1928 č. 15.492. Dle § 51. služ. pragm. nastává postup ztrávený časem a požitky předešlé třídy hod., když není vyloučení. Nárok na výslužné po 10 letech činí 40 proc. a za každý další rok 2 proc. (zák. z 14. V. 1896). Dle § 29. odst. 4. služ. pragm. svěmocné vzdálení se, nezapočítatelné i pro vyměř. pense.

Drahotní přídavky — nabytí práva — nález z 6. VI. 1928 čís. 15.601. Zšr přiznala učiteli, jehož manželka, učitelka žen. ruč. prací, požívala pro svou osobu drahot. přídavku, od 1. I. 1923 dětských přídavek dle č. 394-1922 (jiz na první dítě) beze změny dalších

služebních příjmů. Teprve dodatečně snížila mu jed. drah. přídavek (o ten dětský). Odvolání učitele dáno místo — nabyl práva, nešlo o průkaz, (který přece mohl kdykoliv chtěl opravit), nýbrž vyřízení žádosti.

Zastupování správce školy, míra vyučovací povinnosti, nárok na odměnu za nadpočetné hodiny — nález z 12. VI. 1928 čís. 16.191. Úřad tvrdil, že dle č. 251. Sb. z. měl vyučovati na jednotřídce 28 hodin týdně, ale učitel, že dle č. 52-53 Sb. z. jen 24 hodin a že za přespočetné náležela mu odměna. Stížnost učitele odůvodněná, neb č. 251-1922 praví, že normální vyuč. povinnost upravena bude nařízením a to se č. 52-1923 stalo — 24 hodin. (I na jednotřídce a jedno, zdali zatímním či def.).

Obnova řízení — nález z 14. VI. 1928 č. 16.613. Podmínkou jest: a) aby vyšly najevo nové skutečnosti neb nové průvody, jichž strana dříve neznala neb použití nemohla. b) že by byly tyto přivodily pro stranu příznivější rozhodnutí. Ale neuplatnil-li strana všeho, o čem dobře věděla, nemá práva obnovy.

Školní rozpočty. Dle zák. č. 77. rozpočet školní má býti vřaděn do rozpočtu obecního (výbírání zvláštních školních přírážek jako dříve není dovoleno). Sešlavití jej má mšr. a měl býti hotov do konce září a zaslán starostovi obce na datovanou stvrzenku. Starosta měl dáti po 14 dnů rozpočet na desce vyvěsit, s finanční komisí sdělit a předložit obec. zastupit. (nejdéle do 30 dnů, kdy jej obdržel, tedy do konce října). Obec. zastupitelstvo mělo jej schváliti nebo neschváliti, (odvolati se k okr. výboru), nemělo jej vraceti mšr. ke změně. Neučinil-li výbor do měsíce usnesení neb námitek, ztrácí právo odvolací a musí rozpočet krýti. (Odvolání proti rozpočtu na desce mohl učiniti i každý poplatník v obci.)

Dotaz pod zn. Š. N. v Ř. u M. K. Letos vyučuji již čtvrtým rokem, zkoušku způsobilosti vykonala jsem loni (1927). Ze začátku působila jsem 2 leta na soukromé škole s právem veřejnosti v L. u N., pak jsem přešla na veřejnou

školu v K. jako výpomocná, nyní od 1. července jako zatímni. Tak jsem vedena stále a platu pobírám stále jen 769 Kč měsíčně. Žádala jsem o započítání oněch 2 let, ale pan oš. mi řekl, že nezná zákona, podle kterého by se tak státi mohlo. Poradte a ujměte se mě.

Odpověď: My zase neznáme zákona, podle kterého by se tak státi nemohlo. Vašeho případu netýká se ani odst. 1. §-23. zák. č. 104-1926 (započítání určité doby se zrušují), ani odst. 2. téhož (vládní nařízení určí, která služba »v jiném poměru« má se započítati). U vás jde o službu na škole »s právem veřejnosti«, tudíž o službu jako na škole veřejné.

Učitelská zodpovědnost. Ve smyslu vyn. zsr. (o prázdninách) vybízíme členstvo, aby se pojistilo pro nahodilé případy. Dle § 1308, 1309 a 1310 obč. zák. jsou za škodu nedospělých (tedy i dětí do 14 let) povinni ti, kdož nedohlédli. Pro učitelstvo nejen při vyučování, ale i v přestávkách na vycházkách a p.

I sama ctnost neujde pomluvě.

Schakespeare.

ZPRÁVY

Věstník mor. ústř. spolku nařiká nad nezdravými poměry, že místa uč. se nevypisují a neobsazují definitivně — a když, tedy překládáním. Tak se obchází čl. IV. zák. 306 z 1920. Je to oprávněný stesk — ale nechť jen zpytuje Věstník svědomí, kdo to způsobil. V kterých řadách jsou ti, kteří jsou na lepší místa definitivně překládáni? V kterých řadách ti inspektoři, kteří místa nevypisují? Na koho se čeká s vyosáním ředitelského místa i 7 roků? Mezi katolickým učitelstvem není ani jednoho z těch šťastných vyvolenců.

Rušení vypsaných konkursů je nový způsob, jak možno obejít čl. IV. zák. 306 z 1920. Zdá se že se začíná utěšeně ujmáti. Hlásí-li se nepohodlný učitel a je nejstarší, konkurs se pod nějakou záminkou zruší. Je v tom veliké nebezpečí pro katol. učitele — neb tímto způsobem mohou býti odstřelová-

ni, přijdou-li v úvahu při obsazování. Na stráž!

Kancelářská manie. — Někteří správcové škol usilují o zařízení kanceláře školní z bytu učitelského. Co na tom, že učitel nenažde v obci přiměřeného bytu, že nemá klidu pro svou práci! — Jen když se pořídí kancelář, v níž se nic dohromady nepíše! Místní šk. rady by v takových případech měly promluvit a zařídit kancelář jinak, je-li třeba.

Provdané učitelky v Anglii. — Snahy anglických učitelek, aby byly ponechávány provdané učitelky ve škole, nepromikly, neboť návrh zákona o tom jednající — Married Women Employment Bill — byl sněmovnou při druhém čtení úplně zamítnut. Příčiny tohoto zamítnutí jsou v hospodářských poměrech, neboť jedna skupina posl. výslovně schvaluje propuštění vdaných učitelek, ježto by bylo nespravedlivé, aby při velkém počtu učitelek neprovdaných, hledajících místa, zaujímalý jim místa učitelky provdané, které mají manžele schopné vydržovati domácnosti. (Časopis ČOU.)

Abiturienti, katolíci! Kterí jste nastoupili 1. října vojenskou službu, oznamte adresu, budeme vám posílati »Věstník« zdarma.

Abiturienti z roku 1928. Buďte trpěliví! Místa (dočasnou substituci) dostanete později, muži spíše než ženy, výběr dle hodnoty vysvědčení. Jsou ještě abiturienti z r. 1927, 1926, ba i 1925, kteří 1. září nebyli ustanoveni.

Síla víry. »Ti lidé, kteří jej stavěli, měli dogmata; my máme jenom domněnky. A s domněnkami se nepostaví žádné domy,« praví trefně německý básník J. Heine, nevěrec, ve svém cestopise, kde líčí, jak mohutným dojmem naň působil antverpský dóm. (Jak těžko se žije s domněnkami, vidíme na tak zv. »poknočkových« družích, z nichž většina se morálně nemá o co opřít. Pozn. red.)

Katolické kláštery jsou novověkým pohanům na pohoršení, poněvadž nedávají jejich zlému svědomí pokorje, vytýkajíce jim lakotu, tělesnost a pýchu, a poněvadž jsou mocnými podporami naší církve a ohmisky náboženského ži-

vota věřícího lidu. (Kdekoli dostali nevěrci vládu ve svou moc, tam násilně potlačují řehole. Poz. red.)

Donát a učitelstvo. Řeč Donátova v Příbrami (dle »Čes. učít.«): U nás se chce uplatnění kasta lidí, kteří se cítí nad národem ve svém hypenpókrokářském povýšení; z jejich řad rekrutují se takoví Klepetáři a Michálkové, ale zemědělský stav níkoho z takové inteligence do svých řad nepustí — rozčílila »Čes. učitele« tak, že vytýká Donátovi učitelskou práci pro něho i pro stranu agrární vykonanou. (Proč to a jak to? Klepetář, Michálko — rozčílil »Čes. učít.«)

Katolická akce jednoho chce docílit a musí toho dosáhnouti: Dáti katolickému lidu vůdce, kteří by všude tam, kde kultura hospodářství a politika zasahují do náboženství a mravnosti, stáli pevně na půdě katolického světového názoru. (Apoštolský nuncius Pacelli na říšském sjezdu katolíků německých v Magdeburku.)

Katolická státní universita ve Frýburku švýcarském měla v letním semestru 642, v zimním 622 posluchačů. Ze Švýcar byli 394, z cizozemska 248 posluchači, z toho z Československa 2. Vych.

V některých školách zase začíná se rozmáhati opičáctví. Zvláště někteří nejmladší učitelé snaží se ukázati svou duševní a rozumovou úroveň výklady o původu člověka z opice, o věčnosti hmoty a pod. Kéž by přiložili na takové výklady přísně vědecké měřítko, (po němž volal Věstník na učebnice náboženství). Co z nich pak zbude? Aspoň památku v historii si chtěli horliví jednotlivci vysloužiti!

Židovské děti v místech, kde jsou školy české i německé, dávají většinou přednost školám německým. »Židovské zprávy« k tomu poznamenávají, že je to staré rakouské dědictví a radují se z toho, že aspoň v Praze nastal obrat. Před 40 lety ze 100 židovských dětí chodilo v Praze 97 do škol německých, kdežto loni ze 100 dětí chodilo už jich tam jenom 29. (Věstník USU.)

Již léta odebírá» Vychovatelské listy«. Těším se vždy na ně, dr. Kratochvíl dobře je redi-

guje, Žel, že musím si na něco stěžovat, nač ostatně si stěžují, pokud je mi známo, i jiní kolegové. Číslo nedocházejí pravidelně, nemají pevného data. Pak občasná dvočísla! Tato jsou každému listu jen na škodu. Myslím, že většina odběratel »Věstníku« odebírá i »Vychovatecké listy«. Nešlo by domluvit se s jejich vydavatelstvem, aby byly i jakousi vědeckou přílohou »Věstníku«, ovšem pravidelnou? Snad by se takto administrační a expediční manipulace zjednodušila a dosáhlo se pravidelnosti ve vycházení. Dávám k úvaze kolegům. »Věstník« dostávám vždy pravidelně dne 1. a 16. v měsíci. — J

Školní kniha musí se bez výjimky vystríhati jakéhokoliv osobního byzantismu, který je s demokratickou formou státní neslučitelný a pro vlasteneckou výchovu ne-li škodlivý, tedy jistě bezcenný. (Věstník min. škol. a nár. osvěty, str. 301.)

První katechetka v ČSR (a snad první v celé Evropě) byla ustanovena školními úřady za souhlasu církevních úřadů na měšťanské škole v Husovicích. — (Dle Věstníku USU. Je to pravda?)

Nové učebné osnovy a výchovné směrnice pro školy dětí úchylných, vydané právě ministerstvem, mají přispěti k jednotě tohoto školství, odstranění chaosu v odborné terminologii i k vzájemnému poznání jednotlivých oborů.

Skotská královna Marie Stuartovna vedena byla na popraviště. Protestantský kazatel jí domlouval, aby se odřekla katolické církve. Královna odpověděla mu rozhodně: »Na věky neopustím tu církev, s níž věřící zůstává ve svatém obcování i po smrti a v níž modlitbami i svatou obětí se pamatuje na věrné zemřelé.«

Kdo do pokušení leze, věz, že upadati počíná.
Milton.

HLÍDKA UČITEL. DOROSTU
Z dopisů.

Byly jsme vybidnuty, abychom psaly do »Věstníku katol. učitel-

stva«. Mobra myšlenka. Máme dát o sobě vědět, máme pěstovat spojení jednoho učitelského ústavu s druhým. Jistě že nebude to dlouho trvat a rubrika nám v listě vyhrazená, bude hodně obsáhlá. Vždyť máme tolik tužeb, tolik nadějí v budoucnost, tolik ideálů. Proč bychom si je nemohli vzájemně sdělit?

My katolické kandidátky, ať již studujeme na ústavech soukromých či státních, máme tvořiti pevný celek, jedinou velkou rodinu. Ne však pouze nyní, po dobu studií, ale i později, až budeme samy vyučovali. Nuže, pokusme se o uskutečnění tohoto svazku. Dejme se do práce! A. K.

Již loni odebírali jsme na našem ústavě (státním) »Věstník katolického učitel. čsl.«. Zvykli jsme si na něj. Ukazoval nám, jaké boje čekají za krátko i nás. Náš kroužek katol. kandidátů se zájmem uvítal proto letošní novinku, hovornu studentstva. Myslím, že i na jiných ústavech ji s radostí uvítali. Vždyť jistě je každý z nás zvědav, jak pracují jeho kolegové a kolegyně v místech jiných. Máme příležitost k uveřejňování našich sdělení, tedy pišme! Jistě že na mnohém ústavě jest čilý organizační život, dejme o něm zprávu! Vyburcujeme takto jiné ze spánku! J. L.

Mladí přátelé! Letošního roku postoupili jsme v organizování mladé generace kat. učitelstva o velký kus vpřed. Na několika ústavech, kde loni ještě byl náš list neznám, letos se již odebírá, a jak docházejí nás zprávy, dají též popud ke vzniku kroužků, v nichž se uvažuje a debatuje o otázkách, na nichž přišli učitelé a učitelky mají samozřejmě zájem. Dobré znamení, ba přímo záruka, že učitelský dorost nedívá se kol sebe nečinně a že nejde s nemyslicím davem. Však byl již čas nejvyšší! Nechybělo mnoho a bylo by se již musilo říci, že studentstvo učitelských ústavů, tedy jedinci, kteří za krátko, snad již za rok, za dva budou vychovávatí dítky čsl. měst, městeček a vesnic, jest pouhou masou bez ducha, bez ideálů, bez samostatné-

Dobrá a zdravá jest

Kathreinerova sladová káva Kneippova!

Levná cena, podmíněna velkou vydatností, spojena s nedostižnou jakostí — chutná a lahodná — činí „pravou Kneippovku“ po 35 let jedinečným rodinným nápojem k snídani a svačině.

Nikdy volně vyvažována!

ho úsudku, která je jen určena k doplnění mezer vzniklých v posledních letech v řadách »pokrokových« organizací, ať již učitelských, či tak zvaných kulturních. Budoucnost tedy mála záviděníhodná. Mělo však k tomu dojiti: přáli si toho ti, kteří většinou čl. učitelstvo ovládají. Ti, na jejichž pokyn učitel, snad přesvědčením katolík, ale slaboch, jde na schůzi protestovat proti náboženství, v němž byl vychován, proti církvi, k níž patří, proti víře svých rodičů. Nastává však doba jiná, nová. Poměry se mění. Trůny těch, kteří dosud ovládali veřejné mínění, se boří, vůdcové učitelstva, kteří viděli před sebou jen jeden cíl, boj proti všemu, co souvisí s katolicismem, pozbývají důvěry. Zástupům, jež jsou dosud v jejich moci, třeba jen se vzchopit a shodí se sebe nečestné jeho. Třeba se osamostatnit v úsudku i v činech! Úkolem katol. učitelských organizací jest přispěti radou i pomocí těm, kteří jsou vystaveni nátlaku lži-polkroku a lži-osvěty. Úkol tento plníme svědomitě. Vybavujeme jednotlivce, kteří jsou opravdovými lidmi dobré vůle, ze spárů nepřátel a sdružujeme je v organizace zbudované na základech opravdu zdravých. Výsledky práce jsou pěkné. I o vás, mladí přátelé, dbáme a pečujeme. Ne-

dáme vám utonouti v moři nevěry. Již nyní díváme se na vás jako na bratry a těšíme se, že za krátko budete zcela našimi. Jen vytrvejte a neodchylujte se s cestou, kterou jste šli dosud! Mějte k nám důvěru! Hk

*Společně slzy sblíží lidi, veliké i malé.
Fr. Herites*

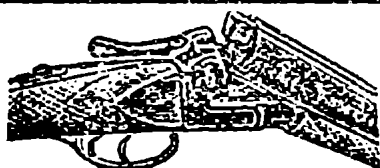
LITERATURA

Nové filosofické essaye. Příspěvky k filosofii českého novoidealismu. Napsal docent dr. J. Kratochvíl. Dílo toto vycházelo svého času jako příloha Vychovatelských listů, nyní bylo vydáno Maticí cyrilometodějskou v Olomouci knižně jako 17. svazek knihovny pedagogické akademie. 52 stran, 10 Kč. Jméno autora zaručuje již samo, že práce je nadprůměrné ceny. Z obsahu: Svoboda svědomí a nábož. snášelivost, mravní problém dnešní doby, problém nesmrtelnosti v dnešní vědě, český novoidealismus, novoidealism a thomism. Práce dr. Kratochvíla zasluhuje, aby si jejich veřejnost více všimla než jak činí dosud. Hlavně pak příslušníci našeho tábora měli by je znáti. V nejbližších dnech vyjde

v nakladatelství Barvič a Novotný v Brně II. díl jeho obsáhlého díla »Meditace věků« (novověk), o němž jsme již svého času referovali. Upozorňujeme na cennou práci již nyní.

• Ústř. legio-nakladatelství Praha XII. Mich. Zoščenko: Nervosní lidé, Veselá příhoda, Povídky pana Modrobřichova. Tři díly humoresek. Přeložil Vl. Ryba. Drobné práce, které však upoutají jak motivy tak zpracováním. Každý svazek o 96 stranách po 9 Kč. — Albert Londres: Šilicí Čína. Věrný obraz dneš-

ních rozháraných poměrů »Nebeské říše«, skutečný film. Stran 144, 12 Kč. — Jean Drault: Spasťte duši! Já jsem milionář. Román. Přeložil Dr. O. Dubský. Str. 555, 45 Kč. Americký miliardář daroval mazači vagonů 7,200,000 franků s podmínkou, že neutratí-li jich do roka, vezme si zbytek zpět. Nebyl to pouhý žert. Chtěl poučiti chudáka, že bohatství nepřináší samo sebou štěstí. Chudák prochází nepříjemnostmi a trpkostmi bohatství a prohrává, neboť nedovede utráceti. Román je poutavý a lehce se čte.

Dalekostřelné pušky,

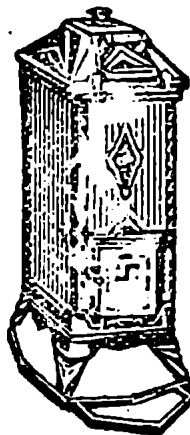
se 70—80proc. výkonností a 10letou písemnou zárukou, brovningy, revolvery flobertky, lovecké potřeby, střílivo dodá moderní puškařství

JINDŘICH JIRÁČEK, Praha-Vinohrady, třída maršála Focha 35.
Žádejte ceník a nabídku. Pánům učitelům povolují mírné platební podmínky.

Nabídnutí k sňatku.

Která katol. slečna učitelka přála by si řádně se provdati za dobrého, slušného a věrného manžela, aby nahradila to nejdražší, co smrt z náručí jemu vyrvala. Stala by se zároveň hodnou a dobrou maticí dvěma hezkým, dvě a tři léta starým děvčátkům. Vy-učovati by mohla dále. Stáří 25—35 let. Račte podati jen vážné nabídky za účelem brzkého sňatku pod zn. »Věrnost«, poste restante Frenštát p. Radh., Mor.

Nejlepší školská KAMNA

»FENOM«

pro veškeré palivo 13 velikosti, čtvero provedení dodává fa.

»TEMPER«

Jan Pelikán

PRAHA II.

Václavské nám. 33

Školy, obce, fary, tělocvičny, pp. učitelé (i pro domácnost)

cenné výhody!

6 pánských zefírových košil za Kč 100.—

dobírkou zasílá

tkalcovna JAN ČERMÁK, Náchod.

Košile jsou 90 cm dlouhé, pracované ze zar. stálobarevného zefíru, dobře šité, velké, pohodlné. Kdo by spokojen nebyl, obdrží peníze bez námitek zpět. Dlouholeté trvání firmy zárukou nejlepší služby.

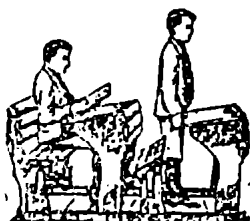
a) gramofony
b) housle
c) dechové nástroje
d) harmoniky
e) fotografické přístroje
f) dalekohledy
g) hodinky
h) klenoty
i) budíky
j) kuchyňské a nádobné hodiny
KADLER A SPOL.
PRAHA
Nabízí široký výběr
cenově velmi výhodně

Vydává Říšský Svaz katolického učitelstva čl. v Praze. Vedoucí a odpovědný redaktor Jindřich Hrbáček, Tiskem Společenské knihtiskárny v Přerově. Novinová sazba povolena výn. pošt. řed. v Brně č. 75.718/VI. dne 30. září 1926.

VĚSTNÍK

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO
ORGÁN ŘÍŠSKÉHO SVAZU KATOL. UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO.

Vychází dvakrát měsíčně kromě prázdnin. Redakce, administrace a expedice v Přerově, Blahoslavova 41. Roční předplatné 25 Kč. Číslo účtu pošt. šekového úřadu v Praze 208.349. - Kdo si ponechá 2 čísla, je považován za odběratele.

ŠKOLNÍ NÁBYTEK

vyrábí odborný závod

FRANTIŠEK TALLA V PŘEROVĚ,

Žerotínovo 20.

Vlastní vynálezy.

Prospekty zdarma.

Nakladatelství Československé akc. tiskárny, Praha II., Panská ulice 1., doporučuje: Konstantin Volařík, řídící učitel v Mistříně: „Prvouka“. Příručka pro učitele při vyučování. Cena Kč 8.—, a od téhož autora: „Vlastivěda“. Cena Kč 9.

Jelikož zákonem předepsaných knih pro realie zavedené do obecných škol, prvouka a vlastivěda, není ani pro učitele ani pro žáky, musí si učitel podle různých pomůcek sám celoroční rozvrh učiva sestavit. A tomu účelu nejlépe Vám vyhoví nabízené příručky, které Vám za Kč 17.— zašle výše uvedené nakladatelství.

Podnikatelství staveb, kapitální stavební rada

Ing. FERDINAND RUDOLF, architekt a stavitel,

přísežný soudní znalec Zemského civilního soudu v Praze. Ústřední kanceláře: Praha II., Palackého náměstí číslo 2. Telefon číslo 42774.

Projektuje a provádí veškeré stavby pozemní, hospodářské, průmyslové, činžovní, stavby monumentálních a spolkových budov, konstrukce železobetonové, stavební dohledy, adaptační práce, speciální opravy chrámů a budov historických. Stavební dozory nad prováděnými stavbami.

Zaručeně pravý včelí med la jakosti,

vysoce výživný a léčivý, pocházející z krajiny bohaté léčivým rostlinstvem, zasílá vyplaceně 5 kg s plechovkou za 115 Kč včelařství „APIS“ v Šumicích u Uherského Brodu. Přesvědčte se o vzorné poctivosti této nabídky!

NOVOTNÝ TÝNIŠTĚ n. O. KOBERCE NÁBYTEK

Rozpočty zdarma!

Milovníky přírody a přátele rostlinstva upozorňujeme na náš nový katalog „Okrasných dřevin a bylin“ spolkových zahrad průhonických, který zasíláme na členy společnosti zdarma, na nečleny za režiijní cenu a to za neilustrovaný Kč 5, ilustrovaný Kč 10, včetně poštovného. Jest opět krásně a vkusně upraven a překvapí každého zájemce bohatým obsahem; pojednává vedle české a latinské nomenklatury a rodových názvů též o pěstění, stanovišti a květenství a jest proto věcnou příručkou pro přátele přírody a hlavně flory. Příhlášky přijímá

Dendrologická společnost spolkové zahrady v Práhonících u Prahy.

Návštěvy spolkových zahrad jsou v každou dobu vítány.

6 pánských zefírových košil za Kč 100.—.

dobírkou zasílá

tkalcovna JAN ČERMÁK, Náchod.

Košile jsou 90 cm dlouhé, pracované ze zar. stálobarevného zefíru, dobře šité, velké, pohodlné. Kdo by spokojen nebyl, obdrží peníze bez námitek zpět. Dlouholeté trvání firmy zárukou nejlepší služby.

KŘÍŽÍK A SPOL.,

PRAHA XII., ANGLICKÁ 7.

TOVÁRNA VEŠKERÝCH
DRUHŮ ŽELEZNÉHO A
MOSAZNÉHO NÁBYTKU.

Tovární sklady koberců, záclon, linolea, nábytkových látek atd. — Vlastní výroba prošívaných pokrývek, zdravotních polštářů, žíněnek a matrací.

TELEFON ČÍSLO 30725.

Odborné pokládání linolea.

Při odvolání na tento insert 5 proc. slevy.

Učitel a úmornost jeho korespondence.
Chcete řešit vhodně tento problem?

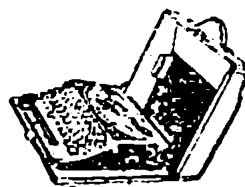
Pořídte si

REMINGTON PORTABLE

psací stroj pro domov i kancelář.

Levnou cenou a splácením v měs. splátkách umožňujeme zakoupení každému.

REMINGTON, psací stroje spol. s r. o. **BRNO**,
Česká 24. — Telefon 1186.

Ceníky zdarma, franko.

Kupujte
od firem u nás
inzerujících!

VĚSTNÍK

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO.

Deset let jest tomu

co trvá náš národní československý stát a zároveň co v osvobozeném národě pracuje čím dál vlivněji československá strana lidová. Ona jest souborem těch vrstev, které chtějí budovat celý život národa na křesťanských zásadách. Československá strana lidová, těsně před státním převratem sjednocená, stanula mezi československými stranami politickými, na nichž byl zbudován stát, spočátku mocensky na místě posledním. Dnes po desíti letech, majíc organisované stoupenectvo i na Slovensku a Podkarpatské Rusi, pracujíc se všemi ostatními stranami, ať byla v oposici nebo ve vládě na posílení státních ideálů v celém národě až stanula mezi státotvornými stranami, oposiční v to započítaje, na místě druhém. Byla a je jedním ze základů, na nichž vznikla a jimiž trvá československá republika.

Československá strana lidová svou houževnatou prací vtiskla novému státnímu útvaru i zvláštní ráz a spolutvořila dějny československého národa i státu v prvním jeho desíletí.

Není tedy divu, že dnes vzpomíná vděčně Prozřetelnosti, která vede národy a vedla i náš stát. Vzpomínáme jubilea republiky i práce vlastní v osvobozené zemi. Naše stoupenectvo účastní se radostně oslav všenárodních i neutrálních po celém státě, někde, kde poměry jsou zvláštní, samostatně, stavíc pomníky jubilea.

(Úvodní proslov Msgr. dra Šrámka, předsedy čsl. strany lidové, náměstka předsedy vlády republiky čsl. při slavnostní schůzi říšského výkonného výboru strany a obou klubů poslanců a senátorů na oslavu desátého výročí svobodné republiky československé dne 24. října.)

Pro katolické dítě katolickou školu.

Kolega Vičánek, předseda Říšského Svazu katolického učitelstva a Spolku katol. učitelstva na Moravě, pronesl minulého týdne v poslanecké sněmovně řeč, kterou pro důležitost myšlenek v ní obsažených téměř doslovně uvádíme.

Slavná sněmovno! Státní rozpočet každoročně projednáváný je příležitostí k talkovému generálnímu vyvětrání ve státní administrativě a k tomu, aby vyzdvíženy byly všechny jasné momenty, které ve státní správě za celý rok bylo možno pozorovati, ale také všechny temné stránky, všechny vady a chyby administrativy i zákonodárství,

se kterými ta nebo ona strana není spokojena. Je přirozeno, že mé stanovisko jako příslušníka vládní většiny k státnímu rozpočtu celkovému a i k rozpočtu ministerstva školství a nář. osvěty, ke kterému chci mluvit, nemůže být jiné, než kladné a musíme všichni uznávat snahu vlády ke konsolidování poměrů a můžeme říci, snahu, která se čím dále tím více uplatňuje, snahu, která se daří. Ale přes to přese všechno máme i my, naše strana, jejímž jménem mám čest mluvit, četné námítky a požadavky, o jejichž uplatnění se chci pokusit.

Je tu především otázka, která nám bývá velmi často vytýkána jako otázka agitační, která je však příliš vzdálena od toho, aby ve skutečnosti agitační byla. Je to otázka našeho názoru na systém školský, na školskou výchovu vůbec. Je to náš požadavek katol. školy.

Nutno činit rozdíly mezi požadavkem církevní školy a katolické školy. Církevní školství je na Slovensku zachováno, a podle loňské řeči pana ministra školství také vykonalo znamenitě svůj úkol po stránce kulturní a národní. Bylo mu také ústy pana ministra školství poděkováno. Leč toto je školství celkem soukromé, ve správě jednotlivých církví. Nám se naprosto nejedná o něco takového. My chceme státní katolickou školu právě tak, jako ji dopřáváme jiným konfesím, aby se podobným způsobem dožadovaly svých státních konfesijských škol. Zdůrazňuji znovu, že to není agitační prostředek, že to nevychází z nás členů zákonodárných sborů, nýbrž že tento požadavek je spontánním požadavkem širokých vrstev katolického lidu, poněvadž je to jeho životní požadavek, přýstící z touhy zajistit vlastním dětem tu nejlepší možnou výchovu a tím položit jim, tedy jejich dětem, dobrý, solidní základ pro celý život. Za takovou pýchu považují katolíci jediné náboženskou výchovu.

Bývá namítáno, že dnešní škola státní, nebo lépe řečeno ta veřejná škola, je školou neutrální, ve které možno dosáhnouti přiměřené výchovy a vzdělání všem vrstvám a všem žákům jakéhokoli vyznání.

Toto zejména za vlády nynější vládní většiny je dosti odůvodňované jakýmsi klidem ve školství, ale já si dovoluji tvrdit, že ten klid je pouze zdánlivý, že nepřichází tak často k porušení zákonů a k výstřelkům a protizákonnostem v našich školách prostě proto, že se to tak příliš netrpí, ale jakmile by nastalo jakési uvolnění v této věci, máme ihned zase školu tím, čím nemůže a nesmí být a čím ji žádný rozumný člověk nemůže chtít mít. budeme mít zase školu bojištěm, o duši dětskou, tím nejhroznějším bojištěm, poněvadž postiženými při tom budou děti, náš dorost, naše národní naděje do budoucnosti a právě proto nemůžeme se vzdát svého požadavku, kdyby nám byl stokrát více vytýkán, musíme a budeme trvat na splnění tohoto našeho požadavku, a já jsem přesvědčen, že nám budoucnost dá za pravdu a že budoucnost nám dá katolické školy, ve kterých budou děti katolických rodičů vychovávány tak, jak si oho rodičové sami přejí. (Potlesk.)

Nemůžeme v této příčině bohužel uznati monopolu státního na školství a výchovu. Kdyby poměry u nás byly jiné, kdyby zde byla obava, že takové náboženské školy nesplní svůj úkol kulturní, náboženský ani vzdělávací, pak by ovšem zde byla velmi vážná příčina pro to, aby bylo zachováno školství ve své nynější organizaci. Celá řada soukromých škol u nás, kterým nemohou ani jejich odpůrcové upřít výtečného působení a dosažených výsledků, ukazují však, že takové nebezpečí pro kulturu národní, pro vzdělání národa zde není a že tedy všechny obavy po té stránce, po případě všechny ty předhůzky nám činěné nejsou odůvodněny, jsou pouze chabou zbraní proti našemu požadavku.

Jsmo přesvědčeni, že náš požadavek nebude splněn ani letos, ani snad v nejbližších letech, poněvadž jsou velmi četní ti odpůrcové na-

šeho požadavku, kteří vždycky budou své opačné stanovisko zdůrazňovat a uplatňovatí vší mocí. Chceme proto, aby alespoň při nynějším stavu školství bylo odstraněno všechno, co se přiči našim základním požadavkům, co se přiči našemu nazírání na život, našemu nazírání náboženskému, kulturnímu, aby bylo odstraněno všechno, co do školy nepatří.

Je nutno, aby byl ztřen dozor na školách, je nutno, aby již jednou byl vydán zákon o sestátnění okresních školních inspektorů.

Velmi mnoho se mluví o reformě učitelského vzdělání. V tom jsme všichni za jedno, že reforma učitelského zákona je naprosto nutná. Pouze cesty, směřující k tomuto cíli, zdají se býti více nez rozdílné. Ministerstvo školství připravuje návrh reformy učitelského vzdělání na podkladě vzdělání středoškolského. Ale všichni pozorovatelé školství dnešního musí si býti vědomi toho, že by střední škola sama potřebovala napřed důkladné reformy, že dnešní střední škola daleko není tím podkladem, který by mohl býti nazván lepším nežli by byly zreformované učitelské ústavy, vychovávající dorost učitelský od prvopočátku k jeho budoucímu povolání a úřadu. Prohlašuji jménem své strany, že nesouhlasíme s takovým řešením reformy učitelského vzdělání.

Jest namítáno proti nám, že to činíme z toho důvodu, že jsou zde některé soukromé učitelské ústavy, o jejichž zachování nám jde. Ale kdyby si pánové z tábora, který takové námítky činí, dotázali na př. odbočky svazu čsl. profesorů, ve kterém jsou sjednoceni a zorganizováni profesorové učitelských ústavů, kdyby se dotázali okresních školních inspektorů, jak nazírají na tuto otázku, kdyby se dotázali starých učitelských praktiků, všichni jsou v tom za jedno, že poskytnutí středoškolského vzdělání doplněného jednoročním kursem, ve kterém nejrychlejším zběžným a neprohloubeným způsobem má se probrati látka, které učitel ke svému úřadu potřebuje, není žádnou reformou, že není zlepšením učitelského vzdělání, nýbrž naopak, že je jeho zhoršením.

Proto čsl. strana lidová žádá, aby dosavadní systém učitelských ústavů byl i nadále ponechán, poněvadž se naprosto osvědčil, aby bylo studium rozšířeno na 5, po případě 6 ročníků, pět ročníků řádných, šestý, tak zv. speciální, jak jej navrhuje také ministerstvo školství, ve svém návrhu na reformu učitelského vzdělání, aby učivo bylo rozšířeno na rozsah učiva středních škol, aby vysvědčení maturitní bylo úplně rovnocenné s vysvědčením maturitním na jiných středních školách, aby také učitelský ústav byl pedagogickou střední školou. Tím jistě bude vyhověno nejen učitelstvu, které častokrát nemůže pro různé překážky navštěvovati universitu a musí se podrobovati celé opravdové tortuře skládání doplňovací maturity i z předmětů, ze kterých již před státní zkušební komisí maturovalo. Bude jim umožněno, bez jakýchkoli potíží přejíti na vysokou školu o dokumentovati, že volání učitelstva po vysoké škole není voláním planým, nýbrž že vychází z potřeby a že je také prováděno.

Velmi bolestnou jest otázka: započítávání presenční služby vojenské. I o tomto je zmínka ve zprávě rozpočtového výboru, kde se praví, že příslušný zákon bude brzy předložen. Bylo by opravdu na čase, aby se tak stalo, neboť o této věci se u nás pomalu jedná už 10 let. Ale není to jen otázka: započítávání vojenské služby presenční u učitelstva. Není to přece ani v nejmenším spravedlivé a ani v nejmenším sociální, když učitel anebo státní úředník musí konati vojenskou povinnost — a musí ji konati s ochutí a radí — když však pak přijde z vojny domů, má jednak potíže se získáním místa, ale mimo to zůstává o celý jeden a půl roku služebně mladším za kolegy, případně kolegyňami, se kterými zároveň absolvoval.

Tato nesrovnalost, která přímo popuzuje každého inteligenta proti vojenské povinnosti, již by u nás měl opravdu každý rád konati, musí býti odstraněna. Prosil bych, aby ministerstvo školství — poněvadž, jak jsem se informoval, ministerstvo národní obrany nemá v té věci žádných námitek — co nejdříve přikročilo k podání talkového zákona, aby tento osudný stav byl už jednou vyřízen.

Při této příležitosti dovolil bych si upozorniti na veliký nešvar v našem školství národním. Obsazování, po příp. vypisování uprázdněných definitivních míst jest úplně v rukou okresních školních inspektorů. Na mnohých místech pak inspektoři obklopili se, zejména ve svých sídelních městech, celým štábem svých miláčků, kteří by musili z města ven, kdyby se místa obsazovala konkurenční cestou. Důsledek toho je, že v celé řadě měst nebyla už po řadu let vypsána žádná definitivní místa, všechna jsou obsazena jen silami přidělenými, provisorními, po případě majícími definitivu na jiných místech, a tím trpí rozhodně učitelstvo, zejména venkovské, učitelé starší, kteří z rodinných důvodů potřebují se nutně dostat do měst, zejména proto, aby bylo jejich dětem umožněno studium, vzdělání, kterého potřebují.

Žádám, aby ministerstvo školství po této stránce již jednou důrazně zakročilo. Přes to, že byl omezen počet kandidátů učitelských v jednotlivých ročnících téměř na minimum, máme ustavičný nadbytek učitelských sil, které nemohou najíti žádného zaměstnání.

Nutno se pozastaviti nad tím, že se ještě najdou lidé, kteří si říkají lidé sociálně citící, po případě socialisté, kteří běrou v ochranu učitelky dobře provdané, dobře situované, které přes to, že jsou zaopatřené, dobře zaopatřené, zabírají místo talkovým ubohým silám učitelským, které musí vydělávati posluhou na své živobytí. Socialistické strany obávají se, že bude znova zaveden celibát. Vytýkali to i vůdce strany nár. soc., p. dr. Frank e této koalici, jako ten nejtemnější stín, který vrhá tato koaliční vláda na oslavy 28. října. Chce se zavést celibát. Slavná sněmovno, já se táži, co je sociálně správnější: pomoci talkovému mladému učiteli, který připadá na obtíž svým chudým rodičům, je bez zaměstnání, musí se všelijak protloukat, různých zaměstnání se chytati, — anebo odstraniti ze školní služby talkovou učitelku, která má své povinnosti mateřské a manželské a která při tom není vystavena nebezpečí, že by se jí špatně dařilo.

Nejsem pro to, aby byly rázem odstraněny všechny vdané učitelky, ale nemůžeme také trvati na tom, aby vyučovaly dále a zabíraly místa chudým učitelským osobám ty učitelky, které žijí v naprostém blahobytu. A opravdu velmi divně se to vyjímá, když vůdce strany socialistické hájí buržoasní učitelskou proti učitelským proletářům.

Ustanovování katechetů na školách veřejných. Od té doby, co požitkový zákon je v platnosti, není započítávána katechetům do jejich služební doby doba ztrávená v duchovní správě, i když vyučovali případně 16 hodin týdně náboženství, a tak přicházíme k zajímavým případům, jak mi zde jeden katecheta píše. Je knězem od roku 1912. stal se po převratu katechetou a má dohromady — 6 služebních let, 16 roků byl ve službě školní a 6 služebních let má započítaných. Po té stránce je rozhodně třeba, aby bylo už vydáno prováděcí nařízení k par. 42. platového zákona a aby se katechetům, kteří přestoupí z duchovní správy do služby školské, započítávala aspoň do jisté míry doba, kterou ztrávili jako učitelé náboženství v duchovní správě.

Ještě jedna zajímavost jest zde. Ústavní zákon velmi krásně mluví o tom, že rozdíl v náboženství, víře, vyznání a jazyku nemá žádnému státnímu občanu republiky čsl. býti na závaždu, ovšem v mezích všeobecných zákonů, zejména pokud jde o přístup do veřejné služby, k úřadům, hodnostem atd. To ustanovení ústavního zákona je velmi pěkné, ale naproti tomu uvádím případy, že profesori náboženství na

středních školách nesmějí býti připuštěni k přednášení středověkého dějepisu na středních školách, ač jiným partiím dějepisu vyučovati směji. Vyučovati středověkým dějinám se jim zabraňuje snad proto, aby nějak neosvětlili ten »kulturně temný a zaostalý středověk«, kdy byla vláda církve všeobecně uznávána. Myslím, že by to také studentstvu neuškodilo, kdyby i po této stránce nabylo již jiného názoru na kulturní poměry středověku. Je tedy nutno, aby toto opravdu výjimečné ustanovení bylo odvoláno a přizpůsobeno citovanému bodu ústavní listiny, poněvadž přece v naší republice takových výjimečných zákonů a ustanovení nelze uznati a připustiti.

Je to zejména zde v Praze a myslím, že páni kolegové všech vládních i opozičních stran dobře znají zástup prosících učitelů pražských a ředitelů, kteří byli postiženi restrikcí.

Byli ovšem postiženi restrikcí velice divným způsobem, za který by se měla zemská školní rada česká rozhodně zodpovídati. Byli restringováni, ač sloužili ještě půl roku po vstoupení v platnost požitkového zákona a odešli do penze se starými požitky.

Tito restringováni ředitelé a správcové škol, kteří všichni celý život výtečně působili, měli vždycky kvalifikaci prvotřídní, cítí se docela právem poníženi, sníženi, jejich 40letá práce ve školství vykonaná je tím znehodnocována a oni docela právem si stěžují a říkají, že se jim stalo bezpráví. Myslím, že přece jen nějakým způsobem našla by se cesta těmto lidem, je to jen několik osob, učiněnou křivdu a bezpráví napravití a odčiniti a zjednatí jim znovu právě teď v jubilejním roce lepší a veselější pohled do budoucnosti a lepší nazírání na celou školskou administrativu.

Bylo mi řečeno, že min. školství pomýšlí již na způsob, jak by tato křivda byla odstraněna a já bych se velmi přimlouval, aby se tak stalo již co nejdříve — a aby se jim dostalo za všechno utrpení, příkoří, zadostučinění. Při tom nemohu zapomenouti na to, že bylo by naším přáním a opravdovým, vroucím přáním, aby byli jednou všichni pensisté zrovnocnění, aby byli postaveni staropensisté na roveň novopensistům. Byl sice již učiněn takový jeden pokus, ale to neznamená, že je veškerá ta křivda odčiněna — ve smyslu zákona to vlastně žádná křivda není, ale všichni ti lidé to cítí a musí cítiti jako křivdu, když jejich právě tak 40letá práce, jako těch nových pensistů je docela jinak odměněna, daleko méně zhodnocena, než práce pensistů novějších. Je-li možno, aby tato věc byla vyřešena příznivě, aby byli všichni pensisté postaveni na jednu základnu a zrovnocnění, přimlouvám se za to opravdu velmi vřele.

Mám značné námitky také po stránce působnosti vzdělávacích, okresních osvětových sborů a obecních knihoven. Musíme zde námitky míti, poněvadž se velmi často stává, že takové okresní osvětové instituce, které zde mají býti k šíření pravé osvěty, k šíření, řekl bych demokratického nazírání svornosti, svorného spoluzití, právě tu svornosť v občanech rozrušují a jsou často příčinou rozkołu a různých politických a stranických bojů.

Právě tudíž výtku nutno adresovati na zákon o knihovnách obecních. Myslím, že tam by bylo potřeba důkladně čistit a vyčistit, že je potřeba, aby tento zákon byl také co nejdříve novelisován a aby se obecním zastupitelstvím, která vlastně dávají všechny prostředky ke zřizování a doplňování obecních knihoven, dalo také trochu více práva rozhodovati o tom, čím mají býti obecní knihovny doplňovány a naplňovány. Knihovníkem pravidelně bývá učitel a nemusíme si zapírat, že po té stránce je všechna dnešní mladá inteligence, ať už jsou to středoškoláci nebo učitelé, stejná, že toho velmi málo přečetla, že má velmi slabý přehled o literatuře a že tedy má velmi málo možnosti doplňovati takovým způsobem obecní knihovny, jak by bylo potřeba a jak by to úroveň obyvatelstva a té obce vyžadovala.

Dovolte mi, abych se mohl na konec zmíniti také o ideji svatováclavské. Bylo zde mluveno — (Hlas posl. Jaša) — i p. poslancem Jašou, jako každoročně, ale také p. posl. dr. Franke, jak štu v nedělním »Českém slově«, praví o ideji svatováclavské aspoň tolik: »... že jednáme přímo proti nejslavnějším tradicím našeho národa, že jednáme proti duchu našich dějin, jestliže přímo ostentativním způsobem jest odstraňována oficiální naší vládou oslava Husova a je-li zaváděna, bohužel, oficiálně oslava ne knížete Václava — chápeme jeho význam hospodářský a státní, ale protestujeme proti tomu, aby chovala se tato koalice atd.«

Tedy p. dr. Franke prohlašuje oslavy svatováclavské za oslavy »bohužel«, a právě v talkovém tónu, případně horším, — p. dr. Franke je graduovaný pán a pan Jaša, učitel, a ten rozdíl byl právě zřejmý z řeči p. posl. Jaši, podle toho vypadala také jeho kritika sv. Václava a státních jubilejních oslav svatováclavských. Nutno říci, krátce o tom jen tolik: Pan posl. Jaša byl legionář a kdyby byl legionářem v době, kdy první bojovníci o svobodu čsl. národa se stavěli pod prapor osvobozenský, byl by tehdy něco slyšel o patronu českých legií sv. Václava, byl by něco slyšel o prvním pluku čsl. armády, pluku sv. Václava, byl by slyšel o plukovních slavnostech tohoto pluku, které se odbývaly vždy na sv. Václava, byl by častokrát slyšel o velkém významu tohoto našeho — a zdůrazním to — patrona země české, ač se zde pan Franke bojí, poněvadž není to kníže Václav, nýbrž svatý Václav a patron země české a byl by se dověděl, že to byl patron země české svatý Václav a ne kníže Václav, který byl také vzpruhou našeho zahraničního odboje a pod jehož prapory jeho jménem první legionáři do boje šli.

Pan posl. Jaša asi přišel hodně pozdě, kdy tato první osvobozenská tradice byla již setřena maočkovanou tradicí novou, která ovšem nikdy nezmařila a nezrušila to, co zde skutečně bylo jako základ našeho zahraničního odboje. Jestliže někdo chce zkreslovati postavu sv. Václava po stránce historické, pak ovšem je to laciný výlet do historie, které ten neb onen pán nerozumí nebo jest to úmyslné falšování dějin.

Prohlašovati sv. Václava za chabého člověka, chabého státního člověka, který nevěděl častokrát kudy kam, jest při nejmenším nemalenost. Stačilo by, aby si dotyčný pán přečetl příslušné statí dějin, a i těch nejnovějších dějin, které nejsou nějak příznivý katolickému pojetí dějin a viděl by, že nemluví pravdu a musil by uznati, že je nutno jeho názor na osobu sv. Václava korigovati. Nutno aspoň tolik říci, že sv. Václav se nebál jako rytíř vejíti do boje a že donutil také statečného rytíře ke kapitulaci. A po té stránce jsem úplně bez obav, že by nekapituloval před historickou skutečností a skutečným historickým významem sv. Václava také talkový žertovný rytíř, jako pan dr. Franke anebo p. Jaša. Národ český byl si vždy vědom významu osobnosti sv. Václava, byl si toho vědom zejména v dobách nejtěžších pro náš národ a každý ví, v kolika bojích Češi, pokud byli katolíci, šli se sv. chorálem proti nepřátelům vlasti, ne proti nepřátelům katolíků, nýbrž proti nepřátelům země české a zpívali vždy »Svatý Václave, vévodo české země, medej zahynouti nám ni budoucím«. A zajímavé je, že to dělali také Husité, ti, kteří mají jaksi svým představitelem nahraditi tradici. I ti uznávali sv. Václava za patrona a ochránce země české, a i ti častokrát, jdouce do boje proti nepřátelům země české, dožadovali se ochrany sv. Václava, patrona země české... Talkový význam měl v historii země české sv. Václav, talkový význam má dnes a bude mít i v budoucnosti. A jsem přesvědčen, že všechny snahy snížiti jeho význam po stránce vynikajícího člověka českých dějin, jsou jen snahy oposice dostatí se z rozpaků, která neví, co má v té věci činiti.

Kdybych chtěl býti škodolibý, mohl bych poukázati na to, že ti,

kteří ustavičně vystupují svou státní opozicí, činí největší ob-
tíže právě v roce jubilejním, v roce, který by měl být jaksi ušetřen
všeho toho, co národ rozděluje, v roce, který by měl utkvět v myšlích
a v paměti všech, kteří dnes v našem národě žijí, jako slavný rok,
jako oslava obnovení, vzkříšení naší samostatnosti, jako rok, na který
nutno věčně pamatovati a který nutno věčně si uchovati v srdci.

Avšak toho tu není, i tyto oslavy státní jsou zpolitisovány. Nemáme
společných oslav státních a na mnohých místech dokonce zřejmě a
ostentativně, i na venkově, se vystupuje proti tomu, aby lid oslavoval
tento den společně tak, jako kdysi 28. říjen roku 1918 oslavoval ná-
rod návrat staré čes. samostatnosti a slávy, nýbrž aby bylo zde zřej-
mo, že národ není už tak svorný jako byl tehda, kdy dobyl úspěchu,
kdy dobyl samostatnosti, že je teď rozdělen, aby se poskytovala
pastva pro oči a srdce těch, kteří naší svobodě a samostatnosti nepřejí.

Myslím, že v tom je největší hřích, páchaný na národní myšlenku
a že se mu naprosto nemůže vyrovnati to, co se uvádí jako důvod,
že tam neb onde hraničáři prý jsou oslabeni, že bylo vzato volební
právo vojákům a četníkům, že se chce zaváděti celibát učitelů a
všechny takové malicherné důvody, o kterých každý ví, že jsou jenom
násilím přitaženy, aby tu nějaký důvod opozici i při tom největším
národním svátku byl. Dobrá. Není možno nikoho nutiti k tomu, aby
cítit národně a svorně. To je dáno každému. Každý má svou cestu.
Ale aspoň já jménem klubu čsl. strany lidové a ménem toho milionu
voličů, které v zákonodárném sboru zastupujeme, mohu prohlásiti,
že toto všechno není a nebude příčinou pro náš lid, aby se zřikal
oslav státního jubilea, aby méně srdečně a méně vřele nepozdravil
ten den, kdy před 10 lety byla nám vrácena svoboda, abychom ne-
ukázali, že milujeme svůj národ a obětuje všecko pro to, aby svo-
boda tak těžce nabytá, byla udržena, obhájena a zachována. (Vý-
borně! Potlesk.)

Bohumil Boček:

Vesnické kino.

V republice je v chodu asi pět set kin sokolských a 70—90 kin ka-
tolických, hlavně orelských. Je nutno zlepšiti nevýhodný poměr kin.
Je třeba zařizovati naše kina v městečkách a větších obcích. Jednati
neprodleně; odkladů litují už v tak mnohých místech, kde je nakonec
Sokol žádostí o licenci předešel.

K založení a vedení kina není třeba nějakých zvláštních speci-
álních znalostí, talentu, smyslu a dispozic. Stačí trochu obětavosti a
dobré vůle vytrvati ve vedení podniku rok, dva, tři a býti po tu dobu
duší podniku. Starostí nebude málo, práce také ne, ale úspěch se
dostaví. Tvrdím, že každý učitel má k zařízení a vedení kina dosti
schopností a že dovede překonat všechny překážky a počáteční ob-
tíže. Potřebuje však důkladných informací a musí se předem s ve-
dením podniku podobného rozsahu prakticky seznámiti.

Teoretického poučení lze najíti v Orelské osvětě roč. 1924, č. 4. a
roč. 1925 č. 5; rad a pokynů poskytne vám kinoporadna při ústřední
orelské kanceláři v Brně, Francouzská 4. Filmové hlídky časopisů
denních omezují se na pouhé recenze filmů.

Uvažujícím a dosud nerozhodným kolegům chci přispěti popisem
konkretního příkladu. Předvedu v číslicích typ malého venkovského
kina po ročním provozu.

Městečko má 1300 obyvatel, vesměs zemědělců, z 2 třetin lidovců;
jednu třetinu mají agrárníci a Kaderkovci. Nejčastějšími návštěvníky
mimo svobodnou chasu jsou domkaři, zemědělští a stavební dělníci.
Menší zájem lidí majetnějších je asi stránka jejich konservativnosti;
novinkám se přizpůsobují zdlouhavěji, pro návyk je tím rok kratší
doba. —

Kino je v nové budově Katolického domu. Má sál 8x16 m s balkonem a boční galerii, jeviště 4x8 m, šatnu 9x3 m, klubovnu 3krát 6 m, záchody a sklep 3x8x2 m. Kinokabina musí mít vchod z venku; nejmenší velikost 2.50 m krát 2 m krát 2.20 m.

Úředně stanoveno 135 sedadel (šir. 50 cm, mezery 90 cm). Kromě 2 letních měsíců hrálo se téměř týdně (v neděli). S dětskými představeními absolvováno asi 60 programů, dodaných brněnskými půjčovnami.

Průměrná návštěva činila 130—140 osob. Vstupné stanoveno na 4, 3 a 2 Kč. Hrubý příjem za představení činil průměrně 330—350 Kč. Účet půjčovny (s balným, dopravou z Brna, 30 km a poplatkem za reklamu) obnášel průměrně 130—150 Kč; odeslání 8 Kč, obecní dávka 30—40 Kč, elektrický proud na pohon stroje a světlo 8 Kč, otop v zimě (piliny) 5 Kč, hudba (kvartet) 20 Kč, úklid 8 Kč, průměrnou režii jednoho představení možno tedy stanovit na 210—220 Kč. Zbýval by tedy čistý zisk z 1 filmu 120—130 Kč, t. j. 6—7000 Kč ročně.

Ovšem při tom pracuje bez honoráře správce i kinooperatér. — I mnoho jiných prací konají z ochoty členové Orla za volnou vstupenku, dovoz na nádraží 6 km, psaní a lepení plakátů, prodávání lístků, úklid a stavění židlí, uvádění obecnstva a j.

Moderní promítací stroj stál 24.500 Kč; dodán na měsíční splátky po 1000 Kč a fungoval celý rok bezvadně bez nejmenších oprav.

Cellkové zařízení kina stálo asi 28.000 Kč, doplnění tělocvičného nářadí 10.000 Kč, novostavba se vším zařízením a pozemkem 90.000 Kč, mimo to však za 15.000 Kč práce zdarma a 15.000 Kč materiálu ze staré budovy — celková cena budovy 140.000 Kč.

Skutečná finanční potřeba činila tedy 130.000 Kč. 50.000 Kč bylo složeno hotově na darech občanstva; 80.000 Kč zůstalo dluhu. Aktiva s prací a materiálem činila rovněž 80.000 Kč.

Kino vyneslo za rok čistých 10.000 Kč, ostatní podniky 7000 Kč, celkem zmenšen dluh o 17.000 Kč. Úroky z dluhu uhradí Raiffeisenka, když se jí v novostavbě poskytne místnost.

Po 5—8 letech bude celý podnik i dům čistý, bez dluhů. Celý roční zisk bude pak k dispozici na podporu katolického a orelského hnutí v obci, na účely kulturní, náboženské a charitativní. Je to pěkná perspektiva; stojí za několik roků práce a starostí.

Ale zdůrazňuji: Uvedené kalkulace vydání jsou nejnižší možnou hranicí; pochybuji, že by někde se podařilo snížit režii ještě více. Spíše třeba počítati s režii větší, až na 300 Kč za představení. Takové kino se však v zemědělské obci nevyplatí, bude živořiti. Po převratová konjunktura už pominula.

Kde nebude v prvních dobách třeba honorovati uvedené práce, kde najdete dosti ochotných a obětavých spolupracovníků a kde máte v obyvatelstvu dosti dělnictva, neváhejte! Odešlete žádost co nejspíše! Bez příloh, bez plánů, ty si úřady vyžádají samy později. Žádost adresujte zemské správě politické, odešlete prostřednictvím okr. správy politické a kinolicenci dejte si udělití nejlépe na jednotu Orla. Změnu stanov obstará vám ústřední kancelář orelská sama. Procedura získání licence trvá až půl roku, provoz v kině má se zahájit půl roku, nejdéle 1 rok po udělení licence. Úřední předpisy v zařízení budovy jsou v každé obecní kanceláři (min. nař. z 18. IX. 1912), kinooperatérskou zkoušku udělejte sami, není těžká; pak už si někoho vycvičíte k obsluze stroje a věnujete se vedení a dohledu.

Nebojte se starostí, práce a obětí; výsledky stojí za to. Neodkládejte, jednejte!

(Poznámka: Při této příležitosti upozorňujeme na firmu Stuchlick v Praze, jež dodává moderní kinoaparáty. Bližší viz v insertu.)

Jemný pokyn.

*Kolego, vy prý se ve škole modlíte?!
Že si to nepřejí inspektor, nevíte? Chce-
te-li získat jej, pak vám radím: cvičte
tu v Sokole, plivejte na Řím!*

ORGANISAČNÍ HLÍDKA

Kraj. odbor katol. učitelů v N. Městě na Mor. koná člen. schůzi 3. listopadu v Nov. Městě o čtvrt 11. hod. dopoledne.

Vyškovský odbor sejde se 8. XI. v Křenovicích v obvyklou hodinu. Přednáší kol. Kachlík »O rozličných způsobech kresliřských s ukázkami žákovských prací«. Přijďte všichni.

Kolegové, obce žádají katolické učitele. Hlaste se! Některá místa jsou již vypsána, některá budou v nejbližší době. Jsou to místa učitelů a říd. učitelů. Též z abiturientů, kdo nemáte dosud místo, oznamte! Na jedinom mor. okrese ihned dostane místo abiturient Orel. Pište jednatelem nebo redakci.

Těm, kteří chtějí změnití místa. Aby bylo možno zavčas každého, kdo chce z jakýchkoliv důvodů změnití místo, uvědomiti, prosím, aby dotyční kolegové a kolegyně mně ihned oznámili své adresy. Mohou také připsati, jaká místa by chtěli nebo jiné důležité okolnosti. Dostáváme stále zprávy o vypsaných místech na různých okresech. Podle toho bych potom každého ihned uvědomil, aby mohl svou žádost podati včas. Tím se velmi práce usnadní, když budeme mít tyto kolegy a kolegyně v seznámu. Učiňte tak tedy ihned. — Za Zemský spolek moravsko-slez. Fr. Hanzelka, odb. učitel v Hodslavicích, jednatel.

V zapojení s Bohem získá člověk svůj osobní střed nad zemskými normami.

*H. Keyserling.
(„Die Menchen als Sinnbilder“ 237).*

HLÍDKA UČITEL. DOROSTU

Všem, kdož se o nás zajímají. S potěšením uvítali jsme na našem ústavě hlídku uč. dorostu. Jsme poz téch, na něž klade veřejnost katolická naděje. Chceme je také spl-

vnouti, že je snaha spolupráce již v době studijní. Naš ústav je jedenití. Jest naší snahou státi se pravými katolickými učiteli. Víme, že dnes při nadbytku inteligence jest těžké uplatnit se ve veřejném životě, víme, že naše ideály budou často otřeseny a proto děkujeme p. redaktoru za založení naší hlídky, kam v těžkých dobách budeme se obracet o radu. Chceme vpřed. Již 5 let vydávalo zdejší SSS časopis »Svatojanský list«. Letos budeme vydávati list poněkud v nové úpravě (asi 300 exemplářů). Snažili jsme se letošní ročník vydávati tiskem, však z důvodů finančních museli jsme tentokrát od provedení upustit. Přece chceme však obsahově i formálně časopis zdokonalit. Jest naším přáním při výročí velkého svatého příštím rokem vydávati časopis takové úrovně, aby opravdu vyhovoval všem. Záleží však také na vás abyste nás ve snahách podporovali. Letos má býti časopis přípravou pro rok sv. Václava. Jak zmíní se pisatelé v »Hlídce uč. dorostu«, jsou i na uč. ústavech státních studující, kteří se hlásí hrdě k praporu našeho prvního osvoboditele sv. Václava. Proto voláme k vám: Spojíme se! Pojítka je v »Hlídce uč. dorostu«, tam možno sdělit kratší zprávy organizační, nějakou bolest a pod. Ovšem naše radosti a trampoty studentské nebo pokusy z beletrie tam psáti nemůžeme, hlídka by byla velmi obsáhlou. V tom ohledu můžeme se však zcela osamostatnit, středisko by se vytvořilo na našem ústavě.

Kdož se o nás zajímáte, uvažujte! Vytvoříme si časopis »náš«. Tento bude pojítkem úzkého přátelství, v němž tvořiti si budeme své ideály a cíle. Věříme, že do této »velké katolické rodiny« přihlásíte se všichni, kdo řadíte se do šiků svatováclavských. Zveme vás ke spolupráci. Přispívejte do našeho časopisu, vytkněte mu věcné chyby! Pomozte nám vytvořit časopis opravdu krásný. Skládáme hodně nadějí i v naše kolegyně. Bůh je s námi a sv. Václav, u jehož pomníku příštím rokem na Václavském náměstí stiskneme si srdečně ruce s těmi, kterým šlehne svaté nadšení do srdce, státi se bojovní-

ky Kristovými. Jen spoluprací můžeme jít k vyšším cílům. Chceme pak ukázat i těm inteligentům a la učený »vysokoškolák« (viz úvodník v min. čísle), že dovedeme býti užitečnými členy lidské společnosti i jako pouzí středoškolští abiturienti. Obraz naší činnosti má se zračiti v tisku. Katolická veřejnost ať není indiferentní a ať nám pomůže. Bůh vše odplatí. Pomozte nám, předplatte si náš časopis, umožníte takto zdar naší práce. Příspěvky a adresy odběratelů zašlete na redakci »Svatojanského listu« ve Sv. Janě pod Skalou u Bečova. Za Sociální stud. sdružení ve Sv. Janě pod Skalou —pst—.

Říká se, že sv. Jan Nepomucký je jediným Čechem na Hlučínsku, jehož lid má rád. L. L.

ROZHLEDY

Služební pragmatika učitelská byla vyhlášena 24. září. Není lepší neb výhodnější proti dosavadním poměrům. Kvalifikační komise budou jinak složeny než dosud. Členy jsou: Přednost okr. šk. úřadu, okr. šk. inspektor, dva členové uč. stavu, úředník stát. neb veřejný, znalý práva. Kvalifikační komise se ustanovuje na 1 rok. Snad tato okolnost by mohla býti k dobru — ale podle zkušeností, jež máme s dosavadními kval. komisemi, není se nač těšiti. Dle nynější praxe omezovala se činnost kval. komise většinou jen na podepisování kval. tabulek inspektorem sepsaných. — Činnost histě málo povzbudivá a záviděníhodná. — Odvol. kval. komise se zřídí u zem. šk. rady. Pro školy menšinové jsou kval. komise v sídle inspektora a u ministerstva školství. Znamky kvalifikační: výtečně, velmi dobře, dobře, méně uspokojivě, neuspokojivě. Odvolati se možno proti známce »dobře« a nižší. Čtvrtý a pátý stupeň kval. vylučují z postupu platového, dokud taková kvalifikace trvá. Proto pozor!

Čes. učitel uvádí v posledním čísle, že redaktor »Věstníku kat. učitelstva« je prý pilným čtenářem »Čes. učitele«, když »Věstník« stále referuje, co »Čes. učitel« píše o školských a kultur-

ních otázkách, necháváje ostatní učitelský tisk téměř bez povšimnutí. Ano, jeden z kolegů redakčního kruhu cituje hodně míst právě z »Čes. učitele«, neboť žádný z jiných tak. zv. pokrokových učitelských listů nepíše tolik nesmyslů jako tento. Doklad toho čteme na př. hned několik řádků níže pod zmíněnou zprávou, totiž: »Klerikálům se nechce do oslav 28. října. Oslavovat nechce pan Šrámek, nechce oslavovat celá klerikální strana, nechťej oslavovat klerikální učitelé, nechťej oslavovat katecheti a kněží. Co by také 28. října oslavovali? Oni republiku nechťej a žádnou radost z ní nemají.« — Takové moudrosti nemůžeme samozřejmě nechat nepovšimnuty. Katolická veřejnost musí je zvědět, aby věděla, jak se dívají na učitelský »pokrok«. Redakce.

Moravský »pokrokový« Věstník uveřejňuje nějaké povídky které má prý býti řečí poslance Roudnického za světové války k vojnům. Pochybujeme, že by si tehdy někdo něco z jeho proslovu stenografoval, ale když již učitelský »pokrok« vzpomíná rakouské loyality — jest dobře připomenouti i jemu, že bylo tehdy dosti i pokrokových českých učitelů, kteří pilně pracovali pro Rakousko jako rekvisiční komisaři, upisovatelé válečných půjček, písaři na okr. hejtmanství a pod. V jedné hanácké obci jest na př. dosud v dobré paměti, kterak učitel — člen komise při rekvisici kovů pronesl vlasem vládním a povzneseným moudrý výrok: »Upozorňuji slavnou komis, že v tomto stavení jest dvě kotlů«. — Obilních rekvisic drželi se velmi mnozí »pokrokoví« učitelé zuby nehty a to ne snad proto, aby zaopatřili městům potravu, ale aby měli zaměstnání, které by je od fronty více chránilo než škola. Proč se jí tak báli? — Vždyť ji mohli snadno přelomiti a utíkat do legií. Mohli za to dnes mít slávu a peníze. — Jen nemluvit zbytečnosti a nechodit s máslem nahlavě tam — kde je horko.

Služební pragmatika. (Pokračování článku z min. čísla.) Nabyla účinnosti se zákonem č. 104, tedy

od 1. I. 1926, ale o řízení kvalifikačním a disciplinárním až dnem vyhlášení, t. j. 24. IX. 1928. Za novum platí: par. 27. učitelé buď umožněn nedělní klid. Par. 31. po dobu vojenské služby (do 10 neděl) zůstávají učitelé jeho příjmy, přes 1 rok, příjmy se zastaví. Par. 30. ne každé onemocnění (subjektivní i s lékař. vysvědčením) je omluvitelné pro nepřítomnost, úřad může přezkoumat, zda objektivní. Par. 32. učitel je povinen voliti své bydliště tak, aby mohl přesně plniti všechny služební závazky — právo vzdáliti se z místa služebního i mimo učební hodiny se omezuje. Par. 34. pobyt jinde i o hlavních prázdninách se musí oznamovat — k bezplatné účasti v podnikcích humanitních i hospodář. není třeba svolení. Par. 35. i k přijetí čestného daru je třeba svolení nadřízeného úřadu. Par. 41. vzdálení ze služby, dovolená delší než 3 měsíce, bez platu a započítání. Par. 47. kvalifikace méně uspokojivá a neuspokojivá brání postupu, disciplinární řízení staví postup. Par. 48. oslepnutí a nezhoditelná nemoc, připočtení 10 let do pense. Par. 55. učitel je podroben přeložení (osv. jen zatím, zsr. i definitivně), lhůta stěhovací a náhrada za nájem se povolí. Par. 76. neměl-li čekatel po 2 leta za sebou idoucí kvalifikace aspoň dobré, propustí se ze služby. Par. 87. vyloučení z postupu a stupně zbavuje ustanovení řídícím a ředitelem. Par. 152. proti učitelům náboženství lze užití trestů v par. 84 a, d, f — jen se schválením církevních úřadů.

Továrny »Solo« na zápalky rozdají svým akcionářům 30 mil. Kč. Českomor.-Kollben rozdá svým akcionářům 100 mil. Kč. Jakk to mohou ti chudáci dělat, to ví Bůh. Vždyť dlouhá léta náš průmysl nařiká, že všechny zisky spotřebuje pro daně a na mzdy a že mu nic nezbyvá. Citujeme »Otčimu« a poznamenáváme: Budme rádi, že tyto firmy dávají svým akcionářům něco ze svého zisku. Hůř by bylo, kdyby na své tamtémy chtěly podporu od státu, jako tomu bylo nedávno u mnohých peněžních ústavů, které dostaly pěkné miliónky podpory. Jich správní radové a ře-

ditelé přece nesměli za svou »práci« dostati menší odměnu než v letech »úrodných«.

Ze statistiky školské z r. 1926-27.
Učitelstvo podle nábož. v Čechách
ob. školy měst. celkem

Řím. kat.	5301	1691	6992
českoobratr.	480	202	682
českosl.	1334	448	1772
židov.	8	0	8
bez vyzn.	3863	1685	5548
jiných	37	7	44

Učitelstvo podle náboženství v celé republice:

Řím. kat.	27.737
Rec. katolíků	1086
Ev. a českoobratr.	1149
Augsbursk.	1547
Reformov.	400
Pravoslav.	69
českosloven.	2706
židov.	233
bez vyznání	7896
jiných	46

Z jednatelské zprávy podané při schůzi USU 6. října dovidáme se, že jejich poradna umístila 40 sil: 32 mužů a 8 žen. Divné, že tato poradna má u okr. škol výborů resp. u pp. okr. školních inspektorů takový vliv, že umísťuje desítky čekatelů a čekatelek učitelství, kdežto žádáme-li my, katolíci, aby byl vzat ohled na někoho z našich řad, obvykle se kladného vyřízení nedočkáme. Patrně katolíci a jich školské, případně jiné korporace nemají do těchto záležitostí co mluvit, vždyť ti z čekatelů a čekatelek, kteří by jich vlivem dostali místa, by samozřejmě považovali za svou morální povinnost s katolíky i nadále jíti a pracovati a nerozmnožovali by řady otroků »polkroku«, a to přece dle rozkazu jeho pohlavárů nesmí býti. Poměry dospívají dnes již k takové fázi, že katolický lid čsl. bude musít v pověstném obsazování učitelských míst vyžádati si co nejdůrazněji zavedení opravdového pořádku. Katolíci posílají katolickým učitelským spolkům, redakcím a různým korporacím žádosti o katolické učitele, ale p. t. okresní školní výbory resp. pp. okresní inspektoři čekají, koho jim polkroková »poradna« umístí pouze z těch, od kterých lze očekávati věrnost jediné zbankrotělému polkrokařství. Kde to jsme?

»Lze zapomenout a odpustit?« táže se Věstník USU v úvodníku, kdež praví mezi jiným: »Víme dobře z minulosti i přítomnosti, že náš národní ideál, nastíněný Jiráskem, není ideálem našich klerikálů, že jim je nade vše blaho a zdar církve a hierarchie, cílem jejich snažení, že je obnova feudálního systému a nikoli demokratismu a sociální spravedlnost, že právě oni jsou svým římanstvím nejúhlavnější nepřátelé velikých myšlenek našich dějin.« — K tomu jenom tolik: S názvem »klerikál« měl by se V. obrátit k některým tak zv. pokrokovým stranám, které pustě zneužily a zneužijí mezi prostým lidem náboženství pro své politické cíle. Že katolíkům jde o církev, za to se nemusejí stydět. Vše ostatní, co se přičítá katolíkům za program, je pouhá fikce pokrokářská. Lze jim to odpustit, ale nelze zapomenout té jejich nevědomosti, že neznají programu tak velikého tábora, jako je náš.

O nový názor na husitskou dobu. Jakk známo, vyšel již 2. díl Pekařova díla »Žižka a jeho doba«. Vyjímám jednotlivosti, jež každého interesují. Žižka se nám objevuje jako silniční lupič, jenž přepadá pocestné, krade, loupí, ba i morduje. Nečiní tak sám na vlastní pěst, ale je členem lupičské bandy. Pro Žižku doba, kterou prožil mezi silničními lapky, měla svůj význam. Přiblížil se lidem malého původu, poznal jejich názory, dovedl potom s nimi jednat. Dr. Pekař stále dává mluvit jen pramenům. Tak praví, že historikem hrdiny Žižky je Eneáš Sylvius, který obdivuje Žižkovy úspěchy, ale při jeho smrti praví o něm, »že zemřel morem, potvora ohyzdná, ukrutná, hrozná, protivná«. Připomíná o něm i to, že v nemoci otázan od svých, kde by po smrti chtěl být pohřben, poručil, aby s jeho mrtvého těla stáhli kůži, tělo ptáčkům a zvěři uvrhli, z kůže buben udělali a na vojnách jej užívali: že ihned nepřátelé před ním utekou, jak zvuk a hlas toho bubnu uslyší. Celkem možno říci, třebas ještě nevyšel III. díl, že Pekařův Žižka se úplně liší od dosavadních našich názorů na Žižku a jeho dobu. Malotický.

Obrazy k čes. historii došly k seš. 15., čímž jich I. díl, Palackého dějiny v obrazech jest ukončen. Palackého dějinám se zde dostává přílehavého a důležitého doplnku, jenž řadou evokací výtvarnických předních mistrů dává defilovati před námi minulosti v řadě mohutných scén a mimo to řadou vyobrazení rázu archeologického osvětluje zřetelně po všech stránkách život našich předků. Dílo, jež vychovává nejschůdnější a nejpřímější cestou, mluvící přesvědčivou mluvou k srdci a charakteru, vychází v nakladatelství B. Kočího v Praze, v sešitech po 6 Kč.

Boh. Grulich: Mluvnice a pravopis na podkladě dialektickém. Sborník ukázek z vyučovací praxe na středním a vyšším stupni. Praktická příručka pro učitele, která: 1. Seznámí učitele s chybami, kterých se dopouští nářečí v příslušných tvarech, velice podrobně. 2. Ukáže, jak možno navázat učivo mluvnice i pravopisné na nářečí a jak možno z nářečí ve škole těžit. 3. Podá spoustu diktátů i cvičení mluvních i písemných ke každé chybě mluvnice i pravopisné a ukáže, jak možno i suchopárné partie probírat způsobem poutavým a záživným. 4. Vychází od »nářečí horáckého«, leč zajisté bude dobrou pomůckou učitelů i v kraji s dialektem odchylným. Vydalo nakladatelství »Anima«, v Brně, Tmítá 8. Stran 118. 18 Kč.

Člověk bez modlitby je jako pták bez křídel, jako lodička bez vesel.

ZPRÁVY

Kolegům a kolegyním za nejvýhodnějších podmínek piano, pianina, harmonia všech značek a soustav. Piano na splátky od 150 Kč měsíčně bez zálohy, 5proic. úrokování, ceny přesně tovarní — dle ceníků. Za hotové i na splátky, vysoké slevy. Doprava zdarma. Studijní piano Petrof za 9000 Kč na splátky po 200 Kč, Dalibor po 180 Kč měsíčně. Dotazy (známka) na značku Piana do administrace. Přerov Blahoslavova 441.

P. T. odběratelům, kteří dosud nevyrovnali předplatné za loňský ročník (VI., 1927-28) posíláme současně upomínky. Prosíme, aby vloženými vplatnými listíky co nejdříve dluh vyrovnali. I my máme platební povinnosti.

Alois Krásenský (pseudonym) v delší studii o Boh. Ballbínovi, otiskované právě v »Našinci«, ličí ukrutnosti páchané v Čechách misionáři reformace, Švédy, poslané do Čech utečenými evangelíky a českými bratry, kteří si ke vzbuzení soucitu dávali ufnukaný název exulanti. Studii by si měli přečísti nadšenci pro české luteránství 17. století. Jinak by se dívali na ně i na jeho propagátory. Ba i sám Komenský by se jim jevil v jiném světle. Vždyť též viděl ve Švédech spásu vlasti.

Dočítáme se, že nějaký pan kapitán dostal od pozemkového úřadu přidělem les Babu u Kosmonos a Chudopes ve výměře 116 ha. Věříme, že věnovat se správě lesa je výhodnějším a vděčnějším zaměstnáním než execírovat s rekruť. Nezbude, než abychom i my, učitelé, žádali nějaký ten zbyláček. Snad bychom na něm též dovedli hospodařit, když to dovedli bývalí sklepníci, šoféři a lepiči známek z pražských novin expedici.

Je to možné? Ve »Věstníku katolického učitelstva« se píše, že abiturienti z roku 1926, 27 a 28 nemají místa. My však na Hlučínsku již 14 dní jsme bez učitele, protože prý p. inspektor A. Novák v Hlučíně nikoho nemá. Také ve na Hlučínsku čekají na učitelskou sílu. Či se na Hlučínsko nikdo nechce hlásit? A jak zde potřebujeme právě katolických učitelů!

»Dvě věci jsou, k nimž nesmí býti katolík lhostejným: Škola a tisk. Kdo k těmto otázkám je lhostejný nezaslouhuje jména uvědomělého katolíka.«

(Biskup Ketteler).

Pedagogické šílenství. »Jestliže na obecných školách byla a jest udržována koedukace jako východisko z nouze, rozhodně zklamala na středních školách. Snad i ti rodičové, kteří by se jí zastávali, jistě by od ní upustili, kdyby mohli dobře nahléd-

nouti do jejího zákulisí. Možno-li vývoj hochů a děvčete do nějakých deseti, jedenácti let naznačit rovnoběžkami, nastává u obou skupin v době puberty takové roztržství, že dávají do jedné třídy obě skupiny, je pedagogickým šílenstvím.« Prof. Nákolau v úvodníku Národ. politiku č. 230.

Hodinová manželství. »Převážná většina, ne-li 95 proc. veškerých tak zv. pokrokářských vymožeností ztroskotala, neosvědčila se, zklamala. Tak se zdá, že i koedukací dospívající mládeže jako by začínalo cosi, co sportem, modou, dancíngy, bary atd. vede k omrzlosti rodinného života, k rozvratu rodiny, k rozvodům, k rozlukám, až vyvrcholí v oněch, takřka »hodinových« manželstvích v SSSR a zakončuje chuligánstvím.« (Dr. R. W. Hynek v L. L. č. 193.)

Pojistili se. Časová brožura. Napsal a vydal red. R. Kudrna v Ml. Boleslavi. Množství dokladů o hospodářství okr. nemoc. pojišťoven, většinou soudně ověřených. Dílko si rád přečte i kdo není továrním dělníkem. Učitele bude zajímati porovnání příjmu úředníků nem. pojišťoven s příjmy jeho. A nejsou to maturanti ani aspoň absolventi nižší střední školy, ale řemeslníci, kteří nechali řemesla, případně i bez jakéhokoli vyučení. Cena 5 Kč.

Vilímekův Jízdní řád republiky čsl. pro zimu 1928-29 právě vyšel. Cena 9.60 Kč.

Ku podivu jest, jak mnoho dobrého působí dobrota. Co dobré je, nezůstává samo, ani zlé. Čímž jiné dobrými nebo jiné zlými, a ti zas jiné a tak dále. Jako kámen do vody hozený činí kruhy, jež jiné, širší kruhy tvoří a ty působí opět jiné kruhy, až nejzazší z nich dostoupí břehu. Téměř všechno, co je dobrého na světě, takto tuším, jako by padáním přišlo k nám z dob vzdálených a ze středisk dobroty často neznámých. (S. Smiles, Charakter 101.)

A. Gerling píše ve své knize: »Umění koncentrační« tuto chválu zpovědi: »Katolická církev projevila zavedením zpovědi docela eminentní porozumění pro psychologii a naznačila správnou cestu k

sebevýchově. Zpověď předpokládá koncentraci, přísný pohled do nitra vlastního a vypočítání všech hříchů uvádí zpovídalčímu na paměť, že má chyby a kde třeba nasadit páku sebevýchovy.« Prof. Schölkora »Životem« č. 30.

Federace není federací. ČOU odepřela ZÚS účast na první schůzi delegátů federace a ZÚS odepřel zase účast ČOU na »Pedag. týdnu«.

Prý jen samé nosy a výnosy, ale přece něco od vlády, píše »Český učitel« a dále, aby prý se neřeklo, že učitelé k jubileu ničeho nedostali, vydali katoličtí biskupové pastýřský list, vzpomínající i národní školy. Vtip, jako pěst na oko.

Co dělá Chýna? Jezdí po jednotách a všude mají pak svátek. Dle »Čes. uč.« i v pátek a sobotu. — Který ošl. má tolik feriálních dnů?

Kéž jsem, Bože, agrárníkem — (ovšem tím pravým, s polnostmi). Postěžují-li si, že se mi zle vede — u nich toto znamená, že není právě možno dávat dosti desetitisíců do záložny — tuoty časopisů budou tuto zprávu rozhlašovat do světa a křičet: »Zdražit řepu, zdražit obilí, zdražit dobytek, zvýšit subvence!« Řekne-li učitel, že s nedostatečným platem nemůže vyjít, je odbyt s úsměškem, nenajde-li se dokonce darebák, který mu vmete ve tvář urážku.

Jen před zrcadlo, když se ústa křiví. »Čes. učitel« napsal: »Od tří let uplatňuje se ve školství politika. Ošl. mohou se dnes stát lidé, kteří zkoušky pro obč. školy vykonali s podezřelým chvatem, na měšť. škole se sotva ohřáli, jejich kvalita mravní a charakterová je zcela pochybná, o kvalitě vědní nelze u nich vůbec mluvit, ale měli politickou legitimaci. Potáčí se po okresích, trousí laciné rozumy a halí se v intriky.« Imu, pánové, je tomu tak, ale jen ruku na srdce. Byla před 7 lety skutečně parcelace i ve školství, stačila jen legitimace a byl hned zbytkový stateček, třeba i v min. školství. Ale páni socialisté, přátelé hesla »Jen dělit«, neuměli na statečcích hospodařit a právě proto se dnes musí zase sočlovat.

Pro ně z Přemyslovců prý jen Boleslav — ne sv. Václav. »Český

učitel« napsal: »Školská bilance za 10letí je pasivní, pouze obč. naukou s ruč. pracemi lišíme se od dob předpřevratových. Ale hned o stránku dále čteme: »Vliv učitelstva jako stavu poklesl.« Čím tedy?

Nezaměstnaným abiturientům katolíkům. Docházejí zprávy o Slovensku, že je tam nedostatek učitelstva. Hlaste se o místa u škol. referátů v Bratislavě.

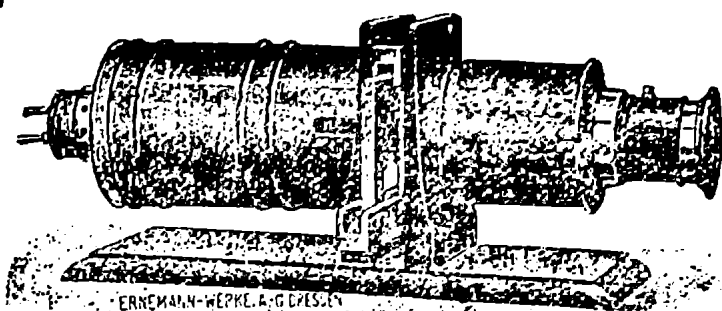
Svaz pokrok. učitelstva na Slovensku manifestoval pro republiku takto: »Je třeba, aby poměry v organizaci lidového školství byly změněny ve směru osvobození veškerých vedlejších vlivů.« — Odpověď luďáků: »Je třeba osvobodit Slovensko od pokrokařských českých vlivů.«

Ve Věstníku USU na Moravě (pokrokovém) chce nám někdo vykládati něco o inteligenci. Snad je to jako nedávno v »Čas. čes. obce učit.« opět nějaký absolvent vysoké školy pedagogické, kterému nejsme dosti inteligentními my, obyčejní maturanti, snad dokonce takto odbočil od své obvyklé práce, podávání vysvětlení o životním a požárním pojištění pan starosta spolku Roupec, říd. učitel v Blížkovicích. Námi to ovšem nehme.

Obráťte se na jinou adresu. »Nár. osvobození« v čís. 278. napsalo: »Dověděli jsme se z informovaných míst, že nově jmenovaný zšl. Štěpánek je příslušníkem lidové strany. Zšl. má mnoho příležitostí v osobním vlivu »posloužit« přání polit. straníků, budeme sledovat jeho počínání.« — Jak a kde se o tom »posloužení« »Nár. osvobození« dovědělo? Zšl. lidovec (i kdyby byl některý jmenován) nebude kopírovat a nebude jej třeba sledovat.

V důsledku úvodníku min. čísla píše se nám: »Ano, s těmi nejmladšími kolegy se nejhůře vychází a co teprve, když přijdou ti z t. zv. vysoké pedagogické školy? Na bílovickém okrese už dříve byl nucen uspořádati nejstarší aktivní řídící přednášku o slušném chování.«

Do celého nákladu vloženy jsou reklamní přílohy známé dobré firmy Václav Francůlek v Čes. Třebové, s níž jsme již dlouho ve spojení. Doporučujeme.

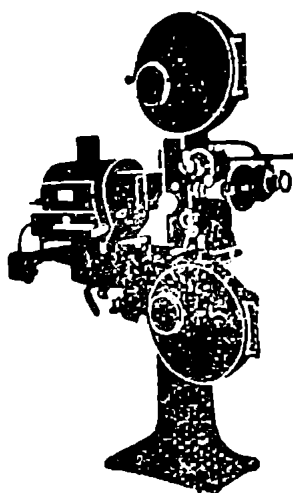

ZEISS-IKON

SKIOPTIKONY

různých typů a modelů.

ŠKOLNÍ POMŮCKY pro vyučování pomocí filmů a diapositivů.

KOSMETA OZAŘOVACÍ LAMPY

(jako horské slunce),

jakož i veškeré kinosoučásti a potřeby dodává největší speciální závod v čsl. republice

RUDOLF STUHLICK, PRAHA II.

u Půjčovny 4. Telefon 30439. Telegr. „Kinofoto“.

Vyžádejte si bezplatné nabídky a prospekty. V závodě vám mohou různé stroje kdykoliv nezávazně předvésti.

Závratná čísla. Učit. jednotka v Bystřici p. H. konala valnou hromadu za účasti 17 členů, v Telči 17 členů, na členské, na valné 13 členů, v Prostějově 32 členů (valná sch.). Naše odbory, poměrně slabší, vykazují větší účast na schůzích. Je to známkou, že rosteme a že je u nás více jednoty a zájmu. Nemáme členů, kteří by u nás byli z pohodlnosti, aby měli pokoj, vyhlídky a p.

Učitelské platy jsou stále ještě otevřeným problémem. Nejsou zařazeny do státního rozpočtu, ba není dosud ani dohody, kdo má být právním nositelem těchto platů (čili zaměstnavatelem učitelstva). Je nutno stále na to upozorňovat, poněvadž nejistota nepřispívá k uklidnění a vzpruze učitelstva. Jsme pro to, aby osobní náklady na učitelstvo nesl stát. Min. školství sám uznává, že nelze sáhnouti k nepopulárním a nesociálním prostředkům jako je na př. školní plat neb jiné dávky.

Porád ohřívají, co psaly katol. noviny za války. Máme schovaná čísla »Lidových novin« a jiných po-

krokových časopisů z let 1916 a 1917, jak se tehdy předbíhaly v projevech věrnosti a loyálnosti k Rakousku a Habsburkům (na př. při smrti Františka Josefa I.). Katolíci vykonali v republice pro konsolidaci poměrů více než ti, kteří hledají na nich skvrny v minulosti, aby zakryli na sobě skvrny v přítomnosti.

Organisace pokrok učitelstva pořádají jubilejní schůze. Zem. šk. rada dává účastníkům dovolenou na den schůze. Zváni jsou učitelé obecných, měšť. škol, neorganizovaní a přátelé školy. Katolické organisace zvány nejsou. Nevadí, my si vykonáme (a mnohé odbory už vykonaly) sami jubilejní schůze, v nichž zajisté bude více upřímnosti, vřelosti a opravdové jednoty.

Nestrannost. Okr. školní výbor v Místku nejen že doporučuje připsen z 16. října všem učitelům jubilejní schůzi »Komenského«, nýbrž »očekává plnou účast«, tedy všech učitelů, i katolických. Jsme zvědaví, zdali by doporučoval plnou účast na jubilejní schůzi katolických učitelů.

Příznačné. V neděli 21. října bylo slavnostní zahájení provozu na trati Vsetín-Bylnice. V Horní Lídči na stanici byla odhalena pamětní deska přes. Masaryka. Promluvil četní odborníci a členové nár. shr. Sen. Hrejsa (repub.) udělal z proslovu čistě programovou řeč politické strany. Bylo to všeobecně odsuzováno. Posl. Vičánek promluvil přílehlavě.

Dnešní posice katolické politiky je dle ČČOU velmi, velmi nakloněna. Svědčí o tom i to, že prý — »jestliže pro všechna lidská důležitější povolání zvyšuje se všude požadavek hlubší, všeobecné i odborné přípravy školní, činí snad ředi- ně kněžské povolání výjimku.« — (Snad proto, že na theologické fakultě v Praze a v Olomouci bylo bohoslov. studium prodlouženo na pět roků. Pisatel měl tedy napsati: čestnou výjimku!)

Člověk se mnohem více zdokonaluje prací než čtením. Smiles.

LITERATURA

Nakladatelství Anima v Brně: Duše Chudáčka Božího. Legenda tří druhů a Zrcadlo dokonalosti sv. Františka z Assisi. Str. 240, váz. 21 Kč. »Znám velmi mnoho františkánské literatury, ale knížka tato mne okouzila jako nikdy jiná. Kniha nesmí chyběti v knihovně žádného kněze, žádného řeholníka, žádného básníka, spisovatele, umělce, inteligenta, bibliofila.« P. Bláha. — **Mariánské hymny.** Přeložil dr. Alfr. Fuchs. Díl I. Str. 132, 12 Kč. Předmluva překladatele seznamuje nás celkově s mariánskou poezií, dílo samo jest pak velikolepým holdem Matce Boží.

Fr. Sokol-Tůma, V. K. Jeřábek, Fr. S. Procházka (Člověk a dílo.) Monografie o spisovatelích. Pěkně vypravená dílka s ilustracemi. Po 9 Kč.

Nakladatelství J. Birnbauma v Brně: Jar. Streit: Mikuláš a čert na mámluvách. Mikulášská fraška se scénou pro rozdávání dáreků. Lidová oblíbená hra vyšla již ve II. vydání. 5 Kč. — **Honba za milionem.** Vese-

lohra o 3 jedn. Dle A. Gans-Bachmanové napsal K. Frey. Přel. B. Kyselý. 7 Kč.

F. J. Kuber: Jejích strýček. Veselohra z lázeňského života o 4 jednáních. Práce jiho-moravského národního pracovníka vyšla sice již před lety, zaslouhuje, aby byla opět častěji uváděna na ochotnická jeviště. Objednávky vyřizuje A. Kuberová ve Veverské Bítýšce. Cena 8 Kč.

Ve známé sbírce učebnic řeči »V 1000 slovech« nakladatelství A. Neuberta v Praze započala vycházet učebnice španělštiny, která jistě se setká s talkovými sympatiemi veřejnosti jako ostatní, dosud zde vyšlé učebnice. Sešit po 3.60 Kč.

Poznání, ilustr. sborník soustav- ného sebevzdělání. Ve dvojsvazku 9.-10., jímž jest ukončen II. díl, setkáváme se s články MUDr. Kar. Drimla, prof. dr. J. Plíhala, doc. dr. J. Velíška, dr. K. Róna, dr. V. Santholzra, prof. J. Vrabce, prof. K. Paula, prof. C. F. Pryknera, prof. dr. F. Hýbla, J. Mikše, M. Jonáše, Eug. Nozara. Velmi cenný obsah. Vydává nakladatelství Elzevir v Praze, Václavské nám. 49.

Slovanská knihovna Slavie přináší ve svazku 9. Ant. Strašimirova Svatební rej, obrázky současného Bulharska, ve svazku 10. Jul. Germana Ivončino štěstí, dokončení polského románu »Ivonka«. Svazek 10 Kč. Dobrá sbírka, kterou možno doporučit do knihoven.

Ústřední Legio-nakladatelství v Praze XII. Jaim Mir: Paměti k smrti odsouzeného. Přelož. dr. O. Dubský. Autor »Paměti« hrál za války vynikající a důležitou úlohu. Ač rodem Španěl, vykonal mnohá důležitá poselství pro Belgii. Líčení jeho příhod je cenným historickým dokumentem. 240 stran, 20 Kč. — **Albénic Cahuet:** Masky zlatých očí, román. Přel. dr. O. Dubský. Jedno z nejlepších a nejčtenějších děl velkého současného romanopisce, jehož mimořádný úspěch vysvětluje nejen dramatické zpracování děje, ale i historické osobnosti v románě vystupující, maršál F. A. Bazaine a spisovatelka M. Baškynčevová. 180 str., 17.50 Kč.

Nápoj, jež rodiče s dobrým svědomím mohou dát dětem, jest

Kathreinerova sladová káva Kneippova!

Tisíce lékařů ji doporučují, zvláště pro děti v útlém věku a dospívající mládeži.

Jest a zůstává nejlepším rodinným nápojem

Dbejte zde uvedeného původního balení. Kathreinerovu kávu nikdy nelze obdržeti volně vyváženou.

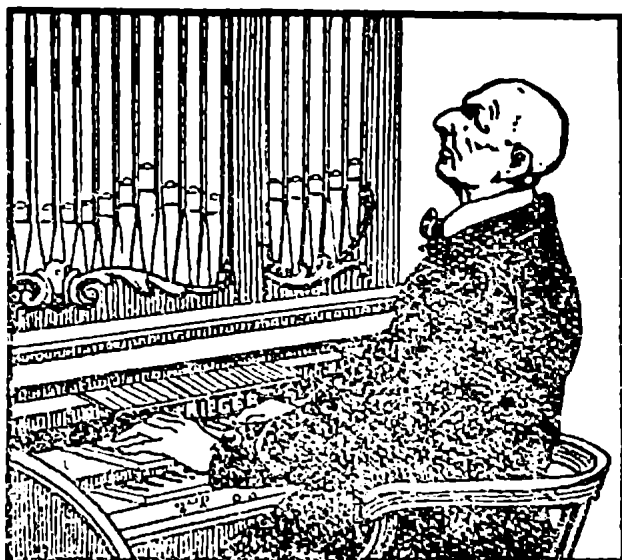
Záchrana vlasů KRINOGEN (bylinný výtažek) zamezuje vypadávání vlasů, podporuje jejich vzrůst, čistí pokožku, odstraňuje lupy. Úspěch dokázán četnými dopisy, které byly předloženy redakci „Věstníku“. Doporučeno lékaři. Láhev 12 Kč.

ANNA KUBEROVÁ, LUHAČOVICE, v zimních měsících VEVERSKÁ BÍTÝŠKA.

Nesmrtelný Bruckner a všichni virtuosi na varhany tří generací hráli na **varhanách „RIEGER“**

a nadchli se vždy jejich čistým zpěvným zvukem a imponující souzvučností. **Světové jméno Riegrových varhan** bylo právě docíleno touto nepředstí-
žitelnou krásou zvučnosti, ne-

Bruckner na svých „Riegrových“ varhanách.

jako koupě varhan, objednávají varhany své povinnosti dbalé komitěty a zasvěcení jen u firmy

dostižným materiálem, velmi přesným přizpůsobením měřítek a rozměrů všech nástrojů, jak velkých, tak i malých a individuální řešení výplně všech prostor varhanových. Stejně pečlivě jsou zpracovány všechny součásti varhan, na čemž pracuje osvědčený a vyzkoušený sbor 6 úředníků a 150 speciálních dělníků, kteří všichni uplatňují zde školenost a zručnost od generace ke generaci. Toho na důkaz jsou k dispozici četná nejvyšší vyznamenání a nesčetná díkůvzdání prvotřídních autorit všech kulturních států světa. Jelikož nic není takovou věcí důvěry

Bratři RIEGROVÉ, Krnov.

Je to největší a nejlépe zařízený umělecký ústav Evropy, který za 54 let dodal přes 2300 nových varhan, počet, který žádnou jinou firmou ani přibližně nebyl dosažen. - Kostelní nábytek, elektr. zásobování varhan vzduchem, prospekty.

VĚSTNÍK

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO
ORGÁN ŘÍŠSKÉHO SVAZU KATOL. UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO.

Vychází dvakrát měsíčně kromě prázdnin. Redakce, administrace a expedice v Přerově, Blahoslavova 41. Roční předplatné 25 Kč. Číslo účtu pošt. šekového úřadu v Praze 208.349. - *Kdo si ponechá 2 čísla, je považován za odběratele.*

**Dne 2. prosince konají se volby do zemských a okresních zastupitelstev. Řekněte katolickému lidu, že jeho stranou jest jediné
československá strana lidová!**

Š K O L N Í N Á B Y T E K

vyrábí odborný závod

FRANTIŠEK TALLA V PŘEROVĚ,

Žerotínovo 20.

Vlastní vynálezy.

Prospekty zdarma.

Nakladatelství Československé akc. tiskárny, Praha II., Panská ulice 1., doporučuje: Konstantin Volařík, řídící učitel v Místě: „Prvouka“. Příručka pro učitele při vyučování. Cena Kč 8.—, a od téhož autora: „Vlastivěda“. Cena Kč 9.

Jelikož zákonem předepsaných knih pro realie zavedené do obecných škol, prvouka a vlastivěda, není ani pro učitele ani pro žáky, musí učitel podle různých pomůcek sám celoroční rozvrh učiva sestavit. A tomu účelu nejlépe Vám vyhoví nabízené příručky, které Vám za Kč 17.— zašle výše uvedené nakladatelství.

Podnikatelství staveb, kapitální stavební rada

Ing. FERDINAND RUDOLF, architekt a stavitel,

přísežný soudní znalec Zemského civilního soudu v Praze. Ústřední kanceláře: Praha II, Palackého náměstí číslo 2. Telefon číslo 42774.

Projektuje a provádí veškeré stavby pozemní, hospodářské, průmyslové, činžovní, stavby monumentálních a spolkových budov, konstrukce železobetonové, stavební dohledy, adaptační práce, speciální opravy chrámů a budov historických. Stavební dozory nad prováděnými stavbami.

Zaručeně pravý včelí med la jakosti,

vysoce výživný a léčivý, pocházející z krajiny bohaté léčivým rostlinstvem, zasílá vyplaceně 5 kg s plechovkou za 115 Kč včelařství „APIS“ v Šumicích u Uherského Brodu. Přesvědčte se o vzorné poctivosti této nabídky!

NOVOTNY TÝNIŠTĚ n. O. KOBERCE NÁBYTEK
Rozpočty zdarma!

Milovníky přírody a přátele rostlinstva upozorňujeme na náš nový katalog „Okrasných dřevin a bylin“ spolkových zahrad průhonických, který zasíláme na členy společnosti zdarma, na nečleny za režijní cenu a to za neilustrovaný Kč 5, ilustrovaný Kč 10, včetně poštovného. Jest opět krásně a vkusně upraven a překvapí každého zájemce bohatým obsahem; pojednává vedle české a latinské nomenklatury a rodových názvů též o pěstění, stanovišti a květenství a jest proto vděčnou příručkou pro přátele přírody a hlavně flory. Příhlášky přijímá

Dendrologická společnost spolkové zahrady v Průhonících u Prahy.

Návštěvy spolkových zahrad jsou v každou dobu vítány.

KŘIŽÍK A SPOL., PRAHA XII., ANGLICKÁ 7.

TOVÁRNA VEŠKERÝCH
DRUHŮ ŽELEZNÉHO A
MOSAZNÉHO NÁBYTKU.

Tovární sklady koberců, záclon, linolea, nábytkových látek atd. — Vlastní výroba prošívání pokrývek, zdravotních polštářů, žíněnek a matrací.

TELEFON ČÍSLO 30725.

Odborné pokládání linolea.

Při odvolání na tento insert 5 proc. slevy.

Učitel a úmornost jeho korespondence.
Chcete řešit vhodně tento problem?
Pořidte si

REMINGTON PORTABLE

psací stroj pro domov i kancelář.

Levnou cenou a splácením v měs. splátkách umožňujeme zakoupení každému.

REMINGTON, psací stroje spol. s r. o. **BRNO,**
Česká 24. — Telefon 1186.

Ceník zdarma, franco.

Jindřich Hrbáček:

„Hold církvi“,
smíšený sbor s doprovodem
orchestru neb plana (harmo-
nia). Slova od *Fr. Hanzelky*.
Vhodný sbor pro akademie,
slavnosti i pro jiné příležitosti.
Doporučeno kritikou. Provést
možno i s malým orch. obsa-
zením. Partitura 4 zpěv. hlasy,
14 orch. hlasů, klavír. dopro-
vod 23.50 Kč. Zaslá skladatel
Přerov, Blahoslavova 41.

VĚSTNÍK

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO.

Obhájcové učitelstva.

Jest jich tolik, že by se nezasvěcenci zdálo, — učitelství, toť učený ráj. A zatím! Učitelské, t. zv. pokrok. organizace vzaly si patent na vysílání zástupců učitelstva do místních škol. rad, do okresních školních výborů, komisí, do zemských školních rad, ba i do ministerstva některé prosadily, však výsledky práce takto delegovaných nejsou někdy zrovna uspokojivé. V místních škol. radách netroufá si mnohý z nich oponovati prostému občánkovi, jedná-li se o hájení práv učitelstva; ještě tak o odstranění křížů ze tříd, o zvaní k Husovým oslavám a k uzenkovým trucprůvodům v den Božího Těla, to má řeči až nazbyt. V okresním školním výboru, v kvalifikační komisi, to teprve nejde rázněji se ozvat. Co by tomu řekl pan hejtman, pan inspektor? Proto mlčí, mlčí. Snad také by se tito dobráčkové při nejlepší vůli na delší řeč nezmohli. Jak se však do těchto funkcí tito »smutní rebelanti« dostali? Proč je tam učitelstvo vyslalo? Inu, musilo se tak státi. Pan X. byl dlouholetým jednatelem okr. jednoty, jeho činnost — rozesílání pozvánek na členské a výborové schůze — měla za samozřejmý následek, že musil býti »do něčeho« vyslán. Pan Y. byl členem výboru jednoty, pan Z. prvním bezvěrcem na okrese, pan M. prvním, kdož z učitelstva přešel k českoslov. církvi. To vše přece dokazovalo jich výtečnou kvalifikaci!

Ještě spíše zástupcové »pokrokových« stran, z velké části také obyčejně učitelé, se ozvou, jedná-li se o stavovské otázky. Vědí, že mají za sebou strany, nebojí se proto; snad mají také respekt před vedením své strany, která by je odvolala, kdyby nebyli náležitě agilními.

Tak daleko to došlo s organisacemi, kdysi slavnými. Žijí již jen ve vzpomínkách na doby uplynulé, kdy dovedly zahřmět, brala-li se učitelstvu jeho práva.

Jiný případ: Řady mladého učitelstva jsou bez zaměstnání. Vyzve okresní učitelská jednota přesloužilce k uvolnění místa pro novou generaci? Tak na učitele-varhaníka (ovšem v katolickém chrámě) by si ještě troufala dupnout: »Buď přestaneš hrát, neb od nás pryč!« (Mohl by ovšem přejíti k čechoslovákům, luteránům, Židům.) Divme se však netečnosti organisací k abiturientům v této otázce! Vždyť sami jich předsedové drží se míst zuby, nehty, i když dávno si svá léta vysloužili a mají rodiny zaopatřeny. —

Zástupcové učitelstva zasedající v zem. šk. radách, případně tam neb i v minist. úřadujících, a delegátů vysílání do občas svolávaných různých porad, jsou téhož rázu. Rozpaky a veselost způsobí výrok jedné

polkronkové paní kolegyně v poradě svolané lonského roku do ministerstva, když do nejdůležitějšího jednání zvolala: »To by ale byla reakce!«

V organizacích, které tak vypadají a tak hájí zájmů učitelstva, není místa pro toho, kdo jest nekompromisním a kdo chce jítí vpřed bez polkronkování organizačním modlám. Učitelé a učitelky pevných zásad jdou proto k nám — do organizace založené na zásadách katolických, zásadách spravedlnosti.

K desátému výročí naší samostatnosti.

Jako učitelé a vychovatelé mládeže jsme spoluvůrci budoucnosti národa a tím i budoucnosti státu. Cítíme svou obrovskou zodpovědnost před lidem, z něhož jsme vyšli, s nímž žijeme a jehož děti vychováváme. Na uplynulých 10 let můžeme pohlížeti s klidným svědomím: vykonali jsme vše, co bylo v našich silách. Musili jsme kráčetí proti proudu, který se snažil vzíti rodičům právo na výchovu vlastních dětí; šli jsme proti němu v řadách prvních bojovníků, vědomi jsouce si toho, že bojem za spravedlnost hodnými se stáváme svobody.

Oslavujeme první desítiletí státní samostatnosti vzpomínáme všech národních učitelů a kněží, kteří nenárodně kladli na oltář vlasti svou povinnou práci ve službě národa. Z půdy jimi zkypřené, zvlážené jejich potem, vyrostl strom naší svobody. Vzpomínáme také s úctou a vděčností těch, kteří tento strom zalévali svou krví, i jejich vůdců, především našeho prvního presidenta, jež Prozřetelnost postavila nejen v čelo našich vojsk, ale i v čelo našeho samostatného státu. Kéž dlouho ještě jest mu dopřáno zdraví a sil k prospěchu naší milé republiky.

Na prahu nového desítiletí prohlašujeme, že i dále pevně budeme hájiti náboženského základu výchovy, pro něž se prohlásili všichni vážní myslitelé minulosti i přítomnosti, vědouce dobře, že náboženství křesťanské je nezbytností lidstva, bez něhož začíná mravní rozklad národů, a tedy i úpadek států. Vítáme budoucí reformy, které usnadní a zdokonalí výchovu mravních charakterů na základě živé náboženské víry. Do služeb takových reforem stavíme se bezvýhradně, jsouce přesvědčení, že národ, vychovaný na tomto základě, dovede si svých vychovatelů nejen vážiti, ale i jejich poměry právní a sociální upravití tak, jak toho zasluhuje stav, který formuje duševní život generací.

Směle kupředu za duševní zdraví a sílu národa a tím k rozkvětu a šťastné budoucnosti našeho státu, republiky československé!

(Projev vyškovského krajského odboru, který možno považovati za projev veškerého katolického učitelstva čsl.)

Bohumil Boček:

Vlastivědná mapa.

Známe všichni, jak to bývá: zeptáme se ve škole děti na nějakou osadu 2-3 hodiny daleko od nás — odpověď čekáme marně. Neznají polohy, neznají cesty ani směru, nemají prázdných představ. Dovedou jmenovat přítoky Labe a Dunaie, odříkají evropské ostrovy, znají výšky šumavských hor a sibiřské řeky — a při tom zabloudí s celým procesím na cestě do Žarošic, poutního místa, sotva několik hodin vzdáleného.

Tu není něco v pořádku — vinna je škola.

Příliš mnoho verbalismu, málo praxe, samé memorování, málo terénu.

Neškodilo by vzíti si poučení z pěkné anekdoty o inspektoru, který se ptá ve škole na Australii — za dědinou mu pak musí chlapci ukázat cestu do sousední vsi.

Škola musí žactvo naučit zacházet s mapou, musí je naučit mapu milovat, to jest, mapě rozuměti. Může se tak státi jen praksí, v krajíně samé. Nástěnná mapa je pro tento účel skoro bezvýznamná. Každý žák musí mítí příruční mapu okresu.

Než přiznejme spravedlivě: jen menší část okresů má tyto mapy k dispozici. Co mohou dělati školy ostatní? To, co dělaly dosud — nic!

Speciálku dětem dáti nelze, je nesrozumitelná i dospělým. Předpokládá

praktickou znalost topografie. A řeknu přímo: podezřele málo ji užívají i mnozí kolegové. Ani generálky se do národních škol nehodí. Čtou se sice snadněji, nepředpokládají u členáře tolik teoretických znalostí, ale jsou strašlivě přeplněny. Mapy turistické a jiné hoví obyčejně jen jednomu účelu. Vilimkovým schází terén a názornost, Plesingrový vyhoví nanejvýše cyklistovi nebo automobilistovi, kterého kromě silnic nic v kraji nezajímá.

Každý okres má mít mapu, pro účely vyučovací zvláště upravenou, má mít svou zvláštní mapu vlastivědnou. Bude to příruční mapa, určená pro vycházky, v ideálním měřítku 1:100.000, rozměru jako speciálka, mnohobarevná, líbivého vzhledu, názorná, velmi podrobná, úplná a přesná, ale i snadno čitelná a přehledná, vyhovující požadavkům pedagogickým i věcným a estetickým. Musí povědět o kraji co možno nejvíce, rozhodně více než mapy vojenské.

Kromě úplné situace, sítě vodní a komunikační soustavy orientačních výškových bodů, plasticky šrafovaného terénu a ploch lesů bude obsahovat údaje o počtu obyvatel jednotlivých obcí a jejich národnosti, udá, zda v místě jsou úřady poštovní, telegrafní a telefonní, úřady okresní, četnické stanice, praktický lékař, poučí o existenci a druzích škol národních i středních, udá počet jejich tříd, vysvětlí zkratkami u všech průmyslových podniků druh výroby, u silnic vyznačí pravidelnou autobusovou dopravu, udá místa význačnějších bitev, jména a stanoviště zaniklých obcí. Dále bude obsahovat nejen jména význačných hor a kopců, ale i názvy polních tratí, pokud mají význam kulturně historický nebo jsou jinak zajímavé, bude mít nejen samoty a podobné osamělé objekty, ale i kříže, význačné studánky, lomy, hliníky, památné stromy a podobné.

Zkrátka — chápeme, že mapa má poučiti nejen o tvářnosti a zevnějšku krajiny, ale i o poměrech, že má být mapou v jistém smyslu univerzální a co nejvíce praktickou.

Vím: požadavky mnohé a někde i protichůdné. Možná, že též namítnete: Zase jen teorie, taková mapa se v praxi vůbec nedá udělat, nemůže být zároveň podrobná i přehledná, absurdum!

Nuže, byl učiněn pokus. V říjnu vyšla vlastivědná mapa okresu hustopečského, která měla realizovati uvedené požadavky. Mohu říci, že byla dobře přijata a že má úspěch na trhu. Kdo se o věc zajímá, dopiš, pošlu mapu ochotně za režijní cenu. (3 Kč — 7barevná litografie. Adresa: Boh. Boček, učitel, Uherčice, p. Hustopeče u Brna.)

Poznámka redakce: Mapa okresu hustopečského je skutečně velmi pěkná a účelná. Vyhovuje v každém směru Paškovi láce! Doporučujeme ji všem.

Kříže ve školách.

Dnes obíral se nejvyšší správní soud otázkou výzdoby škol. místností, mezi něž se čítá i zavěšení křížů ve školních učebnách. Že, pro formální stránku nedošel nejvyšší správní soud k řešení merita, čímž by se odklidilo mnoho sporů mezi farou a školou, hlavně v menších obcích a zanikly by mnohé nepříjemnosti z podstaty uvedené otázky vzniklé.

Případ je tento: V Kamenici n. L. usnesl se učitelský sbor v konferenci na tom, aby nebylo vyhověno přání místních příslušníků lidové strany, aby kříže v učebnách byly trvale vyvěšovány. S usnesením tímto projevila souhlas i místní školní rada, když jí bylo oznámeno. Proti tomu podali tři členové učitelské konference námítky okresnímu škol. výboru a po jejich zamítnutí odvolání k zemské školní radě i k ministerstvu školství. Oba školní úřady potvrdily zamítavé stanovisko okresního školního výboru.

Nejvyšší správní soud pojednává o stížnosti, jež proti rozhodnutí ministerstva školství podali totiž členové konference (Mašát a spol.), obíral se nejdříve otázkou legitimace a uznal, že členové konference učitelské nemají legitimace, aby proti usnesení konferenčním stěžovali si před nejvyšším správním soudem.

Paragraf 147. řádu školního a vyučovacího dává členům učitelské konference právo, aby, pokud nesouhlasí s usnesením, dali své odchýlné mínění do protokolu a žádali, aby protokol byl předložen okresnímu školnímu úřadu. Tímto postupem vyčerpávají právo, dané jim zákonem a nemohou být ve svých subjektivních právech dotčeni (jak vyžaduje podaná stížnost k nejvyššímu správnímu soudu), jestli jejich námítky úřad zamítne.

Ačkoliv nejvyšší správní soud, jak již uvedeno, nerozhodoval o meritů věci, přece z dnešního líčení je zřejmo, že se jeho názor shoduje s nynější praxí, podle níž budou vyzdobeny učebny. (Tedy i o vyvěšování křížů v nich rozhoduje učitelská konference, která má své usnesení oznámiti místní školní radě, pokud se týče náboženských odznaků.) Členové učitelské konference, kteří mají jiné mínění, jakož i místní školní rada mohou jenom podat námítky nadřízeným školním úřadům, které s konečnou platností rozhodnou.

Bude-li zachováván přesně tento postup, nemohou nastati rozpory, které v mnohých obcích způsobují velké zlo a rozrušují občanské spoluzítí.

Tak psaly o projednávání kamenického případu Lid. noviny. Naproti tomu v odvolání (předloženo redakci k nahlédnutí) čteme, že prvním odvolání (z ošv. k zšr.) číslem 2166 aj. 1923 sama zšr. vyhověla (nařídila nové usnesení konferenční dle vyn. Šustova), čímž odvolací a dovolací právo členů konference — právo nevyčerpané (pro formu i meritum) sama uznala.

Druhé odvolání (z ošv. zase k zšr.) již zšr. zamítla a po ní i mšno., citujíc paragraf 147. řádu školního a vyučovacího — právo vyčerpané — což i nejvyšší správní soud potvrdil.

Meritum: Na okrese a škole i přes 90 proc. katolíků (v některých třídách i celých 100 proc.), ostatní vyznání talková, že jim kříž překážeti nemůže (českosl. a československé), tudíž »pod zodpovědností vychovatelskou pečlivě dbáti místních poměrů, šetrný a taktický postup, snažiti se o svorné spolupůsobení s domem otcovským, v úctě mají přesvědčení jiná; tedy talké náboženská« atd. **zůstalo nerozhodnuto.**

Proto, činí-li některé listy denní k rozhodnutí nejv. správního soudu poznámky, »názor nejv. správ. soudu shoduje se s nynější praxí, bude-li se zachovávat přesně tento postup, nemohou nastiti poměry, které v malých obcích způsobily zlo a rozrušují občanské spoluzítí« — musíme poznamenati, že s talkovouto praxí a v talkových případech nemohli by býti katolíci spokojeni a musí se domáhati, aby, dokud vynesení Šustovo zůstává v platnosti, učitelské konference, místní školní rady a okresní školní výbory rozhodovaly dle všech odstavců zmíněného vynesení (dbáno bylo i merita).

Našincům.

*Silen je ten, kdo sám stojí!
Jestli však se silní spojí,
zvíťzí pak v každém boji!*

ORGANISAČNÍ HLÍDKA

Náš požadavek, aby čl. stranou lidovou bylo prosazeno imenování jednoho z organizovaných moravských učitelů a učitelek za člena zemského zastupitelstva setkává se ve všech kruzích se sympatiemi. Všeobecně se uznává, že již na kandidátce měl někdo z nás býti a že křivdu jest odčinitu aspoň imenováním. Tak mluví ovšem lidé

spravedliví a dobré vůle, kteří mají na mysli rozkvět katolické učitelské organizace a tedy i úspěch v boji za katolickou školu. Někteří z vlivných činitelů tohoto názoru slíbili nám proto též již své přispění. Našli se ovšem i jiní páni — bohudík jen v počtu zcela mízivém, — kteří se diví naší žádosti a namítají, že na zem. kandidátce mají katol. učitelé již svého zástupce — profesora a že i mezi imenovanými členy bude — možná — opět profesor. Výmluva tato nás ovšem naprosto neuspokojuje, tak jako by neuspokojovala rolníky, které by měl zastupo-

vati statkář a živnostníky, jimž by byl dáván za zástupce továrník. — Ostatně těm několik málo pánům profesorům, členům naší učitelské organizace asi sotva napadne chtít zastupovat daleko četnější učitelstvo; víme, že mají smysl pro spravedlivé samostatné uplatnění se každého stavu. — Ještě naivnější jest výmluva, že zástupci katolického učitelstva jsou kněží, již na kandidátce postavení. Prý jsou také učitelé. — Víme, že ti, kteří takto mluví, jsou si sami vědomi toho, že jich námitky jsou až příliš za vlasy přitaženy. To platí i o těch, kteří říkají, že mezi jmenovanými nebudou mít zástupců jednotlivé stavy. Mělo se nám tedy dáti zastoupení hned na kandidátce! Krajské odbory pohovoří ve svých prosincových schůzích o tomto předmětu a pošlou v případě ohrožení zdárného výsledku našeho požadavku na přísluš. místa své projevy. Katol. učitelstvo nechť zastupuje opět učitelé! Výchově asi učitelé též rozumí, rovněž i ostatním otázkám, jež se budou v zastupitelstvu projednávat.

Kroužková schůzka ve Val. Kloboukách. Členové kraj. odboru uh. brodského, působící poblíž Val. Klobouk, sešli se ve čtvrtek 15. listopadu na první kroužkové schůzce ve Val. Kloboukách. Svolavatel kol. říd. uč. Trávníček, probíral některé důležité části uč. praxe. V čilé debatě a přátelském pohovoru pověděli si účastníci časové aktuality. Schůzka měla ráz přátelské, kolegiální besedy, již se účastnili též někteří přispívatelští členové, kněží. Talk jsou naše schůzky též myšleny. Nebudou to oficiální členské schůze odboru, nýbrž jen přátelské a informační schůzky členů na jednom okraji, aby se udržoval styk mezi členstvem, živější vědomí organizační příslušnosti. Každý člen jistě nashromáždí si dosti námětů k debatě. Jednáno též o uspořádání společné schůze odboru uh. brodského a vsetínského v Horní Lidči. Příhodná doba by byla v prosinci. Kroužkové schůzky se budou konati častěji vedle obvyklých pravidelných schůzí celého kraj. odboru.

Vyškovský odbor sešel se 8. listopadu v Křenovicích. Jednomyslně schválen projev odboru k 10. výročí státní samostatnosti. (Otisknut na jiném místě listu.) Usneseno zaslati výk. výboru čsl. strany lidové žádost o zastoupení katol. učitelstva v zem. zastupitelstvu — kol. J. Hrbáček. Kol. Kachlík zevrubně popsal a ukázkami doprovodil svůj postup v kreslení v 3. škol. roce. Dokázal důležitost soustavného a účelného vývoiku oka i ruky na četných pracích žákovských. Přednáška byla poutavá, poněvadž podáno v ní mnoho ze života pro život. Přednášející slíbil na příští schůzi pojednati o přípravě kreslířského materiálu, výrobě pastelek, tuše atd. Přítomen byl také známý spisovatel P. V. Ondráček, farář v Křenovicích. Mnozí členové jeví nedostatečný zájem. Chápeme obtíže komunikační, ale právě jimi se dokazuje nadšení pro dobrou věc a obětavost. Ať příště někdo nechybí. Nejbližší schůze bude asi 10. ledna. Oznámení přinese Věstník.

Z odboru vsetínsko-meziríčského. Schůze konané 17. listopadu účastnili se malá část členstva. Proto napříště bude odesláno každému členu zvlášť pozvání. Přednášel kol. říd. uč. Trískala z Hovězí o dějinách spolku kat. učitelstva. Přednáška nejvš. vhodná pro mladší učitelstvo, které ze vzoru svých předchůdců může čerpat sílu k překonávání překážek. Kol. Praxl podává zprávu o schůzi výboru mor. spolku, načež bylo usneseno, abychom dle vzoru jiných odborů žádali, aby do zem. zast. byl vyslán jako odborník kol. J. Hrbáček. Usnesení bude odesláno vedení strany a na j. příslušná místa. Poněvadž se budeme ucházeti v okrese vsetínském o zastoupení v okr. škol. výboru svým členem, bude nutno rozdělit odbor na vsetínský a val. meziríčský. Za tím účelem bude svolána mimořádná valná hromada 8. prosince t. r. o 14. hod. ve Vsetíně. ek

Těšínský odbor konal první členskou schůzi v novém školním roce 18. listopadu v klášterní škole v Orlové. Zavítali k nám kol. Hanželka a dr. K. Černocký z M.

Ostravy. Kol. Hanzelka probral věci organizační a starovovské. U-pozornil nás zvláště, abychom se domáhali práva na zastoupení naše v kvalifik. komisích v okrese a talké v krajské lidové radě. Dr. Čermocký pronesl pěknou přednáš-ku na téma: »Pozorování a posu-zování duševních schopností u dětí věku školního«. Přednáška zvláště mladým kolegům poskytla mnoho cenných poznatků pro za-čátek jejich učitelování. Schůzi navštívilo 21 kolegů a kolegyn, 5 řádových sester, 2 profesori, 1 ka-techeta a ještě mnozí se omluvili. Vidno z toho, že odbor těšínský, ač nedávno založený, čile se vzdmáhá. Na ustavující schůzi bylo nás 13 a na tuto schůzi bylo po-zváno již přes 40 kolegů a kole-gyn. Zvláště potěšitelným zjevem je, že vedle starších kolegů vstu-pují do našich řad kolegové prá-vě vyšli z ústavů a již od počátku nebojí se veřejně vystupovati a hájiti práv katolické školy i kato-lických učitelů. Polkroková orga-nisace učitelská, která sleduje náš každý krok, musí nás uznati za rovnoprávnou učitelskou organisa-ci na Těšínsku, jež se bude domá-hati svých práv jak ve škole, tak i při obsazování učitelských míst. Proto, mladí přátelé, není se čeho bátí a jen vytrvat v práci, kterou jsme tak zdárně započali a jen tou vytrvalostí a svědomitostí dosáh-neme toho, čeho si přejeme. Další naši práci Bože zdař. Š

Uh. hradištský odbor kat. učít. konal měsíční členskou schůzi 1. listopadu za účasti 41 členů. Na schůzi nově přistoupili 4 členové. Hlavní referát měl kol. posl. Vi-čánek o školské politice v posled-ní době. Stručně se zmínil o uči-telské pragmatice a nových po-vinnostech z ní vyplývajících. Pak předvedl v hlavních rysech návrh lidového klubu o reformě učitel. vzdělání. Návrh se v mnohém kry-je s návrhem vládním. Zavádí 5-leté pedagogické akademie, úplně rovnocenné se středními školami, resp. 6. ročník pro učitele škol měšťanských. Absolventi pedago-gických akademií mohou vstoupiti na kteroukoliv fakultu vysoké školy jako řádní posluchači. Ná-vrh dobře promyšlený a přijatelný

katol. učitelstvu. Po delší rozpra-vě o zemských a okr. volbách jednomyslně přijata a odeslána výk. výboru lidové strany násle-dující resoluce: »Odbor katolické-ho učitelstva na uh. hradištskou (62 akt. učitelů a učitelek a 14 řádových učitelek) žádá výk. vý-bor čl. strany lidové, aby mezi členy zem. zastupitelstva země mor.-slezské vládou jmenovanými byl na návrh strany odb. učitel J. Hrbáček, redaktor »Věstníku kat. učít.« v Přerově. Je to výborný pracovník učitelský, odborník ve věcech školských, který studoval k seznání berního systému a stát. hospodářství vůbec též státní úč-tovědu (vykonal příslušnou zkouš-ku) a má již i část právnických studií (s I. státní zkouškou). Kat. učitelstvo i katol. škola by v něm vždy měla výborného zastánce.« Resoluce ihned odeslána. Učitel-stvo katolické, má-li plnit své po-slání, musí míti na odpovědných místech více schopných svých čle-nů, kteří dovedou aktivně zasáh-nout do školské politiky, jinak naše úsilí o změnu ducha na ško-lách je marnou námahou. Čk

Kolik je papežů?

*Jediný jest v mravech, více
neomylný papež Říma;
u nás tisíc neomylných
papežů je à la Chýna.*

V. Dr.

ROZHLEDY

Akce, mající za účel prosaditi navržením Čsl. strany lid. jmeno-vání jednoho z řad katolického u-čitelstva morav. za člena zem. za-stupitelstva, jest v plném proudu. Skoro všechny krajské odbory poslaly o tom Ústřední politické kanceláři svá jednomyslná roz-hodnutí. Některé význačné osob-nosti slíbily již své přispění, uzná-vajíce náš spravedlivý požadavek, který není jen k prospěchu orga-nisace, ale i našeho ideálu školy. Pokud se nám ale zdá, určitě pá-nové zase naopak nepřejí nám při-liš. Nediceme dnes pronášet o ních a o jich práci kritiku, neb doufáme, že se ještě umoudří. Za-staralé názory, protěžování oblí-benců tak často ve vlastním pro-

spěch, znemožňování uplatnění se toho, kdo má chuť pracovat, toť vše škodí straně a musí proto přestat. Netečnost vedoucích činitelů k moravskému katol. učitelstvu přinesla již první výsledky katolickému hnutí ne právě příznivé. Že nás nevidějí na kandidátkách, z toho pokrokový učitelský tisk vyvozuje, že jest nás jen mizivé procento. Takové jest tedy mínění o naší síle po veškeré oné horlivé organizační činnosti posledních let. A přece sotva by bylo možno tvrditi, že některá jiná polit. strana má mezi svými příslušníky nějak zvlášť nepoměrně větší počet učitelstva než strana lidová. K úsudku tomu snadno dojdeme, uvážíme-li, že tak zvané pokrokové učitelstvo jest z největší části ve čtyřech politických stranách, kromě těch, kteří jsou u živnostníků, komunistů a ve straně práce. — Mnoho též jest politicky neorganizovaných. Zemské kandidátky obou soc. stran vedou učitelé; divíme se pak, že učitelstvo se k nim tak kloní! Učitelé-agrárníci budou v četných okres. zastupitelstvech — socialisté ovšem také. Musí tedy i naše vedení uznati, že my, katoličtí učitelé, chceme se ve vedoucích korporacích rovněž uplatniti. — V Čechách se vyšlo katol. učitelstvu více vstříc. Jest tam patrně pro ně více porozumění; jsou jemu vyhrazena místa 5., 7., 18. Očekáváme proto aspoň částečnou nápravu dosavadního, u nás obvyklého nedoceňování návržením na jmenování našeho kandidáta Jind. Hrbáčka a také zasažením se o opravdové uskutečnění návrhu.

Zavedení některých nových učebných předmětů, pro které se učitelstvu nedostávalo studijní předpravy, působilo většimě těžké rozpaky při vyučování. Učitelstvo maminoze stejně jako ostatní občanstvo nedovedlo se bezpečně orientovat v chaosu myšlenkových proudů, z kterých rostly a rostou zápasny náboženské, národnostní, hospodářské a sociální, načež docházelo ke konfliktům, prýstícím z kolise služebních zájmů, aby učitel zachovával nestrannost a osobního zájmu učitelova na zachování obecných ob-

čanských práv a svobod.« (Minist. rada K. Buzek v »Pedag. rozhledech«.) Zavedení nových předmětů je dílem pokrokového učitelstva. Nikdo jiný je nechtěl, ani úřady, ani lid. My jsme před novotaami varovali. Co si nadrobili, to mají. Alfons Štastný z Padařova by o tom řekl své obvyklé: »Jenom tele volí svého řezníka«.

Prosba. Věstník mor. píše: »Mluví se v poslední době mnoho o tom, že strana lidová získává učitelstvo. Ač se nedá upírat, že hlavně mladí kolegové dávají se materiálními výhodami zlákat a dělají farářům orelské ministranty a kostelníky, přece je jich jen mizivé procento« — atd. Prosíme slušně, aby nám pisatel poukázal, kde jsou ty materiální výhody, jež tolik lákají. V té dnešní platové mizerii by to byla pomoc dobrá. Či snad některý pokrokový pán soudí dle sebe též nás? Jak tomu dávno, co nám soucitně vykládali, že u lidovců se nikdy nedostaneme k veslu neb k tučnějšímu soustu, a dnes, neuvěřitelně, máme materiální výhody. S tím kostelnictvím je to zrovna takové. Víme, že někteří pokrokoví kolegové dělali opravdové a skutečné kostelníky při bohoslužbách čechoslováků, ale o kostelníčení našeho kolegy nevíme.

Učitelská pragmatika není zcela tak špatná, jak si myslíme, tak nás poučuje pokrok. učitelský tisk. Napřed byla výtvozem persekucní éry rakouské r. 1917 přebarveným na nynější poměry. Potom se poznalo, že byla tehdy dělana i pro Němce, že tedy není v ní tolik persekucního ducha. To nynější vláda by vymyslela něco horšího, reakčnějšího. Na konec se přišlo na to, že vlastně byla dělana hned před r. 1914 pro úředníky a že i nynější vláda při její aplikaci se tázala učitelských organizací po návrzích, že je v ní tudíž i trochu demokratického ducha. Zajímavý myšlenkový postup. Proč? Aby se vždy chytla voda potřebná na mlýn.

Zajištění světového míru dle dánského gen. Hohna. »Po uplynutí 10 hodin od vyhlášení války mají býti mobilisováni všichni poslanci, ministři, král nebo presi-

dient a celé jejich příbuzenstvo, počínaje věkem 16 let a posílání do předních linií k pěchotě, která útočí na nepřitele. Totéž vztahuje se i na vysoké úřednictvo a ženy vysokých kruhů. Z nich má býti utvořen ošetřovatelský sbor, který musí vykonávat službu těsně za přední linií. Postup v hodnosti bude každému zaražen a nikdo z nich nesmí si činiti náhradu za válečnou službu. Každá válčící země má zmobilisovat 5000 mužských voličů, ozbrojit je a kdyby se »honorace«, t. j. poslanci, ministři a jim podobní zdráhali bojovat, přinutit je k tomu násilím.« — Při talkovém zařízení byl by ovšem, ihned konec každému pomýšlení na válku.

Málo mladých učitelů je ve schůzích pokrokov. organizací, jak poukazuje insp. JUDr. Mrázek. Je prý nutno uvažovat, kterak je získati pro organizaci. Je jisto, že mladé netáhnou harašivá hesla pokrokářství, které dožívá svou epochu. Starší, z éry liberalismu let devadesátých a prvního desetiletí 20. věku, nemohou pochopit, že dnes vanou mladými dušemi jiné proudy než opotřebované a jak se strany pokrokové je přiznáno, též zdiskreditovaná hesla pokroku. Můžeme směle říci, že značný proud mladých táhne k nám buď zjevně, přistoupením do organizace neb aspoň v duši a v srdci.

Přiznávají, že musejí »všelijak vábit a lákat mnohé na manifestace (rozuměj proti reakci), protože je ohrožen jen duch, idea školy a to se jim nezdá dosti závažným důvodem. Nejedná se přímo o hmotnou stránku«. (Věstník Ú. S. U.) Kdyby se jednalo o hmotnou stránku, byla by patrně účast větší.

Absolventka klášterního ústavu. »Na okresu T. byly ustanoveny 3 absolventky klášterního ústavu. Jedna věnčí stále ve třídě kříž, druhá fňuká, že má daleko do kostela a třetí, která by se nejráději celý den se zátky modlila a vodila je na procesí, posílá rodičům dětí 1. školního rokem lístky, »aby rodiče učili děti doma číst«. Patrně nabyla v klášteře talkových didaktických znalostí, že by lépe uděla-

la, kdyby žactvo na duchu nemrzačila a nechala vyučování být, když to neumí. Školy republikánské potřebují učitelů a učitelek a nikoli celfotrů a svíčkových bab. Učitelstvo je ve škole proto, aby učilo a nikoli rodiče.« — Talk píše o vás, kolegyně cítění opravdu katolického, moravský Věstník USU. To je aspoň tón hodný pokroku. A přece ještě tak mnohé iste u nich. Prvč z jich organizace, a pojdte k nám! U nich není pro vás místa. Řekněte to těm, které jsou dobrými katoličkami, ale v našich řadách dosud nejsou!

Protěšek. Tři učitelky pokrokové ne z klášterních ústavů. — Jedna má ve třídě jako v chlívku (stěny od ohryzků, jimiž děti po sobě házejí), druhá fňuká, že »v těch hloupých horách není žádné zábavy, člověk si pořádně ani nezatančí«, třetí uštěďřovala pohlavěk těm dětem, které ji pozdravily křesťanským pozdravem. A zde by se mohlo připojit říkání, jakých učitelů naše republikánská škola potřebuje a nepotřebuje...

My učitelé stále se oháníme inteligencí, vzděláním, kulturním posláním, chceme samosprávu, komory. Málom který stav je však organizačně tak roztržten jako právě my. Což mají poštovní úředníci-středoškoláci dvě organizace s puncem pokrokovým a katoličkou? Mají je úředníci lesní, berní, mají je stavitelé? O inženýrech, advokátech, lékařích, ba vysokoškolácích vůbec ani nemluvíme. A přece tito přísluší k různým politickým stranám, jsou různého přesvědčení. Ve stavovských organizacích jsou jednotni. Kdy se upraví poměry talk, aby učitel, opravdový katolík, nebyl v »pokrokovém« spolku učitelském šikanován? Snad nikdy. Vždyť ani pokrokový blok není jednotný.

Zákon na ochranu nájemníků chrání sice ty, kteří bydlí v bytech namnoze za totéž nájemné, které platili, když se do nich před čtvrt stoletím nastěhovali, ale znemožňuje, aby rodiny v posledních letech založené, našly přiměřeného útulku. Mezi těmito je palk nemálo též učitelů. Rádi bychom věnovali ne méně jak 3 či 4 procenta svého příjmu na bytné, jako to či-

ní nájemníci v t. zv. starých domech, ale také poměrnou kvotu, která se platila za byt před válkou, ale bytů není. Lidé se obávají věnovat úspory na stavbu domů, když již jednou s těmito nabýli špatných zkušeností. Je proto i zájmem učitelstva, aby v těchto poměrech nastala změna a tak zv. ochrana co nejdříve zmizela.

Disciplína. Výbory pokrok uč. org. předvolávají si na některých místech kolegy, kteří chodí do kostela — ad verbum audiendum. Jakého napomenutí se dostává takovým kolegům, nevíme, ale jistě ho zasluží. Proč takovým způsobem ruší organizační kázeň?

Celibát (glosy). Otázku celibátu nutno promyslet ze dvou hledisek: 1. Jak prospívá škole a výchově. 2. Jaký hospodářský prospěch plyne zúčastněným z jeho zrušení. O první otázce není téměř sporu. Uznává se, že i provdaná učitelka pracuje ve škole svědomitě, ano že se prohloubí její láska a pochoopení k dětem, zvláště má-li sama též děti. Materský cit oduševní její školní práci. Je to pravděpodobné, ano snad se tak často i děje ve skutečnosti. Záleží na povaze, na pílí a svědomitosti učitelky již před sňatkem. Myslím, že by se našlo málo případů, aby učitelka nesvědomitá před sňatkem stala se svědomitou ve škole po sňatku. Mladí kolegové často pocítí, že musejí trochu přitáhnouti za svou provdanou kolegyni, zvláště je-li tato provdána za řidičního. Pochopí sice, že manžel chce ženě ulehčit, ale přece se jim zdá, jak k tomu přijdou právě oni, aby to odnesli. Rozhodně je lépe, působí-li takoví manželé na různých školách. Druhá otázka je spletištější. Dvojitý příjem prospívá domácnosti. Prospívá i kulturnímu prohloubení. Je možno koupiti knihy, cestovat. Avšak ti s jedním příjmem také chtějí a musejí kulturně žít. Jde jim to těžce, jsou roztrpčeni. Žena přináší své služné muži věnem. Je to pravda. Ale což každý si vezme ženu s věnem? Není mnoho případů, že právě učitelé a úředníci, ideálně založení, ožení se s dívkami bez věna, i když není učitelkou neb úřednicí, a nemá tedy výdělek, jímž by na-

hradila věno? Lze snad nad nimi pokrčiti rameny a mysliti si: neměli to dělat? Zrušení delibátu odstraní mnoho roztrpčeností, ale na druhé straně mnoho roztrpčení rozselo. Bylo by nutno zjistit, kdy bylo trpkosti více, a dle toho jednati. Rozhodně by prospělo zvýšiti finanční schopnost manželů, aby nemusili spoléhati na výdělek manželčin. Je u nás zaveden systém rodinné mzdy. Nemohl by se poskytnouti přiměřený přírůstek ženatým, aby jejich ženy uvolnily místa? Je to nepopulární, ale snad by v tom bylo přece něco zdravého. Poškození by byli ovšem ti manželé, kteří se brali jen ze spekulace na dvojitý příjem. — J. E. Trávníček.

Trávníček vynikajících německých psychiatrů a lékařů zaslalo říšskému sněmu k boji o náboženství ve škole tuto resoluci: »V době všeobecného a politováníhodného boje politických stran o školu a mládež podniknouti byl v neodpovědné početilosti útok i na skálu křesťanství. My podepsaní psychiatři a neurologové, kteří při svých denních povinnostech a při svém studiu chorobných stavů duševních nahlížíme v nejskrýtejší záhyby hlubin duší, varujeme hlasitě a rozhodně před zmenšováním víry v srdcích mládeže — byl jen v nejmenším stupni; v bouřích nynější doby je přece víra ta pro nás kotvou. Náboženství křesťanské jest a zůstane vždy filosofií, psychologií a mravností nauky společenské.«

Pokrokový tábor učitelský. (Dialog).

A. My jsme nejvyš pokrokoví, kdežpak stavy jiné — nepoddajné charaktery, naše cesty přímé. Neznáme my kompromisů, to jen církev římská ve svých řadách matrikové katolíky hýčká. My jsme ale spolek, víte, »ryze« pokrokových, stojíme jen o peníze »stoprocentních svojích«. Netrpíme ve svých řadách těchto »matrikových«, bylo by to porušením zásad pokrokových.

B. Vyloučiti »matrikové«?

Špatný to je nápad;
raděj oko zamhouřiti
nad ryzosí zásad.
Vždyť my nátěr máme
čistě bezkonfesní,
(dá-li Říman peněz,
jen ho klidně vezmi...!).
Myslíš, že můžeme žít
z chudého jen měšce?
Bez peněz nemáme fondů,
bez těch jde to těžce.
A tož: je-li třeba peněz,
slevme raděj z zásad.
Říman bude platit, mlčet...
není nad náš nápad.

V. Dražanský.

Revise pokrokových ideálů v národní škole. Univ. prof. dr. E. Rádl napsal dnes, tedy v době, která znamená rozklad a chaos v »pokrokových« řadách, krátké úvahy (Revise pokrokových ideálů v národní škole, vydala Akademická YMCA v Praze), jak zachrániti náš chátrající pokrok. Doznává, že současný neblahý stav v pokrokářství tkví v tom, že dnešní pokroková ideologie nevyhovuje. A »jest velkou vinou dnešních pokrokovců, že hledají příčinu neúspěchů jen v násilnosti, lstivosti a izpátečnickosti vedoucích politiků.« (Str. 5.) Je tedy nutno celý program našeho pokroku zrevidovat, aby pokrokářství, které není dnes u vlády, se vzpamatovalo, vnitřně zkonsolidovalo a přizpůsobilo se požadavkům doby. A tu za konditio, si ne qua non považují: zřici se definitivně pozitivismu se všemi jeho důsledky. Positivismus, který zdůrazňuje tento smyslový svět, má živelný odpor k metafysice. V důsledku toho zneuznává i náboženství. A dnešní »moderní škola« staví na pozitivismu, jakožto základu pokrokového hnutí. Naše učitelstvo je odchováváno v duchu pozitivistickém a jest nyní v pozitivistické praxi. Všechna ostatní svět však už dávno odhodil pozitivismus; dnešní filosofové inklinují k idealismu nebo jsou jeho neohroženými vyznavači. V tom smyslu jest tedy naše škola zpátečnická, nepokroková, její ideologie zastaralá. Rádl pak v dalších kapitolách mluví o tom, jak představoval by si nápravu. Jeho myšlenky jsou v lecčem zajímavé

pro učitele a originální. Zejména pozoruhodné jsou stati, v nichž mluví o volné škole, občanské výchově, vlastenecké a náboženské výchově. V poslední uvazuje, do jaké míry byl správný boj proti klerikalismu (jímž rozuměl se v praxi katolicismus) a jak moderní učitel postaví se k náboženství ve škole. Stará generace pokroková, která zvedla protináboženský boj, stavěla proti náboženské výchově výchovu v náboženství přirozeném, které popírá a cítí odpor k autoritě. Bylo zavedeno i do škol v novém předmětě: Občanská nauka a výchova. O Svoboda v Občanské nauce, str. 3., vyd. z roku 1922, píše: Církevní náboženství žádá mravní život, protože Bůh to poroučí, že on za dobré činy člověka odměňuje a za zlé trestce. Člověk takto vychovaný žije tedy mravně ze strachu nebo z vypočítavosti na odměnu na tomto nebo na onom světě. Člověk, žijící podle přirozeného náboženství nekonečně dobro za odměnu, ale proto, že jiného tím činí šťastným a spokojeným. Tato mravnost jest čistší než mravnost založená na strachu, a proto je úkolem republikánské školy... tuto občanskou (laickou) morálku do srdcí dětí vštípití.« — Tedy škola snaží se tu popřiti náboženskou autoritu, ale jen náboženskou. Ale proč, jaké má k tomu důvody? Když neuznáme autority, tedy pryč s ní ze všeho vyučování. Ale jak pak odůvodní učitel, že existuje Amerika, že náš stát je republikou, že prezident se jmenuje Masaryk? Vždyť učitel stále se spoléhá a odvolává na svou autoritu a sám svých poznatků také nabyl jen na základě autority v osoby, které ho učily. A vezměme život dítěte před školou. Otec, matka, sourozenci, kamarádi, učí je elementárním poznatkům — kolik to autorit! Dítě spoléhá na autoritu, jest to jeho přirozená vlastnost. Komenský praví, že děti opičátka jsou — napodobují tedy své autority. A pro náboženství a mravnost platí to též, co pro ostatní projevy duchovního života. Bez vyšších autorit nevěděli bychom ničeho o Bohu ani o

zákoněch mravních. Teorie o přirozeném náboženství je stejně nesprávná jako by byla nesprávná domněnka o »přirozeném zeměpise.« (Str. 76.) V tom má Rádl správný postřeh. Nětřeba vymýšlet nové formy jakéhosi svobodného náboženství; nám stačí křesťanství, s nímž dlužno počítati jako s danou skutečností, a jemuž třeba učiti. Proto žádný moderní učitel nemůže se obejít bez znalosti náboženských pojmů, bez bible. A poučení o křesťanství nutno zařaditi do vyučování. »Jaký to nerozum,« praví Rádl, »poučovati dítě o Osvětovém svazu a neřici mu, k čemu je kostel, proč umřel Pán Ježíš?« Tím prý také odrazí se útoky proti nenáboženskosti školy. Nutným postulátem toho, aby učitel mohl dítěti náboženské pojmy sdělovati, jest, aby do výchovy učitelovy zařazená byla také výchova náboženská. Svítá tedy i u nás? Jest ovšem otázka, která čtenáři Rádlovy knihy nutně musí ukázati: Nestane se učitel, který čte bibli, svatého Otce, horlivým a vroucím katolíkem? Na to se asi zapomnělo. Jest to zoufalý pokus o záchranu pokrokového programu.

Není nad důslednost.

(Věnováno p. insp. Dr. M.)

*Není třeba mezi Bohem,
lidmi prostředníka;
není třeba církve,
kněze, varhaníka.*

*Když tak k tobě mluvím,
pokrokový bratře,
nepatřil to tobě
pouze římské chátře.*

*V československé jest církvi
třeba prostředníka,
učitel dělej,
kněze varhaníka.*

V. Dr.

ZPRÁVY

Posl. Šafranko byl odsouzen tr. senátem v Užhorodě na 3 měsíce pro pobuřování a pro hrozbu ke vzpouře. (Komun.) To je aspoň zákonomodárce.

Kol Bartoš, dosud náměstek starosty v Lipníku n. B., byl zvolen

v těchto dnech starostou města.

Frant. Topič, známý pražský nakladatel a knihkupec, dožil se 22. listopadu 70 let. Současně slavil 45 let své nakladatelské činnosti.

Na kolegu, jenž byl shora doporučen zvláštní péčí okr. škol inspektora, přišel se inspektor za 2 roky podívat 25krát a nakonec mu přece jen navrhl známku velmi dobrou. Zamyslete se. Není o učitele, ale o veřejnost. Okr. škol inspektor neúřadoval v místě školy, musel přijíždět. Časté inspekce vzbuzovaly jistě mnoho zbytečných dohadů. Není možno, aby byl býval dán pokyn k tak nápadnému dozírání. Musíme varovati před každým přeháněním, které vzbuzuje nedůvěru občanstva ke škole. (Měšť. škola.)

Jubilejní známky. »Literární noviny« a s nimi i Věstník mor. zastavují se nad tím, že na jubilejních známkách je kněžský Velehrad, brněnský dóm, schwarzenberská Hluboká, Schází prý už jen Svatá Hora, Stará Boleslav a Buchlov, sídlo hr. Berchtolda. — Jistě by se špatně nevyjímala ani Sv. Hora, ani St. Boleslav na jubilejních známkách. Jsou to místa bohatá umělecky i historicky. A jistě pro náš národ znamenala a znamenají více než naivní údiv »Literárních novin«.

Staré říkání o klerikálech po válce ohřívá Věstník ÚSU. Škoda místa na taková říkání. Mohli bychom psáti o pokrok. učitelích, kteří dnes propagují Masarykovy ideály, jsou kovanými republikány, ale do převratu oddané sloužili širší vlasti rakouské, úředně »jezdili« po jiných. Tak jeden — byl zástupcem narukovaného ředitele — rozsazoval učitele v konferencích přesně dle služební hodnosti a oslovoval přesně dle instrukcí už tehdy historii náležejících slovních c. k. inspektorů, »pane zatímni odborný učitel, pane výpomocný...«

Dohled na učitelstvo, hlavně na jeho činnost mimoškolní, vykonávají předsedové agrárního dorostu a agrárních organizací. Stalo se na př. na venkovském okrese u Prahy, že ministr, agrárník, ptal se na činnost učitelstva mezi li-

dem předsedy agrárního dorostu a ne okr. šk. inspektora. (Učitel-ské noviny.)

Rádi bychom věděli, proč je tolik tlačenice do správy Dobytčí pojišťovny, ač tato ještě vůbec není zřízena. Je to starostí pánů »od agráru«, aby republika měla hodně dobytečka.

Co jest s Čsl. červen. křížem? Dovídáme se o něm nějaké divné zprávy. My, učitelé, jsme z velké části pracovníky v této instituci a máme tedy zájem na tom, co se děje na nejvyšších místech.

Berních úředníků je v republice 1500, nás učitelů desetitisíce. Kdo má však větší vliv na řešení svých stavovských záležitostí? My či oni? O nás se většinou jedná bez nás, u nich je tomu jinak. A ne- jsou všichni středoškoláky.

K čemu připodobniti dnešní čes- kou pedagogickou a didaktickou literaturu? K obrovské hromadě hlíny, již nánosili nádeníci, kteří ale o sobě říkali, že jsou starviteli. Jen tu a tam jsou kvádry, ovšem ty jsou skryty pod sypaným ná- nosem.

Šel jsem s matkou přes pole. Byli jsme ohuďi. Obuv byla dra- há. Sezuli jsme střevíce. Na cestě bylo kamení. Píchalo mne to. »Ma- minko, mně to píchá do nohou.« žaloval jsem. »Dítě, nenaříkej. Jak to teprve Krista Pána píchalo, když šel bos na Kalvarii a nesl ještě těžký kříž, a bili ho a str- kali jím.« Kamení mne již nepí- chalo. — V. Kosmák.

Velikost vychovatelského povolání je v tom, že nás činí pečlivěj- šími v denních návycích, pozor- nějšími v řeči a budí nová před- sevzetí, jež nás vytrhují z nehyb- nosti vnitřního vzrůstu. V naší do- bě pro samou výchovu se příliš zapomíná na to, že neúčinněji se nevychovává přímým navádě- ním svěřenců, nýbrž nepřímou metodou sebevýchovy vychovate- lů. — Dr. Foerster.

Poměr Sokola k Orlům je asi 1:80. Až bude Orel tam, kde byl Sokol před 30 lety, pak s ním bu- de možno počítat. Dosud ještě ne. (Z výkladů fašistického orgánu Říš. stráže.)

Letní byty. Otyři vysocí úřední- ci mín. zeměd. trávili letní byt

ve státním zámku »Chlumu« u Třeboně, ministr zemědělství ve státním zámku v Průhoních u Říčan. Otěnáře by zajímalo vědět, jak velké nájemné tyto pánové platili a zdali by v příštím roce mohli také oni trávit v těchto místech svou dovolenou, je přece mezi nimi slušná řada ohuďasů a nemocných lidí. Nebo jsou státní objekty jen pro zdravím ikypící úředníky ministerstva zeměděl- ství? (Učit. noviny.)

Početnice. Vyrojilo se jich po převratě několik (přinucelk ještě víc). Nevázejte se na jednu, dě- lejte výběr, opatřujte si početnice své (příklady ze statistik místních a okresních, zemských a říšských). Obohatíte tak znalosti zeměpisné, národohospodářské a p.

Slavnostní schůze učitelstva na oslavu 10letého trvání republiky vyzněly na některých okresích cellkem ikladně, bez hluku. Na ně- kterých však byly vlastně demon- strační schůzi, v níž se účtovalo s reakcí a klerikalismem.

Některé učitele překvapuje, že mnozí předáci pokrok. učitelstva, též inspektori, kteří byli známí ja- ko rozhodní borci protiklerikální, doporučují v posledních dnech o- patrnost a umírněnost ve věcech náboženských, že vybízejí dokon- ce k tomu, aby se nebraly a ne- otupovaly dětem náboženské city a představy, jaké si přinesou do školy. Není to však nic překvapu- jícího. Je v tom trochu »rádlov- štiny« a trochu něčeho jiného.

Zdravou lekci dává pokrok. or- ganisacím býv. senátor Smrtka ve Věstníku ÚSU. Vypočítává právní i hmotné vymoženosti učitelstva po převratě, upozorňuje, že učit. organizace nepostupovaly taktic- ky správně, nýbrž zbrkle neroz- vážně. Pravi též: »Dlužno tudíž počítati s tím, že v politickém o- hledu nemá učitel dnes vůbec vět- šího významu nežli kterýkoliv ji- ný občan státní. S tím je počítati zvláště od té doby, když vydáno a propagováno bylo heslo vzdání se činnosti ve spolecích a různých národohosp. a veřejných kompo- nicích a institucích. Vliv učitelských odborů při stranách politických klesl téměř na nulu.«

Mohu konstatovati — píše J.

Smrtka, »že roztrpčení proti učitelstvu nad těmito zjevy (t. j. bojkotem vši kulturní práce a vystupování z koaličních stran) bylo dokonce větší ve stranách socialistických, nežli ve stranách občanských, což se ostatně ukázalo projevem brzkým odmítnutím daru stávkujícím se strany soc. demokratické«.

V redakci socialist. Učitelských novin sedí patrně tajemník svazu nájemníků. V posledním čísle aspoň čteme: »Vaše domácí je milostivou paní, protože vám milostivě přiráží na činži.« Nevhodný vtip, uvážíme-li, že velká část učitelstva jest vlastníky domů a domků, jež si zbudovala namnoze za peněz od úst utržený.

Un enfant triste est un triste enfant. (Smutné dítě — ubohé dítě). Mládež má se ráda smáti. Smích bývá často lepší než léky. Smích je ve výchově potřebný. Její nic nenahradí. Smích šíří srdce, ulevuje duchu, vyvíjí organismus, řídí povahu k pružnosti a podřízené orgány ke kázání. Dítě, které se nesměje, není ani upřímné, ani silné. — S. Brezanský.

»Zle je, zle«, nařiká Český učitel: V čele vlády v jubilejním roce černý šrámek; přátelé, je třeba radikálního řezu, aby se »husitský národ« zbavil římského jedu; rukou na srdce, kdo z vás je ještě v tom řím. ovčinci? ty, žena, děti? Vy všichni jste vinni, zodpovědní za dnešní stav; víte, co je vaší povinností v jubil. roce? ven, ven a to ihned z té římské!

Kdo vede venkovské učitelstvo? Donedávna chlubil se ústřední orgán ZÚSu v Čechách, že vůdcové jeho jsou venkovští učitelé. Inu, byli, ale nejsou. Jeden za druhým, jakmile se stal vůdcem učitelských mas, ihned pospíchal do mateřky Prahy. Tam se to přece lépe organizuje, zvláště když je k tomu dovolená. Zprávu tuto čteme v »Učitelských novinách«. — Nedieme se jí, víme, že »pokrok« je chytrý, ale rádi bychom měli vysvětlení o »dovolené«, o níž se nakonec děje zmínka. Zaslýchli jsme již několikrát podobné zprávy. Je-li pravdou, že organizátoři pokrokových organizací mají dovolené, chceme je i my pro naše

organizační pracovníky. Stejně povinnosti, stejná práva. O věci budeme se informovati.

Všechno pro sociální království Ježíše Krista! S tímto heslem vstupují v život Směrnice, praktické pokyny pro drobnou práci v laickém apoštolátě. Upozorňujeme na ně zvláště členy náboženských sdružení, mariánské sodály a sodálky, terciáře a terciářky a všechny, kteří by se chtěli věnovati drobné práci pro království Kristovo. Nepodávají pokynů soustavných, nýbrž jen řískry a náměty. Směrnice jsou pro pracovníky i pracovníce a pro ty, kteří, nemohou-li sami pracovati, touží aspoň býti informováni o tom, co se děje. Vycházejí měsíčně. Řídí je dr. B. Vašek, univ. prof. v Olomouci. Administrace a expedice Sestry Neposkvrněného Početí P. Marie, Přerov, Širava 7. Číslo 20 hal., ročně 2.40 Kč, poštou 25 hal., ročně 3 Kč.

Čteme: V »Čes. učiteli« č. 11., str. 176: Z předsednictva S. U. Čs.: Synodní výbor českobratrské církve zaslal nám projev nespokojenosti s naší účastí v t. zv. zápisové alcei, konané společně s »V. Myšl.« a s Č. O. Uč. Dále čteme projev p. min. školství, že stranic-ká příslušnost nemůže býti překážkou, aby kvalifikovaný odborník byl zši., k čemuž dodávají, že isi-li klerikálem, isi už také odborníkem. (Talkovým, jaké měli čeští socialisti ovšem ne — dodáváme my).

»Podávají si« min. radu K. Buzka za to, že napsal do Rozhledů: »K zavedení některých nových učebných předmětů nedostalo se učitelstvu přípravy a způsobilo velmi těžké rozpaky při vyučování, učitelstvo nedovedlo se orientovat ani když rostly rozpory národní, hospodářské a náboženské, nedovedlo zachovat nestrannost«.

Účast vázne dál. Dle »Čes. učitele« byl v Pardubicích sám Chýna, ale schůze jsou navštěvovány jen třetinou, neví se ta činnost, jaká byla před válkou. V N. Pace ze 110 bylo přítomno jen 27.

Pustili se do národ. demokratů. »Český učitel« píše: Protidemokratická byrokracie vystupuje různě, smysl celé politiky mladočes-

ké byl, že vymáhali dosažení čes. lidí do vídeňské centrály. (My v tom nic jiného nevidíme, jen dobro, když se i Rakousko přesvědčilo, že Čech je dobrým úředníkem.)

Citují Habrmána, že rozluka bude, ač není naděje na brzké usku-tečnění a ač se postoupilo značně vpřed (rodičům dáno zákonem na vůli, aby jejich děti i když při-náleží k církvi, do náboženství ne-chodily).

Co se to děje? Čsl. Červ. kříž uveřejnil v »Čsl. Rep.« 11. XI. 1928 prohlášení, v němž čteme, že za dobu 10leté činnosti byli jen čtyři úřední defraudace v obnosu 49,135 Kč 32 hal. Zdá se jim to málo!

Machar dostal od »Čsl. Rep.« odpověď na svůj projev na obra-nu tisk. svobody (pro volný pro-jev komunistů): nerozlišuje socia-lismus od komunismu ani čárkou, svlékl s uniformou generál. insp. čsl. armády i navřít svůj docela.

Sněmovali v Praze. 1. »Svaz« (27.000!?) starostou zvolen zší. po-slamec V. Beneš — resoluce: bez-odkladné aktivování vysokoškols. vzdělání, němčina povinnou, obv. měšť. školy, novelisování zák. č. 77-27 a č. 104-26, zachování zá-kona o celibátu, odloučení škol. úřadů od polit. správ. 2. Dále Č. O. U. — starostou opět řed. Wim-mer, místopředsdkyní sen. Pla-mínková. Resoluce: diferencovaná škola do 15 let. — K tomu při-psala »Čsl. Rep.«: Schůze oddě-lené, budoucnost teprve ukáže, pokud tyto výsledky je nutno za-počísti pouze na účast slavnostní nálady a pokud budou mít praktickou cenu trvalou.

Ohánějí se výrokem presiden-tovým: »celý svět volá po refor-mách školy a výchovány — obá-vám se, že jiné země nás přede-šly«, a citují i jeho výrok po pře-vratě »teď již nemusíme ve škole lhát«. — Naše stanovisko: My jsme nelhali a víme, že škola potřebuje spíše konsolidace než překotných reforem.

K celému nákladu přiloženy jsou reklamní letáky firmy **Pepa Máca**, Újezd u Brna a k čás-ti nákladu firmy **Srb a Štys**, Praha-Košice. Doporučujeme k prohlédnutí.

K větší části nákladu přiložena jest literární studie **Kleofáše Pis-toria** O d. sv. Havla do nedě-le, kteráž slove **Sexage-rima**. (Několik listů ze staré rek-torské kroniky.) — Vloženy jsou vplatní listky na úhradu vydání. Výtisk 2 Kč. Možno ještě zvlášť v administraci objednat.

Měšťanská škola klášterní (Mo-rava) přijme odb. učitelku II. od-boru, buď do konce škol. roku neb aspoň na kratší dobu. Hlaste se, kolegyně, ihned v redakci.

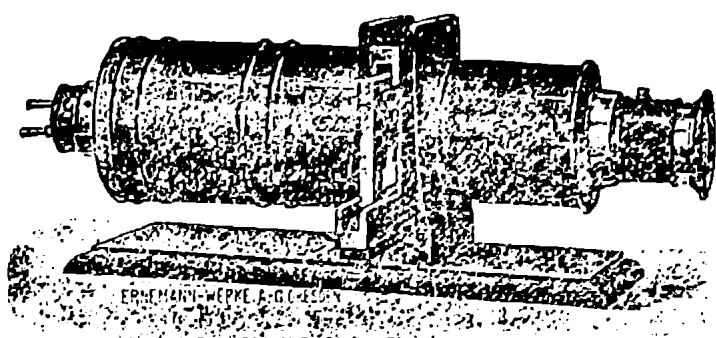
Dr. Hodža projevil na »Pedag. týdnu« názor o vytvoření jednot-ného typu školského. Rozřešení ú-kolu tohoto přineslo by pozem-štění škol. Zástupcům Svazu učit. čsl. sdělil své rozhodnutí řešit re-formu učitelského vzdělání na základě studia středoškolského, k němuž by se připojovaly pedago-gické semináře. Těchto by bylo asi o polovinu méně než dnešních učit. ústavů. My, katolíci, ovšem samozřejmě budeme žádati, aby jsme měli své semináře, tak jako máme dosud své učit. ústavy.

Komunista, učitel Homzl, bývalý režisér Osvobozenského divadla, smí se opět vrátit do Prahy a aby ničeho neztrácel z příjmů pražské-ho učitelstva a mohl se při tom cele věnovat režisérství, dostává i plnou dovolenou. Píše tak aspoň »Nár. učit.«. Též bychom talkové-ho něco mnozí z učitelů-lidovců potřebovali. Ovšem nám by se ta-kové dovolené sotva dostalo.

Kdo je vládcem Ruska? Kromě státní rady, které předsedá soudr. Rykov, je čezvyčarjka, které kdý-si předsedal Zimověv-Apfelbaum. Ale praví vládcové Ruska jsou ředitelé ruské státní banky, kteří mají v moci všechny finance bolše-vické vlády. Předsedou ruské ban-ky je Scheinmann, o němž se tvr-dilo, že odstoupil, a hlavním fi-nančním odborníkem je druhý ře-ditel Katzenellenbaum. Tato jmé-na jsou patrně z Tarnopolu. Zde mají židé ještě spleťtější jména, která nelze ani uveřejnit.

LITERATURA

Nakladatelství Českoslov. akc. tiskárny v Praze. Vl. Javořícká: **Ve víchřici života**, román.

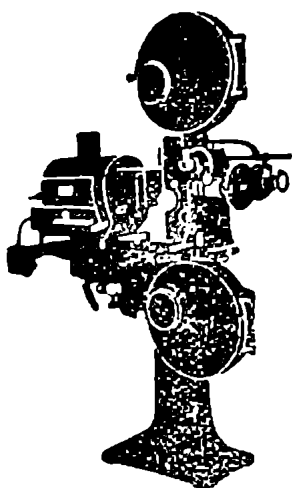

ZEISS-IKON

SKIOPTIKONY

různých typů a modelů.

ŠKOLNÍ POMŮCKY pro vyučování pomocí filmů a diapositivů.

KOSMETA OZAŘOVACÍ LAMPY

(jako horské slunce),

jakož i veškeré kinosoučásti a potřeby dodává největší speciální závod v čsl. republice

RUDOLF STUHLICK, PRAHA II.

u Půjčovny 4. Telefon 30439. Telegr. „Kinoloto“.

Vyžádejte si bezplatné nabídky a prospekty. V závodě vám mohou různé stroje kdykoliv nezávazně předvésti.

212 stran, 13 Kč. Oblíbená populární romancierka sáhla opět do ovzduší válečných let. Ve skutečné víchřici života s celou nepohodou, deštěm slz, bouří hněvu a blesky kleteb ocitá se mladičká vychovatelka, přesazená do cizího zcela odlišného prostředí židovské rodiny, kde získá sice přízeň, lásku i ruku syna, ale zároveň hněv a prokletí starého otce.

Nakladatelství L. Mazáče v Praze. Jos. Kaj. Tyl: Poslední Čech. 312 stran. Objemná tato novella došla plného ocenění ještě za života Tylova. Dostal za ni také velkou cenu Matice — 40 dukátů. Známa jest též ostrá a odměňavá kritika, kterou o ní pronesl K. Havlíček. Tento měl v jistém směru pravdu, viděl totiž daleko před sebe, zatím co Tyl pozoroval jen to, co se dělo kol něj. Přes to však ještě i dnes je toto dílo s oblibou čtenáři vyhledáváno.

Vydavatelstvo Slovan, knihovny Slavia (Českomor. podniky tisk. a nakladatelské v Praze). Sv. 9. Ant. Strašimirov: Svatební

rej. Obrazy ze současného Bulharska jednoho z nejlepších belletristů mladší doby (mar. 1870 ve Varně). — Sv. 10. Jul. German: I v o m č i n o št ě s t í. Dokončení polského románu »Ivonky«, o němž již dříve jsme referovali a jenž mimo jiné přináší vyličení krutých a fantastických dobrodružství bolševismu. Cena svazku 7.50 Kč.

Nakladatel. Fr. Šupky v Hradci Králové. F. J. Andrlík: Náš venkov. Lidové povídky. Dva svazky, každý o 320 str., a po 18.80 Kč. Šupkovy nakladatelství zjednáva si nemalých zásluh, že přikročuje k vydávání poutavých knih autora, který tak vhodně dovede psát pro lid. Ovšem prožil svůj život v jeho středu a tedy mu rozumí. Doporučujeme do venkovských knihoven veřejných i soukromých. Při odvolání se na »Věstník« 25 procent slevy.

Nakladatelství J. R. Vilímka v Praze. Karel Šípek: Za větrem. Humoresky, jichž drobní hrdinové zpovídají se ze svých dobrodruž-

ství, lásek a veselých příběhů, pohybují se zachycení v nejdůvěrnějších scénách svého života sousedsky nenuceně, s celým teplem svých duší, s celou směšností svých malicherností a podivnůstek. 25 Kč. — Edgar Wallace: *Dvěře se sedmá zámky*. — Pravý detektivní román, psaný ostatně bez jakékoliv přemrštěnosti, což jest jeho předností. Autor jeho bývá také zván králem detektivního románu. 20 Kč.

V. Svatohor: *Svatý Václav*. Vydal F. Hezina v Humpolci. Již jednou jsme upozornili na práci cennou a vhodnou hlavně pro nastávající období. Toto duchovní drama (5 dějství) mělo by se hrát na každé katolické scéně.

Volnost větší!

*Volnosti není víc a více —,
stále něco tlačí;*

*k čertu jděte s autoritou,
rozum můj mi stačí.*

*Ještě svírá kůže tělo,
těžko tak žít muži;*

*vezmi nůž a rozšíř volnost
stáhni stěla kůži!*

V. Dr.

DĚTSKÁ LITERATURA

Kája Mařík. V novější literatuře máme velmi málo knih o dětech a pro děti tak uslechtilé tendence, tak poutavých, tak vystihujících duševní úroveň dětí, jejich zájmy a jejich myšlení jako kniha F. Háje »Kája Mařík«. — Je to dle mého mínění líčení vlastního dětství spisovatele. Tak věrně a pravdivě je vystiženo dětství se všemi ryze dětskými nápady, zájmy radostmi i starostmi, že nikdo jiný by toho nedovedl tak plasticky, jako ten, kdo to sám žil. Ač velmi často nás rozesměje, je to humor čistý, jasný a nezabíhá do líčení rozpustilostí a různých klučkovin, jak často bývá. Kája je hoch upřímný a dobrosrdečný, vychovaný v prostředí katol. rodičů, prostými, ale nadanými od Boha vrozenou inteligencí a uměním vychovávat děti. Je velikou předností knihy, že docela přirozeně a nenuceně vyplývá z celé knihy, že krásný, příkladný život rodinný a čistá duše, uslechtilá povaha a

dobré srdce Kájovy jsou výslednicí toho, že hluboká a pevná víra byla základem a směrnicí jejich života. Kniha zasluhuje největšího rozšíření v našich rodinách, v obecních i školních knihovnách. — Tam se, pravda, těžce dostane, třeba její výchovný význam je mnohem větší a uslechtilější než mnohých knih, které jsou v žákovských knihovnách. »Kája Mařík« má 4 díly: I. líčí život Káji v I. třídě obecné školy, II. prázdninový, III. další třídy obecné školy a I. rok na reálce v Praze. I hodí se tyto díly již pro mládež obecné školy. Čtvrtý díl líčí Káju za staršího studia až ke svatbě s nerozlučnou družkou od dětství, Zdenou lesních — tedy pro měšť. školu a střední. — Doporučujeme knihu za dárek k vánocům místo všelijakých bezbarvých, nebo často protináboženských.

Knihovna mládí. Vydává nakladatelství B. Kočího v Praze. Svazek s ilustracemi 3 Kč. Dosud vyšlo: Rud. Medek: *František Starodružinník*. Vysvětlení o vzniku a životě legií, podané formou povídky. Boh. Schweigstilk: *Kašpárklovy pohádky*. Oživlí loutkoví hrdinové velmi děti pobaví.

Nakladatelství F. Topiče v Praze. K. V. Rais: *Z »Posledního léta«*. Poslední léto, jedna z nejkrásnějších knih pro mládež jest kronikou vlastního rodu spisovatelova a proto jest tolik prohráta vnitřním teplem a srdečností. 76 stran, 7.50 Kč. — Ferd. Strejček: *Výbor z české slovesné epiky*. Kniha obsahuje nejvýznamnější díla z naší epiky a jest proto jak dobrou studijní pomůckou tak i knihou poučnou. 96 stran, 10 Kč. — Ivan S. Turgenev: *Londonské zápisky*. Pět povídek vybraných z díla věčně svěžího a známého celému vzdělanému světu. 104 sr., 7.50 Kč.

Alfred Machard: Cvrček detektiv. Dobrodružství nejmladšího detektiva světa. Pěkná kniha, kterou můžeme dáti do rukou dospívající mládeže s jistotou, že před úplným přečtením nebude odložena. 248 stran s ilustracemi, 16 Kč. Vydalo nakladatelství J. R. Vilímka v Praze.

Kathreinerova sladová káva Kneippova

se po 35 let skvěle osvědčila!

„Kneippovka“ s mlékem jest ideálním nápojem pro děti, nemocné, šestinedělky a rekonvalescenty.

Jest velmi výživná a snadno stravitelná, bez jakýchkoliv škodlivých příznaků.

Pravá jen v původním balíčku s obrazem „faráře Kneippa.“ Nikdy volně vyvažována!

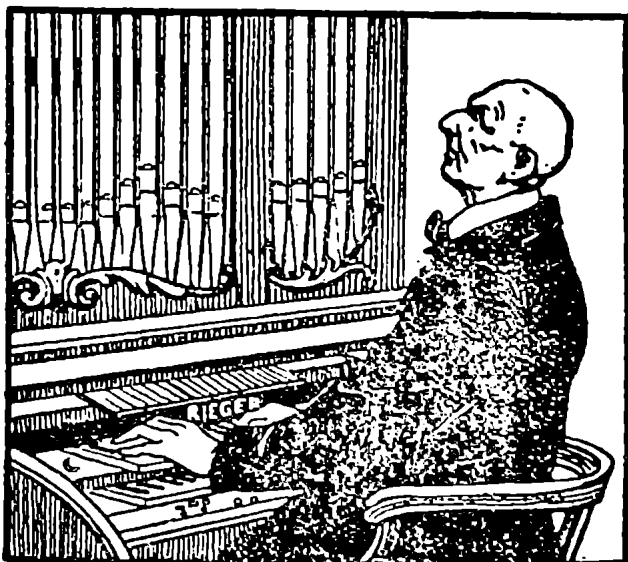
Záchrana vlasů KRINOGEN (bylinný výtažek) zamezuje vypadávání vlasů, podporuje jejich vzrůst, čistí pokožku, odstraňuje lupy. Úspěch dokázán četnými dopisy, které byly předloženy redakci „Věstníku“. Doporučeno lékaři. Láhev 12 Kč.

ANNA KUBEROVÁ, LUHAČOVICE, v zimních měsících VEVERSKÁ BÍTÝŠKA.

Nesmrtelný Bruckner a všichni virtuosi na varhany tří generací hráli na
varhanách „RIEGER“

a nadchli se vždy jejich čistým zpěvným zvukem a imponující souzvučností. Světové jméno Riegrových varhan bylo právě docíleno touto nepředsti-

žitelnou krásou zvučností, nedostižným materiálem, velmi

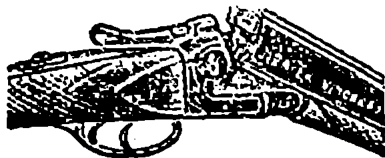

precizním přizpůsobením měřitek a rozměrů všech nástrojů, jak velkých, tak i malých a individuální řešení výplně všech prostor varhanových. Stejně pečlivě jsou zpracovány všechny součásti varhan, na čemž pracuje osvědčený a vyzkoušený sbor 6 úředníků a 150 speciálních dělníků, kteří všichni uplatňují zde školenost a zručnost od generace ke generaci. Toho na důkaz jsou k dispozici četná nejvyšší vyznamenání a nesčetná díkůvzdání prvotřídních autorit všech kulturních států světa. Jelikož nic není takovou věcí důvěry

jakokoupě varhan, objednávají varhany své povinnosti dbalé komitěty a zasvěcení jen u firmy

Bratři RIEGROVÉ, Krnov.

Je to největší a nejlépe zařízený umělecký ústav Evropy, který za 54 let dodal přes 2300 nových varhan, počet, který žádnou jinou firmou ani přibližně nebyl dosažen. - Kostelní nábytek, elektr. zásobování varhan vzduchem, prospekty.

Dalekostřelné pušky,

se 70—80proc. výkonnosti a 10letou písemnou zárukou, brovníngy, revolvery, flobertky, lovecké potřeby, střelivo dodá moderní puškařství

JINDŘICH JIRÁČEK, Praha-Vinohrady, třída maršála Focha 35.
Žádejte ceník a nabídku. Pánům učitelům povolují mírné platební podmínky.

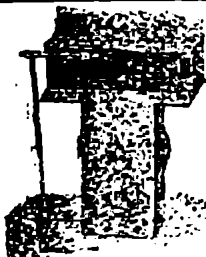
Fysikální a chem. přístroje jakož i opravy udělá Vám levně a pěkně
Julius Gradwohl v Praze 320/l. Rozpočty zdarma.

Linka a Rosola, drogerie, Brno, Orlí 7.

Sbírky chemikálií. — Potřeby pro školní kabinety. Úplné zařízení laboratoří. Chemikálie a reagentie. Chemické sklo. — Různé přístroje. — Rozpočty na požádání.

TUŽKY tuhové, kopírovací a pastele GRAFO

jsou zaručeně prvotřídní české výrobky.

VARHANY kostelní, HARMONIA

evropské i americké soustavy, PIANA a PIANINA dodává levně r. 1869 založená továrna

Jan Tuček, Kutná Hora.

Prodej i na splátky. Ceníky zdarma, franko. — Výhodné při cvičení zpěvu ve škole, stolní harmonium 4 okt. cena se šlapákem, bedničkou a poštovným Kč 1000—, při hotovém 10 proc. slevy.

SUKNA, módní vlněné pánské i HEZINA A SP., HUMPOLEC.

dám. látky kupujte u fy. Vzorky obratem na požádání. Vyjde i ochotně vstříc plateb. podmínkám, odvoláte-li se na „Věstník“

PO 10 Kč 60
SPÁKOVÁNÍ DROBÁČEK

- a) gramofony
- b) housle
- c) dechové nástroje
- d) harmoniky
- e) foto grafické přístroje
- f) dalekohledy
- g) hodinky
- h) klenoty
- i) budíky, umělé kuchyňské a nádobné hodiny
- JAKADLER A SPOL.
- BRNO

Střední Společnost
Ceníky při porovnání
určitě druhou stranou

Vklady příjímá

na knížky a běžné účty
za výhodných podmínek.

Ústřední jednota
českých hospodářských společenstev
úvěrních v Brně,

Domlnkánské nám. č. 5.

Složenyk poš. úřadu šekového na požádání.

Vydává Říšský Svaz katolického učitelstva čl. v Praze. Vedoucí a odpovědný redaktor Jindřich Hrbáček. Tiskem Společenské knihtiskárny v Přerově. Novinová sazba povolena výn. pošt. řed. v Brně č. 75.718/VI. dne 30. září 1926.

VĚSTNÍK

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO
ORGÁN ŘÍŠSKÉHO SVAZU KATOL. UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO.

Vychází dvakrát měsíčně kromě prázdnin. Redakce, administrace a expedice v Přerově, Blahoslavova 41. Roční předplatné 25 Kč. Číslo účtu pošt. šekového úřadu v Praze 208.349. - *Kdo si ponechá 2 čísla, je považován za odběratele.*

KŘÍŽÍK A SPOL.,
PRAHA XII., ANGLICKÁ 7.

TOVÁRNA VEŠKERÝCH
DRUHŮ ŽELEZNÉHO A
MOSAZNÉHO NÁBYTKU.

Tovární sklady koberců, záclon, linolea, nábytkových látek atd. — Vlastní výroba prošívaných pokrývek, zdravotních polštářů, žíněnek a matrací.

TELEFON ČÍSLO 30725.

Odborné pokládání linolea.

Při odvolání na tento insert 5 proc. slevy.

Ceníky zdarma, franko.

Jindřich Hrbáček:

„Hold církvi“,

smíšený sbor s doprovodem orchestru neb piana (harmonia). Slova od *Fr. Hanzelky*. Vhodný sbor pro akademie, slavnosti i pro jiné příležitosti. Doporučeno kritikou. Provést lze i s malým orch. obsazením. Partitura 4 zpěv. hlasy, 14 orch. hlasů, klavír. doprovod 23.50 Kč. Zaslá skladatel Přerov, Blahoslavova 41.

Profesor a student. Ph. Dr. Eysselt-Klímpély zúřtovává v »Čsl. Rep.« se starými profesory a jejich poměrem k žacvu. Píše: staří profesoři, otcové, stáli vysoko nad dětmi, byli milováni uotivě, pohlíželo se k nim silně vzhůru, dětem vřtěpována byla reserva v chování i k rodičům. Dnešní mladý profesor je studentům tátou, kamarádem, jejich poměr je upřímnější, dnešní mládež je demokracičtější, sebevědomější, až se někdy zdá, že až výřřední. Naše poznámka: Trochu spartánské výchovy neškodilo by ani demokracismu. Jiní zase píší, že dnešní mládež více mluví než myslí, od povědi nejsou takonické, ba někdy ani ne slušné. Demokracie je sice diskuse, ale musí se jí rozumět.

»Zvon«, orgán spisovatelského družstva v jubilejním příspěvku k dějinám dom. odboje, pustil se zle do tisku katol.-klerikálního. Loyálně uznává Škrdlovu »Vlast« a že dosti česně vedl si i »Týn«, ale »Čech«, »Čech« to byl, co vyvolal četné konfiskace čes. učebnic a »Archa« nebyla prý lepší. V »Katol. Moderně« nedošel prý milosti ani Al. Jirásek, ani Sova, a odsouzen i realismus Masarykův. Autorem je p. Dr. Václ. Brtník a s posudkem počkáme, až p. autor se vypíše — ohlašuje pokračování.

Po Jiráskovi — Vrba. Jirásek v některých románech historických (Mezi proudy, Temno) líčí události, které se zvláště nestály nebo ne tak, jak jsou líčeny. Kdyby každý hleděl na jeho knihy jen jako na romány — budiž —! Ale mnozí je považují za historické dokumenty! Vrba si vybral Chodsko — svůj rodný kraj. Líčí odboj Chodů proti Lamingerovi a jiné události té doby jinak, než vskutku se udály. To by se dalo odpustit — je to v románě (Chodské rebelie) — ale i jeho studie »Chodsko pod Haltravou« je plna omylů, výmyslů, nepřesností, jak ukazuje dr. dr. Roubík a též J. Šána v L. L. Vrba se snaží dokázati, že Chodové byli nekatolíky, a že to je sídlo. — Tato okolnost nám vysvětluje vše. K čemu je potom třeba historických dokumentů? Ty nechť v klidu leží v archivech! A přece

po »Božích mlýnech« hleděli jsme k Vrbovi s nejlepšími nadějemi!

Úkoly slohové. Jednejte s dětmi jako dětmi. Proberete-li s dětmi slohový úkol ústně, dovolte jim napsat ještě koncept, než začnou psát do sešitů čistopis. Dítě reprodukuje myšlenky ústně třebas dobře, ale při psaní potom zápasí s výrazy a pravopisem, rádo by opravovalo, ale nemůže, aby vyhovělo i úpravě — žádáte-li na něm slušný čistopis. A nechybíte ani, dáte-li ještě před čistopisem přečísti 1—3 koncepty nadanějších a schopnějších, aby ostatní opravili neb doplnili svoje. Docílíte tak průměr třídy, dokončení úkolu včas a ode všech, usnadníte práci dětem i sobě. Parádní přepisování ovšem netřpte, odpadne samo, když dětem popřám byl i čas k napsání úkolu. Rozumný oš nebude vám činit výčitek.

Společný tanec školních dětí odsoudil svého času v N. P. Ludv. Kozel. Souhlasíme. Tanec je aktem sbližujícím obě pohlaví za milostným účelem. Tanec intimními dotyky dvou těl probouzí pocity, jež by měly ještě dlouho v dětských organismech klidně spát. Tanec přináší do dětských duší vlnobití otřesů a připravuje mládí o stálý duševní klid, jehož děti nejvíce potřebují. Zcela správně zakazují školní předpisy společné taneční zábavy školních dětí. Proti tanci i dospělých vystoupil Hus. Římané říkávali: »Nemo salutaris nisi ebrius«. Již delší dobu pozorujeme, že se mezi katol. inteligencí šíří abstinence v tanci.

Nakonec to vždy vyhrávají idealisté. Tato slova z presidentova poselství mohou nás naplňovat uspokojením a nadějí. Jsme stoupeni idealismu. Bojujeme za ideální snahy a požadavky. Nejsme idealisty, kteří utonou v materialismu. Řekl bych: jsme praktickými idealisty. Proto nás neleká budoucnost. Proto jsme organizací mladých. Mládí má smysl pro ideal. V jeho službách zocelí, vyhraní se v pevné tvary. Takovým patří vítězství, patří jim budoucnost.

Kolískův »Stručný zeměpis pro mládež« vyšel již v 33. vydání. — 3 Kč. Upozorňujeme.

VĚSTNÍK

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO.

Vpřed!

»Celé generace byly vychovávány v nenávisti ke katolicismu.« Předseda senátu dr. Hruban při kraj. lid. sjezdu v Olomouci, 9. prosince 1928.

Nedivme se, že pojmy český inteligent a nevěrec jsou dnes ve velkém množství případů jedno a totéž. Ke stavu tomu musilo dojít po všem tom, co v minulých desetiletích předcházelo. U širokých vrstev lidu ovšem o nevěře přece mluvití není tak dalece možno. Český a moravský lid i v dobách, kdy se nejvíce odkloňoval od katolicismu, náboženského cítění nepozbyl. Poblouznění vedlo jej k husitismu, k luteránství.

Stav takový, nevěra a sektářství, ovšem není trvale možný. Také skutečně viděti již určitou změnu názorů. Stagnace náboženská přestává, obrodné hnutí jest na postupu.

Na náboženské obrodě národa pracuje mnoho mužů a žen, kteří mají vůli jistě nejlepší, nelze se však domnívati, že poměry se změní obratem. Bude nutno vykonati mnoho práce a ještě nebudeme tam, kde bychom býti měli. Překážek jest mnoho; zdolá-li se jedna, zbývají ještě vždy četné jiné. Jednati se musí tedy o to, všechny tyto překážky předně seznati a pak majiti nejvhodnější způsob, jak je překonati.

Domnívají se někteří, že jsme úplně na cestě k nápravě poměrů, plní-li věřící lid chrámy ve větší míře než dříve, dobývají-li katolíci úspěchů na poli hospodářském a politickém. Vše toto jest ovšem známkou pokroku dneška, ale záruka, že i dnešní mladá generace, až dospěje, bude také katolickou, nedává se nám takto ani v nejmenším.

Na mládež nutno především pamatovati; nutno ji katolicky vychovati, chceme-li, aby i národ byl katolický. Na to se však namnoze zapomíná. Idea katolické školy jest snad parádní frází řečníků a vhodným objektem ke zpestření novinářských článků, ale opravdové snahy, soustředit náležitý počet učitelů, kteří by měli vůli a odvalu do dnešní školy vnést ducha skutečně náboženského, pozorovati jest poměrně málo. Tato věc jest ponechávána na starost hlavně jen organisacím katol. učitelstva. Budiž! Že by však kompetentní činitelé o tyto organisace jevíli skutečný zájem, a takto jim v práci pomáhali, nelze zatím pozorovati. Neoceňují-li náležitě práci katolického učitelstva, nepodporují-li jeho snahu o pokatolictění školy, která se ovšem musí projevovati prací nejen

ve škole, ale i mimo ni, v různých složkách, které život přináší, pak se cesta ke zlepšení poměrů jen ztěžuje. Kdyby bylo viděti zájem o nás, organizace rostly by rychleji.

Dělník má pak nárok, aby byl spoluúčasten i při řízení práce. Dříve, již dávno ovšem považovala tato za svou výsadu jen jedna třída lidí. Učitel má toto právo, my katoličtí učitelé proto také žádáme, aby nám byla dána příležitost a možnost i v tomto směru se uplatnit. Dobré věci se takto jen prospěje. Bude více nadšení, bude více pracovníků. Pak teprve půjdeme opravdově vpřed, tak, jak toho nutnost a vážnost doby žádá. Chceme však, aby k tomu došlo co nejdříve. Naše heslo »Vpřed« nechť je proto také heslem jiných, heslem všech!

Jan Ev. Trávníček:

K naší organizační činnosti.

Načrtnu několik náměstů, jak oživit, prohloubit a rozšířit organizační činnost našich odborů. Přemýšlejte, zkuste, navrhujte jiné, lepší. Je to nezbytně nutné, máme-li pokročit rychlejším tempem ke svému cíli.

První starostí po prázdninách je získání nových členů. Nesmíme čekati, až sami přijdou, musíme je hledati, vybídnouti, pozvati. Učiníme tak ústně neb písemně hned po prázdninách. (Kol. redaktor tak činí už druhý rok.)

V našem uh.-brodském odboru jsme to letos udělali takto: Nově ustanoveným kolegům a kolegyním rozeslali jsme hektografované letáčky:

»Krajský odbor čsl. učitelstva katolického zve vás, abyste přistoupil za člena. Nedbejte předsudků a frází o tak zv. klerikalismu, nepokrokovosti, reakci!

Naším heslem je úsilí pro opravdový pokrok učitelstva ve všech směrech! Chceme rozkvět školy, shodu mezi školou a rodinou!

Chceme hájiti důstojnosti stavu učitelského vůči komukoliv!

Jsme proti povrchnosti, mělkosti, teroru, ať se hallí jakýmikoliv hesly!

Naším světovým názorem je názor katolický!

Jste-li nadšen(a) týmiž ideály, je Vaše místo mezi námi! Poskytneme Vám rady odborné i právní. Vzmužte se a přihlaste se. Víťáme Vás! Odvážným patří budoucnost. Ještě dnes vyplňte přihlášku a zašlete.»

Tato letáková výzva se potkala s 50procentním úspěchem. Byla připojena přihláška, již vyplněnou zaslali přihlášení odboru.

Noví mladí kolegové vidí chuť a odvahou k životu, to je nadchme a získá.

Další nutností jsou časté schůze. V každém případě jest však svolati schůzi již v prvním měsíci. Jinak se mladí kolegové rozprchnou. Pozvati členy i nové kolegy jednotlivě. Nejlépe a nejlacněji se nám osvědčují dopisnice s natištěným pozváním, v němž se vyplní vždy jen datum a hodina schůze. Oznámení schůze ve Věstníku neb v novinách nestačí.

Pozveme každého, kdo aspoň trochu k nám inklinuje. Nepřijde-li, nevadí. Ale známost o organizaci se tím přece rozšíří.

Program schůze musí býti živý a rušný. Přednáška ne příliš dlouhá. Hlavní zřetel obraťme k debatě. Debatujme o myšlenkách nahozených přednáškou. Zavedme debatu o časových otázkách pedagogických, didaktických. Jako příklad uvádím některé: Osnování učiva na podkladě vlastivědném. Vlastivěda našeho kraje. Jakými metodami působí kdo na cit a vůli žáků. Individuální prostředky v učebních předmětech (v počtech, příklady místní, kreslelní, ruč. práce, vých.). Nová literatura pedagogická, vědecká.

Právní otázky. Postup, definitivita, rozbor nové pragmatiky.

Mimoškolní činnost mezi mládeží, mezi občanstvem.

Dotazy, zkušenosti.

Je dobře, když si členové poznamenávají náměty, o kterých by chtěli debatovati. Mají vždy něco pohotově.

Schůze mecht má ráz družné besedy. Necht vymizí z našich řad upjatost, povýšenost, aby každý se cítil v organizační schůzi jako doma.

Kromě obvyklých schůzí celého odboru lze doporučit okrskové schůzky několika kolegů, kteří působí poblíž, aby porokovali o různých otázkách, připravili si materiál pro členskou schůzi, udržovali vzájemný kontakt. Tím se velmi oživí vědomí organizační příslušnosti. Lze tak získati i nové členy. Tomu vůbec nutno věnovati po celý rok zvláštní pozornost. Mezi mladými je mentalita nám značně příznivá.

Bylo by dobře, kdyby odbory jako takové uspořádaly někdy veřejnou přednášku, akademii, divadlo neb pod. pro širší veřejnost. (Někde už to učinili s úspěchem, na př. na Boskovsku.) Kde to trochu příznivé spojení, dalo by se to provést.

Musíme neustále vynalézati nové cesty a nové způsoby své organizační práce. Jen tak pronikneme jak v učitelstvu, tak i v občanské veřejnosti.

F. M.

Vyučuj prakticky.

Jest prospěšno občas připomenouti si i kdysi dobře uznané věci. Jest nám při tom jako vadnoucímu stromu, do něj proudí čerstvá míza.

Vyučování jest praktickým, možno-li učiva k něčemu užiti. Talkové užiti meztotožňuje se však s bezprostřední užitečností v budoucím povolání nebo ve zvláštních poměrech praktického života. Záležít hlavně na upotřebitelnosti učiva ve službě vzdělání.

Nutno, aby žák věděl, co s učivem počítí. Dávejme tedy žákům příležitost, kde osvědčiti mohou své vědění výkonem.

Trefně dí Diesterweg: »Praktickým směrem ve vyučování nerozumím míti stále zření na bezprostřední potřeby praktického života, nýbrž způsob vyučování, kterým skýtají se žákům vědomosti, nebo jimiž navádí se žák i věcem, kterými osvětluje se jeho rozum, rozehřívá se jeho srdce nebo sílí se jeho chytění. Čemukoli se žák učí, toho ať se dá užiti buď ku vzdělání lidského ducha nebo v praktickém životě.«

Máme-li tedy na př. v počtech na mysli potřeby praktického života, naučíme žáky vypočítávati obsah podlah, aby věděli, kolik by bylo třeba prken, dlaždic a j. k nich zhotovení, jaký obnos si vyžádají, obsah dvora (potřeba kamene k vydláždění), zahrady, lesa (potřeba stromů k osázení, k tomu ovšem stačí délka, šířka a vzdálenost různých druhů stromů), střechy (potřeba trámů, latí, tašek, háků, dehtovaného papíru a j.), hromady obilí (kůžel), hranice rozstípaného dříví (hranol), kmene (komolý kůžel), obsah sena, slámy, otlavy na půdě, v nůši, v otepi, na jak dlouho vystačí se se senem, slámou, ovšem pro koně, obilím pro slepice, holuby, obsah hromady štěrku (kůžel, tvar střechy, komolý jehlán), kolik z ní bude menších hromádek, naučiti vypočítati, kolik bude třeba trubek k odvodnění pole, louky, na kolik značek pro cvičící (Orelstvo) vystačí sletišť, procvičiti žáky v kreslení kruhového, elipsovitého, šestiúhelného, pravidelného záhonku, vypočítávati, kolik sloupků je třeba na plot a j.

Přírodovědeckého vyučování užíváme v praxi tak, že rozumíme náležitě výjevům přírodním, že rozlišujeme užitečné od škodlivého a že využijeme přírodních sil k praktickým potřebám životním. Přírodní zákony přesvědčují nás o velké dokonalosti jejich původce.

V občanské nauce seznámíme žáky se zřízeními státními, okresními, obecními, spolkovými, s právy a povinnostmi. Vedme je k tomu, aby práv náležitě využili k prospěchu vlastnímu a veřejnému, povinnosti aby řádně plnili.

Při vyučování mravnoučném, (náboženství, dějepis, četba) záleží na tom, aby užívalo se pouček mravního posuzování, na případy chytění a jednání i v historii i v praktickém životě (lačné krmítí, žiznivě napájetí, pocestné do domu přijímatí). V dnešní době musíme býti více opatrnými — opatrnost jest jedna ze čtyř hlavních ctností (opatrnost, spravedlnost, sta-

tečnost, mírnost), vztahují se sice na duchovní zájmy, ale je nutno řídit se jimi za všech okolností. Pokora s rozumným sebevědomím, pycha, štědrost, lakomství, čistota, smilstvo, příznivost, závist, osmero blaho-slavenství, hlavní příkázání křesťanské lásky: »Milovati budeš Páma Boha svého..., bližního svého jako sebe samého«.

V ručních pracích budeme hotoviti především potřebné věci k podnikům školním a domácím, k ušlechtilé zálibavě (pokud to síly žáků připouštějí). — Ve slohu procvičíme žáky tak, aby o všem dovedli věcně, vzletně a nadšeně psáti, různé písemnosti věcně a krátce sestavovati;

Ve všech vyučovacích předmětech ovičí se trpělivost a vytrvalost, ale i radost z práce a ochránění ctností.

Vyučování pečuje, aby učivo se stalo podnětem každodenního jednání dítěte. Tím mizí se rozdíl mezi školou a životem. Učivo zaznívej v nenucených hovorech dětí, užívej se ho při domácím zaměstnání a při hrách. Sem patří: sbírání přírodnin, kreslení a hotovení různých věcí, o nichž se ve škole mluvilo, různá pozorování a pokusy, kresba zeměpisných máčtůků, krojů, vycházky a výlety, návštěvy dílen, továren, k nimž dala škola podnět, roubování stromků, očkování růží, pěstování zeleniny a květin a j.

Přeháněli bychom, kdybychom, řídíce se touto zásadou, odstraňovali z vyučování vše, z čeho nevyzírá patrný prospěch hmotný. Není účelem vyučování, aby připravilo žáka na určitý stav nebo povolání, které nemůžeme předem ani předvídati, ani stanoviti. Škola jest též uložena vychovati žáka vyučováním, aby se vzdělal obzor jeho myšlenek a aby z tohoto obzoru vyšla potomní jeho povaha. Vyučování ovičí trpělivost, vytrvalost, vykazuje činům meze, budí nadšení, povznáší.

Proto zachovává vyučování vždy jakýsi ideální směr a bude se bráti vlastní cestou, nestarajíc se o okamžité potřeby a měnivé poměry praktického života. Ideální směr přispívá k tomu, že myšlenky žáků se obna-cejí na věci ušlechtilé a vznešené. Jasnou hvězdou, sluncem, které bude veškerou práci osvěcovati a lehčí činiti, bude víra v Boha a život podle ní.

Podle dr. G. Lindnera a K. Domina.

J. M.:

Přinutil je ke Cedu.

»Český učitel« pokračuje:

Rádli je věřící křesťan, my jsme nevěřící.

Křivdí učitelstvu, říká-li, že vychovává spíše vlastence než dobré lidi, ba že jsme zrali spíše pro internacionalismus.

Rádli nám k občanské nauce a výchově doporučuje církevní dějiny, ale nám přirozená mravnost neprýští z církev. názoru, pro nás Ježíš zůstává jen člověkem a rozhodně se stavíme proti církevním dějinám (vše to vedlo k přetvářce, pyše, nesnášlivosti, válkám, k mučed-nictví i mučení, způsobilo bankrot křesťanství).

Rádli tvrdí, že bez vnější autority, bez cizího poučení bychom nevěděli nic o Bohu ani mravním zákonu (ejhle, jaké to vyvyšování lidské autority!)

I my ve škole opíráme se o autoritu, ale ne lidskou, nýbrž autoritu vědy a nemůžeme se proto opírat o autoritu náboženskou. Rozhodně nestotožňujeme křesťanství s církvemi a nepovažujeme za původní křesťanství to, čemu křesťanství učí.

Církev vychovávaly lidské pokolení dlouhá tisíciletí a nezlepšily člověka. Církev nemá dnes nároku na školy, i výchova k státnosti je dnes jen nutnou koncesí, která nebude, až zmizí hranice tsát:.

My musíme dítě osvobodit od vlády zbožnosti sepiatých rukou a sklopených očí, od domněnky, že s Bohem nelze mluvit než prostřed-nictvím jiných lidí.

V občanské nauce a výchově jsme se vyvarovali »chyby mravní výchovy náboženské«; dnes je u školních dětí více svědomitosti než bylo ve škole konkordátní — mravní cit, cit esthetický a nábožen-

ský vyrůstá teprve v pubertě, dítě však do puberty je amorální — nedejme se mýlit hodnými dětičkami, rozlišujeme mravnost od náboženství — bible je mravní kodex, ale jen od lidí, pro lidi.

Naprosto nerozumíme Rádlovu požadavku, aby učitel učil ve škole náboženským formulím dogmatiky. Což pak lze žádati od učitele, aby učil o nesmrtelnosti duše, když v ní sám nevěří?

Dnes je třeba osamostatnit církev a mravní výchovu ponechat učitelům, který nebude služebníkem církve, bude kázat jen slovo lidské.

Naše poznámka: Tady máš, čsl. veřejnosti, »Credo pokrokového učitelstva«! Nevěřící, Ježíš jim jen člověkem, duše není nesmrtelná! Rodičové, můžete jim svěřit své děti? Čsl. státní, dáš jim do rukou příští občany? Není tu na pravém místě výrok presidentův (jímž se ohánějí): Celý svět volá po reformách školy a výchovány?

ORGANISAČNÍ HLÍDKA

Odbočku krajského odboru brněnského založili členové v Ivančicích při své schůzce 22. listopadu. Předsedající, p. řed. ústavu pro hluchoněmé J. Válek vybízel, aby kolegové rádi se scházeli, povzbuzovali se navzájem a svoje zkušenosti si sdělovali. Vyslovil potěšení, že z pozvaných většina přišla. — Usneseno, že budou konány častější schůzky a pro schůzky prosincovou uvolnila se přednáška kol. Jos. Muchová o kreslení. Zaveden rozhovor o modlitbě ve škole. Dle dosavadních nařízení rozhoduje o modlitbě učitel, sbor a nutí i naše členy k zachování usnesení sboru. U okr. škol. výboru nedovoláme se zrušení takového usnesení. Záleží na blahovůli řídícího učitele nebo ředitele, aby k takovému usnesení nedošlo, po případě, aby usnesení učiněné bylo zrušeno. (Uvedeno několik případů). Je třeba, aby svobodné rozhodnutí modlit se platilo nejen pro děti, nýbrž i pro učitele. Je to praispátné pochopení demokracie. Učitelstvo katolické musí se domáhati toho, aby se mu svobody svědomí, v ústavně zaručené dostalo. Usneseno podati návrh lidovému poslaneckému klubu a výkonnému výboru lidové strany.

Nebyla by možná na Moravě určitá spolupráce se Svazem kat. úřednictva a zřizovectva? (Předseda docent dr. Kratochvíl.) Nebylo by to ani jedné ani druhé straně na škodu.

Mezi moravským profesorstvem začíná se jevit zájem o naši organizaci. Redakce »Věstníku« bude se snažit dle svých sil získat profeso-ry-katolíky za členy morav-

ského spolku katol. učitelstva, počítá však na podporu všech, kteří mají na věci zájem. Upozorníte známé profesory, ať jdou s námi. Časem by mohli vytvořit v rámci spolku zvláštní sekci. Přihlášky u jednatele Hanzelky a v redakci »Věstníku«.

Malé kolečko se srovná s velkým jen větším počtem obrátek. Scarrov.

HLÍDKA UČITEL. DOROSTU

Mladým. V minulých letech jsme slyšali moudré rady od čelných lidových a vůbec katolických pracovníků, aby mladý učitel (učitelka) nevstupoval hned do naší katolické organizace učitel., nýbrž aby počkal až po zkoušce způsobilosti, či až bude mít definitivu. Byla to sázebná opatrnost! Co se stalo s bázlivými kolegy za 2 roky? Potřebovali rad, pokynů, intervence, a obraceli se na ty, kdož byli ochotni. A již jsme jich neuváděli, nepřistoupili k nám. — Mnozí se dlouho rozmýšleli, má, nemá vystoupit, co z toho bude mít. Někteří chtějí poznati obě organizace a pak si vybrati. Velmi mnozí hledají po zkoušce dospělosti předáky lidové strany, aby jim pomohli na místo. Obvykle bývají rodiče toho mladého kolegy lidovci, nebo »hodní« lidé, pan poslanec pomůže a pan učitel na pěkném místěčku vede potom »pokrok«. Mnozí z nich jsou »hodnými« lidmi, »hodnými« katolíky i »hodnými« pokrokáři. Jsou pěkní na obou stranách: u katolického lidu i u »pokrokového« učitelstva. Dovedou všechno. Dělají lidovce, aby si získali lid, ale při tom klidně souhlasí s přednáškami a tiskem ne-

vědeckých kolegů. Na pozvání na schůzi katol. učitelů ani neodpoví. — Talkový charakter mají mnozí mladí učitelé! Čeho je třeba? — Mladí mají se stát členy krajiniských odborů či přímo zemského spolku katol. učitelstva hned po nástoupení místa. Katolický učitel se probírá svým přesvědčením v nesčetných drobných i velkých bojích za studii s nevědeckými studenty a profesory a nyní by měl zlomit rovnou linii svého charakteru před řídícím, kolegy, či inspektorem? Vždyť máme svobodu přesvědčení zaručenou ústavní listinou! Kolegové a kolegyně ze soukromých katol. učit. ústavů jsou tak důkladně připraveni pro školu a vynikají svědomitostí v práci, že předčí absolventy světských ústavů. A mají-li dobrý základ z domu očovského upevněný výchovou katol. ústavu, zůstanou věrni. Konečně, naše organizace vynutily si již respekt a vliv, že se nikdo nemusí obávat, že pro katol. přesvědčení bude pronásledován. A pak ti mladí jsou plni nadšení, energie, pracovití, obětaví a horliví. Proto je všude v odborech radostně vítáme k práci pro naši velkou myšlenku katol. školy.

Jlk

Náboženství působí na rozvoj vkusu a krasocitu svými velebnými svatyněmi, sochami, obřady, zpěvy. Nad to působí tlm, že vede k vyhledávání hlubšího významu při všem tom, co před smysly předvádí.

ROZHLEDY

Kolegové, kolegyně! Minulého roku vyšla v nákladě Čs. akc. tiskárny v Praze II., Spálená 15. moje Prvouka a Vlastivěda. Žel Bohu, skoro celý náklad leží v tiskárně. Všechny vás proto prosím, abyste oželeli 15 Kč a objednali si tyto knížky. Sama redakce mi dosvědčí, že posudek o obou zní všeobecně pochvalný a nebude tedy žádný litovat, když si knížky objedná. Pány předsedy krajiniských spolků prosím, aby na knihy upozornili a činili snad hromadné objednávky. — Mám prosbu k vám všem a zvláště k před-
výchovu pro 6., 7. a 8. škol.

sedům odborů. Dokončuji Obč. roč. přesně dle učeb. osnov sestavenou, ale v duchu katolickém. Chci dále vydati Obč. v. pro 3., 4., 5. šk. rok a pro 1. šk. r. obrázkovou výchovu. Svým nákladem je vydati nemohu a u zmíněné tiskárny se bojím zatím zaklepat, ačto s prvními knížkami zle pochodila. Abych tam mohl přece zaklepat, prosím vás, byste ve schůzích nebo přímo redakci Věstníku oznámili, že si všechny tři knihy pro sebe koupíte, také, že se přičiníte, by si aspoň zámožnější žáci knížky koupili. Ručím vám za výsledky, považíte-li, že žáci budou mít talkovou pomocnou knížku v ruce, budou z ní čísti a dle sestavených otázek pak sami vykládati. Redakce Věstníku do konce ledna 1927 mi oznámí, kolik se vás přihlásilo a to myslím — závazně. S kol. pozdravem Volařík Konstantin, řídící učitel, Mistrin u Kyjova.

Katolickým učitelům a učitelkám, řeholním učitelkám, laickým katechetkám a učitelkám mateřských škol. Péči Jihočeského odboru Zemského spolku katolického učelstva čsl. koná se o prázdninách vánočních 28. a 29. prosince v klášterní škole u sv. Josefa v Čes. Budějovicích kurs laické katechese pro pokročilé s programem: V pátek 28. prosince o 8. hod. ranní zahájení kursu mší sv. a promluvou. Referáty pro oba dny: Směry v dnešní katechetice (vdp. spirituál Karel Reban). Přehled katechismového učiva — zvláště důležitá témata (vdp. kamovník Msgr. Ant. Polanský). Metodika katechese katechismové a biblické (vdp. prof. K. Stoidl). Osnovy (vdp. katecheta Fr. Jedlička). Názor v katechesi (vdp. katecheta Fr. Dvořák). Výchova ku praktickému křesťanství (docent katechetiky vdp. Karel Reban). Původ světa, života, lidstva (vdp. prof. Th. Dr. J. Roubal). Eucharistická výchova (vdp. prof. rektor Msgr. Ant. Melka). Význam úcty Mariánské u dítěte — (vdp. katecheta Fr. J. Jedlička). Život s Církví (Msgr. kamovník Ant. Polanský). České dítě a církevní dějiny (vdp. katecheta J. Smítka. — Část praktická: Prak-

tioká katechese. Výstavka literatury a jiných pomůcek. Přednáška se světelnými obrazy. — Přihlášky do kursu přijímá do 18. prosince Marie Ratajová, učitelka, České Budějovice, Třída čsl. legií č. 28. — Režijní příspěvek pouze 10 Kč. Podle možnosti opatří se těm, kdo včas se přihlásí, levné ubytování a stravování, nutno však udati dobu příjezdu a počet noclehů. — K hojné účasti srdečně zve Jihočeský odbor Zemského spolku katol. učitelstva čsl. v Čes. Budějovicích.

Největší dík za projev loyality. Dne 19. prosince 1915 konala se v Kladně v Dělnickém domě přednáška o důležitosti válečného pojištění. Přednáška byla četně navštívena muži a ženami ponejvíce dělnického stavu. Promluvili: Jar. Kučera, c. k. berní oficiál, a Lud. Aust, říšský poslanec. V počátku schůze její presidium poukázalo na vznešenou péči Jeho Veličestva rakouského císaře o vdovy a sirotky po padlých vojínech a jeho péči o rakouské národy a vyslovilo obdiv a dík za tuto péči. Projev ten provázen byl povstáním a souhlasem všech přítomných a uvědoměn byl o něm zdejší politický úřad. V těchto dnech obdržel říšský poslanec Ludvík Aust od okres. hejtmanství v Kladně následující přípis: Z Nejvyššího rozkazu uložil mi Jeho Excellence pan c. k. místodržitel v základě výnosu c. k. ministerstva ze dne 24. ledna 1916 čís. 1131 M. J., abych tlumočil Nejvyšší dík za projev loyality, učiněný ve schůzi, pořádané dne 19. prosince 1915 v Dělnickém domě v Kladně. Pokládám si za čest učititi o tom sdělení v základě výnosu c. k. místodržitelského presidia ze dne 8. února 1916, čís. 3533. — C. k. okr. hejtmán: Šlechta. — (Kladenská Svoboda, 16. února 1916.)

Klas a jiné listy talk zvané katolické oposice si stěžují, že jsou jak při sestavování kandidátek do různých voleb, tak při vysílání zástupců do jiných korporací lidov. stranou stále opomíjeni zemědělci. Myslíme, že zemědělci si na nečečnost lid. strany stěžovali naprosto nemohou. Ostatně také skoro nikdo z nich ničeho neříká, jen někteří, kteří víc než po práci

polní posílhávají po polit. kariéře. Pokud pak známe z tak zv. opozičníků některé, víme, že čsl. strana lidová udělala pro ně až mnoho. Pan Kaderka byl kdysi krošický dělníkem, dnes i když ztratil mandát, je člověkem určité zámožnosti. Pan Gába, dříve kupecký příručí, za pár roků za pomoci lid. strany se stal člověkem, který něco znamená. Pan Antoš, o jehož pravopisu se mluví i dříve, měl býti pomalu poslancem a není vyloučeno, že i nyní měl k mandátu stále blízko. Jest zvláštním, že tyto páni se určitým činitelům strany velmi líbívali. Proč? — Mezi námi mor. katol. učiteli jest pěkné množství opravdových lidových pracovníků, ale nevidíme, že by určití vedoucí činitelé jevili k nám mnoho sympatií. Či chtějí jen „dobré poddané“ bez nějaké opravdové kvalifikace k veřejné činnosti? Mají s nimi přece již dosti smutných zkušeností.

Jako u nás na Moravě. „Slovenský učitel“ píše 30. listopadu: „V olby do krajiniského zastupitelstva. S rozhodnutím musíme konstatovať, že jediná agrárna strana kandidovala učiteľov, a to až dvoch po sebe, Teplanského a Nickmanna, na zvoliteľnom mieste (trefom a štvrtom). Na kandidátke slovenskej ľud. strany dostal sa náš osobný referent Vojtech Horák, až na 22. miesto. — Strana mala kandidovať učiteľa na zvoliteľnom mieste. Krajiniské zastupiteľstvo bude mať so školstvom do činenia viac než parlament, naň má byť uvedená do života krajiniská školská rada a ak saa má správa školstva odcentrálizovať, o čo sa stále usiluje. Kandidátka ľudovej strany vzbudzuje v nás nevoľu, s ktorou sa nijak netajíme a ktorú pri ďalšej príležitosti dáme i vedeniu strany na ja-vo. Uvidíme, či sa táto chyba reparuje aspoň pri imenovaní členov zastupiteľstva.“ — Tedy i na Slovensku katolíctví politici jsou toho domnění, že učitel nemá do školských záležitostí ve vedoucích korporacích co mluvit a že má býti tedy jen prostým školským dělníkem. Ti, kteří jsou takových názorů, musejí ovšem býti poučeni,

že jest již dvacáté století a že i dělnictvo má ve všech korporacích své zástupce.

Pro definitivu okr. šk. inspektorů. Při valné hromadě Krajs. spolku učitel. měst. škol v Pardubicích dne 28. září byla usnesena tato resoluce: Žádáme, aby co nejdříve byl vydán zákon o definitivě inspektorů, a to z těchto důvodů: a) Není trvale možno, aby platy inspektorů byly hrazeny ze šk. fondů ke škodě měst. škol a na újmu odb. učitelů, kteří ztrácejí čelná místa ředitelů a odb. učitelů, obsazená inspektory. b) Není nadále možno, aby za inspektory byli jmenováni substituti s odb. zkouškou za plat učitelů obecných škol a bez nároků na zvýšení služného podle odst. 3. par. 7 zák. 104-26. Těmto substitutům děje se křiklavá křivda, která nemůže býti během další jejich služby napravena, a učitelstvu uchází ročně velká částka, jež mu právem náleží. c) Je spravedlivé, aby aspoň tímto způsobem byla učitelstvu otevřena cesta do vyšší stupnice platové, tak jako u všech úředníků veřejných.

K úvahám o celibátu učitelů. (Od faráře, kdysi dlouholetého katechety). Přišli ke mně snoubenci k protokolu. Ženich profesor, nevěsta vzorná učitelka ve farnosti působící. Vyhotoviv protokol, řekl jsem nevěstě: »Znám vaši píli, svědomitost a horlivost v povolání a proto bych vám radil, abyste se dráhy učitelské zřekla. Neboť vy dvojitou povinností plnit nemůžete; budete chtít být svědomitou učitelkou a svědomitou chotí. A to nepůjde bez újmy na zdraví.« Ženich pravil: »Bylo by to i mé přání.« Nevěsta: »Já bych se nedovedla od školy odloučiti. To je mi nemožno.« Pravil jsem jí ještě jednou, aby si to dobře rozmyslila. Slečna zůstala i po provdání učitelkou. Za rok, krátce po té, když přišla rodina, poslala mi pí profesorová dopis — ze sanatoria pro tuberkulózu: »Mnohokrát jsem si vzpomněla na vaše slova. Teď je pozdě.« Do dvou let byla pod drnem a po ní zůstal sirotek. — Byla druhá učitelka, provdaná za muže v samostatném povolání. Jeho příjem by snad byl pro rodinu postačil. I ta byla svědomitou učitelkou.

Ale nejednou mi pravila: »Kdybyste věděl, s jakými obtížemi učím dnes! Mám dítě nemocné, nespala jsem skoro celou noc.« (Měla četnou rodinu.) A doma? Její kolegyně řikaly: »Kdybyste přišel do její domácnosti, zhrozil byste se. Tam to vypadá! Chce-li býti ve škole svědomitou, neide to doma.« — Myslím, že tyto dva obrázky mluví zřetelně.

Katolictví a intelligence.

Nedávná přednáška dr. Alfreda Fuchse bylo pro odbor katol. učitelstva na Hustopečsku opravdovým kulturním činem. Dr. Fuchs skvěle vylíčil situaci katolictví vzhledem k myšlenkovému stavu současné intelligence a naplnil přítomné jistotou a důvěrou. Lidstvo prožívá mravní krizi. Předválečný subjektivism a individualism rozrušil všechny pevné hodnoty, rozleptal každou autoritu, otrávil duše, nedal poznati pravé radosti ze života. Prudkým životním tempem unavené, toliko zklamáními ze svého vědeckého optimismu vyčleněné lidstvo touží po jednotě a po jistotě, touží po pevném bodě v mlhách pochybnosti a skepse. Ví, že život zůstane i racionálním, že se nepodaří oživit organismus, že nelze déle držeti mechanického názoru v přírodních vědách, že nutno zavrhnutí přírodovědeckou orientaci ve vědách duchových — že je potřeba revidovati základy socialismu. Hledá, ale často nemá odvahy naleznouti; život evropský představuje obraz dokonalého chaosu. Hodnota katolictví, jediného významného nositele principu autority a hodnota církve v očích dnešní intelligence stoupá. Rehabilituje se středověk, slovo »Řím« ztrácí potupný přízvuk, literatura, umění a kritika orientuje se směrem spirituálním. Vycítuje se potřeba ochrany evropské kultury před vpádem barbarství v podobě plochého amerikanismu a bezohledného, nekultivovaného asiatismu, poznává se, že z evropanství zbudě málo, odmyslíme-li si kulturu křesťanskou, jen vnitřní síla katolictví může dáti evropské kultuře naději na život další. Jen Církev může po druhé zachránit evropskou vzdělanost. Nebudme však nedočkaví v očekávání jed-

noho ovčince a jednoho pastýře. Dnešní generace mládeže je vychovávána bez metafysiky, bez vážné filosofie, bude ještě dlouho představovat typ lidí technicky orientovaných, typ šoférů, kteří budou chtít život chápat tak, jako chápou svůj nástroj, kterým šílené životní tempo nenechá najít potřebného klidu ke kontemplaci a rozjímání. Ale přece jen dříve nebo později pocítí hlad duše, prožije svůj faustovský problém, uznají větu »není pravé radosti ze života mimo církev katolickou« za paradox jen zdánlivý. Už dnes je dosti hledajících, pomáháme jim. Mluvme k nim jejich vlastní řečí, meditme, získávejme. Ale hlavně: nebudme netrpěliví, mějme důvěru ve stezky Prozřetelnosti, Kristus jistě zvítězí.

Bohumil Boček.

Klidný a rozumný výrok. V »Dem. středu« napsal historik dr. K. Krofta: »Náš názor na revoluci a revolucionářství se za 10 let změnil, ba zdá se, že tento vývoj není ještě ukončen. První čas po převratě byl celý národ zachvácen nadšením po revoluci. Kdekdo se chlubil revolučním myšlením a činy, jak bural Rakousko. Za hanbu a hřích platilo bývalé loyální smýšlení a svědomité plnění povinností — »pořádek«, »rakousáctví«. Časem jsme se však naučili soudit jinak. Poznali jsme, že laciná revolučnost začala se jevit i ve vlastním státě (vyhýbání se nepříjemným povinnostem, kázna a pořádku) a naopak, že mnozí z těch, kdož svědomitě sloužili již starému státu, stali se nejspolehlivějšími úředníky i státu nového. Přestali jsme cenit »ulepšáctví« z dob rakouských. Nebudeme si věčně nalhávat, jací jsme byli revolucionáři, rozbíjeli Rakousko, nýbrž najdeme odvahu přiznat si, že jsme Rakousko nemilovali a usilovali o jeho přetvoření ve smyslu pro nás příznivém. Nebudeme se ani stydět za to, že naše předválečná politika byla dobře rakouská, třeba rakousčejší než těch, kdož zaniklou říši ovládali. (Výrok Pallackého r. 1848. Masarykův projev z prvního veřejného vystoupení.) Přestaneme se stydět za své nerevoluční činnost občan-

ské a svou státnost, vrátí se nám klid k posouzení i starších revolucí — i husitské. Jsme hrdí na husitství, ale litujeme, že jsme ho nebyli ušetřeni.« — Doplňujeme: Lituji-li, že jsem nebyl něčeho ušetřen, nejsem na to hrd.

Dokument, jak socialisté burali Rakousko. »Důžno pozdravit, že půjčka byla předložena k upisování ve formách umožňujících, aby i nemajetné, pracující vrstvy, které mohou si uložit pro zabezpečení své budoucnosti jen zcela drobné obnosy, mohly čerpat z jejích výhod. Široké kruhy drobných střádalů i mezi dělnictvem této možnosti plně využijí. Stát, který jest v obranném (?) boji o život, prostředky ty musí mít a opatřil by si je za každou cenu, třeba i bez součinnosti občanstva. Součinnost občanstva, aktivní spolupůsobení při půjčce, má tu tedy význam jiný, morální, že jest třeba způsobem manifestačním a všechny pochyby vylučujícím prokázat, že máme vůli vydržeti a že máme schopnost vydržeti.« — (Právo lidu 10. května 1915.)

Český jazyk v době pobělohorské byl na mnohých místech ve vážnosti, ano bylo ho užíváno i v oboru právním. Dostala se mi do rukou pergamenová listina hraběnky Evy z Erdödy, paní na Brumově, kterou zbavila Matúše Slánského z Horní Lidči roboty a poddanství a darovala mu pozemky. Dotyčný daroval totiž roku 1664 hraběnce 20 krav, které si koupil v Polsku. (Roku 1663 Turci vyplnili východní Moravu a dobytek pobrali.) Listina je vydána r. 1664 na Brumově, je psána česky, pěkným, veleslavínským slohem, užívá správně tvarů slov i vazeb větních. Podepsána hraběnkou a dvěma svědky, opatřena 3 pečeti. Je svědectvím, že i v době pobělohorské dovedli u nás správně česky psát a měli odvahu psát česky i velmi důležité listiny. Je drahocenným majetkem rodiny Slánských v Horní Lidči.

Nové čítanky. Každou novou čítanku vítám jako nového pomocníka s čerstvými silami na poli školském. Jestli se tedy v krátké době tři let objevují na našem knižním trhu dvě nové čítanky pro

školy měšťanské, pak je to jistě zjev potěšující. Jednak vzniká tím možnost většího výběru, jednak nutí konkurenci vydavatele, aby podali dílo dokonalejší než jsou dosavadní, a nakladatele, aby náležitě knihy vybavili. První z nových čítanek vydali Pražák a Barton v nakladatelství Pišové v Brně, druhou dr. J. Kaprta ve Stát. nakladatelství. První z nich je sestavena s hlediska literárního, je však v ní mnoho výchovných momentů. Hojný výběr článků zabarvených lyricky a oživených přímou řečí, umožňuje soustavnější pěstování čtení krásného, pro něž bylo ve Vzkříšení těžko najít vhodně články. Pěkné jest, že se nebáli pořadatelé zařadit do ní ukázky z Kosmáka, Kuldy a Pravidy. Druhá je sestavena podle zřetelů výchovných, ale články jsou voleny s vybraným vkusem literárním, takže, pokud lze ovšem z dosavadního prvního dílu soudit, i po této stránce vyhovují potřebě školy měšťanské. Dýchá z ní láska k rodičům a sourozencům, k rodnému kraji, jeho lidu, k národnímu kroji a zvykům, k rodné střeše i k Praze a vlasti. V obou pak najdeme plno námětů a vzorů slohových. Se stannoviska náboženského je potěšitelným zjevem, že se nevyhýbají slovům Bůh, sv. Václav a p., ač ani na nich není pozorovati, že by vydavatelé sdíleli tak často hlásaný názor, že naše národní duše je hluboce náboženská. Sv. Cyril a Metoděj nenašli v žádné z nich ani kousku místa. Chápu zcela, že pořadatelé nesestavovali čítanky pro mládež katolickou, která tvoří »slušnou« většinu budoucích občanů státních, ale pro naše současné školy, které nejsou náboženské. Než i přes to bylo možno některé ukázky voliti ještě lépe, aby neposkytovaly možnosti k výkladům zahroceným proti katolicismu, zvláště když by tím estetická stránka čítanek byla jenom ziskala. Nevídám v tom však ani zdaleka zlou vůli, naopak domnívám se, že pořadatelé čítanek se snažili ze všech sil, aby podali, co dovedou nejlepšího, a jejich díla jsou proti Jursovu Vzkříšení, na jehož nedostatky jsem měl příleži-

lost ukázati ve Vychovatelských listech (1927 a 1928), nesporně značný krok kupředu. Myslím, že ani nám nemůže míti nátko za zlé, nevidíme-li ani v těchto čítankách vyřešený cíl svých snah. Náboženství je osou lidského života a ve výchově musí býti čůčkou, která sbírá všechny paprsky světla-vědy v jedno ohnisko víry. A. K.

Ústavní listina a zákon Boží. Podle »Čes. učit.« »osmička« zamítla školské požadavky lidové strany z důvodů, že jsou v rozporu s ústavní listinou (par. 119, a 128. — někdo nesmí býti nucen ani přímo ani nepřímo k účasti na jakémkoliv nábož. úkonu, veřejné vyučování nesmí odporovat vědeckému bádání) a nelze je provésti nařízením, jen zákonem. K tomu »Český uč.« dodal: »Škola je zachráněna a jen ještě několik měsíců vydržet a klerikálové budou poraženi.« — Naše poznámka: Tedy přece? A ehm! Haberman a Šusta mohli vydati jen nařízení, Hodža musí vydati už zákon. Budiž. Ústavní listina zaručuje každému svobodu náboženskou, svobodu víry. Ústavní listině nemůže odporovat zákon »kdo z Boha jest, slovo Boží slyší«. Kdo k některé církvi se přihlásil, přejal na sebe nejen její práva, ale také povinnosti, tedy i tu, že »Boha sluší poslouchati více nežli lidí«. Byl by to divný poměr (modus vivendi), aby církev hlásala »dávejte, co je císařovo (vlády) císaři (vládě) a stát (škola) aby říkala katol. rodičům při zápise: »můžete dáti děti odhlásit z vyučování náboženského, hlásaného církví, která jest povinná nabádati své věřící, aby plnili i příkázání církevní.«

Chvála ministerstva školství.

»Že se nám podařilo dosáhnouti značného zlepšení původního návrhu pragmatiky, o to má velikou zásluhu i min. školství, které v tomto případě upustilo od nešťastné metody překvapovací a tajnostkářské a zkusilo to demokracií: pozvalo zástupce všech učitelských organizací, vyslechlo jejich požadavky a jak je z výsledku zřejmo, také o nich vážně uvažovalo. Zkusilo to demokraticky, a myslíme, že nemu-

si svého pokusu litovat. Víme ovšem, že talkových vysokých úředníků, kteří uznávají a jsou ochotni i v praxi provádět demokratickou zásadu, že státním zaměstnancům se nemá jen diktovat a hrozit, ale že se s nimi má o jejich požadavcích jednat, je u nás velmi málo, jsou to dosud jen bylé vrány. Ale nevěříme, že jich bude stále přibývat. Čest budíž těm prvním.» (Věstník ÚSU str. 94.) Po dřívějších lekcích, jež min. škol. dostávalo, můžete si přát ještě více?

Kvalifikace učitelstva byla služební pragmatikou vzata zástupcům učitelstva a inspektorům jako dobročinné stavovské samosprávy. Budou zřízeny nové kvalif. komise, skládající se z předsedy okres. škol. výboru nebo z jeho zástupce jako předsedy, členy budou okr. insp., dva učitelé a jeden úředník státní nebo veřejný, znalý práva. Kvalifikační komise budou obnoveny počátkem každého roku. Členy jejich bude jmenovat zem. šk. prezident, nebo funkcionář, který bude zem. presidenta zastupovat v předsed. zem. škol. rady. Odvolání proti usnesení kval. komise jest až při 3. stupni kvalifikace. Jest velmi potřebno, aby členy kval. komisí byli jmenováni učitelé, kteří dovedou hájit učitele, a když hejtman bude přítomen. Ochraňování proti usnesení komise jest omezena jen na odvolací komisi, kdežto stížnost k Nejv. správ. soudu jest vyloučena. Nejv. s. soud již rozhodl, že stížnostmi při rozhodnutí o kvalif. se zabývat nemůže, neboť usnesení komisí kvalif. jest pouhý odborný posudek, který se z kolejinice jeho vymyká, ježto usnesení komisí není v právním pojetí rozhodnutí úřadu, které by mohlo jím býti zkoumáno. (Ob. škola.)

Ruská emigrace. »Říš. stráž« o ní píše: »Z milionového tábora běženců hostí Praha a ČSR slušný počet ruské emigrace. Slýcháme o ní málo. Co dělá, jak se připravuje na budoucí návrat do rozvrácené matičky Rusi?« Konstatuje pak, že pražská kolonie je socialisticky nakažena a nevlástecká. Zajímal bychom se opravdu, zda tyto emigranti hledí se nějak odvděčit

zemi, jež jim poskytla nejen útul, ale i prostředky, aby mohli nabýt vzdělání, po němž touží tak mnohý Čechoslovák, ale pro nedostatek peněžních prostředků musí se ho vzdát. Kolik na př. učitelů by se rádo věnovalo vysokoškolskému studiu, však pro finanční nedostatek nemůže dosáhnouti účelu svého ideálu. Rusové jsou pak státem podporováni, mají vlastní vysoké školy a tedy na náklad čl. poplatnictva studují. Máme z nich za to užitek, budeme je kdy mít? Odejdou-li po studiích do ciziny, sotva kdy Československu vrátí, co na podporách obdrželi, zůstanou-li zde, konkurují lidem našim, když stejně máme studované inteligence až příliš mnoho.

Kdo jest dnes osloven »pane odborný učitel« Krejčí, ševci, holiči a jiní řemeslníci vyučující na živnostenských školách pokračovacích. Mají to ostatně namnoze i na svých navštěvkách a vývěstních štítech nad svými dílnami. My, učitelé měst. škol, přejeme jim této slávy. Jen ať z ní mají hodně radosti. Nežárlíme. Pro nás tento »titul« nemá dnes smyslu. Jaké odborné vyučování můžeme podávat žákům, kteří byli vzati do měšťanské školy bez jakéhokoliv výběru? I ta odměna jest směšná. Nestojí to ani za to připravovat se k těžkým zkouškám, utrácet peníze za knihy, kursy, namáhat se dlouhým studiem. Páni mistři s titulem »odborný« to mají lehčí: měsíční kurs a kariéra školská otevřena.

Zák. mor. 24. I. 1870, č. 18, 26. 9. 1884 č. 77 par. 4. Lhůta k podávání žádosti buď zpravidla na šest neděl vyměřena. Vým. min. 15. 12. 1920, č. 41390 a 4. 1. 1922, č. 27081. Okr. šk. radám se nařizuje, aby přísně dodržovaly ustanovení zákona, dle něhož lhůta k podání žádosti musí býti zpravidla ustanovena na 6 neděl a používaly výjimečně přípustně kratší lhůty toliko v případech, kde toho prospěch školy nezbytně vyžaduje, při čemž se však lhůta podací nesmí zkrátit pod 4 neděle. Každé vypsání musí býti uveřejněno zpravidla 4 neděle, výjimečně aspoň 14 dní před uplynutím konkursní lhůty. — Rozh.

mšano 1. 5. 22, č. 47.276-22. — Žadatelé nepřísluší právo stěžovati si do způsobu vypsání, pokud se týká lhůty, jestliže sám podal žádost včas a bylo-li o jeho žádosti v řízení presentačním jednáno.

Alfred Birnet: *Les idées modernes sur les enfants.* (Flammarion, Paris.) Autor podává v 7 kapitolách mnoho pozoruhodného o dětské duši, při čemž klade velkou váhu na měření. Nechť mluví samy nápisy jednotlivých kapitol. Dítě ve škole, Tělo dítěte, Vidění a slyšení, Měření a výchova intelligence, Paměť, Schopnosti, Lenost a mravní výchova. V době zvýšeného zájmu o vychovatelství mohou tuto jasně a zajímavě psanou knížku (348 str.) doporučit ke studiu.

R. W. Pohl: *Einführung in die Elektrizitätslehre.* (Berlin, Springer 1927.) Mezi četnými učebnicemi elektřiny dilo vynikající. Vychází od pojmů obecně známých: intensity [Amper] — a napětí — [Volt], na nichž buduje celou mohutnou stavbu moderní elektřiny. Zvláště důležité jest, že všechny, i nesnadné pojmy vyvozuje experimentálně. Vedoucí myšlenkou spisu je elektr. pole. Důsledně používá jednotek praktických. Požadavky matematické jsou minimální. Doporučuji obzvláště učitelstvu měšť. škol, které chce i nesnadné partie elektřiny (vlnění, radiotelegraf. a telef., radioaktivita atd.) důkladně pochopit.

Dr. Fr. Albrecht-Dr. H. Vogts, A. Paech: *Grundzüge der Meteorologie.* (Berlin, Sallé, 1927.) Vadou našeho střed. školství i ústavů učit. jest, že nepodává moderních základů meteorologie. Předložený spis tuto mezeru vyplňuje a seznamuje čtenáře na základě přečetných, slovně provedených obrazů a meteorol. map s nynějšími názory o vzniku atmosférických zjevů. Dilo, jehož cena (10 Mk) jest zcela přiměřená — má zvláštní význam pro učitelstvo, poněvadž má obsáhlou část metodickou, již studium lze doporučit i středoškolským učitelům. Úprava i tisk jsou vzorné, partie pro nižší a vyšší stupeň školní jsou zvláště vyznačeny.

Rosenberg-Stenzl: *Physik, Die Kraftlehre* (Liberec, Nordb. Verlag.) 3. sv. pro nižší a vyšší střed. školy a k soukromému učení. Kdo zná znamenitou učebnici Rosenbergovu z dob předpřevrátových, nebude se divit, že upozorňuji zde zvláště středoškolské kolegy na zcela novou její úpravu. Všechny díly knihy jsou zrevidovány, doplněny poznatky novými a přizpůsobeny novým technickým vynálezům (na př. letadla, meteorologie, elektřina). Jest pravda, že místy je postup dosti obtížný, zato však, kdo spis prodělá, má solidní základ pro další studium. Třeba zdůraznit pěknou úpravu, na tisíc čistých a instruktivních vyobrazení a přehledné uspořádání knihy.

Fr. Stenzl: *Zeitgemässe Beiträge aus der Kraftlehre.* I. 1924, II. 1927, nákl. vl. Tyto vyňatky z učebnice Rosenberg-Stenzlovoy obsahují nejdůležitější partie a z velké části původní metodické myšlenky autorovy. I. díl zahrnuje mechaniku, astronomii a teplo; přichází tu k platnosti moment praktický v technických úlohách, větší měrou než v podobných učebnicích jiných. Ve II. části, jednájící o akustice, optice a elektřině vytkl bych hlavně velice poučné analogie hydrodynamické, novější partie z nauky o elektro-nech a obraz vzniku elektro-magnetických vln, připínající se k výkladu Pohlovu. Jak autor sdělil, bude následovat ještě III. díl.

Jochler-Stocker: *Anleitung zu einfachen Schulversuchen in der Naturlehre u. Chemie der Volksh. Fortbildungsschule.* (Konkordia A. G. Bühl-Baden.) Nakladatelství vydalo sbírku přístrojů pro obecné školy v různé úpravě a předložená knížka je návodem, kterak jich použiti. Pro učitele našeho měla by význam dvojí: jednak že by mohl srovnati poměry své školy s poměry škol sousedního státu a našel by v ní nemalý popud k doplnění svých sbírek, ale za druhé i mnohý popud metodický.

Dr. Vl. Lůbický.

ZPRÁVY

Jan Kühndel, odb. uč. v Prostějově, byl promován 30. X. t. r. na Masarykově universitě v Brně na doktora filosofie.

Pecnězní a průmyslové závody naše vykazují stále ohromné zisky (na př. čs. zbrojovka v Brně Kč 8,483,844), proto také jich úřednictvo má dle toho i platy. Školství nevykazuje, žel Bohu, zisku v číslicích, proto také tobě, čsl. učitelé, nemůže se dostátí ničeho více než čeho právě nejnutnější potřebuje k živobytí. Budiž proto spokojen a nekňiž po nápravě. Bud rád, že se můžeš v zimě denně zdarma několik hodin ve škole ohřívat!

Xaver Dvořák, lyrík katol. moderny, slavil 29. listopadu sedmdesátiny. Rovněž sedmdesátin dožil se 22. listopadu vzor českého kněze dr. F. X. Novák.

Majorita bez minority. »Čes. uč.« (ZÚS a Federace) ohání se proti ČOUč. svojí majoritou, ale ČOU vítěpně odpovídá: Majorito, kde máš minoritu, abys mohla být majoritou?

Nepovinné předměty. Remunerační za nepovinné předměty je tak nepatrná, že se učitelstvo ke zkouškám nežene. Dělník, pomocný, nevyučенý, má za 1 hodinu práce nejméně 3 Kč, učitel za 1 hod. nepovinného předmětu na obec. školách 2.30 Kč, na měšťan. 3 Kč. Úřady školní rozepisují konkursy s dodatkem: »Předmst bude dána žadateli, který vykáže způsobilost k vyučování němčiny, frančtiny a p.« Dodatky nepomáhají, vada je jiné.

Do větší části dnešního čísla přikládáme opět dopisy fy Srb a Štys, známé dobré továrny pro jemnou mechaniku a optiku. Doporučujeme.

Inspektorská definitivita. Dle »Čes. učit.« jsou pro ni všichni okr. školní inspektoři až na dva — pevné charaktery, vůdce, pedag. rádce, nestranné dozorce, kteří nečekají na definitivu, nedělají řízný dozor, neslouží byrokracií a církvím, jejichž okresy jsou vzorné v neklidu a nepořádku, proti žádanému klidu a pořádku kulturnímu. Tohle vychloubání je

podezřelé. Kteří jsou to ti dva výtečníci? Co tomu říkáte ostatní okr. školní inspektoři?

Pan insp. Chýna, kulturní předseda Federace hřměl 1. a 2. listopadu v Praze: »Důrazně připomínám, že letošní jubilejní rok je zvláště vhodný k tomu, aby každý pokrokový učitel provedl odluku od církve římské sám u sebe. Apeluji na 27.000, aby neváhali exponovat se pro přesuny ve smyslu našich ideálů.«

Jak na Slováky? Dle »Čes. uč.« Svazem, organizací nepolitickou, k vypěstění vzájemnosti. — Kdýž přáčka lapají...

Th. Dr. O. Karlík: Zhoubnost lži ve světle učení sv. Augustína. Vydáno nákladem autora. Expeduje Matice CM. v Olomouci, Wurmova 13, 92 stran, 12 Kč. — Práce jednak přísně vědecká, opírající se o četné prameny jak naše, tak i cizí, však při tom přístupná i tomu, kdo hodlá aspoň zběžně vníknouti do kořenu všeho zla, lži, a přispěti svými silami k jejímu odstranění. Knihu uvítá jak kněz duchovní správy, tak katetcheta a učitel. Mohou jí výborně použít.

Tři dny před oslavami 10. výročí trvání republiky bylo vzpomínáno úmrtí pluk. Švece (před válkou učitele). Zastřelil se, kdýž viděl desorganizaci svého vojska. Myslíli jsme si a jistě mnozí, upřímně, vlastenecky citící Češi a Slováci: »Vy bráškové, kteří dnes máte plná ústa pokroku, jež prý jste pro své »zásluhy« oprávněni národu hlásati a kteří jste pro tyto také o několik roků na úkor jiných »sestárli«, jste tenkrát museli provádět vašemu vůdci pěkné věci, kdýž tyto mu vtiskly do rukou revolver.«

Prvé číslo »Svatojanského listu« již vyšlo. Z obsahu vidět, že se práce chopili hoši bystří a že tedy též něco dokáží. Vydává SSS ve Sv. Janě pod Skalou. Výtisk 1.60 Kč, roční předplatné 6.50 Kč.

Pozor na kvalifikaci. Kolegové a kolegyně, jež páni pokrokoví oši (obvykle socialisté a la Chýna) poštědřili třetím stupněm (uspokojivou), odvolávejte se dle služeb. pragmatiky mčas! S tou kvalifikací nemohli byste se státi

řidiči a řediteli, ale dle pragmatiky nedostali byste teď ani postup. Jsou nám hlášeny případy od kolegů vykazujících 10-20 let defektivy, kteří nikdy takovou kvalifikaci neměli, což budí dojem stranickosti, ba zaujatosti (já la Bučenec: dovedam sa ich zbaviť, penza lebo propuštění).

O zkušenosti s kinem napsal nedávno do Věstníku pěkný instruktivní článek kol. Boček. Napište i jiné, jakých zkušeností jste v tomto oboru nabývali. Redakce.

Kursy v posledním 5letí. Nejvíce kursů bylo po vydání malého škol. zákona r. 1922. Ruč. prací v roce 1924 142, v r. 1928 už jen 7. Kreslení v r. 1927 10, v r. 1928 5. Jazykových v r. 1924 8, v roce 1928 4. Pro měšť. školy v r. 1925 10, v r. 1927 12, v r. 1928 5. Jazykových v r. 1924-26 po 1, v r. 1927 2 atd. Celkem všech kursů za 5 let 415 při podpoře 1,451.744 Kč mimo kursy učitelstvem samotným pořádané.

Vzpomínka. »Zvon« se ptá, jak se vylihl barbarism — »genitiv Švece«. Vzpomínám. Před lety na učit. ústavě v Soběslavi působil blahé paměti zuřivý Gebaurovec prof. Calkl, který v oslovování kandidáta: Ševče, viděl urážku osobní, oslovování ono kandidátům zakázal a do kandidátů při češtině vtloukal genitiv Švece, dativ Švecovi, akkusativ Švece, vokativ Šveci, lokál Švecovi, instrumentál Švecem. My starší kandidáti, kteří jsme prof. Calkla již nezastihli, když jsme vypravováni mladších slyšeli, vzpomněli jsme si na předchůdce p. Calkla prof. Čecha, který při výkladech o Gebaurovcích říkal: Nic proti lidové řeči, ne násilné motivy. Ševče, drž se svého koopyta. J. M.

Práce kol. A. K. (Kleofáš Pistorius), přiložená k min. číslu, setkala se, pokud se od P. T. odběratel dovídáme, s úspěchem. Též velká část těchto již brožuru zaplatila. Prosíme, aby i ostatní si neobtěžovali obnos 2 Kč nám brzy poukázat.

O žádné obci neříkejme v ponížujícím smyslu, že je zapadlou Lhotou. V každém koutku naší vlasti jest krásně, je-li naše nitro i ostatních lidí ukládněno a urov-

náno vírou. Nemáme-li působitě ve větším středisku a potřebujeme-li je z důvodů rodinných, snažme se ho dosíci, ale venkov nehaňme.

Nikdy žákům neříkejme, že se hodí jen k volům a pod., abychom je zahambili. Každý člověk na světě má svůj úkol. A často některý méně nadaný a méně studovaný vykoná některé práce důkladněji než by je vykonával člověk s většími vědomostmi, s větším nadáním. Lidské můžeme jinak povzbudit k učení.

Učitelství a advokacie. Kdo víc pracuje pro stát a co ale víc »nese«? Práce učitele a jeho »velký« příjem, to vše jest dobře známo i nejširším vrstvám. O advokacii podává několik slov »Rodina a škola«: »Advokacie se může státi trpěným drancováním lidí slabých a nešťastných. Je to hrozné, když v době naší, která stále má v ústech svobodu, právo a sociální nymoznosti, může ještě stav inteligentů proti všem těmto pojmům beztrápně těžce hřešit. Zase důkaz o nesvědomitosti — jež se nutně dostavit musila, když Bůh byl sesazen ve škole a ve veřejném životě. Teprve hnusem se plní srdce lidské, když majetek zemřelých se šacuje v notariátních kancelářích. Vydělávají-li advokátní kanceláře 300-400.000 Kč ročně, pak jistě z těchto peněz kane krev a pot ubohých. O, katolíci, vzpamatujte se a proveďte očistu nejprve v srdcích svých, aby v nich vypučela pravá láska a my měli odvahu udělati pořádek, kde je ho tolik třeba, v síních zasvěcených spravedlnosti.« A přece polit. strany se tak často ucházejí o přízeň pánů advokátů, dávají jim do rukou celé vedení.

Pomníků a pamětních desek se u nás odhaluje tolik, že na demontování všech těchto událostí zavedl časopis »Argus« zvláštní rubriku. Charakteristické pro dobu, kdy chudina nemá kde bydlet.

Těm, kteří tak rádi se starají o řešení otázek, týkajících se speciálně nás učitelů, hlavně bývá to reforma učitelského vzdělání, řekněte, kolegové a kolegyně, ať té své kritiky a svých různých návrhů nechají, nemají-li sami aspoň

týž stupeň vzdělání jako učitelé. Působí to jednak komicky, jednak trapně, řeší-li pánové, absolventi měšťanské či nižší střední školy, případně ještě nějakého kursu, jak se má zreformovati vzdělání těch, kteří již skoro od 60 let musí konati maturitu. Ať se nemíchají do toho, co sami neprodělali. My středoškoláci rovněž se nemícháme do řešení reforem vysokoškolského vzdělání profesorů, právníků, kněží a inženýrů.

Zájem nápadný jeví »Český uč.« o zši. Štěpánka. Protože na něm nic jiného zjistiti nemůže než to, že je lidovec, přichází s jinou: že není kvalifikovaný odborník, že si neodbyl ani jednoroční praxe u škol, úřadu. Kam s tou flintou, Český učitel? Kde si odbyl inspektorskou praxi Chýna? Kolik let působil na měšťance? Proč a k čemu ho chtělo mít učitelstvo oši? Chýnovi je zásluhou, že je nár. socialista, Štěpánkovi vadí, že je lidovec?

Jmenovat! ZÚS uveřejňuje v »Čes. uč.«, že předsednictvo podalo kanceláři presidenta republiky žádost o amnestii disciplinárního stíhání.

Zájem. »Čes. učit.« pustil se zle do odb. uč. Svobodové z Třebíče pro její brožuru »Otázka výchovy«. Jakká to opovážlivost klerikální učitelky psát pro katolický lid, otevírat mu oči před socialistickou nevěrou a jejími agitátory.

Smích je výsadou člověka. Smích je vyjádřením radosti. Smíchu se připisují i zázračné účinky. Smích, který jde od srdce, je dobrý v ohledu mravním i zároveň fyzickým, hlavně u dítěte, které se mu smí oddati bez nebezpečí velmi vydatně. Žena je k smíchu náchylná, ježto je slabších čivů a přístupnější dojmům. Dr. Duchesne dokázal, že jednomu z obličejových svalů, jenž sluje zygomaticus, je vyhrazen úkol smíchu.

Břežanský.

Zvláštní sleva 25 proc. při vánočním nákupu dětských knih pro čtenáře našeho listu. Pro dobu až do 24. prosince t. r. učinili jsme ujednání s nakladat. domem B. Kočí v Praze, dle něhož čtenáři naši, kteří se vykážou legitimací otištěnou v insertní části tohoto

čísla, dostanou slevu plných 25 proc. při nákupu dětských obrázkových, pohádkových a povídkových knih a vystřihovánek, vydaných naklad. B. Kočího do konce roku 1927. Výběr možno učinit ze seznamu, který firma (Praha I., Masarykovo nábřeží 14.) zašle každému na požádání zdarma, nebo přímo v krámě kteréhokoliv knihkupce. Nemůžeme než co nejvřeleji doporučit knihu za dárek dětem. Hračky se rozbíjí a zapomenou, ale kniha, i když se časem roztrhá, vtiskne v duši dítěte nezapomenutelný dojem. Je jistě celá řada knih, které jste ve svém dětství s oblibou čítali a na něž dodnes nemůžete zapomenout. To budíž vám měřítkem při hledání vánočních dárků.

Tomáš Baťa napsal a vydal brožuru »Zlepšení železniční dopravy«, v níž se jedná o projektu nové dráhy. Návrh je opravdu zajímavý.

To jsou příjmy. Funkcionář Čsl. červeného kříže, dr. H. Pelc, zcela mladý lékař, běže za svou činnost dle »Več. listu« 3000 Kč měsíčně. To však není vše. Tento list o tom píše: »Vedle toho sem tam kápne z této humanitní instituce za mimořádné námahy, jako na př. 13. července t. r., kdy mu bylo vyplaceno hotově 40.000 Kč. Jako funkcionář společ. pro potírání pohlavních chorob pobírá měsíčně 1000 Kč, t. j. ročně 12.000 Kč. Jako činitel vzorné zdravotní akce má měsíčně 3000 Kč, t. j. ročně 36.000 Kč. V humanitních sborech Ymcy, Ywcy a pod., má měsíční paušál pouhých 2000 Kč, t. j. ročně 24.000 Kč, tedy okrouhle 200.000 Kč za rok, o kterých každý ví. Jakké vysoké jsou ovšem sumy, o kterých se neví, mohl by podati informace pouze nejpovolnější činitel, totiž docent Pelc sám. Co mu nese soukromá praxe, je jiná otázka.« — To je aspoň veřejný zaměstnanec!

Na výstavě soudobé kultury v Brně vystavené varhany, z nichž byly rozhlasem vysílány koncerty a jejichž krásu zvukovou obdivovali četní posluchači, byly nyní postaveny v novém farním kostele v Miškovicích u Holešova. Tyto varhany byly stavěny závodem pro

stavbu varhan Bratři Riegrové v Krmově. V posledních dnech dodala jmenovaná firma též do Polešovic nástroj o 16 znějících hlasích s 2 manuály. U příležitosti převzetí varhan vyslovili se přítomní znalci o tomto díle velmi uznale. Krásný zvuk varhan a charakteristika jednotlivých hlasů je vskutku obdivuhodná.

Kolego Spáčilé, »pokrokové« učitelské listy ještě tvůj případ rozebírají a přece i ten bývalý příruční z konsumu, nyní velký pán, který se tak na tebe zprvu kasal, umkl. Musíš to již nějak snést. Pokrok si nedovede představit, že by říd. učitel-klerikál měl místo jinde než na třídnici v Zamrzlé Lhotě, 5 hodin od okresního města. Ty chceš býti dokonce těsně u hlavního města a k tomu v poutním místě, na Sv. Kopečku. Tam přece chtějí býti bezvěrci, bez vyznání (to je, prosím, rozdíl), čechoslováci a luteráni.

Úkolem tělovýchovných vycházek je: orientace v krajině, určování a odhadování výšek a vzdáleností, určování měst, městysů, dědin, křižovatek, sledování cest, potoků, železnic, trati, pozorování útvarů půdy, signalisování zvukem, vlajkou, pohyby paží, plavání, sánkování, cvičení v záchrane, v první pomoci atd.

Obce žádají katol. učitele. Informujte se u jedn. Ř. Sv. Frant. Hanzelky v Hodslavicích (Mor.) a v redakci.

LITERATURA

Nakladatelství B. Kočího v Praze, Jos. Jahoda: *Veselé hříčky.* — Autor, výborný znalec života, dovede pozorovati takto do všech jeho podrobností s veškerými jeho denními událostmi, dramaty, světlými i stíny. Proto také jeho humoresky jsou brány ze života, nám teple a upřímně blízkého, vše a celé našeho, jehož postavy jsou na mile vzdáleny všeho schematického. 6.60 Kč. — **G. Meyrink:** *Šosálkův rozhlás.* Přel. A. Bayer. Gustav Meyrink, známý jako autor energického a pádného rytmu dějového, za nímž krví se vždy vzrušivý a hluboký děj vnitřní, zobrazující závažná dramata duševní, povoluje v této rozkošné knize

uzdu své staré vášni a svému obdivuhodnému talentu na poli humoristicko-satirickém, aby vytvořil cyklus povídek neodolatelného a ztrhujícího vtipu, pro jehož ostří našel vděčný objekt a terč, zejména v postavách průměrného německého šosáka. Str. 172, 6.60 Kč. — **A. Vierset:** *Vítězství malé Pilů.* Nadherný román dítěte, jehož duše se rozvírá před čtenářem jako zázračný květ vybrané krásy s nesmírným, nedohledným bohatstvím poesie a citu. Analýza dětské psychy dosahuje zde vrcholného bodu, idouc při tom ruku v ruce s hlubokou láskou a něhou vypravovatelskou. Ilustroval Fr. Vrobel. 20 Kč.

Nakladatelství Jos. Birnbauma v Brtnici. K. Meško: *Vlk kající* a jiné příběhy. Jednotlivé příběhy vypravované autorem, Slovincem, knězem, čtou se jako pohádky pro mládež, ale mají se v nich též zkušenost životní, podaná s jemnou ironií a nevtrávnou tendencí výchovnou. Při tom jest z knihy zcela zřejmý slovinský duch, jenž k nám mluví nejen z osnovy děje, ale i z koloritu národohospodářského. Str. 196 — cena 9 Kč.

Knihovna Mládí (nakl. B. Kočího v Praze.) Sv. 4. N. V. Stratonov: *Kdalielky m světu m.* Základy hvězdářství, podané formou dětem přístupnou. — **Fr. Floss:** *Zampach.* Povídka mapinavého děje z dávných dob. Svazek 3 Kč.

Nakladatelství F. Topiče v Praze, Hamuš Sedláček: *Pěšimka m mládí.* Autor, učitel v Nymburce, vzpomíná v románě na dětská léta. — Poznátky vlastivědnými a nadšením pro vše dobré a krásné stane se knížka oblíbenou četbou mládeže. 164 str., 12 Kč.

Archa, druhý svazek za redakce P. Em. Maráka právě vyšel. Bohatý obsah, krásná úprava. — Autoři statí: B. Zúb, O. F. Balser, K. Bečvan, J. Kasprowitz, G. Duhamel, M. Hiloušek, F. Hanzelka, J. Deml, J. Hruban, D. Pecka, G. Králec, F. Strážovský, F. Kašpar, F. S. Horák, A. S. Chudoba, J. Olšavský, H. Růžička, Fr. J. Děnda, J. E. Trávníček, S. George, J. Jankovský, J. M. Svoboda, R. Stupavský, F. Leubner, L. Za-

mykal, — Obrazové přílohy: B. Smetana, J. A. Komenský, Z. čes. ráje, Hradčany ve Sněhu z Nov. světa, Kašna sv. Jiří na hradě pražském. 244 stran, 17 Kč. Administrace a expedice v Olomouci, Wilsonovo nám. 16.

DĚTSKÁ LITERATURA

V době předvánoční jsou vydávána v posledních letech pro mládež opravdu nádherná díla. I letošní trh přináší v tomto oboru tyto pěkné novinky:

V. Bozděch: **Vandráček a jiné pohádky**. Ilustr. J. Friedrich. Autor zidealizoval život jak dětí, tak i dospělých a uvedl jej vhodně v pohádkové ovzduší. I trochu ironie vložil do své práce, ta však právě přispívá k výchovné stránce knihy. Cena 20 Kč.

J. Št. Kubín: **Nová kytka pohádek**. Ilustr. A. Schreiner. Nové náměty pohádkové, odlišné od obvyklých, které lze jen vítati. Z knihy dýchá radost a štěstí, což

ovšem po pohádkové knize hlavně žádáme. Jen tak splní úkol ji určený. 30 Kč.

J. Haas-Týnecký: **Dobrodružství včelky Aly**. Haas-Týnecký je znám již z řady prací: Bratři mravenci, Na pasece, Potok, Les, Hory, Moře. Jako v těchto, tak i v nejmnohemší specialisoval se na zjištění přírody, pro níž chce vzbudit zájem a lásku. Kniha jest určena dospělejší mládeži, neb vyžaduje znalost určitých přírodopisných základů, ale přečte si ji také rád i dospělý. Nádherné ilustrace O. Štáfla k ději vhodně přiléhají. 50 Kč.

Všechny tři knihy, krásně vypravené, vydaly Českomor. podniky tisk. a naklad. v Praze.

Pro první stupeň žactva vydala vhodně dílo Unie: **Veselý rok** od F. S. Procházky s ilustr. J. Weniga. Verše i obrázky jsou zcela srozumitelné, takže kniha jest příhodným vánočním dárkem. Pěkná úprava její cenu skutečně zvyšuje.

Nejlevnější přímý nákup **Thustý a Sedláček,** továrna kožišin

Kožišin

Hlinsko v Čechách

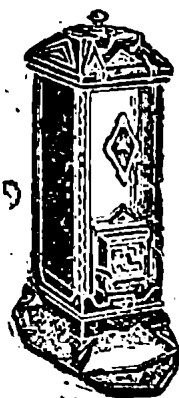
Filiálky: Praha I., Karlova 48.

Pláště, límce, kůže, štolý, kožichy. Bohatý výběr. - Výh. plat. podmínky.

Košice, Zámočnická 1.

a) gramofony
b) housle
c) dechové ná.
d) stroje
e) harmoniky
f) fotografické
g) přístroje
h) dalekohledy
i) divadelní kulbity
j) hodiny
k) zrcučené
l) klenoty
m) budíky, uměl.
n) kuchynské a
oděvní hodiny
o) optické
p) KADLER A SPOL.
q) nářadí
r) porcelán
s) textilie
t) kůže
u) kožichy
v) pláště
w) štolý
x) kožichy
y) pláště
z) štolý

Nejlepší školská

KAMNA

»FENOM«

pro veškeré palivo 13, velikosti, čtvero provedení dodává fa.

»TEMPER«

Jan Pelikán

PRAHA II.

Václavské nám. 33

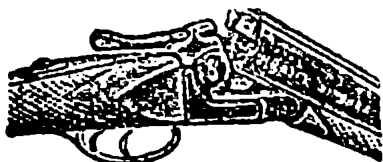
Školy, obce, fary, tělocvičny, pp. učitelé (i pro domácnost)

cenné výhody!

Legitimace pro čtenáře

„Věstníku katolického učitelstva čsl.“

na slevu plných 25% při nákupu dětských obrázkových, pohádkových a povídkových knih a vystřihovánek z nakladatelství B. Kočího v Praze, vydaných do konce roku 1927. Legitimace možno použít i několikrát, při každém nákupu do 24. prosince 1928 u kteréhokoliv knihkupce nebo přímo u nakladatele v Praze I., Masarykovo nábř. 14. Je to náš jubilejní dar české mládeži. Pište si o seznam zdarma.

Dalekostřelné pušky,

se 70—80proc. výkonností a 10letou písemnou zárukou, brovniny, revolvery, flobertky, lovecké potřeby, střelivo dodá moderní puškařství

JINDŘICH JIRÁČEK, Praha-Vinohrady, třída maršála Focha 35.
Žádejte ceník a nabídku. Pánům učitelům povolují mírné platební podmínky.

Čtenáři pozor! Americký reklamní insert.

Tento insert laskavě odstříhněte, učinite dle něho objednávku a dejte jej dále svému sousedovi neb známým. Za tuto práci dostanete při objednávce 1 lepší sukni neb 2 lepší šátky na hlavu, neb 1 šle gumové, neb 3 páry lepších ponožek zdarma, a proto, kdo tento insert dostane, nechť jej nikdo nezadržuje a každý jej dá opět svému sousedovi, a tak tento insert obejde do jednoho roku třikrát celou zemi. Každého, kdo insert předá dál, potká prý do 8 dní velké štěstí a kromě toho dostane od nás při objednávce hořejší dárek, jež si může vybrati. Povšimněte si našich levných cen. Za jakost zboží ručí naše firma. Objednejte všichni — Pánské kalhoty, velmi pevné, v každé délce, troje za 59 Kč. Kalhoty k neroztrhání, do těžké práce, zv. Čertova klůže, troje za 95, tyto zvláště doporučujeme. Kalhoty na svátek, štofové, z nejlepších látek, troje za 119. Jezdecké kalhoty (rajtky), nejlepší druh, troje za 99. Dámské sukně, polovlněné, do práce, tři za 39, lepší druh tři za 42, na lepší nošení, pěkné, módní, tři za 54. Košile pánské, velmi pevné do práce, tři za 48, na lepší nošení a na svátek tři za 60. Spodky k neroztrhání, pevné, troje za 39, na svátek bílé, lepší, troje 48. Dámské košile tři 36, krásně, bohatě vyšívané, tři za 48. Šátky na hlavu, lepší druh, tři za 24. Kapesníky lepší, tucet za 28. Ručníky nádherně květované, lepší, tucet za 65. Kamašasy lepší, všech barev, 12 m jen 69. Syplekoviny hustě tkané, 12 m za 84. Plátno lepší, bílé, 12 m za 60. Plátno na prostěradla, zvláště silné, 140 cm široké, lepší, 12 m jen 119. Modrotisky, zbytky stálobarevné, 12 m jen 61. Tři m pánské látky »Verdun«, nezmístitelné, velmi pevné, pouze 59. Tři m modré neb černé pánské látky na svátek, velice pěkné, každý touto překvapem, pouze 120. 6 m látky dámské na dvojce šaty, lepší 59. Dva pánské neb dámské svetry, nejlepší jakost, pouze 99. 3 páry ponožek pevných 8. 3 páry ponožek na svátek, vzorkované neb hedvábné 18, 3 páry lepších punčoch dám, pouze 18. Dvě silné houně na koně, každý je s tímto velmi spokojen, a proto je zvláště doporučujeme, 79. — Žádné výlohy neúčtujeme. Zašleme též po jednom kuse od každého druhu.

Hořejší dárek obdržíte při každé objednávce. Kdo objedná nejméně za 300 Kč, obdrží 1 reklamní, dobře jdoucí kapesní hodinky jako upomínku na náš závod. Zasílá poštou dobírkou

tkalcovna BOHUMIL TUŠLA, Jimramov.

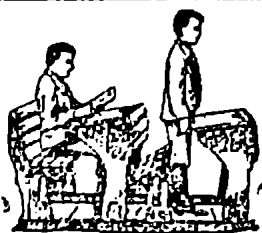
Že naše zboží je jen nejlepší jakosti, o tom svědčí pochvalná uznání, jež nám od našich odběratelů denně dochází a jež na přání každému zašleme k nahlédnutí. Tuto firmu našim čtenářům vřele doporučujeme, neb každého levně a svědom. obslouží.

Vydává Říšský Svaz katolického učitelstva čl. v Praze. Vedoucí a odpovědný redaktor Jindřich Hrbáček. Tiskem Společenské knihtiskárny v Přerově. Novinová sazba povolena výn. pošt. řed. v Brně č. 75 718/VI. dne 30. září 1926.

VĚSTNÍK

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO
ORGÁN ŘÍŠSKÉHO SVAZU KATOL. UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO.

Vychází dvakrát měsíčně kromě prázdnin. Redakce, administrace a expedice v Přerově, Blahoslavova 41. Roční předplatné 25 Kč. Číslo účtu pošt. šekového úřadu v Praze 208.349. - *Kdo si ponechá 2 čísla, je považován za odběratele.*

ŠKOLNÍ NÁBYTEK

vyrábí odborný závod

FRANTIŠEK TALLA V PŘEROVĚ,

Žerotínovo 20.

Vlastní vynálezy.

Prospekty zdarma.

Podnikatelství staveb, kapitální stavební rada

Ing. FERDINAND RUDOLF, architekt a stavitel,

přísežný soudní znalec Zemského civilního soudu v Praze. Ústřední kanceláře: Praha II, Palackého náměstí číslo 2. Telefon číslo 42774.

Projektuje a provádí veškeré stavby pozemní, hospodářské, průmyslové, činžovní, stavby monumentálních a spolkových budov, konstrukce železobetonové, stavební dohledy, adaptační práce, speciální opravy chrámů a budov historických. Stavební dozory nad prováděnými stavbami.

Ceníky zdarma, franko.

Jindřich Hrbáček:

„Hold církvi“,

smíšený sbor s doprovodem orchestru neb piana (harmonika). Slova od Fr. Hanzelky. Vhodný sbor pro akademie, slavnosti i pro jiné příležitosti. Doporučeno kritikou. Provést lze i s malým orch. obsazením. Partitura 4 zpěv. hlasy, 14 orch. hlasů, klavír. doprovod 23.50 Kč. Zasilá skladatel Přerov, Blahoslavova 41.

Nejlevnější přímý nákup **Thustý a Sedláček;** továrna kožišín

Kožišín

Hlinsko v Čechách Praha I., Karlova 48.

Pláště, límce, kůže, štolý, kožichy
Bohatý výběr. - Výh. plat. podmínky.

Košice, Zámočnická 1.

Milovníky přírody a přátele rostlinstva upozorňujeme na náš nový katalog „Okrasných dřevin a bylin“ spolkových zahrad průhonických, který zasiláme na členy společnosti zdarma, na nečleny za režijní cenu a to za neilustrovaný Kč 5, ilustrovaný Kč 10, včetně poštovného. Jest opět krásně a vkusně upraven a překvapí každého zájemce bohatým obsahem; pojednává vedle české a latinské nomenklatury a rodových názvů též o pěstění, stanovišti a květenství a jest proto vědeckou příručkou pro přátele přírody a hlavně flory. Přihlášky přijímá

Dendrologická společnost spolkové zahrady v Práhonických u Prahy.

Návštěvy spolkových zahrad jsou v každou dobu vítány.

Sestry Neposkvrněného Početí P. Marie v Přerově, Širava 7, vydaly cennou knihu »Bůh v nás«. Napsal R. Plus T. J. Tato nás uvádí do života nejvyšší vznešeného, učí důvěrnému obcování s Nejvyšší Trojicí, přítomné v nás skrze milost posvěcující. Všele ji doporučujeme těm, kdož touží po hlubokém vnitřním životě. 20 Kč.

Ot. Březiny »Hudba pramenů« vyšla ve švédském překladu u nakladatele Alb. Borniera. Překlad pořídil švédský spisovatel Weer E. a předmluvu napsal A. Novák.

Už je netáhne ani Beneš. V »Čes. učitel.« referuje se o učitelských schůzích — přijďme včas a odcházejme na konci. — Znamenitě to provedl posl. V. Beneš v Brandýse n. O. letos v listopadu, když mnozí při jeho řeči odcházeli: »s těmi to nevyhrajem«.

V. J. Klofáč okr. správě polit. v Žižkově v r. 1920. Okr. správě politické v Žižkově. Podepsanému bylo vyměřeno 505.000 K náhrady za 3leté nezákonné věznění a za škodu tímto způsobenou. Vzhledem k rodinným poměrům žádá podepsaný, aby z obnosu pro podobné účely na rok 1920 určeno. poskytnuta mu byla zákonem zdůvodněná záloha. St. Strašnice, 22. XII. 1920. V. Klofáč, senátor, St. Strašnice 178. — Jestli se dostalo též některému učiteli půlmilionové otměny za uvěznění pro protirakouskou činnost v době války, nepodařilo se nám dosud zjistiti. Pokud je nám známo, o učitelích se v tomto ohledu říká pouze fašistické »Práce pro vlast se neplatí«. Kolegové za války věznění jsou pak většinou potichu, že kdysi »seděli«. Obávají se, aby nějaký byrokrat po nich naposled ještě nechtěl, aby platili za tehdy poskytovaný »byt a stravu«.

Sokolí a svatováclavské slavnosti. Ve schůzi jich ústřed. sborů, když byl projednáván návrh na řešení sokolské účasti při oslavách knížete Václava vzdělávací sbor navrhl, aby se sokolstvo oslav těch účastnilo, dostane-li se mu dostatečné záruky, že oslavy církevní a stranicko-politické budou přísně a přesně odděleny od oslav všeobecných a účastnilo by se ovšem jen takových oslav vše-

becného rázu s vyloučením stranického nebo náboženského využití »knížete Václava«. Kdyby se nepodařilo docílit tohoto uspořádání věcí, navrhuje se, aby sokolstvo vzpomnělo tohoto jubilea přednáškami o dnešním stavu historického badání o knížeti Václavu a o tradici jeho uctívání.

Učitelé a gázisté vůbec často se ucházejí o půjčky u různých soukromých bankovních závodů, které jsou někdy pravými příjemci obětí, která sedne na lep jejich novinářskému insertu o nezištné finanční výpomoci. Nedávno se stalo dokonce, že úředníkovi, který si od jednoho z takových dobrodějů nevypůjčil haléře, byl na popud tohoto strhován po tři měsíce určitý obnos jako srážka na »vypůjčenou« sumu. Tuto nepřijemnost si zaviniil již tím, že se u dotyčné finmy o půjčku pouze ucházel. Proto, pozor!

Jásat nad porážkou koalice. »Č. učitel« pokračuje v jásotu: »Od 2. prosince svítá, klerikálové ztratili 14 poslanců, ztratili i živnostníci i agrárníci — vládní koalice půjde. Zásluhu o to máme my, pokrokoví učitelé. Díky všem, kdo se s námi nebáli a vydrželi.« — Počkejte s tou flintou, až se budou poslanci volit. Do obcí a okresů se přece nevolili.

Vynikne? Dle »Čes. uč.« referoval oš. Chýma v Pokrokovém souručenství o oslavách jubilea knížete Václava a vydá direktivu.

Laciné slávy došel Haberman v min. školství. Věstník ÚSU aspoň co chvíle na něj vzpomíná. A kolik telegramů ze schůzí pokrokových jednot je mu zasíláno. Těžko lze uvěřit, že by byl opravdu takovým odborníkem. Vděku toho všeho pokroku se mu asi dostává za to, že nechall volnomýšlenkáře řídit podle chuti a sám jejich nápady podpisoval. Byl by to opravdu úpadek současné dnešní kultury, kdyby dovedla dát našemu státu za desetiletí jenom jednoho dobrého ministra školství a to nebyl učitel neb profesor, ale pilníkář, později redaktor. Co pak by si pomyslíl Drtina, kdyby se těchto intrád na Habermana dočkal?

VĚSTNÍK

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO.

Za rovná práva občanská.

Žádáme-li, aby z nás učitelů byl někdo vyslán do té či oné korporace, slyšíme hned: »Ale vždyť tam se o škole jednati nebude. Tam se budou projednávat jen otázky hospodářské.« — Zkrátka dá se nám najevo, že do hospodářských a jiných veřejných otázek nemáme co mluvit, ale máme se starati jen o školu. Dlužno proto v takových případech položit si otázku: »Což nerozumíme těmto hospodářským a vůbec veřejným otázkám tolik, jako ten rolník, domkař, dělník, živnostník? Vždyť tiito občané neposlouchali nějaké universitní národohospodářské přednášky! Nevšímáme si snad hospodářských a jiných veřejných otázek a jsou nám tyto proto cizími? Sotva. Vždyť máme ustavičný styk se všemi vrstvami lidu a sledujeme všechny veřejné události v tisku. Kolik z nás je pak účastno ve správě záložen, Raiffeisenek, konsumů, družstev atd.! Či jest nám na závalu naše maturita z učitelského ústavu? Ta jest původcem, že máme nárok mluvit jen o škole?«

Proti takovým názorům z předminulého století musíme se co nejdůrazněji ohraditi. Jsou pro nás ponižujícími. Kromě toho musíme si uvědomiti, že platíme daně jako druzí, ba ještě dříve než oni, neb berní úřad nám příslušný obnos přímo strhne a nedá nám nikdy v tom ohledu slevu jako snad jiným.

Plníme pak i ostatní občanské povinnosti jako druzí, ba opět ještě snad ve větší míře než oni a chceme proto také s nimi stejná práva. Jsme složkou národa, pracujeme pro něj a máme tedy také nárok, abychom byli účastni při řízení veškeré veřejné práce. Ve vedoucích korporacích mluví o exportu a importu, o soc. pojištění, o clech, o školství, o otázkách státních zaměstnanců se týkajících i o jiných dělník, rolník, domkař, živnostník, úředník, kněz, profesor, proto plným právem můžeme o nich jednati i my. Příslušní činitelé zajisté nám toto právo nebudou chtítí upírati. Movitý a nemovitý náš majetek tvoří pak též určité procento majetku celonárodního. Nemáme pak nárok, abychom o něm, o svém vlastnictví, i my jednali? Maji o něm jednati jen jiní, neučitelé?

Chceme proto spravedlnost! Neustaneme ve svém volání! Budeme za tímto cílem pracovati všichni, ve všech krajích. Mlčeli jsme již stejně až příliš dlouho. Kdo jest člověkem dobré vůle, uzná naše nároky a dá nám naše právo. Tímto přáním začínáme. Nový rok.

Sport a naše školy.

Sport v pravém slova smyslu je pěstován buď jednotlivcem neb několika málo jednotlivci, zatím co celé tisíce lidí přihlíží výkonům jejich. O přímém působení sportu na orgány dután tělních a na svalstvo i kostru těla lze mluvit jen u několika lidí. Ti, kteří se dívají na výkony sportovců, nejsou ani v nejmenším účastni na výkonu sebestmější svalovou skupinou neb jiným orgánem těla, abychom mohli říci, že cvičí své tělo. Dovedete si představit si kopanou bez diváků? Dovedete si představit si zápas, tenis atd. bez diváků? Čím vniká sport mezi nejširší vrstvy? Svým vášnivým lákadlem výstřednosti. Kdybychom spočetli sportovce a diváky, přišli bychom k zajímavému číslu, úžasně nepoměrnému. A tomu také říkáme tělesná výchova?

Jisté jest, že dějí se v mnoha případech výstřelky v pěstování sportu. Ty scény, které se odehrávají na sportovních hřištích, jistě reprobují k zušlechťení jednotlivce ani celku. Největší současný tělocvikař francouzský, Hebert, praví ve »Srovnání sportu a systematického tělocviku«: »Sport vede spíše k přehánění než ke krocení náruživosti.«

V důsledku těchto okolností vydalo minist. školství a nár. osvěty výnos ze dne 14. srpna 1928 č. 57.615-II. o účasti žactva v cvičeních sportovních spolků. Ve výnosu se praví: »Žákům národních, středních, obchodních, průmyslových a odborných škol může býti dovoleno účastnit se cvičení i ve spolcích sportovních, ale pouze v těch, které nepěstují výhradně kopanou nebo těžkou atletiku, nejsou zcela nebo částečně profesionální, nevzbuzují podezření, že se v nich pěstuje národnostní, náboženská nebo sociální nesnášlivost, a kterým bylo výslovně uděleno příslušným školním úřadem k tomu povolení.

Povolení je vázáno těmito podmínkami:

1. že nebudou provozována s žáky cvičení těžkoatletická, vytrvalecká a vůbec cvičení, která nejsou silám mládeže přiměřená, nebo která síly mládeže vyčerpávají;

2. že na ovišti nebudou tpeňny výjevy a sportovní výkony proti slušnosti;

3. že se spolek postará o lékařský dohled;

4. že jen po předběžném svolení učitelského sboru smí žáci vystoupiti.

Učitelský sbor má právo vyloučiti žáka z cvičení sportovního spolku, jestliže shledá, že těmito cvičeními je ohrožen jeho prospěch ve škole nebo jeho mravnost.« Tolik ministerský výnos.

Tím se konečně dostalo přímé ochrany vychovatelům od MŠaNO. Má-li vychovatel vykonávat řádně svůj úkol vychovatelský nejen ve škole, ale i mimo školu, pak je nutná podpora i od úřadů.

Ještě bychom rádi slyšeli jeden výnos ministerstva, který by zvětšil počet tělesné výchovy v týdnu. Podívejme se, jak se pěstuje tělesná výchova na jiných školách v jiných státech.

Tak ve Švédsku je 4—5 hodin tělesné výchovy týdně. Tyto jsou rozděleny mezi ostatní předměty.

V Sovětské Ukrajině musí pořádati školy ročně závody v lehké atletice a v míčových hrách. Zde se však nejedná o rekordy, ale o rozšíření záliby v pěstování tělesné výchovy, což vedle účinku zdravotního je nejlepším bojem proti alkoholu, nemravnosti a jiným neřestem.

V Rumunsku závodí školy téhož území mezi sebou. Program závodů je: prostná, hry, nářadí, lehká atletika a národní tance.

Tak se pracuje v cizině pro rozšíření záliby v pěstování tělesné výchovy. U nás dělá se dost pro tělesnou výchovu. Je třeba sledovati iniciativy vynikajících našich tělocvikařů na poli výchovy mládeže. Každý vychovatel pozoruje, jak se mentalita mládeže změnila a stále mění od dob válečných. Nové proudy žádají nového řešení. Je-li dnes v mládeži touha po sportu a tělesné výchově, nedá se tato zlepšiti zákazem, ale rozumným pěstováním tělesné výchovy. Dnes mnozí jedinci pracují samostatně na školách. Jsou však osamocení a nemají od vyšších podpory

morální. Půda u nás se pomalu připravuje a doufáme, že i u nás zavede se na školách větší počet hodin tělesné výchovy a na všech školách že bude více pamatováno na zdraví žactva.

Frant. Borek :

Politický a stavovský problém katolického učitelstva.

(Referát ze schůze olomouck. krajského odboru.)

Každý spolek je zakládán za tím účelem, aby členové domohli se určitých výhod v soukromí, pro veřejnost, pomocí organizace. V množství je síla a zvláště silná organizace dnes něco platí.

Spolek katol. učitelstva byl založen gestem, malým počtem odhodlaných, na široké základy, pro národ, církev a ovšem i na ochranu práv jednotlivců. Tyto cíle původně stanovené nebyly změněny, ale více zdůrazněny a vynikly politickou konstelací.

Táží se, co má společně ruka v ruce co činiti otázka politiky s naší stavovskou? Stále slyšíme, že politika nesmí do škol. Dokonce se řeklo, že učitel patří škole a ne politice. Tu si dovolím tvrditi, že zcela něco jiného je tvořiti politiku školní a jiné jest věnovati se politice soukromě. Účelem těchto řádků je všimnouti si účasti katol. učitele v politice. Život spolkový na venkově: v Orle, Omladině, Lid. jednotách, Raiffeisenkách často vedle katol. kněze spočívá na bedrách učitele. On není silou podružnou, vede, řídí, slova jeho a přání jsou plněna. Jinak vlastně nejde, neboť kromě těchto dvou činovníků nebývá tam jiné inteligence, která je jinde. V našich listech často čteme: »Katolický učitel patří do Lidových jednot, do Orla! Tam pracuje. Veřejný život nikdy neobešel se bez učitele, neobejde se ani dnes, zvláště lidový život bez katol. učitele. Z toho důvodu musí míti katol. učitel i své slovo v politice. Toto nebyl by jediný důvod pro jeho účast v politice, ale jsou zde také jeho důvody soukromé. Je ubíjen se všech stran. Nepovstane-li sám, nikdo se o něho nepostará. Musí působiti politicky veřejně. Tak dříve se mu podaří otupiti ostří útoku s druhých stran, mnohemu zabrání, co by škodilo nenahraditelně duši a stavu.

Lidová strana jako složka všech tříd národa musí naši práci natolik ceniti, aby ve všech případech voleb dávala schopné naše učitele na zvolitelná místa, a to ne z milosti, ale z pochopení pro budoucí katol. školu a náboženskou výchovu v ní. Katoličtí učitelé musí míti zastoupení ve všech sborech státních, zemských, okresních, aby politikou pomohli stavu i všem jeho úkolům.

Že nemají svého zástupce tam, kde by jej měli míti, jsou sami vinni.

V každém okrese má býti zřízen odbor. Tento musí dávat o sobě vědět; v době voleb stanoviti ze svého středu kandidáta a žádati o okresní vedení lidové strany, aby byl postaven na zvolitelném místě. Podobně zemský spolek má vésti v patrnosti doby voleb a včas prosaditi učitele-kandidáty do zemského zastupitelstva a do zákonodárných sborů sněmoven. Odbory v oblasti volebního kraje musí pak míti stálý výbor, složený ze zástupců jednotlivých odborů, kteří musí o požadavcích katol. učitelstva jednati s důležitou korporací pro veškeré volby i pro jiné politické práce — s krajskou lidovou radou.

Katolický učitel, proslý ohněm života, tolik jistě pořídí a vyhoví, jako každý jiný příslušník strany.

Při talkovém zastoupení by život odborů jinak se utvářel. Měli bychom všude zastánce, strážce; ti by rychle informovali příslušné činitele, čeho zaříditi spolkově, koho se zastati a potom opření o mateřskou Lidovou stranu bychom se dožadovali napravení krivd a zabránili lecčemu, co za dnešních poměrů se ke všeobecné škodě udá.

Dalším úkolem organizace musí býti dožadovati se zastoupení v různých stavovských a jiných komisích, anketach a podobném, abychom ve změnách a zlepšování situace učitelské měli podíl, aby pokrokoví kolegové nám nevytýkali využívání výmnoženosti jejich zástupců.

Zemské vedení spolku katol. učitelstva by nemělo se skládati z určitého počtu volených členů, nýbrž též z důvěrníků z každého odboru. Při zřizování nových odborů by se zastoupení zemské mělo o člena rozmnožiti. Tito by ústně informovali členy odboru, o čem bylo jednáno, aby takto živé slovo důvěrníka přilákalo členy odborů do schůzí. Informace ve Věstníku nikdy nemůže býti tak účinná, jako zpestřená řeč.

Takto vedená agenda spolku byla by účinná a my bychom se více blížili šťastnější budoucnosti nejen naší, ale též náboženského vzkříšení národa.

*Českých dějin chce-li mít
jasný obraz o všem tom,
Volné myšlenky brožury
mají pravdu „na beton“.*

ORGANISACNÍ HLÍDKA

My, katoličtí učitelé, žádali jsme dosud po straně většinou jen práci pro školu, musíme však konečně jednou žádati též, by projevovala snahu dělati opravdu něco i pro učitelstvo. Předně musí z lidového tisku a z lidových schůzí zmizet zlehčování učitelských existenčních požadavků a pak musí býti zřejma opravdová snaha učitelstvu přispět. Československé učitelstvo jest ovšem z velké části zaujato proti čsl. straně lidové. Však jsou proti ní zaujati i železničáři, různé kategorie veřejných zaměstnanců, masy dělnictva a přece se tato ujímá jich požadavků. Samozřejmě, jest stranou všech a pro všechny. Z důvodu toho zajisté i požadavkům učitelstva bude vycházeti vstříc, toto ovšem musí napřed po ní ochranu a zastání žádat. — V tomto ohledu pak musí vyvinouti náležitou činnost právě naše učitelská odborová organizace, vždyť ona jest jediné určena k tomu, by straně tlumočila požadavky učitelstva. I jiné odborové organizace, k čsl. straně lidové přičleněné, takto pracují. Nečekejme, že s vedením strany bude jednati Čsl. obec učitelská neb některá jiná tak zvaná polknoková učitelská organizace. Bude-li pak zřejmo, že strana se vždy opravdově staví za spravedlivé existenční požadavky učitelstva, bude jí i z řad tohoto přibývati stoupenců. A to jest pak přáním jak našim tak i všech ostatních, kdož jsou dobré vůle.

Kraj. odbor čes. učitelstva katolického v Uh. Brodě konal dne 8. prosince členskou schůzi. Před-

nášel kol. řídící učitel Jos. Václ. Hauerland: Nejnovější věci z literatury o J. A. Komenském. S velkou radostí přijali jsme přání z daru od univ. prof. dra. Kačhníka z Olomouce, který informoval přednášejícího obšírným dopisem. Kol. Hauerlandi tlumočil p. doktorovi pozdrav členstva. — Rozpředla se debata o našem zastoupení v zem. zastup., v okr. škol. výboru, kvalifikační komisi a podány návrhy. Odbor navrhuje, aby kolegyne pokladní zem. spolku poslala každému členu zvlášť šek s oznámením příspěvku zem. i říš., neboť se stalo, že někteří členové jsou organizováni přes rok a ještě nepřiatili, ač chtějí tak učiniti. Velkou hromadu vykonáme v neděli 10. února 1929. Jen aby nám příznivě počasí umožnilo hojnou návštěvu.

Krajinský odbor brněnský konal členskou schůzi 25. listopadu za pěkné účasti členů. Po zahájení přednesl předseda kol. říd. učitel Ot. Pavlík pěknou řeč. Omluvil univ. profesora p. dra J. Kratochvíla, který nemohl vyhověti tento krátě přednáškou i za nucen odejetí na volební schůzi mimo Brno. Nepředvídanou mezeru programu schůze velmi pěkně vyplnil náš host z odboru husitopečského, pan kol. Boček. Podal nám referát o jejich poslední členské schůzi, na níž přednášel dr. A. Fuchs na téma: »Katolický intelligent«. Referát našeho hosta svědčil nejen o jeho vlastní zručnosti a dovednosti, ale i o skutečné kráse, kterou vytvořila přednáška jejich vzácného hosta. — Poté projednány záležitosti spolkové a státní, volby do zem. zastupitelstva, návrhy pro kvalifikační komise a pod. — Jednatelka Teplá.

Všimněme si resoluce brněnského valného sjezdu čsl. odborového sdružení křesť. soc. z 8. a 9.

prosince 1928! Co se vše zde žádá! Resoluce má 24 obsáhlých bodů. Co žádáme my, katoličtí učitelé při našich sjezdech? Pro nás obyčejně nic, ba ani zachování toho, co již máme. Nutno proto všimnout si již konečně i sociálních otázek.

V jednom kraji připravovali jsem již delší dobu reorganizaci katol. učitelstva. Mělo dojít k založení nových odborů, k oživení dosavadních. Nyní, když se ukázalo, jaký se jeví o katolické učitelstvo »zájem«, bylo mi kolegy, na něž hlavně jsem počítal, řečeno, že dnes není u nich k úsilnější organizaci práci nálady. — Kdo tím vinen? ih.

*Náboženství? — Pryč s ním,
morálka ať žije!
Pryč se sluncem,
nám líp měsíc vyhovuje,
ať nám místo slunce zemi ozařuje -- !*

ROZHLEDY

Jak dopadly pro naši stranu poslední volby, je všeobecně známo. Proč se tak stalo, víme dobře. Něco podobného nesmí se opakovat. I když jiní nebudou dosti prozíratelní, my katol. učitelé a učitelky, budem na stráži. Ze všech příslušníků naší strany trojili jsme vždycky nejvíce my: za Rakouska i v republice. I nyní nejsme na tom lépe: rolník, živnostník je svým pánem, nikdo mu nemůže škodit, katolických úředníků, dělníků a jiných zaměstnanců je vždy obyčejně více pohromadě, jen my jsme roztroušeni obyčejně po jednom v jednotlivých obcích. Snášíme však ústrky kolegů, nepřítelů nadřazených. Jsme proto zvyklí na boj a povědeme jej tedy i proti těm, kteří naší straně a celému našemu hnutí škodí, i když tyto říkají, že jsou jeho stoupenci. Jen pravda a poctivá práce povede stranu k vítězství. Její idea musí být každému z jejích příslušníků alfiou i omegou.

Více kulturní a odborové práce. To jest teď po zkušenostech voleb. naším úkolem. Vážme si kulturních pracovníků a konejme přednášky a kursy. Třebia drobné práce pro dělnictvo a odborové pro zemědělce a živnostnictvo. Poslední

dny nás přesvědčily, že je nutno i přednášky pořádat i agitovat, ale hlavně odborově, stávkovsky organizovat a pracovat. Přednášky o škole neb o určitém tematu nábožensko-poučném, na př. o darvinismu, okultismu, reformaci, unii, sv. Františku, sv. Václavu atd. jsou přímo od samého lidu žádány a se zájmem sledovány. Dá se všude pracovat. Jedinou musí být všude jasno. **Katolíci musejí být uvědomělí**, a to se stane důkladnými, poučnými přednáškami. Neboíme se pravdy. Pravda vítězí. (Dr. O. Tauber v Našinci, dne 20. prosince 1928.) — Vzácná slova vzácného člověka. Jen aby nezustala nepovšimnuta. Doufejme, že na tento apel budou též reagovat nově zvolení a jmenovaní páni okresní poslanci a budou pravidelnými přednáškami informovat náš lid o darvinismu, okultismu, reformaci, unii a všech oněch ostatních otázkách, o nichž tento měl dosud poněti buď nejasné neb takové, jaké mu bylo vsugerováno nepřáteli katolicismu. Bylo vždy slýchati, že naše hnutí má málo kulturních pracovníků, nyní bude nedostatek tedy zajiště odpomoceno. Nestací-li na vše zvolení a jmenovaní pámové, mohou se kooptovati ti, kteří na kandidátkách byli uvedeni, ale na něž řada nedošla. Zajiště má každý z nich o shora uvedených otázkách náležitý přehled. Dovedou přece mluvit o otázkách, vyhrazených dosud většinou jen obyčejnému učitelů, oddanému myslence katolicismu neb nenáročnému katechetovi, když si troufají spolupracovat na řešení daleko těžších problémů v okresních zastupitelstvech. Či se spokojí pouze tím, že budou kulturní práci jenom řídit a provedení nechají zase těm, kteří jsou již jako osudem k tomu určeni? S italským názorem rozhodně nesouhlasíme.

Hádanka. Když jsem šel navštívit zemř. P. Baara do Klenče, obdivoval jsem se budově tamní měšťanky. »A kdo si to stavit vedle nádhernou vilu?« ptám se jednoho občana. »Ta bude pro ředitele měšťanky,« zněla odpověď. — Tak píše v »Čechu« dr. Kettner, jen že není nám zcela jasný

pravý účel těchto rádků. Aspoň kdybychom se dověděli, zda ona vila pro ředitele se stavěla na náklad obce či za jeho peníze. Takto však se můžeme pouze domnívat, že dr. Kettner chce konstatovati jeden z těchto faktů: 1. Obce konečně uznávají, že ředitel měst. školy má nárok bydlet tak, jak bydleli jiní veřejní zaměstnanci téhož vzdělání a společenského postavení a dávají mu tedy k dispozici patřičnou budovu. 2. Přijímá ředitele měst. školy jest konečně takový, že si může ušetřit na vilu. Ejhle, ocenění práce pro národ! 3. Kam to naše obce spějí, když nechají již i ředitele měšťanky bydlet ve vile? Vždyť na venkově ve vile bydlel dosud namnoze jen správce velkostatku (3 měšťanky a 3 ročníky hospodářské školy) a ten měl přece v moci půl obce! 4. Jest to hrozné, jaké ti učitelé mají dnes již příjmy. Stávají si i vily. To dříve nebývalo, stačil jim sobotáles! — Jak nyní zvěděti, co měl p. autor článku na mysli? Hádej, hádej, ha-da-či!

Z výročního pokladního účtu Svazu učitelstva čsl. za r. 1927-28.
Správní orgány: výbor 6333 Kč, předsednictvo 7245.90 Kč. Pracovní odbory: právní 4300.60 Kč, školský 3342.80 Kč, kulturní 1173.80 Kč. Jízdenky a výlohy členů předsednictva 11.572.50 Kč. Činovníci: starosta 8000 Kč, jednatel 5000 Kč, pokladník 2000 Kč, předseda práv. odboru 1600 Kč, předseda škol. odboru 1200 Kč, předseda kultur. odboru 1200 Kč. Revize 497.40 Kč. Zastupování 8900.40 Kč. Sekretariát: úřednice 7539.20 Kč, kancel. potřeby 2227.66 Kč, poštovné Kč 1562.05, místnosti a posluha Kč 3630.—, inventář 1552 Kč. Reprezentace 6583.10 Kč. — Za takových okolností dá se samozřejmě udělat kus organizační práce. Kde bychom byli i s našimi katolickými učitelskými organizacemi, kdybychom disponovali jen příbližnými obnosy?

Správné. »Řekněme si slovo do vlastních řad. Jak je tomu dlouho, co jsme si vydobyli splnění požadavku 35leté služební doby? A čeho jsme byli, po případě jsme svědky? Správcové škol a ředitelé se pensí všemožně bránili. Ač-

koli na místo čekal náš domost, na staré pány ani 40 let neplatilo. Proti posudku lékařovu dokazovali, jak jsou ještě zdraví a čipenní a že by ještě dovedli učit třeba 10 let. Oni protestovali proti přeložení na odpočinek, všelikým způsobem obcházelí úřady, aby je jenom do penise nedávaly; omluvou jest jim situace hmotná a naděje ve zlepšení novým zákonem z r. 1926. Tak samí přesvědčovali úřady nahore, že 35letá služ. doba je vlastně málo a že zaměstnanectvo samo chce dobrovolně víc. Egoism jedněch vede k poškozování celku, mluvíte a omlouvajte si tuto skutečnost, jak chcete. Proč by zaměstnavatel dával 35 let, když zaměstnanec sám via facti chce mnohem víc?« (Obecná škola.) — Jen ať se jich lidé dle toho řídí.

Účtárna zemské školní rady v Brně. 1. referát: Učitelstský pensijní fond. Přednosta Fr. Nowotný, vrch. uč. tajemník. 2. referát: Záležitosti aktivního učitelstva v okresích: Kroměříž, N. Město, Kyjov, Vel. Meziříčí, Šumperk, Sternberk, Uher. Hradiště, Znojmo v. Přednosta: J. Rumpolt, vrch. uč. tajemník. 3. referát: Záležitosti aktiv. uč. v okresích: Dačice, Přerov, Osoblaha, Tišnov, Prostějov, Třebíč, Val. Meziříčí, Boskovice, Hustopeče, Litovel, Brod Uh., Mor. Krumlov, Holešov, Olomouc, Jihlava, Vyškov, Mor. Třebová. Přednosta: J. Zahradníček, účetní tajemník. 4. referát: Záležitosti aktivního učit. v okresích: Hodonín, Rýmařov, Brno m. i v., M. Ostrava, N. Jičín, M. Budějovice, Vsetín, Znojmo, Hranice, Jihlava m. Přednosta: Em. Šmerek, uč. taj. 5. referát: Záležitosti aktiv. učit. slezského. Přednosta J. Reček, v. účet. taj. — Účtárna má označení Účtárna, odbočka 11 a jest umístěna v III. poschodí v čís. 4. na Lazánského nám. Pensijní referát je v II. poschodí. Přednostou jest vrch. uč. taj. Fr. Nowotný.

»Školská zpráva« z listop. 1928 přináší »Doplňky k vládní návrhu o okr. inspektorech školních«, předložené odborem přidělených učitelů a ředitelů u škol. úřadů. Rozum doplňků lze shrnout v jedinou větu: Učitelé při okr. škol. výborech, menšinových škol. inspektorátech

a školských inspektorátech na Slovensku opustí nadobro školu a budou def. stát. úředníky s lepším platem než učitelským. Nemůžeme se o věci rozepisovat, ale ukážeme jen na jednu věc. My učitelé, kteří konáme všední školskou práci, od které se nádo běží za kaniérou def. stát. úředníka, pozastavujeme se nad tím, jak snadno učitelé, běžící za kaniérou, dokazují vládě, že za svůj útěk od těžké školní práce mají býti lépe honorováni než učitelé konající těžkou službu. Či snad sta českých učitelů, utíkajících od školy, pokročila tak v mravnosti nad nás učitele, že prchají ze školy, aby se obětovavali horší službě než je služba ve škole a jejich výbor ze »Správy školské« je nucen upozornit vládu, že je potřeba odměnit mravní jednání těch, kteří se obětovávají a ze školy prchli? (Čas. ČOU.)

Kol. poslanec Vičánek napsal na Boží Hod v »Našinci« výstižnou kritiku »oceňování« práce kat. učitelstva. Jest to skutečně smutné, že dnes musíme, obrazně řečeno, bojovat na dvou frontách. Ovšem, my náš boj vyhraujeme, neb bojujeme za pravdu, právo a spravedlnost. Zač bojují ti druzí, jest jiná otázka.

Dvoří loket. Věstník min. škol. a nár. osv. z 15. listopadu otiskuje vyhláškou min. zeměd. z 26. října č. 108.546-28, o zřízení kursů pro vzdělání učitelů lidových škol hospodářských ze Slovenska. Ve šk. r. 1928-29 jsou zřízeny tyto kursy při stát. vyš. hosp. školách v Košicích a v Opavě a budou trvati 5 měsíců. Všichni učitelé do kursu přijatí dostanou cestné v částce po 200 Kč, učitelé přijatí do kursu v Košicích budou zdarma ubytováni a stravováni v internátu školy, učitelé přijatí do kursu v Opavě dostanou studijní podporu měsíční po 500 Kč a mohou se levně stravovati v mense státní vyšší školy hosp. v Opavě. — Tak se dovede o své školství starat minist. zemědělství. Samo sebou se rozumí, že min. zemědělství zaplatí i profesorům, kteří v kursech přednášejí a uhradí i ostatní režii s pořádáním kursů. Odborné učitelstvo škol měšťanských se musí připravovati ke zkoušce způsobilosti pro školy měšťanské na vlastní útraty. Ne-

dostane dovolené k účasti v těchto kursech, nedostane také studijní podpory, nedostanou ani cestovného. Až na subvenci — zpravidla skrovnou — zaplatí i docenty učitelé sami. Co je ale možno v ministerstvu zemědělství, mělo by býti možno i v ministerstvu škol. a nár. osvěty. (Dle Školy měst.)

Obrázek opravdového, zajiště »pokrokového« okr. školního inspektora (klerikálního přece nemáme ani jednoho) podávají »Učit. noviny«: »Jeden p. inspektor ve vých. Čechách se zvlášť specialisoval »přepadávat« své oběti. Sedne si do vlaku, jako by jel opačným směrem, ale v poslední chvíli vystoupí a nasedne do vlaku toho směru, kde původně chtěl »přepadnouti«, v předposlední stanici nenápadně vystoupí, počká za posledním vagonem, až vlak odjede, a pak oklikou se dostane na nic netušící oběť. Místo pozdravu začne ve třídě řádit jako dráb za dob roboty na panském a častuje tituly svou oběť, jak vpředu uvedeno. Týž pán zapomněl, jak sám se těžko na studiích protloukal se čtyřkami, a dnes dělá, jako by všechnu učenost snědl a učitelstvu nemůže přijít na jméno. Zato před p. hejtmánem a v Praze u »zemské« je jako oukropeček a dělá nadřizeným byrokratům pomysleni, jen aby se jim zachoval. Nдостatek charakteru a vlastní zdatnosti nahrazuje poníženým službičkováním.«

»Věřící pedagog nepatří do školy.« Toto heslo vysloveno bylo na konferenci osvětových pracovníků-bezvěrců v moskevské části za řečkou učitelem Amosovem, významným propagátorem protináboženské výchovy ve škole. Kolega Amosov podal tu celkový obraz náboženských poměrů mezi vychovateli a zdůraznil nevyhnutelnou potřebu systematické výchovné práce mezi těmi, kteří nefanaticky a jen tradičně věří. Podle jeho mínění je nemožné, aby ve škole působili »věřící« biologové a učitelé nauky o společnosti, od kterých musíme požadovati úplně laického a vědeckého názoru na svět. V debatě žádáno bylo připojení k nim i slovesníky (učitele slovesnosti), kteří mají možnost působit na duši žáků pomocí uměleckých plodů.

„majících silný vliv na vytváření světového názoru. Konference upozornila také na to, jaký vliv mají na děti i drobnosti v učitelově životě, které jako přežitky náboženské doby ho provázejí (sňubní prsteny, stromečky vánoční, paschy a kuličky). Bylo konstatováno, že učitelské masy jsou stále ještě neutrální a heslem jejich je výchova nenáboženská, ačkoli zkušenosti z poslední doby mluví pro práci protináboženskou. — Tak píše s gústem »Učit. noviny«. Úbohá škola, která je pod takovým vlivem.

Státní dluh bude v roce 1929 činit 36.853.622.438 Kč a jest o Kč 2.469.602.646 větší, ale toliko zdánlivě. Ve skutečnosti je menší nežli r. 1928, a to o 1.731.397.354 Kč. Na rok 1928 nebyl totiž ve státním dluhu uveden dluh státníkový, který letos uveden částkou 4200 mil. Na rok 1929 odpadá dluh 4400 mil., vyplývající z provedení mírových smluv, který je už převeden do vnitřního státního dluhu a též do dluhu zahraničního. Naše republika totiž byla povinna převzít část starého zajištěného i nezajištěného dluhu rak.-uh. Tento dluh jsme na základě reparační komise přijali a vyměnili jsme jeho titry z větší části za titry našeho vnitřního dluhu, proto je náš vnitřní dluh větší, totiž 25.946.762.400 Kč oproti 23.592.134.504 Kč na r. 1928. Státníkový dluh k 15. září 1928 činí 4.178.448.558.56 Kč.

Projevy katol. poslanců v rozpočtové debatě. (Slov. překlad.) Posl. Myslivec: »Chcel som upozorniť, že prílišná trpezlivosť, ktorú osvedčili lídovi a ľudovi poslanci a vobec všetci, ktorí stoja na pode kresťanského svetového názoru, nesmie byť vykládaná falošne, aby sa nemyslelo, že si veriaci složka dnešnej vládnej väčšiny nechá všetko trpezlivo ľubiť a snesie odstrkovanie v tak dôležitej otázke, jačkou je otázka výchovy detí, otázka to svedomia. Aj trpezlivosť veriacich členov vládnej väčšiny má svoje medze. Keby riešenie kultúrnych otázok bolo stále odkladané, mohlo by sa stať, že by potom ani nejobratnejší politik nemohol zabrániť živelnému prejavu katolíckeho ľudu, ktorý aspoň v týchto veciach žiada od svo-

jich poslancov, ktorí dávajú štátu čo je jeho, aby aj Bohu bolo dané, čo je Božie.« — Posl. Petrusilka, (něm. křesť. soc.): »Nechajte si vaše dieťa celkom a úplne vyžiť v neprávosti proti kresťanstvu, odvádzajte si ho od sprievodov na Božie Telo, to je vašou vecou, ale nám nechajte slobodu, aby sme so svojimi deťmi nakládali dľa svojej vole. Platia-li katolíci dane, nech sú z tých daní vydržované školy tiež pre ich deti.« — Dlouhou řeč kol. posl. Vičánka otiskali jsme svého času celou.

Emil Mitteis a dr. F. Romportl: Cvičebnice němčiny pro obecné školy. Díl III. 64 stran, 6 Kč. — Schválena v r. 1927. Vydáno nákladem Unie v Praze. — Nové poznatky, zájma celkem nepřepínající, provázeny jsou četnými pěknými, názornými obrázky, které jemu knihu činí ještě milou. Tisk není jednotný, takže se jim zřejmě vyznačují partie důležitější od méně důležitých. Postup v podávání učiva jest poznenáhly. Známa pěkná úprava Unie knihu jen doporučuje.

F. J. Špála: Rýsování pro každého. Nákladem B. Kočího v Praze. Cena 12 Kč. F. J. Špála je znám jako znamenitý znalec i pedagog, který dovede své mimořádné schopnosti a vědomosti velmi přístupným a snadným způsobem sdělovati s jinými. Činí tak i v této knize, opatřené přečetnými náčrtky, obrazy a rysy, jimiž výmluvně doprovází svůj nemnohomluvný, za to však velmi jasný a hravě pochopitelný výklad a poučení. Touto knihou stává se umění rýsovatí vpravdě obecně přístupným při pouhém vynaložení poměrně krátkého času a dobré vůle. Uspoří přemnoho námahy a svízeli samoučkům a zjednoduší úkoly učitelům.

Kol. Jan F. Kořínek, říd. uč. v. v. v Uh. Hradišti, jeden z nejstarších členů naší organizace, slavil v minulých dnech sedmdesátiny. Přijeme milému kolegovi, aby ještě mnohá leta mezi námi pobyl. Doufáme, že práce, které se neustále i při svém vysokém věku věnuje, udrží jej dlouho svěžím a zdravým. — I jeho zeť, kol. poslanec Václavek, slavil v minulém roce jubile-

um. Dosáhl čtyřicítky. Jubileum tolo se ovšem neslavivá, ale u člověka, který mnoho vykonal a od něhož se ještě mnoho očekává, vzpomíná se při takové příležitosti jeho práce. Tak činíme tedy i my.

Informujte se, kolegové a kolegyně, u Hanzelky a v redakci o místech, na něž občané přejí si jen vás, učitele a učitelky katolické. Máme v záznamu místa zatím i definitivní.

Členské příspěvky naše jsou poměrně velmi nízké. — Tak na př. členský příspěvek členů Říš. svazu učit. měšť. škol z Čech a ze Slovenska je 66 Kč ročně. Mor. zem. spolek uč. měšť. škol zaplatí do Říš. svazu paušál 49.000 Kč. Kraj. spolek uč. měšť. škol v Liberci vybírá od členů po 95 Kč (66 Kč pro Říš. svaz, 25 Kč pro Svaz St. uč. a 4 Kč pro Kraj. spolek). M. š.

*V církvi římské jeden
papež neomylný
ve věcech víry, mravů,
v ostatních je mylný.
V církvích ostatních však
i Myšlenice Volné,
papeži se hemží - -
vše zde neomylné!*

ZPRÁVY

Ti, kteří nám »přejí«. Když se nyní jednalo o splnění našeho požadavku — zastoupení katol. učitelstva v zem. zastupitelstvu — měli jsme nejlepší příležitost poznati naše »přítelíčky«. Povíme si o nich časem také něco. Nechápal, že i učitel (ovšem katolický — před pokrokaři mají samozřejmě respekt), by měl býti tam, kde dle jeho domněnky jen oni by měli býti. Bude to zajímavé.

Jak se »lakuje«. Jeden náš univ. profesor (filos. fakulty) prohlásil nedávno, že prý sta a sta učitelů nár. škol má **placené dovolené** k universitnímu studiu, zatím co u universitní docent nemůže dostati podporu k zahraniční cestě. Snad je tomu tak někde »im Schlaraffenlande«, ale u nás musíme pěkně prosit, chceme-li dostati dovolenou **bezplatnou**. Ti, kteří se z nás dali na vysokoškolské studium, mají v tom ohledu dosti zkušeností. To je však vedlejší, jen když se může ukázat aspoň trochu té

obvyklé »lásky« k učitelstvu. — Strýčkovi z Kozí Lhoty bychom se pak již v tom ohledu nedivili, ale p. univ. profesor....

Když se píše, aby se papír popsal, Jan Uher píše ve »Škol. ref.«: »Škola se nesmí dáti ovládnout ani církví, ani státem, ani určitou politickou stranou, ba ani národem.« Ale hned na druhé straně píše: »Dítě má právo na vědecké dědictví, na literární dědictví, na náboženské dědictví, na národní dědictví.« A co dále píše? »Co by nám řekl Komenský, kdyby přišel do našich škol a podíval se na naši práci? Řekli-li bychom, že vychováváme pro demokracii, ptal by se, jak a čeho tím chcete dosáhnout? Mohli bychom jen odpovědět: škola je nad dobrým řemeslem, nad technickým uměním, ale není tím nejvyšším, čím vychova býti má — Kristovým pojmem bratrství.« — Tohle poslední je správné, ale dosáhnouti lze toho jen výchovou církevní i národní i státní — společenskou.

Také pramen výdělků. Jeden pán dostal od vydavatelstva měsíčníku, který ročně stojí 12 Kč, upomínku na 63 Kč za něj. On odepsal: »Víc jsem nikdy neobjednal, jak... (jmenován časopis pro děti, který ovšem si platí děti samy). Měsíčník onen jsem nikdy neobjednal. Leží v mojí bytě, a protože jsem jej musil opatrovat přes celý rok, žádám, abyste mi zaslali 70 Kč, neboť můj byt není skladistěm.« Pán ten už snad také přednášel nebo bude někdy přednáseti o »potřebě a podpoře dobrého tisku«? On sám víc neobjednává než časopis pro školáky... — Tak píše »Hlídko«. Nám se sice dosud nestalo, že by někdo z dam a pánů, jimž jsme poslali na ukázkou »Věstník«, chtěl za čas po nás skládné, jako onen hořejší dobrodinec, ale nechati si půl tuctu čísel a při upomínce je vrátit, je zjevem obvyklým. Nepřáli bychom dotyčným, jaké chvalozpěvy o nich pronáší náš expeditor.

Dalo se očekávat. »Čes. učitel« jása: »Páter Šrámek chtěl spoluvládnout, pak vládnout a pokřesťanit republiku, chtěl mít i státní školu katolickou. Ale P. Šrámekovi se 2. prosince rozbil hmeč, je po-

ražen. Rozednívá se. Porážka Šrámkova je naším úspěchem, neboť učitelské legie jsou nesmiřitelným Šrámkovým protivníkem. Naše vítězství bude však úplné, až nejposlednější člověk v národě pozná, že Řím je náš úhlavní nepřítel a až s ním definitivně sčítujeme. Černé moře u nás musí býti úplně vysušeno.» — Počkejte, holoubci, s tím jásosem, abyste se za ta 2 léta vysušování nedostali z deště pod okap a z louže do bláta.

Ctihodné Školské sestry O. S. F., Praha XII., Korunní 4. vydaly knížku cenného obsahu a krásné úpravy »Lisbetka« od M. T. Waggamánové. Řada obrázků ze života dítěte, zajímavých, líčících duši čistou. Vhodné jako dárek žačce. 130 stran. 13 Kč. Doporučujeme.

Komunismus v praxi. Jak známo, bylo na jednom brněnském sjezdu přijato, že komunista smí mít majetku do 200.000 Kč. Je to majetek slušný, který proměněn v peníze, znamená bezstarostný život do smrti. »Budoucnost« píše, že komunista Štunc je senátorem, členem správní rady pražské plynárny a majitelem 2 domů v Kobylisích u Prahy. Myslím, že takových komunistů je »v tomto státě« více, ba jistě pěkný počet.

Účast vázne dál. V Berouně z 71 jen 32 členů, v Polné přítomno jen 17 členů, v Lomnici n. P. přítomno jen 17 členů, pozván Chýna, aby zahřměl, v Sobotce přítomno jen 19 členů.

»Ty seš takovej pacholek, takovej vožraha« — poslanec Langr na posl. Milkušička ve schůzi poslan. sněmovny 18. prosince 1928. »Člověče, koho to vezlí v zeleném Antonu?« — odpověď napadeného. — Naš bodrý lid nerad vidí, chce-li učitelstvo mít své zástupce v korporacích, které jsou pověřeny řízením veřejných záležitostí, ať již je to posl. sněmovna, senát, zem. zastupitelstva či jiné pod. Nemohli jsme se dosud dopátrat pravé příčiny této nepřehlednosti. Nyní však je nám již jasno. Děje se tak patrně pouze proto, abychom se nenaučili mravům »horních desetitisíců« — ukážka nahore — a zůstali i nadále pouhými prostými učiteli. — Proto srdečné díky.

Vtip »Říš. strážce«. Moricek: »Papa, jak to přijde, že my se o vánočních neradujeme jako křesťané?« Tatalleben: »Ty hloupý, vždyť my se o vánočních radujeme ještě více než křesťané, protože k nám v tu dobu zanesou všechny své peníze.« — Traurig, aber wahr.

»Německy pro pokročilé«, učebnice vydaná naklad. A. Neuberta v Praze (v sešitech po 3.60 Kč) navazuje na všechny dosavadní metody, učebnice a kursy němčiny, zejména na známá díla »Německy v 1000 slovech« a »Dokonalé německy pro samouky«. Spojuje všechny přednosti obou metod: zábavně, poutavě a prakticky dovésti k úplnému ovládnutí němčiny.

»Dnes se žádá IV. měšťanka na ševcovském učedníku« — ale náš vyslanec ji nemá. — »Čech« 19. pros. 1928. — Špatná poklona pro p. vyslance. Či se tak má pouze konstatovati vysoká kulturní úroveň našich širokých vrstev?

Tricátý všeobecný eucharistický kongres bude se konat v Karthagu roku 1930.

Jubilejní rok jest zvláště vhodný a přímo nutí k tomu, aby každý pokrokový učitel provedl odluku od církve sám u sebe, pokud tak dosud neučinil. Slova washingtonské deklarace zavazují v prvé řadě nás. Nechť není jediného pokrokového učitele, který by v roce tomto neodsoudil po Vídní Řím. — Nemá moravský pokrokový Věstník nic důležitějšího k propagaci?

Jubilejní dar min. železnic školním dětem: Jedna třetina plného jízdného při žálkovských výletech místo dosavadní čtvrtiny. Pravda, děti nic nezmeškají, (učitelé je doprovázející teprve ne), ať jdou tedy pěšky. Za to jednou skoro zdarma děti železničářů, dokonce i v druhé třídě.

Indexní číslo drahoty koncem r. 1928 bylo 907, úřednické (učitelské) rodiny 699, jejího platu 650. — »Ať si jdou přivydělávat«, jak řekl kdysí onen sloup agráru.

Věstník Léč. fondu přimáší v posledním čísle rozsudky rozhodčích soudů. Kdo se o věc zajímá, nechť píše o zapůjčení dotyčného čísla naší redakci.

Dívíme se, že denní tisk tak rád referuje o povýšení p. asistenta X. v M—icích na adjunkta, o přemístění poštámistra p. Y. z A. do B. a o podobných »světodělných« událostech. Ještě jsme nečetli, že by dělník Z. přešel z Ringhoferových závodů do Škodovky a topič stát. drah L. stal se strojvodíčem. A přece i tyto jsou odběrateli a čtenáři toho neb onoho listu. Či již nemají tolik ceny jako shora uvedení? Talkové zprávy zapáchají maloměšťáctvím.

Pan inspektor vybojoval si na bohatém okrese hanáckém místo ředitele měšťanské školy. Nutno toto jednání přiblížit na pranýř. — Tento bývalý rádce pedagogický připravil svůj stav již o jedno místo říd. učitele v blízkosti města s několika středními školami. Teď sám, člověk bezdětný, získal tam místo ředitelské, odstrčiv několik služebně starších kolegů. Pozdě sice, ale přece poznávají kolegové příčinu jeho zaujatosti ke článku IV. učit. zákona č. 104-26. Je třeba v tisku i organizacích poukázat na hospodářské škody, jimiž trpí učitelstvo spojováním správ škol obecných s měšťanskými. — Talk piší pokrokové »Uč. noviny« o pánu, o němž jsme již jednou v tomto ohledu referovali. Konečně — již i v »pokroku« svítá.

»Pokrokový« učitelský tisk iásá nad vítězstvím svých stran. Přejeme mu této radosti. Dlouho nepotrvá. Důvěra k programu lidové strany jest v národě hluboko zakořeněna. Široké masy půjdou s ní tedy i v budoucnu a ještě oddaněji než dosud.

Přece jsme v něčem prvními. U nás jest 6.9 proc. obyvatelstva bez vyznání, kdežto v Prusku 2.6, v Durynsku 4.4, v Brunšvicu 4.8, v Sasku 5.5 a v Brémách 6.8 proc. Kdežto ve Vídni napočteno mezi žáky škol národních 3.4 proc. dětí bez vyznání, v Československu činí tento počet 4.3 proc. — Tak piše »Čes. učitel«.

Nutnost reorganizace okr. škol. výborů. Dosud jsou ve složení dle voleb z r. 1920. Toto složení neodpovídá dnešním poměrům. Lidovcům patří dle voleb z r. 1925 i z r. 1928 (i když tyto nemají politického významu) daleko více

zástupců než ve skutečnosti mají. Některé strany vůbec nemají dnes nároku na zastoupení a přece je mají od r. 1920. Lidovci ať vysílají mezi zástupce občanstva též učitele. — Pozn. red. Některí z činitelů strany nechápou, že učitel může se ve školské korporaci uplatnit lépe než kdo jiný. Jest to totéž, jako by strana nepřála tomu, aby do organizace zemědělské byl vyslán rolník, do obchodní komory obchodník.

Učitelští čekatelé nesmějí býti propuštěni ze služby, leč by měli po dvě leta za sebou jdoucí kvalifikaci 4. nebo 5. stupně. Ději se však případy, že školní úřady propustí je jako nadpočetné (ač v tom případě jim náleží dovolená s čekatelným) neb je ustanovují výpomocně. Obojí je porušením práva, proto dobrý pozor.

Radost. »Nejradostnějším výsledkem voleb do okresních a zem. zastupitelstev je úbytek hlasů strany lidové« — piše Věstník ÚSU.

Bylo by těch rozdílů víc. »... je nutno, abych agrární strana stále víc a více zdůrazňovala pokrokovou stránku svého kulturního a školského programu, neboť konec konců je to jediná věc, která ji od lidové strany podstatně odlišuje.« — Dle Věstníku ÚSU. — To snad jen při povrchním pozorování.

V nové »Ročence Našince« otisknuty jsou dvě historické hry A. Krásenského, (P. A. H. kat. v P.) Na bludných cestách a Nad propastí. Doporučujeme povšimnouti si těchto prací tichého, ale vážného pracovníka, jemuž se zajisté záhy dostane plného ocenění. V poslední době vzbudila mnoho zájmu jeho studie o Boh. Balbínovi, otiskovaná v »Našinci«.

Antonín Benda, předseda Spolku katechetů v Čechách, dožil se 26. listopadu šedesátky.

Kolumbovi rytíři, spolek katol. mužů v Americe, má 662.468 členů a jmění 27,976.721 dolarů. V minulém roce přistoupilo 51.611.

Úhrnná potřeba celého státního hospodářství na pense jest 1668 mil. Kč. Pense učitelské činí přes 300 mil. Kč. Tato druhá cifra velmi píchá ony mnohé přítelky u-

čitelstva. Představovali by si patrně, aby učitel jako pensista šel se již pást a z peněz jím za 40 i více let nasládaných měli se dobře jini, ti »studovanější« — certifikatisté a podobní, ale přece ouradové, kteří školství »řídí«.

Nezapomeňte, kolegové, sblížit se s rodiči dětí při školních neb jiných (forelských) besídkách. Získávejte je pro školu, pro naše výchovné ideály. Ať pochopí důležitost školní práce, aby neoceňovali jen materiální práci. Je to naše povinnost jako učitelů a katolíků. Budujme na jasně a pevně uvědomělosti! Použijte i činnosti osvětové (bez tak musíte táhnouti řádný kus)!

Jaké máme učitele na hospodářských školách. Ministr zemědělství prohlásil, že na svých služebních cestách se přesvědčil o tom, že kandidáti učitelství na hosp. školách často nemají vedle teorie, praktické způsobilosti. (Dle Otčiny.) — Všichni tyto páni jsou ovšem většinou organizováni u republikánů. Tato politická legitimace je patrně již dosti pádným dokladem učitelské způsobilosti.

Co stojí republiku denně jeden trestanec? V Mělníku 30.27 Kč, v Plzni 26.96, v Kartouzích 24.86, v Mírově 23.96, v Leopoldově 22.41, v Ilavě 21.44 Kč. V Řepích jedna »chovanka« 11.21 Kč, za to jeden chovanec v Komenského ústavě v Košicích 35.99 Kč.

LITERATURA

Nakladatelství »Slezské Grafie« v Opavě. Oldřich Zemek: *O Juki San.* Vzácné dílo o zajímavé zemi vycházejícího slunce, o němž napsaly svého času Lidové listy: »Je to románec ideální a delikátní lásky bez rušící hrubé smyslnosti. Kniha zajímavá svou láskou k Japonsku. Autor do ní vložil všechny své poznatky a zážitky, získané zájmem o krásnou východní zemi. Grafická úprava a Pištělkovy kresby značně se přibližují japonskému stylu, harmonují plně s obsahem knihy.« 240 stran, brož. 20 Kč, v původní celoplátěné vazbě 35 Kč, v poloplátěné vazbě pro veř. knihovny 28 Kč. — Petrus: *Ze slezských luhů.* Petrus je znám

jako dobrý znatel dětské duše, ví proto, jak do ní vnést. Dokázal to již v řadě velmi pěkných prací. I v této knize vypravuje řadu pověstí z Těšínska ušlechtilé tendence, svým vybraným slohem. Nemůže býti pro naše děti vhodnějších obrázků než jakými jsou ilustrace Fr. Vrobla, text doprovázející. Oba autoři, literát i grafik, kdysi slezští učitelé věnovali svou práci buditelům českého Slezska živým i mrtvým. Stran 140, cena vázaného díla velmi pěkné úpravy 35 Kč. Knihu možno pro děti vřele doporučiti, však zařísté vezme ji do rukou rád i dospělý. Oběma pracemi ukázala se Slezská Grafia jako velmi seriózní podnik, který plně chápe své lidovýchovné poslání.

Nakladatelství B. Kočího v Praze počalo vydávati ve sbírce »Nejplacnější česká knihovna« slavný román Ch. Dickense, *Klub Pítek w iolk ův.* První svazek 6.60 Kč. »Dickwickovci« jsou ještě stále nedostižným vzorem v celé světové literatuře. Je to humor, těžký přímo ze života, životem přinesený, životem produšený, aby byl posléze umělecky prohněten a vyzdvižen na vysoký výtvor, kde v úžasné rovnováze stojí oproti sobě a spojují se současně hluboká, prociťená lidskost s geniem velikého romanciera. — Postavy tohoto svěžího a nikdy nezapomenutelného románu jsou typy o sobě.

DĚTSKÁ LITERATURA

»Malý kalendář« má rok 1929 pro mládež československou. Vydalo nakladatelství Československé alkoiové tiskárny, Praha III., Panská ul. 1. Stran 130, 7 Kč. — Kalendář, krásně typograficky upravený, obsahuje dvoubarevné, vkusně vyzdobené a vypravené kalendářní, provázené životopisy svatých, citáty z Písma svatého, příslovími, poznámkami z přírody, z dějin českých a údaji o slunci. Pak následuje řada pěkných básní. Z bohatého a pestrého obsahu: Sen českého dítěte. Pytlák. Pohádka o sněženkách. Svatý Václav. Svatý Václav mezi dítkami. Na břehu mořském. Železnice. Domácí lékárnička. O-

hmotná síla vodních spoust. Počet hvězd. Na moři. Les o 3 patrech. Jak dobýval člověk vzduchu. Přelety přes Atlantický oceán. Naše letectví. Ruční práce dívčí a chlapecké. Hry. Vystříhování z papíru. Magické čtverce. Výška hor

a hloubka moří. Obyvatelstvo světadílů a republiky československé. Hádanky a obrázkové rebusy. Množství krásných obrázků a zajímavých nákrešů. — Kalendář vyšel za redakce kol. Václ. Šlajse, red. „Dět. světa“.

Učitel a úmornost jeho korespondence.

Chcete řešit vhodně tento problém?

Pořídte si

REMINGTON PORTABLE

psací stroj pro domov i kancelář.

Levnou cenou a splácením v měs. splátkách umožňuje zakoupení každému.

REMINGTON, psací stroje spol. s r. o. **BRNO**,

Česká 24. — Telefon 1186.

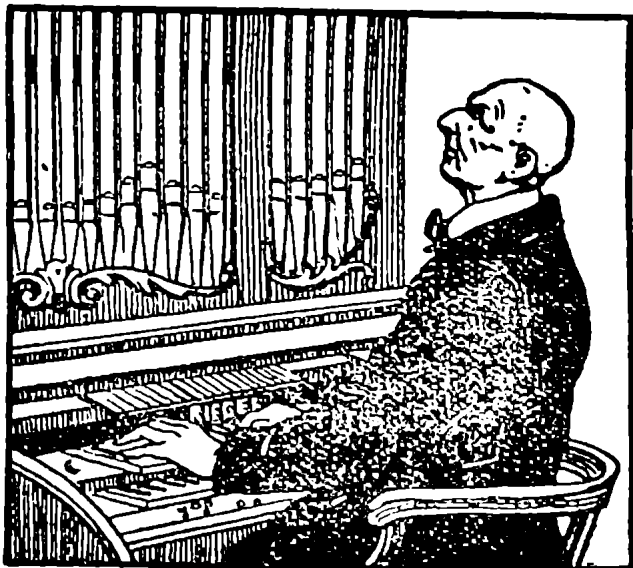
Zaručeně pravý včelí med Ia jakosti,

vysoce výživný a léčivý, pocházející z krajiny bohaté léčivým rostlinstvem, zasílá vyplaceně 5 kg s plechovkou za 115 Kč včelařství „APIS“ v Šumicích u Uherského Brodu. Přesvědčte se o vzorné poctivosti této nabídky!

Nesmrtelný Bruckner a všichni virtuosci na varhany tří generací hráli na **varhanách „RIEGER“**

a nadchli se vždy jejich čistým zpěvným zvukem a imponující souzvučností. **Světové jméno Riegrových varhan** bylo právě docíleno touto nepředsti-

žitelnou krásou zvučností, nedostižným materiálem, velmi

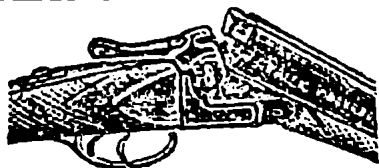

precizním přizpůsobením měřitek a rozměrů všech nástrojů, jak velkých, tak i malých a individuální řešení výplně všech prostor varhanových. Stejně pečlivě jsou zpracovány všechny součásti varhan, na čemž pracuje osvědčený a vyzkoušený sbor 6 úředníků a 150 speciálních dělníků, kteří všichni uplatňují zde školenost a zručnost od generace ke generaci. Toho na důkaz jsou k dispozici četná nejvyšší vyznamenání a nesčetná díkůvzdání prvotřídních autorit všech kulturních států světa. Jelikož nic není takovou věcí důvěry

jakokoupě varhan, objednávají varhany své povinnosti dbalé komitety a zasvěcení jen u firmy

Bratři RIEGROVÉ, Krnov.

Je to největší a nejlépe zařízený umělecký ústav Evropy, který za 54 let dodal přes 2300 nových varhan, počet, který žádnou jinou firmou ani přibližně nebyl dosažen. - Kostelní nábytek, elektr. zásobování varhan vzduchem, prospekty.

Dalekostřelné pušky,

se 70—80proc. výkonností a 10letou pl-
semnou zárukou, brovningy, revolyvery,
flobertky, lovecké potřeby, střílivo
dodá moderní puškařství

JINDŘICH JIRÁČEK, Praha-Vinohrady, třída maršála Focha 35.
Žádejte ceník a nabídku. Pánům učitelům povolují mírné platební podmínky.

NOVOTNÝ TÝNIŠTĚ n. O. KOBERCE NÁBYTEK

Rozpočty zdarma!

a) gramofony,

b) housle,

c) dechové ná-

d) stroje

e) harmoniky

f) fotografické

g) přístroje

h) dalekohledy

i) hodin

j) klenoty

k) budíky, uměl.

l) kuchyňské a

m) nádobí

n) import cizích

o) KADLER A SPOL.

p) BRNO

q) nádobí

r) nádobí

s) nádobí

t) nádobí

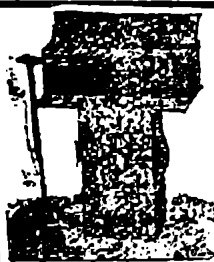
u) nádobí

Linka a Rosola, drogerie, Brno, Orlí 7.

Sbírky chemikálií. — Potřeby pro školní kabinety. Úplné zařízení labora-
torií. Chemikálie a reagenty. Chemické sklo. — Různé přístroje. — Rozpočty
na požádání.

TUŽKY tuhové, kopírovací a pastele GRAFO

jsou zaručeně prvotřídní české výrobky.

VARHANY kostelní, HARMONIA

evropské i americké soustavy, PIANA a PIANINA dodává levně r. 1869
založená továrna

Jan Tuček, Kučná Hora.

Prodej i na splátky. Ceník zdarma, franko. — Výhodné při cvičení
zpěvu ve škole, stolní harmonium 4 okt. cena se šlapákem, bedničkou
a poštovným Kč 1000—, při hotovém 10 proc. slevy.

SUKNA, módní vlněné pánáky i HEZINA A SP., HUMPOLEC.

Vzorky obratem na požádání. Vyjde i ochotně vstříc plateb. podmínkami, odvoláte-li se na „Věstaňk“

Vklady příjímá

na knížky a běžné účty
za výhodných podmínek.

Ústřední jednota
českých hospodářských společenstev
úvěrních v Brně,

Dominikánské nám. č. 5.

Složenko pošt. úřadu šekového na požádání.

Vydává Říšský Svaz katolického učitelstva čl. v Praze. Vedoucí a odpovědný
redaktor Jindřich Hrbáček. Tiskem Společenské knihtiskárny v Přerově.
Novinová sazba povolena výn. pošt. řed. v Brně č. 75.718/VI. dne 30. září 1926

VĚSTNÍK

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO
ORGÁN ŘÍŠSKÉHO SVAZU KATOL. UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO.

Vychází dvakrát měsíčně kromě prázdnin. Redakce, administrace a expedice v Přerově, Blahoslavova 41. Roční předplatné 25 Kč. Číslo účtu pošt. šekového úřadu v Praze 208.349. - Kdo si ponechá 2 čísla, je považován za odběratele.

NAKUPUJTE U FIREM U NÁS INZERUJÍCÍCH!

Sensace dnešní doby jsou následující ceny, za které mohu na mírné měsíční splátky dodat Vám moje výborné druhy prádla, sukní, zástěr, konfekce vlastní výroby, dále textilního zboží, věb, damašků, tisků, (batistů) batistů, kanafasů, dámských i pánských vlněných látek, sametů, punčoch, ponožek.

Ceny na splátky nezvýšené. Bílé pánské košile, 17, 18, 19, 21, zefírové 14, 16, 18, s 2 límci 22, 25, 28, 35, dámské 8, 9, 12, 15, 17, spodky pánské 8, 10; 11, 15, 19, 21, 22, kombinace dámské 12, 15, 18, 19, zástěry pasové 6, 7, 8, 10, velké šatové 15, 17, 18, 19, sukně 12, 14, 16, 20 Kč, damašky 7, 8, 9, 12, 13, 15, 19 Kč, věba 2-20, 2-60, 4, 5, 6, ručníky 2, 2-50, 4, 6, 7, hotové kalhoty, oblečky, obleky textilního zboží — vyžádejte si cešek — vzorky na požádání — zásilku na výběr, nehodící vezmu zpět — pište ihned — jeden pokus učiní Vás stálým odběratelem jako tisíce jiných. Tovární sklady text. zboží, výroba prádla, sukní, zástěr,

konfekce J. STRÁNSKÝ, Mladá Vožice.

P. T. pp. učitelé,

objednejte si pro svoji soukr. korespondenci náš přenosný a moderní
PSACÍ STROJ,

který vám dám na 24 měsíčních splátek! Pište si o nabídky na firmu
J. Kubáček, Vysoká n./Kys. Slov.

Ceníky zdarma, franko.

Jindřich Hrbáček:

„Hold církvi“,

smíšený sbor s doprovodem orchestru neb piana (harmonia). Slova od Fr. Hanzelky. Vhodný sbor pro akademie, slavnosti i pro jiné příležitosti. Doporučeno kritikou. Provést možno i s malým orch. obsazením. Partitura 4 zpěv. hlasy, 14 orch. hlasů, klavír. doprovod 23-50 Kč. Zasilá skladatel Přerov, Blahoslavova 41.

Nejlevnější přímý nákup

Kožíšín

Pláště, límce, kůže, štolý, kožichy
Bohatý výběr - Výh. plat podmínky.

Tlustý a Sedláček,

Hlinsko v Čechách

továrna kožišín

Filiálky:

Praha I., Karlova 48.

Košice, Zámočnická 1.

Čtyři miliony Kč byly zařazeny do rozpočtu min. zemědělství pro pojiškovnu proti krupobití a pádu dobytka, ač její zřízení není ještě uzákoněno.

Předpisy ohledně jízdného při žákovských výletech budou prý tak upraveny, že děti budou platit jízdné značně vyšší než dosud. Inu, na dětech ohce každý vydělat, ať je to agrární výstava zelí, která láká velkými plakáty školní mládež k hojně návštěvě, či státní podnik, který na druhé straně dopravuje neustále tisíce prázdných vagonů II. a I. třídy. (Případně naplněných neplatícími pasažery. Pozn. red.)

Očista školských úřadů je naléhavá, jak píše Věstník mor. To jsme říkali dávno, vždyť zvláště v okr. škol. výborech mnozí pokrokoví páni kolegové si počínají jako ve svém doživotním pašalíku. Očisty je třeba jako soli.

Kdo nepřeje škole? Lidovci a katoličtí učitelé prý jsou nepřátelé školy. Snad v hlavách pokrokových. V Horní Lidči, v obci s lidovým zastupitelstvem za 4leté správy školy katol. učitelem vnovala obec na 2třídní školu na Kč 30.000 kromě otopu, který dodává zdarma ze svého lesa. Rovněž pamatují na obec. knihovnu částkami nad povinnou kvotu.

Jest zvláštním, že z některého občana, který se dvakrát objevil ve schůzi okr. lidové jednoty a tam mlčky 2 hodiny prosedí, udělají někdy ti, kteří okres mají v rukou, obratem čelného lidového pracovníka, který jako takový musí být poslán do všech možných korporací. Ovšem, známe též případy, že takový »vyvolený« ani nikdy v okresní schůzi nebyl. Nevíme, jaké měřítko práce je pro takové pány, ale zdá se, že není daleko od strýčkování, ne-li ještě od něčeho jiného... Straně ovšem takové jednání škodí, musí proto přestat.

Dle nového Tyrše? Ve Vratimově byl přepaden kněz-legionář, kaplan P. J. Baran, na nějž, jak oznamuje »Budoucnost«, před 7. hodinou večerní u hřbitova vrhl se Sokol Albín Dobeš s nejsprostšími nadávkami a mlátil jej holí po hlavě. Druhý, který šel s Dobešem, jenom se díval. Když pak již P.

Baran klesal pod ranami holí do hlavy a volal o pomoc, spěchal na pomoc Albínu Dobešovi třetí muž s křikem: »Tu páterskou s.... musíme zabít«. Po křiku a volání napadeného kněze dali se všichni tři na útěk. — Nepřímými útočnicíky jsou ovšem ti, kteří členstvu sokolských jednot vštěpují v mysl protináboženská a proticírkevní hesla. Proto by při podobném případě, jako je hořejší, měli býti stíháni také.

Příjem mor. učitelstva r. 1863. Na Moravě tehdy byli: 4 učitelé s více než 700 zl. příjmu, 7 učitelů s příjmem 600-700 zl., 31 učitelů 500-600 zl., 86 učitelů 400-500 zl., 95 učitelů 350-400 zl., 173 učitelů 300-350 zl., 221 učitelů 250-300 zl., 67 učitelů 240-250 zl., 67 učitelů 230-240 zl., 94 učitelů 220-230 zl., 130 učitelů 210-220 zl., 465 učitelů 210 zl., 95 učitelů pod 210 zl. — Údaje cituji dle »Věstníku učitel. pensistů«, třesa se strachem, aby se o nich nedověděl nějaký náš »přítelíček«, který by řekl: »Nu, vida, tenkrát jste vy, kamtoři, dělali celý rok za dvě stovky a dnes máte stále všeho málo.«

83 lékařů pro nervové choroby v Berlíně varuje, aby školy byly bez náboženství a aby bezvěřectví bylo pěstováno v útlých dětských duších. Lékaři, kteří denně se setkávají se zoufalstvím, opuštěností a úzkostí chorých, přemýšleli o tom, že víra náboženská je jedinou možnou záchranou ubohých a zničených. Lékaři v Berlíně se domnívají, jak uvedeno jest výslovně v jejich prohlášení, že náboženství není »odbytá věc«, jak se u nás rádo říká, naopak nestranný pozorovatel musí přiznati, nější národové stále více kloní se ke lidstvu a sice právě nejkulturnější náboženským názorům. (Vychovatel.)

Studie KL Pistoria »Od svatého Havla...«, jež byla nedávno přiložena k většímu nákladu listu, je tentokrát vložena do výtisků P. T. ostatních odběratel. Jistě že i u těchto se setká se sympatiemi, s jakými již dříve byla přijata. — Prosíme jen, aby i příslušný obnos 2 Kč byl přiloženými vplatními listky brzy zaslán. Nestál by skutečně za upomínku.

VĚSTNÍK

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO.

Moravo, Moravo - - - !

Náš požadavek, by aspoň jmenováním stal se někdo z organizovaného katolického učitelstva členem zem. zastupitelstva, když již nikdo za naši organizaci nebyl před tím postaven přímo na kandidátku, byl zamítnut. Příslušní činitelé byli žádáni výborem spolku i všemi krajinskými odbory mor. slezskými, by se přičinili o jmenování našeho kandidáta, avšak, jak jím má naši organizaci záležet, vidíme nyní, kdy jmenování jest provedeno: dva advokáti, vysoký úředník, profesor, kněz-profesor. »Přej a bude ti přímo«, říká se, vedení strany na Moravě nezachovalo se však dle toho. Čsl. strana lidová dostala u nás jmenováním pět členů zem. zastupitelstva, volbou osm, celkem tedy třináct, ale mezi nimi **není učitele**. Skutečně **charakteristické pro pány, kteří na věc měli vliv** — —. V jiné straně by snad k něčemu takovému nedošlo za žádných okolností, vždyť některé politické strany daly učitele právě na vedoucí místa svých zemských kandidátek, nepočítaje ani, jak četné zastoupení mají jich učitelé v okresích. Tedy tito učitelé jsou náležitě schopni k funkcím v zem. a okresních zastupitelstvech, učitelé-lidovci nikoli! Divná věc!

Katolické učitelstvo moravské ovšem k tomuto ponížení nebude mlčet, ale bude žádati ty, kteří ve straně mají v rukou moc, o vysvětlení, jak si vlastně vykonávání své »vlády« představují.

Za dnešních okolností nemůže mít o jich smýšlení jiný úsudek, nežli, že buď nechápou, že i učitelstvo má v našem hnutí jakýsi význam, neb že jsou proti němu zaujatí. Mají-li pak takové názory, ať již z toho či onoho důvodu, pak se ovšem v čelo hnutí nehodí, **neb dobrou věc jen poškozují**. Široké vrstvy katolického lidu se radují, slyší-li, že katolická učitelská organizace roste, přejí jí i někteří význační činitelé jak naší politické strany tak našeho hnutí vůbec, jak se právě při propagaci našeho požadavku při jmenování projevilo, proto mechtí i ti, kteří byli z vůle lidu na vedoucí místa dosazeni, projevují vůli lidu a přispívají k rozkvětu katol. učitelské organizace, **neb aspoň jí nebrání v postupu a neberou jí její práva**.

Katolického učitelstva jest dnes na Moravě již pěkný počet. — Snad se dosti blížíme i počtu učitelů a učitelek organizovaných v jiné, té neb oné politické straně. Má tedy naše učitelská organizace nárok, by měla **všude** náležité zastoupení, když již ani o významu katol. učitelstva nemluvíme. Zatím ve výkonném výboru strany není z nás dnes nikdo, v zem. zastupitelstvu nikdo, v nár. shromáždění jeden. Uznává-li se u nás takto práce a význam učitelstva, není divu, že v ohledu školském jde naše hnutí tak těžko vpřed.

Ještě než bylo jmenování provedeno, bylo proneseno jednou osobností: »Nač chcete vy, katol. učitelé, zvlášt svého zástupce v zem. zastupitelstvu, vždyť tam již jsou a ještě budou naši profesori a kněží.« Na tento projev nelze ovšem odpovědět, neb jest pouze obrazem určité duševní úrovně — — —.

Zatím o věci pouze tolik. V budoucnosti snad povíme více. Nelze také jinak. Mnozí dobří lidovci a čelní činitelé také nám řekli, že po tom, co se stalo, mlčeti nesmíme. Některému z našich »příteličků« bude to ovšem víc než nemilé. Jest vůbec smutné, že my, katoličtí učitelé, kteří musíme proti tak četným nepřátelům kaplicismu bojovati, jsme nuceni brániti se proti těm, kteří nás v postupu zdržují, ač jsou z vlastní strany.

Bohumil Boček:

Naše sebevědomí a hrdost.

Opatrnost a mírnost jsou křesťanské ctnosti, uhýbavost a plachost bývají našimi nectnostmi. Platí to o mnohých v katoličtím táboře; do bre rozlišujeme tyto pojmy i my, katoličtí učitelé!

Máme býti nač hrdí, máme, k čemu bychom hlásili se s pýchou. Vznešený pojem je učitelství, vznešenější je katolicství. Opravdu katoličtí žijící učitel musí ovšem býti vzorem a příkladem.

Než, jako bychom se mnohdy tím vzorem necítili býti, jako by ani nebylo možno býti výkvetem učitelstva — býváme ve společnosti jiných kolegů nesmělí, zaleknutí. Rozmačtití a uhýbaví. Nechceme na sebe upozorňovat, jsme neradi, když se o nás příliš ví.

Nebývá to vždy skromnost a pokora. Často spíše matná a tísňivá představa méněcennosti, nedostatek sebevědomí a ušlechtilé hrdosti. To mnohé nás přidržuje u země, zadržuje v kouzlu, podvazuje ruku a proudění v organizaci, zabraňuje nástupu k výbojům a úspěchům. Potřebného respektu a ocenění hodnoty své práce získávají lidé mimo jiné též jistým a ušlechtilé sebevědomým vystupováním. Nemluvte o pyše domýšlivosti! Prázdná nadutost a arogance ovšem poníží v očích okolí a zeslabují ostatní klady. Ale to se pozná. Opakují: ušlechtilé hrdosti je nám třeba!

Stavíme přece na kamenu úhelném, opíráme se o Absolutno, nemáme nohou hliněných, nýbrž pevný podklad, máme přesné cíle, skvělé příklady, známe zdroje sil nadpřirozených, máme zpovědníci a svato stánek — kdo se odváží měřiti se s námi? My vydržíme déle, vy trváme. Máme Víru — proč bychom neměli Naděje? Pokleslost myslí znamená ne tak nedostatek důvěry jako spíš nedostatek Víry.

Malomyslnost je příznakem úpadku života duchovního. Chabost energie a vypráhlosti duše jsme vždy vinni sami. Není pravé statečnosti bez denních modliteb a meditací. Ostatní síly nemohou býti než chabé a slabé, nebudou nás samy nikdy opravňovat k hrdosti.

Naše úspěchy zůstanou vždy přímo úměrný hloubce a intenzitě vnitřního života.

Zlaté kněžské jubileum sv. Otce Pia XI.

Dne 20. prosince bylo tomu 50 let, co nyníjší sv. Otec byl vysvěcen na kněze. Pius XI. narodil se 31. března 1857 v Desso u Milána a po studích a vysvěcení byl dlouhá leta zaměstnán v Milánské knihovně Ambrosianě. Roku 1918 byl povolán do služby diplomatické a stal se apoštolským nunciem v Polsku. Po 3 letech jmenován byl arcibiskupem v Miláně a kardinálem. Po roce (1922) byl zvolen za papeže. Jako ambrosiánský knihovník a jako učenec

na slovo vzatý projel sv. Otec skoro celou střední Evropu. Ovládá také řadu řečí. Vedle toho byl nadšeným turistou, alpinistou. — O Alpách vydal také roztomilý spisek (česky u Kuncíře). Šest let jeho pontifikátu znamená vedle jiných velkých akcí, především šest let péče o otázky východního Slovanstva, o unionismus, o dědictví našich věrozvěstů sv. Cyrila a Metoděje. Proto Slované, zejména však my, Češi, propagátoři a nositelé myšlenky unionistické, vzhlížíme ke sv. Otci s obzvláštní úctou a láskou, a modlíme se denně, aby nám ho Pán Bůh ještě na dlouhá léta při zdraví zachoval.

Pistorius:

Klasobraní z „pokr.“ Věstníku.

(Otisknuto opožděně.)

Naším kolegům z »druhého břehu« občas uklouzne slovíčko, jež charakterisuje skutečné jejich smýšlení, třebaš oficiálně — ústy svých pohlavářů mluvívají jinak. Tak požaloval si hodně trpce nedávno Tomáš Kunštátský v článku o měšťanských školách a věru, zní jeho slova na vyznavače pokrokovářského koranu hodně kacířsky: »Hned staré dobré jméno **měšťanská** nenašlo milosti a nahrazeno jménem **občanská**.« Ale — ale — divná slova — »nenašlo milosti«, vždyť změna firmy se udála přece za slavného panování milostivé vrchnosti Habrmanovy, v době, kdy pokrokové organizace »dělalý« inspektory, kdy se v některých jednotách učitelských vážně uvažovalo o tom, aby členové sborů učít. pořadím — vždy rok vedli správu školy atd.

Čtu dále: »Aby se držitelé moci pomstili učitelstvu a zlomili jeho sebevědomí, jež projevilo se v rázné obraně práv, naivalen byl žactvu nemožný počet hodin a učitelstvu nadiktován vyšší úvazek a ještě zákonitě nucení, aby převzali vyučování na pokračovacích školách a práce v lidovýchově.«

Svatá pravda. Kdopak to ale byli a jsou oni »držitelé moci«? Kdo ovládá ministerstvo školství už po deset let? A nová otázka: Kdo a proč »lámali« sebevědomí učitelstva? Škoda, že v ministerstvu školství není aspoň »vátný« »klerikálem« — svedlo by se vše šikovně na něho. Zatím pro občerstvení paměti doporučuji přelístovat ročníky »Věstníku« od roku 1919 a tam najde pan Kunštátský, které politické strany byly učitelstvu vychvalovány jako židům zaslíbená země. Pro ně také pokrok. učitelstvo pracovalo a dostalo od nich odměnou koláč z pozadní mouky — neblahý zákon prosincový a místo přání dobré chuti, dietetickou radu — »snísti vše i s chlupama«. Jsem dalek toho, strouhat mrkvičku kolegům z »druhého břehu« — svezli jsme se potíchu s nimi — jen cítuji, co praví pisatel dále: »Dle pravdy nutno zjistiti, že v nepřízni k učitelstvu a ke školám všedky strany byly za jedno, socialistické i občanské, smýšlení pokrokového i zpátečnického.« (Proč je tak odměnili socialisté a liberálové všech barev? Nezdá se, že je vhodná doba zpytovat trochu svědomí, zvláště teď — kdy »ušlechtilé« se závodí o statisíce učitelských peněz?)

A dále — kdo byl viněn zvýšením počtu hodin? Kdo se zbrkle zaslazoval o zavedení nových předmětů, ač učitelstvo naprosto nebylo pro jejich vyučování připraveno? Kdo na tyto předměty hubuje, ale současně píše do protokolů a »nahoru« raporty o »skvělém« jejich vlivu na chování a mravy dětí atd.?

Nářek na nucenou lidovýchovu? Kdo se přičinil o uzákonění této zvláštní povinnosti učitelské? Kdo dal podnět k tomu, aby — řeknu to otevřeně — chudák-učitel povinně a zdarma nebo za mizernou odměnu pracoval mimo školu — tedy mimo své povolání pro t. zv. »lid«, pod kterýmžto pojmem se skrývají často vrstvy učitele sociálně daleko předtíci? Myslím, že učitelstvo takového zvláštního zákona nepotřebovalo — dostalo jim jen signum — že nemá dosti práce ve škole. Nejsem proti kulturní činnosti — zvláště katolické učitelstvo by se jí

mělo čile sůčastniti, jenže někteří pokrokoví inspektoři příliš přihlíželi na činnost mimoškolní, takže někde se »pracovalo« do strhání a osvětlová práce se zvrhla na papouškování všelijakých »populárních« brožur, hausírování se skioptikonem po dědinách, šumáření v sokolských jednotách a pod. Co chcete? Pro statistiku bylo cifer dost a dost.

Tedy — ubí culpa?

1913 — 1929.

Dostala se mi náhodou do rukou příloha »Orla« z roku 1913, obsahující seznam účastníků zájezdu Orla čsl. do Lublaně ve dnech 22. až 26. srpna dotyčného roku. Jest zajímavé čísti jména tam uvedená. — Mnozí z tehdejších orelských nadšenců vytvářeli až do nynějška, mnozí se Orlu i katolickému hnutí odcizili docela, některé známe z častých časopiseckých zpráv jako horlivé orelské i lidové pracovníky, někteří umřeli. — Tam, odkudž není návratu, odešli od nás, pokud je mi známo, K. Dostál-Lutimov, farář a spisovatel v Prostějově, P. A. Urban, kaplan v Kroměříži, oba z nejčilejších a z nejprvnějších pracovníků orelských. Alois Dostál, redaktor v Uh. Hradišti a J. M. Kadlčák, řed. škol ve Frýdlantě, rovněž jeden z prvních propag. Orla. Na čel. místech veřejného života stojí: Th. Dr. Jan Šrámek, tehdy přisedící zem. výboru moravského a zemský poslanec, zároveň předseda Těl. Rady Orla, Jos. Šamalik a Fr. Navrátil, oba již tehdy zemští a říšští poslanci, profesor Drobný, chefredaktor Fr. Světlík, P. Fr. Derka, tehdy kooperátor v Mor. Ostravě, Jan Jílek, tehdy zem. posl., Čeněk Lamda, Ant. Čuřík, Václav Sedláček, tehdy mladí řemeslníci, ale již členové Ř. T. R. O., P. Jos. Rudolecký, již tehdy farář v Únanově, JUDr. J. Řehulka, tehdy advok. koncipient, JUDr. Lad. Daněk, tehdy studující práv. Čelnými orelskými pracovníky jsou dosud: Fr. Žampach, tehdy správce okrsku brněnského a člen Ř. T. R. O., P. Vojt. Marzy, tehdy katecheta v Nov. Rousínově, Vít. Hořčica, soudní úřed. ve Vyškově, Jos. Matoušek, rovněž již tehdy člen Ř. T. R. O. Dosti často slyšíme jména: A. Žampach, leg. pracovník, tehdy v Ražhradě, P. A. Polanský, farář ve Vel. Opatovicích, P. Fr. Kozumplík, tehdy kaplan v Jevíčku, nyní farář v Roubaníně, Fr. Svoboda, úředník v Brně, tehdy náčelník okrsku brněnského, dnes tuším člen Ústřední rady, P. Fr. Bartys, tehdy kooperátor v Mostkovcích, dnes katecheta ve St. Městě, P. Jan Staněk, tehdy kooperátor v Senici, nyní farář tamtéž. V. Dastych, typograf v Olomouci, dobrý lidový pracovník, F. Dolanský, župní starosta v Olomouci, sl. A. Zátopková z Frenštátu, dnes ředitelka kúru v Luhačovicích, P. Matouš Martýkán, katecheta v Příboře, P. Fr. Špička, tehdy farář v Pozlovicích u Luhačovic, nyní děkan v Podivíně, P. V. Strmiska, tehdy farář v Provodově, nyní děkan v Luhačovicích, P. Lad. Janča, vikář v Kroměříži, ThDr. O. Tauber, tehdy katecheta v Uh. Hradišti, nyní profesor v Lipníku, P. Fr. Galdušek, prof. ve Vyškově, P. Fr. Podivínský, kat. v Hulíně. — Karel Bureš, zapsaný tehdy jako abiturient z Val. Klobouk, jest, myslím, dnešní uh. brodský prof. náboženství, abiturient J. Kuncek, jest asi MUDr. Kuncek, známý orelský propagátor. — Mezi účastníky nacházíme též čilého řed. kúru v Holešově, p. K. Šerého, tehdy varhaníka v Uh. Brodě. I československý duchovní, tehdy katecheta v Uh. Brodě, O. Malý, se zájezdu sůčastnil. Také br. F. Gábu, tehdy obchodvedoucího v Hallenkově, vidíme v seznamu. V Čechách byl tehdy Orel teprve v počátcích, proto bylo účastníků lublaňského sjezdu velmi málo, pouze 17, vidíme však již mezi nimi br. J. Poláka, dnes jako tehdy župního starostu. — Kolik bylo mezi účastníky zájezdu učitelů? V seznamu nacházíme několik jmen, která v dnešním sohematismu nejsou uvedena, nemohu tedy zvěděti, žijí-li dotyční ještě vůbec, či byli-li již pensionováni. Jsou to: Fr. Šidláková, učitelka v Podivíně, B. Suma, odb. uč. v Hulíně, Boh. Lišková, indl. uč. ve Valtěš. Meziříčí, H. Linhartová, učitelka v Blansku, Ed. Vilček, uč. v Hovězi, Am. Podjanský, tehdy náčelník okrsku kroměřížského, člen Ř. T. R. O., učí někde na Kroměřížsku. Z těchto, pokud vím, není dnes v naší orga-

misací a ani v Orlu nikdo. Rovněž v Orlu nejsou: Leop. Manhard, tehdy učitel v Prostějově, dnes v Bedihošti, Fr. Tesárek, tehdy v Ivanovicích n. H., dnes v Zelči u Vyškova a sl. B. Katzlerová, ind. uč. v Krásné, dnes na měšť. škole ve Val. Meziříčí. Z dnešních členů našeho spolku účastnili se zájezdu: kol. O. Otáhal, tehdy jako dnes odbor. učitel v Příboře, kol. R. Trískala, rovněž již tehdy říd. uč. v Hovězí a kol. redaktor »Věstníku« Hrbáček, tehdy učitel ve Frýdlantě.

Nechci ovšem tvrdit, že kdo tehdy nebyl na lublaňském zájezdu, též nebyl členem Orla. Účastníků bylo jen několik set, kdežto Orel čítal již několik tisíc členů. Vím zceť určitě, že již tehdy byli Orlu kol. posl. Vičánek, Praxl, Šťastný, Jůda a jiní z našich řad. Ovšem nebyli členy jeho tehdy ani ještě nedávno mnozí občané, dnes do ř. korporací vedením kat. hnutí vysílání. Jsme potěšeni ovšem, že k nám přicházejí příslušníci jiných stran, jen tak můžeme vzrůstat, ale není zdravé, stane-li se nováček hned generálem a to na úkor starších pracovníků, kteří jsou takto odstraněni tím, kdo má silnější lokty. Takoví páni ovšem neradi slyší o dobách dřívějších, neb se bojí, aby se nedostalo k uším širších vrstev lidu, jak ještě nedávno pyšnili se sokolskými odznaky a v ohledu politickém patřili k nár. demokracii neb k republikánům, případně jakou činnost projevovali jako členové různých volnomyšlenkářských studentských kroužků. Mnozí pak zase, i když nepatřili nikdy k našim protivníkům, byli ještě v době převratu mladičky, kteří se dlouho o veřejný život nezařímali, sotva se však dali trochu do práce, již se jim podařilo za pomoci důvěřivých lidí dostat se k »veslu«, kterého se drží zuby, nehty, jen aby se nepodařilo přijít k vedení také někomu, kdo by byl k omu rovněž oprávněn a kdo by jejich činnost zároveň pozoroval snad s trochou kritiky.

Orel čsl. jest avantgardou bojovníků katolického hnutí a nepovažujeme proto za pravého lidovce toho, kdo se Orlu a v práci v něm vyhýbal v jeho těžkých začátcích, měl-li k tomu příležitost. To je náš zorný úhel. Má úvaha týká se ovšem pouze moravských poměrů, neb v Čechách byl vývin našich hnutí zcela jiný, od moravského odlišný.

Čím menší vlast je má, tím větší má k ní láska.
K. H. Mácha.

ORGANISAČNÍ HLÍDKA

Krajinské odbory na Hlučínsku a Opavsku konaly dne 16. prosince 1928 společnou schůzi v Opavě. Přednášela kolegyně M. Moslerová »O moderních technikách barvení a malování látek« a pan Dr. J. Špaček, prof. řg. z Hlučina — »Dojmy ze své cesty v Americe«, kterážto přednáška byla úvodem k jeho dalším přednáškám s větelnými obrazy v lednu 1929. — V lednu 1929 započne v Hlučíně cyklus přednášek o duševně úchylné mládeži a pomocném školství za řízení K. Ježka, řídícího učitele v Hlučíně.

Moravskému katolickému učitelstvu. Kolegyně, kolegové! Děkuji vám srdečně za tak zřejmý důkaz ocenění mé dosavadní práce v naší organizaci a v katolickém hnutí vůbec, jehož se mi

dostalo tím, že všechny odbory se postavily ednomyslně za mé jmenování členem zem. zastupitelstva. Byl jsem projevem tím velmi potěšen ne snad proto, že se jednalo o mou osobu, ale že z něho lze poznati, kterak moravské katolické učitelstvo jest dnes již pevně organizováno a kterak dovede se ednomyslně postavit za své požadavky. Vůle jeho nebyla tentokrát vyplněna, jeho požadavek nebyl uznán. Škoda! Organizaci naší bylo by se splněním jejího přání dostalo účinné podpory pro její další postup. Zatím se nedá na věci nic měniti. My, katol. učitelé a učitelky budeme ovšem pracovati dále a snad ještě více, než dosud, neb víme, co jest naší povinností. Jest tolik úkolů, jež můžeme splniti toliko my! Co se stalo, jest pak věci svědomí příslušných činitelů.

Jindřich Hrbáček.

Krajinský odbor katolického učitelstva se sídlem v Olomouci konal dne 5. prosince 1928 řádnou

svou valnou hromadu. Valnou hromadu řídil předseda kol. Šnajdr Miloslav. Srdečná slova k přítomným pronesl vzácný přítel našeho odboru p. Dr. J. Hejdl, universitní profesor. Pozdravil nás jménem Matice Cyrilometodějské a slíbil účinnou podporu MCM ve všem. Jako nový člen přihlásil se kol. Stan. Spáčil, člen výboru morav. zemského spolku učitelů. Tlumobil nám důležité zprávy z Ústředí. Kol. Borek velmi výstižně promluvil o politickém a stavovském problému učitelstva katolického. Po jeho přednášce se rozvinula čirá debata. Odhlasováno, aby do zemského zastupitelstva byl na návrh strany jmenován kol. Hrbáček Jindřich z Přerova. Příští schůze stanovena na první středu v měsíci únoru. Trapně působilo, když někteří kolegové funkcionáři odcházeli před ukončením. Tak málo se scházíme a přece ani na chvíli nemůžeme býti pohromadě? Doufáme, že se nic podobného nebude opakovati. — Jednatelka.

Z jihočeského odboru Zem. spolku kat. učitelstva čsl. Po krásných dnech prázdninového sjezdu neochabli jsme ve své činnosti, chopili jsme se práce s novým nadšením. 12. září konána výbor. schůze, při níž projednány záležitosti posjezdové a podrobnosti dětské oslavy 10letého trvání české samostatnosti, pořádané Sdružením katol. rodičů, při níž členky odboru spolupracovaly. Záležela ve mši sv. ke obě sv. českých patronů s předcházející promluvou, dětském průvodu s praporečkou k pomníku Jirsíkovu a holdovacímu projevu u téhož. Zakończena dětským div. představením s případ. tendencí »Princezna zlatohvězdička«. 23. září konána členská schůze, při níž vzpomenu to nastávajícího jubilea svatováclavského a 10letého výročí naší samostatnosti. Vdp. duch. rádce pojednal o sociální výchově se stanoviska lidského a božského. Sl. uč. M. Kotálová promluvila o odpočinku a práci ve světle víry. 18. října byla výborová schůze, v níž projednán program kursu laické katechese. Ve schůzi 18. listopadu promluvil vdp. duch. rádce o mravní krizi přítomnosti. Výborová schůze 20. prosince zabývala se přípravami na kurs laické ka-

techese. Kurs pořádán byl jihočeským odborem ZSKUČ jako závěr 10. jubilejního roku spolkové činnosti. Byl zahájen mší sv. v klášterní kapli u sv. Josefa. Kurs zahájil a řídil duchovní rádce spolku, vdp. spirituál P. Karel Reban. Účast byla velmi pěkná, přes 50 posluchačů a posluchaček, zvláště z kruhů učitelských a laických katechetů a katechetek. Všechny referáty, počtem 11, byly vyslechnuty se živým zájmem, neboť přinášely nejlepší hodnoty z oboru praktické katechetiky. Na kursu přednášeli: Kanovník Msgr. Amt. Polanský, Msgr. A. Melka, rektor a prof. semináře, dr. Jan Roubal, prof. bohosloví, K. Stodt, prof. stát. pedagogie, J. Smilka, emer. prof. pedagogie, Fr. Jedlička, kons. rada a katecheta, K. Reban, spirituál kněžsk. semináře. Mimo to předvedeny byly dvě praktické katechese a dvě přednášky se světelnými obrazy. Kurs potul svou návštěvou ndp. biskup Msgr. Th. dr. Šimon Banta a projevil veliké potěšení nad horlivostí, s níž učitelstvo katolické staví se do služeb laické katechese. Ke kursu se přidružil večírek, na němž u vánočního stromku v přátelské srdečnosti jihočeské učitelstvo katolické vzpomnělo minulého jubilea roku i budoucího roku svatováclavského, v němž učitelstvo katolické je odhodláno se zvýšeným nadšením věnovat se svému poslání. Máme za to, že pořádání takových kursů laické katechese v kulturních střediscích bylo by věci velmi na prospěch.

Zpráva o valné hromadě hlúčinského odboru, konané 6. ledna 1929 v Hlučíně. Valnou hromadu zahájil kol. říd. uč. Ježek. Jednatel a pokladník podali zprávy, které byly schváleny. Na to jednáno o tom, zda kolegové z rozděleného Hlučínska, kteří připadli pod okres opavský, zůstanou i nadále našimi členy. Konečné rozhodnutí ponecháno 8 členům, o něž se jedná. Místo odstoupivšího předsedy řídí schůzi kol. Kuncelk a ihned se volí nový výbor. Předsedou zůstává kol. říd. uč. Ježek, jednatelem kol. Kuncelk, pokladníkem kol. Švejnoha, revisory účtů kol. Ježková a Bauer, členem výboru kol. Karasová. Předseda

užívá se dalšího řízení a slibuje v novém správním roce kráčet neohroženě dále a hájit důsledně našich práv. Navrhl, aby bylo dotázáno politické ústředí lidové strany, jakou náhradu miní dáti katol. učitelstvu, které, ač je mocným pilířem hnutí, je stále přehlíženo a bylo přehlédnuto i v zemských volbách, — byl jednohlasně přijat. Příští schůze stanovena na 10. únor. — Přednášku má kol. Kuncek na téma: Hry a národní škola. Na to následovala velmi zajímavá a poučná přednáška prof. dr. Špačka »Mé cestování Amerikou«. Všichni si přáli, aby dr. Špaček zase k nám zavítal a promluvil k nám něco ze svého oboru.

Člověk nemá většího nepřítele jako sebe sama.
Cicero.

ROZHLEDY

Úvaha. Bylo kdysi vydáno heslo: »Co katolík, to lidovec!« — Smyslem tohoto hesla bylo, že katolík, který svou víru bere vážně, bude se všemožně snažit, aby ji uplatnil také v životě veřejném i politickém. Ale musíme hledět, aby se plnilo i heslo opačné: »Co lidovec, to katolík.« — Tak napsal nedávno Dr. Alfred Fuchs v »Našinci« a věděl zajisté, proč. — Třeba heslo toto také zdůrazňovali při každé příležitosti. Máme dnes v našem hnutí všemožných funkcionářů, kteří před svým zvolením o kostel, jak se říká, skoro nezavadili a nezavadí o něj ani nyní. Takoví katolíci mají pak jistě k pravému katolicismu daleko. — Těm, kteří jsou vedoucími lidové politiky v obcích, okresích atd. — tato »maličkost« shora uvedených ovšem nevadí. Hlavní věc jest, by byli »dobrymi poddanými«, uměli pěkně pozdravit, zalichotit se. Projevení katolického citění na místech nejdůležitějších — v chámu Páně, při průvodech, poutích a jiných náboženských slavnostech — jest dle nich míněná patrně věcí vedlejší. — Na »katolicismus činem« mělo by se ostatně hledět již při přijímání nových členů do strany. Však zde zase jest někdy důležitější vše jiné, než náboženské založení občana, jenž chce se

státí lidovcem. Rozhodující činitelům se jedná jen o nového stoupence, případně, jaký jiný zisk z něho bude plynouti, větší peněžitý neb jiný příspěvek, koncese —. Ještě štěstí, že prosté členstvo, drobný lid, mívá více rozumu a dá v případě potřeby své »veto«. — Též jest nutno všimati si, jací »katolíci« jsou zaměstnání v některých podnicích našich neb v takových, které chtějí buditi zdání našich — lidových. Kolik jest mnohdy dobrých lidovců bez zaměstnání, ale u nás se přijímají lidé, kteří se do naší strany přihlásí, až když místo nastupují — (když odejdou, zase klidně ze strany vystoupí), kostel je neznal dříve a nezná je také nyní. Jich zaměstnavatelé se na vše toto netáží. Netáží se také, zda takový mladší zaměstnanec cvičí v Orlu, ač by to bylo jeho samozřejmou povinností. Tak tedy »jdeme vpřed«.

Byl by dnes Komenského »Orbis pictus« možný? Komenský jej napsat mohl, ale dnes jej předvésti nelze ani v ilustracích — věda je tak rozsáhlá, že učebnice byly by finančně nedostupné. Dnešní škola přibližuje se mu jen názorem (pomůckou, obrazem, diagramem, mapou a p.) Chudá škola pomůckou primitivní, a kde ani té není, sahá k náhradě: křídě, výkladu slovem (fantasií). Ta však vyžaduje děti nadaných a výtečného učitele. Všichni nemohou býti výteční, to by se za učitele museli volit andělé, ne lidé. Stejně je tomu i u dětí. Stačí i učitel dobrý a dobré děti — i tam je možno vzbudit zájem, nadšení, oživit duši dětskou, že pod dojmem slyšených slov tvoří představy, žije, mluví, dýchá, tvoří. Jak na př. dovedla působit pomůcka Alešova (obrázkový slabikář)! I rodiče rádi k němu sáhli, aby vzpomínali mládí. Aleš osvědčil se tu nejen jako malíř, ale i jako pedagog, jediný tak, čárka, oblouček, tečka, vytvářely postavy, povahy a to výhradně a krásně české. Moderní škola hledí nahradit »Orbis pictus« i projekcí. Je však třeba, aby tato byla dokonalá, bezvadná, výchovná, zajímavá (obrazy umělecky kolorované). Doporučují se projekce ne dlouhé 2-3hodinové, které unavují, rozptylují, nýbrž krat-

ší. Tak získává přírodověda, země- a dějepis, kreslení měřičství i náboženství. Každý okres měl by mít aspoň jeden projekční stroj, kde je více škol v místě, všechny společný a k němu dobrého přednášeče. Až se zlepší finance, snad se toho dočkáme.

Rakušácké nadšení katol. faráře. Pod tímto heslem přinesl pokrokový mor. »Věstník« nedávno část básně Dostála-Lutinova s posledními slovy »tisíců mrtvých těla« a udělal takto z vlastenecké básně krvelačnou. Pisatel zapomněl se nechat poučit o »rakušáckém« a krvelačném nadšení pokrokových kolegů, kteří ze samého rakušáckého nadšení při každém dobytí koziho chlívku vítězným vojskem rakouským zdobili školy prapory, pořádali s dětmi oslavy, byli při tom hlavními řečníky a křičeli: »Zachovej nám«. Ze samého rakušáckého nadšení lámali mosazné klíčky, vytrhovali panvy z oken, brali mosazné hmoždíře, a vlastníma rukama vyhrabovali zakopané kotly, které si nějaký chudák před rakouskou hrabivostí zakopal. Jak si počínali ti, kteří byli spisovatelé zásob — předsedy rekvisic, kontrolory mlýnů! — Jak si počínali při vydobývání rakouských váleč. půjček! Těsně před převrácením měl jeden nadučený dostati metál za neocenitelné zásluhy, za příkladný patriotismus a za loyálnost. A po převratu první zatracoval Rakousko se vším rakouským. Ovšem ve své osadě nesměl ani hlavy vystřčit a nebýti několika rozvážných mužů, talk by se mu zle vedlo.

Daně prominuté z r. 1926. České průmyslové bance Kč 5,704.000 — České eskomptní bance Kč 8 mil. 332.000, České bance Union Kč 3 mil. 746.000, Anglobance Kč 4 mil. 701.000, Západočes. akciovému u-helnému spolku Kč 1,218.000, Závodům »Tatra« Kč 296.000, Textilním závodům Mautner Kč 1 mil. 283.000, Cukrovaru Schöller Kč 7,768.000, Spiritus Brasche Kč 1 mil. 908.000, Kolínské spiritusce Kč 1,274.000, Měděným závodům v Čechách Kč 4,700.000, Celkem za rok 1926 přes 50 mil. Kč. Nám učitelům jakož i jiným státním zaměstnancům (pardon — my nejsme státní), nepromíne se nic. D.

vádíme ještě dříve, než jsme dostali peníze do rukou.

Zkoušení zájmu u dětí. Občas, mám-li volnější chvíli, podniknu zkoušku zájmu dětí. Talk na př. isem napsal dvě otázky: Co bych rád věděl? Co bych si rád koupil, kdybych měl peníze? Žáci napsali sami, bez návodu, bez podpisu. — Výsledky zajímavé. Někteří rádi by věděli, jak se jim povede, co nového, jaká je Praha (neb jiné náměty z učiva). Uvedu jen dvě zajímavé odpovědi: »Ráda bych věděla, kolik bude státi chrám sv. Víta, jenž bude narok dostavěn.« »Rád bych věděl, proč některý národ vyhledává jen válku.« Touhu po koupi vzbuzuje auto, dům, obchod, aeroplán, šaty, knihy. Jedna začka, jistě hlubšího založení, píše: »Nejraději bych si koupila pěkný dům a v něm mír, štěstí a spokojenost.« Poznávám z takových pokusů, kolik zájmu je pro různé náměty z učiva, co hárá dětskou myslí. Ovšem, nelze přeháněti a přísahati na výsledky.

Noviny. Noviny jsou za našich dnů mohutným rozhlaselem myšlenek a velkým ovládáním mysli všech vrstev lidské společnosti, jsou též velikou většinou nepříznivé víře a dobrým mravům. Moderní nevěra a zaujatost vůči katolické církvi živí se hlavně novínami. Proto se staly noviny otázkou svědomí. Špatný tisk je dvojího druhu: a) katolické víře a církvi nepřátelský, b) vůči katolické církvi a víře lhostejný a odmítavý. Těžko říci, který druh působí více škody, zda ten, který proti církvi soustavně bojí nebo ten, který katolíky uspává a vychovává k náboženské netečnosti. 1. Kdo bez důležitých příčin pravidelně čte a odebírá nekatolické noviny, dopouští se hříchu těžkého. Nestací k odebírání a pravidelnému čtení takových novin jakýkoli důvod, musí to býti důvod vskutiku závažný a věcný. Odebíráním se totiž přímo podporuje všechno zlo, které tropí noviny nekatolické. A pravidelná čelba působí sugestivně na většinu katolíků a nedá vzejíti u nich pravému katolickému smýšlení. 2. Kdo bez závažných příčin leckde si koupí nebo přečte nekatolické noviny, dopouští se hříchu všedního.

Pouhá zvědavost, co jest nového, sotva stačí, abychom si směli koupiti noviny nekatolické. 3. Je-li nutno prohlédnout nebo dokonce pročítat noviny nekatolické, nemáme toho dělat veřejně, abychom svým jednáním nedali jiným pohoršení. Leckdo si může myslit: Když ty to smíš si dovolit, mohu si to dovolit také já. Výstraha tato platí zejména pro osoby duchovní. — P. Alois Stork T. J. *„Z duchovního života.“*

Jmenování odborníků do obecních zastupitelstev jsou již označovány. Pokud se celku týká zdá se, že některé slavy mají na žádané odbornictví skoro privilegium, uvádím jen úředníky okr. nem. pojišťoven, kterých viděti všude pěkné procento. Učitele jsem našel již na několika okresech; z kterých stran jsou, jest mi ovšem neznámo, členy naší katol. organizace (mor.) a tedy lidovce mezi nimi zatím nevidím. Za to viděti za naší stranu sem tam osoby, jejichž náhlá kariéra jest nepochopitelná. V jednom hanáckém okrese vidíme pana, který býval ještě před málo lety stoupencem strany, nám lidovcům krajně nepřátelské, při posledních volbách do nár. shromáždění vedl stranu tehdy na rychlo zbudovanou, dnes jest u nás. Když »to nešlo« jinde, »jde to« zde. Jiný pán, jehož jmenování jest již »na cestě«, ještě dnes není členem strany, někdy samozřejmě lidovecké smýšlení neukázal (pardon, byl jednou na lidovém plese) kostel jej nezná. Bylo by zajímavé, kdyby katolický lid zvěděl, jak to vypadá v našem politickém záslulí. Velmi by se podívil.

Mezi jmenovanými členy zemských zastupitelstev jsou v každé zemi (i v Podkarp. Rusi) učitelé (u nás na Moravě jest to bývalá učitelka, manželka ředitele měšť. školy Šídla — čes. soc.), že by ale byl mezi nimi někdo z naší politické strany, zatím jsme zvědět nemohli. Patrně učitelé-lidovci mají méněcenná vysvědčení než učitelé a učitelky příslušící k jiným polit. stranám, mají menší schopnosti — menší znalosti. — Či se to zdá jen některým z pánů, kteří mají stranu v rukou? Nechť nezapomenou, že i my, učitelé, jsme jejich voliči.

Čestný doktorát. Některé uni-

versity příliš hazardují akademickými tituly. Tak se děje dosud, že o každém, kdo má dostati titul Dr. h. c. (Doktor honoris causa), musí býti hlasováno ve sboru dotyčného sboru profesorského. Víme dobře, že se často musí přehlasovávat, aby došlo k usnesení kladnému. Jeden politik náš při hlasování dostal poměr 9 : 6. Snad by bylo dobře, kdyby každý takový čestný doktor měl označeno, jak dopadlo jeho hlasování. Tak píše »Říšská Stráž« a třeba poznamenati, že skutečně má pravdu. Jen že na čestné doktoráty se specialisovaly výhradně fakulty filosofické. Fakulty jiné toho nedělají a když, tedy zcela oprávněně. Nikdo nebude na př. vytýkati našemu vůdci Msgru Šrámkovi, že si svůj čestný doktorát theologie nezaslouží. Ovšem o čestných jiných Dr. h. c. dalo by se mluvit mnoho.

Krátkou pamět má p. Oldra Novotný. V posudku Rádlovy brožury (v 9. č. Časopisu pro obč. n. a v.) tvrdí, že učitelstvo bylo postaveno Malým školským zákonem před předmět občanské nauky a výchovy jako před hotovou věc — a není prý jeho vinou, že základ předmětu je takový, jako jest. Patrně zaspal zmíněný pán všechno to, co bylo před Malým školským zákonem, to bombardování školských teoretiků i praktiků z časopisů všech odstínů pokrokového názoru světového, především ovšem orgánů pokrokov. pánů kolegů. Či to byl jiný Oldra Novotný, který dělal s obč. naukou a výchovou pokusy? Naposled se ještě řekne, že »vinu« na zavedení tohoto předmětu má klerikální učitelstvo, a do zákona že tento předmět vpašoval Šrámek. Ano, tak se časy mění. Co kdysi bylo otností, je dnes vinou, ač ještě r. 1927 čteme ve Školských reformách — časopisu velmi klidném, tuto noticku: Reakci na vějičku sedají bezděčně ti učitelé, kteří projevují nechuť k novým předmětům (obč. n., ruč. pr. vých.), mluví o malých výsledcích, maření času atd. místo, aby přemýšleli a u kolegů, kteří dosahují krásných výchovných výsledků, se poučili, jak metody nových předmětů zdokonalovati. — Je-li někdo neorientován, ať se poučí a nepoškozuje slibného vývoje

věci na výsost významných. No tak!

»Zvon«, orgán čes. spisovatelů, přichází s článkem F. V. Vykoukala v čas. Autor, český synek, obhajuje český venkov a staré učitele důvodně: Sedlák (jak mu měšťák vyčítal), nebyl drsný, obkrouhlý, ale zdravě přísný, upřímný; hospodář »pantáta« pro čeleď i pajmáma ve veřejnosti pro pajmámu před ženskými »můj«, jako ona pro něho před sousedy »moje«; bylo neslýcháno, aby děti rodičům tykaly, úctu projevovaly i tím, že jim ruce líbaly, za dárek slušně poděkovaly: Zaplať Pán Bůh!

Líbání ruky přeneslo se i na lidi vážené, kněze a učitele; sám jsem byl svědkem, jak dospělý již hospodář při trhu v městě, jak uviděl svého bývalého učitele, rozběhl se k němu radostně a s hlasitým »Pozdrav Pán Bůh, pane učiteli!«, ruku mu přes všechn odpor veřejně přede všemi políbil.

Školáci smekali a zdravili (přv jezuitským) »Pochválen buď Ježíš Kristus!« (každého dospělého i cizince, pozdrav »Dobrý den«, jak nyní říkají školní děti i ve škole, a jak zdravívali dříve měšťáci po německu (módě), byla věc neslýchaná a cizince, který by byl takto pozdraven, by urážela, že si z něho dělá, neb on z občanů podobně dělá skutečně dobrý den — bláznivý. —

Dnes děti vycházejí do třídy a zdraví »Dobrý den«. Ráno i odpoledne, vycházejí s dobrým dnem i ze dveří, místo s Pánem Bohem! Někde na to měli učitelé i konference, usnášení a nařízení, aby děti všude a vždy zdravily »Dobrý den.« (Usnesení protizákonné a nedemokratické). Ukláněti se při pozdravu, jak činí dnes žáci, nebylo zvykem ani ve škole samé. Děti pozdravující, neklaněly se, klaněly se jen Bohu. Dětem, ať byly číkoliv, tykala celá ves až do odvodu; imenovala je křest. jménem a zahlédl-li starší občan neplechu — neváhal děti napomenouti a rodičům dítěte ani nenapadlo slůvkem se proti tomu ozvat. —

Autor slíbuj pokračování. Zá- tím díky. My, katol. učitelé, nezůstanem v obhajobě těch starých časů a dobrých kněží a učitelů aspoň osamocení.

Slavní výtvarní umělci. (Pomůcka k vyučování).

Albani Francesco 17. 3. 1687 — 4. X. 1660.

Aldegever Jindřich 1502 — 1555.

Angel Philips 14. IX. 1616 — 1683.

Antonello da Messina 1444 — 1493.

Aristodemos 300 př. Kr.

Antois Jaques d'Brussel 1613 — 1686.

Aleš Mikuláš 18. XI. 1852 — 10. VII. 1913.

Barbari Jacobo de 1450 — 1515.

Bartolommeo Fra 1475 — 31. X. 1517.

Barvilius Viktor 28. III. 1834 — 1902.

Blondel Lancelot 1495 — 14. III. 1561.

Brandl Petr 1668 — 1739.

Brožík Václav 5. III. 1851 — 15. IV. 1901.

Böcklin Arnold 16. X. 1827 - 16. I. 1901.

Canova Antonio 1. XI. 1757 — 13. X. 1822.

Correggio Antonio da Allegri 1494 — 5. III. 1534.

Čermák Janoslav 7. VIII. 1831 — 23. IV. 1878.

Donatello Niccolo di Betto Bardi 1386 — 13. XII. 1466.

Dusart Cornelis 24. IV. 1660 — 1. X. 1704.

Dürer Albrecht 21. V. 1471 — 6. IV. 1528.

Dyck Anton van 22. III. 1599 — 9. XII. 1641.

Dyck Jan van 1386 — 9. VII. 1440.

Fabritius Karel 1624 — 12. X. 1654.

Feuerbach Anselm 12. IX. 1829 — 4. I. 1880.

Gainsborough Tomáš 1727 — 2. VIII. 1788.

Goltzius Jindřich 1558 — 29. XII. 1616.

Goya Lucientnes Francisco José de 30. III. 1746 — 15. 3. 1828.

Goyen Jan van 13. I. 1569 — 1656.

Hals Frant. 1580 — 29. VIII. 1666.

Hobbema Meindert 1638 — 14. XII. 1709.

Hollar Václav 13. VI. 1607 — 28. III. 1677.

Hynais Vojtěch 14. XII. 1845 — 1925.

Chittussi Antonín 1847 — 1891.

Jenewein Felix 4. VIII. 1857 — 3. I. 1905.

Kaufmann Maria Anna Angelika 30. X. 1741 — 5. XI. 1807.

Z Kaulbachů Vilém 15. 10. 1804 —

7. IV. 1874.
 Knirfer Beneš 21. 3. 1847 — 19. XI. 1910.
 Lancret Nicolas 22. I. 1690 — 14. IX. 1743.
 Lebrun Elisabeth Louise (Vigee) 16. 4. 1755 — 30. 3. 1842.
 Le Fevre Robert 1765 — 1831.
 Lievens Jan 24. X. 1607 — 8. IV. 1674.
 Manes Josef 1821 — 10. XII. 1871.
 Marold Luděk 7. 8. 1865 — 1. XII. 1898.
 Matěško Jan Alois 31. VII. 1838 — 1. XI. 1893.
 Z Menzelů Adolf 8. 12. 1815 — 9. II. 1905.
 Michelangelo Dulodovico Buonarroti Simone 6. 3. 1475 — 17. II. 1564.
 Moro Antonis 1512 — 1575.
 Murillo Bartolome Estéban 1. I. 1618 — 3. IV. 1682.
 Myslbeek Josef Václav 21. VII. 1848 — 1922.
 Navrátil Josef 17. II. 1789 — 22. 4. 1865.
 Ostade Adriaen van 10. 12. 1610 — 2. V. 1685.
 Phidias 485 př. Kr.
 Picart Bernard 11. VI. 1673 — 8. 5. 1733.
 Potter Paulus 20. XI. 1625 — 17. I. 1654.
 Raffaello Santi D' Urbino 7. IV. 1483 — 6. IV. 1520.
 Rembrandt Harmenitz van Ryn 15. 7. 1606 — 4. X. 1669.
 Reynolds Sir Joshua 16. VII. 1723 — 23. II. 1792.
 Rubens Peter Paulus 28. VI. 1577 — 30. V. 1640.
 Ruysdael Jakob van 1628 — 14. 3. 1682.
 Ze Schwindů Mořic 21. I. 1804 — 18. II. 1871.
 Slaviček Ant. 1870 — 1910.
 Scoreel Jan van 1. VIII. 1495 — 6. 12. 1652.
 Spitzweg Karl 4. II. 1808 — 23. 9. 1885.
 Teniers David 15. 12. 1610 — 25. IV. 1690.
 Tiziano Vecellio 1477 — 27. VIII. 1576.
 Terborch Gerard 1617 — 8. XII. 1681.
 Vermeer Jan van Delft — 31. XII. 1632 — 16. 12. 1675.
 Veronese Paolo 1528 — 19. IV. 1588.
 Vinci Leonardo da 1452 — 2. V.

1519.
 Weyden Rogier de la Pasture 1399 — 1467.

Velasques Diego Rodriguez de Silva y. 6. VI. 1599 — 7. 8. 1660.

První pomocná česká třída na Hlučínsku byla právě otevřena při I. obecné škole v Hlučině zásluhou říd. uč. K. Ježka, který již před 3 roky přičinil se o zřízení závěrečné třídy při své škole, takže nyní tato má již 10 tříd, ovšem jen o 7 učebnách. Stavby nové budovy školní pro dvě obec. školy, aby mohly býti rozděleny na chlapeckou a dívčí školu obecnou, jakož i společné budovy pro občanskou školu chlapeckou a dívčí, mateřskou školku a budoucí samostatnou pomocnou školu okresní, jest při neustále se zvětšujícím počtu dětí okamžitě zapotřebí. — Vyučování v pomocné třídě převzal při společné správě říd. uč. K. Ježek, který nyní zcela se věnuje studiu duševně úchylné mládeže; absolvovav četné speciální kursy, podnikaje stále exkurse a hospitace ve speciálních školách a ústavech, vykonal speciální odborné zkoušky způsobilosti z vyučování a výchovy dětí zanedbaných, zpustilých a slabomyslných. (Proto veřejné práci spolkové, mimo učitelské, — stavovské — se nemůže věnovat. Pozn. red.)

Odborům našim se doporučuje uspořádat přednášky o duševně úchylné mládeži a pomocném školství. Bližší ochotně sdělí referent K. H. Ježek, říd. uč. v Hlučině.

Z pokynů pro kvalifikační komise. Oši. sestaví a sám napíše odůvodněný popis (do konce šk. roku dle měřítek: a) pedagog. a odborné vzdělání, b) znalost předpisů (uč. osnov, škol. řádu, pragmatiky a p. v praxi), c) působení pedagog. a didaktické, d) služební stvk. e) pilnost a svědomitost, f) výsledky, g) chování ve škole i veřejnosti (polit. činnost protistátní, veřejné pohoršení a p.). h) zvláštní schopnosti (činnost vědecká, literární, umělecká, osvětová, lidovýchovná a p.). Kvalif. komise prozkoumá popisy a ustanoví celkový posudek: výtečný, velmi dobrý, dobrý, méně uspokojivý a neuspokojivý. »Dobře«, kdýž vyhověl trvale a všem požadavkům. »Velmi dobře«, kdýž osvědčil vynikající

schopnosti a úspěchy. »Výtečně«, když překročil průměr. »Méně uspokojivě«, když časem nevycházel. »Neuspokojivě«, když trvale neuspokojuje. — Dřívější známky: velmi dobrý, dobrý, uspokojivý, méně uspokojivý a neuspokojivý nelze mechanicky nahrazovat novými. — Pro chování prvního stupně budiž užíváno stupně »bezvadné«. Učitel má právo nahlédnouti a opsati si kvalif. titulky, (několik kvalif. opis). Ovš. nemá práva kontroly kvalifikace. Kvalifikační řízení skončí se nejdéle do října. Učitelé, kteří dosáhli nejvyššího stupně služného, nebudou příště již kvalifikováni.

Kdo by mohl přispěti ke zdaru svatováclavské výstavy, jež bude tohoto roku uspořádána, nechť si vzájemně příslušný dotazník v redakci »Věstníku« neb u Výstavního výboru, Praha IV., Kanovnická 13. Listy byly svého času vloženy skoro do všech výtisků našeho listu. Vedle dostavby velechrámu svatováclavského bude to výstava svatováclavská, která má podati ucelený obrázek o světo- Václavu, shromáždit všechny památky jeho pravé i legendární osoby, soustředit vše, co s významem pro naše dějiny kultem svatovácl. souvisí a představit, jak v národě projevil se tento kult v umění. Důležitou složkou bude zajištění i literatury svatováclavské: rukopisy, prvořoky, kancionály, kroniky, liturgické knihy i legendy, modlitby a písně o našem ochránci vlasti. Umění zastoupeno bude všemi odbory a vším materiálem z nejrůznějších dob. Při této příležitosti sebrána bude veškerá topografie svatováclavská v našem státě za hranicemi. Zvláštní péče má být věnována expozicím, které znázorní obojím citěnou vděčnost národa čsl. v nejtěžších chvílích poroby, kdy citění národní a naděje v jeho znovuvzkříšení udržovaly a sílily jen legendy, pověsti, proroctví a víra ve svatováclavské vojsko, ukryté v Blaníku, jakož bude úsilí pracovníků směřovat i k tomu, aby získán byl doklad svatováclavské, které živily jiskérky národního odboje, a která pod motivy svato-

václavských tradic a legend vzniklo naše vojsko legionářské. Svátý Václav byl vždy symbolem českého státu a vzorného pořádku v něm a zajiště zaslouží si proto plně na úsvitě naší vrácené samostatnosti našeho důstojného holdu. Věnujte proto dobrotivě několik volných chvil onomu dotazníku. Pohlédněte se po našich svatováclavských památkách a zodpovězte jednotlivé body dotazníku. Též upozornění na jiné, s kultem svatováclavským spjaté předměty, budou pořadatelskému výstavy vítána.

Školský odbor diecéšní Katolické akce v Čes. Budějovicích usnesl se na své schůzi konané 1. listopadu 1928 požádati školský odbor říšské Kat. akce v Praze, aby měl k dispozici odborníka a založil Katolické ústředí pro otázky školské s těmito úkoly: 1. Studovat otázky školské s hlediska katolického, propagovat naše zásady, určovat program a stanovisko v jednotlivostech. 2. Sledovat vše, co se děje ve školství: osoby, učebnice a pomůcky, zákony a nařízení, postup odpůrců kat. školy a výchovy. 3. Intervenovat u škol. úřadů; budtež pro zem. školní radu i pro minist. školství určení stálí znalci školství, kteří by konali intervence. Jeden člen posl. delegace lidové a to odborník budiž výhradně určen pro věci školské. 4. Organizovat přednášky, schůze, projevy, informovat tisk, vydávat letáky a brožury. 5. Reorganizovat Sdružení katol. rodičů a přátel křesťanské výchovy a založiti místní sdružení v každé farnosti jako školské odbory farní Katolické akce. Dále navrhuje školský odbor DKA v Čes. Budějovicích, aby námět tento oznámen byl všem diecéšním KA v republice, aby k němu zaujaly stanovisko a zejména navrhly možnosti finančního vvdržování takového katolického škol. ústředí.

Kolik nováčků cvičilo před nastoupením do vojen. služby. Voj. správa zjišťuje každým rokem u nastupujících nováčků, kterému druhu tělesné výchovy se věnovali před svým příchodem na vojnu. Uvádíme statistiku dle »Důstojnických listů«:

	1925	1926	1927	1928
	procent			
Sokol	14.13	14.37	17.02	17.25
DTJ	3.30	3.20	3.79	3.62
Orel	1.58,*	1.31	1.35	1.55
FPT	0.62	0.52	0.48	0.31
Turnverein	4.08	3.73	4.90	4.60
Jiný těl. sp.	1.47	1.88	1.03	1.09
Skaut	1.68	1.92	2.59	3.17
Lehká atl.	4.35	4.92	6.08	6.49
Těžká atl.	1.66	1.98	2.22	2.03
Zim. sport	7.44	8.21	8.82	9.02
Vod. sport	8.88	10.36	11.81	13.88
Kopaná	9.58	10.89	14.35	15.35
Jiný sport	—	—	10.29	11.64
Necvičilo	51.54	49.05	41.81	38.47

Že by Orel vykazoval tak málo procent, nechce se nám věřit. — Vždyť je tolik jednot, z nichž mnohé velmi pěkně prosperují.

Rozesíláme právě upomínky za loňský ročník — 1927-28. Mezi dlužníky jsou i někteří, kteří mají platit ještě ročník předloňský — 1926-27 — ba jest mezi nimi i několik P. T. odběratel, kteří ještě ani za ročník 1925-26 nezaplatili. List ovšem přes všechny dosavadní upomínky a snad i loni zaslanou poštovní poukázku odbírají bez placení klidně dále. Patrně se domnívají, že noviny budou dostávat zdarma jako dostávají zdarma boty, šaty, jídlo, byt. Či snad tyto věci platí a chtějí zdarma jen list? Též za běžný ročník máme mezi odběrateli mnoho peněz, ač již prvé pololetí končíme. K příštímú číslu budou proto opět připojeny vplatní listky. — **Administrace.**

NÁLEZY

NEJVYŠŠÍHO SPRÁVNHO SOUDU.

Kvasívdovci. Jednotný drahotní přídavek od 1. ledna 1923 jest jim ve smyslu par. 5 zák. č. 394-1922 individuálně vypočítati tak, že od součtu všech přídaveků (drahot., nákup. a nouzový) jest odečísti 75 proc. zvýšení služného a všechny dětské přídavky, tedy i přídavek na 1 dítě. Obnosy jednot. drahot. přídaveku, obsažené v čl. IV. vládn. nař. č. 34-1923 nejsou bez použití korektivu, obsaženého v čl. V. odst. 3. téhož vl. nařízení pro výši jejich jednot. drahot. přídaveku upotřebitelnými. — Č. 7609-28.

Stížnost před Nejv. správ. soudem. Netvrdí-li strana, že opatře-

ním úřadu byla zasažena ve svých subjektivních právech, jest stížnost k Nejv. správ. soudu nepřijatelná. Č. 9649-28.

Státní příplatky. Nárok na veřejnoprávní požitky nezamítá promlčením, pokud pro ten který druh případů není zákonem výslovně stanoveno. — Č. 9869-28.

Přidavky na sourozence. Byly-li přiznány způsobem judikátním — pak nelze, třeba mají povahu fakultativní, zastaviti je jenom proto, že podle ustanovení par. 6 bodu 6. nař. č. 333-1918 není na ně zákonitý nárok. — Č. 10.618-28.

Změna jména. Ministerstvo vnitra není povinno vyhověti žádosti o změnu jména, a proto nelze při zamítavém vyřízení žádosti takové stěžovati si u Nejv. spr. soudu, neboť zamítnutím nebyla ve svých subjektivních právech strana zasažena. — Č. 9792-28.

Diety z důvodu vedení dvojí domácnosti. Nelze zamítnouti státní učitelé proto, že nárok na ně nebyl uplatněn podle výnosu pres. min. šk. a nár. osv. z 20. XII. 1924, č. 10.745, neboť výnos ten není platnou normou, která by stano- vila lhůtu preklusivní; tuto mohla by stanoviti pouze min. rada. — Č. 11.616-28.

Zápočet období pro postup podle par. 23 učit. zákona. Zápočet ten je dán do volné úvahy úřadu, a proto proti jeho meritu nelze se brániti stížností k Nejv. spr. soudu. K zamítavému výroku takového období není ministerstvo školství a nár. osv. vázáno, aby se zamítnutím souhlasilo ministerstvom financí a vnitra, resp. aby jim bylo předloženo, neboť tento souhlas je nutný jen při kladném vyřízení. — Č. 10.772-27.

Úmrtí po svobodném zaměstnání. Přísluší jen tehdy (par. 65 praš.) těm zákonným dědicům, kteří z vlastních prostředků nesli náklady přiměřeného pohřbu, nebo nemocného v poslední nemoci opatrovali. Výlohy úmrtí podle paragrafu 549 obč. zák. zatěžují jako břímě jmění pozůstalostní. — Když pak toto jmění po odečtení oněch výloh bylo aktivní, není zde nároku na náhradu pohřebních výloh. — Č. 7351-28.

Včastnost rekursu. Podá-li míst. školní rada stížnost proti rozhod-

nutí zemské školní rady přímo k ministerstvu, kam došla sice ve lhůtě 14denní, avšak ministerstvo školství a nár. osvěty zaslalo ji zemské školní radě a tato ji obdržela po uplynutí 14denní lhůty, jest stížnost talkovou pokládati za opožděnou a úřad není povinen, aby se jí meritorně zabýval. — Č. 11.980-28.

Ustanovení zatímní. Je-li v dekretě výslovně uvedeno, že učitel byl zatímně ustanoven, nelze jej pokládati jen za zastupujícího a odpírati mu substiční přídavek podle čl. X. zák., 241-22 (z doby před 1. I. 1926.) — Č. 11.588-28.

Zavedení vyučování nepovinnému předmětu. Par. I. odst. 2. zák. č. 226-22, nedává míst. škol. radě nároku, aby vyučování nepovinnému předmětu bylo zavedeno, nýbrž rozhodnutí o tom ponecháno je příslušnému úřadu školnímu, je-li dáva zákon jenom direktivu, že má přihlížeti k místní potřebě. — Č. 14.367-28.

Stabilisace pobočky. Musí býti povolena, když byla povolována za platnosti zák. č. 226-22 na základě počtu žactva podle odst. 2, par. 6. téhož zákona. — Č. 11.259, 11.258, 5826, 4477 a j.

Přednostní právo legionáře. Při místech, vypsaných s předností pro ženy, nelze se zřetelem na ustanovení par. 10. zák., č. 226-22 prezentovati učitele legionáře, neboť poslední věta čl. IV. zák. č. 306-1920 byla později vydaným zákonem čís. 226-22, par. 19 alternována. — Č. 14.025-28.

Díty. Při substiční službě učitelově mimo služební místo bylo otázkou diet s ohledem na par. 10 zák. parit. posuzovati podle dvor. dekretu z 11. 4. 1928, čís. 14.593-28.

Služební požitky. Ona část úřední emance, ve které podává úřad mínění o věci, kterou strana do rozhodování nevznesla, nevchází v této části v moc práva, nýbrž jenom v té části, kterou vydána byla jako rozhodnutí na nárok v žádosti strany vznesený. — Č. 14.592-28.

Přeložení na odpočinek. Uzná-li učitel škol. úřadu, že pro přítomný zdravotní stav, zjištěný odbornými posudky, nemůže se do služby vrátiti, nemůže se tato okolnost považovati za vzdání se

služby ve smyslu par. 59 z. mor. č. 18-1870, která by pak měla v zápětí ztrátu nároku na pensí. — Č. 15.185-28.

Pense učitelky žen. ruč. prací. Ony učitelky žen. ruč. prací, které odešly z aktivní služby v době, kdy podle zem. zákonů neměla tato kategorie vůbec nároku na pensí (před 1. I. 1901), neměly ani za platnosti parit. zák. nároku na pensí z důvodu, že nebyly před jeho účinností dány na odpočinek.

Válečná pololetí. Učitel, který sloužil jako podporučík (Fähnrich) v rak. uh. armádě, neměl nároku na zápočet váleč. pololetí, neboť nesplnil podmínku par. 6 A I. b zák. č. 195-1920, t. j. nebyl voj. gázistou, ježto podporučík byl pouze důstojnickým čekatelem. — Č. 16.426-28.

Vyloučení doby pro postup a pensí. Nenastoupí-li učitel na své místo proto, že nemohl pro rodinu ani sebe naléztí bytu, nemůže býti doba nepřítomnosti ve službě vyřazena ze zápočtu pro pensí podle par. 29 úř. pragmatiky, odst. 3, ježto talkový výjimečný zásah do jeho práv musel by býti stanoven přímým předpisem. Ani pouhý mín. výnos č. 42.105-I., vydaný k provedení zákona č. 251-22, nemůže měniti stav, ze zákona plynoucí, také ne zákon 74-1896, par. 50 a 51 služ. prag. z roku 1915. — Č. 15.492-28.

Obnova řízení. Možno ji povoliti tehdy, vyšly-li na jevo talkové skutečnosti nebo nové průvody, jichž strana v původním řízení neznala nebo použití nemohla, a dále že tyto průvody, resp. nové okolnosti jsou talkové válhy, že by jejich přednesení a použití v původním řízení bylo přivodilo příznivější věcné rozhodnutí. — Č. 16.613-28.

Pohřebné. Vdovci po učitelce veřejné školy národní nepřisluší pohřebné podle odst. 1, par. 32 z. č. 274-19. — Č. 16.425-28.

Substiční přídavek. Učiní-li učitel, příkázaný na jinou školu prohlášení, že se vzdává nároku na subst. přídavek podle čl. X., zák. č. 51-1922, jest prohlášení talkové právně neúčinné, neboť příslušné předpisy, upravující služ. požitky jsou rázu eminentně veřejnoprávního, dané ve veřejném zájmu a jsou tedy normami »juris cogentis«.

kteřé ani jednostranným prohlášením zaměstnance, ani vzájemnou dohodou, nemohou býti měněny. — Č. 16.423-28.

Kvalifikace. Proti usnesení kvalifikační komise, zřízené podle par. 20 zák. č. 319-1917 není možná stížnost k Nejv. s. soudu, neboť její usnesení není rozrovnutím v právně technickém smyslu, nýbrž odborným posudkem, který jest se zřetelem na ustanovení par. 2 zák. o Nejv. s. soudě, vyloučeno. — Č. 15.491-28.

Vyučovací povinnost zast. správce školy. Učitel, který byl třeba jen výpomocně pověřen správou školy, má tudíž sníženou vyuč. povinnost jako def. správce, stanovenou vlád. nař. nov. č. 52-1923, která pro jedno- a dvojtřídky činí 24 hodin. Nález Nejv. s. soudu ze 6. 12. 1913, č. 12.732, který rozhodl jinak, neplatí. — Č. 16.191-28. (Časopis ČOU.)

Pohřebné po učitelce veřejné školy národní. Ministerstvo školství a národní osvěty vyslovilo pořadem stolic, že vdovec po učitelce veřejné školy národní nemá nároku na pohřebné a po ní vzhledem k ustanovení par. 32. zákona č. 274-1919. Při tom přihlíželo ministerstvo školství a nár. osvěty k tomu, že zemřelou učitelku sluší sice po rozumu 3. odst. č. II. paritního zákona zásadně pokládati za „učitelce“ ve smyslu paritního zákona, tedy ve smyslu jeho par. 32, že však rčení „vdova“ bez sporu nemůže se kryti s označením „vdovec“ (po učitelce). Slovo „vdova“ tvoří právě výhnadu po rozumu počátečních slov 3. odst. čl. II. paritního zákona, že jest jim totiž výslovně nařizována výminka, t. j. neplatí v relaci prvých dvou odstavců par. 32 o učitelce to, co se psáno o učitelci, že by totiž i nároky manžela pozůstalého po zemřelé učitelce ve příčině pohřebného musely se rovnati obdobným nárokům po zemřelém učitelci. — Č. 16.425-28.

Loučení se ještě není ztráta. Kollár.

ZPRÁVY

My, členové katol. učít. organizace (moravské) se staráme všemožně, jen abychom ji získali no-

vé členy, nové pracovníky za ideu katol. školy, ale příslušníci katol. hnutí, mnohdy čelní, ba velmi čelní činovníci čsl. strany lidové, funkcionáři Raiffeisenek, našich konsumů a jiných našich podniků nevyzvou své dcery, neteře, sestry, syny, synovce a bratry, příslušející sice ke stavu učitelskému, ale u nás neorgan., aby vstoupili do organizace katolické. Máme několik takových typických případů dobře poznamenáno, a myslíváme si proto při naslouchání řeči neb při čtení novinář. článků podobného lidového pracovníka, že by bylo lépe, kdyby napřed udělal pořádek ve své rodině a pak teprve napomínal a povzbuzoval jiné. — Verba movent, exempla trahunt.

Vzrůst a rozšíření našeho listu poznati mimo jiné též po neustále zvyšované dani obrátové. Této jsme zaplatili: V roce 1923 235 Kč, v roce 1924 235 Kč, v roce 1925 237 Kč, v roce 1927 366 Kč, v roce 1927 632 Kč, v roce 1928 917 Kč. Agenda redakční a administrativní se zvětšuje rok od roku. Přibývá dopisů redakčních, sdělení administrativních, korespondence insertní. Zdolání práce vyžaduje veškerého úsilí, ale za to jeví se výsledky. Bez tisku nebyli bychom organizací. Bez řádně založeného tisku nešli bychom vpřed. My, katoličtí učitelé, musíme pak mít řádnou organizaci a silný tisk, vdyť máme tolik úkolů, jež třeba vykonati.

Tajemník MCM, p. Hynek Ch. Růžička, stal se členem redakce „Našince“. Kdo bude jeho nástupcem, není dosud jisto.

Čekáme. Měno. uveřejnilo program na rok 1929. Čech a Moravy týkají se body: a) V oboru kultivém bude věnována péče provedení konkr. nařízení (modus vivendi dostati k realizaci). b) Újezdni měšť. školy. c) Revise škol řádu. d) Úprava aprobační škol. učebnic a pomůcek. e) Prováděcí nařízení ke služ. pragmatice. f) Definitiva okr. škol. inspektorů.

Zase šilhání za cizí plot. „Čsl. Rep.“ uvažuje, že mnohé věci, které má občan znáti, nechtěl se pro velk. mládež navštěvující národní školu a že by proto bylo třeba, aby škola mohla rozšířiti

svůj výchovný cíl, aby vstup do školy za 6 roků byl odložen na rok 7, a návštěva prodloužena ze 14 roků na 15 roků — dle Anglie a Německa.

Naše noznámka. Většina žactva nár. škol vstupuje 14. rokem do životní praxe, přípravy pro určitá povolání a rok životní praxe je důležitější a prospěšnější než 1 rok školní. Naopak praktický život přál by si zkrácení docházky školní ve prospěch let učenických.

Chleboďárce. Právní nositel osobního nákladu veř. škol národních — zemský správní výbor — skončil 30. prosince 1928 svou činnost. Kdo má býti rozpočtovým nositelem učitelských platů a jak rozdělit tento náklad mezi stát a samosprávu, nebylo dosud rozhodnuto. Zákon o školské správě z roku 1920, který pravil, že stát hradí veškeren osobní náklad i věcný, nebyl proveden. Nová úprava samosprávy z roku 1927 vyhradila státu 30 proc. příspěvek z přírůžek. Učitelstvo, které dříve se stavělo proti svému sestátnění, žádá nyní, aby stát převzal náklad osobní. Postátněním zem. autonomie a reformou organizace polit. správy dosavadní vývoj otázky nebyl dotčen — stát ve skutečnosti plátcem je a bude.

Náklad na volby do okresních a zemských zastupitelstev činil dle řeči posl. V. Myslivce 200 mil. Kč. Jsme zvědaví na činnost, jakou tyto tak drazé sestavené korporace projeví.

Změny v »dělnických« průkazkách na drahách. Mnozí učitelé užívají ke svým pravidelným jízdám drahou »dělnických« průkazek. U nás jezdí tak mladší učitelka ve dnech feriálních do svého domova. Tyto učitele upozorňujeme na nový tarif, jímž mění se od 1. ledna 1929 některé předpisy o průkazkách, oprávnujících k dělnickým slevám jízdného na drahách a platných i pro duševní pracovníky. Nejvyšší hranice příjmů pro poskytování slevy stanovena 1200 Kč měsíčně pro svobodného a 1800 Kč měsíčně pro ženatého pracovníka. Nové průkazky budou stejně jako průkazky pro jiné tarifní slevy opatřeny fotografií oprávněného držitele,

což se ukázalo nutným, neboť značné slevy jízdného, až 80 proc. normálních sazeb, bylo v posledních letech rozsáhlou měrou zneužíváno a tím byly dráhy poškozovány. Dělnické slevy přiznány i pro cesty od 151 do 200 km ve výši 66 proc. a na vzdálenosti přes 200 km ve výši 50 procent. Požadavkům pracovníků manuálních i duševních vyšlo se novými nařízeními vstříc co největší měrou, současně však bylo nutno zabránit zneužívání výhod. F. P.

Zemřeli z řad našich odběratel. Karel Vejrosta, říd. uč., Horní Bobrová u Nov. Města na Mor. František Fojt, správce školy v Dědicích u Mor. Bědějovic. Zemřel náhle ve věku 56 let. Byl letos po páté v Lurdech. Byl terciářem a též horlivým poutníkem římským. R. i. p.

Mluvíme sebevědoměji o pokroku než všechny generace před námi: opájíme se obrovskými úspěchy vědy a techniky, zapomínáme však na otázku, nevážneme-li snad nebo nejsme-li dokonce na ústupu v tom, co je právě nejdůležitější: v panování člověka nad přírodními silami v jeho vlastním nitru.

Foerster.

Vyvinul se nešvar, že učitelé a učitelky, nečlenové našich katol. organizací, chodí k lidovým poslancům a senátorům se žádostmi o intervenci v různých záležitostech. Někteří z těchto se již rozhodli odmítat toho, kdo se nevykazuje legitimací spolků neb nemá-li ji dosud — přípisem spolkového tajemníka neb redaktora »Věstníku«. Zcela správné. Nemá-li kdo odvahy, hlásit se otevřeně k lidovému hnutí a k jeho odbor. organizaci, nechť též nežádá po jeho funkcionářích benevolence. Míti dvě želízka v ohni je sice věci pěknou, ale říká se tomu též ramenařství.

Vstupujeme do roku svatováclavského. Z úcty a lásky k našemu národnímu světcí bylo by záhodno dárkami hochům, kteří se letos narodí, jméno Václav. Propaguejte tuto myšlenku mezi lidem.

Presidentská volba americká katolíkům prospěla. Kandidát Smíth sice podleh, ale nepřátelé bojovali proti němu námitkami,

že jest katolík, že by poslouchal cizí vládu (papeže v Římě) a že je členem církve, která je rozšířena po celém světě. Tím se otázka církve katolické dostala na přetřes, mnozí o ní uvažují a snaží se o ní poučiti.

Katolická universita ve Washingtoně jmenovala presidenta Spoj. států severoamer., Coolidge, čestným doktorem práv.

Dne 6. ledna bylo sté výročí úmrtí Josefa Dobrovského.

Charakteristické. V seznamu diapositivních přednášek, jež má každé velitelství pěší divise a horské brigády, jsou na prvním místě Mistr Jan Hus, Bílá Hora, Jan Žižka. — Inu, vojna je pokračováním školy, proto se musí vzít i Hus, Žižka a Bílá Hora od repetice.

Zatím co škola a kostel vštěpují do duší mladých i dospělých lásku k bližnímu, snášlivost, mírnost, kulturu, chemikové připravují zbraně, kterými se má veškerá dosud ve válkách projevená bestialita vyvrcholit — plyny, jichž jedině vdechnutí přináší smrt. — Jednotlivé státy již v tomto ohledu pořádají zkušební manévry (na př. Rumunsko), stavějí zvláštní automobily pro převoz otravných plynů (Francie) a zkrátka chápou tuto »otázku« doby.

DTJ v číslicích. Z nedávno vydané statistiky svazu DTJČ za r. 1927 je proti předešlému roku patrný vzestup v počtu jednot i příslušníků. V 1084 jednotách napočítáno 106.425 příslušníků (vzestup o 5931), z toho 43.520 členů, 14.695 členek, 8100 dorostenců, 6960 dorostenek, 16.388 žáků a 16.753 žáčky. Ústřední rada skautů DTJ sdružuje 152 sbory s 4233 skauty a skautkami. Největší procento členstva je mezi dělnictvem průmyslovým (37.478), odborově organizováno 25.563, družstevně 14.147, politicky 24.937. Nejsilnější DTJ Žižkov má 1084 příslušníků. Jméno podle této statistiky je 12 mil. Kč, dluhů 3 mil. 500.000 Kč. Tělocvičná činnost vykazuje průměrnou návštěvu cvičicích v jednom cvič. večeru 43.823 cvičenců všech odborů.

Katolické strany politické, lidovci, ľudovci, křesť. soc. něm., katol. zemědělci, dostali při po-

sledních volbách 1.198.089 hlasů. Jsou tedy nejsilnějším blokem, jen kdyby byli také jednotní. Kdy bude lze v jednotu aspoň doufat?

Na Slovensku je 782 státních škol slovenských, 92 sloven. škol měštanských, 66 obecných škol lidových, 1708 slov. konfes. lidových škol, 12 konf. měst. škol, celkem tedy 2660 slov. škol nár. Němci mají 3 školy měst. a 106 lidových, Maďaři 18 škol měšťan. a 703 lidových.

Od nového roku přestaly vycházet deníky »Tribuna« v Praze, »Stráž socialismu« a »Rovnost« v Brně.

Schodek brněnské výstavy činí 6.600.000 Kč.

Předáci pokrokových učit. organizací upevňují se, že většina předsednictev spolků je z Prahy, proto jednotliví pánové neudávají, že učí neb bydlí v té a oné části Prahy, ale v Nuslích, Bubenči, Břevnově atd. Na Moravě je tomu také tak. Čteme, že ten a onen pán bydlí na př. v Židenicích, ač jest to Brno.

Kdo je vládcem Ruska? Kromě státní rady, které předsedá soudr. Rykov, je čezvyčajka, které kdysi předsedal Zinovjev-Apfelbaum. Ale praví vládoové Ruska jsou ředitelé ruské státní banky, kteří mají v moci všechny finance bolševické vlády. Předsedou ruské banky je Scheinmann, o němž se tvrdilo, že odstoupil, a hlavním finančním odborníkem je druhý ředitel Klatzenellenbaum. Tato jména jsou patrně z Tarnopole. Zde mají židé ještě spleťtější jména, která nelze ani uveřejnit.

Píše staropensista: »Před válkou mohl jsem si koupit za 200 Kč metrický cent másla, dnes za 200 Kč ani ne 7 kilogramů. O cukru, chlebě, mléce, vejcích, uhlí atd. ani nemluví. A pak má staropensista vyjít s třináásobným předválečným platem.« (Věstník učitelských pensistů.)

Kdysi po převratě půjčil náš stát Rakousku 200 milionů Kč. Neslyšeli jsme ovšem dosud, že by tento obnos byl aspoň z části splacen, nevíme také, splácí-li dlužník úrok. Také se na tyto věci někdo neptá, až s touto otázkou přišla onedlhy »Říšská stráž«. To tak kdyby se povolilo učitelstvu

nějaké zvýšení jeho příjmů, to by se našlo interesantů o tuto věc! Půžit Němcům je ovšem něco jiného — to jsou páni, my prý jen učitelé.

Dle statistiky Léč. fondu za r. 1927 bylo všech pojištěnců 264.356. Z těch připadá na zaměstnance státní 135.531 (84.682 alkt. a 50.849 pens.), na učitele 67.622 (46.384 alktivních a 21.274 jens.), na pojištěnce samosprávné 61.203 (45.654 alkt. a 15.549 pens.). Na pojistném zaplatili pojištěnci státní 43.455.093 Kč 70 h (31.207.279.96 Kč alkt. a 12.247.813.74 Kč pens.), učitelé Kč 24.910.274.05 Kč (18.259.383.18 Kč alkt. a pens. 6.650.890.87 Kč), samosprávní 18.015.852.25 Kč (alktiv. 14.250.890.75 Kč a 3.764.961.50 Kč pensionovaní).

Katolických kněží jest 310.000, mezi nimi 110.000 misionářů. Biskupů všech ritů jest 806, arcibiskupů 204.

V misionářské tiskárně římské tisknou se knihy ve 250 řečech.

Jest velkou lží, tvrdí-li se, že jest tisíce abiturientů učít. ústavů bez místa. I nám se dostalo svého času této nepravdivé zprávy. Ovšem abiturientek jest bez místa mnoho.

Dary »Fondu Věstníku katol. učitelstva čsl.« 80 Kč: Sušicko-klatovský odbor spolku katolického učitelstva — 50 Kč: p. T. S., říd. uč. v L. — 25 Kč: vdp. Th. Dr. F. Č., prof. v O., sl. L. H., uč. v P., sl. J. P., uč. dom. nauk v P. — 5 Kč: vdp. Th. Dr. J. H., univ. prof. v O., sl. A. P., uč. v K., sl. A. S., uč. v P., p. Fr. B., správce školy v S. u P., p. L. M., uč. v H. R., sl. B. F., uč. v. v. v. M., sl. F. Sm., uč. v P. — 1 Kč: p. J. Kl., správce šk. v E. — Kvituje se srdečným »Pán Bůh zaplat!«

Katolická zemědělská vysoká škola v Německu. V Paderbornu zahájen byl prvního prosince druhý kurs katol. zeměděl. vysoké školy pro mladší rolnictvo a rolnickou mládež. Jsou přednášeny dějiny a to politické, kulturní i sociální, životospráva s občanskou naukou, otázky povolání, národohospodářství a dějiny seliského stavu. Mimo to jsou i přednášky náboženské s praktickými cvičeními a návody k meditacím. Část přednášek věnována je křesťan-

skému názoru světovému a apologii (»Našinec«).

Naučný slovník přestává být privilegiem zámožné třídy a vědeckých pracovníků. Dnes dostává se na veřejnost naučný slovník stejně dobrý, jako levný, který si hradivě může pořídit každý úředník i dělník, i každý student. Potřebuje k tomu jen Kč 2.40, nebo též jen Kč 2. — týdně. Jest to opět pražské nakladatelství B. Kočího, jež přichází s tímto lidovým podnikem. Počalo právě vydávati v dobře vypravených sešitech o 32 stránkách B. Kočího Malý Slovník Naučný, seriosně redigovaný řed. Fr. Šídlem za spolupracovníků více než 60 nejpovolanějších autorit všech oborů. Tento slovník vychází již nějakou dobu, tištěný na drahém papíře dřevaprostém a ještě dražším papíře »India«. K těm nyní přistupuje vydání na levnějším, byl také dobrém papíře tiskovém. Celkem vyjde 64 sešitů, to je více než 2000 stran. Odběrní podmínky jsou velmi mírné: kdo chce platit jednotlivé sešity týdně, bude platit po Kč 2.40 (poštou Kč 2.60). Kdo se přihlásí k odběru celého díla do 15. ledna 1929 a pošle předplacené na 5 sešitů obnosem Kč 10. — (poštou Kč 11. —), bude platit subskripční cenu Kč 2. — (poštou Kč 2.20) za sešit. Při této ceně nutno však později i další sešity předpláceti vždy po 5ti najednou. Upozorňujeme, že vedle tohoto vydání lidového na tiskovém papíře možno obdržeti též vydání na papíře dřevaprostém (32 sešitů po Kč 6. —) a na papíře »India« (32 sešitů po Kč 7.20). Máte-li o podnik zájem — a naučný slovník jest přece dnes potřebný každému inteligentovi — napište si o prospekt nebo ukázkový sešit některému knihkupci nebo přímo do nakladatelství B. Kočího v Praze I., Masarykovo nábřeží 14.

Dozvíte-li se, že umřel kolega neb kolegyně, členové naší organizace, oznamte to ihned »Věstníku« a podejte zprávu o jeho životě, by hned mohli jsme ji otisknouti a ne až za čas, až si ji sami od někoho vyžádáme.

Referát poutavý, ale účast slabá Chýna referoval 11. listopadu ve Slaném, ale »Český učitel« prozrazuje, že ač sám Chýna přijel a

referát byl pouťavý, i počasí příznivé, účast byla slabá, jen 44 osob včetně hostů.

Přemístění dle pragmatiky. Dle »Čes. učitele« zsr. v Praze vyšetřuje, kde na okrese působí síla, spřibuzněná s osl. Dojde i na ředitele, řídící učitele a jejich polkrokové švagry? U katolíků bylo takových případů velice málo — to jen p. polkrokové dovedli se takto zaopatřovat.

Pěvecké sdružení moravských učitelů. Oslavovalo 25letí. Prof. Doležil přichází s návrhem: postátnit! Rozptýlenost členstva po celé zemi, dražota dalekých cest ku zkouškám, potíže a dlouhé procesy se žádostmi o dovolené, nepohotovost okamžitá atd., proto přestat být učiteli, starší dát do příkaznosti s plným platem, vytvořit sbor uvolněný, členové být sbormistry pěv. spolků, škol mládeže, kursů teoreticky, prakticky a p., činitel hudební kultury národa, epochální čin v oboru kulturní politiky.

Nemá smyslu dokazovat příliš obšírně právo na celoroční sníženky na drahách. Uznalo-li ministerstvo právo učitelstva na jednotlivé jízdy a na hlavní prázdniny — pak je věru divné, že se mu upírájí sníženky celoroční. Či by pak neměli v kanonclářích ředitelství čím se bavit, kdyby neměli práce s vyplňováním jízdenek na jednotlivé jízdy? Pokusili se zástupcové učitelských organizací opravdu vážně o nápravu v tomto směru?

Není to tak zlé s naší školou podle dopisu kol. Šilhána z Francie, který poznává poměry tamní, píše, že naše národní školství je v dobrém stavu a na výši doby. Tak nač ty křivky a resoluce?

Likviduje Budeč, tržnice učebních pomůcek, založená za podpory Říšského svazu uč. měst. šk. r. 1922, protože prý se nenašla náhrada za dosavadní jednatele. Důvod jistě zajímavý.

Bude to stačit? Ideálem výchovy v národní škole podle Chlupa má být »Zdravé a silné tělo, vyspělý rozum, zjemnělý cit a pevná vůle, spojené v osobnosti chovanově v jednotu, která bude základem individuálního i sociálního pokroku.«

Z Valaška. V pohraničí valaš-

ské vesnici Štítné nad Vlčí odbírá se 135 různých novin a časopisů. Kdo zná tísnivé poměry tohoto nejhudšího kraje Moravy, vidí jaký sklon a zálibu v četbě má valašský lid a kolik může tisk dobrého i zlého v prostých těchto duších vykonat. Důležité jest, rozšířit dobrý tisk mezi lidem, který má ještě zdravou mozkovou tkáň. Tu může učitel, má-li kde ještě nějaký vliv (v dnešní době u nás ho mají velmi poskrovnou), mnoho dobré práce vykonat. (Zřízení čítárny). Z uvedeného počtu jest 15 deníků, 18 čtrnáctideníků, 3 týdeníků, 55 měsíčníků, 1 desetideník, 1 dvouměsíčník, 3 časopisy dvakrát týdně, 2 časopisy čtvrtletně. Vesměs časopisy české. Mimo jmenované jest odbíráno 7 časopisů německých. Z tohoto počtu českých časopisů jest 75 nábožensky neb katolicky orientovaných. Tak vypadá v praxi »tmářská činnost klerikální hydry«. Pro mládež odbíráno jest 10 různých časopisů, z nichž jest 8 katolických! Pamětníci let 70. a 80. minulého století vypravují mi, že v jejich mladých letech v celé vesnici byly čteny jedny, snad dvoje noviny. Tedy vzrůst nesmírný!

A. V.

Tu to máme! Starosta ČsOU ve svém referátu na V. valné hromadě: »Žádáme... aby v příštím deceniu byla škola postavena přímě na základě ústavy: stala se **svobodnou a bez konfese.**« — Fr. W. Foerster ve spise »Škola a charakter: »Moderní žvanil vyčítá dnes křesťanství »útěk od světa« — on nechce vidět, že právě křesťanské náboženství dodalo člověku nejvyšší síly, aby se vypořádal s celým obsahem světa, kdežto zrovna »moderně« vychovaný na otřesy zkoušek již nestačí. Či snad nevidíme, že všude tam, kde se ničí chrám náboženství, musí se zřizovat ústav pro nervové choroby?

Projev vyššího druhu snášlivosti: »Protestujeme proti reálným návrhům a úmyslům vrátit do škol církevní odznaky... Do školy chodí děti všech vyznání i bez vyznání.« (ČOU.) Jaký jemnocit.

Zůstali pozadu. »Nesouhlasíme se snahami po revizi polkrokových školských ideálů.« (ČOU.) Jsou asi neomylné, ač jejich základ — po-

situivismus — náleží už do filosofického musea. Kdyby však moderní filosofie dala se cestou od náboženské víry, tu by na její pravost hned přísahali.

Zbytečně se rozčiluje ČČOU nad počtem profesorů bohosloveckých fakult. Ať vrátí stát těmto fakultám, co jim kdysi bylo vzato, a nebude mít k nim povinnosti, leda ty, které má k jiným fakultám univerzitním, které právě tak zřízeny jsou pro potřeby národa jako bohoslovecké.

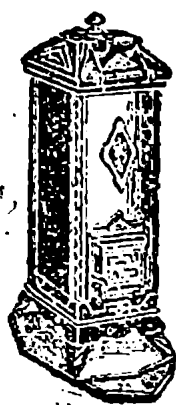
Minulého měsíce zemřela v Lodenici u Opavy stará nemajetná žena M. Dobešová, dcera učitele. Pohřební výlohy zaplatili zatím soucitní lidé. Může-li kdo z P. T. čtenářů »Věstníku« něčím přispěti na jeho uhrazení, ať pošle příslušný obnos laskavě na adresu A. Maiwald, říd. uč. v Neplachovicích u Opavy. Pán Bůh zaplať za vše předem.

Často způsobuje nám starosti neštěstí, kteréž se nikdy nedostaví. Jefferson.

LITERATURA

Nakladatelství Sfinx v Praze. Rud. Rich. Hofmeister: V kolebce Praslomanstva, román z dob prvotních Čechů. Ilustroval Věnc. Černý. Autor svým dílem navazuje zlaté vlákno historických epopejí nejlepších romanopisců slovanských. Jeho slovenské umění, jeho fascinující líce přírody, strhující vyprávění pouťavých dějstev, jeho velkolepé pojetí pravěkých dějin, mohutné konflikty národů, střetnutí srdcí a vášní, činí jej jejich důstojným pokračovatelem. Hofmeister vychází ze studia dějin. Zajímá ho především pravěk a záhada původu a pradějin Slovanstva. Z nejasných a skromných záznamů starých dějepisců, z pověstí a z archeologických výzkumů buduje nádhernou stavbu svého románu, oživenou, díky jeho psychologickému a vyprávěčskému umění, horoucím tepem skutečností, životem přírody a lidí. 300 stran, 25 Kč, pro odběratele Serie Sfinx 16.80 Kč.

Z nakladatelství B. Kočího v Praze. — Vamba (Luigi Bertelli): Cumlíček. Podle známého vy-

**Nejlepší školská
KAMNA
»FENOM«**
pro veškeré palivo, 13 velikostí, čtvero provedení dodává se.
»TEMPER«
Jan Pelikán
PRAHA II.
Václavské nám. 33
Školy, obce, fary,
tělocvičny, pp. učitelé
(i pro domácnost)
cenné výhody!

dání z italštiny přeložil dr. Václ. Razim. Ilustroval Otakar Štáfl. 238 stran, 36 Kč, váz. 44 Kč. Kniha, nedávno v italštině vydaná, získala si v Itálii tak obrovské obliby mezi mládeží i dospělými, že ač je dosud novinkou, vyšla již v osmi vydáních. Cumlíček jest napínavý, dobrodružný román ze života mravenců, jež spoluprobívají nespokojené školní děti, proměněné originálním způsobem rovněž v mravence. Neobyčejná a strhující dobrodružství z říše nejmenších, nicméně vysoce inteligentních tvorů jsou mimořádně originální a mimořádně uchvacující, strhující i dospělého čtenáře ke vzrušenému a rozčilenému sledování barvitého děje, skýtajícího na každé straně nového překvapení. — Kniha. »Mládí«. Sv. 6. J. London, Dům Mapušího. Sv. 7. St. Reinš, Odvážný sto-pař Rigo. — Knižka prvá jest strhující drama rozvášněné přírody, vyňaté z »Povídky již, moří«, druhá přináší obrázky z přírody. — Ve sbírce Loutkové hry uměleckých snah (svazek po 1.80 Kč) vyšly v poslední době dobrá dílka Jar. Havelky, J. Klasy, Metod. Novotného a Bohd. Schweigstilla. Hry jsou literárně cenné a svižně psané. Jsou velmi snadno proveditelné, účinné a svými náměty dětem blízké. Nevitavě poučí a ušlechtilé posbaví.

Z nakladatelství F. Topiče v Praze. Otakar Pospíšil: Hrdli-nové. Povídky. Soubor obrázků z doby světové války, kde vykreslen je ostře a zajímavě život dětský, vyličen živě strasti, což bylo stejně tehdy dětem jako dospělým snáseti. Stran 136, 10 Kč.

Pozor!

Raketový let na Mars

Pozor!

bude v dohledné době uskutečněn, poněvadž firma Matýšek má již uchystanou velikou zásobu kalhot, sukní a prádla pro všechny občany Marsu, kterouž tam bude raketovými lety dopravovati. Dle astronomických výpočtů žijí na Marsu lidé jako obři, silnější jak lvi a tygři a mnoha kalhot do roka spotřebují. Proto si vyvolili naši firmu Matýšek, neb jest jim velice dobře známo, že pouze u Matýška mohou obdržeti kalhoty, sukně a prádlo nejpevnější, vůbec k neroztrhání, čímž ušetří do roka mnoho peněz.

Občané naší republiky, kteří jevíte zájem o koupi tak dobrého a levného zboží světoznámého, pište si ještě dnes asapoň o jeden kus zboží na zkoušku, neb úžasné dobrá kvalita a láce našeho světoznámého zboží vás přímo překvapí.

Za doposud neslýchané levné ceny Vám nabízíme:

Kalhoty do práce ze silných látek vyráběné v každé délce na dospělého muže, šité mistry odborníky již za Kč 13, 16, 19, 23, 26, 29, 36. Kalhoty »Tygr«, které ani lvi a tygři neroztrhají, movinka naší firmy, za výrobní cenu pouze Kč 25, 29, 33, 39, 45, 49, 55, 59. Kalhoty z mamutí kůže, k neroztrhání, vzdorující každému počasí, »Obdiv Světa« Kč 34, 39, 45, 49, 59. Kalhoty »jelenice«, tak zvaná čentová kůže, zaručeně trvanlivé, Kč 29, 39, 49, 59, 65, 69. Kalhoty »raťky« vyráběné pouze ze silných látek Kč 29, 39, 49, 59, 65, 69. Kalhoty »Jagvard« »Mongon« do štrapace, velmi trvanlivé, Kč 19, 29, 35, 48, 59. Kalhoty na svátek, velice pěkného a trvanlivého vzoru, Kč 19, 29, 39, 45, 49, 55, 59. Kalhoty »Obriss« Kč 29, 33, 36, 39. Kalhoty »Mars« Kč 24, 27, 32, 37. Kalhoty »Tango« k nerozbití jen Kč 34, 39, 49. Kalhoty »Texass« Kč 27, 34, 39. Kalhoty »Fustians« zvláště pevné do práce Kč 49, 59. Kalhoty »Pariss« polosváteční Kč 24, 29, 35, 39. Kalhoty »Kowercodit«, velice pěkného vzoru na svátek Kč 45, 49, 55. Kalhoty z anglických látek, moderní vzory, trvanlivé, Kč 33, 35, 39, 46, 49. Kalhoty »Holandsky«, světoznámé, nezníčitelné, Kč 23, 26, 28, 34, 39. Kalhoty »Satans« Kč 27, 36, 44, 49.

Sukně polovlněné, neušité, největší šíře a velikosti, různých a moderních vzorů, Kč 8, 11, 13, 15, 17, 19, 23, 25. Sukně »kriset« Kč 16, 20, 29, 35, dle kvality. Sukně vlněné na svátek, moderní vzory, Kč 29, 35, 39, 45, 49, 55, 59, 65, 69, 79, 89. Sukně jsou značky »Nil«, kteréž neroztrhá ani krokodíl.

Oblečky chlapecké z velice dobrých látek, dobře šité, Kč 25, 29, 35, 39, 45, 49, 55, 59, 65, 69, 75, 99.

Košile pánské zefirové, trvanlivé vzory, Kč 12, 15, 17, 19, 23. Košile flanel., teplé Kč 14, 16, 19. Košile »oxford« Kč 15, 19, 23. Košile bílé s elegantní hedvábnou náprsenkou Kč 15, 17, 19, 23, 27, 29, 35, 39.

Spodky pánské, dobře šité, komisi, Kč 13, 16, 17. Spodky krisetové Kč 12, 14, 16, 18, 20. Spodky »barchetové« Kč 13, 16, 19. Spodky »grádlové« Kč 12, 14, 18. Spodky značky »Tygr« Kč 9, 12, 15, 17, 19, 23.

Látky pánské »Tygr« 120 cm šíře, 3 m Kč 69, 79. Látky »mamutí kůže« 120 cm šíře, 3 m Kč 89, 109. Látky »Karthágo« 120 cm šíře, 3 m Kč 45, 55, 69. Látky »Troja«, movinka, 130 cm šíře, 3 m Kč 90, 119. Látky anglické »stoff« na svátek, 120 cm šíře, 3 m Kč 59, 69, 79, 89, 99, 119, 129.

Veškeré zboží na dobírku zasílá

M. Matýšek, Šitbořice, p. Těšany u Brna.

Pište, že četli jste inserát v tomto časopise a obdržíte slevu. — Toto firmu zvláště co dobrý a velice levný nákupní pramen doporučujeme!

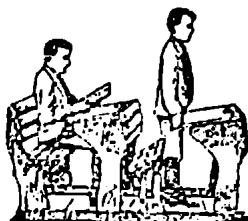

Vydává Říšský Svaz katolického učitelstva čl. v Praze. Vedoucí a odpovědný redaktor Jindřich Hrbáček. Tiskem Společenské knihtiskárny v Píerově
Novinová sazba povolena výn. pošt. řed. v Brně č. 75 718/Vl. dne 30. září 1926.

VĚSTNÍK

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO
ORGÁN ŘÍŠSKÉHO SVAZU KATOL. UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO.

Vychází dvakrát měsíčně kromě prázdnin. Redakce, administrace a expedice v Přerově, Blahoslavova 41. Roční předplatné 25 Kč. Číslo účt. pošt. šekového úřadu v Praze 208.349. - *Kdo si ponechá 2 čísla, je považován za odběratele.*

ŠKOLNÍ NÁBYTEK

vyrábí odborný závod

FRANTIŠEK TALLA V PŘEROVĚ,

Žerotínovo 20.

Vlastní vynálezy.

Prospekty zdarma.

Podnikatelství staveb, kapitulní stavební rada

Ing. FERDINAND RUDOLF, architekt a stavitel,

přísežný soudní znalec Zemského civilního soudu v Praze. Ústřední kanceláře: Praha II, Palackého náměstí číslo 2. Telefon číslo 42774.

Projektuje a provádí veškeré stavby pozemní, hospodářské, průmyslové, činžovní, stavby monumentálních a spolkových budov, konstrukce železobetonové, stavební dohledy, adaptační práce, speciální opravy chrámů a budov historických. Stavební dozory nad prováděnými stavbami.

Ceníky zdarma, franko.

Kupujte
u firem
u nás
inzerujících!

Nejlevnější přímý nákup **Tlustý a Sedláček,** továrna kožišín

Kožišín

Hlinsko v Čechách **Filialky:**

Praha I., Karlova 48

Pláště, límce, kůže, štolý, kožichy

Košice, Zámečnická 1.

Bohatý výběr - Výh. plat podmínky.

Milovníky přírody a přátele rostlinstva upozorňujeme na náš nový katalog „Okrasných dřevin a bylin“ spolkových zahrad průhonických, který zasíláme na členy společnosti zdarma, na nečleny za režijní cenu a to za neilustrovaný Kč 5, ilustrovaný Kč 10, včetně poštovného. Jest opět krásně a vkusně upraven a překvapí každého zájemce bohatým obsahem; pojednává vedle české a latinské nomenklatury a rodových názvů též o pěstění, stanovišti a květenství a jest proto vědeckou příručkou pro přátele přírody a hlavně flory. Přihlášky přijímá

Dendrologická společnost spolkové zahrady v Práhonících u Prahy.

Návštěvy spolkových zahrad jsou v každou dobu vítány.

Pozor! Raketový let na Mars Pozor!

bude v dohledné době uskutečněn, poněvadž firma Matýšek má již uchytnou velkou zásobu kalhot, sukní a prádla pro všechny občany Marsu, kterouž tam bude raketovými lety dopravovati. Dle astronomických výpočtů žijí na Marsu lidé jako obři, silnější jak lvi a tygři a mnoha kalhot do roka spotřebují. Proto si vyvolili naši firmu Matýšek, neb jest jim velice dobře známo, že pouze u Matýška mohou obdržeti kalhoty, sukně a prádlo nepevnější, vůbec k neroztrhání, čímž ušetří do roka mnoho peněz.

Občané naší republiky, kteří jevíte zájem o koupě tak dobrého a levného zboží světoznámého, pište si ještě dnes asapoň o jeden kus zboží na zkoušku, neb úžasně dobrá kvalita a láce našeho světoznámého zboží vás přímo překvapí.

Za doposud neslýchané levné ceny Vám nabízíme:

Kalhoty do práce ze silných látek vyráběné v každé délce na dospělého muže, šité mistry odborníky již za Kč 13, 16, 19, 23, 26, 29, 36. Kalhoty »Tygr«, které ani lvi a tygři neroztrhají, novinka naší firmy, za výrobní cenu pouze Kč 25, 29, 33, 39, 45, 49, 55, 59. Kalhoty z mamutí kůže, k neroztrhání, vzdorující každému počasí, »Obdiv Světa« Kč 34, 39, 45, 49, 59. Kalhoty »jelenice«, tak zvaná čertová kůže, zaručeně trvanlivé, Kč 29, 39, 49, 59, 65, 69. Kalhoty »raťtky« vyráběné pouze ze silných látek Kč 29, 39, 49, 59, 65, 69. Kalhoty »Jagvard« »Mongon« do štrapace, velmi trvanlivé, Kč 19, 29, 35, 48, 59. Kalhoty na svátek, velice pěkného a trvanlivého vzoru, Kč 19, 29, 39, 45, 49, 55, 59. Kalhoty »Obriss« Kč 29, 33, 36, 39. Kalhoty »Mars« Kč 24, 27, 32, 37. Kalhoty »Tango« k nerozbití jen Kč 34, 39, 49. Kalhoty »Texas« Kč 27, 34, 39. Kalhoty »Fustians« zvláště pevné do práce Kč 49, 59. Kalhoty »Pariss« polosváteční Kč 24, 29, 35, 39. Kalhoty »Kowercodt«, velice pěkného vzoru na svátek Kč 45, 49, 55. Kalhoty z anglických látek, moderní vzory, trvanlivé, Kč 33, 35, 39, 46, 49. Kalhoty »Holandsky«, světoznámé, nezničitelné, Kč 23, 26, 28, 34, 39. Kalhoty »Satans« Kč 27, 36, 44, 49.

Sukně polovlněné, neušité, největší šíře a velikosti, různých a moderních vzorů, Kč 8, 11, 13, 15, 17, 19, 23, 25. Sukně »kriset« Kč 16, 20, 29, 35, dle kvality. Sukně vlněné na svátek, moderní vzory, Kč 29, 35, 39, 45, 49, 55, 59, 65, 69, 79, 89. Sukně jsou značky »Nul«, kteréž neroztrhá ani krokodíl.

Oblečky chlapecké z velice dobrých látek, dobře šité, Kč 25, 29, 35, 39, 45, 49, 55, 59, 65, 69, 75, 99.

Košile pánské zefírové, trvanlivé vzory, Kč 12, 15, 17, 19, 23. Košile flanel., teplé Kč 14, 16, 19. Košile »oxford« Kč 15, 19, 23. Košile bílé s elegantní hedvábnou náprsenkou Kč 15, 17, 19, 23, 27, 29, 35, 39.

Spodky pánské, dobře šité, komisní, Kč 13, 16, 17. Spodky krisetové Kč 12, 14, 16, 18, 20. Spodky »barchetové« Kč 13, 16, 19. Spodky »grádlové« Kč 12, 14, 18. Spodky značky »Tygr« Kč 9, 12, 15, 17, 19, 23.

Látky pánské »Tygr« 120 cm šíře, 3 m Kč 69, 79. Látky »mamutí kůže« 120 cm šíře, 3 m Kč 89, 109. Látky »Kartthago« 120 cm šíře, 3 m Kč 45, 55, 69. Látky »Troja«, novinka, 130 cm šíře, 3 m Kč 90, 119. Látky anglické »stoff« na svátek, 120 cm šíře, 3 m Kč 59, 69, 79, 89, 99, 119, 129.

Veškeré zboží na dobírku zasílá

M. Matýšek, Sítbořice, p. Těšany u Brna.

Pište, že četli jste inserát v tomto časopise a obdržíte slevu. — Tuto firmu zvláště co dobrý a velice levný nákupní pramen doporučujeme!

VĚSTNÍK

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO.

Do celého nákladu vloženy jsou platební lístky šek. úřadu. Vykonejte svou povinnost, kdož jste dosud nezaplatili předplatné! Prvé pololetí je u konce. Z technických důvodů nelze ovšem, jak někteří se domnívají, vložit složenky jen do sešitů určených pro dlužníky, ale do všech. Admin.

Do práce!

S Novým rokem začíná stanovení práce pro nové správní období všech spolků a organizací a tedy také těch, kterých si všímáme my, katol. učitelé a učitelky, to jest Lidových jednot, Orla, Svazu katol. žen, Raiffeisenek, našich konsumů a všech ostatních, které spadají v rámec našeho hnutí. Všechny tyto korporace mají místy dosti pracovníků, místy však jim jich též chybí. Někde není ani tak potíž o lidi dobré vůle, jako o pracovníky, kteří by měli ke svým funkcím dostatečných schopností a vědomostí. Hlasme se proto o práci; hlasme se o ni v každém případě, i když bychom viděli, že jest lidí k práci dostatek.

Nelze ovšem počítati s faktem, že bychom museli býti všude činiteli vedoucímí. Nikoli — i funkce podržitého významu nutno obsaditi lidmi náležité kvalifikace, proto obzvláště mladí kolegové a kolegyně nechť se do těchto zapránou se vší chutí k práci pro vlast a církev. Generaci starší musí býti určité vedoucí postavení vyhraženo samozřejmě, nikdo toho nebude nám také zajisté chtíti upírati. Hlavní věc jest však práce a opět práce.

Přijďte na výroční valné hromady, ukažte, že máte zájem o věc a lid s radostí vás uvítá. Na případné neúspěchy (jako právě nedávno) nedbejme. Musíme jíti za vyššími ideami, pravda pak vždy, byť ne ovšem hned, vítězí.

O naší práci bude pak ovšem, počínaje novým obdobím, třeba vésti určité statistiky, jen tak dáme o ni veřejnosti řádný výkaz. To ovšem přijde v úvahu až později, přece však nutno o věci se zmíniti již nyní, neb dosud se tak — žel Bohu, k naší škodě, nedělo.

Vzhůru tedy do práce, chutě chopiti se všeho, co může přispěti ke vzrůstu hnutí, vytrvat pak, a za čas budeme míti radost z vykonaného. Žehnej Bůh našemu dílu!

Dopis matky synu učitelí.

Milý synu! Přeseš, že jsi dostal trvalé místo učitelské. Raduji se z toho, jak jen se dovede radovati matka, jejíž dítě nějaké štěstí potkalo, a přeji ti, aby ti Pán Bůh dal stálého zdraví a osvětlení rozumu, abys dítky dobře vyučoval a vychovával. Ale nemohu opomenouti, abych při

této příležitosti nesdělila ti i svých obav a úzkostí, jež mučí moji duši. Slyším totiž a ve svém okolí vidím, že někteří páni učitelé nevykonávají dobře svého vznešeného úřadu, že víru a mravnost v srdcích dítek svěřených neutužují, ale spíše je boří, že nepěstují v dítkách citů náboženských, kterými je rodiče vybavili, ale spíše je ničí. Prosím tě, synu, abys někdy nic podobného nečinil, ale dítky v souhlasu s rodinou v bázní a kázni Boží vychovával.

Pamatuj, že sám jenom proto mohl jsi se stát učitelem, že jsi měl opravdu věřící rodiče. Tvého otce a mne jenom hluboká víra sílila, že jsme byli schopni těch velkých obětí, jež tvoje studie vyžadovaly. Pamatuješ, kterak otec tvůj do úpadu pracoval, šetřil, za tebou bochníčky chleba nosil, a když byl zemřel a vyčerpán, říkal: »Pán Bůh mi vše zaplatí, co z lásky k němu pro své děti vykonám«. A pamatuješ se, jak často po svých obvyklých pracích ještě dlouho do noci jsem pral, abys sis mohl s sebou čisté prádlo vzít? Dnes ti pravím znova, že jsem se při práci modlila a Boha a Pannu Marii o pomoc a sílu prosila. Kdybychom nebyli s otcem hluboce věřícími a vyzbrojení obětavostí, která jen z víry vyplývá, byli bychom tě dali na službu, jako učinili někteří naši sousedé, a nikoliv na studie.

Veď ve škole svěřené dítky k víře a nábožnosti. Rodiče ti je svěřují a očekávají, že bude o ně ve škole dobře postaráno. Čekají, že budeš pokračovat v díle, které doma začali. Začali vychovávat děti své ve víře a zbožnosti a nadějí se, že škola je bude v tom podporovat. Poď jim v tom ruku pomocnou. Kéž někdy nezklameš jejich očekávání a důvěry! Budeš-li je v jejich smáhách podporovat, zajistíš si jejich lásku a vděčnost, a budou na tebe i rodiče i děti vždycky s radostí vzpomínati.

Vychováš-li z dítek dobré křesťany, vychováš z nich i dobré občany, což obé jde vždy spolu ruku v ruce. Dítky, které se naučí plnit povinnosti k Bohu a své vlasti — budou obětavé, uctivé, pravdomluvné, pořádané, ve slovu věrné a všech svých občanských povinností dbalé, kdežto dítky bez víry, budou občany bez obětavosti, svědomitosti a bez ideálů. Národ bez víry je národem od kořene zkaženým, který nic velkého nevykoná a dříve nebo později jistě zahyne. Dobrá výchova dítek je nadějí a záchranou naší drahé vlasti. Kdo dítky dobře vychovává, největších zásluh o vlast si získává.

Milý synu! Prosím tě snažně, abys sám zůstal věren zásadám naší svaté církve katolické, ale i je v srdcích dítek svěřených pěstoval. — Kdybych se snad měla dovědět, že toho nečiníš, lítostí a žalem bych snad zemřela.

Upřímně tě pozdravuje a lábá tvoje věrná

matka.

J. M.:

Vlohy a výchova naděje národa.

Hlub do povah lidských nahlíží příležitostně kněz (zpověď), lékař (návštěva v rodině), notář (smlouvy a narovnání), advokát (zastupování při sporech), soudce (výslech stran), učitel.

Učiteli k takovému pozorování a vychovávání byly svěřeny děti (za úplnou výchovu zodpovídá ovšem sám, jen s rodiči a veřejností).

Statistika vývojové povahy u dětí byla by zajímavou i v době od 6—14 let. Do katalogů (nyní jen do protokolů konferenčních) zapisují se totiž jen poklesky nižší, větší — zdůvodnění třetího a dalšího stupně z mravů. Do těchto výkazů nahlíží potom někdy četník, aby zjistil a oznámil soudu okolnosti přitěžující neb polehčující.

Jinak výkazy o povahách a vlohách dětských se nezapisují, jen klasifikace z mravů, pilnosti a předmětů podává posudek povšechný.

Pro psychologa byly by výkazy takové zajímavé (studium a odstraňování příčin špatných a podpora dobrých).

Co tu bylo za šleté docházky školní námětů, sestupů, vzestupů, úspěchů, nezdarů:

Za starých časů, kdy učitelé vychovávali po řadu let v místě celé ge-

nerace, byl přehled celkové výchovy i vloh — snadný. (Učitel znal poměry). Dnes, kdy se talk často učitelstvo střídá, začíná každý od začátku a než vnikne, přichází jiný. A talk, mimo známku »velmi dobrý« nebo výborný, zůstávají zvláštní, vynikající vlohy často nepovšimnuty.

A talk mnohdy slyšíme matku k učiteli: doma křížem stébla nepřeloží, pořád jen leží v knihách — což já ho mohu dát na studii? Ke všemu sama, za ním čekají menší, proto se nezloubte pane učiteli, že si ho někdy musím nechat doma.

A učitel odpovídá: vidíte, matko, co by za to jiní dali, a vy si toho vážit nesmíte.

Ano, máme ve školách děti: kněze, učitele, právníky, obchodníky, průmyslníky atd., ale nebudou jimi, jen proto, že nemohou. A máme ve školách lajdáky, lenochy, svárlivce, sudiče, lháře a zloděje, rváče, klepače, škorpily atd., kteří si toho váží, že se tím státí mohou a nic je to státí nebude.

Tož učitel pozoruje:

Začíná to ve škole hramím si pod lavicí. Talkové děti buď si doma do 6 let dostatečně nevyhrály, nebo jsou příčiny jiné. Hra láká i větší — práce za součinnosti všech smyslů i těla (údů). Dítě hravé prozrazuje vlastně povahu činnou (zdravé dítě pořád něco kutí). A s jakou hračkou si nejráději hraje? S kupovanou? Je-li nová a pěkná, ano. Ale i tu ne dlouho. Následuje rozebrání hračky, aby hra mohla pokračovati, a když zbudou jen kousky a odpadky nepotřebné, ohlíží se po hračce jiné. (Rozebírání harmonik, hodinek, panyreik, strojků, zvířat — u větších i hudebních nástrojů — viz Dvořák, skladatel, klarinet, prozrazení hudebních vloh). Nedostane-li nové, začne robit hračku samo (vyřezává dřívka, stříhá látky, papíry, sešívá, kličí, skládá části v celek). A protože hračku samo vyrobilo (části poznalo), netouží již tolik po rozebrání.

A tu jsme u jádra věci.

Proč dnes ruční práce chlapecké ztrácí na zajímavosti?

Rodiče i dospívající děti netouží již po hračkách, ale skutečné práci a výrobku potřebném. (Děti na konci roku přinášejí domů tolik drobností, že se těžko skladují — sevšedněly, překázejí).

Rodiče i děti litují nákladu a času zabraného hramím. Jde tu nejvíce o děti od 12—14 let, kterým rodiče rady ani pomoci k příštím povolání dáti nemohou..

Talkových dětí ujímá se Ford v Americe a náš Bata.

Zařídili při svých dílnách školy — školy s vlastními dílnami (kterých většina nár. škol pro ruční práce nemá). Ubírají škole hodiny vyučování, ale přidávají škole hodin dílenských (prakse). Ze škol vycházejí děti pro příští povolání připravené a co hlavním — děti s prvopočátečním vkladem, úsporou i v penězích.

Talková otázka dala by se řešit i u nás ve větších městech a velkoměstech (kde dílen dost a výběr i díle vloh a chuti ku práci). Dle směrů těch vidno, že se nevolá po prodloužení docházky školní, spíše v její zkrácení, resp. ponechání zabráním času pro praktický výcvik mládeže sociálně nejslabší — vrstev dělnických, řemeslnických. Poměry jsou talkové, že se volá i po kratších studiích a lepší zaměstnanosti. — Vzpomínka na spisek o Amerických dětech — »Chudí hoši, kteří se proslavili«.

Jan Jančařík:

Španělské národní školství.

Národ španělský bývá pokládán v kulturním směru za evropské Čiňany. Kdysi byl kulturně velmi vyspělý, dnes jest ochablý. Odpočívá si, aby v budoucnu znovu se vyvířil. Dnešní školství jest tam neutěšené, ačkoliv diktatura i vzdělanci dobré vůle usilují o nápravu. Zajímavým zjevem jest žurnalista Ludvík Bello, který procestoval celé Španělsko, neznámé »španělské vesnice«, odlehlá místa bez komunikace, aby poznal pravý stav národního školství. Výsledek uveřejnil ve 2 spisech »Cesty školami«, v nichž líčí všechny nedostatky škol. Otevřeně a bez

umluvy vytýká neuvěřitelnou nedbalost o nejnnutnější základy vyučování; ba na mnohých místech vůbec škol není.

Několik kilometrů od hlavního města Madridu jest městečko Parda, kde děti mají školu v býčinci. Když není býčích zápasů, mají prázdnou.

V kraji Jaén, části staré Andalusie, jest obyvatelstvo zcela bez škol. Ani nejvíce potřeba kultury a civilizace této kočovné obyvatelé hor. Dokonce jest vesnice v Sierra de Segura v jihovýchodním Španělsku, kam nevnikl ještě ani papisek civilisace. Její obyvatelé neviděli kol vozu. Teprve učitel, který tam přijel s rodinou na vozíku taženém mulem, ukázal jim tento div. Pan starosta však zakázal vyučování školní. Učitel chodí do školy ozbrojen puškou a získal si respekt tím, že jest výborným střelcem. Proto se nikdo neodvážil ublížit mu. Toto místo jest jedním z nejkrásnějších míst na světě a jest obydleno nevzdělanými polodivochy.

Žurnalist L. Bello byl odmítán na těch místech velmi nepřátelsky, byl často v nebezpečí života, poměradž pranýřoval před celým světem tyto stíny Španělska. Ani vláda — diktatura — neuznává jeho práce, neboť nezakryl před cizinou pravého stavu věcí, které opravdu zahánbují.

Výsledek se však dostavil. Obce zakládají nové školy a vláda přispívá podporami. Národ oceňuje již vlasteneckou práci L. Bello, který začal dílo regenerace. V Madridě, Zaragoze, Valencii a j. stavějí budovy školní. Jistě nastanou i ve Španělsku lepší časy národního školství.

(Dle zprávy »Journal de Genève« ze dne 19. XI. 1928).

K reformám.

Stále se mluví a píše zcela oprávněně o přetěžování učitelů. Na učitelstvo nemá však nikdo ohledu. To bývá považováno za stroj, který musí pracovat. A přece práce naše není strojová. Než i stroje potřebují pozornosti. Známá je nervosa učitelů a profesorů. Univ. prof. dr. Pilz ve Vídni je odlišuje od nervosy ostatních stavů. Učitelská nervosa vzniká ze zvláštností učitelského povolání: stálá sebekontrola, stálé napětí duševní a k tomu vyrušování neposedných žáků. Učitel se často rozčílí a pak znovu napíná osnovu myšlenek, kterou neposeda potíhal. Učitel nutí se býti trpělivým. Proto již dříve než po 6 hodinách denních bývá unaven, přepracován. A ještě domácí přípravy a opravy sešitů, — Jak čelit naší nervose? Cvičením těla, sportem a abstinencí. Starší učitelé mají mít nižší počet hodin. Na jednotřídních školách nedá se to provést. Na více třídních bylo by možno aspoň o 2, 3 hodiny týdně méně přidělit starým než mladým. Na mnohých místech se tak děje, zvláště na měšťankách, a to právem, v zájmu našeho zdraví. Jk.

Volářík Konstantín, říd. uč. v Místříně:

Jak vyučovati občanské výchově.

Položím-li si otázku, zda se přesně vyučuje dle zákona 13.7.-22, č. 226 občanské výchově a nauce, mohu z mých poznatků směle říci, že nikoliv. Zvláště ne talk výchově, kterou zde má zastupovati laická morálka. A kdybych se talk podíval do století mnohým, marně bych hledal rozvrh učiva tohoto, talk důležitého pro život předmětu. A přece zákon jasně praví, že občanská výchova má vésti k výchově republikánské bez rozdílu a bez újmy národnosti a má božemiliví, aby žák z mládí byl schopen pochopiti svá občanská práva a občanské povinnosti. Že přemnozí učitelé se přímo proti tomuto zákonit. účelu prohřešují a na újmu náboženství, anebo s pomínutím náboženství učí obč. výchově, toho dokladem jsou mnohé a mnohé stížnosti na výstřední talkto učitele v novinách. Vždyť náboženství jest přece ten nejosvědčenější prostředek vychovávací a má-li obč. výchovou vychovávat, musí z náboženství čerpat zlatá zrna pravidel a hesel pro život budoucího občana, který má pochopiti svá občanská práva a své občanské povinnosti.

Zákon praví, že úkol jest dvojit: naukový a výchovný. Něčemu naučiti a naučeným vychováti, nebo dle naučeného v životě nabýti mravně náboženského charakteru, poznati dobro a zlo, dobro následovati a ko-
natí, zlu odpírati a zavrhovati; nabývati porozumění pro práva a povín-
nosti občan, jest úkolem každého člověka a křesťana zvláště. Člověk sám
sobě jest nedostatečným vychovatelem a musí někým býti vychováván.
V mládí jej vychovávají učitelé, v odrostlejší věku společnost, osud,
kníha, časopis, přednášky, cestopisy, musea a výstavy a jiné prostředky
výchovně vzdělávatelné. Jak velká zodpovědnost jest na bedrách všech
těchto vychovatelů, kteří Bohu, vlasti a národu mají vychováti syny a
dcery hodny nebe a ráje a na zemi jména poctivců a mravních char-
akterů. A proto zákon jasně rozkazuje, že se má při vyučování občan.
výchovy užiti prvků náboženských, z přírodovědy, dějepisu a země-
pisu, nauk domácího hospodářství a též počtů. Též etika a estetika má
zaujímati hlavní místo ve vyučování občanské výchovy.

Praktický ráz má míti vyučování obč. v. a to tak, že na nižším
stupni 1.—3. šk. r. má býti jenom výchova a z nauky sociální útvary, jak
zákon praví; na ostatních stupních ať jest výchova od nauky úplně od-
dělena, tak bych ze zkušenosti navrhnovať já.

Zákon rozvrhuje učivo obč. vých. nauky na stupeň nižší od 1.—3. šk.
roku, střední od 4.—5. šk. a vyšší 6., 7., 8. školní rok. Z mé praxe bych
navrhnovať: stupeň nižší jenom 1. šk. rok., střední od 2.—5. šk. r., vyšší
od 6.—8. škol. roku. Na středním a vyšším stupni ať jest výchova od
nauky úplně oddělena. Jedna hodina ať jest pro výchovu a 1 pro nauku
na těchto stupních.

Dle zákona jsou osnovy zbudovány rámcovitě. Mají říci učitelé,
co a kolik nejméně se žádá na tom neb onom stupni. Tedy osnovy jsou
minimum, které učitel na tom neb onom stupni probrati má. Má se při-
hlížeti na místní poměry a na vyspělost žáků; proto jest naprosto nut-
ným, by každý třídní s největší pečlivostí sestavil si pro výchovu a
nauku, pro každou zvláště, podrobný rozvrh učiva.

Osnovy stupně nižšího dle zákona mají tyto oddíly: Rodina a škola,
zdraví, chování, příroda, obec. Na stupni středním má se probrati: do-
movina, národ a vlast, zdraví, chování, společnost, vzdělání, příroda,
zřízení státní a občanská. Na stupni vyšším má se probrati: národ a
společnost, zdraví, práce, vzdělanost, občanské činnosti, lidskost, pří-
roda, zřízení občanská a státní.

Z mých zkušeností bych navrhovali toto rozdělení, a sice: na vyšším
stupni: rodiný dům, rodinā obec, malé dítě, výjevy o rodném domku,
stupně velkou lidského, proč mám tatínka rád, proč mám maminku rád,
mateřská řeč, pořádek v rodině, sousedé a bližní, soucit a sebevýchova,
slušné chování, v den 28. října, slib, zdraví, krásy přírody, užitek a
vznešenost přírody, společnost, práce, vzdělanost, náboženství, křesťan-
ství, lidskost, světoivý názor, stvoření světa. (Za tou příčinou sestavil
jsem podrobnou výchovu pro tento stupeň a upravil jsem ji tak, že může
býti žáku pomocnou knižkou ve škole a i jako katechismus pro občanský
život a pro učitele by byla výborným vodítkem a podrobnou osno-
vou tohoto předmětu. Dle kateg. škol. mohlo by se již této pomoc. kníž-
ky hned v 5. školním roce užívati. Na středním stupni: co jest obč. vý-
chova, o dítěti, stupně velkou lidského, vychovatelé dítěte, poměr mezi
dítětem a rodiči. řeč a národ, výstahy a ochrana dětí, pořádek, čistota,
látlka dětí k rodičům, sourozenci, dědeček a babička, o čeledi, příbuzen-
stvo, kmotrové, sirotci, úcta k stáří, úcta k nemocným a nezuživým,
škola-učitel a kněz, vlastenectví, občanské činnosti, přítel a nepřítel, sebe-
výchova, slušné chování a zdraví, společnost, vzdělání příroda. (Do-
končuji i tuto výchovu pro 2.—5. škol. rok a také bude výbornou pomoc-
nou knížkou pro žáky a podrobný rozvrh učiva pro učitele). Na stupni
nižším by byla obrázková kníha, ve které by hesla z rodiny a školy,
zdraví, chování a přírodě byla namalována a žáci by za vedení učitelova
samí vypravovali a učitel ty mezery jenom doplňoval.

Měli občan pěstovati občanské činnosti, měli se dle nich řídit, aby

prospěl sobě, bližnímu a celému národu, musí předně ty ctnosti naučiti se znáti, které to jsou a tak, má-li žák dle zásad a hesel obč. výchovy další svůj život říditi, musí napřed ty zásady a hesla věděti a pak jich s prospěchem v občanském životě užívat. Proto účel občanské výchovy jest předně naukový a pak výchovný. A pro tento účel naukový sestavil jsem pro žáky tyto knížečky, aby za vedení učitele vychováním dosáhli účelu výchovného.

Zákon i osnovy po stránce metodické nepředepisují učitelůi určitou cestu, ale žádají, by zachován byl aspoň postup, jak v osnovách jest naznačen. Proto se tam i nařizuje, že podrobný rozvrh učiva pro svoji školu vypracují domácí porady a předloží pak tento ošv. ku schválení. Zde bych navrhol, aby každý třídní si vypracoval pro svoji třídu rozvrh učiva a na ménětřídních školách by učivo mohlo se rozdělit na více období či turnů.

Občanská výchova má býti v nejúžší souvislosti s ostatními předměty učebnými. Za tou příčinou jsem na vyšším stupni připojil »světový názor« a »Stvoření světa«, proti kterému vědeckému bádání s výsledky mnohých »ismů« se nejvíce hřeší. Zejména mladí kolegové najdou v mé občanské výchově mnohost a obsažnost látky a příprava na obč. výchově bude jim hračkou. Netřeba podotýkati, že jsem si vzal na pomoc věhlasné a odborné činitele a spisovatele, kteří s různými »ismisty« svedli a svádí pravé boje.

Konečně zákon praví, že učitel musí býti živým příkladem všech občanských ctností; což pokládám za samo sebou požadovatelné a nucené.

Konečně rozumné slovo.

V literárním časopise »Naše kniha« kritikuje pan Sk. Zábořovu knihu »Krása lidského těla«. Kritika tato by neměla jen tak zapadnouti v odborném časopise a mělo by si ji všimnout učitelstvo t. zv. polkrokové. Cituji doslovně:

V osvobozeném Československu vynořila se řada velmi polkrokově se tvářících intelektuálů, kteří vedle jiných šíří heslo, že je potřeba poučovat mládež už od nejútlejšího školního věku o otázkách pohlavních. Píší brožury, zakládají sbírky četby. Jednou z nich je shora vyznačená publikace Z. Záhoře, ve které s nadšením skoro objevitelským hlásáno přesvědčení, že nejlepším prostředkem účelům této výchovy sloužícím jsou reprodukce uměleckých výtvorů, představujících nahé tělo lidské. Těžko si představit, co by tomu objevu řekl Komenský, Pestalozzi a jiní geniové vychovatelští, kteří ovšem pro svou zastaralost nebyli by asi uznáni dosti kompetentními. Ale žijí ještě lidé, příslušníci pozdějších generací, kteří pamatují, že umělecká díla jako výchovný prostředek mládeže byla odmítnuta asi před 30 lety, kdy vyšla v Německu kniha »Rembrandt jako vychovatel«. Zajiště je pochopitelně každému přirozeně myslícímu člověku, že snaha vychovávat dílem, k jehož pochopení je potřeba předběžné výchovy zvláštní, je protismyslná, ne-li nesmyslná. Nikdy jistě nenapadlo Jugresovi, že maluje svá nádherná ženská těla pro děti. A byl by jistě uražen, kdyby mu byl někdo řekl, že slavné jeho obrazy by měly sloužiti účelům výchovy pohlavní. Je také klamem, že by kultu nahoty u Řeků byly účastny i děti. A pak — zůstaneme-li u otázky pohlavní výchovy — je nesporně nutno zůslechťovati pohlavní pud. Ale proč se tak má dít právě pohledem na nahé tělo lidské? — — —

Pohlavní pud člověka lze zjemnit jen tak, že z nich činíme prostředek k zduchovnění. To dovedl středověk lépe než antika. Proto zdůrazňoval to, co nejvíce mluví o vyspělé duchovnosti člověka: obličej, ruce a gesto. Dítě nelze vychovávat tím, že se mu ukazuje prstem na konečnou hodnotu, aby z ní samo dedukcí došlo k podrobnostem. Neříká se mu: hleď, toto je trojčlenka a její krása ať tě vede k tomu, abys se s nadšením učilo, že 1 a 1 jsou 2. A tuto zvrácenost káže Záhoř v pohlavní výchově. Bylo by zajímavé znáti počet školních dětí, které svými výklady správně pohlavně osvětil. Což je tak jistě vyloučení, že

není daleko větší počet těch, u kterých výklady tohoto druhu nevy-
nesly na povrch vědomé pudy, které byvše příliš brzy probuzeny, vstou-
pily do nitra nevyzralého jako duchové nečistí. Nepochopili toto ne-
bezpečenství už lidé dávno před námi? A vzešlo z nich potomstvo horší
našeho? Ale je pokrokem nedbát zkušeností starých dob a prohlašovat
za cosi nového omyly, z nichž zkušenosti tyto se zrodily? Neznamená
brzdění vývoje tato neschopnost oceňovati mudrost minulosti a za-
čínatí proto vždy znovu? Či je možno věřit, že myslití začalo lidstvo,
až se objevili v Čechách svobodní myslitelé a t. zv. pokrokáři? Kdy se
zbavíme této pověry všech pověr nejtemnější?

*Rozdíl mezi vzděláním nespočívá v
množství přečtených knih, nýbrž v in-
teligentním a správně řízeném čtení.
Batovo „Sdělení.“*

ORGANISAČNÍ HLÍDKA

Krajský odbor pro Velké Brno konal dne 16. prosince členskou
schůzi za pěkné účasti učitelst-
va. Předseda, říd. uč. Ot. Pavlík
zahájil schůzi: Je to poslední schů-
ze v roce občanském. Naše nálada
není nikterak nadšená, poněvadž
poslední doba přinesla nám mno-
há zklamání. Právě minulé volby
měly býti měřítkem odměny a u-
znání naší práce. Odstrkování –
kterého se nám mnohdy dostává,
není úměrno naší práci. »Katolic-
ký učitel je prý dobrým beranem«,
napsaly dobře jedny pokrokové
noviny. I když však zůstaneme naše
práce zatím nepovšimnuta, neu-
pouštíme ani z práce ani z ideálů.
Abychom neupadli, je potřeba
vzájemné podpory, posily, po-
vzbuzení a chuti a pro to vše si
chodíme do našich členských schů-
zí. Naše schůze jsou v poslední
době čteněji navštěvované, ale
nejste tu pořád všichni. — Hovo-
řeno o tom, jak se na které škole
provádí zkouška o únavnosti žá-
ků v jednotlivých hodinách a jaké
jsou výsledky. Tyto zkoušky byly
nařizeny v 6 okresích na popud p.
insp. Kriebla, aby se zjistila cena,
které hodiny vyučovací za účelem
dobrého sestavení hodin. — Ke
konci navštívil schůzi pan posl.
Dr. Daněk. Podal vysvětlení o
druhu záležitostí, kterými se bude
zabývat nové zemské zastupitel-
stvo, dal radu ohledně našeho za-
stoupení v zemské školní radě –
promluvil o posledních volbách,
o čekané změně premiéra vlády
a o celkové dnešní politické situ-
aci. Příští schůze stanovena na den

27. ledna s přednáškou univ. prof.
pana Dra J. Kratochvíla. —

Jednatelka.

**Kraj. odbor katol. učitelstva v
Uh. Brodě** konal 17. ledna 1929
schůzku členů brodského okresu.
Uznání zasluhuje okolnost, že v
mrazu 20 stupňů C vykonali mno-
zí cestu trvající přes hodinu. —
Schůzka měla ráz informační a
vzájemná byla vzájemným rozhov-
vorem. Usneseno, aby taková
schůzka konala se opět ve čtvr-
tek 28. února 1929. Valná hroma-
da bude v neděli 10. února o 9.
hod. dop. v Uh. Brodě v Lidov.
domě. Ref. kol. posl. J. Vičánek
a kol. Valášek ze Štítného o nu-
mismatice.

Vyškovský odbor konal schůzi
10. ledna 1929 ve Vyškově. Před-
seda uvítav přítomné sdělil, že
budou schůze občas konány i ve
Vyškově, ač Vyškov svou polo-
hou nevyhovuje, aby se mohli
schůzi účastnit i ti, kterým není
možno obětovat celý den na schů-
ze v Křenovicích. Přítomný dp.
farář vyškovský podal dotaz, jak
soudí přítomní o zřízení katol. pe-
dagogia — (celkový posudek za-
níta v ý) — a nabádal k pořá-
dání besídek s rodiči. Kol. Kach-
lík dokončil svůj cyklus předná-
šek o kreslení tím, že promluvil
velmi instruktivně o kreslicím ma-
teriálu. Mimo jiné podal návod,
jak hotovit pastelky a barvy tem-
perové. Ke konci debatováno o
našich dětských časopisech. Deba-
ta vyzněla v ten smysl, že by v
každé zemi, když není dosud mož-
no soustředit všechny naše časo-
pisy v jeden, byl vydáván jenom
jeden, dobře redigovaný a pěkně
ilustrovaný dětský časopis. Po-
dobně s politováním konstatová-
no, že naše časopisy denní i pe-
riodické, věnují jen malou péči
ilustrační stránce a tím ztrácejí

odběratele — nemohou konkurovat. Valná hromada bude v březnu v Křenovicích.

Pozvání k valné schůzi Zemského spolku katol. učitelstva v Čechách, jež se koná 2. února t. r. o 9. hod. dopol. v kreslirně ústavu u sv. Anny v Praze II., Ječná ul. s následujícím programem: 1. Zahájení předsedou. 2. Zprávy funkcionářů. 3. Situace školská. Ref. prof. A. Novák. 4. Nové šk. předlohy. Ref. posl. Vičánek. 5. Volby. 6. Volné návrhy. Téhož dne o 8. hod. je mše sv. za zemřelé členy spolku v kapli u svaté Anny v téže budově. Odbory se žádají o vyslání delegátů. Prof. A. Novák, předseda. R. Budětovská, jednatelka.

Za zemřelým kol. Andráskem. Nadšený jinoch, s ideály v mladé duši, vkročil na dráhu učitelskou 1. září 1928. Dostal se do těžkých poměrů v odlehlé horské osadě Březové u Lopeníka. Neohroženě se přihlásil hned na první pozvání do naší organizace. Bohužel, nebylo mu dopřáno přijetí mezi nás, ani hlouběji zaoreti brázdu. Klesl hned na počátku zachvácen tyfem — daleko od lékařské pomoci, daleko od rodičů, mezi těmi, k nimž přišel pracovat. Tragika mladého života, plného ideálů, plánů, touhy po úspěšné práci. Kéž je mu Věčný Hospodář štědrým odplatitelem za jeho nesplněné tužby. O. v p.

Ukončili jsme zatímne kritiku vedenou v posledních čís. »Věstníku«. Příslušné články, došlé v poslední době, až na maličkosti, již jsme neobiskli. Nechceme se již o věci šířit, jest mnoho jiného, nám nutno též si všimati a ke kterémuž účelu slouží právě náš list. K ozdravení poměrů budeme ovšem pracovat i nadále, byť bychom se my, kat. učitelé a učitelky, práci ve hnutí věnovali ještě intenzivněji než dosud. Jest třeba obého. — Redakce.

Krajský odbor katol. učitelstva v Přerově konal členskou schůzi dne 16. ledna. Projednávány časové otázky, týkající se školy a učitelstva. Stanoveno uspořádati v únoru veřejnou schůzi, na níž promluví asi Th. Dr. Tauber a Phc

Svobodová-Sadlovská. — Usneseno žádati zároveň s ostatními kraj. odbory v olom. župě jednoho zástupce v kraj. radě lidové. Jednáno o zamítnutí požadavku, by mezi jmenovanými odborníky v zem. zastupitelstvu byl též člen naší katol. učitelské organizace, což členstva našeho kraj. odboru rovněž jako odborů jiných dotýká se velmi nemile. S politováním vzhledem k vědomí, že politické vedení bylo dokonce mystifikováno, jen aby náš kandidát nebyl prosazen. Budeme ovšem i přes to obětavě pracovat dál a snad ještě více, neb víme, že naší práce je opravdu třeba pro dobrou věc, kterou v první řadě vždy máme na mysli.

Právním referentem mor. spolku jest nyní kol. Oldřich Vařeka, odb. učitel. ve Strážnici, na nějž třeba se členstvu ve všech případech obracet.

Výborová schůze mor. spolku katol. učitelstva konána 27. ledna. Po podání zpráv jednotlivých běžných školských a učitelských funkcionářů a po projednávání otázek jednáno o založení několika nových kraj. odborů, k němuž opět postupně v brzké době jistě dojde. Projednáváno zastoupení katol. učitelstva v kraj. lidových radách. Jednáno o obsazení míst na něž si přejí příslušní činitelé dosaditi jen katolické učitele. — Konstatován pěkný vzrůst organizace v posledních letech, který za určitých okolností mohl by býti ještě lepší. »Věstník« je dobrý po stránce redakční i administrativní, což uznávají ostatně i jednotlivé odbory. Usneseno poslati ústřední polit. kanceláři projev nespokojenosti katol. učitelstva, že kandidát jím pro zem. zastupitelstvo navržený, nebyl jmenován. Konečně jednáno o účasti při výb. schůzi R. Svazu 1. února v Praze.

Nábožensko—mravní výchova má všechny školní předměty, celou učitelskou práci, tedy mluvu a život jeho pro ať o v a t
Mezírka.

ROZHLEDY

Z dopisů, jež přicházejí redakci: Několik poznámek k poslednímu číslu Věstníku: S úvodním článkem »Moravo, Moravo...« úplně

souhlasím. Znáám jen ve svém okolí několik velmi čilých pracovníků z řad učitelských. Ani nevíte, co dalo práce, než se dostal aspoň do návrhu pro jmenování do okresu řed. měšť. školy X. — Byl konečně přece jmenován, takže v našem okrese má katolické učitelstvo zastoupení. Také Úvaha v Rozhledech je do poslední písmenky správná. Heslo: Co lidovec to katolík — nutno dnes ustavičně zdůrazňovati. Slýchám také od mnohých lidí, že strana lidová málo pracuje v otázkách kulturních a školských. I sama lidová revue »Život« to uznává, když v posledním čísle praví: »Straně vyčítáme nečinnost zejména na poli kulturním. Zde se nedělalo téměř nic a propásla se vhodná doba k řešení několika důležitých předloh.« — S kol. pozdravem N. N., prof.

Proč závidí se dvojí příjem a vyčítá se zabírání míst jen právě těm ubohým z nejubožejších — g á ž i s t ů m ! Proč nevolá a nepíše se proti výdělečné činnosti a zaměstnání u dnes tak privilegovaného stavu: o b c h o d n í k ů ! Proč žena obchodníka od rána do večera, majíc služku, kuchařku — panskou atd., pomáhá v obchodě svému muži, proč mu vede knihy a pod.!? Což ona nezabírá místo obchodnímu dorostu! Proč nezdvihá se hlas proti ženám velkostatkářů a nájemců? Ptá se zde někdo, kolik a jaké příjmy má jejich muž? Podobných příkladů dalo by se vyjmenovati celou nekonečnou řadu a byla by to vesměs výdělečná činnost žen tříd hodně z á m o ž n ý c h, kde žena nemusí vydělávati, ale činí tak proto, že prý »spravuje jmění svého chotě a své věno«. Tam se břevno nevidí, co na smítku v oku úřednice a učitelky se dívá drobnohledem 100.000krát zvětšujícím. Tak napsalo dne 20. ledna »Nár. osvobození« a řeklo pravdu.

Německo a my. Ve většině zemí Německa, ba vlastně taktéž ve všech, jest předepsáno zákonem vysokoškolské vzdělání. Učitelské ústavy jsou jen v Bavorsku a Württembersku. »Měšť. škola« právě uvádí přehled současného stavu: I. Země, kde dostává se učitelům vzdělání na některé vysoké škole:

1. Sasko: Třileté vědecké a praktické studium na vysoké škole, a to buď na universitě v Lipsku nebo na vysoké škole technické v Drážďanech. 2. Durynsko: Třileté vědecké vzdělání na universitě v Jeně, načež následuje zkušební rok. 3. Hessensko: Dvouleté studium na jedné vysoké škole hessenské a s ní spojeném pedagog. institutu. 4. Hamburk: Třileté věd. studium na vysoké škole s prakt. pedagogickým školením. 5. Brunšvik: Třileté studium na vysoké škole. 6. Anhalt a Lippe: Třileté studium na vysoké škole s připojeným zkušebním rokem. — II. Země, v nichž vzdělání se udílí na zvláštních pedagog. akademiích — institutech a učitelských ústavech: 1. Prusko: Dvouletý běh učební na zvláštních pedagog. akademiích, jež až dosud jsou zřízeny v Bonnu, Elbingu, Frankfurtu n. M. a Kielu. Zkušební řád vydán dosud nebyl. 2. Badensko: Dvouletý pedagog. vědecký běh na učitelském ústavu. Učitelské ústavy jsou v Karlsruhe a Heidelbergu. 3. Meklenbursko-Zvěřín: Dvouleté studium na pedagog. institutu. 4. Oldenburk: Učitelští čekatelé vzdělávají se od roku 1926 ve dvouletém běhu v Oldenburku. Mimo to mohou studovati na pedagog. akademiích v Prusku. 5. Waldek: Vzdělání učitelů se děje na ústavech pruských. — Říšské ministerstvo vyučování vydalo pak nedávno výnos, v němž se doporučuje všem zemím Německa rámcový zákon, který by byl zbudován na těchto zásadách: 1. Předběžného vzdělání nabývají učitelé škol obecn. na školách, oprávnujících k návštěvě škol vysokých. 2. Vědecké a odborné vzdělání, jehož nabývají na škole vysoké, budiž nejméně dvouleté. — Tak v Německu. A u nás? — Běda tomu, kdo by chtěl sáhnout na ústavy! Vždyť co by si počali pak oni četní samostatní mudrlanti, kteří tak rádi si berou na mušku učitele a jejich vzdělání, ať již své rozumy promášeji na schůzích a táborech, či pijí poctivě denně své dva půllitry v Zadní Lhotě! Takto za dnešního stavu mohou si směle říci, jak se kdysi vviádřil na táboru lidu pán, který, nota bene, pobírá poslanecké diety: »Co ti učitelé chtějí? Mají

jen měšťanku a ten ústav.« (Chudák sám měl dvojtřídku). »Aby se však neřeklo«, chtějí »reformatoři« přidatí ústavům rok, dva. — Zda se tím přinese zlepšení, jest otázkou. Nechci kritizovati pány a dámy vyučující na učitelských ústavech. Jsou jistě náležitých schopností i vědomostí a snaží se také splniti svůj úkol co nejčestněji, jest zde však určitý systém, pro dnešní poměry snad již zastaralý, třeba proto obnovy od základu. Reformovati učitelské vzdělání dle vzorů jiných zemí šlo by ovšem za dnešních našich finančních poměrů trochu těžko. — Na plat, jímž se dnes práce učitelova odměňuje, a na kariéru, kterou tento má před sebou, jest i ten ústav skoro až mnoho. Bohuž...

Mohutný protest udal se dle Věstníku ÚSU na členské schůzi v Bojkovicích 6. prosince 1928. Byl tlumočen návrh jednoty val. kloubkové »neobesílati schůzi okr. šk. výboru zástupci učitelstva, dokud tam bude zasedat kolega Trávníček, jemuž nedůvěřujeme a proti jehož členství protestujeme«. Podotýkáme k tomu, že kol. Trávníček je zástupcem katol. učitelstva, proto mu pokrokoví musejí nedůvěřovat, i kdyby nechtěli. Dá se rozkaz a musí to býti. Pokrokoví páni kolegové považují okr. škol. výbory za svůj dědičný úděl a musí jim býti tmem v oku, že též katol. učitelstvo se domáhá spravedlivého podílu ve škol. správě. Bojkovická protestní akce však vyznívala poněkud divně, byloť na schůzi přítomno 16 členů a 1 host. Ptáme se slovy jejich referenta: »Není to víc než málo?« Proto nedivno, že po delší debatě přišli k rozumu a poznali, »že by tato demonstrace byla bezvýznamná vzhledem k brzké přeměně složení okr. škol. výboru«. Kéž by ta přeměna byla brzy, všude by zavál čerstvější vzduch.

Moderní otroctví je prý dvojit: v politických stranách, jejichž vedení diktuje svou vůli (takto vůli řídí a v pokrokových učitelských organizacích, kde dokonce přesně dají rozkaz, s kým se může mluvit a s kým nikoli. Velmi mnozí si na to stýskají, ale přece nesou jeho, »aby se snad něco neřeklo«.

Zdá se, že je v tom kus konjunkturní chytrosti a opatrnosti.

Drobtý z praxe. Při schůzkách, za hovorů s kolegy, dotknete se často různých námětů pro školní praxi. Zkusíte, pozměníte, doplníte a iste zase bohatší o kus své různé práce. Několik námětů z ručních prací výchovných. Na venkovských školách v chudých obcích je nedostatek materiálu. Na podzim nám dobře poslouží listy stromů, zvláště kdvž je hodně pestře zbarvené. Nashromáždíme si sbírku různotvarých i stejných listů, bezbarvých i zelených. Skládáme stejné listy v pásy, výplně, čtverce, růžice, lemy, rohy. Střídáme dva různé tvary (na př. babykový a hrušňový), střídáme barvy (zežloutlý a zelený). Žáci vymyslí se nejrůznější kombinace. Listy přestřiháme na poloviny, skládáme z polovin. Ustřihujeme různé tvary (zvláště z listů javorových, babykových) a skládáme jen z ustřižených částek. Kombinujeme skládanek z celých listů a z částí. Skládanek možno nalepovat. V kreslení žáci nakreslí složené ornamenty: na nižším stupni pastelkami, na vyšším barvami. Zjednoduší neb zpestří složené tvary. Dobrým materiálem pro nižší stupeň jsou jedlové větvičky, borové jehličky. S některých větviček sdrhneme jehličky úplně, s některých jen po jedné straně. Skládáme tvary zvířat, domáček, ptáků, domečky, sady. Z různých dlouhých větviček složíme tvar zvířátek, hřívu, srst na hřbetě naznačíme větvičkou s jehličím po jedné (horní) straně, ohon větvičkou s jehličím po obou stranách. Oči nahradí zrnko hrachu neb koření. Větvička ze dvou třetin sdrhnutá představuje strom, okna složíme z jehličí. Borové jehličky je vhodné ke skládanám geometrickým i dle přírody. Z jednových větviček se složí různé prolamované ozdoby (pásy, výplně, zvláště výplně pravidelných mnohoúhelníků). Kreslení opět těží z těchto skládanek. Různé vystřihovánky chalup, lidí, zvířat, stromů, poslouží nám v prvouce. Žáci o nich samostatně vypravují, popisují jejich vzhled, zobrazenou činnost, vymýšlejí děje, oživují je svou fantasií. Těší je

bo, vystřihují i z paměti a vykládají o svých vystřihovánkách osobité příběhy. Cvičí oko, výslovnost i fantasi. Tak i ve skrovných poměrech dá se leccos zajímavého vytvořit.

Jan Ev. Trávníček.

Kletba staré tradice? Psalo o ní nedávno »Nár. osvobození«. Leží prý dosud na škole i učitelstvu národních škol. Dnešní učitel prý je často pokládán za starého zotročeného kantora, jenž nesmí mít sebevědomí, jenž nepotřebuje akademického vzdělání a jehož práce může být podceňována. Nezná ani pisatel té staré tradice. Tak jak on to vykládá, se snad dívala na starého učitele hrstka ztuhlá byrokracie, ne však lid. Ten viděl v učiteli vychovatele svých dětí, dobrodince, k němuž choval úctu. Ty doby sice minuly, ale ne vinou lidu, nýbrž vinou těch vůdců učitelstva, kteří téměř celý tento stav lidu odizilili a postavili do služeb svobodného zednářství a Volné myšlenky. Přes to však dovede lid ocenit dobrého učitele, dovede si vážit těch, kteří nedusí v mládeži to zdravé semě nauky křesťanské. Která je solí národů a celé společnosti lidské. Lid vidí v učiteli svobodného občana, ale ovšem nemůže dnes nikdo chtít, aby lid snesl díkotát lidí, kteří by si chtěli osobovat na výchovu mládeže právo výsostné. Amí moc státu, ne tak stavu, nesmí zasahovati za naší doby tak daleko, aby chtěl poroučet, čemu kdo má věřit nebo nevěřit. Státu může jediné záležet na tom, aby výchování byli tělesně zdatní, mravní a řádní občané, kteří by rádi plnili své povinnosti státní, placením berní počínaje a dání krve konče. Amí státní škola, chce-li vyhovět svému účelu, nemůže bořit to, co vystarvělá rodina, i ona musí být dílnou lidskosti a ne ateismu, který boří mravní základy jednotlivců a tak ničí základy státu. A vzdělání? Přáním všech rozumných lidí musí býtli, aby se vychovatelé jejich dětí dostalo co nejvíce pravého vzdělání, které spočívá na pevných základech věčné Pravdy, ač ne vzdělání, ale usšlechtilost povahy určuje cenu člověka vůči a vychovatele

zvlášť.

A. K.

Sebevýchova. Často si dává tak mnohá matka v hlubinách své lásky a starosti otázku: Co učinit pro dítě, jak je uchrániti pokušení, jež dorážejí z nitra a z venku? A začne hloubat nebo se pustí do knih vychovatelských. Správnou odpovědí na její otázku byla by jenom odpověď: Snaž se poctivě, aby z tebe bylo to, čím chceš mít své dítě. Nejlepší jeho ochrana od pokušení spočívá v tom, abys donucovala svou změkčilost, nervonost a vášnivost den co den k nějaké oběti, třeba i sebe menší. Tvoje nejskrýtejší sebepřemáhání bude tvému dítěti nejmocnějším strážným andělem. Bez této sebevýchovné práce bude tvoje každodenní chování odvolávat to, co budou mluvit ústa. Každé sebepřemáhání vysvobodí ze spánku veškeré vyšší tvoje síly a budou ti zářit z očí a posvěti tvé každé slovo hlubší pravdivostí a výmluvností. Dr. Foerster.

Velkovýroba čísel. Poslední týden před vánočními svátky uvedena byla v pohyb obrovská továrna na výrobu čísel. Pracovalo v ní 20.000 dětí posledními silami, jež nestrávily vyučovací hodiny. Pracovní výkonnost vyhnána bičem řevnivosti do krajnosti. Na bílé plochy čistého, nevinného papíru vymašinovaly kolony nervosně zkrivených pěšáků, poddůstojníků i »oficírů« královny Matematiky, jejichž válečnou způsobilost přišlo zkoumat »oficírům« školským — k malé ovšem radosti. Leckde i slovo nelichotivé přeskočilo tvrdou ohradu zubů při tomto šikování, jež vedeno bylo veliteli okruhů, než se dostalo k rukám vrchního velitele, jenž snad netrpělivě kdesi v dáli přešlapoval nedočkavostí, jak asi bude ve skutečnosti vypadat jeho obdivuhodný nápad amerikánské proveniencie. Jeho ovoce — úctyhodná čísla — octnou se na stole. Ať jim nevěří. Všechny závěry z nich budou jen skvostné omyly. Chce-li však jimi jenom vyplnit nějaké statistické tabulky, pak není nic lepšího nad ně. Jsou k tomu jako stvořeny, právě tak jako vyčesané chlupy k plnění žimnek, aby náraz na pevnou zemi nebyl

talk citelný. — Poznámka: V několika okresích byla zkoumána únavnost vyučovacíh předmětů tím, že žáci po vyučování vždycky čtvrt hodiny počítali o závod. Učitelstvo zjišťovalo počet a správnost výkonů.

V nitru svém at každý hledá, čeho svět mu nikdy nedá Dr G. A. Lindner.

Jen ten člověk, který trpěl, smí říci, že je člověkem. Karolina Světlá.

ZPRÁVY

Pětidenční velikonoční kursy pro učitele. Českosl. akademie živnostenská v Praze uspořádá při Obchodní akademii hlav. města Prahy na Smíchově o velikonočních prázdninách (tyto **bezplatné** speciální kursy k u. vzdělání učitelů obchodních nauk na živnostenských školách: 1. kurs živnost. účetnictví, 2. kurs živn. počtů a kalkulací, 3. kurs obchodní a občanské nauky, 4. kurs živn. písemnosti. Venkovští posluchači mají nárok na 50 proc. slevu jízdného na železnici, na bezplatné ubytování a levné stravování. Přihlášky přijímá a informace podává prof. Vlad. Nedvídek, Obchodní akademie na Smíchově, Smetůvka.

Čtení o sv. Janu Nepomuckém jest název velmi pěkné knížky, kterou napsal profesor Václ. Kozel. Spis čítá 160 stránek, na nichž sneseno množství důkazů, jimiž osvětlena jest velká postava českých dějin, sv. Jana Nepomuckého jakož i malichernost těch, kteří památku tohoto národního světce našeho tupí. Psán jest slohem jasným a snadno přístupným a v době dvoustého jubilea svatojánského měl by jej čísti každý katolík. Cena 8 Kč. Objednávky přijímá administrace časop. »Hlas Lidu« v Čes. Budějovicích. Česká ul. 16, pošt. schránka č. 70.

Obsadí se učitelské místo. — Římsko-katolická školská stolice v Pružině u Třebíčské Teplé hledá učitele neb učitelku na učitelskou staniici při trojtřídní škole s pobočkou. Důchody: Od církve obce 353.32 Kč, řádný byt, zahrada, pole a dříví dle platební listiny a státní doplněk na plný učitelský plat. Ucházející se učitel

ská síla o toto místo přijme se i bez zkoušky způsobilostí, má-li jen známku z »náboženství« na vysvědčení. Přednost dá se tomu, kdož by byl ochoten vykonávati v místě také službu varhannickou, která je honorována zvláště.

Rádlova brožura přivedla z míry A. Jílu v měšť. škole. Nemá dost silných slov, aby odsoudil církev. Tím ovšem jeho referát o Rádlově práci **ztrácí půdu** i v objektivního, klidného úsudku a ztrácí nárok na diskusi. Má ráz fanatického, nepřátelského projevu protináboženského a hodil by se snad nejlépe pro Volnou myšlenku, ne však pro odborový časopis.

Konečně bylo řečeno osvobozující slovo. A. Jílovi při posudku Rádlovy brožury uklouzl tento obrat: »Žádné náboženství neudělalo zde nikdy tolik, co dělá, oč se snaží dnes škola v hodinách občanské nauky a výchovy.« Tomu se říká básnický hyperbola. A to je, prosím, za 5 — slovy pět let. Což teprve za 50. Aby nás Pán Bůh při zdravém rozumu zachováti ráčil!

Zkoušky pro měšť. školy v podzimním období byly konány a vykonány v počtu omravdu účtovhodném. Viděti, kolik idealistů jest dosud mezi učitelskem. Vždyť — celkem také vzhledem k nim zkouška přinese? Několik **korun!** Trochu málo za studium při plné školní práci, za čas při něm ztrávený a za tisícový náklad na knihy, cestu do kursů atd. Ve **»Hlasu«** volenská jest to **pohodlnější: důstojní** jenž navštěvuje nějaký kurs, nekoná svého obvyklého zaměstnání. Inu — my jsme jen učitelé.

O kandidování učitelů do zem. zastupitelstev píše »Městanská škola«: Před volbami předstihovaly se strany s uváděním kandidátů kolegů. Skutečně jsou kolegové skoro na všech kandidátkách, ale většinou na místě, na němž zvolení nebyli. Čestné výimky jsou nepatrné. Divíme se dokonce, že zasloužili ředitelé v. v., zvukného jména, propůjčí svá jména pořadí nad 20 až 50! Ale i tato čísla mluví. Za volavky jsme dobří, ale na »špic« se nehodíme. Snad příště budeme mít více hr-

dosti a řekneme si: Buď opravdově nebo nic!« — Pokud se naši strany týká, o nějakém předstihování se ovšem mluvíti není možno.

Nezapomínáme na doby 1919—20, kdy největšími odpůrci námi spravedlivě žádané kategorie B byli státní zaměstnanci, jak ostatně jim to do očí řekl i dr. Rašín. — (Škola měšť.)

Továrníci dluhují prý na daních 25 miliard. Proč by ostatně vše platili, co jim berní úřad předepisal. Potřebují přece vliv, auta. Však potřebné peníze zaplatí drobotina: malí rolníci, živnostníci, úředníci, učitelé, zřizenci, dělníci. Aby zaměstnancům nepřišlo za těžko korunky na daň sháněti — strhne se jim příslušný obnos vždy přímo ještě před výplatou. Takto placení ani »necítí«.

Kdy dojde k organizační spolupráci všech kategorií zaměstnanců, sdružených v katolických odborových organizacích? — Dosud jsou zcela samostatně jak úředníci, tak i učitelé, železničáři a dělníci. Kdysi před dvěma lety měli jsme již dokonce společnou schůzi zástupců všech organizací, ale od té doby nepokročilo se v před ani o píď.

K výzvě: Kolegové, žádejte i na místa vyosaná pro učitelky, dostalo se nám této statistiky: Podle schematismu učitelstva měšťan. škol v republice československé z roku 1925 byl pouze jeden případ, kdy služebně starší odbor. učitel sloužil pod služebně mladší ředitelkou na dívčí škole měšťanské: Turnov. — Podle schematismu roku 1928 je těchto případů v Čechách 18, a na Moravě 3: České Budějovice, Domažlice, Hlinsko, Jičín, Kamenice n. Lipou, Kladno (obě dívčí školy), Loupy, Mělník, Hořice, Holice (okr. Pardubice) — Přelouč, Pečkov, Praha: na Karlově, na Malinách, u Studánky, Košíře, Rokycany, Morava: Hranice, Kroměříž, Kyšov. — Případy tyto mluví pro volnou konkurenci. — (Škola měšť.)

Příslušníci čs. profesorstva v zemských zastupitelstvech. Do českého zem. zastupitelstva zvoleni: řed. Em. Hlavatý, prof. dr. Jos. Kazimour, řed. dr. Jar. Kurbísta a prof. Jos. Matěška. Do slo-

venského prof. Ján Nešpor. Jmenování v Čechách prof. dr. Jiří Kilíma, na Moravě profesori Fr. Drobný, dr. Blažej Koukl a R. Thapálek — na Slovensku dr. Ján Zírko.

Kam pojedeme na prázdniny? Upozorňujeme čtenáře na insert chvalně známé cestovní kanceláře O. Doležala, Praha, Panská 7, která již 20 let pořádá výpravy společenské do Paříže, Anglie, Belgie, Italie, Španěl, Afriky, Egypta atd. Dopíšte si o prospekt, který obdržíte zdarma.

Zastaralosti se vyskytují i v časopise pro obč. nauku a výchovu. V 1. čísle VI. roč. píše Franti. Pouliček ve statí o nynější politické správě okresu: »Berní úřady přijímají poplatky, daně a vyplácejí služné úřednictvu a učitelstvu.« Pro správnou informaci bylo lépe říci, že daně a poplatky se musejí zasílat bernímu úřadu poštou. Berní úřad není dnes vlastně úřadem pokladním, nýbrž účelním. Služné učitelstvu pak nevyvolací již půl čtvrtá roku.

Ano, ano. Někteří jednotlivci vystupují z pokrok. jednot. učit., neisouce spojením se strohou diktaturou. Kdyby tak učinili všichni, kteří na ni stranou nadávají a říkají, že s tím »střelí«, nezůstalo by jich tam mnoho, kromě vůdců a těch, kterým je všechno jedno.

Vybranými slovy ze společenského slovníku tituluje kokálkář z Val. Klobouka v pokrok. Věstník učitelstvo: »... ani poturčenci a konjunkturní chytřáci nezachrání to, co nenávratně odumírá a co se udržuje jen nevědomostí prostého lidu a bezpáteřností tak zv. inteligentů.« Tehdy asi, kdy se učil pisatel ložalky psát, nebylo ještě občanské nauky a výchovy.

Zdivotilá otázka. Pořád se nám, katol. učitelům, vytýká »konjunkturní« chytřáctví. My zatím o konjunkturě nevíme, že bychom se jí těšili. Ani u pp. inspektorů, ani u školních institucí, ani u »orgánů bezprostředně nadřazených« ji nemáme. Prosíme o laskavé sdělení, kde ji máme hledat, aby se nám nevyčítala nadarmo.

Krise osvětové činnosti. V Osv. věstníku na str. 51. roznepsal se V. Boček o krizi okr. osvěty. Sbo-

rů a místních osvět. komisí. Právě o nich správně: »Čím jsou dnes osvětové komise? Tím, čím byly po svém zrození. Mrtvými dětmi, hlavami bez údů. Nemají dosud tradice, nemají dosud kádr svého posluchačstva. Nemají ani možnosti, aby si tradici vytvořily. Mezi posluchači není vědomí, že tvoří nějakou jednotku« atd. Pisatel doporučuje spíše osvětovou práci ve stávajících spolcích, kde posluchači jsou spojeni páskou stejné příslušnosti spolkové, stejné orientace, je teplejší prostředí, možno působivěji pracovat. Je to pravda a psal o tom už loni kol. Trávníček v Lidových listech, kde též odsuzoval bezduché osvětáření, prováděné proto, »aby se něco dělalo«. Je vidět, že usuzoval správně, neb nyní v tom ohledu svítá i na druhém břehu.

Doporučujeme katol. učitelstvu román **René Bazina: Davidka Bírotová.** (Vydala Eva v Olomouci, Wilsonovo nám. 16.) Román vystihuje překrásně zápas v duši mladé učitelky, která neuspokojuje na laickou morálkou, bolestně se propracovává k víře. Při čtení se nám zdá, že čtete v duších dnešních našich lidí, že žijete všude naše poměry. Kdo četl, čti opět. Je málo talkových knih.

O svatováclavské tradici přináší v Čes. učitel. oši. Chýna referát Žilkův z »Naší doby«: Národ český není svatováclavský, Husovým se může státi, Václavovým nikoliv. Kníže Václav nemá v sobě ničeho, čím by obohatil, vyplnil a usměrnil duši a život národa. Talkový Žilka a Chýna nemají ovšem v sobě ani žilky z toho, co měl sv. Václav, ale mají v sobě všechno to, co sv. Václavu vytýkají.

Ještě o Rádlově »Revisi«. Těžce ji nesou, piší, že je překvapila, že Rádl. přítel učitelstva, se přenášel, když píše, že do občanské nauky patří, abych učitel povídal dětem o tom, k čemu je kostel, proč umřel Pán Ježíš, od toho prý jsou učitelé náboženství, a chceli Rádl. rozhluk talk, aby byl kněz pánem, učitel pánem a oba vychovávali nábožensky, to že by učitelé vypadali. Měli napsat: odpadli z přízně rodičů, jako vychovatelé vypadli.

Kdo tedy a jak o vlastně bylo? »Čes. učitel« píše, že nár. demokracie byla iniciátorkou porušení učitelské parůty, že »palk socialisté usnešení koalíční hájili«, ale když se Švehla vrátil, doznalí, že s porušením učitelské parůty stála se chyba a že žádali o nápravu. Do učitelské veřejnosti pronikl tentokrát i výrok »spolknouti to i s chlupama«. Ví o něm »Český učitel«?

»Táborsko v pravěku« šlo talk dobře na odbyt, že se nyní nabízí už jen za 5 Kč.

To se to »hřmí«. Oši. Chýna mimo funkční odměny ze ZUS, dostává ještě z podpůrného fondu podpory?

Slovensko vstává. Po převratu r. 1918 bylo: 94 obec. škol nestátních, 0 měšťanů, 3084 obec. maďarských, 78 měšťan. maďarských. Roku 1927 bylo už: 2813 obec. slovenských, 111 měšťan. slovenských, 729 obec. maďarských, 19 měšť. maďarských.

Dojemná starost. »Čes. učitel« otiskuje si z »Nové doby« (soc. dem.): Hodíza brzy shledá, že se jako evangelík dopustil omylu. Šrámek, který táhal za agrárníky kaštanů z ohně, bude se hojit nyní na agrárnících, neboť soc. dem. řad jeho agitace nezasáhla. Jinak nechceme bráti Václavovi, co znamená pro náš národní vývoj, že otevřel u nás širší cestu kultuře a odvrátil do země se demoucí němectví. To knížeti Václavovi nebude zapomenuto ani námi — vládla se však oslav svatováclavských súčasníků nesmí (?). Jinde »Čes. učitel« píše dojemně: Sv. Václav, pláštěnka klerik. nahotě. Nadchází mumraj lži a klamu. přijede až z Francie kardinál, národ český bude mít přes Paříž zase blíže k Římu, kapr husitský bude zase jednou v pastí. Učitelstvo dávno prohlédlo a jakoukoliv účast na oslavách považuje za zradu na polkrolku. — Jak vidět, »Č. učitel« je papežtější než papež soc. demokratů.

Pro ukřácení dlouhých zimních večerů opatřte si dobrou českou knihu. Abychom vám usnadnili, pro kterou knihu máte se rozhodnouti, vydali jsme obsáhlý seznam antikvárních knih ze všech oborů literatury v cenách skutečně lev-

Kam pojedete na prázdniny 1929 ?

Nabízíme Vám dvě velmi levné výpravy do ciziny. Splátkový cestovní systém umožní nejširším vrstvám spoluúčast.

Kdo zašle ihned přihlášku a od února libovolnou splátku, každý měsíc, obdrží slevu Kč 100.— za osobu, jakožto prémii.

Přihlaste se ihned a získáte pro tuto cestu Vaše kolegy a známé. Prosíme slavné správy škol, ústavů o laskavé upozornění na tuto nabídku. Kdo by se chtěl podívat do jiných zemí, tomu doporučujeme „Doležalovy výpravy 1929.“ Dopíšte si o prospekt, který Vám zdarma zašleme a udejte adresy svých známých. Děkujeme Vám předem za podporu.

I. PRÁZDNINOVÁ VÝPRAVA 1929:

Kolín n. R. - Brusel - Londýn - Ostende - Válečná pole begická - Dixmund - Ypres - Furnes - Nieuport - Zákopy na řece Yser - 4 dny v Londýně - 4 dny v Ostende - koupání v moři.

Odjezd z Prahy 2. července a návrat do Prahy 14. července.

Cena za osobu Kč 2450.— za všechno vydání.

II. PRÁZDNINOVÁ VÝPRAVA 1929:

Paříž - Versailles - Lyon - Marseille - Nice - Monte Carlo - Janov - Milán - Benátky - 4 dny v Paříži - 4 dny na Riviéře v Nice - koupání v moři.

Odjezd z Prahy 15. července a návrat do Prahy 30. července.

Cena za osobu Kč 2500.— za veškeré vydání a jízdné ve III. tř.

Obě výpravy budou opakovány v srpnu: I. dne 2. srpna, II. dne 15. srpna.

Každá výprava bude rozvržena na samostatné skupiny 20—25 osob. Podrobné prospekty zašle na požádání zdarma:

**Slovanská cestovní kancelář O. a J. Doležal,
Praha II., Panská ulice 7. - - Telefon 28910.**

Okružní lístky do celého světa za původní ceny.

Utvořte v každém okrese cestovní skupiny DOLEŽAL, obdržíte slevu dle počtu. Zeptejte se loňských účastníků prázdninové výpravy, jak byla krásná.

ných. Proto žádáme zdarma tento seznam knih od Českoslovn. knihkupectví v Praze II., Hybernská ulice č. 20.

»Na hlubinu«, časopis věnovaný duchovnímu prohloubení náboženského života. Redaktor profesor Braito. K novému roku vyšlo 1. číslo IV. ročníku. Časopis za tři roky svého vycházení našel řadu odběratel nejen platících, ale dárků, kteří mnohé duchovní rady přenášejí do praktického života. Chce čelit nezdravému duchu, který se dnes ujímá u tak mnohých. Časopis je psán v duchu revue přísně vědecké. Vydává prof. sbor učitelské Dominikánů v Olomouci, Slovenská 14. Doporučujeme. (Viz insert.)

K velké části nákladu minulého čísla přiloženy byly těsně před expedicí letáky doporučující škol. Jos. Chudáček. Patentní vřesák na mapy a obrazy. Upozorňujeme aspoň dodatečně na toto nové zařízení, patentované č. 19.960 a pro školy zajiště účelné.

Z Hovězí. Místní vnitřní jmenovalo našeho obětavého a čestného občana, říd. uč. p. R. Triskala, členem okr. zastupitelstva, jako odborníka. Tento však ve své skromnosti, jako člen obec. zast., fin. komise, obecní tajemník, předseda místní škol. rady atd. funkci tuto nepřijal, neboť musel by se všech jmenovaných funkcí vzdát a proto se rozhodl, že raději bude pro rozkvět naší obce pracovat. Málo se rodí lidí podobných vlastností, jaké má řídící p. Triskala, neboť tento již přes 30 let nezištně pracuje v naší obci jako veřejný činovník. A jen ten, kdo zná tíži a zodpovědnost veřejné práce, dovede ocenit zásluhy, kterých si o naši obec vydobyl. Tedy raději práci, poctivou práci, ne klid — pracovat, dokud síla stačí —

vychovávat a budít vědomí mravní a náboženské zodpovědnosti, bylo a jest jeho životním heslem jako katolického učitele. (Noviny z Podhradíhoště.)

Svaz kat. žen a dívek. Při schůzích krajských odborů pojednejte o event. spolupráci kolegyn ve Svazu, který by také jistě získal. Polkud se týká jeho úkolu, blíží se tento velmi tomu, jež máme my, katoličtí učitelé a učitelky: péče o rodinu, výchova k dobrému rod. životu, péče o řádnou křesť. výchovu mládeže, jak ve školách, tak i ve veřejném životě, péče o děti, zřizování dětských jeslí, mat. školek a j. pod. Napište o případných námětech do »Věstníku«.

Učitelé (bojíme se již říci »kollegové«, aby nenašli crimen laesae maiestatis) přidělení službou okr. škol. výborům, tvoří ze sebe pomalu již zvláštní kástru. Jsou prý massou, z níž jedině nutno tvořit okr. škol. inspektory, jsou zástupci inspektora, jsou úředníky atd. Ovšem zapomínají, že k tomu, aby byli pomocnými úředníky, nepotřebovali dělat maturitu, ale mohli se jimi stát s pouhou měšť. školou, příp. nižší střední. Pro všechny případy zdravte je, kolegové a kolegyně, hodně uctivě!

Filosofická Revue

„ARCHA“

odborný čtvrtletník pro filosofii.

Spolupracují profesori: Beneš, Vašek, Kazubovský, Lindvorský, Soukup, Habán, Suchomel, Hruban atd. Předplatné 35.— Kč.

Redakce a administrace:

OLOMOUC, Slovenská 14.

Spánek a klid Vašich dní zabezpečí

NÁRODNÍ POJIŠŤOVNA.

Zdarma podá vysvětlení a rozpočty

Mertlík, Přerov, Mostní 5. - Výhodné životní pojištění.

Inkoustový prášek,

pravý duběnkový vyrábí
EDUARD RYBA v Jičíně, (Čechy).
Vzorky zdarma a franko.

P. T. pp. učitelé,

objednejte si pro svoji soukr. korespondenci náš přenosný a moderní
PSACÍ STROJ,

který vám dám na 24 měsíčních splátek! Pište si o nabídky na firmu
J. Kubáček, Vysoká n./Kys. Slov.

Línka a Rosola, drogerie, Brno, Orlí 7.

Sbírky chemikálií. — Potřeby pro školní kabinety. Úplné zařízení labora-
toří. Chemikálie a reagentie. Chemické sklo. — Různé přístroje. — Rozpočty
na požádání.

TUŽKY tuhové, kopírovací a pastele **GRAFO**

jsou zaručeně prvotřídní české výrobky.

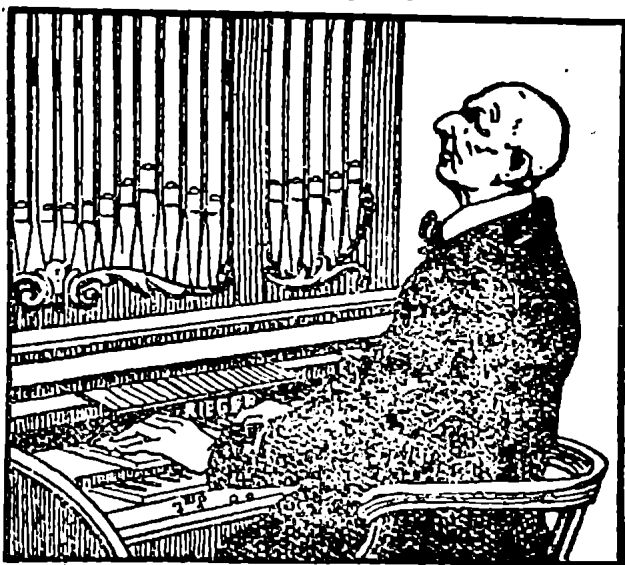
Zaručeně pravý včelí med Ia jakosti,

vysoce výživný a léčivý, pocházející z krajiny bohaté léčivým rostlinstvem, zasílá vyplac-
ceně 5 kg s plechovkou za 115 Kč včelařství „APIS“ v Sumicích u Uherského Brodu.
Přesvědčte se o vzorné poctivosti této nabídky!

Nesmrtelný Bruckner a všichni virtuosi na varhany tří generací hráli na
varhanách „RIEGER“

a nadchli se vždy jejich čistým zpěvným zvukem a imponující souzvučností.
Světové jméno Riegrových varhan bylo právě docíleno touto nepředsti-

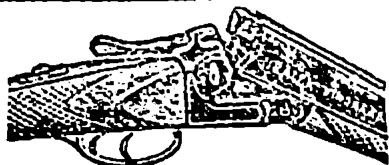
Bruckner a svých „Riegrových“ varhanách.

žitelnou krásou zvучností, ne-
dostizným materiálem, velmi
přesným přizpůsobením měřít-
tek a rozměrů všech nástrojů,
jak velkých, tak i malých a in-
dividuelní řešení výplně všech
prostor varhanových. Stejně
pečlivě jsou zpracovány všech-
ny součásti varhan, na čemž
pracuje osvědčený a vyzkou-
šený sbor 6 úředníků a 150 spe-
ciálních dělníků, kteří všichni
uplatňují zde školenost a zruč-
nost od generace ke generaci.
Toho na důkaz jsou k dispo-
sici četná nejvyšší vyzname-
nání a nespočetná důkuvzdání
prvotřídních autorit všech kul-
turních států světa. Jelikož
nic není takovou věcí důvěry

Bratři RIEGROVÉ, Krnov.

Je to největší a nejlépe zařízený umělecký ústav Evropy, který za 54 let dodal
přes 2300 nových varhan, počet, který žádnou jinou firmou ani přibližně nebyl
dosažen. - Kostelní nábytek, elektr. zásobování varhan vzduchem, prospekty.

Dalekohřelné pušky,

se 70–80proc. výkonností a 10letou píseninou zárukou, browningy, revolvery, flobertky, lovecké potřeby, střelivo dodá moderní puškařství

JINDŘICH JIRÁČEK, Praha-Vinohrady, třída maršála Focha 35.
Žádejte ceník a nabídku. Pánům učitelům povolují mírné platební podmínky.

NOVOTNÝ TÝNIŠTĚ n. O. KOBERCE NÁBYTEK

Rozpočty zdarma!

gramofony,
1) housle,
2) dechové nástroje
3) harmoniky
4) fotografické přístroje
5) dalekohledy
6) hodinky
7) zrcadla
8) svícny
9) chronometry
10) měřítka
11) budíky, umělé
12) kuchyňské a
13) jiné domácí
nábytek
GRANDPHONE
IMPORT COMPANY
KADLER A SOU.
BRNO
Národní domy 6.
Ceníky při přímém
účastníci dle příslušnosti

Moravská banka, centrála v Brně.

Telefon 4740 až 4744. 41 odbočka ve všech čelnějších místech republiky.

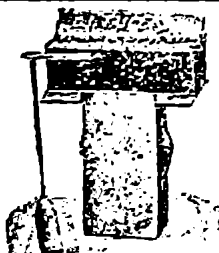
Vlastní prostředky přes Kč 200,000.000.—. Vklady přes 1 a půl miliardy Kč.

Provádí veškeré obchody bankovní. Výhodné zúčnění vkladů. Úvěry, vadia, kauce eskont smének, valuty, devisy, úhrady do ciziny, výměna slosovaných hodnot a kuponů.

Cukerní oddělení, tel. č. 1919, 1131.

O d b o č k y : Brn u České Lípy, Boskovice, Bratislava, Břeclav, Hlučín, Holešov, Hranice, Hradec Králové, Chrudim, Jablonec n./N., Kolín, Král. Pole, Kroměříž, Kutná Hora, Kyjov, Lomnice n. Pop. Mor., Ostrava, Ném. Brod, Nová Paka, Nové Město na Mor., Nový Bydžov, Nymburk, Olomouc, Opava, Plzeň, Praha, Prostějov, Přerov, Tábor, Telč, Tišnov, Třebíč, Uher, Brod, Valaš. Meziříčí, Velké Meziříčí, Zábřeh, Znojmo, Žilina.

E x p o s i t u r y : Lázně Luhačovice, Praha III., Vsetín.

VARHANY kostelní, HARMONIA

evropské i americké soustavy, PIANA a PIANINA dodává levně r. 1869 založená továrna

Jan Tuček, Kutná Hora.

Prodej i na splátky. Ceníky zdarma, franko. — Výhodné při cvičení zpěvu ve škole, stolní harmonium 4 okt. cena se šlapákem, bedničkou a poštovním Kč 1000.—, při hotovém 10 proc. slevy.

SUKNA, módní vlněné pánské i dámské látky kupujte u **HEZINA A SP., HUMPOLEC.**
Vzorky obratem na požádání. Vyjde i ochotně vstříc plateb. podmínkami, odvoláte-li se na „Věstník“

Vklady přijímá

na knížky a běžné účty
za výhodných podmínek.

Ústřední jednota
českých hospodářských společenstev
úvěrních v Brně,

Domínkánské nám. č. 5.

Složenko pošt. úřadu šekového na požádání.

Vydává Říšský Svaz katolického učitelstva čl. v Praze. Vedoucí a odpovědný redaktor Jindřich Hrbáček. Tiskem Společenské knihtiskárny v Přerově.
Novinová sazba povolena výn. pošt. řed. v Brně č. 75.718/VI. dne 30. září 1926.

VĚSTNÍK

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO
ORGÁN ŘÍŠSKÉHO SVAZU KATOL. UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO.

Vychází dvakrát měsíčně kromě prázdnin. Redakce, administrace a expedice v Přerově, Blahoslavova 41. Roční předplatné 25 Kč. Číslo účtu pošt. šekového úřadu v Praze 208.349. - Kdo si ponechá 2 čísla, je považován za odběratele.

P. T. pp. učitelé,

objednejte si pro svoji soukr. korespondenci náš přenosný a moderní

PSACÍ STROJ,

který vám dám na 24 měsíčních splátek! Pište si o nabídky na firmu

J. Kubáček, Vysoká n./Kys. Slov.

SLAVIA

vzájemně pojišťovací banka v Brně,
Lažanského nám. č. 8.

Všechny druhy pojištění. — Pojištění dešťové!
Telefon 3110-11. — Pp. učitelům značné výhody!

Ceníky zdarma, franco.

Jindřich Hrbáček :

„Hold církvi“,

smíšený sbor s doprovodem
orchestru neb piana (harmo-
nia). Slova od Fr. Hanzelky.
Vhodný sbor pro akademie,
slavnosti i pro jiné příležitosti.
Doporučeno kritikou. Provést
možno i s malým orch. obsa-
zením. Partitura, 4 zpěv. hlasy,
14 orch. hlasů, klavír. dopro-
vod 23.50 Kč. Zaslá skladatel
Přerov, Blahoslavova 41.

Nejlevnější přímý nákup **Thustý a Sedláček,** továrna kožíšín

Kožíšín

Hlinsko v Čechách

Přísluhy:

Praha L, Karlova 48.

Pláště, límce, kůže, stoly, kožirhy
Bohatý výběr - Vých. plat podmínky.

Košice, Zámečnická 1.

Pozor! Raketový let na Mars Pozor!

bude v dohledné době uskutečněn, poněvadž firma Matýšek má již uchystanou velikou zásobu kalhot, sukní a prádla pro všechny občany Marsu, kterouž tam bude raketovými lety dopravovati. Dle astronomických výpočtů žijí na Marsu lidé jako obři, silnější jak lvi a tygři a mnohá kalhot do roka spotřebují. Proto si vyvolili naši firmu Matýšek, neb jest jim velice dobře známo, že pouze u Matýška mohou obdržeti kalhoty, sukně a prádlo nepevnější, vůbec k neroztrhání, čímž ušetří do roka mnoho peněz.

Občané naší republiky, kteří jevíte zájem o koupi tak dobrého a levného zboží světoznámého, pište si ještě dnes asapoň o jeden kus zboží na zkoušku, neb úžasně dobrá kvalita a láce našeho světoznámého zboží vás přímo překvapí.

Za doposud neslýchané levné ceny Vám nabízíme:

Kalhoty do práce ze silných látek vyráběné v každé délce na dospělého muže, šité mistry odborníky již za Kč 13, 16, 19, 23, 26, 29, 36. Kalhoty »Tygr«, které ani lvi a tygři neroztrhají, novinka naší firmy, za výrobní cenu pouze Kč 25, 29, 33, 39, 45, 49, 55, 59. Kalhoty z mamutí kůže, k neroztrhání, vzdorující každému počasí, »Obdiv Světa« Kč 34, 39, 45, 49, 59. Kalhoty »jelenice«, tak zvaná čertová kůže, zaručeně trvanlivé, Kč 29, 39, 49, 59, 65, 69. Kalhoty »raťilky« vyráběné pouze ze silných látek Kč 29, 39, 49, 59, 65, 69. Kalhoty »Jagvard« »Mongon« do štrapace, velmi trvanlivé, Kč 19, 29, 35, 48, 59. Kalhoty na svátek, velice pěkného a trvanlivého vzoru, Kč 19, 29, 39, 45, 49, 55, 59. Kalhoty »Obriss« Kč 29, 33, 36, 39. Kalhoty »Mars« Kč 24, 27, 32, 37. Kalhoty »Tango« k nerozbití jen Kč 34, 39, 49. Kalhoty »Texas« Kč 27, 34, 39. Kalhoty »Fustians« zvláště pevné do práce Kč 49, 59. Kalhoty »Pariss« polosváteční Kč 24, 29, 35, 39. Kalhoty »Kowercodt«, velice pěkného vzoru na svátek Kč 45, 49, 55. Kalhoty z anglických látek, moderní vzory, trvanlivé, Kč 33, 35, 39, 46, 49. Kalhoty »Holandský«, světoznámé, nezničitelné, Kč 23, 26, 28, 34, 39. Kalhoty »Satans« Kč 27, 36, 44, 49.

Sukně polovlněné, neušité, největší šíře a velikosti, různých a moderních vzorů, Kč 8, 11, 13, 15, 17, 19, 23, 25. Sukně »kriset« Kč 16, 20, 29, 35, dle kvality. Sukně vlněné na svátek, moderní vzory, Kč 29, 35, 39, 45, 49, 55, 59, 65, 69, 79, 89. Sukně jsou značky »Níl«, kteréž neroztrhá ani krokodíl.

Oblečky chlapecké z velice dobrých látek, dobře šité, Kč 25, 29, 35, 39, 45, 49, 55, 59, 65, 69, 75, 99.

Košile pánské zelinové, trvanlivé vzory, Kč 12, 15, 17, 19, 23. Košile flanel., teplé Kč 14, 16, 19. Košile »oxford« Kč 15, 19, 23. Košile bílé s elegantní hedvábnou náprsenkou Kč 15, 17, 19, 23, 27, 29, 35, 39.

Spodky pánské, dobře šité, komisi, Kč 13, 16, 17. Spodky »krisetové« Kč 12, 14, 16, 18, 20. Spodky »barchetové« Kč 13, 16, 19. Spodky »grádlové« Kč 12, 14, 18. Spodky značky »Tygr« Kč 9, 12, 15, 17, 19, 23.

Látky pánské »Tygr« 120 cm šíře, 3 m Kč 69, 79. Látky »mamutí kůže« 120 cm šíře, 3 m Kč 89, 109. Látky »Karthágo« 120 cm šíře, 3 m Kč 45, 55, 69. Látky »Troja«, novinka, 130 cm šíře, 3 m Kč 90, 119. Látky anglické »stoff« na svátek, 120 cm šíře, 3 m Kč 59, 69, 79, 89, 99, 119, 129.

Veškeré zboží na dobírku zasílá

M. Matýšek, Šitbořice, p. Těšany u Brna.

Pište, že četli jste inserát v tomto časopise a obdržíte slevu. — Tuto firmu zvlášť co dobrý a velice levný nákupní pramen doporučujeme!

VĚSTNÍK

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO.

Kolegové, kolegyně!

Československý Orel připravuje v červnu a v červenci letošního svatováclavského roku v Praze svatováclavské dni Orelstva. Vy, kteří jste v orelských řadách, znáte význam této manifestace. Je potřeba, abyste si uvědomili, co po vás žádá tato manifestace nejen jako po Orlech a Orlicích, ale i jako po učitelích.

Přičiňte se, aby se do Prahy dostalo v těchto dnech hlavně naše žactvo. Máte na ně největší vliv. Vaše slovo mnoho znamená u rodičů našich žáků. Užijte svého vlivu, agitujte pro účast žactva, nabádejte je ke spornosti, uvědomujte je v žákovských besídkách o orelských slavnostech a konečně jeďte s nimi do Prahy a buďte jejich vůdci, průvodci a ochránci. Víte sami, že s vámi a za vámi orelská mládež s radostí půjde. Postavte se v čelo žákovských výprav do Prahy! Ať každý kolega a kolegyně přivede do Prahy naše orelské žactvo! Obětujte se pro ony dny! Když dnes můžeme pracovat ve svobodné katolické škole, nuže, budeme pracovat v této pokračovací škole katolické, ve škole Orelstva! Naše katolická veřejnost a zvláště katoličtí rodičové ocení jistě naši práci!

Tedy i pro nás platí: Vše pro zdar svatováclavských orelských dnů! A pro nás ještě zvláště: Zdar dětským dnům orelským!

Správní výbor říšského svazu katol. učitelstva v ČSR.

Anketa o reformě školské.

Škola vysokých studií pedagogických v Praze uspořádala v minulých dnech zdařilou anketu o reformě školské u nás, jejímž účelem bylo vzbudit zájem o reformní návrh na jednotnou, uvnitř diferencovanou školu, jak byl proklamován Pedagogickým týdnem ve dnech 10. výročí republiky. Anketa měla skvělý úspěch, což je zjevné z velmi četné účasti, ale i z toho, že se podařilo přesvědčit i zásadní odpůrce o potřebě reformy školské a osvětlit problémy jednotné školy i důvody pro reformní návrh ŠVSP. Na půdě ankety sešli se zástupci škol vysokých, středních, měšťanských, obecných i mateřských, zástupci všech politických stran českých a četných kulturních korporací, zástupci učitelských organizací ústředních a ze zájmu o věc přijeli i hosté venkovští, takže místnost byla vpravdě naplněna. Tu ukázalo se, jak veliké poslání naší Školy vysokých studií pedagogických teprve čeká na půdě práce za ideové spedičení všech pracovníků pedagogických a v tomto směru byl vykonán pěkný krok.

Anketu účastnili se zejména, pokud jsme mohli zaznamenat: profesori vys. škol univ. prof. dr. Groh, dr. Nachlikal, dr. A. Stokký, zástupci vys. učení technického: dr. Felber, dr. Švagr, inž. Hanuš, předseda ústř. spolku čs. profesorů dr. Voženilek, zástupci ústř. obch. komory dr. Drtina, kult. výboru Nár. rady E. Čapek, za hlavní město Prahu rada Holoubek, dr. Šturm, za ústř. poraden pro volbu povolání dr. Váňa, za Pedagogickou jednotu řed. Vaňura a jednatelem Ogoun, ze zástupců politiků.

stran jmenování aspoň: dr. A. Hajm, dr. A. Hruška, posl. Machmík, ústř. sekretář Časa, sen. Plamínková, za Děl. akademii prof. Fálip, někteří úředníci min. školství a zem. škol. rady, zástupci denního tisku, z uč. telských organizací Svazu čs. učitel, Zemské ústřední jednoty učitelů, Čs. obce uč. a všech složek v ní sdružených, Svazu učitel. hlavního města Prahy a některých venkovských organizací (Píseň, Humpolec a o j.) a četní interesenti.

Anketu zahájil jménem univ. prof. dra O. Kádnera docent pedagogiky dr. J. V. Klíma, omittuviv prof. Kádnera a osvětliv účel anketu. Po té docent dr. V. Příhoda stručně probral vývoj našeho školství, s mezníky r. 1849 a 1869 a vzpomenuv slov presidenta republiky pro školskou reformu, zdůraznil, že jen malá menšina národa myslí, že lze se obejít bez školské reformy. Je tedy třeba myšlenkového sjednocení o tom, jak reformu provést. Vzpomíná otázek připravených pro anketu ministerskou a praví, že základní otázkou je, chceme-li školství trialistické, dualistické či jednotné. Ptá se, je-li dnešní dualismus školský oprávněný. Charakterizuje typy výběru školského a zdůrazňuje, že podle republikánské mravnosti nemáme práva, abychom nedávali každému stejné příležitosti ke vzdělání, na jaké stačí. Naše školství po stránce této nevyhovuje základním lidským právům. Světovým hnutím reformním v celé Evropě i v Číně a Japonsku je idea jednotné školy. Řečník seznamuje přítomné s tímto hnutím, zejména s novým typem jednotné, uvnitř diferencované školy, na rozdíl od starého radikálního snažení po jednotné škole nediferencované. V jednotné škole diferencované žáci nadaní nesmí býti zkráceni, musí dostati lepší vzdělání než na dnešní nižší střední škole, rozhodování pro celý životní směr se posune o čtyři léta, žák nenadáný bude tu diferencován a veden tempem, na jaké stačí. Možnost přestupu vyhoví jeho potřebám. Nebude tu mezer mezi stupni. V jednotné škole se teprve školství zorganizuje. V celém světě bojuje se dnes za ideu jednotné diferencované školy ve jménu J. A. Komenského, jenž je otcem této myšlenky.

V diskusi, kterou stručně zaznamáváme, promluvil univ. prof. dr. Groh, jenž stěžuje si na zmenšování počtu hodin latiny od roku 1849 a přeje si, aby stará škola, dávající humanistické vzdělání, nebyla odsuzována. Doporučuje zřizování konviktů pro mládež. Za ČOU ředitel Vimmer praví, že nám jde při reformě školské o dítě. Prof. Nachlikal vyslovuje přání, aby se řešila otázka reformy školské vývojově. Dr. Šimek zdůrazňuje potřebu kursů, odb. uč. Kopáč ukazuje na slepou uličku, již pro nadané děti je dnešní měšťanská škola, insp. Černý praví, že dosavadní organizace školská nevyhovuje ekonomii duševních sil v národě a obrací pozornost k venkovské škole. Dále promluvil pro jednotnou školu zástupce školského odboru nár. soc. strany odb. uč. L. Horák a vřele se pro ni vyslovil min. rada dr. Veleminský, jenž praví, že jejím nositelem byla strana republikánská v Americe a že tedy nelze tuto myšlenku odbýti cejchováním za socialistickou. Velmi pěkně promluvil prof. české techniky dr. Felber ve smyslu jednotné školy, jakož i prof. Melichar (ukázav na své statistické výpočty), za kuratorium ŠVSP promluvil odb. uč. L. Koubek, zval ke spolupráci na otázce jednotné školy; jednatel ref. komise L. Hanus shrnul hlavní důvody hnutí pro jednotnou školu jako součásti kulturního pokroku vůbec a odimtl obavy klasických filologů neboť problém jednotné školy není v odporu s jejich požadavky. Univ. prof. Groh uznává potřebu reformy školské hlavně v metodě a souhlasí s ekonomikou národním nadáním. Sen. Plamínková praví, že jednotná škola vyhoví různým směrům nadání. Ukazuje, kterak dnešní školský systém nutí ke zbytečnému přetěžování, znesnadňuje přechod žáků a promlouvá o stavu poraden pro volbu povolání. Za jednotnou školu přimlouvá se dále prof. dr. Ogoun, přesvědčiv se, že návrh je promyšlen. Dr. Veleminský je přesvědčen, že jednotná diferencovaná škola je nutným pokračováním vývoje našeho školství.

Poté docent dr. V. Příhoda shrnul stručně debatu. Idea jednotné školy je idea odůvodněná s hlediska hospodářského, sociologického, pedago-

zickéhoho lidí, ale made všechno je to otázka mravní. Dnes vykonali jsme reformu školské velikou službu. Čím dříve dojde k uskutečnění ideje této, tím lépe bude pro kulturu národa. Idea jednotné školy je jediná mezinárodní idea pro moderní organizaci školskou. Doslovem docenta J. V. Klímy, jenž praví, že nebylo úmyslem na této poradě dáti hlasování rozhodovati, nýbrž jen objasniti a zainteresovati pro návrh ŠVSP, na němž bude dále pracováno, byla tato zdařilá anketa ukončena.

Bylo by si přát, aby tak vážných porad, a to i pracovníků jinak sobě vzdálených, bylo více. Nebylo by pak zajisté možno školskou reformu věčně odkládati.

Poznámka redakce: Otiskujeme tento článek a vybízíme k diskusí o zmíněné otázce. I náš hlas musí býti slyšen.

Vlivným činitelům.

Říšský svaz čes. učitelů měšťanských škol spolu s německým zasílá prostřednictvím vlivných osob žádosti presidiu min. školství, minist. radě a j. školním úřadům. Žádají o zlepšení postavení učitelstva měšť. škol. Lidová strana podporuje vždy spravedlivé požadavky různých stavů a tedy jistě se zasadí i o zlepšení hmotných poměrů učitelstva měšť. škol a uskutečnění těchto požadavků:

1. **Zásada parity mužů a žen v učitelských sborech** při def. obsazování má býti změněna v **zásadu volné konkurence**. Důvody: Učitelek je jedna třetina, učitelů dvě třetiny. Míst ženských jest polovina, muži jsou tudíž zkráceni. Toto se týká obecných škol. Na měšťanských školách bylo 31. října 1927 zkoušených učitelů 1209, zkoušených učitelek jen 283, čili odb. učitelek jen jedna čtvrtina, učitelů tři čtvrtiny, míst ženských polovina. Zkrácení učitelstva měšť. škol je ještě větší než obecných škol. Obsadí-li se místo dle zásady volné konkurence, není nikdo starší poškozen. Je tedy třeba změny paragrafu 10. zák. č. 226—22.

2. Při přestoupení učitele obecné školy na měšťanskou má **přídavek zkoušený 780 Kč ročně**, před válkou měl 600 K ročně, takže se nevzalo téměř v úvahu znehodnocení valuty. Proto by měl býti spravedlivý přídavek 3600 Kč místo dosavadních 780 Kč.

3. Ředitelský přídavek nejvyšší byl před válkou 700 K, dnes 2100 Kč, čili 3násobný, ač má býti 6násobný, t. j. 4200 Kč.

4. Za přespočetné hodiny přísluší podobně plat za hodinu ročně 480 Kč u zkoušených, 360 Kč u nezkoušených.

5. Za vyučování nepovinným předmětům přísluší podobně 6násobek předválečné odměny a to 240 Kč do míry vyučov. povin. za 1 hod. ročně, 480 Kč přes míru. U nezkoušených: do míry vyuč. 180 Kč, přes míru 360 Kč za 1 hod. ročně.

6. Němčina na měšť. školách budiž povinná.

7. Zkoušeným učitelům měšťanských škol připočítá se do kompetence čtvrtinu doby po zkoušce, aby byli povzbuzeni ke konání zkoušek.

8. Při kompetenci od 2 do 18 služ. let nerozhoduje difference 2 let při stejné kvalifikaci. Nad 18 let difference 3letá. Na př. má-li jeden žadatel 13 let, druhý vhodnější 11 let, může býti ustanoven mladší. Tento požadavek by nám někde pomohl; kde je katol. okres uvědomělý, prosadili bychom vhodnějšího. Ale má také druhý konec,

že by totiž trpěl podobně katol. učitel v okresech katolicky neuvědomělých. Byla by dobrá výměna názorů o tomto požadavku.) Je patrné, že by bylo třeba vládního nařízení k paragrafu 23. uč. zák. č. 104-26 a novelisace zákona č. 104-26. (Bod 7. a 8. týká se škol obecných i měštanských.)

Katoličtí učitelé měštanských škol žádají vlivné činitele lidové strany za splnění těchto požadavků. Ulk.

ORGANISAČNÍ HLÍDKA

Krajinský odbor brněnský konal členskou schůzi 20. ledna. Předseda p. řídící Ot. Pavlík zahájil křesť. pozdravem a vítal zase jen kolegyně, jakobychom u nás neměli kolegů. Je to trapné. — První schůze v novém roce. Začneme s lepšími nadějemi i výsledky? Minulými volbami jsme byli pomínuti. Ta okolnost nás však nesmí odradit. Budeme znovu a dále pracovat za vzkvétání naší myšlenky! Jménem přítomných pozdravil a uvítal předseda univ. docenta p. dra J. Kratochvila, který zase přišel, aby nám uštědřil z nevyčerpatelných hloubek svého vědění. Jsme jím nadšeni, těšíme se vždy na jeho přednášku a obdivujeme jeho obětavost stejně jako shovívavost, jež mu nebrání v cestě do našeho nepatrného kroužku. Promluvil na thema »O důležitosti studia dějin filosofie«. Důvodem tohoto thema je též nové jeho vydání dějin filosofie. Dílo pojednává o všech filosofích. Je to sice jen přehled, ale pro informaci stačí a pro všeobecné vzdělání je nutný. Pro naše členy vyjednal autor 50proc. slevu, takže tyto »Přehledné dějiny filosofie« jsou pouze za 10 Kč. Pro hlubší studium vydal dr. J. Kratochvil »Meditace věků«, 3 díly, s 33proc. slevou po 20 Kč. Kdo z koleů by se o tato díla zajímal, ať se obrátí přímo na autora (Zemský dům II., Brno). Přeji bychom našim členům ještě přítomnosti při přednáškách paně doktorových. Pak by všichni toužebná sáhli po knihách, aby je měli svoje, doma, jako jsme toužili my. — Přítomná kolegyně, která navštěvuje kurs učitelek dom. nauk, projevuje radost z přednášky, která jí vnesla světla a jas do pojmů a dějin »filosofie«. Kursistkám přednáší na fakultě několik universitních pro-

fesorů, kteří ač zastánci jednoho směru filosofického (positivisté), v mnohém značně si odporovali, takže si nevěděla s tou spleť rady. Raduje se, že teď správně vidí. Po přednášce projednány záležitosti spolkové; rozdány šeky pro rok 1929, zapsány dvě nové členky. — Dne 24. února konáme valnou hromadu. — Jednatelka.

Odbor uh. hradištský měl 13. ledna valnou hromadu v Uh. Hradišti za účasti 40 členů. Předcházela odborná, nanejvýš poutavá přednáška univ. docenta p. dra Zemana o začátcích infekčních nemocí. Nato zvoleni následující funkcionáři: Předsedou Ant. Kolek, uč. ve Zlechově, místopředs. Hedvika Minaříková, uč. v U. Ostrohu, jednatelem Vojtěch Hlaváčka, uč. v Polešovicích, pokladníkem Alois Reček, odb. uč. v Uh. Hradišti, členy výboru: A. Chybíková, uč. v Jalubí, Em. Vencálková, uč. d. nauk ve Veselí, Fr. Tomašíková, uč. d. n. v Tlumačově, Lad. Valoušek, říd. učitel v Traplicích, Ant. Kepert, uč. v Jalubí, Anna Švestková, uč. v Buchlovicích. Revisory účtů: Jan Kořínek, ř. uč. v v., Magd. Greplová. Odbor měl 1. ledna 1928 48 členů, 1. ledna 1929 61 členů, za rok přibýlo 13 členů. Mimo to jsou v našem odboru řádové sestry — učitelky z Napajedel — počtem 15. Na jiný okres během roku přešli 2 členové. Činnost odboru byla pěkná. Konána valná hromada, 2 výborové schůze, 7 schůzí členských. Přednášeli: Kol. posl. Vičánek třikrát, kol. Minaříková jednou, čtíh. řed. Hejníková jednou, kol. Hrbáček, redaktor »Věstníku« jednou, dp. Em. Kubíček, rektor z Velehradů, kol. Kolek čtyřikrát. Odbor zúčastnil se eucharistické slavnosti 28. května v Uh. Hradišti 46 členy. Účast členů při schůzích byla — uvážíme-li špatné cesty a vzdálenost — pěkná — nej-

menší 25 členů, největší 42 členů — průměr 34 čl. Ctih. sestry vysílají vždy 2 až 3 sestry do schůzí. Hleďme, aby píle a obětavost odboru neochabovala, aby vzrůstal početně i nadšení k dobré věci, aby vzrostlo. Dobře to pověděl kol. Hlaváčka v jednatelské zprávě: Vzrůst a rozmach sebevědomí učitelstva katolického je vzrůstem a rozmachem katol. škol státních. Neboť tam, kde je dobrý katolický učitel — máme již dnes státní katolickou školu.

Členům spolku katol. uč. na Moravě! Zemský spolek hodlá vypracovati statistiku mimoškolní práce katol. učitelstva. Aby akce byla co nejdříve provedena, žádáme všechny členy našeho spolku, aby co nejdříve (nejlépe ihned) sestavili přehled své činnosti dle níže uvedených otázek a zaslali jednatele svého krajského odboru. Kterí členové nepřísluší žádnému kraj. odboru, nechť pošlou seznam přímo sekretáři Hanzelkovi do Hodslavic neb redakci Věstníku. Dotazník týká se pouze činných členů, nikoliv přispívajících. Kdo nemohl vykonati žádnou činnost mimoškolní, nechť i to laskavě oznámí jednatele, aby snad zbytečně nečekal. Jednatelé vypracují přehled z celého kraj. odboru, opis zašlou sekretáři, originál si nechají pro potřebu odboru. Statistika bude mít značný význam, proto neotálejte a ihned vykonajte! Nelitujte chvilky času a Kč známky pro dobrou věc! Dotazník: 1. Činnost v Lid. jednotě: přednášky, jednatelství neb jiné funkce. 2. Ve Svazu katol. žen a dívek. 3. Ve studentských sdruženích. 4. Činnost v Orlu: cvičitel, vzdělavatel, režisér; jiné funkce. 5. Sportovní kluby. 6. Hraje na varhany v kostele, cvičí zpěv a pod. 7. V Raiffeisenkách, konsumech, družstv. 8. Členství obec. zastupitelstev, obec. komisí, okres. zastup. 9. Kdo píše články a statě do novin, časopisů; členství redakce. 10. Místní osvětové komise a Okr. osvět. sbory. 11. Spisovatelé knih, hudební komponisté a pod. 12. Činnost v krajských odborech (funkcionáři, přednášky). 13. Sociální a charitativní spolky. 14. Jiná činnost v hořejšku neoznačená. (Besídky, pě-

vecké spolky, čtenářské a pod.) — Označte počet přednášek podrobně! Neodkládejte! Statistiku později uveřejníme! Jistě že bude zajímavá a pro mnohé — poučná! — (Návrh kraj. odboru v Uh. Brodě.)

Antonín Trnka, ředitel gymnasia v. v. a člen výboru Říš. svazu zemřel dne 30. ledna, raněn mrtvicí, ve věku 69 let. Byl rodák pražský. Působil jako profesor na Alkad. gymnasiu a po té 17 let jako ředitel gymnasia v Jičíně. Byl upřímným katolíkem, přesvědčením tím nikdy a před nikým se netajil. Poslední dobou byl i předsedou lidové strany ve Vysočanech. Pohřben byl v sobotu 2. února na Olšanech. Velmi se mně dotkla zpráva o úmrtí pána, se kterým od založení Říš. svazu několikrát ročně byl jsem ve styku. Nechtělo se mi ani věřit, že by milého pracovníka v katol. učitel. organizaci nebylo již mezi živými. Vždy čilý, plný zájmu o věci organizační, vlídný a plný nadšení pro ideály výchovy a školy. Mívali jsme jej rádi. Nechť odpočívá v pokoji. jh

Schůze říšského správního výboru. Říšský správní výbor konal svou schůzi v Praze dne 1. února za předsednictví místopředsedy prof. Nováka. Pojednáno u pojištění u Národní pojišťovny. Probráno umístění kandidátů a kandidátek, čímž svaz vykonal veliké dílo sociální. Usneseno konati v Praze u příležitosti Svatováclavských dnů učitelského učitelstva, k němuž budou pozváni i katoličtí učitelé polští, slovinští, chorvátští a lužičtí Srbové. Též valná hromada svazu se vykoná při té příležitosti v Praze. Usneseno vyzvati členstvo, aby se přičinilo o zdar svatováclavských dnů orelských. S uspokojením přijata zpráva o Věstníku a vysloven redaktorovi dík. Pojednáno dále o revizi učebnic. — Probrány důležitě body ankety a reformy školy. Svaz doporučuje usnadnění přestupu ze školy měšťanské na školu střední. Zásadně nezamítá návrh na čtyřtřídní školu obecnou a čtyřtřídní měšťanskou. Ale je proti tomu, aby se děti předčasně pouštěly na školu střední. Svaz bude žádati reorganizaci zemských škol. radl Po-

kud se týče našich požadavků, — usneseno znova se domáhati:

1. Celoroční legitimace na dráhu.
2. Započítání vojenské presenční služby.
3. Zvýšení činnového — zrušení třídy D, vyplácení příby- tečného.
4. Inspektory ať jsou jme- nováni i členové z našich řad.
5. Výnosy Halbrmanovy a Šustovy o náboženských úkonech ať jsou změněny.
6. Zastoupení naší orga- nisace v kvalifikačních komisích.
7. Učitelské tituly ať se nemění.
8. Název »měšťanská škola« bu- díž zachován.
9. Volná kompeten- ce na správcovská místa všech škol.
10. Mimoškolní práce buď dobrovolná a nepočítej se do kva- lifikace. — Člensví se vyzve ve Věstníku k diskusi o anketě škol- ské. Pokud se týče zvláštních pří- padů propouštění vdaných učite- lek, je možno o tom zavést ve Věstníku diskusi. Správní výbor nepovažuje za vhodné učinit o tom zásadní usnesení. Ve schůzi bylo vzpomenuo právě zemřelého p. řed. Tmky. — Fr. Hanzelka, tajemník.

Pokladní zpráva administrace Věstníku za dobu od 1. července 1928 do 31. prosince 1928. Z re- ferátu při výborové schůzi Říš- ského svazu dne 1. února 1929 v Praze.

Příjem:

Hotovost 1. července 1928	4.415.82
Doplatky odběratelů za VI. ročník	2.602.60
Doplatky inserce v VI. ročníku	1.667.97
Předplatné na běžný ročník	19.012.25
Insertné	2.631.70
Dary	263.50
Útoky	81.90
Příspěvek Mor. spol. katol. uč. a něm. příznivce	1.600.—
Průchodné položky	1.275.—
celkem	33.550.74

Vydání:

(Jednotlivé položky budou uvedeny až při celoroč. uzáv.)	22 596.94
--	-----------

Jsmě v roce svatojáckém. Zajisté neopomeneme, my, kato-

ličti učitelé a katolické učitelky, přičinili se o opravdový zdar mil- leniových oslav. Jistě přiložíme v každém ohledu ruce k dílu. Do skvělého rámce oslav, jako jedny z největších, jsou vřazeny Svato- jácké dny orelstva. Zde ob- zvláště jest nám práce třeba. Co největší účast jak cvičících tak i ostatních bratrů a sester, co nej- větší účast jiných, ať již lidovců či nikoli! Ovšem náležitě vystoupení Orelstva vyžaduje nejpéčlivějších příprav. Ohuť tedy do práce. Li- dový i orelský tisk přináší pravidelné informace o oslavách a sjez- du již dávno. I my budeme nyní, kdy slavnosti jsou již na obzoru, pravidelně upozorňovali na blížící se vel. dny, ve které Praha bude za- plavena katolickým věřícím lidem ze všech krajů naší milé vlasti.

Jindřich Hrbáček.

Kraj, odbor v Uh. Brodě konal valnou hromadu 10. února. Přes krutý mráz —33 stupňů C, přišli i mnozí velmi vzdálení členové. Přehled činnosti minulého roku spokojivý. Konány: 1 valná hro- mada, 4 členské schůze, 2 okrsko- vé. Na schůzích přednášeli kol.: Hauerland, Jančařík, Jašek, Tráv- níček. Členů přibýlo 10 (7 mužů, 3 ženy). Odbor dosáhl zastoupení v okr. š. v., zakročoval v záleži-lostech členů u příslušných čini- telů. Písemná agenda vzrostla na 283 čísel, z nichž 59 důležitějších dopisů v zálež. člensví, ostatní pozvánky, letáčky a pod. Akla- mací zvolen pro příští správní rok opět dosavadní výbor, rozšířený o 1 členku. Odhlasována resoluce výk. výboru čl. strany lid., vyslo- vující nespokojenost, že do zem. zastup. nebyl jmenován žádný u- čitel-odborník za stranu. Debato- váno o volné konkurenci na místa učít., o zásadě starešinství, obojí přes nedostatků nejlépe vyhovuje. Místní osv. komise a okr. osvět. sbory jsou uměle konstruovanými tělesy, nemohou svoji činností pro- niknout do lidových vrstev, bylo by vhodné energii pracovní vyu- žít účelněji. Valnou hromadu po- otily návštěvou op.: dr. Cediřoda, řed. reál. gymn., prof. Matějček a prof. Bureš. Usneseno jmenovat univ. prof. dr. Kachmíka čestným členem odboru pro jeho práce pė- dagogické a studie o Komenském.

*Člověka nepoznáme po myšlenkách,
nýbrž po skutcích. Ne, když myslí, ný-
brž když tvoří, poznává svou cenu.*

Goethe.

ROZHLEDY

Nux-nucleus. Úvodník »Život« č. 1. dotkl se také katolické otázky školské. Právem ji staví nad otázky všechny. Ano, my, katolíci učitelé, viděli jsme a vidíme dosud v otázce té především otázku potřeby celostátní a celonárodní. Byli a jsme si toho vědomi, že na tomto úseku jsou všechny strany politické nejbolavější — pro i proti — a že se mu všechny vyhýbaly, jakožto problému nejchoulostivějšímu. Ale doba nám přisvědčuje, že se do oříšku už jednou kousnout musí, třebaš slupka chutná dosud zahořkle. Jde totiž již ne o budoucnost náboženství a církví, ale o budoucnost národa vůbec. Přiznává-li článek, že lidová strana (národní a naprosto státně spolehlivá) musí zachovávat dosavadní taktiku i dále (politika rozumu a umírněnosti) — souhlasíme, jen se bojíme, aby nepřišla v cestu otázka: nebude už pozdě? (soudce vynesl rozsudek pro zmeškání). Či dopadne nakonec věc přece tak, že soudce (stát — lid) dostane za rozluštění jádro a strany politické za spor po slupce?

Z dopisů, jež docházejí: Milý pane redaktore! Krásně píšete ve »Věstníku katol. uč.«, ale což to pomůže pro veřejnost, když jen částka učitelstva stojí v řadách Vašich. Dovolíte, když Vám ukáží obrázek také z našeho kraje. Máme u nás čtyřtřídní školu. Sbor učitelů jest: řídicí, katolík (nebyl v kostele kolik let), ale s dětmi se modlí a zdá se, že na víru nenaráží. Slečna, evangelička, ale přece si dala kříž, že se nechá děti modlit. Slečna, katolička, opravdu hodná, přesvědčením — šťastné děti. Učitel, ev., nevěrec, zůstavce protikatolický. Ten z počátku jak tak ještě se nechal děti modlit, ale dělal poznámky, že jak zazvoní, má hned začít vyučování, potom když přišel chvíli před zazvoněním, začal prohlížet sešity atd. a běkne už zazvoněním jako by začalo vyučování a — modlitba pomalu vynechána. Po vyučování katolické

děti se začaly modlit, ale řekl: »Seřadit se, já vás naučím poslouchat« atd., čímž děti umlčel. Děti začaly proto tuto praxi: Sešlo se jich 5, než přišel, vstaly a nahlas se pomodlily (první křesťané v katakombách). Zakročili jsme; výsledek: děti se modlí před zvoněním i za přítomnosti p. učitele a po vyučování též — už jim nepřekáží. Nařídil dětem, že každý musí mít: »příručku, dějepis od Svačiny« a dle té se musí učit dějepis. Co je ve Svačinovi jízlivosti proti katolické církvi, to je známo! Děvčeti, které napsalo o Husovi pravdu, a nedalo si rozkazovat, opsat vše ze Svačiny, vyhrožováno, že bude po škole až do půlnoci — až ze strachu jemu se rozbolela hlava. Přece to tak ale nedoneslo, rodiče mu to zakázali ze Svačiny psát, nýbrž to, co je pravdou. — Vidíte, jaké násilí se nám dělá!

Pro měšťanské školy vyšel v nakladatelství R. Prombergera v Olomouci nový **Přírodopis**, díl I. a díl II., sepsaný řed. Ed. Beníškem v Přerově. Díl I. za 7.20 Kč váz., má vzhledem k sníženému počtu hodin z 8 na 6 měsíčně pouze 69 stran, čehož se dosáhlo pečlivým výběrem látky i jasnými a prostými výklady. — Díl II. za 9 Kč váz. má 93 stran a bohatou obrázkovou výzdobu, vedle vlastních nákrešů též mnoho fot. snímků ze skutečnosti (výroba, letouny, zdvihačky atd.). Vede žáky k vlastním pokusům, pozorování a pod., podává látku dle přítomného stavu věci a přihlíží všude k výchovnému principu vlastivědnému. Že jsou knížky i zevně velmi pěkně vypraveny, stanou se v rukou žáků milými a zajímavými učebnými knihami. Díl III. vyjde asi ke konci školního roku tohoto, i může se zavést najednou s předešlými díly. Vše doporučujeme tyto sympatické učebnice k zavedení od příštího školního roku na měšťanských školách.

Univ. doc. Dr. Josef Kratochvíl: Meditace věků. Díl II. Filosofie středního věku. V Brně 1929. Nakl. Barvič a Novotný. Cena Kč 30.— Trilogie, jež zachycuje dějinný vývoj filosofického myšlení, snaží se vystihnouti věčná pravidla myšlení a stanoviti obecné a věčné pravdy vedle pochybných a měnivých

domněnek. Prvý díl, který vyšel koncem roku 1927, obsahoval filosofii starověku. Středověká filosofie je teprve zvolna se otevírající knihou nesmírných pohledů moudrosti a velké síly duchovní. Domnívá se, že již došla pravdy, aspoň v základních obrysech, a nestará se tedy tolik o novoty, jako spíše o prohloubení a zdůraznění toho, co bylo dáno tradicí. — Středověk byl dlouhou dobou nazýván temným, k čemuž však došlo proto, že se neznala s dostatek jeho myšlenková práce. Kulturní a duchovní život středověký nelze pak pochopiti a oceniti bez hlubokého studia filosofických a theologických idejí, jež dávaly středověku zvláštní ráz. Středověký člověk díval se na všechno pod zorným úhlem věčnosti, vše mu bylo dílem Božím, a úkol člověka viděl ve službě Bohu a jeho Církvi. Z této všeobecnosti náboženského myšlení a chtění vyplývala neutuchající touha po synthese, jednotě, touha po obecné a jednotné soustavě pravd platných pro všechny. Úsilovně se hledá harmonie vědy a víry, soulad pravdy zjevené s pravdou získanou rozumovým zkoumáním. — Ve středověké filosofii je podklad myšlení moderního. Neznati tedy středověkého myšlení značí neznati sebe. Vlivy středověkého myšlení žijí dosud jako hybné síly velké účinnosti. Ve středověké filosofii zachvívá se duše křesťanské kultury, kultury rozumu i srdce. — Kniha dra Kratochvíla je ve svém oboru dílo jedinečné, neboť středověkou filosofii se u nás dosud nikdo hlouběji nezabýval. Práce spočívá na studiu **původních pramenů**, z nichž mnohé dosud nevydány, uloženy jsou v českých a moravských klášterních knihovnách. V tom je jistě veliký význam nové této knihy, jež psána je slohem velmi přístupným a živým, s opravdovou láskou k předmětu. Bohatě údaie literární činí z knihy výbornou příručku pro všechny, kdož chtějí proniknouti v život středního věku. Nakladatel věnoval knize velmi pěknou úpravu, takže její cena při takové úpravě není nijak vysoká. Doporučujeme všem tuto průkopnickou práci doc. Kratochvíla. Dr. Jh.

Několik P. T. odběratel domnívalo se, když dostalo s posledním číslem vplatní lístek, že je upomínáme o předplatné, ač tyto již dříve zaplatili. Připomínáme proto, ač jsme tak již v 11. čísle poznamenali, že vplatní lístky vložíme do celého nákladu listu bez ohledu na to, zda exemplář ten či onen je určen P. T. odběrateli, jenž předplatné již vyrovnal. Při expedici, jež musí býti provedena vždy v době nejkratší, není možno pro krátkost času revidovat jednotlivá konta. Také tato práce by administraci stála víc než vplatní lístky, jež dostanou P. T. odběratelé, kteří list již předplatili a kteří tedy tyto vplatní lístky nepoužité odloží. Prosíme však ony z našich P. T. odběratel, kteří předplatné dosud nezaslali, ač jsme již v druhém půlletí běžného roku, aby si neobtěžovali tak učinit v době pokud možno nejbližší. I my máme platební povinnosti a plníme je, což zvlášť poznamenáváme, vždy ihned. Učiňte tak tedy i vy.

Administrace.

Msgr. dr. Šrámek nějak nenalézá milosti v očích redakce fašistické Říšské stráže. Nehledě k občasným různým menším narážkám, přinesla několikrát již poznámky, které se neměly na jejích stránkách objevit. Vzpomínáme jen, kterak o Vánocích napsala, že dr. Šrámek je nepopulární a pod., což mělo za účel zmenšiti význam jeho osobnosti, ač právě naopak není ani v Čechách a na Moravě (i z velké části na Slovensku) člověka, kdož by nevěděl, kdo dr. Šrámek je a jaký má význam. — Snad jen dr. Kramář je tak populární. Již před válkou býval Šrámek jednou z předních politických osobností na Moravě, vždyť jest vlastně zakladatelem celého dnešního polit. směru čsl. katolíků. — Tak jen vždy dle pravdy.

Některých socialistických legionářů mají v úradech a školách již až po krk. Jich náhlé »sestárnutí« zarazilo mnohým jiným, snad i lépe kvalifikovaným, postupu na léta, což by však ještě tak dalece nevadilo, jako tak časté, přímo ostentativní zdůrazňování svých osobních: »My legionáři...« Co si ostatně hypenpokořkoví zbožňovatelé »hrdinů od štábu« nadrobili.

to mají. Jakk však přijdou k tomu ostatní, kdož se nezajímají o vlastenecké nadšení a hrdinství, projevovaná prý »tam kdesi« — nota bene způsobem, jenž dohnal pluk. Svece k sebevraždě — když by raději viděli nějaké činy provádět také zde dle pravidla: Hic Rhodus, hic salta? Inu, co dělat, když zde »štáby« nejsou.

K anketám. »Čsl. rep.« v č. 30. napsala, že někde začínají se již akce, aby i za nynějšího právního stavu byly při měst. školách zřízeny pokusné třídy pro nadané žáky, ze kterých by mohli tyto žáci přestoupit do školy střední. K tomu podotýkáme: Nechte měst. školy na pokoji. Byly zřízeny na základech zdravých a za jiným účelem než jim dnes chcete předkládati. Měst. škola plnila a plní dosud své poslání, poskytuje vyšší vzdělání než škola obecná, všem vrstvám občanstva, stav zemědělský, živnostenský, průmyslový, skýtajíce mládeži i možný odchod na školy střední (tento úkol není však jejím úkolem hlavním). Přiznáváte to i sami (kdyby se na měst. školách mělo vyučovat ještě 4—5 hodin dalším cizím jazykům: latinské, francouzštině a angličtině, připadla by jazykům čtvrtina celého počtu hodin — rozdělení měst. škol na dvě vetve — potřeba jen v místech venkovských, kde není škol středních). I jiné listy, na př. Lidové noviny z r. 1929 ukazovat chtěly na školy v Americe (jednotná škola pro všechny, nadané i nenadané, bohaté i chudé, ale uvnitř škola diferencovaná), ale při tom doznávají, »americká škola střední nerovná se naší« (dohánění vzdělání školami večerními). Zanechte všech amerikanismů, a vraťte měst. školu tam, kde byla před převratem. (Čím ji bylo ublíženo, víte.) Zanechte hyperpokroků, vraťte se k pokroku s konsolidací.

Rád čtu o staré škole, ač při tom obyčejně trpce se mne dotkne ton, s jakým se mluví o učitelích let šedesátých a dřívějších. Dnešní generaci zdají se tito málo vzdělanými. Ovšem, dnešku by nevyhověli, ale na svou dobu měli vzdělání zcela náležité. Kdež byl za učiteli nějaký pan poštovní, p. berní a jiní tehdejší příslušníci t.

zv. vzdělané třídy! Starý učitel s svým jedno- nebo dvouročním učitelským ústavem všechny dalek předčil. Vždyť ani dnes neřekne me absolventu dvoutřídní obecné školy (a ústav neměl přec menší cenu), že je nevzdělanec. Ani vtip že staří učitelé byli vysloužilí vojáci, není místný. Kolik vidím mezi státními úředníky ještě dne bývalých šikovatelů z povolání — Zajistě, že nikdo jim neřekne že nemají náležité kvalifikace. Teď netrpět sesměšňování těch kteří pracovali ve škole před námi a zásadně odmítat knihy a časopisy, které takovou tendencí jsou proniknuty! Obyčejně sesměšňují hned potom i učitele dneška.

Listům, jež rády přemílají otázku učitelského vzdělání, by se mělo doporučit, neexponovati se tak v tomto směru. Není nám milý tak přílišný zájem. Nečeme nikde v denním tisku kritiky na návrhy o reformě vzdělání úředníků té či oné kategorie, profesorů, kněží ani jiných, nikdo se neozval, když se zrušily staré důstojnické kadetky a zavedla se dvouletá akademie, a proto nechť i reforma učitelského vzdělání ponechá se k rozřešení jen příslušným kruhům. Když pak již ale přece nedá některému listu spáti, ať tento pověří příslušným referátem člena své redakce, jenž má také aspoň manritu.

Inspektorská otázka. »Myslím, že mnoho nechybím, řeknu-li, že většina dnešních inspektorů by se svým zaměstnáním praštila, a šla by zpět učit. Jestliže učitelovo postavení v obci i v životě domácím je vlastně »lesklá bída«, pak o inspektoru to platí měrou ještě zvýšenou. Ale vrátit se je nesmírně těžko. Co by řekli všichni bývalí kolegové (učitelé i inspektori), co by řekla i širší úřednická veřejnost, s níž se zatím rodina seznámila? Kdyby to někdo začal a kdyby se to vzilo, že stačí, aby byl někdo inspektorem pět, šest let, to by bylo jiné.« — Toto čtu v »Nár. učitel« a myslím, že úsudek jeho je celkem správný. Inspektori o pravdu kvalifikováni, ať již vysokoškolační či s kvalifikací pro měst. školy, také svou funkcí nepovažují za nějaké »temo«. Vidí, že jim přinesla

ohromné potíže, úplně je absorbovala a výhody — minimální, snad žádné. Nepatrný paušál jest tranepatrnou odměnou neúměrně zvýšené činnosti. Ovšem páni, kteří se stali inspektory jen proto, že byli sloupky okresních učitelů, Volné myšlenky a podobných světových organizací, neb že promesli plamennou řeč při Husových oslavách v Mojkropsech a Roztrhané Lhotě, drží se funkce zubů, nehty. Vždyť jsou nyní úředníky! Proto — neustoupí ani před heverem.

Nedopatřením se stalo, že do insertu Filosofická revue v posledním čísle vsunuto bylo slovo »Arch«, čímž smysl oznámení byl porušen. P. T. čtenářům jest však zajiště známo, že »Arch« jest list zcela jiného směru, nikoli filosofický. Filosofická revue jest časopisem novým, vydávaným profesory bosolov, učitelstvem dominikánů v Olomouci. Jest to odborný čtvrtletník pro filosofii. První číslo, vyšlé v lednu, dává tušiti, že o list bude se jeviti jisté náležité zájem. Obsah 1. čísla — (48 stran): Dr. Met. Habán O. P.: Radost z pravdy. Dr. H. Boškovič O. P.: Zábřeh: Problém poznání. Universitní prof. Dr. J. Lindworský S. J.: Příčinné myšlení u primitivního člověka. Univ. prof. Dr. Jar. Beneš: Psychoanalýza. Prof. Dr. Jar. Hruban: Kořen všeho zla. Dr. Jan Stralkoš: Nové úkoly estetiky. Dr. Alžb. Birnbaumová: Ochrana památek. Dr. B. Fučík: Základy konstruktivismu. Bř. Štorm: Náboženství a umění Jaina Zrzavého. Prof. Em. Soukup O. P.: Co jest pravda? Kritika (spisy Fr. Drtiny, J. Kvačaly J. A. Comenius, der Enzieher a j.) Poznámky. Thematická i jejich zpracování jsou přístupna i těm, kdož nevěnují se soustavně filosofii. List můžeme co nejlépe doporučiti. Roční předplatné 35 Kč, pro studenty 20 Kč.

Blaze žije ten, kdo spokojen. Milton.

ZPRÁVY

Učitelka domácích nauk přijme se od prázdnin na ženském klášterním ústavě učitelským na Slovanskou.

Vysoké Tatry a Štrbské pleso

v nádherné 4barevné reprodukcii s výškopisem jako pěknou učební pomůcku a ozdobu třídy mají školy až na další zdarma k dispozici u fy »Temper« — Jan Pešíkám, Praha II., Václavské náměstí 33, která dodává znamenitá školská i bytová kamna »Fenom«. Vzhledem k nebezpečí při zasílání poštou jsou obrazy jen k osobnímu vyvednutí proti polivzení při příležitostných návštěvách v Praze a to pro každou školu bez ohledu na to, je-li nebo bude-li konsumentem zmíněné firmy.

Škola není pro hokusy-pokusy. Dle názoru Z. Ú. P. budou se konati (kde je učitel náležitě připravený a reformám přející, reformní pokusy. Školní úřady prý (!) je rády vidí.

Batovcův Politický kalendář-adresář na rok 1929 (ročník 37.) vyšel nákladem fy F. B. Batovec v Praze. Ročenka tato má svou tradiční popularitu a netřeba dokazovat její nezbytnost. — Obsáhlá část schematická, výhradně podle úředních údajů upravena a proti loňsku rozšířena, v níž přihlíženo zvláště k reformě veřejné správy, poskytuje vedle spolehlivých informací bohatý zdroj cenových a správních adres a možno tudíž almanach tenito vzhledem k jeho obsahu a přiměřené ceně (váz. 24 Kč) doporučiti.

Katolickou učitelku přijme velkostatkář v lázeňském městě na Moravě. Vyučovati bude předmětům obecné školy. Žádosti s opisem vysvědčení a vyjádření far. úřadu na adresu: posl. Josef Vičánek, odb. uč. v Uh. Hradišti.

Nedopatřením se stalo, že jsme při článku »Dopis matky synu učitelu« v min. čísle neuvedli, že jest otisknut z »Neděle«. Činíme tak dodatečně, doporučujeme uvedený list v širokých vrstvách lidu. Red.

K části nákladu minulého čísla byly přiloženy v poslední chvíli před expedicí letáky a složní listy Milosrdných sester v Boskovících, které prosily takto katolickou veřejnost o příspěvek k povznesení své školy na úroveň časovou.

Konkursem a ne obšlapováním. Okresní školní výbor v Holešově konal 23. ledna schůzi, na níž přijat byl návrh, aby uprázdněná mi-

sta byla vždy zadávána konkursem veřejně ohlášeným a ne jak se to stalo poslední při obsazování místa řídícího na chlapecké škole — (zároveň ředitele na měšťance) v Holešově, cestou obšlapovací. — Co to tom na Holešovsku, kamarádi, děláte, že se vám musí v okresním škol. výboře i v tisku — (citujeme zprávu ze soc. dem. »Hlasu lidu«) vytýkat obšlapování? Již jednou bylo slyšeno, že na vašem okrese stal se ředitelem bez konkursu p. insp. u zem. šk. rady Jiříček a nyní zase se stalo něco takového! Či takové příklady táhnou? Pamatujte přece, — že »Quod licet« atd.

Učitelka dom. nauk, katolička, hledá místo. Je-li komu z P. T. odběratel známo, že by na některém okrese mohla je dostati, prosíme o lask. zprávu do redakce Věstníku.

Pro index na index? »Český učitel« cituje »Nár. Listy« (kampan politická proti zem. prezidentu Kubátovi s materiálem zemřelého Metelky). Školní rada Metelka vedl seznam úředníků (?), kteří měli býti ze služeb republiky propuštěni? —

Č. O. U. přetrumfala Z. Ú. S. Sama »Čsl. Rep.« 31. ledna odpověděla Č. O. U. na její trumf, že všechno pokrokové učitelstvo se zásadně nezúčastní jakýchkoliv oslav svatováclavských: Č. O. U. dosvědčuje, že duch onoho heslovitého pokrokářství, které svůj um ukazovalo vybízením k vystupování z církví a k negaci nábož. vůbec, nevymizel. Mluvení o ommování a zotročování lidu by ukazovalo, že autor článků vězí svými končetinami v komunistické buňce.

To bude přece debatička. Chýna doporučil všem jednotám, aby se všude provedla kritika a debata o knížce Rádlově.

Požene je do háje. Dle kulturního programu Chýnova na r. 1929 budou se zakládati urnové háje.

Jednotřídky. V »Čsl. Rep.« diskutuje někdo o jednotřídkách a venkovských školách vůbec, že jim chystaná reforma ublíží (že by se měly zachovat, když učitel na venkově koná větší kulturní poslání než ve městech), ač zase přiznává, že všude v cizině vývoj školství

pozoruje se úbytkem škol jednotřídních. Oddisputováno jest, že zvláště obvodové měšť. školy budou ubíratí venkovu žactva čím dále tím více, vždyť proto se vlastně zřizují (na komunikaci, docházku dětí, bude při nich zvláště pamatováno). Stará chvála jednotřídek (Konr. Pospíšil) je dávno překonána (i na česko-morav. vysočině posílají už rodiče děti i do obecných škol do měst). Doba vyžaduje opak: méně škol málotřídních, více více třídních, více i měšťanských (umožnění vyš. vzdělání i zapadlému venkovu).

Do konce února 1929 budou kvalifikační komise hotovy s novou kvalifikací za škol. rok 1927-28 (převedení staré stupnice na novou). Příští kvalifikace za školní rok 1928-29 bude ukončena do konce října 1929. Učitelé, kteří 1. ledna 1929 dosáhli již posledního stupně — nebudou již dále kvalifikováni. Z pokynů pro kvalif. komise vítáme také ten, že způsobilost pro správu školy bude napříště určována jen kvalifikací příznivou — velmi způsobilý, způsobilý.

Parita obsazovací. Dle »Čsl. R.« žádá Říšský Svaz učitel. měšť. škol změnu § 10. mal. škol. zákona, učitelky předložily nové memorandum, že se osvědčily, že působí i na školách 1třídních, i v nejvyšších třídách škol chlapeckých — což se netýká přece měšť. škol. Dle našich dat, na měšť. chlap. se jim nechce, a na dívčí nechtějí pustiti zase učitele.

»Školské reformy« v č. V. piší, jak se dle »Sudetendeutsche Schule« osvědčila jednomu učiteli svoboda žactva s volným zasedacím pořádkem ve škole (kdo dřív přijde, vybere si místo, pozdní docházení do školy zmizelo). »Kdo dřív přijde, ten dřív mele«, a pak jako ve mlýně?

Povzdech Pestalozziho. Opakuje si i pro dnešek »Školská reforma«: Výchova dětí se mi dařila, ale rodiče jsem vychováti nemohl! My katoličtí učitelé slýcháváme od rodičů opak: Prosíme vás, ten náš školák nám doma pořád vypravuje, jak jim říká pan učitel ve škole: musíme vás i vaše rodiče převychovat! Což ten pan učitel na sebe zapomněl? Vždyť řádná matka jen

vychovává a jen macecha převychovává.

Kdo se zajímá o díla doc. dra J. Kratochvíla, nechť si všimne v referátu o schůzi kraj. odboru brněnského (organ. hlídka) zprávy o slevě pro org. katol. učitelstvo!

Radioamatérům přijde vhod V. Mikuláška Domácí výroba a oprava akumulátorů anodových i žhavicích. Důkladný a snadno srozumitelný návod. 3.30 Kč. Vydalo nakladatelství A. Reinwarta v Praze. — V témž nakladatelství vyšla také právě praktická příručka Nový zákon katastrální od E. Srba.

Opětne upozorňujeme na knížku »Čtení o sv. Janu Nepomuckém«, kterou napsal profesor Václav Kozel. Spis čítá 160 stránek, na nichž sneseno množství důkazů, jimiž osvětlena jest velká postava českých dějin, sv. Jana Nepomuckého, jakož i malichernost těch, kteří památku tohoto národního světce našeho tupí. Psán jest slohem jasným a snadno přístupným a v nynější době dvoustého jubilea svatojánského měl by jej čísti každý katolík. Cena Kč 8.—. Objednávky přijímá administrace čas. »Hlas Lidu« v Čes. Budějovicích, Česká ul. č. 16, pošt. schránka č. 70.

»Jiskry«. Sestry Dominikánky kláštera řepčinského vydávají krásné a velmi levné knížečky duchovní četby. První dva svazky vyšly jako »Eucharistické jiskry«, 3. svazek jako »Jiskry«. Kdo se pohroužil do četby této některé knížky, poznává, jak spisovatel dovedl krásným způsobem introspekce psáti modlitby vysokých duchovních hodnot. Knížky jsou krásnou duchovní modlitbou před sv. přijímáním i po něm. 3. svazek se prodává za 6.50 Kč. Zasílají Sestry dominikánky v Řepčíně u Olomouce. — J. K.

Tomu nesvatému pánu, který se skryl za pseudonymem V. Svátý v Měšť. škole sdělujeme, že se nemusí rozčilovat nad výzvou našeho sekretáře, který vybízí kolegy své, aby se dali zapsati do seznamu čekatelů na místa inspektorská. Je to známkou, že neví o ten úřad takového zájmu, jako páni s protějška, kteří zaplnili dosud všechna místa inspektorská. Spíše se divíme, že se nerozčiluje nad tím,

že pokrokové časopisy učitelské neuveřejnily výzvu, aby se jeho kolegové na ta místa tolik netlačili.

Pochybujeme, že by se páni inspektoři s lehkým srdcem podřídili nařízení zemské školní rady z prosince min. roku o výměně osobních učitelů, kteří jim konali neocenitelné služby administrativní (a snad i sekretářské), a jsme také toho názoru, že bude dobře, když se zase trochu pocvičí ve školské praxi a poskytnou příležitost také jiným seznámiti se s agendou okresních školních inspektorů.

Do bolševických vod rejdí zase ČČOU, z nichž po roztržce ČOU na čas vyplaval. Svědčí o tom článek »Krise pokrokářů«, kde se mluví o omamování náboženstvím. Při takové tendenci je zcela pochopitelné rozhodnutí předsednictva ČsOU, které k oslavám svatováclavským zaujalo omlitavé stanovisko. Inu, jenom žádná tradice, ale pokrok — třeba až do zblbnutí. Nedivíme se: »Proti gustu žádný dišputát!«

Návrh cesty k záchraně demokracie. Will Durand, známý americký filosof, stěžuje si v lednovém čísle »Forum« na úpadek demokracie. Tvrdí, že se sama kompromitovala tím, že předala nadvládu do rukou profesionálních politiků. Dá se prý ještě situace zachrániti a Durand navrhuje na záchranu demokracie: Každý kandidát o úřad nebo mandát měl by prokázati svou odbornou schopnost. K úřadům měly by býti vyvoleny jen osoby s dostatečnou inteligencí. Nikdo by neměl býti volen hned k vyšším funkcím, ale napřed vyzkoušena jeho schopnost na nižších místech. Osoby, které se věnují vládě v městě, státě a okresu, mají prokázati, že se ucházeli o důvěru voličů po náležitě odborných přípravách v ohoru administrativy. Teprve osvědčení, komunální pracovníci mohou kandidovat k vyšším úřadům. — Patrně veřejné funkce začínají býti řemeslem i v Americe. Může to býti Evropě aspoň k úteše. Byl by to ale převrat, kdyby se měl uzákonit návrh p. Duranda! Četli jsme nedávno, že po eneršickém zásahu krále Alexandra nemají někteří jihoslovanští poslanci čím by se uživil. Inu — »kopati neumím, žebrati se stydím«. U nás

by v takovém případě bylo asi jinak. Ještě štěstí, že u nás jest v náležitém rozvoji systém sekretariátů. Ten by nešťastně postiženým poskytl zajisté potřebného útulku. Vždyť se to takto ostatně praktikuje již stejně.

Svatováclavské dni orelské. — Prosíme, aby kolegové a kolegyne ve smyslu dnešního svolání k svatováclavským dnům orelským sdělovali ve Věstníku své zkušenosti, rady a pokyny, jak bychom nejlépe organizovali zátkovské výpravy do Prahy, jak bychom zátky získávali pro zájezd do Prahy atd. Ať je o tom diskuze, ale čilá a plodná. Dejme se plně do služeb této myšlenky.

„Není nás mnoho, kteří stelně smýslíme. Musíme se seznámiti. A pak, odvahu člověk tak rád vidí!“

(Bazin, Davidka Blotová.)

LITERATURA

Nakladatelství »Čin« v Praze. Dr. Vavro Šrobár: **Osvobozené Slovensko.** Paměti z rokov 1918 až 1920. Svazek I. S 2 přílohami, 480 str., 60 Kč, váz. 72 Kč. — Kniha, kterou dr. Šrobár vydává, je první slovenská práce o velikých událostech, z nichž se rodil československý stát, z nichž se rodilo osvobozené Slovensko. Je to kniha z pera k tomuto úkolu nad jiné povolaného. Opíraje se o své veliké osobní zkušenosti a také o podrobné znalosti maďarských a jiných pramenů (úředních i literatury), zachycuje dr. Šrobár v první a v druhé části svých Pamětí maďarskou politiku od roku 1848 až do konce války, s jejím úsilím o pomadžštění Slováků a činnost slovenských politiků. Osvětluje tuto činnost z pramenů neznámých, tedy nově, a mnohdy více než překvapuje. V třetí části knihy, která je nejobsáhlejší, najde čtenář bohaté a podrobné vyličení činnosti Slovenské vlády, v jejíž čele dr. Šrobár stál. Obsazování Slovenska, jednání s maďarskou vládou, cíle maďarské propagandy, celý ten bohatý a spletitý proud událostí je zde zachycen z vlastního poznání autora a na základě jeho obsáhlého archivu. Vnější vzhledem zachovává kniha úpravu

pamětí presidenta Masaryka a jiných čelných našich politiků a v mnohém je doplňuje. Sama o sobě pak je dnes klíčem k pochopení slovenské politiky před válkou, za války i po válce až do dnešních dnů. A v mnohém více než překvapí. Paměti končí přesídlením Slovenské vlády z Žiliny do Bratislavy v únoru 1919. Druhý její díl, který autor vydá za rok, obsáhne neméně zajímavé období do prvních voleb do Nár. shromáždění v roce 1920.

Edice »Mír v národě« v Třebíči. M. Sadovská: **Zápasy a vítězství.** 192 stran, 8 Kč. Vhodné pro knihovny katol. spolků. Boj o víru, toť thema, na které navazuje skoro celý cyklus povídek, z nichž v několika jsou i náměty z nedávné a dnešní školy. Typy učitelů obzvláště jsou zajímavé.

Nakladatelství J. Birnbauma v Brtnici. M. Moravská: **Odčiněná vina,** obrázek z poválečného života o 5 jednáních. 14 úloh ženských, 2 mužské. Hra zpestřena je rozovitými osobami, má lehkou souhru a výpravu a je účinná svou tendencí. Cena Kč 6.—

Nakladatelství A. Neuberta v Praze. Boh. Havlasa: **Tiché vody.** 252 stran, 22 Kč. Román tento patří nejenom k nejlepším pracím Havlasovým, ale i k nejčtenějším českým knihám zábavným, což nejlépe dokazuje, že byl již vydán v několika vydáních a úpravách. Zemědělské knihkupectví A. Neubert vydává jej v úpravě zvláště pietní, možno říci, že přepychové, tak jak toho kniha právem zaslouží. Málo komu je známo, že celý román psán byl na základech sku-

Filosofická Revue,

*odborný čtvrtletník pro
filosofii.*

Spolupracují profesori: Beneš, Vašek, Kazubovský, Lindvorský, Soukup, Habáň, Suchomel, Hruban atd. Předplatné 35.— Kč.

Redakce a administrace:

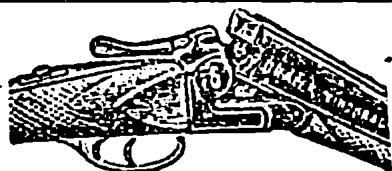
OLOMOUČ, Slovenská 14.

tečnosti a před čtenářem plasticky vystupující osoby, jež skutečně existovaly, žily a zasahovaly i do žití autora. O tom výstižně píše Maryša Šárecká ve své stati »Hrdinové Tichých vod«, která je celému románu předaslána.

Nakladatelství J. R. Vilímka v Praze. Právě vyšla nová, dosud zcela neznámá kniha Klostermannova: **Z mého revíru**, kterou z básnickovy pozůstalosti sestavil prof. Max Regal. Cena 25 Kč. Pro čtenáře mistrovsky tvorby bude jistě vzácnou rozkoší otevřítí naposled novou knihu Klostermannovu, naposled se dáti věsti jeho rukou pod stinnou korunou šumavského stromoví, naposled jíti místy, kdy Klostermann před desítkami let

krácel. — Byl to opravdu jeho revír, šumavská příroda, lesy a údolí, odkud nám vypravuje své idylky, obrázky a humoresky. Ke knize připojen i zajímavý fragment románu »Dalčické panstvo«, rozlehlého díla, jež se záhadným způsobem autorovi ztratilo.

Adolf Červinka: Máňa na roztrhání, humoristický román: 284 stran, 24 Kč. Máňa z románu Červinkova je stenografkou pražského advokáta, děvče našich dnů, moderní a veselá, bytůstka, která zájem získá si jistě na první pohled. Žalivá dobrodružství tak pestrá, že jest rozkoší zúčastniti se jich. Vnitřní ceně knihy by prospělo — kdyby nebylo v ní několik míst opravdu trochu více »ostrých«.

Dalekostřelné pušky,

se 70—80proc. výkonností a 10letou písemnou zárukou, brovniny, revolvery, flobertky, lovecké potřeby, střílivo dodá moderní puškařství

JINDŘICH JIRÁČEK, Praha-Vinohrady, třída maršála Focha 35.
Žádejte ceník a nabídku. Pánům učitelům povolují mírné platební podmínky.

Inkoustový prášek,

pravý duběnkový vyrábí
EDUARD RYBA v Jičíně, (Čechy).
Vzorky zdarma a franko.

Moravská banka, centrála v Brně.

Telefon 4740 až 4744. 41 odboček ve všech čelnějších místech republiky.

Vlastní prostředky přes Kč 200,000.000.—. Vklady přes 1 a půl miliardy Kč.

Provádí veškeré obchody bankovní. — Výhodné zúročení vkladů.

Úvěry, vadia, kauce, eskont amének, valuty, devisy, úhrady do ciziny, výměna slosovaných hodnot a kuponů.

Cukerní oddělení, tel. č. 1919, 1131.

O d b o ě k y: Bor u České Lípy, Boskovice, Bratislava, Břeclav, Hlučín, Holešov, Hranice, Hradec Králové, Chrudim, Jablonec n./N., Kolín, Král. Pole, Kroměříž, Kutná Hora, Kyjov, Lomnice n. Pop. Mor. Ostrava, Ném. Brod, Nová Paka, Nové Město na Mor., Nový Bydžov, Nymburk, Olomouc, Opava, Plzeň, Praha, Prostějov, Přerov, Tábor, Telč, Tišnov, Třebíč, Uher, Brod, Valaš. Meziříčí, Velké Meziříčí, Zábřeh, Znojmo, Žilina.

Expositury: Lázně Luhačovice, Praha III., Vsetín.

a) gramofony

b) housle, housle

c) dechové nástroje

d) stroje náhla

e) harmoniky

f) fotografické

g) přístroje

h) dalekohledy

i) hodinky

j) klenoty

k) budíky, uměl

l) kuchyňské a

m) nádobí

n) nádobí

o) nádobí

p) nádobí

q) nádobí

r) nádobí

s) nádobí

t) nádobí

u) nádobí

v) nádobí

w) nádobí

x) nádobí

y) nádobí

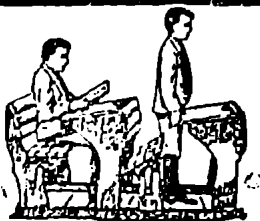
z) nádobí

Vydává Říšský Svaz katolického učitelstva čl. v Praze. Vedoucí a odpovědný redaktor Jindřich Hrbáček. Tiskem Společenské knihtiskárny v Přerově
Novinová sazba povolena výn. pošt. řed. v Brně č. 75.718/VL dne 30. září 1926.

VĚSTNÍK

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO
ORGÁN ŘÍŠSKÉHO SVAZU KATOL. UČITELSTVA CESKOSLOVENSKÉHO.

Vychází dvakrát měsíčně kromě prázdnin. Redakce, administrace a expedice v Přerově, Blahoslavova 41. Roční předplatné 25 Kč. Číslo účtu pošt. šekového úřadu v Praze 208.349. - *Kdo si ponechá 2 čísla, je považován za odběratele.*

Š K O L N Í N Á B Y T E K

vyrábí odborný závod

FRANTIŠEK TALLA V PŘEROVĚ,

Žerotínovo 20.

Vlastní vynálezy.

Prospekty zdarma.

Podnikatelství staveb, kapitální stavební rada

Ing. FERDINAND RUDOLF, architekt a stavitel,

přísežný soudní znalec Zemského civilního soudu v Praze. Ústřední kanceláře: Praha II, Palackého náměstí číslo 2. Telefon číslo 42774.

Projektuje a provádí veškeré stavby pozemní, hospodářské, průmyslové, činžovní, stavby monumentálních a spolkových budov, konstrukce železobetonové, stavební dohledy, adaptační práce, speciální opravy chrámů a budov historických. Stavební dozory nad prováděnými stavbami.

Ceníky zdarma, franko.

Jindřich Hrbáček :

„Hold církvi“,

smíšený sbor s doprovodem orchestru neb piana (harmonia). Slova od Fr. Hanzelky. Vhodný sbor pro akademie, slavnosti i pro jiné příležitosti. Doporučeno kritikou. Provéstí možno i s malým orch. obsazením. Partitura, 4 zpěv. hlasy, 14 orch. hlasů, klavír. doprovod 23-50 Kč. Zaslá skladatel

Přerov, Blahoslavova 41.

P. T. pp. učitelé,

objednejte si pro svoji soukr. korespondenci náš přenosný a moderní

PSACÍ STROJ,

který vám dám na 24 měsíčních splátek! Pište si o nabídky na firmu

J. Kubáček, Vysoká n./Kys. Slov.

Milovníky přírody a přátele rostlinstva upozorňujeme na náš nový katalog „Okrasných dřevin a bylin“ spolkových zahrad průhonických, který zasíláme na členy společnosti zdarma, na nečleny za režijní cenu a to za neilustrovaný Kč 5, ilustrovaný Kč 10, včetně poštovného. Jest opět krásně a vkusně upraven a překvapí každého zájemce bohatým obsahem; pojednává vedle české a latinské nomenklatury a rodových názvů též o pěstění, stanovišti a květenství a jest proto vědeckou příručkou pro přátele přírody a hlavně flory. Přihlášky přijímá

Dendrologická společnost spolkové zahrady v Práhoních u Prahy.

Návštěvy spolkových zahrad jsou v každou dobu vítány.

Jest neobvyklé přerušit odebrání 14denáku během roku, obzvláště má-li se tak státi bez zvláštní výpovědi pouhým vrácením některého čísla bez zvláštní poznámky. Upozorňujeme na to P. T. odběratele. Jest pak přímo neetaktiční nechat si poslat 6, 8 i více čísel listu, jenž sice nebyl právě objednan, jenž ale byl poslán na ukázkou v domnění, že adresát snad se stane jeho odběratelem, a pak teprve několik čísel neb všechna čísla vrátí s poznámkou »nepřijímám«. S takovým postupem nebyl by srozuměn žádný list, tedy také ne my. Zasiílání ukázkových čísel jest obvyklým prostředkem k rozšíření listu.

Administrace.

Naším odběratelům a čtenářům. Svaz knihkupců a nakladatelů čsl. republiky vydá úplný soupis čsl. literatury za léta 1901 až 1925. — Aby soupis mohl býti úplný, žádáme všechny pány autory ať děl vědeckých či beletristických, jakož i pány překladatelé, aby ihned oznámili úplný soupis svých prací s udáním letopočtu vydání a nakladatele, jakož i datum svého narození a užívané pseudonymy, a to přímo na Svaz knihkupců a nakladatelů v Praze II., Spálená ul. 9. Jelikož jde o dílo velmi potřebné a důležité, doporučujeme výzvu tuto vřele k okamžitému vyřízení.

Učitelku přijme sinotčinec v Brně-Jundrově. Nastoupiti možno ihned. Celé zaopatření a plat dle dohody.

Místa. V krátkosti budou vypsána místa řídících učitelů na Hamé, ve větší obci katolické — potřebí 33 služebních let. Na Slovácku, lidová obec. Informace u jednatele. Hlaste se.

Obecné škole leží nějak příliš na srdci blaho církve českoslov. Naříká, že na ni v ministerstvu zapomněli, že vláda se klidně dívá na exekuční prodej slezsko-ostravského sboru atd. Nechybá ovšem poznámka, že »na katol. kult je peněz vždy habaděj«. A koruna všeho — jest tím více P. Šrámek. Tak naivně by neměl učitelský list přece psáti.

Zvýšení 35leté služby školní na 40letou je na obzoru. Nedivme se však. Učitelé, i dobře situovaní,

sedí velmi zhušta po 35 letech jako příští. I předáci pokrok. organizací. Je pak samozřejmé, že se takto projevovanému našemu přání o prodloužení služební doby »nahore« hledí vyhověti.

Obecná škola připomíná, že zájem školy a učitelstva káže tomu, aby se učitelstvo při příštích volbách domáhalo a také domohlo většího přidělu mandátů na místech zvolitelných. — Zcela správně.

Hlídka přináší tuto stať: **Dovolené učitelské.** Kdosi vypočítal, že v roce 1923 z 5068 českých učitelů mělo dovolenou 369, t. j. 6.75 proc., na dočasně pensí jich bylo 12 (0.22 procent), z 2851 českých učitelek mělo dovolenou zdravotní 424 (14.87 procent), pro mateřství 113 (3.96 procent), dočasnou pensí 47 (1.65 procent). Na 100 dočasných pensí učitelů připadá 750 — 1070 u učitelek. Němečtí učitelé měli dovolené 8.61 proc., učitelky 34.09 proc. — To je zájmu o nás. Jako kdysi nebožtík Alfons Štastný z Pádrásova. Divné, že jsem se ještě nikdy nedočetl, kolik dovolených dostávají úředníci a úřednice — o boběčcích byla by jistě zajímavá statistika — profesori, důstojníci atd. Za všechnu podobnou způsobem projevovanou pozornost uctívě děkujeme předem.

K učitelským ústavům jsou spravedlivější abiturienti středních škol než absolventi ústavů. Novým dokladem toho jest článek Režného v ČČOU. Naše mínění bylo řečeno v minulém ročníku Věstníku.

Náš odběratel, P. Fr. Oščádál, čestný klanovník knoměřický, asessor, děkan a farář v Bohuňovicích, je dnes 25. února, právě v době red. uzávěrky, ukládán k věčnému odpočinku. Zesnul dne 22. t. m. ve věku 74 let po 49 letech práce na vinici Páně. Byl muž povahy tiché, nevýbojné, veřejného života se spíše vzdaloval, než aby do něho iniciativně zasahoval. Jako kněz byl horlivý, svědomitý a pečlivý o kostel. Necht odpočívá v pokoji!

Do celého dnešního nákladu vložený jsou letáky fy Jos. Novák a spol., továrna pánských oděvů v Chrudimí. — Doporučujeme k povšimnutí.

VĚSTNÍK

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO.

A. K.:

O novou školu.

Jednotná diferencovaná škola stala se v poslední době heslem a také frází. Či snad není frází tato část resoluce Pedagogického týdne: Ideového sjednocení veškerého školství lze dosíci toliko důslednou odlukou školy od církve...?

Je prý tedy k vytvoření tohoto nového typu školy potřebí negace, a to negace principu náboženského, toho principu, který dává bytosti lidské jednotu a který platně přispívá k společenské jednotě v národě i lidstvu. A tento prvek má býti již a priori vyloučen z jednotné školy. Domyslíli tato slova resoluce ti, kteří ji navrhli? Byli si dosahu těchto slov vědomi ti, kteří ji odhlasovali? Sotva. Řekli to, aby to bylo řečeno — tak jako se říkají konvenční fráze. Tato ovšem byla diktována ne pravidly slušnosti, ale snad strachem před výčitkou z nedostatečné radikálnosti.

Podobně mohla býti i ta další část diktována strachem, aby se s reformou nepřišlo pozdě. Strach ten je předčasný.

Reformovati takové zařízení jako je školství nelze hned tehdy, kdy snad někomu napadne, ale tehdy, kdy je toho třeba, kdy totiž staré zařízení už nestačí. Pak k odůvodnění reformy není potřebí zvláštní reklamy — humbuku. Oháněti se sty (Brno, Praha), kde jde o věc milionů, je zbytečné, ne-li směšné. Rozumný člověk nebude nikdy proti reformě, která je potřebná a znamená zlepšení nynějšího stavu. Máme-li na zřeteli školství, pak musí zreformované školství poskytnouti těch poznatků, jichž současný život žádá, v míře vyšší než škola dosavadní, způsobem snadnějším a procento žáků, kteří tohoto zvýšeného vzdělání (o výchově se totiž v opravných návrzích dosud nemluvilo) v téže době školní docházky dosáhnou, musí býti větší než ve škole dosavadní.

Strach, abychom nepřišli s reformou pozdě, je také zbytečný. Nemysleme, že snad nás už předběhl, kdo reformoval, není-li zároveň jisto, že dobře reformoval, totiž že reformoval tak, že reforma aspoň na některou dobu vystačí. Netrvá na př. rakouská reforma ještě tak dlouho, a již ji musil její původce v parlamentě hájiti. Nemíním se zabývatí příčinou obrany ani jejími argumenty, ale není nemožné, že vítr novoty nahnal návštěvníkům a obdivovatelům zreformovaného školství rakouského do očí trochu dýmu mámení. Budou-li tedy musit svou školskou reformu zreformovat, snadno je doběhneme. Bylo by chybou, kdybychom ze strachu, abychom nepřišli pozdě, s reformou příliš spěšovali. Ukvapená a ne-

domyšlená reforma podvrací důvěru k jakýmkoli opravám (i velmi potřebným) vůbec.

Nutno tedy k opravě přistupovati teprve po důkladné přípravě. Nezdá se, že by v tomto směru pro jednotnou školu bylo vše vykonáno. V resoluci Pedagogického týdne paráduje ještě 5 let obecné školy a 4 povinná léta školy měšťanské — jednorozční učební kurs dobrovolný. Z pozdějších návrhů vyplývají 4 léta obecné školy, 4 léta měšťanské a 5. kurs dobrovolný. Paráduje tu všude ještě koedukce, kterou nepochválil dosud nikdo, ani ti, kdo ten problém pouze promýšleli, ani kdo jej v praxi pozorovali a zkoušeli. Také zařízení, které nesmí nikdo z pokrokových lidí bráti v pochybnost, nechce-li upadnouti v klatbu (ó té ironie!) Volné myšlenky.

Kromě nadhozené myšlenky chybí tu tedy dosud všechno: zásady vyučovací, osnovy i prostředky. Rovněž uskutečnění i plán diferenciace, o níž se mluví, jakož i možnost splynutí školy měšťanské s nižší střední školou, jsou věci dosud hodně mlhavé.

Až se toto všechno náležitě vyjasní, pak můžeme přikročiti k reformě, ne v horečce, ale s chladnou hlavou a se srdcem, které je proniklé touhou a láskou prospěti tomu, komu jsou opravy určeny: národu a státu československému.

Jan Ev. Trávníček:

Vítězství idealismu.

Ve svém jubilejním poselství pronesl prezident republiky mezi jiným též tato slova: »Ideím a ideálům je vyměřena značná působnost; jednotlivci i národové do veliké míry jsou tvůrci své budoucnosti a bylo již často a správně řečeno, že nakonec to vždy vyhrávají idealisté.«

Na loňském květnovém sjezdu soc. dem. mládeže pravil poslanec R. Bechyně: »Chci upozornit na dva typy lidí, jež se vyskytují ve všech třídách společnosti. První typ — to jsou lidé duchovní, idealističtí; druhý typ, to jsou materialisté, požitkáři. Kvas dějin vycházel vždy od tohoto prvního druhu lidí; oni byli jednou z motorických sil všech národů. Nová lidská společnost bude jenom jejich dílem.« A pak o něco dále: »Hlavní věcí je ideál, který dovedl člověka strhnouti a dáti celému životu uslechtilý směr a obsah made vše krásný a čestný.«

Jsou to zajímavá a obsažná slova. Tvoří jakýsi exodus z marxisticko-materialistického podkladu stran socialistických. Jsou voláním po nových hodnotách přesahujících lidský život, jsou voláním po pravdě. — Člověka dovede strhnouti k životní službě jen to, o čem věří, že jej přetrvává. Proč by úsilně po celý život sloužil něčemu, co zanikne zároveň s ním? To by nebyla radostná služba, to by bylo úděsné, nízké otroctví. Materialisté cítí ony těžké okovy nízkého otroctví. Hledají průhledy do jasnějších sfér. Hledají, čemu by mohli radostněji sloužiti.

Všude kde byl podkladem životního názoru materialismus, ozývá se nyní volání po ideálu. Aгрárníci hledají něco vyššího než holiou půdu. Vymýšlí se jakási abstrakce — náboženství půdy, svatý zákon půdy.

Jest však jen jediné náboženství, jediný svatý zákon: Kristův. On nám vztýčil nejvyšší ideály. Příkladnal službu těmto ideálům. Radostná je to služba, děje-li se prostě a bezvýhradně. Nevyhne se jí nikdo. Oklikami různých systémů vědních a filosofických vždy přijde lidstvo k poznání, že je nutno sloužiti ideálu.

Tato skutečnost nás naplňuje radostí a mardějí. Sloužíme ideálům krásným a svatým. Jsme mladí, chceme se zocelit ve službě ideálu. Věříme, že potom nám patří vítězství, že nám patří budoucnost. Věříme tak, poněvadž věříme, že ideál je výše než náš život. Je pravda, že »nakonec to vždy vyhrávají idealisté«.

President Masaryk mluvil jako filosof, poslanec Bechyně mluvil jako politik. Sešli se ve styčném bodě: službě ideálu.

A může člověk s jakéhokoli stanoviska uvažovati a hodnotiti lidský život, k tomu styčnému bodu vždy musí dospěti. Ideál je vlajka celého lidstva.

Pokus o únavnosti učebných předmětů.

Školské pokusy mohou míti veliký význam pro veřejné školství. V jistém smyslu je každý učitel aspoň na čas pokusníkem, hledá-li cesty, po nichž by mohl nejsnadněji docíliti při výchově a vyučování nejlepších výsledků. V poslední době převládá názor, aby se hromadným pozorováním žactva zjišťoval dosah některých změn, směřujících ke zdatu školní práce.

Tak došlo i k pokusu, který byl proveden v prosinci 1928 v šesti moravských okresích, jichž okresní výbory oznámily školám toto:

»Okresní školní výbor v Tišnově hodlá předložiti minist. školství a nár. osvěty návrh na změnu předpisů o úpravě rozvrhu hodin. Za tím účelem chce provésti řadu pokusů o únavnosti jednotlivých předmětů vyučovacích na základě metody přímé, užívané Sikorským, Ebbinghausem, Burgersteinem a j. badateli a žádá učitelstvo o součinnost.

Naznačený pokus buď proveden do vánočních prázdnin podle těchto pokynů:

Rozvrh hodin buď od týdne, kdy s pokusy bude započato, upraven tak, aby předmět, k němuž se bude zkouška vztahovati, byl zařazen vždy na druhou hodinu dopolední nebo odpolední v úterý, ve středu a v sobotu. V jiných hodinách a dnech nebudte pokusy konány. V jednom týdnu bude tedy možno provésti 6 zkoušek.

Vyučování buď v příslušné hodině připraveno tak, aby všichni žáci byli součinní, aby byli nuceni přemýšletí o věcech, usuzovati a vyjadřovati se, nikoliv jen pasivně naslouchati.

Po uplynulé vyučovací hodině (54 minut) bude přesně 15 minut následovati vlastní pokus, který záleží u žáků 1. škol. roku ve škrtání písmene —o— v daném textu, u žáků 2. až 8. škol. roku v přičítání určitých čísel. Čas, kterého užijete k rozdávání lístků a případnému vysvětlení, nečítejte do zmíněných 15 minut.

Pokus sám buď proveden ve formě závodů, aby se žáci přiměli vyřešiti co nejvíce příkladů. Žákům 1. škol. roku rozdejte lístky ze starých nepotřebných čítanek, vyřazených knih ze žákovské knihovny, dětských časopisů, novin a pod. a uložte jim, aby postupně škrtali všechna písmena —o—. Žáci 2.—8. škol. roku obdrží úzké proužky čistého papíru, nařezané tak, aby bylo znemožněno psaní součtů pod sebe a tím písemné sečítání a uloží se jim, aby připočítávali: žáci 2. školního roku číslo 6, žáci 3. škol. roku číslo 7, 4. škol. roku číslo 8, 5. škol. roku číslo 26, 6. škol. roku číslo 68, 7. škol. roku číslo 157, 8. škol. roku číslo 379 a výsledky aby vepsali vedle sebe na proužek papíru, položený na délku, na výšku. V každé třídě bude ve všech pokusných hodinách připočítáváno jen shora uvedené číslo, pokaždé však k jinému počátečnímu číslu. Tak na př. budou psáti žáci 2. škol. roku po náboženství 1—7—13 atd., po občanské nauce 3—9—15 a pod. Budou-li žáci, kteří počítají v 100, brzy hotovi, mohou příslušné číslo odečítavati sestupně do určitého měnitelného východiště.

Výsledek pokusu označte ve formě smíšeného čísla. Číslo celé bude značit počet žáků, kteří pokus konali, čísel zlomku součet příkladů všech žáků — u žáků 1. škol. roku součet zatržených písmen u všech žáků, jmenovatel počet všech žáků správných součtů všech žáků. Tak na př. značka 36, 246/179 by znamenala, že 36 vypracovalo celkem 246 příkladů, v nichž u 179 byly správné výsledky.

Tři hodiny počítalo tedy každé z 10.000 dětí, které měly pokus prováděti. Řadu hodin kontrolovali učitelé výsledky jejich vykonané práce a správcové škol vyplňovali příslušné výkazy pro okresní školní výbor. Únavnost žactva nebude však možno z výsledků správně posouditi, byť

bychom nepochybovali, že se vedení nezklamalo v důvěře ve výkon pracovní, učitelstvem vykonaný.

Za příčinu lze označiti:

1. K provádění pokusu měla být dána delší lhůta, aby se mohla na každé škole zjistit únava při všech předmětech.

2. Měla být měněna nejen čísla základní, nýbrž i čísla připočítávaná, aby se předešlo přípravě žactva. Tak si na př. žák vypočítal násobky 157 do tisíců, aby k nim prostě základní číslo mohl připočítávat. Jeho výpočet byl sice z pokusu vyloučen, kolik však podobných pomůcek při kontrole prací jeho 448 spolužáků ušlo pozornosti naší? Vždyť se mnozí žáci násobkům čísel připočítávaných u zpaměti naučili!

3. Práce žáků se stálým připočítáváním stejného čísla zmechanisovala. Jen tak možno vysvětliti, že počet vypočítaných příkladů vzrůstal bez ohledu na předmět, jímž únava měla vzniknouti. Mnohdy jsme se obdivovali hbitosti, s jakou žáci určité číslo po těžké hodině připočítávali.

Nepodceňujeme pokusů, jež mají podepřít návrhy na reformu školní práce. Bez pokusnictví se vývoj školství neobejde. Děje se tak i v jiných státech, ať již se jedná o přestavbu školskou vůbec (Viedeň, Rusko) nebo o řešení jednotlivosti (Itálie, Polsko).

Pokus dlektovaný okr. školldozorcem dr. Krieblem je pozoruhodný.

Mají-li však výsledky pokusu podepřít návrh na změnu předpisů o úpravě rozvrhu hodin, nutno jej po získaných zkušenostech opakovati tak dlouho, dokud se nedosáhne správného obrázku. Pořádáme proto za povinnost přispěti ke správnému řešení navrženého úkolu, o němž pracovalo na 300 učitelů. Z vykonané práce nechť nevzejde útvar odsouzený k smrti.

Franti. Pospíšil.

ORGANISAČNÍ HLÍDKA

Těšínský odbor konal členskou schůzi v neděli 17. února v klášteře v Orlové. Ač bylo počasí nepříznivé, byla účast pěkná. — Schůzi zahájil a řídil předseda okr. Dvořák. Po přečtení posledního zápisu zmínil se předseda o některých důležitých bodech protokolu. Návrh náš, aby do kvalifikační komise pro okres Fryštát byl jmenován také náš zástupce, došel zpožděně, ale snad se nám to podaří příští rok. Pak dal přítomným vyplnit připravený dotazník o mimoškolní činnosti členů odboru, jak navrhuje odbor uh. brodský. Upozornil také na důležitost této statistiky pro nás kat. učitelstvo, aby příslušným činitelům strany bylo ukázáno, jak a kde katolické učitelstvo pracuje. Vybírá přítomné kolegy a kolegyně k další pilné a obětavé práci, aby nedali se zastrašiti neúspěchy a zvláště letos ve svatováclavském roce pomáhali a uplatňovali se nejen ve straně vzdělávacími přednáškami svatováclavskými, ale cvičili v Orlové, pořádali se žáky besídky a agitovali pro velkou účast do Prahy. Dále byla na programu přednáška JUDr. Ant. Biollca, prof. v Or-

lové, o služební pragmatice. Škoda, že nepřišli všichni kolegové a kolegyně poslechnout praktickou a důležitou tuto přednášku. Pan prof. probíral zhruba všechny články zákona, zastavil se u zajímavých a spleťitých článků a objasnil je. Děkujeme p. prof. za cenné poučení a těšíme se, že zase mezi nás zavítá nás poučit a poradit. Ve volných návrzích, o kterých bude debatováno ještě na valné hromadě v první neděli v dubnu, navrhuje, aby odbor za přispění členů zakoupil důležité a cenné knihy, v nichž řeší se současné otázky a ty by se pak vzájemně půjčovaly a studovaly. Výbor také navrhuje častější kroužkové schůzky u některého kolegy, aby byl udržován a utužován přátelský styk — Také možno utvořiti hudební kroužek, kvartetto smyčcové, zpěvní. — Všechny tyto náměty budou proděbatovány na valné hromadě. Proto kolegové a kolegyně přijďte všichni. Na shledanou dne 7. dubna v Orlové.

Š.
Z krajského odboru katolického učitelstva na Opavsku. Krajský odbor katol. učitelstva na Opavsku konal dne 13. ledna v Opavě v sále českých Mariánských družin řádnou valnou hromadu, na

kterou zavítali také členové z připojené části Hlučínska a pp. říd. uč. K. H. Ježek a dr. Jos. Špaček jako hosté. Po zahájení a zprávách funkcionářů, které byly schváleny, následovaly volby. Předsedou zůstává pan prof. Alf. Cebusík, místopř. kol. Stěp. Rajdová, jedn. kol. Mil. Moslerová, pokladníkem zvolen kol. J. Slanař, členkou výboru zůstává kol. Franti. Dolanská a revisory účtů zvoleni kol. říd. uč. V. Lisek a kol. Holeš. — Členský příspěvek do odboru stanoven na rok 1929 10 Kč. — Z části Hlučínska, která připadla opavskému okresu, získává odbor 10 členů mimo několikátka členů a členek nových. — Schůze se konají pravidelně druhou nedělí v měsíci — vždy se vzdělávací neb odbornou přednáškou. V uplynulém období přednášeli: Dr. Marián Haas, dr. Josef Špaček, dp. P. Fr. Žák T. J., prof. A. Cebusík, kol. říd. uč. K. H. Ježek, kol. odb. uč. Fr. Hamzelka, kol. Mil. Moslerová a j. — Po valné hromadě pořádal kraj. odbor přednášku p. dra Jos. Špačka: »Z mé cesty po Americe« se světelnými obrazy, přístupnou i veřejnosti. Poutavá přednáška i zajímavé snímky byly četným posluchačstvem se zájmem sledovány. Srdečný dík za obětavost a ochotu, kterou nám p. dr. Jos. Špaček svou návštěvou projevil. — Dne 10. února t. r. konala se členská schůze, která pro přímo sibiřskou zimu (39 stupňů Cel.) byla slaběji navštívena. Kol. R. Sakrdovi, který přes to přišel ze vzdáleného Rohova, náleží zvláště uznání za bezpříkladnou obětavost. — Přítomným členům referovala kol. Mil. Moslerová o výborové schůzi ŘSKU. — Přednáška dp. P. Fr. Žáka byla z technických důvodů odložena. Jednatelka.

Valná hromada Zemského spolku katol. učitelstva v Čechách konala se za účasti hostů z výboru říš. spolku dne 2. února v Praze. Členstvo se účastnilo mše sv. sloužené za zemřelé členy spolku. Řízením božím byl mezi nimi a právě v ten den měl v Praze pohřeb zasloužilý člen výboru p. ředitel Ant. Trnka. Předseda spolku prof. Novák vzpomínal hned při zahájení valné hromady tohoto vzácného muže. Pan ředitel Trnka byl

učitel podle srdce Páně, neohrožený vyznavač a neúnavný pracovník. Srdce měl zlaté, a všem, kdož se s ním stýkali, se po jeho milé tváři zasteskne. Ve spolku pracoval již jako ředitel jičínského gymnasia a když se přestěhoval do Prahy, byl činným dvojnásob. Pracoval do poslední chvíle. Za jeho lásku ke spolku, za dlouholetou práci v něm, budeme na p. ředitele všichni vzpomínat. Fond, založený k podpoře členů spolku, ponese jméno zvěčnělého. Předseda končil pietní vzpomínku výzvou, aby všichni účastníci valné schůze komparativně se účastnili pohřbu, což se také stalo. — Pak krátce vylíčil předseda spolku situaci ve školství a podal referát o chystaných předlokách, zejména o školské reformě, směřující k sloučení měšťanky a střední školy. Po debatě byly stanoveny směrnice, jimiž se budou řídit zástupci spolku (posl. Vičánek a prof. Novák) v ministerské anketě. Slečna jednateřka, odb. učitelka Růžena Budišlovská, podala jednací zprávu, z níž vysvitá, že po celý rok se pilně pracovalo. Vzpomíná sjezd budějovického, o jehož zdar se přičinil čilý budějovický odbor, referuje o akci směřující k umístění abiturientů a abiturientek našich ústavů, která byla rovněž velice úspěšná a o schůzích výboru, které se konají pravidelně každých 14 dní. Nastínila též program pro nový správní rok. — Jsou to oslavy svatováclavské, jimž členstvo musí věnovat plnou pozornost. Katolické učitelstvo bude konat u příležitosti orelského sletu valnou hromadu říšského Svazu a slavnostní sjezd. Pokladník spolku R. Voják referoval o stavu pokladny. Jeho zpráva po doslovu revisorů byla schválena a kol. Vojáčkovi vysloven dík za přesné vedení spolkové pokladny. Zpráva redaktora Hrbáčka byla vzata se souhlasem na vědomí. Určitá menší přání byla tlumočena na valné schůzi říš. výboru. Při volbách byli starí funkcionáři ponecháni ve svých funkcích. Předsedou zůstává prof. A. Novák. Ve volných návrzích dáno bylo výboru zmocnění, aby vzhledem k příjatému pojištění upravil nové členské příspěvky. Učinil tak v první výbo-

nové schůzi a stanovil pro industriální učitelky příspěvek 20 Kč, pro učitele prozatímní 30 Kč, pro definitivní 40 Kč. Všichni, kdož zaplatí zvýšené příspěvky, budou pojištěni u Nár. pojišťovny a dostanou příslušné listiny. Proto zasíláme všem členům podmínky pojišťovny se složným listkem. (Členové odborů pošlou ústředí jen 8.65 Kč). Výbor Zemského spolku vyzývá členstvo, aby zaslalo vyplněné národně.

„Plakáváte někdy. Snášíte posměšky, nadávky, křivdy, mlčení kamarádek, jež milujete, a odcizení domýšlivých nevědomců. Jsem jednou z vás . . . Tuším, hádám, miluji, toužím a přejímám naučení dní. Byla jsem tam, kde není Bůh; to je hnusné.“

(Bazin, Davidka Birotová.)

HLÍDKA UČITEL. DOROSTU

Mladí přátelé, blíží se doba, kdy opustíte práh ústavu, jenž je vám přípravou pro vaše příští povolání a vstoupíte mezi nás, kteří již déle pracujeme ve škole zbudované národem k výchově a vzdělání jeho příští generace. Budete náhle svobodní, prosti povinností, jež na vás dosud byly kladeny a vědomí to bude vás blažiti. Budete šťastni. Však za krátko na to budou vás volati nové povinnosti, větší dosavadních, neb budete nejen nastupovati novou práci, ale i přejímáti zodpovědnost za její náležitě provedení: stanete se vychovateli a vychovatelkami naděje našeho národa československého, jehož blahu a šťastnou budoucnost musíte mítí stále na mysli. Povinnost ta bude se vám zdáti v první chvíli ovšem těžkou, snad příliš těžkou, snad přímo břemenem, takže budete se rozhlížeti bezradně po ruce pomocné, jež by vám pomohla z nesnáze. Této okolnosti využítukují mnozí, kteří již nyní dychtí, aby vás dostali do svých rukou, aby vás ovládali. Budou vám slibovati vše možné: radu, pomoc, ochranu. Po vás budou za vše toto žádati jen jedno: duši. Oddáte se jim, dáte se svěsti slovy pěknými? Dáte jim svou duši? Nikoli. Ta patří Bohu a bude proto Jeho tisk, jako byla Jeho až dosud. Uvažujte již nyní

o věci, abyste zavčas odmítli vše možné organizace, které pod záštitou pokroku, kultury a jiných lesklých ale falešných hesel budou vás brzy lákati do svých řad. — Jste katolickými studenty a studentkami, budete zajisté i katolickými učiteli a učitelkami! jh

ROZHLEDY

Výstava národního školství v Brně 1928. Pan ministr školství a národní osvěty vzal výnosem ze dne 22. prosince 1928, č. 166337-28-I., s potěšením na vědomost zprávy, jež mu byly podány o národním školství na jubilejní výstavě soudobé kultury v Brně jednakk předsednictvem výboru výstavního, jednakk referenty min. školství a národní osvěty. Uznal plně zásluhu všech činitelů, kteří obrazem národního školství dovedli přesvědčiti návštěvníky tuzemské i cizí — odborníky i laiky, že školství československé vyrůstá z kořenů ve vlastní půdě, jest na ideové výši a je markantní složkou národní kultury. Zmíněným výnosem vyslovil všem vystavovatelům a pořadatelům, zejména předsednictvu a výboru pro národní školství, své uznání a díky. Předsednictvo výboru pro výstavu národního školství uznává za svou milou povinnost tlumočiti toto uznání a díky všem, kdož jakýmkoliv způsobem přispěli ke zdaru naší expozice na jubilejní výstavě soudobé kultury v Brně.

Činné odbory Matice cyrilometodějské: Kroměříž, Třebíč, Proskovice, Vítkovice, Blížkovice, Oslavany, Blansko, H. Bobrová, Ořechov u Brna, Mor. Budějovice, Věmyslice, Drahotuše, Vel. Dešov, Olomouc, Stará Bělá, Kostelec n. H., Slavkov u Brna, Ústí u Hranic, Paskov u Frýdku, Pržno u Vsetína, Hošťálková, Holešov, Krumvíř, Vracov, Skalice u Frýdku, Vizovice, Plumlov, Jemnice, Kozlovice u Frenštátu, Břeclav, Větrkovice u Vítkova (Slez.), Strážnice, Strážek, Frýštát u Těšína, Stará Ves, Horňka n. M., Vel. Karlovice. — Mnoho a přece málo. Kolik by se dalo vykonati, kdyby v každém mor. okrese bylo jen několik odborů. Již by práce šla lépe vpřed. Jest jí mnoho, ale dělníků málo.

K informaci uvádíme, že školský spolek Matice C. M. má své sídlo v Olomouci (Wurmova 13), stará se o zbudování a udržování kat. škol, o katol. výchovu mládeže. Vydává časopis »Vychovatelské listy« (red. dr. J. Kratochvíl — patřily dříve mor. spolku katol. učitelstva), »Rodina a škola« (red. Mgr. dr. A. Štanc) a »Pán přichází«. Zasluznou činností jest vydávání dobrých lidových kalendářů, které tvoří hlavní zdroj spolkových příjmů. Předsedou je univ. prof., prelát dr. Jan Hejčl, místopředsedou kol. říd. učitel Frant. Šnajdr. Učitelskou organizaci zastupuje ve výboru kol. red. Jndř. Hrbáček. — Přistupte za členy.

Člen naší organizace z pruského pomezí píše: »Menšinový okresní osvětový sbor« v Krmově uspořádal přednášku se světelnými obrazy na téma »Pěšky dva tisíce kilometrů po Severní Americe a Mexiku. Po lovištích a bojích indiánských kmenů«. Přednášel cestovatel prof. dr. Špaček o svých zkušenostech z cest po Sev. Americe a po Mexiku. Přednáška byla putavá v každém ohledu, ačkoli populárně podána, měla vědecký základ a prozrazovala znalce podzemních pramenů. Zvláště zajímavá zpráva o Fordových automobilech, jež dělnictvu v Americe jsou náramnou pomocí a u nás zavedeny způsobily by rozmach průmyslu i obchodu a zlepšily by podstatně blahobyt dělnické třídy, neboť za 7500 Kč, slovy sedm tisíc pět set korun čsl., se dostane v Americe zcela nový automobil Fordův, jenž jak p. cestovatel dokázal, přes šest let bez veškeré správkv bezvadně funguje. Zprávy v denních našich listech o nedokonalosti těchto aut označil přednášející jako tendenční a zcela nesprávné. Dělníci v Americe dostanou auta na mírné splátky. Netřeba jim bydlet v drahých bytech v centru velkých měst. — Bydlíce mimo města v laciných bytech, dojíždějí denně na vzdálenosti 40—80 km do práce. Anglické soboty a neděle užívají v příhodných dobách k znamenitému osvěžení svých rodin tak, že si zajedou až k moři, kdež pěstují vodní sporty, což i v zdravotním ohledu jest jim na prospěch. To všechno chybí našim dělníkům. Platí drahé

byty v městech a proto jejich blahobyt je namnoze pochybný, což ovšem souvisí s jejich zdravím a nespokojeným životem. — Příčinou všech těchto béd je drahota automobilů u nás, způsobená tím, že cla na auta jsou ohromná, chránící několik málo lidí-podnikatelů výroby aut, která je u nás nedokonalá, proto tak drahá, že brzdí rozmach průmyslu a dělnictvo udržuje nevědomky ve stavu, v jakém je. Pan dr. procestoval též olejně oblasti v Alsasku, v Polsku a v Rumunsku až po Černé moře. Min. veř. prací byl vyslán do olejně oblasti ve Gbelích na Slovensku, kdež konstatoval, že prameny neodborným vedením vrtných prací jsou dle jeho názoru blízky úplnému zániku, ač mohly ještě 30 let dávat množství cenné nafty. Prof. dr. J. Špaček byl na vědecké cesty vyslán jako referent min. veř. prací, stát. ústavu hydrologického za přispění čes. university v Praze. O svých cestách chystá delší memoiry do tisku. Dosud vyšly tyto jeho spisy: »Petrolejí jako geologie a těžba«, »Hydrologie Čech«, »Srážkové poměry v okolí Prahy«, »Mapa podzemních vod RČS«, »Hydrometrie Čech«, »Naftody v okolí Prahy« a různé články v časopisech min. veř. prací. — Ždánický.

Pozn. redakce. Uvedené publikace budou zajímat zvláště naše kolegy-geology. Upozorňujeme na ně, dodávající, že cestovatel má dvojí doktorát: filosofie a přírodních věd. Tento odborník měl býti povolán do oblasti Žilina-Čadca-Turzovka, kde jistá francouzská společnost na doporučení neodborníků zavrtala zcela zbytečně 15 milionů franků.

Anketa — program. 1. Má nižší a střední stupeň obecné školy podržeti turnus 5letý s 3letým stupněm vyšším či má se zavést turnus 4letý? 2. Má měšť. škola navazovati na 5. rok obecné a býti 3letou či 4letou a na 4. ročník? 3. Má měšť. škola zůstatí povinnou či výběrovou? 4. Má měšť. škola státi se náhradou za nižší střední školy či podržeti dosavadní cíl? 5. Jak upravití osnovu a přechod — vytvořit na střední škole ročník zvláštní? 6. Má se zachovati dosavadní dvojí typ gymnasia a

reálky či zřídit jednotná škola střední? 7. Lze nahradit latinu jazyky živými či postačila by k dalšímu studiu latina z vyš. oddělení? 8. Jaké reformy zavést na školách odborných? 9. Má se podržet zkouška dospělosti?

Učitelský pokrokový tisk bouří se namnoze proti zvýšení nájemného. Nevím, souhlasí-li s těmito názory jeho odběratelé, kolegové, kteří si od úst utrhli, aby si mohli ušetřit na větší či menší stavení a nyní celý výnos jich kapitálu se rovná nule či ještě méně než nule, zatím co jich nájemníci, často lépe situovaní než oni, bydlí skoro zdarma a své peníze mají na 5 proc. úrok v peněžních ústavách. Křik proti ochraně nájemníků je ještě drastičtější příkladem demagogie. Učitel chce provdat dceru, ale byt ve vlastním domě zaopatřit ji nemůže. Sedí v něm občan, který nota bene mohl by si koupit dobře domy hned dva, proč by to však dělal, když socialistický, komunistický a učitelský tisk křičí, že takový chudák nájemník nesmí býti z bytu vypovězen.

Šťastná budoucnost, jak ji líčil učitel synovi, který rovněž chtěl jíti v jeho šlépějích: »Uděláš inspektora. Můžeš psát o výchově, mnozí si tím pěkně peníze vydělali. Doba teď není špatná, nikdy nebyla lepší. Psát dnes můžeš, o čem chceš. Půjčím ti staré časopisy, něco v nich už najdeš. Můžeš třeba doporučovat zase veřejné zkoušky zactva. Psát, že v nynější škole není kázně. Jak se má vysvětlovat přísloví. A podobně. Staneš se reformátorem. Jsou v módě ruční práce, napiš o tom příručku. Naučím tě dělat svícný z krocení nohy a košíčky z třesnových pecek. Nejlepší by ovšem bylo, kdyby ses pustil do učebnic. Máme jich na půdě dost, i po strýčkovi nějaké zůstaly, ještě s Franc Josefem. Počkej, uděláme z nich nové, poradím ti.« (Učitelské noviny.)

Kéž jsem. Bože, v nemocenské pojišťovně! Z právě vyšlé brožury (Hofer), kritizující poměry v humanitních těchto institucích, dovídáme se mnoho zajímavostí. Uvádíme některé: Bezdětný ředitel I.

třídy po 30leté službě pobírá ročně 51.300 Kč. Kolektivní smlouva však kromě toho praví: Veškeré poplatky ze služného, daň z příjmu ze služ. poměru k pokladně, veškeré pojistné premie, nemocenské případně dobrovolné příspěvky úrazové pojišťovně platí pokladna ze svého. Platí tedy osr. nem. pojišťovna ročně za ředitele: 20 proc. pens. pojištění 10.000 Kč, pojištění nemocenské 640 Kč, důchodkovou daň 2150 Kč. Nemocný ředitel dostane se ovšem do lázní snadno a rychle, samozřejmě na útraty nem. pojišťovny. Ke stálému měsíčnímu platu dostane totiž 50proc. příravek a mimo to 25 Kč denní podpory. Práce přes čas platí se 30 Kč za hodinu. Vzdělání není předepsáno. Sluha po 5 letech má 20.000 Kč ročně. Uvedeny jsou platy zaměstnanců jedné okr. pojišťovny — nepatrné mor. město; až na nepatrné výjimky mají tyto jen obecnou a měst. školu a byli dříve dělníky. Platy činí: 34.090 Kč, 32.620 Kč, 23.044 Kč, 34.080 Kč, 21.616 Kč (vysokoškolač), 21.616 Kč, 14.000 Kč, 14.000 Kč, 14.000 Kč (slečna s obch. šk.), 8400 Kč (slečna), celkem 207.466 Kč. Průmysl v onom okrese je celkem nepatrný, mzda dělnictva, jež tlakový správní aparát nem. pojišťovny musí ze svých mozolů vydřezovat, ovšem dle toho. Jak jinde se sděluje, jsou prý však i ředitelé nem. pojišťoven, kteří mají po 120.000 Kč ročně. Při tom, mimochodem řecemo, kyne pánům z nem. pokladen obyčejně i politická kariéra, které příležitostně dosti hojně používají, jak viděti v době každých voleb a která jim též jak známo, něco »nese«. Naše strana podrobovala hospodářství v nemocenských pojišťovnách ostré kritice. Jen však, aby tak bylo i nadále, i když někteří »maší« budou mít na ně vliv. Platy shora uvedené nejsou vykomané práci naprosto úměrné a nelze je s platy jiných zaměstnanců (o nás učitelích nedá se zde na př. vůbec mluvit) nějak srovnati. V zájmu veřejnosti jest zde proto nutná náprava.

Škola musí naskupovati u místních živnostníků, proto dostává vše drahé a ne nejlepší kvality. Na poštovních a nádražních úřa-

dech toho nikdo nedodrží.« — Tak ňtu v Čas. ČOU a maně přitom vzpomínám, jak občané jistého našeho městyse si stěžovali, že jeden jich učitel bydlí v jiném místě (u rodičů, aby se snáze užíval) a takto z obce »vyváží peníze«.

Nové cesty našeho katolicismu. Píše o nich Věstník ÚSU v 15. č. Konstatuje, že dnešní hlavy našeho katolicismu revidují svou práci. Chtějí zanechat politické cesty a jíti více k duši českého člověka. Soudí pak nakonec: »S novou katolickou orientací zmizí i staré, neúčinné metody protiklerikálního boje. Pokrokovému člověku vtírá se tu neodbytně otázka, již nutně řešiti musí: Jest katolicismus kulturním nebezpečím i tehdy, opustí-li svou výbojnou, útočnou politickou taktiku? Nám se vtírá tato otázka: »Nejsou kulturní ostudou i staré, neúčinné metody protiklerikálního boje? Nebude kulturní škodou a zbytečným plýtváním energie hledati metody nové, jejichž účinnost nelze předem zabezpečit?«

Obecní knihovny. Jsou důležitým podnikem hlavně na venkově. Dnes se dostala literatura i do těch nejzapadlejších osad, kde před 10 lety četli sotva nějaký ten kalendář. Ale je s nimi svízele. — Když je v dobrých rukou, dostanou občané opravdu pěknou, hodnotnou a přístupnou četbu. Chce-li však knihovník za každou cenu učinit knihovnu zdrojem pokrokovosti, je konec. Jsou případy, že málo kdo si jde vypůjčit knihu do obecní knihovny. Ne proto, že by lidé nechtěli číst, ale prostě se jim nelíbí to zboží, které tam je. Brzy považují knihovnu ne za dobrodíní, ale za nutné zlo. Knihovník! Obyčejně to odnese učitel. Dělá to konečně rád (ne snad proto, že to má býti placená funkce), ale nedovede-li správně odhadnouti místní poměry, začíná-li u něho literatura »Temnem«, Macharem, Švejkem, natropí hodně nepříjemností. Je-li knihovníkem občan, který nemá o literaturě zdání, je to zrovna takové. Tu nepomohou ani krátké kursy, kde si opíše nějaké seznamy oficiálně doporučených děl. Je třeba, aby

inteligentní našinci stali se členy knihovnických rad (obnovují se vždy po 2 letech) a vybírali hodnotné, dobré knihy. I ve škole obecné musíme dnes míti větší zájem k literatuře. Každoročně probrati na vyšším stupni několik čelnějších spisovatelů, říci něco o jejich dílech, přečísti ukázky, označit, co by mohli čísti později z knihovny obecní, neb co by v ní mělo býti. Nechť si žáci píší poznámky z literatury, nechť si zaznamenávají vhodná díla. Až vyjdou ze školy, rádi po nich sáhnou, budou k nim míti vřelejší vztah, poněvadž už o nich slyšeli. Řekneme též, jaký poměr zaujímal spisovatel ke katolicismu. Poučíme též o vzniku uměleckého díla slovesného, aby děti chápaly, že mnoho je v nich fiktivního, že nelze všeho považovati za skutečnost. To platí zvláště o historických románech. Kdo pracuje v besídkách s mládeží mimo školu, má tu vděčné pole působnosti. Neuplatníme-li se tímto způsobem náležitě, mohou knihovny natropit více škody než užiti.

Strádání školní mládeže. Strádání, strádanky a strádatelské kroužky mají nesporně značný výchovný i praktický význam. Nesmí se však strádání zvrhnout v závodění, kdo více nastrádá. Děti mají býti vedeny k tomu, aby strádaly peníze, které dostanou snad na přilepšenou, od příbuzných, za různé služby nebo práce, kterými někde vypomohou, peníze, které strží na př. za sbírání houby, maliny, jahody, léčivé byliny a pod. Zde vyniká mravní moment, že strádá si to, co si sám vydobyl, co získal prací vlastní nebo odepřením nějakého mlсу, hračky neb nepotřebné věci. Míjí se však účelem a přímo zlobně působí, žádají-li děti na rodičích, aby jim dali peníze, že si je uloží. To mohou klidně učinit rodiče sami. Zámožné děti si přinesou hodně peněz, mají značné obnosy, ač jich nezískaly prací nebo odepřením si nějaké pochoutky. Chudé děti jsou tím deprimovány, uvědomují si patlivěji svou chudobu a bezmocnost, jejich odvahy poklesá. Někteří ve snaze, vyrovnati se zámožnějším, vymámí peníze pod různými zá-

minkami, na př. na sešity, kreslenky a podl, nebo dokonce odcizí rodičům peníze. Místo mravní posily a upevnění charakteru přichází mravní zhouba, škoda, kterou bude nutno dlouho a dlouho napravovat, bude-li to vůbec možno. Závist, nevraživost, pýcha a nadutost, to jsou často plody nesprávného vedení střádalství. Učitelé, kteří si všimají celé povahy žáků, jejich života nejen ve škole, ale i mimo školu, kteří pozorují a znají rodinné poměry, upozorují záhy četné stíny. Tož nesmíme upadat zcela bezmyšlenkovitě v nadšení, když čteme, že ta či ona škola nastrádala tolik a tolik tisíc Kč. Musíme stále a stále žákům vysvětlovat podstatu a účel střádání, aby se jim opravdu podporovalo pěstění mravního charakteru. (Až budou velcí, nikdo jim nedá peníze, aby si je uložili, budou muset si je dobývat často tvrdou prací.)

Překládání z moci úřední. Popřevratová vymoženosť obsazování učitelských míst podle čl. IV. byla opět porušena, 12. sešit Věstníku ministerstva školství přinesl ve zprávách ze zemských školních rad překládání ad personam na místa systemisovaná. Nynější praxe podle par. 55. služeb. pragmatiky ukázala, že »služební příčiny« je tak široký pojem, že v něm je obsaženo vše, čeho je k odůvodnění přeloženého třeba. Nepohodlní překládají se na místa horší a my tomu říkáme persekuce učitelská, proti které brojíme, naproti tomu dobře zapsaní jsou překládáni na místa lepší. Zvláště křiklavý je tento zjev v krajinách, kde je některá politická strana v menšině a jí k posile se přeloží celý organizační pracovník — učitel. Upozorňují učitelské organizace na tento zjev, aby se proti němu postavily a způsobily jak ve svých řadách, tak u povolaných činitelů, aby tohoto překládání nebylo vůbec užíváno. — (Čas. ČOU.)

Význam tisku. Náš lid není si vědom toho, do jaké míry jest třeba jeho vlastní spolupráce pro uplatnění tisku, jinak by se v hostincích a kavárnách nepídil po nepřátelských časopisech a nepovažoval by za samozřejmé, že vlastní katolický tisk není tam vi-

dět. Veliké neporozumění a to, že katolíci nedělají rozdíl mezi tiskem vlastním a nepřátelským, zdržuje rozvoj katolického tisku.

Z požadavků ustavující schůze zatímních a suplujících profesorů při Ústředním spolku čsl. profesorů v Praze: »Zatímní a suplující profesori (event. definitivní, jimž nebyla dosud započtena supl. a vojenská služba žádají — a) aby jim byla plně započtena doba, ztrávená ve školské službě před dosažením úplné aprobační; b) aby suplujícím profesorům, kteří učí již dva roky, byla dána jednorozční placená dovolená a supl. profesorům nastupujícím, aby byl snížen služební závazek a aby nebyli nuceni učit cizím předmětům; c) aby suplujícím profesorům, kteří by ani potom neudělali zkoušek a u nichž by nebyla naděje, že je dokončí, bylo umožněno přestoupení na občanské školy a při tom aby jim byla započtena veškerá doba, ztrávená ve školní službě, ať již na ústavech státních, ať na ústavech s právem veřejnosti.«

Chybí nám dostatek nadprůměrně pracujících učitelů a dokonalejších vzdělávacích prostředků. — Státní škola se nehodí k závodění na vlastní účet a risiko. Soukromé školy mohly by kráčet v čele školského pokroku. U nás se platí na výchovu jednoho dítěte 40.81 Kč ročně, ale dokonalá výchova stojí aspoň 40.000 Kč ročně. U nás dosahuje nejvyšší hodnoty učitel nejstarší (čl. IV. zák. č. 306) a nikoli ten, kdo má v práci nejlepší výsledek. — Nebude pokrok ve školství, dokud nebudeme mít aspoň několik učitelů, kteří ze svého povolání stali se miliónáři a z vlastních prostředků opatřují si vše, čeho třeba k vědecké práci. Nebudeme mít velkého umění pedagogického, dokud nemáme otců odhodlaných věnovat velkým vychovatelům mimořádné odměny za jejich mimořádné výkony. Pokrok dosažený závoděním dokonalých učitelů na soukromých školách přinese prospěch i žactvu na školách státních. — Pokud jde o metodu, je chyba, že se ve škole málo vychází od dítěte. Nejnapadnější je to na příkladech našich početnic. Kdyby se pracovalo s oporou o skutečné okolí dětí, o

práci jejich rodičů, zvýšila by se tím výdělečná schopnost dorostu a peníze, věnované na školu, vrátily by se zas k občanstvu. — (Tomáš Bafa při anketě 2. února v Brně).

SVATOVÁCLAVSKÉ DNI ORELSKÉ

Vystoupení orelské jízdy a starších bratrů. Orelská jízda vystoupí při Svatováclavských dnech Orelstva dvěma zvláštními čísly. První vystoupení bude v pátek dne 5. července odpoledne a bude konečným vystoupením toho dne. Členstvo orelské jízdy bude cvičiti ve slavnostních krojích. Cvičiti se bude rej jízdy. Druhé vystoupení jízdy bude zakončením slavnostních dnů v neděli dne 7. července odpoledne. Cvičiti se bude čtverylka. Členstvo v krojích národních. Zvláštní vystoupení starších bratrů (přes 30 let) má býti letošního roku při Svatováclavských dnech Orelstva, právě tak jako vystoupení orelské jízdy, prvním vystoupením toho druhu, jež má dodatí zevního lesku ostatním tělocvičným slavnostem. Členstvo ovičí ve slavnostních krojích bez kabátů v sobotu dne 6. července odpoledne.

Slevy na drahách. Ministerstvo železnic povolilo členstvu Čsl. Orla pro Svatováclavské dny Orelstva následující slevy na drahách: (Výnos 294-29-III.-3). 1. Členstvu při jízdě zvláštními vlaky 60 procent, pravidelnými vlaky, vypravenými ředitelstvím drah 50 proc. Sleva 60 proc. platí i pro jízdu do té stanice, ze které bude zvláštní vlak vypraven. Sleva tato neplatí na tratích mezi Prahou a stanicemi: Říčany, Zbraslav, Radotín, Dušníky, Roztoky, Ouvaly, Mštěnice—Ostrov, Satalice a Hostivice. Rychlíku možno použiti jen na vzdálenost přes 200 km. Při jízdě pravidelným vlakem jest možno jízdu přerušiti jednou do Prahy a podruhé na cestě z Prahy. Přerušeni ovšem nutno hlásiti na stanicích. — 2. Žadivo má ve dnech 26. června do 2. července 75 proc. slevu. Sleva je tatáž, jaká platí pro školní výlety. Poskytuje se již při účasti nejméně 6 osob, t. j. 5 žáků a 1 průvodce. Jinak průvodce vždy na 10 žáků nebo začatý zlomek nové

desítky. Při lichém počtu žáků zaplatí se na zbývajících účastníka jízdenka za poloviční jízdné. Jízdenka se při východu z nádraží neodevzdá. K dosažení slevy jest třeba mimo jiné legitimace sletové, kterou vydá ÚRO a legitimace členské resp. žákovské Čsl. Orla s platebními známkami 1929.

Pohlednice. První serie pohlednic vyšla. Vytiskla je pražská Unie hlubotiskem velmi pěkně. Obsahuje snímek starosty Čsl. Orla — Myslbekovu sochu sv. Václava a 4 snímky ze stadionu před architektonickou úpravou pro SDO.

Vojsko předvede při SDO ukázkou vojenského cvičení.

Sjezd katolíků. V rámci SDO bude uspořádán sjezd českoslov. katolíků.

Rádiorozhlas. Zprávy o SDO počnou býti vysílány soudobým rozhlasem Praha—Brno—Bratislava dnem 22. února — vždy v pátek o 22.15 hod. Redakcí zpráv pověřen zemský vzdělavatel br. Dr. J. Budař, univ. profesor.

Na finanční základ SDO do 31. ledna splatily Jednoty celkem 608.346 Kč. Obětavost některých je obdivuhodná.

Propagační brožura vyjde v následujících řečech: česky, hravsky, polsky, slovinsky, francouzsky a německy. Obsahuje dějepisnou a zeměpisnou stať o ČSR., článek o Sv. Václavu, o Čsl. Orlu a Mezinárodní unii katol. gymnastů. Vyzdobena bude více než 30 snímky památných míst naší vlasti. — Kdo by se o ní zajímal pro své přátele v zahraničí, obdrží ji za režijní cenu. Bude v ní také program SDO a ceny stravování a ubytování.

Plakát pro mezinárodní závody. Mimo plakátu, který se již dotiskuje, vydán bude druhý devítibarevný Kovačkův plakát pro Mezinárodní závody Unie, konané u příležitosti SDO v Praze od 4. do 6. července.

Pro biograf připravuje propagační odbor diapozitivů velmi vkusně s programem SDO a výzvou k účasti na těchto slavnostech. Biografy již nyní mohou se o ně hlásiti.

Samostatné tělocvičné vystoupení Slovenska při SDO bude míti název »Už Slovensko vstává...«.

při němž budou cvičiti členky a členi v útvaru šestiúhelníka; se symbolickou mužskou skupinou ve středu.

Orelské hnutí eucharistické — které se zásluhou P. Nesrovnala T. J. rozšířilo na Moravě a ve Slezsku, zaskotňuje i ve Vídni, kde v Jednotě v X. okrese přistoupilo 21 členů a členek do Svatováclavské legie Eucharistické. Obdobné činy budou jistě nejlepší duchovní přípravou k SDO.

ZPRÁVY.

Kdy nás najdou. Učitel, který jindy lidovcům nadává, do kostela nejde ovšem nikdy (na instalační hostině faráře zato byl), přišel před soud — zbil školní dítě. Nyní ovšem žádá naše lidi, aby to smírně urovnali.

Páni zemští poslanci (nesprávný a neoprávněný, ale přes to užívaný titul), nemají ze svých funkcí mnoho radosti. I členové zem. výboru stěžují si, že všechna činnost a moc fakticky soustředěna je v rukou úřednictva a že nemají vůbec co dělat. Členové zem. zast. jsou na tom ovšem ještě hůře. »To prý bychom my, učitelé, nedovedli«, říkalo se nám před volbami — neb nezumíme jen škole.

Nadbytek profesorů na Slovensku. Ve Velké Slatině na Slovensku byl jmenován odb. učitelem na měšť. škole profesor, který složil na universitě všechny zkoušky státní. Poněvadž není na středních školách volného místa, ucházejí se profesori o místa učitelská na měšťanských školách. (Našinec.)

Agrární učitelé dostávají v »Učitelských novinách« co proto. — Agrární učitel musí prý umět nevzpomínat na Pallačského moudrost, že náš národ vítězil vždy jen zbraněmi duchovními; jinak by musel vidět, že podporou režimu hmotářských agrárníků celý národ svádí se k zahazování těchto zbraní duchovním a žene se do stáda bezhlavých ovcí za tučným soustem. Prý zapomíná, že je učitelem, případně Solkolem, legionářem — Českým bratrem: nade všemi vítězí agrárník! — Tak vidla: kolegům republikánům nepomáhá ani odznak solkoelský, ani Volné My-

šlenky, ani snad legitimace spolku pro spalování mrtvých. Od spolubojovníků za ideu polkoelku, socialistů, jsou bití jen což.

Večerní list ve své anketě »Pít či nepít« uvedl i dopis učitele, který při tom, nota bene, vůbec neexistuje. Do podobných anket snad se hodí dopisy cestářů neb přednostů »stanice«, kterou projíždějí denně tři vlaky, ale k stavu učitelskému by měl pan Stříbrný mítí přece trochu ohledu.

O jednom členu českého zem. zastupitelstva (republikánu) se píše, že pro jeho rakouskou minulost zdráhali se s ním kolegové po převratu konati službu. I v tomto směru jest třeba práce v prvé řadě učitele: uvědomovat lid, by věděl, jak má volit, by v čele státu, zemí, okresů, obcí, stáli upřímní Čechové. To by mělo býti jedinou z prvních mimoškolních povinností.

Z Místecka došel projev nespokojenosti s poměry. Kde je vina, že není možno docílití nápravy? Málo rázmosti u uvědomělých katolíků, či odpor jest tak tvrdosťiný? Vše se poddává, jen nepovolit. Je-li jen poněkud možno, založte u vás odbor katolického učitelsstva! V tolika okresích již existují a místy velmi pěkně pracují, půjde to tedy i u vás. Stačí pro začátek i několik málo členů. Těšme se, že v brzké době dojde k jeho uskutečnění, vždyť právě tlak budí protitlak.

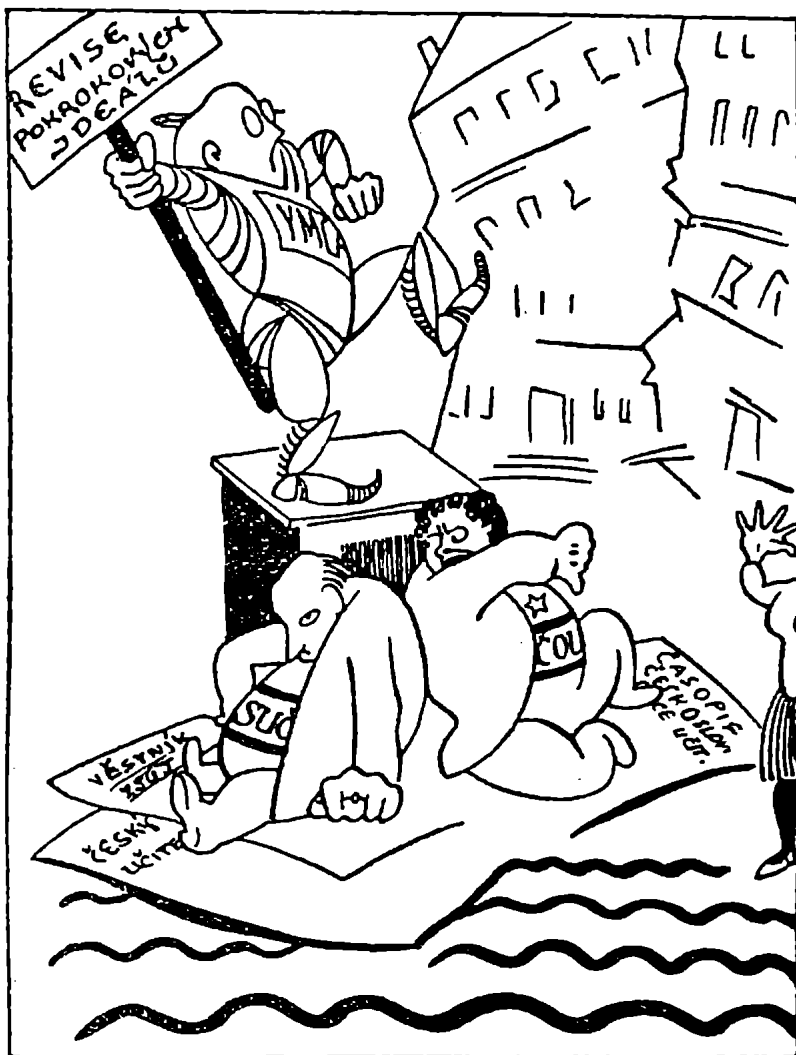
Na Slánsku nejsou spolkojení s okr. školním inspektorem p. Štětinou. Proč? Neznáme poměry, ale onen pán asi nechce tancit, jak polkoelková organizace píská (což musí dělat velká část okr. šk. inspektorů, chtějí s učitelským »vycházet«.) Mnoho nám o tom povídá dopis v Čes. učiteli, z něhož podáváme aspoň výňatek: »Na den 11. listopadu 1928 svolána byla členská schůze Budče, do níž získali jsme jako referenti kol. insp. J. Chýnu a těšili jsme se, že ten den bude svátkem (?) učitelsstva. Již tři neděle napřed byla zpráva o zdejší účasti kol. Chýny v Čes. Uč., veškeré učitel. sbory byly zvlášť pozvány a pan insp. Štětina tlaké. Ale p. insp. Štětina svolal si na týž den a hodinu schůzi učitelů a úředníků politic-

lé strany agrární.« — Tož tak je to, nepřišel se poučit od kol. Chýny; nezůstává nyní, než »jít do Camossy«, nemá-li dojít k zbarvení funkce.

»Akord«, tento měsíčník za redakce vynikajícího básníka dra Jar. Durycha, přináší kritické stati ze života politického, sociálního, kulturního, náboženského, uměleckého atd. Vytříbený duch spolupra-

covníků »Akordu«, bezohledná kritika je nejlepší propagací. Poněvadž časopis je veden v duchu čistě katolickém, je záhodno, aby čtenáři Věstníku hledali i v tomto časopise poučení a mnohé vyřešení otázky životní. Vydává Kuncíř Lad., Praha II., Voršilská 3.

Obdiv kolegy -n, který v Měst. škole adresuje kolegovi Hrbáčkoví, nás těší. A. K.

Na druhém břehu.

I ten Rádl? Opět rána...
Už tu sami zbýváme.
Bláha, ten nás nevytrhne.
Unaveně dýcháme.
Levity čte Tvrdý, Bednář,
Kádner krčí rameny,

Rádl brzy pohrozí nám
pekelnými plameny.

Pryč strašidla! Vytíráme,
že jsme sami, nedbáme,
ideálů pokrokových
do smrti se nevzdáme.
(Vždyť my ani kromě toho
nic jiného neznáme...)

Náš odběratel, P. Ignác Kremel, mistodělkam, kons. rada a farář ve Val. Kloboukách, odešel v minulých dnech tam, odkudž není ná-

vratu. Pohřeb konal se 12. února. Přes ukrutnou zimu, špatné vlahkové spojení a velké zpoždění vlahkové, sešlo se přes 20 kněží a těž

množství lidu valašského nejen z farnosti, ale i z jiných obcí okresu uh. brodského, zástupci úřadů, — škol, spolků, Orla. Čím větší bylo překvapení nad náhlým skolem kněze tak horlivého, tím větší byla i účast. Škoda, přeskoda kněze tak milého, dobrého, který valašský lid tolik miloval a proň pracoval po 30 let. Již na jaře chtěl pro svou chorobu ušní odejiti na odpočinek do Skoronic u Kyjova, ale Bůh povolal jej na odpočinek věčný. — R. I. P.

Dr. Hynek Dostál, vzácný pracovník, náš odběratel, poslal naši redakci kalendář vydávaný nákladem listu »Hlas« s připisem: Velečténým katol. učitelům na Moravě věnuje pořadatel Dr. Hynek Dostál. — Vítáme s radostí pozdrav vzdáleného krajana a děkujeme za něj z plna srdce.

Tma pod svícem. V Praze nemají dosud kolegové poukazováno služné podle zák. 104-1926, nýbrž dostávají na ně jen zálohy. Kdyby to takhle dělala Rozházená Lhota, to by páni bratři a soudruzi interpelovali Šrámka, ale že je to v jejich doméně, je to »gut a stramm«.

K nákladu tohoto čísla přiložen je prospekt nejstarší odd. českou firmou A. Münzberg, kde možno objednat vše potřebné pro loutková divadla. Loutky 18 až 100 cm. Dekorace mistra K. Štapfra pro loutky 18 až 35 cm. Spolkům, školám i rodinám se tato firma doporučuje, neb ceny jsou bezkonkurenční a zboží I. jakosti. Časopis »Naše loutky« přináší články praktické i teoretické, v příloze jeho knihovny Našich loutek otiskované jsou snadné a působivé loutkové hry. Vyžádejte si číslo ukázkové.

»Čsl. žena« přechází z měsíčníku na čtrnáctideník při nezměněném předplatném 20 Kč ročně. Stojí tedy jednotlivé číslo 80 hal. Vychází již 6. rok a nalézá stále víc a více přátel v katolickém hnutí ženském. Dostane-li se »Čsl. žena« do rukou všech žen, dychtících po poučení a ušlechtilé zábavě, získá tím i celkové katolické hnutí ženské v republice. Administrace Praha II., Spálená 15.

Přeplatky důch. daně (osob. daň z příjmů). Platební rozkazy roze-

slány v říjnu 1928, čekají na vyřízení. Na plat. rozkazu je napsáno: V případě, že dluhujete, lhůta k zaplacení do 30 dnů pod exekucí. (Když máte brát? Čekejte, vždyť jste jen učitelé.)

Kdo z abiturientů a abiturientek nemá místo, ať dopíše správě řím. katol. ľudové školy v Dlhom Polí, Slovensko.

Zsr. a disciplinární senát v Čechách. Za učitele měšť. škol jmenováni: I. B. Tožička, ředitel v Praze, náhradnice M. Žábková, odb. uč. v Praze. II. M. Vyšatová, řed. z Prahy, T. Čech, odb. uč. z Prahy. Za obecné: I. A. Heller, říd. uč. v Praze, M. Novotná, uč. z Prahy, II. H. Lešanovská, říd. uč. z Prahy, B. Bébr, uč. v Praze. Pro uč. žen. ruč. práci: A. Havlíčková ze Smíchova, M. Šťastná z Nuslí.

Ilusorní. Zatímni pokyny pro kvalifikaci, vydané zem. šk. radou v Praze ustanovují, že třetího kvalifikačního stupně se má dostati učitelům, kteří vyhovují trvale všem požadavkům služby po celou dobu. Jakk lze potom podávati stížnost proti třetímu stupni kvalifikace, na nějž má právo učitel si stěžovat? Jakk dokáže, že překročil průměr a že má tedy právo na 2. stupeň?

Ti rozumějí svobodě svědomí. ÚSU se mezúčastní oficielně oslav svatováclavských, ale dovoluje členstvu zúčastniti se pouze těch akcí, které odpovídají historickému a národně-státnímu významu knížete Václava a neodporují našemu kulturnímu snažení. Velice obratně řečeno. Chytřejší než to udělala ČOU.

Šalomounsky. Uznávající výchovnou hodnotu pravého náboženství, prohlášíme, že škola odcínkevněná nebude proti náboženské. ŘSUC.

Revue revuí »Argus« poví vám, co je ve světě nového v oboru techniky, věd přírodních, lékařství, zemědělství, školství atd. Je to nezbytná pomůcka pro toho, kdo nemá čas pročitati spoustu různých novin a časopisů. Předplaťte si proto časopis »Argus«, který vám přinese výťahy zajímavých a populárně vědeckých článků z různých oborů. Vychází jednou měsíčně na Smíchově, Smětanova 2. Čtvrtletní předplatné Kč

9.— Je to nezbytná pomůcka pro každého inteligenta.

Pání spisovatelé, soukromí nakladatelé a společnosti ve vlastním zájmu urozní se, aby zasílali po výtisku svým nákladem vydávaných publikací, brožur a separátů redakci bibliografického čtrnáctideníku »Naše kniha« v Praze, Hybernská 12, za účelem registrování. »Naše kniha« je nepostradatelnou bibliografickou příručkou při nákupu knih a doplňování knihoven.

Při valné hromadě okresní lidové jednoty v Břeclavi 3. února zvoleni naši členové kol. Trojan předsedou, kol. Žamberský jednatelem.

Jsmo dnes jako synové z boh. rodu, kteří tráví bezstarostně z pátá minulosti a nemají ani tušení o morálních podmínkách a o tom, čím se pracovalo k jejich skvělému zabezpečení. — Protože ještě v tak veliké míře trávíme z náboženských inspirací minulosti, nemáme ještě pravé představy o ohromných ztrátách, jež musejí nutně vzejít z roztoucího rozkladu starých představ věroučných.

Některé české listy rády otiskují zprávy o dnešním zaměstnání bývalých pánů monarchií. Někdy píšou o nich takovým způsobem, že bychom pomalu očekávali na konci článku výzvu ke sbírce na paní arcivévodkyni Y. Tolik zájmu! Divíme se pak, že lid tak rád čte v desátém roce republiky romány, jichž středem je nějaké zkrachované veličenství! Jest talk vychovávám.

Zaměstnanec, odb. věstník svazu zaměstnanců při odb. ústředí křesť. soc., zaznamenává, že občan jeden, předstíraje, že bude v Orle cvičit, vlivem strany dostal se k poště, pak ale straně ukázal paty. Pokud víme, není toto případ ojedinělý, poukazovali jsme na to již dávno (případ s obsazením místa říd. učitele na severní Moravě) a je třeba jednání příslušných vlivných činitelů odsondit jako ne příliš obezřetelné. — Talkto se sympatiie našemu hnutí nezískají. Jest pak na omylu, kdo myslí, že protežováním těch, kdož ještě u nás nejsou, vzroste.

Místa. V krásné krajině na Mo-

ravě vypsáno jest místo ředitele měšť. škol. Lid snažně žádá sobě opravdového katolíka. Obec má lidovou většinu, poměry pro násince jsou tedy velmi dobré. — V městě ve východní Moravě bude brzy vypsáno místo říd. učitele. I tam lid si přeje mít učitele katolíka, neb takový tam byl dosud. Dráha jest v místě. Informujte se, kolegové, v redakci a hlase se! Vyhovte snažným žádostem katolického lidu.

Rozhlásek v mor. Věstníku mimo jiné přináší tyto verše kritizující nedávné jmenování odborníků:

»Když kdež která korporace
dostala tam svoje rádce,
i my prosili jsme jemně
o zástupce v zemském sněmě;
řekli: Kam se ženete?
Tomu nerozumíte.«

Tedy i kolegové z druhého břehu dopadli jako my.

Oprava. Na str. 142. v 8. čísle, řádek 8., má být správně Alfred B i n n e t, nikoli Birnet.

LITERATURA

Nakladatelství »Čin« v Praze:

President Masaryk k desátému výročí republiky. Soubor projevů. Uspořádal V. K. Škrach. 4 vyobrazení. Stran 88. Kč 9.—. Všechny Masarykovy projevy, které činí jako president republiky, vzbuzují mimořádnou pozornost. Tím spíše je tomu s projevy, které přináší k desátému výročí republiky, a které v autentickém znění přináší tato knížka. Je jich celkem 17 a jsou mezi nimi vedle Poselství, projevu k dětem, armádě, dělnictvu, legionářstvu a pokrok, organisacím, poždravu Aloisu Jiráskovi a odpovědi diplomatickému sboru tři projevy spojeným národům a čtyři interviewy pro zahraniční tisk. Je připojen projev slovenskému a podkarpatoruskému sokolstvu, legionářům a úvodní slovo k publikaci o Komenském.

Nakladatelství B. Kočího v Praze. Ch. Dickens: Klub Pickwickův. Přel. Dr. L. Fischer. Vychází v Nejlacnější české knihovně ve svazcích po Kč 6.60. Jsou díla — jež nepřestanou nikdy být časová. Mezi tato řadí se na prvním

místě slavný, nikdy nestárnoucí román »Klub Pickwickův«, dílo obzvláštní charakteristiky osobní a životní, při živelně a neodolatelně rozburáceném humoru. Dějiny klubu Pickwickův, nezapomenutelná a nedostižná kronika lidské slabosti, tak sympatická ve svém čistém a ryzím humoru, jsou klasickým výtvozem literatury, svého druhu jedinečným.

DĚTSKÁ LITERATURA

Nakladatelské družstvo »Čin« v Praze. J. Kopta: »O rytíři s plnovousem«. Po básních, povídkách a dramech zkusil Kopta štěstí v literatuře pro mládež a opravdu se zdarem. Zveršoval historii legionářova osudu od jeho odchodu jako rakouského vojáka na frontu, s přechodem do ruského zajetí a vstupem do legií, o jeho rozvědčích a bojích u Zborova a na Sibíři až do návratu do svobodné vlasti, v němž veselou roli hrál jeho plnovous. Kart. 15 Kč.

Václav Říha: »Zvířátka«. Knížka známého autora, který je nejen uznávaným mistrem dětské literatury, neboť je nejen našim nejlepším znalcem pohádek a bajek, ale sám je umí vyprávět tak, aby plně zaujaly dětskou duši. Opice, lišky, vlci, psi a všechna ostatní zvířátka jeho bajek opravdu žijí. Kart. 30 Kč. M. Marešová vypravila jak tuhle, tak i první knížku vskutku roztomilými ilustracemi, takže obě jsou vhodnými dárky při všech příležitostech.

Nakladatel. B. Kočího v Praze. — Ing. E. Svoboda: »Kouzelná hračka«. Obratně a zálibně poučuje tu spisovatel o elektromagnetických vlnách, vysílacích stanicích, zachycování vln, stavění antén a sestrojování přijímačů. Nenápadně jsou do zálibného poučení vsunuty dějiny radií a poučení o elektronech a protomech. Hodí se pro děti od 6. škol. roku.

Josef Zemla: »Pražské pověsti«. Obratně vypravuje spisovatel 14 pražských pověstí a vkládá do nich nenápadně i některá poučení z na-

ších dějin. Velmi pěkně se zmiňuje o osobě sv. Václava a snaží se psátí neurážlivě také pověsti o průvodu duchů v kostele sv. Salvátora, tu však mu uklouzlo z pera o fanatismu katolíků. Ostatně je to pouze jeden rušivý tón v knížce opravdu pěkné. Můžeme ji dát do rukou dětí 5.-7. šk. roku.

M. Fryčová: »Blahoslavení boží«, knížka o dětech. Autorka se představuje v této knize jako vypravovatelka jemných postřehů, jež dovede vždy odít v roucho vypravování stejně poetického jako napínavého.

Všechny tyto svazky vyšly po 3 Kč v knihovně »Mládí«.

Ant. Gebaurová: Fabiánkovy housle. Mikulášská hra se zpěvy a tanci o 3 jedn. Hra, jaké jsme již dávno postrádali a potřebovali pro svoji mládež, která přinese nejen mnoho upřímné radosti a krásného okouzlení, nýbrž i mnoho ušlechtilých myšlenek. 5 Kč.

Nakladatelství J. Laichta v Praze. Světla, sborník škol. četby, sv. 9. Dyk, Medek, Kříčka, výběr z básní. Uspořádal a úvody a poznámkami opatřil Fr. Palša. S podobiznami básníků. 112 stran, 10 Kč. Výbor jest opravdu pěkný a sáhne rád po něm i dospělý.

Marie Gebauerová: Pěta pes. Roztomilá knížka, jež se již dočkala 3. vydání. Obrázky M. Fischerové-Květové vhodně zapadají do celkového rámce dílka. 104 str., 9 Kč.

V. Říha: Nová povídka o třech podivných tovaryších. Nové a opravdu šťastné zpracování vždy svěžího motivu. Dlouhý, široký a Bystrozraký. Říha podává ovšem větší počet příhod těchto pohádkových hrdinů než kolik jich čítáme obvykle. 11 str., 10 Kč.

Oblíbená hra Fr. S. Procházky: »Popelka« vyšla právě nákladem Unie v novém již 5. vydání, upravená knižně pro divadelní potřebu v levném sešitu za 3 Kč. Tím je provozování její zejména pro mládež značně usnadněno. Zadávala spolek českých spisovatelů-beletristů Máj v Praze.

Inkoustový prášek,

pravý duběnkový vyrábí
EDUARD RYBA v Jitěně, (Čechy).
Vzorky zdarma a franko.

Spánek a klid Vašich dní zabezpečí

NÁRODNÍ POJIŠŤOVNA.

Zdarma podá vysvětlení a rozpočty

Mertlík, Přerov, Mostní 5. - Výhodné životní pojištění.

Línka a Rosola, drogerie, Brno, Orlí 7.

Sbírkky chemikálií. — Potřeby pro školní kabinety. Úplné zařízení laboratoří. Chemikálie a reagentie. Chemické sklo. — Různé přístroje. — Rozpočty na požádání.

TUŽKY tuhové, kopírovací a pastele GRAFO

jsou zaručeně prvotřídní české výrobky.

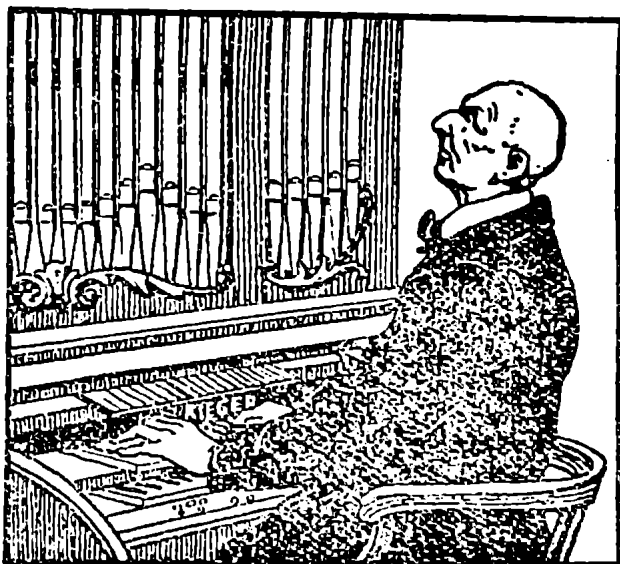
Zaručeně pravý včelí med Ia jakosti,

vysoce výživný a léčivý, pocházející z krajiny bohaté léčivým rostlinstvem, zasílá vyplaceně 5 kg s plechovkou za 115 Kč včelařství „APIS“ v Šumicích u Uherského Brodu. Přesvědčte se o vzorné poctivosti této nabídky!

Nesmrtelný Bruckner a všichni virtuosi na varhany tři generací hráli na
varhanách „RIEGER“

a nadchli se vždy jejich čistým zpěvným zvukem a imponující souzvučností. Světové jméno Riegrových varhan bylo právě docíleno touto nepředsti-

Bruckner na svých „Riegrových“ varhanách.

žitelnou krásou zvучností, nedostížitelným materiálem, velmi přesným přizpůsobením měřítek a rozměrů všech nástrojů, jak velkých, tak i malých a individuálních řešení výplně všech prostor varhanových. Stejně pečlivě jsou zpracovány všechny součásti varhan, na čemž pracuje osvědčený a vyzkoušený sbor 6 úředníků a 150 speciálních dělníků, kteří všichni uplatňují zde školenost a zručnost od generace ke generaci. Toho na důkaz jsou k dispozici četná nejvyšší vyznamenání a nesčetná díkůvzdání prvotřídních autorit všech kulturních států světa. Jelikož nic není takovou věcí důvěry

Bratři RIEGROVÉ, Krnov.

Je to největší a nejlépe zařízený umělecký ústav Evropy, který za 54 let dodal přes 2300 nových varhan, počet, který žádnou jinou firmou ani přibližně nebyl dosažen. - Kostelní nábytek, elektr. zásobování varhan vzduchem, prospekty.

Dalekohřelné pušky,

se 70—80proc. výkonností a 10letou píšecinnou zárukou, brovniny, revolyvery, floberťky, lovecké potřeby, střelivo dodá moderní puškařství

JINDŘICH JIRÁČEK, Praha-Vinohrady, třída maršála Focha 35.
Žádejte ceník a nabídku. Pánům učitelům povolují mírné platební podmínky.

NOVOTNÝ TÝNIŠTĚ n. O. KOBERCE NÁBYTEK

Rozpočty zdarma!

a) gramofony

b) housle, housleky

c) dechové nástroje

d) stroje

e) harmoniky

f) fotoaparáty

g) přístroje

h) dalekohledy

i) divadelní loutky

j) hodinčky

k) pen. zápisnice

l) chronometry

m) klenoty

n) fotoaparát, brože,

reliéfy, náhrdelníky atd.

o) budíky, umělé

p) kuchyňské a

nástěnné hodiny

GRAMOPHONE

IMPORT COMPANY

K. ADLER A SPOL.

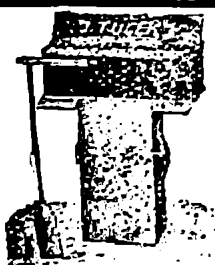
BRNO

Státní podnik
Caribky pro přezkoušení
vlastní druhů výrobků

SLAVIA

vzájemně pojišťovací banka v Brně,
Lažanského nám. č. 8.

Všechny druhy pojištění. — Pojištění dešťové!
Telefon 3110-11. — Pp. učitelům značné výhody!

VARHANY kostelní, HARMONIA

evropské i americké soustavy, PIANA a PIANINA dodává levně r. 1869
založená továrna

Jan Tuček, Kutná Hora.

Prodej i na splátky. Ceníky zdarma, franko. — Výhodné při cvičení
zpěvu ve škole, stolní harmonium 4 okt., cena se šlapákem, bedničkou
a poštovním Kč 1000—, při hotovém 10 proc. slevy.

SUKNA, módní vlněné pánské i dámské látky kupujte u **HEZINA A SP., HUMPOLEC.**

Vzorky obratem na požádání. Vyjde i ochotně vstříc plateb. podmínkami, odvoláte-li se na „Věstník“

Vklady

na knížky a běžné účty
za výhodných podmínek.

Ústřední jednota
českých hospodářských společenstev
úvěrních v Brně,

Domínkánské nám. č. 5.

Složenky pošt. úřadu šekového na požádání.

Vydává Říšský Svaz katolického učitelstva čl. v Praze. Vedoucí a odpovědný
redaktor Jindřich Hrbáček. Tiskem Společenské knihtiskárny v Přerově.
Novinová sazba povolena výt. pošt. řed. v Brně č. 75.718/VI. dne 30. září 1926.

VĚSTNÍK

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO
ORGÁN ŘÍŠSKÉHO SVAZU KATOL. UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO.

Vychází dvakrát měsíčně kromě prázdnin. Redakce, administrace a expedice v Přerově, Blahoslavova 41. Roční předplatné 25 Kč. Číslo účtu pošt. šekového úřadu v Praze 208.349. - Kdo si ponechá 2 čísla, je považován za odběratele.

P. T. pp. učitelé,

objednejte si pro svoji soukr. korespondenci náš přenosný a moderní
PSACÍ STROJ,

který vám dám na 24 měsíčních splátek! Pište si o nabídky na firmu
J. Kubáček, Vysoká n./Kys. Slov.

Žádejte ihned

radio - ceník 1929 s popisem učitelských radioaparátů!

1 lampovka 350 Kč a 250 Kč, 2 lampovka Reinartz silná 580 Kč, 3 lampovka
neutrodyn 695 Kč.

„ — takový výkon bych od dvoulampovky nečekal. Pochyboval jsem
o zachycení 2—3 stanic na amplion a zatím jich bude více než Vašich
10 slíbených.“

... J. Meloun, Hejčín u Ol.

Kolegům též na splátky.

Radio-Radius-Znojmo, Rapenova 53, učitelský odb. radiozávod.

Ceník a popis a. h. k. k.

Jindřich Hrbáček :

„Hold církvi“,

smlužený sbor s doprovodem
orchestru neb piana (harmo-
nia). Slova od Fr. Hanzelky.
Vhodný sbor pro akademie,
slavnosti i pro jiné příležitosti.
Doporučeno kritikou. Provést
možno i s malým orch. obsa-
zením. Partitura, 4 zpěv. hlasy,
14 orch. hlasů, klavír. dopro-
vod 23.50 Kč. Zaslá skladatel
Přerov, Blahoslavova 41.

**Rheuma - Ischias - Dna - Neuralgie
Exsudáty!** — Z 1000-metrových hlubin
67°C horké vulk. bahenní prameny, nad
nimiž vybudován jest „Thermia - Palace“
hotel, přední dům - „Pro Patria“ lidové
sanatorium; další četné hotely za každou
cenu. Po celý rok otevřeno. Rozsáhlý
starý park, sport. zábavy.

Naším členům slevy na koupele a byt na
poukázky, jež vydává jednatel Fr. Han-
zelka, odb. učitel v Hodslavičích.

Inform.: Ředitelství lázní.

Ještě Paskov. Těsně před uzávěrkou se dovídáme, že zem. škol. rada výnosem č. 10.4942 dodatek k vypsanému konkursu zrušila. — Soc. dem. se ale kasají, že »to tak nenechají«. Pochopitelně, přijdou nyní v úvahu i jiní kolegové, kteří neumějí sice tolik francouzsky a německy, jak konkurs žádal, ale mají za to jinou, potřebnější a lepší kvalifikaci než pán, který se domníval, že místo bude jeho.

Výborová schůze Říšského svazu koná se v pondělí 25. t. m. o 10. hod. dopol. v Brně v obvyklých místnostech. Výborová schůze moravského spolku téhož dne tamtéž o 3. hod. odpol.

Duchovní cvičení. Péči Papežské koleje T. J. na Velehradě uspořádány budou ve dnech 24. až 28. března t. r. ve Stojanově duchovní cvičení pro veřejné pracovníky. Exercicie započnou na Květnou neděli večer a budou zakončeny na Zelený čtvrtek 28. t. m. Cena za celé zaopatření pro všechny tyto dny činí pro poslance a senátory 80 Kč, pro ostatní 50 Kč. O povoz bude postaráno, určí-li se doba příjezdu do St. Města. — Byli jsme vyzváni na exercicie upozornit a vyzýváme tedy kolegy, aby dle možnosti se jich účastnili.

Moravská zemská školní rada nás nezná. Pokrokové učít. jednoty posílají na učitelské sbory provolání, že zemská školní rada nevrátila nějaký doplatek na léčeb. fondy ze srpna 1926 a že by jej musela vrátit nyní. Jelikož se jedná však o malou částku, tož se zem. školní rada domluvila s ústředím učít. jednot, že učitelsko se této částky vzdá ve prospěch sociál. institucí při ústřed. spolku učitel. jednot. To znamená, že učitelsko podepíše přiložený arch a ten se pošle do Brna, zem. školní radě a na základě toho dostane ústřed. spolek učitelský několik tisíc Kč na svoje účely. Dobrá. Nemáme ničeho proti tomu, aby takový paukatýlek byl každému jednotlivci vyplácen na zvláštní žádost. Ale je podivné, že tento pauk udělala moravská zemská školní rada bez vědomí naší organizace. Zemská školní rada asi neví, že je na Moravě skoro 1000 organizovaného učitelska v naší organizaci. A dovoluje si klidně jednat takové jeho

jménem, aniž o tom ví. Už jsme měli několikrát příležitost pozorovat, že naše organizace u zem. školní rady nic neplatí. Byly konány různé porady u zemské škol. rady a náš spolek docela slušně žádal, aby byl na těchto poradách zastoupen. Nestalo se tak. Z jakých důvodů, to nevíme, nebylo nám ničeho oznámeno. A nyní ještě tato věc! Ale když se jednalo svého času o jednu velmi nepopulární otázku, tož jsme byli jistými činiteli ze zemské školní rady navádováni, abychom se do toho dali. Byl to velmi chytrý tah. My jsme tehdy odmítli. Ale bude-li třeba a nebude-li se s námi u zemské školní rady jednat jinak, tož si dovolíme přinést nějaké dokumenty, aby se vidělo, k čemu má být katolické učitelstvo dobré čili jak na ně hledí někteří činitelé u zemské školní rady. Jestli to bude těm dotyčným potom nějak extra příjemné, na tom nám nezáleží. — Pro tento případ doporučujeme našemu členstvu, aby pokud tak již neučinilo, přiložený arch nepodpisovalo a svého práva se nevzdávalo. Co dostali jiní, můžeme dostat i také. I nám se nějaký ten tisíc hodí. A výbor spolku jistě v té věci učiní příslušní kroky. Je nejvyš na čase, aby se zemská šk. rada reorganizovala, protože tak, jak je, není naděje na zlepšení. Ale v demokratickém státě se s námi musí jednat. To ať vezme laskavě zemská školní rada moravská na vědomí.

Z dopisů. »Lidový senátor X. má v našem kraji synovce, ale ten je v pokrokové organizaci. Slíbujíc, že vystoupí, ale pořád nic. Paměťkan v N. má neteř, která je rovněž talková.« — Ano, zde třeba uvědomění a činu.

Náboženství nám katolíkům má býti nejdražším klenotem zděděným po otcích. Nemá nám býti věcí vedlejší nebo soukromou, nýbrž věcí hlavní, neb bez náboženství vše, celý náš život, proto i vyučování i výchova dětí, visí ve vzduchu. Někaké náboženství musí mít každý člověk. Mýliti se v pravém náboženství je neštěstí. Odhazovati však každé náboženství je zločinem, kterým člověka pod zvíře snižujeme. — Mezírka.

VĚSTNÍK

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO.

Ant. Koleček:

O nás.

Před posledními volbami i po nich diskutovalo se mezi námi o poměru lidové strany ke katolickému učitelstvu. Vyslechli, přečetli jsme si řadu stesků našich kolegů, odborů, požadovali jsme si, ale na kořen nikdo neukázal, nebo jen nejasně, a tak zase vše jde klidně při starém. Naskýtá se otázka, jsou-li tu opravdu jisté disonance mezi stranou a naším spolkem? Každý z nás odpoví, že zásadních rozporů není, rozdílné jsou však metody, kterými se běžíme. Lidovou stranu ovládla popřevratová psychosa, řekněme příliš kolektivistická, jež dává vyniknouti jen velikým odborovým svazům, reprezentujícím určité tisícové masy, jež mají velký politický, ale podřadný kulturní význam v českém katolickém životě. Vlivem socialistických stran i my, lidovci, čítáme docela mechanicky hlasy — strašná a pro budoucnost neudržitelná volební identita — univ. profesor = podkarpatskému zálesáku či cikánu Danielovi — vykonala i v našich řadách své zhoubné dílo.

Stále jen čítáme, ale zapomínáme vážit. Strana příliš věří, spoléhá se na dav, majestát lidu, připouštím a jsem přesvědčen, že pro tyto doby je to jediná, účinná zbraň v obraně katolicismu, ale nesmí se zapomenout, že má dvě ostří. To prvé — hájí křesťanský názor světový, ale druhé řeže do vlastního těla — snižuje odpovědnost jednotlivců, zplošťuje, uniformuje bez ohledu všechny jedince — což je jistě dobré v zájmu disciplíny strany, ale často zatlačuje dobré snahy, ojedinělé, dobře míněné kritiky a přece křesťanství, jež je podkladem lidové strany, není chladné, humanitářské kolektivum — křesťanství mezná mas, ale jednotlivé duše s jejich bolestmi, rozpory, radostmi. U lidovců zakořenila pověra — jak nedávno dosti drsně napsal dr. Fuchs, »že tisíc bab znamená více než jeden tvůrčí duch«. Mnozí zapomínají, že lidová strana je na rozdíl od ostatních polit. stran pouhým prostředkem a nikoli cílem — obrazně řečeno — pro listí a vonné květy zapomínají na kořeny. Počítáme s tisíci mnohdy lhostejných, zagitovaných lidí, ale zapomínáme na jednotlivé zahrádky, kteří zalévají kořeny, kypří půdu a trhají plevel, aby strom, strana, mohla rozpučet nádhernými květy křesťanského ducha. Řeknu otevřeně, že myslím katolickou inteligenci — v tomto případě katol. učitele. Je známo, že náš národ neodkřesťanily tak politické strany, jako Machaři, Stránská atd.

Resumé všeho — rozhodně je třeba lidové strany, ale dvojnásob jejich kulturních složek, na nichž konec konců spočívá.

A mezi ně dovoluji si počítati katol. učitele. Katol. učitelský spolek je organizací eminentně kulturní, více kulturní než odborovou, má jako »masa« nepatrný politický vliv (nepředstavuje ani jeden poslanecký mandát), ale vedle kněžstva veliký kulturní a náboženský význam.

Proto měla by pro vedoucí činitele lidové strany vzhledem ke katol. učitelstvu platit zásada starého uherského právníka Verböczyho — non numerantur — sed penderantur. Lid nás nepočítá, ale váží. Katoličtí občané si nežadají katol. úředníků, inženýrů, advokátů, ale žádají jen, ba úpěnlivě, o katolické učitele. Práce katol. učitelstva má ráz apoštolátu, katol. akce — katol. učitel nevidí jen masy, kolektivum, ale jednotlivce — děti, jež vychovává tak, aby dosáhly cíle pozemského — staly se dobrými občany, i cíle posledního — aby spočinuly v náručí svého Stvořitele. U lidí takto vychovaných vyplyne lidovectví z uvědomělého katolictví. Dobrý učitel-katolík je nejlepším a při tom bezděčným agitátorem, možno-li užiti tohoto slova, lidové strany, jen že jeho práci vidět až po letech. Proto těžiště práce katol. učitele leží ve škole: kde je katolický učitel, je katolická škola. Nejsem proti činnosti v Orle, Omladině atd., naopak, je jí třeba, ale neposuzujte katol. učitele dle toho, jak se snad zúčastňuje spolkužení. Potřebujeme pastorece dětí, pastorece dospělých, pastorece se strany duchovních i laiků.

Vedeme boj o katolicismus, tedy o ideu, a ten zápas se nevede v parlamentech světa — tam končívá jen poslední jeho tragické jednání — potlačuje se svoboda církve — bojujeme s nevěrou a pavírou všude, ale nejvíce ve školách, vždyť boj nepřátel našich s katolicismem je vlastně bojem o duši dítěte.

Nás, katol. učitele, nikdy do bitevní vřavy nevolal, šli jsme dobrovolně, z lásky k svatě věci. Ani se o nás mnoho neví. »Odměna,« které se nám dostává hojně za naši práci zprava i leva, je trpčí pelyňku, ale jsme tady a budeme tady, nepolepšitelní idealisté, frontovní bojovníci, dobré kameny, když me kořený popřevratového katolicismu, prošlého ohněm zápasů.

Chceme pracovat pro naši vznešenou ideu, jen o dvě věci prosíme naše přátele i »přátele«: Nečítejte nás, když nás nevážíte a neporučníkujte nás (učit. vzdělání, organ. věci). Jest nás kvalitativně i kvantitativně dost, abychom osvých bolestech mohli říci rozumné slovo, žádáme jen toho, čeho se bez příhany polit. kacířství dostává hojně jiným stavovským skupinám, organizovaným na základě křesť. světového názoru.

A do vlastních řad bych řekl: Hlavu vzhůru, narovnat páteře, více ušlechtilého sebevědomí, jež pramení z vědomí vykonané dobré práce, z náboženské opravdovosti a hloubky, čerpané z Velehradu. Jen nechtejte býti před tváří Boží napřed jednatelem, předsedy, členy okresních a zemských zastupitelstev, poslanci a senátory, ale tím, čím vlastně jste — prach z prachu země, nulý ve vesmíru a teprve pak vším jiným.

Josef Janáček:

Lidé — marnost a věci.

Na okraj význačných událostí všedního života psány jsou denními listy flosky o výchově a jejích důsledcích Jsou většinou pessimistické. Nechceme tím říci, že by se věci viděly černě jako brýlemi. Po pravdě konstatují tmavou skutečnost mezdravého úpadku mravních vztahů lidí dneška — k lidem a věcem.

Stačilo vydati v únoru školní vysvědčení a padlo několik výstřelů z revolverů nebo byla potřísněna krví dlažba městských ulic a zkrvavěna kolla železnic.

Třináctileté matky rodí nemanželské děti ne jako příklad výjimečného úpadku, nýbrž jako obvyklý dioklad výmluvné statistiky, která chce dokazovat, že není ďábelka doba, kdy se bude pražskými ulicemi potulovat 50 procent prostítutek sotva škole odrostlých.

Devatenáctiletí, ba mnohem mladší, vraždí s hrůznou bestialitou a průměrného čtenáře jednoho ramínku a dvou večerníků tento fakt již

nijak nepřekvapuje, protože jeho lektura téměř mokrva krví, kterou »vycedili« vrazí řemeslní.

Že v Budějovicích několik impubertních zvrhlíků spáchalo téměř 19 loupeží, to nevzbudilo hrůzu téměř v nikom. Nedivíme se ani tomu, protože v bankách falšují »důvěryhodní« úředníci šeky, jimiž se navzájem napalují. Elegantní krasavci připravují lidi málo proti obmyslnosti obrněné, zejména ženy, o milionové obnosy.

A konečně jak vyslovit úžas nad tím, že státníci, zákonodárci a veřejní činitelé musí se nechat vodit před soud pro podfuky a kramářství s veřejným a soukromým statkem.

Policejní ředitelství dělají patrně i tu zbytečnou práci, že počítají za rok všech ten morální neřád »našeho člověka«, proběhlý jejich rukama a statisticky jej zreglementují do cifer jako zrcátko věci až příliš znepokojující.

Smutnou stránkou této přesmutné skutečnosti je ještě jen to, že to jsou věci ad demonstrandum — tak říkajíc na oči. Co je však věcí známých jen očím Hospodínovým. Nezměřitelné je množství i takových, které dnešní morálka vůbec za mravní zločiny nepovažuje.

Vždyť se na to specialisovala již i jedna disciplína chtíc mocí mermo dokázati, že není vůbec absolutních měřítek mravních. Morálku jim řídí již jen podnebné poměry a vztahy civilisační. Nerozřešenou otázkou ovšem zůstává, přestává-li býtí svinstvo svinstvem, páše-li je »dáma« nebo nekulturní divoška — obě pomalu stejně dekoltované!

Proto se už dneska ani nikdo nehorší, že v něm »ilustrovaný zpravodaj« chce vzbudit soucit s různými nevěstkami a zvrhlíky. Chce je humanitářsky omluvit a uzdravit aspoň tělesně, aby dále mohli sloužiti svým pudům — ti i ti!

Tohle písařské eunušství dělal kdysi Zola se svými kamarády, dnes se tím andělíčkářením živí střepinári a lokálkáři deníku i magazínů — Moderní reprodukční mobilisace ve službách amorality — je román pro sebe!

Nechci brát v ochranu staré zlaté časy kteréhokoliv století — ale mám-li brát diagnosu ze zrcadla našich novin veškeré politické ráže — a fakta konečně za život mluví — pak dospívám k závěru, že dnešní doba daleko přeskočila »hrůzný« středověk i s těmi procesy čarodějnými a inkvizicemi, pověrami a pustou nevědomostí!

Vždyť i u nás létalo ve vzduchu kámení zázračnými silami lidem pro potěšení, v Českém slově dokonce věrotajně tvrdili, že kdesi posedá jednoho učitele čert. Media třesla a slímatají hrůzou před hysterkami v sukních i kalhotách.

Chyba, obrovská chyba je v tom, že středověk věřil a měl duši — ale naši ztřeštěnci mají jen to tělo a to ještě nahé, čím víc, tím líp!

Ba vystoupil bych ještě výš ve svém domnění oceňuje současnou morálku veřejného i soukromého života. Nemravnost — nemyslím tím jen nemravnost specifikovanou smyslností — nýbrž všeobecné ocenění dobra a zla — tedy ta nemravnost je u nás přímo biblická a klasická. Je o to mnohostranější a rafinovanější, oč nad to vyniká náš život.

Křivdil bych opravdivým lidem, kdybych nedoznal, že pod tíhou tohoto smutného poznání hledají lék a cesty, jak z tohoto bahnatého marasmu vybědnouti. I pro mě však naní daleko nebezpečí, že budou pro legraci křiklounům jako Sokrates, který v dobré víře dělal lidem na náměstích svou moudrostí tatumana.

A tak v bázni bodnout do bolavého vředu, můžeme se a můžeme věčně v začarvaném kruhu, nemohouce se rozhodnout. Věčně jen teoretisujeme. Jsou lidé proto tak úpadkoví, že mají biografy, slázká divadla, chantany, danciniky, bary a obskurní místnosti — nebo mají všechny tyto a tisíc jiných věcí, protože jsou špatní a zlem prožraní? Spekuluje, co bylo dříve, zda vejce, či slepice? Zda byly dříve římské círky a rvačky gladiatorů a z toho hrubství a nemrav — nebo to bylo obráceně? A přes tiemhle stupínek se nedostaneme!

Není světla v hlavách lidí a pořádkosti, jež vede k jistotě. Pro-

beskne však přece mnohdy snaila po ujasnění toho rozvratu a to i tam, kde se nenadějete.

Uklouzilo takové přiznání zase Českému slovu, kde v kloutku spíná ruce lokálkář nad prázdnotou, která hrozí dnešnímu světu. Nová potopa čeká toto století. Utopíme se ve věcech, které jsme si sami vytvořili. Duši zabíjíme věcmi! Tak jako ta babička v pohádce: Hrněčku, vař! Kdo však naostrí naší duši zuby, aby se mohla prokousat tolika sládkostmi světa bez úhony na zdraví?

A není bez zajímavosti, že i takový lehlkomyslný Vaněk dostává Hamletovskou náladu a ve zmatku se ptá v úvaze o vědeckém řízení práce, co si má počít s tím civilizačním pokrokem.

Neví svět dodnes a nepřizná si to — slouží-li civilisace více dobru nebo zlu! Nám dnes je to pochopitelné mnohem víc, než tenkrát před lety pařížské Sorboně, která musela dát za pravdu Rousseauovi, že mravnost je civilisací motně bita.

On to řekl proto, že tenkrát ještě »přes věci viděl«, dnes již jsme na to krátkí a bojácní.

Nechci při tom být zlomyslný a uvést starou pravdu na přetřes, řeké by to bylo pobouření nad tím strašným tmářstvím, kdyby se církev odvažila zlomit hůl nad mravní záslužností tak zvané civilisace.

Tragika moderního člověka tkíví právě v tom — jak je patrné — že se buď nesnaží nebo nedovede upravit poměr svůj k věcem. Tohoto i onoho světa!

Čapek ve svém Krakatitu a ve svém R. U. R. má vedle efermního zpeněženého dobrého nápadu velkou maldpomyslnou pravdu. Člověk hyne svým Krakatitem a svým Robotem — věcmi svého ducha. Otravuje a ničí se jako škorpion svým vlastním jedem, buď hmotné nebo duchové podstaty.

Člověk dnešních dvaceti čtyř hodin, místo aby posvětil a zduchovnil prostředky svého časného života, dává jimi zhmotňovat svou duši, a ponevadž je v menšině proti nim, musí dle přirozených zákonů podlehnout. Dává se unášet jako ulomená křa vzbouřenou vlnou velikého množství hmoty, která ho determinuje.

Kdysi mohl Masarykův spis »O sebevraždě« vzbudit nebývalé vzrušení a dožití se mnoha vydání. Okolnosti, které si jeho vydání vynutily, dosud nepřestaly, ba zmocnily se na nebývalé množství — a přece není pro jeho názory půdy. Proč? Protože tehdy měl mladý člověk ještě stín duše a dnes má — krom těla — jen ducha nebo duchy. Tenkrát měl zbožnost — dnes má jen pietu nebo její záchvaty.

Toto chaotické změtení nemůže zvrátit železný zákon příčiny. Ten není tělesný, je absolutní. V jeho důsledku také morálka, kterou stvořilo dítě našeho věku, nemůže být jiná než přirozená — občanská. Ta nemůže ovšem vůbec vytvořit mravnosti — tvoříc místo cnosti zásady. Je to morálka věcí. Morálka člověka, který sedí pod mostním pilířem, nemůže vidět nebe a lidé chodících nebi blíž po mostě — z časnosti do věčnosti.

Nad proudem hmotných stvoření!

Přirozená morálka mne může naučit čistit nos do kapesníku, ale nemohla nikdy vytvořit éto thèse:

Člověk je stvořen od Boha, aby mu sloužil, jej miloval a chválil a tak došel spasení své duše.

Ostatní věci jsou od Boha, aby jich užíval, nebo se jim vyhýbal, dle toho, jak k tomu cíli napomáhají.

Tento cíl posvěcuje věci! Je absolutně dobrý — mohou émi věcmi býti jen věci mravní.

Neposvěcuje prostředků —! Tento nesmysl mohl říci jen člověk sedící pod mostem plivaje do vody.

Myslím, že by jediný tento regulativ života stačil k uspořádání světa.

Nemůžeme se nakonec vyhnouti doznání, že církev stvořivši tyto normy, nemůže býti špatnou. Jen lidé a věci mohou být iméně mravní.

Vyšinutý vlák s koleje nutno zvednout jeřábem a násilím jej postavit na koleje, kterou opustil.

Svět sešel s cestyl

Přijdou tedy jednou doby — jako byly — že přisnost bude muset nastoupit místo lásky, — aby uveden byl v soulad řád spasení.

Všechny věci nesou stopy duchovního vztahu k lidem. Tento vztah je pro mne charakterisován mravním účinem toho úkolu, jemuž slouží. Zdá se mi proto, že není ani věci neutrálních v řadě toho pojmu jakkoliv obsahově vyčerpáním.

Při zvláště charakteristických případech to zjevně všichni doznáváme.

Mají uschováno kdesi zlaté plnicí pero, které podepsalo mírové smlouvy. Na veletrhu jsem viděl psací Coronu, jejíž typy vyfukaly Masarykovu »Novou Evropu«!

Přehlédl jsem celé museum nástrojů, jež páchaly nejhroznější zločiny. Mluvím tu úmyslně v aktivu, ne v passivu! Neboť plyne z toho, že mají jedny Věci povahu Jablka, jímž přišlo na svět svedení v ráji — a jiné jsou Křížem, jímž přišlo spasení.

Naše duše tedy a její cíl dává světu ověřené poslání.

D U Š E V Ě C M I v l á d n e !

Nezvrátí tu okolnost ani poznání, že mohou věci vésti duši k zavržení. Je to důsledek svobody, již dle řádu spasení jest užívat!

Bůh stvořil také člověka a vládne jím a přes to strpí, aby jeho existenci popíral!

(Výňatek z deníku věřícího učitele).

Pojištění povinného ručení učitelů.

Na výborové schůzi Říšského spolku katol. učitelstva 1. února t. r. vyložil centrální ředitel Národní pojišťovny přítomným význam a důležitost pojištění učitelstva. Členům spolku byly poskytnuty Národní pojišťovnou takové výhody, že výbor se usnesl jednomyslně doporučit členům zemských spolků toto pojištění. Zemský spolek český usnesl se zahrnouti pojišťovací premii do členských příspěvků a bude ty členy, kteří zvýšený členský příspěvek zaplatí, sám pojišťovati u Národní pojišťovny, akc. spol. v Praze II., Spálená 15 (resp. u její filiálky v Brně, Koblížná č. 1.). Naším členům poskytuje Národní pojišťovna mimořádnou slevu 10 proc. ze základní premie v oborech elementárních (proti požáru, krádeži, úrazu, povín. ručení adt.).

Jak známo z výnosu zemské školní rady z 3. VII. 1928, čís. 2182, je učitel zodpověden za úraz, který se dítěti ve škole stal, i když svědomitě konal dozor. Stalo se ve dvou případech, že na učiteli (profesoru) byla vymáhána náhrada, poněvadž za žáka, jakmile překročil práh školy, ručí tato.

Jedinou ochranou proti takto pojaté zodpovědnosti učitelově jest pojištění povinného ručení ve vlastnosti dozorce.

Národní pojišťovna v tomto případě pojišťuje na obnosy: 30.000 Kč za usmrcení, poranění či jiné poškození jednoho žáka, 100.000 Kč je-li jednou příhodou více žáků poraněno nebo usmrceno, 10.000 Kč za poškození jejich majetku, za úhrnnou roční premii i s veškerými poplatky 9.60 Kč, pro členstvo Říšského spolku katolického učitelstva za premii 8.65 Kč.

Pojištění zahrnuje v sobě též hrazení soudních a mimosoudních útrat, obrany proti nárokům vzneseným na učitele z titulu jeho školské činnosti, jakož i útraty obhajoby v trestním a civilním řízení, zahájeném po činu, který by mohl odůvodnit pojišťovací nárok a pojišťovna hradí veškeré útraty advokátní i procesní tehdy, jsou-li nároky vzneseny neodůvodněně. Spory rodičů s učiteli, příp. katechety, jsou vedeny obyčejně lehkovážně osobami nemajetnými a jestliže pak, obyčejně ve vyšší instanci, dopadnou v neprospěch rodičů, musí učitel, případně katecheta, vedle nepřijemností, které takové spory mají v zápětí, zaplatit výlohy svého právního zástupce, neboť žalobci takoví používají obyčejně práva chudých.

Již z ohledu na tuto a vzhledem k vysokým advokátním a soudním sazbám uzavře jistě každý učitel (katecheta) pojištění povinného ručení, neboť v případě pojištění nese veškeré útraty sporu a odškodného až do výše pojištěných obnosů pojišťovna.

Stane-li se pojištěnému učiteli nějaký škodní případ, oznámí to jednoduše pojišťovně a tato sama záležitost vyřídí a im ušetří pojištěnce nepříjemného dohadování, osočování nadřízených úřadů, pronásledování a hlavně nákladů finančních, ne-li úplného finančního ruinování, neboť náklady na vyřízení i zdánlivě nepatrného případu jdou mnohdy do závratné výše.

Z těchto důležitých důvodů rozhodl výbor Říšského spolku, aby toto pojištění bylo přijato členstvem povinně. Příslušná premie 9.60 Kč po srážce 10 proc. obnáší 8.65 Kč a bude zahrnuta do členského příspěvku pro nové správní období. Jsme přesvědčeni, že zabezpečením této výhody zavdělíme se veškerému členstvu našemu. Poněvadž pak velmi mnozí členové spolku toto pojištění již uzavřeli, bylo vzájemně dojednáno, že jejich stávající pojištění se zruší a budou i tito pojati do pojištění hromadného, aby i oni mohli býti účastni mimořádné slevy 10proc.

Národní pojišťovna pojišťuje též žactvo proti tělesným úrazům, jak to doporučilo minist. škol. a nár. osvěty výnosem číslo 127.546-21 a číslo 113.151-24-II z 26. IX. 1924.

Proto i okresní úřady doporučují místním školním radám pojištění všeho žactva proti úrazům. Tím spíše, že zavedením praktických cvičení (ručních prací) do škol obecných a občanských zvýšilo se nebezpečí úrazů, jež začasť vyžaduje nákladného lékařského ošetření; mnohdy jest poranění tak vážného rázu, že zanechává trvalé následky a snižuje existenční schopnosti dítěte v budoucnosti.

Pojištění žákovské neznamena ani pro místní školní radu ani pro sbor učitelský žádného finančního zatížení, ježto premii platí si žáci sami a mimo to umožňuje dokonce pojištění žáků zdarma, jak jest blíže vidno z dalšího.

Národní pojišťovna poskytuje i tyto výhody, že za nezvýšené, nepatrné pojistné na celý školní rok v částce 1.50 Kč, jest kryto i risiko úrazu při plavání, bruslení, jízdě na lyžích, sáňkách a při jízdě na kole (bez motoru) a dále při kopané, veslování, plachtění, střelbě a to na sumy 600 (šest set) Kč pro případ smrti následkem úrazu, jako náhradu výloh, spojených s pohřbem a úpravou hrobu, 15.000 (patnáct tisíc) Kč pro případ trvalé invalidity následkem úrazu a 200 (dvě stě) Kč pro případ invalidity dočasné jako náhrada výloh léčebných.

Uzavře-li se smlouva o pojištění na 5 let, zlevní se premie o 5 proc., uzavře-li se smlouva o pojištění na 10 let, zlevní se premie o 10 proc. Žákům chudším a snaživým poskytuje se při pojištění každých 20 žáků jednomu dítětku pojištění zdarma. I na tento druh pojišťování upozorňujeme naše členstvo.

M. J.

Kříže do škol.

»Český učitel« zabývá se znovu rozhodnutím nejv. správ. soudu o křížích (případ z Kamenice) a připojuje k němu ne nezajímavé poznámky — rady pro pokrokové učitelstvo, jak si má počínati, neboť otázka křížů je neustále živou, ba zdá se, že bude učitelstvo nově zaměstnávat.

1. Prvý výnos Habrmanův: Výzdoba učeb. síní odpovídá smyslu umělecké výchovy a požadavkům výchovy. (Náboženské odznaky nemusí býti ve škole, nejsou podstatou, nutností a vhodnou součástí výzdoby školní, učitelstvo (sbory) odstraňovalo odznaky podle svého (?) nejlepšího přesvědčení, což bylo vlastně provedením (?) základního státního zákona — »úplná svoboda víry a svědomí je každému pojištěna«.)

2. Šusta vydal č. 37.715, kterému zůstává nadále v platnosti a proto je uveřejňujeme plně. (Výnos.)

Poněvadž není v otázce výzdoby školních místností žádného zákonitého ustanovení z doby popřevratové, platí dosud par. 16. mín. nař. z 12. III. 1888 č. 10. z. z., v němž se praví: Kde poměry dovolují vyzdobení školních místností, nechť výzdoba jest v souhlase s určením místa, kde mládež se má vzdělávati; vhodný nápis, významné ornamenty zdobiti budou stranu zevnější. K vyzdobení vnitřku zvoleno buď, nehledě

lk učebním vlastním, pouze to, co dětem jest zvláště zajímavé a srozumitelné, co však zároveň také sloužit může účelům vyučování a výchovy. Sem náleží vše, co jest způsobilé zjednatí znalost občiny, probouzení a sílení lásky lk vlasti, obzor duševní šířiti, vkus zušlechťovati. V žádné učebně nechť neschází obraz presidenta republiky (nař. mšno. z 25. VI. 1919, č. 27.334 a zšr. ze 17. VII. 1919, č. 59.522).

Dle par. 138, def. řádu škol. a vyuč. výběr těchto předmětů přísluší v první řadě správci školy, jakož i učitelské konferenci, jimž se ponechává, aby u vědomí vlastní zodpovědnosti výchovatelské (!) rozhodovali podle zvláštních poměrů místních (!) také o užití konfesionálních odznaků a symbolů pro výzdobu školních místností v duchu zdejšího výnosu z 9. V. 1919, č. 5125, intím. zšr. č. 54.354.

(Nařízení porevoluční jsou jenom doplňkem citov. výnosu, v němž se však neshledáváme s ustanovením o umístění nábož. odznaků ve škol. místnostech — jen s kompetencí jednotlivých činitelů, kteří o věci mají rozhodovati. Výnos Šustův měl se určitěji vyjádřiti, resp. určití, že tyto odznaky do národních škol (bezkonfesionálních) nepatří a že bylo chybou, že řešení té otázky bylo převáleno na učitelské konference, čímž vznikají učitelské značné nepříjemnosti. Nejvyšší správní soud ujednotil právní názor též o věcné (?) stránce otázky, proto jej doslovně citujeme (Nález.)

Na útlak zvenců (mšr. a polit. organizací, jedinců), aby byly kříže ve třídách vyvěšeny, nereagujte. Podání mšr. poukazujte na své usnesení, kde dle Šustova výnosu nebylo dosud provedeno, proveďte. Domáhání jednotlivců a skupin oznamujte stát. zastupitelství a správa školy ošv. V případě, že mšr. nařizuje změnu, vraťte ji nařízení, že není oprávněna. Konference může se usnášeti i ze své vlastní iniciativy, jestli odznaky dosud ve třídách máte.

Potud »Český učel«. Katoličtí učitelé, četli jste pozorně? Dejte přičísti všem katol. rodičům, radám, spolkům, duchovním správám a informujte naše poslanecké kruhy. Pokrokoví páni učitelé prohlašují se za zmocněnce lk provádění popřevratových alotrií dále, ba chtějí vyhrožovati stát. zastupitelstvím. Budou hlásati lidu a ve škole dětem, že dnešní národní škola je bezkonfesionální, kříž že do ní nepatří, že není podstatou, nutností a vhodnou součástí výzdoby, že nemůže sloužit k účelům výchovy (bezvěrecké), že nemůže šířiti duševní obzor a zušlechťovati vkus (učitelů bezvěrců), probouzení lásku lk vlasti (bolševické).

ROZHLEDY

Tomášková metoda učení násobilkám. K nejabstraktnějšímu učivu na obecných školách, zvláště ve 3.—3. škol. roce náleží nesporně násobilka. Metody a pomůcky lk jejímu nacvičování jsou mnohé a rozmanité, ale téměř všechny mají společný znak, oporu o mechanickou paměť. Proto s tím větším zájmem prohlížíme si pomůcky, které sestavil a vydal M. Tomášek, říd. uč. v. v. v Bystřici p. Hostb. Pomůcky ty jsou dvě: tisícátka, kterým se násobilky vyvínují a pak 21 nástěnných tabulí, kterými se usnadňuje pamatování jednotlivých rovnic, a to každé jednotlivé zvlášt. Princip Tomáškovy metody je nový, zakládající se na paměti místní. Dosud obvyklé memorování násobilkových řad.

všeliké ústní a zvláště domácí písemné úkoly a opakování násobilek úplně odpadá, neboť žáci naučí se násobilkám již a jen ve škole prací rozumovou, zábavnou, s výsledky trvalými. Pomůcky tyto vyšly z dlouholeté praxe autorovy, založeny jsou na moderních zásadách psychologických, osvědčují se již na mnoha školách, byly příznivě posouzeny téměř již ve všech učitelských časopisech a byly schváleny i některými okr. škol. výbory. Cena pomůcek s podrobným teoreticko-metodickým návodem i s úhlednou krabicí jest 70 Kč. Objednávky přijímá autor.

Vídeňské školství. Základem 4letá obecná škola (Grundschule), dále 4letá hlavní škola (Hauptschule). R. 1922 zřízeny 3 chlapčské a 3 dívčí střední školy (Allgemeine Mittelschule) každá o dvou

větvích (Klassenzüge) lépe a méně nadaných, potom druhý typ nižší střední školy (Deutsche Mittelschule), ve kterém posunuty řeči až do 3. ročníku, přidány 3 hodiny tělesné výchovy a 1 hodina (odp.) her. Oba typy škol měly připravovat sblížení měšťanské školy s nižší střední školou, ale v r. 1927 zrušeny. Na místě všeobecné školy střední zřízena hlavní škola — (Hauptschule) s ponecháním gymnasií a reálků. Počáteční rozdělení žactva provádí učitelská konference na základě osobních archů žáků; rodiče mohou proti rozdělení žádati přezkoušení; přechod žáků první větve do střední školy děje se bez zkoušky, nemožným zůstává pouze přechod do V. tř. gymnasiální. Vedle toho jsou školy přechodné (Überleitungsklassen) a 5leté Aufbauschulen a Arbeitsmittelschulen a 6 vychovávacích ústavů státních (Bundeserziehungsanstalten). Počet žáků na třídu 30, ve všech třídách koedukace. Z obecné školy zmizel systém předmětů školních, podle rozvrhu začíná se vyučovati až v druhém pololetí 4. škol. roku. — To je ona vychvalovaná reorganizace Glöckelova, sociálně demokratická — kterou chtěli mnozí aplikovati na naše české poměry.

Časové poznámky. Volná konkurence mužů i žen na všechna místa by byla nejspřavedlivější, lepší než dosavadní zásada parity. To rádi uznáváme. Při tom nutno však hájiti zároveň zásadu stáří, aby nejstarší uchazeč dostal místo. Kdyby měl zvítězit návrh, aby při stejné kvalifikaci nerozhodovala diference 2 neb 3 let, tak že by mohl býti ustanoven proti staršímu mladší, stejně kvalifikovaný, jen když by byl vhodnější, rozbujelo by se netušenou měrou »obšlapování« a jiná ušlechtilá kvítka nespravedlnosti. Vždyť kdo a jak by rozhodoval o té »vhodnosti«? Co by bylo rozhodující pro onu »vhodnost«? Svědomitě a úspěšně působení ve škole? Vzdělání? Či snad hausírování po organizacích s plamennými řečmi? Ohnutý hřbet a úlisný úsměv? Těžko se dohadovat, ale jisto je, že katolický učitel by se v 99 procentech svezl do kategorie

»nevhodných«. Vždyť již dnes se stane, dodá-li katol. učitel žádost o místo a má na ně naději, že honem některá dobrá duše sežene někoho, kdo je aspoň o týden služebně starší, aby si v poslední chvíli podal žádost a místo uchytal. Co by se dalo, kdyby stačilo určití jenom, kdo je »vhodnější«? Je správné, že učitelům měšť. škol přísluší při přestupu na měšť. školu větší přídavek než 780 Kč, jak je nyní; rovněž ředitelský přídavek neodpovídá dnešním poměrům. Mělo by se však pamatovati i na učitele obecných škol, kteří v zapadlých jedno- a dvoutřídkách živoří. Ředitelský přídavek na jednotřídce by měl býti aspoň Kč 1200, na dvoutřídce 1500 Kč ročně. Má-li učitel v takových místech trochu kulturně žítí, stojí ho to nepoměrně více než kolegy v městě neb větším místě. Musí koupiti noviny, knihy, časopisy, nemá příležitosti jíti do čítárny, kavárny neb knihovny. Nemůže-li žítí kulturně, upadá, strejcovatí, chytne se pítí, ač by měl býti kulturním vůdcem své osady. Potom nepomůže, když okr. osvět. sbor přijede jednou za rok »s obrázky« a přečte nějakou přednášku. Je třeba, aby se pěstování osvěty chytlo za pravý konec.

Časový.

*Rádlovi to přijde draze,
že vzpomenul staré fráze:
že chce rozbit pouta otroků,
kacíř zlý je, škůdce pokroku.*

P R Á V N Í H L Í D K A

Kdo nařizuje anebo prohlašuje měšťanskou školu místní za »Obvodovou školu měšťanskou«? Jáký je postup při jednání? — Posud dle platných zákonů není »obvodových škol měšťanských«, jen v městech větších, kde obec je rozdělena v obvody. Obvod zřizují školní úřady na žádost konkurenčních činitelů. Jak tomu bude dle nového zákona, je zatím neříkano.

Též obvod školní zřizuje zř.

Může býti volena školní rada obvodové měšťanské školy dříve než je řádně ustaven urislušný obvod?

Nemůže

Když mají býti členové školní

radv volení v obecním zastupitelstvu, mají býti vyzvány politické strany, aby jmenovaly své kandidáty anebo stačí, když starosta svou ohlásí až ve zmíněné schůzi?

Když mají býti členové školní rady voleni v obec. zastupitelstvu musí býti tato volba dána výslovně jako zvláštní jednací bod anebo může býti zahrnuta na př. mezi došlými žádostmi ve sděleních starostových?

Volba členů mšr. musí býti dána na pořad schůze obec. zastupitelstva, aby politické kluby mohly se uradit o svých nárocích a kandidátech. Ze zásady poměrného volení lze určit nárok polit. strany na počet členů a náhradníků, v případě zbytků lze dohodou (sdružením) konečnou sumu určit. Jména kandidátů určuje polit. strana sama (když není sdružena), jinak při sdružení zajistí i jména dohodou mezi sdružujícími se stranami bývali určena. Analogické dle obecních komisí.

Inspektorští sekretáři. Zem. šk. rada mor. dodala okr. náčelníkům výnos v tomto znění: »Učitelé přidělení okr. škol. inspektorům k výpomoci v administrativních pracích, jsou na větších okresích zaměstnání pouze v kancelářích, čímž pozbývají styků se školou. Tím vznikají nesnáze s kvalifikováním jich ze školní praxe, hlásí-li se o místo ředitele nebo řídícího učitele. Je též velmi důležité, aby více osob učitelských poznalo z vlastního názoru administrativní agendu školní, zvláště se mají s ní důkladně seznámiti oni učitelé, kteří jsou zapsáni do seznamů čekatelů na místa okresních škol. inspektorů, případně kteří se o zapsání do zmíněného seznamu hlásí. Z uvedených důvodů je záhodno, aby též učitelé nebyl přidělen okr. škol. úřadu déle než 3 roky. Výjimek připustiti nelze. Jelikož instituce pomocníků okr. škol. inspektorů trvá již od r. 1921 a mnozí učitelé jsou od té doby nepřetržitě zaměstnání jen při administrativních pracích, vybízím pana předsedu, aby pojednav o tom s okr. škol. inspektorem, předložil sem náležitě odůvodněný trojčlenný návrh na přidělení nové síly okr. škol. výboru a to nejpozději do konce listopadu

1928.« — Pomocníci okr. škol. inspektorů se brání, že prý se celý aparát okr. úřadů zastaví, budou-li z teplejších míst odvoláni.

Léčebný fond. Dne 3. VI. byla ustanovena nová smlouva o službě lékařské a vstoupila 1. X. 1928 v platnost. Proti smlouvě staré obsahuje četné odchylky. Vydal ji tiskem Věstník L. F. v Praze II., Hybernská č. 107. Zákon o léčeb. fondu vydán byl roku 1925 pod č. 221 Sb. z. a n. Některé připomínky: Nesmluvní lékař musí vydati recept a dáti potvrdit lékaři smluvnímu (důvěrníku), jinak lékárna léků vydati nemůže. Pojištěnec si musí vyžádati poukázku k odbor. lékaři od okr. sboru nebo ji vydá sám ošetřující lékař. Za první návštěvu platí fond 15 Kč, pojištěnec ve známkách 4 Kč, za další fond 8 Kč, pojištěnec 2 Kč při ordinaci (v čase) a 4 Kč při návštěvě. Za každou návštěvu ze svého fond 8 Kč a pojištěnec 4 Kč. Cesta k lékaři hradí se fondem (když není lékař v místě). Par. 10. zák. číslo 221-25 zmiňuje se o náhradě léčeb. nemocničního. V lázních hradí fond 50 proc. Pro výkony zuboléčebné jsou 3 skupiny: A. Bez svolení okr. sboru: prohlídka chrupu, zubní kámen, krvácení, vytažení, léčení dásní. B. Se svolením: zánět okostice, sekce hrotů a p. Polovinu hradí pojištěnec, polovinu fond, nejvýš 50 Kč za rok. C. Se svolením: Plombování, umělé chrup, umělé zuby přední (pro výslovnost učitelskou) jsou výjimkou, o kterou nutno žádati, ostatní jako u B. Plomby obyčejné hradí fond, stříbrné a zlaté sám pojištěnec. (Příště dále.)

Dívna spravedlnost.

*O osudy hrstky dětí bez konfese
kdekerý se ateista třese;
dětí katolíků — to je pro něj jisté —
vychovávat musí přes to ateisté.*

NÁLEZY

NEJVYŠŠÍHO SPRÁVNHO SOUDU.

Obsazování učitelských míst na veřejných školách národních. Právní názor, že váleč. invalidovi (legionáři) přísluší přednost podle poslední věty článku IV. cit. zák. č. 306-1920 jen při stejném jeho slu-

žebním stáří a stejné kvalifikaci s ostatními kompetenty, je v rozporu se zákonem. Předpis poslední věty tohoto článku je normou zcela samostatnou, která platí i pro případy, kdy na př. kompetující invalida (legionář) je služebně mladší. (15. XI. 1928, č. 30.584.)

Váleční invalidé při obsazování míst. Pouhá vlastnost vál. »invalida« nedává učiteli nároku, aby byl presentován proti uchazeči staršímu, nýbrž může se tak státi při okolnostech pozoruhodných. Rozhodovati o tom, jsou-li dány pozoruhodné okolnosti, není výlučným právem o. šk. v., nýbrž v cestě instancní i zem. šk. rady a min. šk. a n. o. (2. XI. 1928, č. 28.759.)

Státní zaměstnanci: převod do požitků dle zákona č. 104-1926. Při převodu do nových platů obdrží zaměstnanec služební plat podle té služební třídy, která odpovídá dosavadní jeho skupině časového postupu (par. 199 platov. zák.) bez zřetele k tomu, jaké předběžné vzdělání má. (30. X. 1928, č. 25.955.)

Substituční přídavek. Aby učitel měl nárok na substituční přídavek, musí býti, ať již definitivní nebo prozat., ustanoven na určité škole, ze které je pak povolán k zastupování na určitou školu jinou. Učitel, který nejsa jmenován def. na určité škole, nýbrž jenom def. ad pers. nebo def. bez určení místa a nebyl ani dříve zatímně ustanoven na žádné určité škole, nemá nároku na substituční přídavek nikoli proto, že je def. bez určení služebního místa, nýbrž proto, poněvadž není ani definitivně, ani zatímně ustanoven na určité škole. Naproti tomu má na substituční přídavek nárok ten učitel ad pers., který byl ustanoven původně na určité škole zatímně a pak se stal automatickým způsobem def. bez určitého služebního místa, aniž jeho systemisační vztah k určité škole, místu učitelskému, byl zrušen. (6. XII. 1928, č. 33.013.)

Výměra odpočinkových požitků uč. domácích nauk. Řídí se dle služ. požitků, které byly učitelce naposledy vyměřeny. Procentní sazba těchto aktivních požitků se řídí podle hodin, které jsou pro dotyčné místo předepsány. Zásadu tu převzal zákon reparační ze

zákonu panilního. (23. X. 1928, č. 15.182.)

Stěhovací výlohy. Náhrada stěhovacích výloh stát. úředníka, přeloženého z moci úřední, přísluší podle dekretu dvor. komory z 13. IX. -804 (Sb. z. svazek 22, č. 31). Kromě diet za dobu cesty a náhrady cestovného přísluší jako náhrada za přestěhování nábytku nábytkové ve výši jedno- až tří-měsíčního platu. Podle min. r. z 19. července 1919, má býti při nezaviněném přeložení poskytnuto nábytkové i vyšší, když se prokáže účty, že talkové výlohy vznikly. (19. X. 1928, č. 27.830.)

Pojem služebního stáří při kompetenci o místo učitelské. Nejv. s. soud je toho názoru, že při celkovém služebním stáří kompetentů přes 35 let nelze pokládati uchazeče s případnou delší dobou služební za služebně staršího po rozumu čl. IV. zák. č. 306-1920, nýbrž že rozdíl služebního stáří při několika uchazečích vykazujících 35letou služební dobu, nemá pro presentaci významu. (24. XI. 1928, čís. 31.637.)

Disciplinární řízení. Nález disciplin. komise, kterým byl učitel uložen pořádkový trest podle par. 98. služ. pragm. učitelské (zákon ze dne 28. VII. 1917, č. 319 ř. z.) jest pro odsouzeného rozhodnutím konečným ve smyslu par. 5. zák. o správním soudě.

Pokrokovost.

*Nepřistoupit k církvi katolické
moderní je, pokrokové, lidské;
všichni mohou dobří býti: ateisté, židé,
v ní však jak by dosud nebývali lidé.*

Z P R Á V Y

Požítky staropensistů v Polsku.

Stará hodnostní třída

	Měsíční pense ve zlotých	v Kč
III.	2200	8316
IV.	1800	6804
V.	1400	5292
VI.	1100	4158
VII. a VIII.	775	2929
IX.	600	2388
X.	480	1814
XI.	390	1474

K tomu dostávají ještě příspěvek na manželku, dále drahotní přídavek a příbytkové.

Budeme platit 30 miliard Kč. V zasedání reparační komise v Paříži je navrhováno, aby ČSR zaplatila za převzatý státní majetek po bývalém Rakousku 30 miliard Kč náhrady výtěžným mocnostem. Za tuto výši obnosu můžeme děkovat jen naší »znamenílé« zahraniční službě, která nedovede vysvětlit, že my jsme si svobodu vydobili a že státní majetek rakouský byl zaplacen z peněz českých poplatníků. Jestliže náhrada v této výši bude odhlasována, může naše poplatnictvo děkovat min. Benešovi za jeho »chránění čsl. zájmů«. (Říš. stráž.)

Jmění Ústřední soc. pojišťovny dne 31. prosince 1928 činilo Kč 1.476.445.754.

V době nadprodukce hudebních slágrů jest u nás cizím hudebním agenturám vyplaceno za provozovací práva 30—40 tisíc Kč měs.

Uznání zásluh katol. sester klášterních. Pařížská Akademie věd morálních a politických udělila koncem minulého roku první cenu v obnosu 40.000 franků představené Kongregaci sester P. Marie Pomocné. Představená čítá 81 let. Vydržuje ve Villentime ozdravovnu pro souchoťníky již po 50 let. Za tuto dobu pobýlo v ozdravovně 16.000 nemocných, z nichž se 13.000 uzdravilo nebo aspoň polepšilo co do zdraví. — V Berlíně byla církevně vysvěcena nově vystavěná nemocnice sv. Josefa ve čtvrti Neu-Tempelhof. Vrchní starosta města Berlína (protestant) měl řeč, při níž mezi jiným promluvil tato pamětihodná slova: »I kdyby jsme přesvědčení o blahodárné činnosti veřejnosti, obcí a státu, přece musíme doznati, že nemůže býti činnost katolických klášterních sester v Berlíně nahrazena a vykonána veřejností. I za nejvelkolepější platy nelze koupiti lásky k bližnímu. (Našinec.)

Státní ústav učitelský ve Slez. Ostravě dovrší koncem škol. roku 1928—29 25 let svého rvání. Ředitelství ústavu vydá koncem škol. roku jubilejní výroční zprávu, v níž uvede jména všech abiturientů, kteří na tomto ústavě dosáhli vysvědčení učitelské dospělosti. Aby ředitelství mohlo u všech abiturientů zapsati i nynější zaměstnání a působíště (i u externích), o-

brací se touto cestou na všechny abiturienty ústavu z let 1907-8 až 1927-28 se žádostí, aby do konce dubna t. r. oznámili ředitelství ústavu nynější zaměstnání a působíště své a svých kolegů. — Ředitelství.

Chýna a Štětina. »Čes. učitel« rozebírá případ oši. Štětiny na Slánsku dále. Nám se líbí toto: Na oši. musíme žádati více objektivnosti a taktu, aby nebyli víc politiky než škol. odborníky, aby nevyvinovali nad učitelstvem nemorálního nátlaku tou či onou formou. Platí to také pro nár. soc. inspektora Chýnu?

Bydliště. Jsou nám hlášeny případy, že někteří p. oši. nutí přespříliš učitele k bydlení v místě ustanovení. Pokud učitel plní všechny služební závazky, nelze jej nutiti. (Služ. pragmatika.)

Už to zaranžoval. Chýna, předseda kult. výboru, s Kostnickou jednotou budou paralisovat jednostranné oslavy knížete Václava.

Přílišní horlivci. Ředitelé i oši. nevěřili prvnímu ohlášení o prázdninách, že to bylo jen novinářské a bez čísla.

Referenti ošv. Zsr. (moravská) nařídila předsedům ošv., aby vyměnili 3leté referenty.

Vzpomínka. Na den 27. února připadlo 80. výročí narození V. Beneše Třebízského. Chudý kraplam, synek chudých rodičů, s podlomným zdravím, ale duch, hrouží se do dob minulých a píše pro lid, neobyčejně citlivě, pohnutě, o všem tom bezútěšném žalu po bitvě bělohorské a válce 30leté. Spisy jeho rozšířily se do nejzapadlejších vesniček. Je jich řádka slušná — 15 svazků sebraných. »Královna Dagmar«, 9 svazků »Z různých dob« atd. Umíraje, vrací všechno, co z literatury vytěžil, Svatoboru a své obci, která mu postavila z vděčnosti a lásky pomník. Čest budiž jeho památce.

Kulturní výbor schválil osnovu zákona o pomocných školách. Osnova musí projít ještě soc. polit. a rozpočtovým výborem poslanecké sněmovny.

Nový ministr školství dělá již starosti některým listům, zda bude protiklerikální, ultrapokrokový, pravý či levý.

Co očekávají? Že nový ministr

nejdříve v součinnosti i s ostatními odbory. složkami naší strany politické. O těchto organizačních věcech bude tudíž dlužno ještě mnoho a mnoho jednati odděleně i společně se všemi složkami než se dospěje kýženého cíle.« — Uznání našich snah a naší práce nás opravdu těší.

Nad propastmi vine se život náš k nebeským výšinám. Z noci a temnosti zdviháme se k jasnosti a světlu. Rozpory a trhlínami spějeme do

říše vyššího míru. Z jicnů bludů, hříchů a smrti rosteme k životu. Rosteme? Spějeme? Zdviháme se? Nikoliv. Vede nás vyšší Ruka, zdvihá nás, množí nás! Jest to ruka náhody? (F. X. Novák: Kněžské problémy.)

K celému nákladu dnešního čísla přiložen je leták náklad. Lad. Kuncíře v Praze, doporučující československé dějiny od P. Blažej Ráčka S. J., prof. arcib. gymnasia v Praze-Bubenči.

Inkoustový prášek,

pravý duběnkový vyrábí
EDUARD RYBA v Jičíně, (Čechy).
Vzorky zdarma a franko.

SLAVIA

vzájemně pojišťovací banka v Brně,
Lažanského nám. č. 8.

Všechny druhy pojištění. — Pojištění dešťové!
Telefon 3110-11. — Pp. učitelům značné výhody!

Moravská banka, centrála v Brně.

Telefon 4740 až 4744. 41 odboček ve všech čelnějších místech republiky.

Vlastní prostředky přes Kč 200,000.000.—. Vklady přes 1 a půl miliardy Kč.

Provádí veškeré obchody bankovní. — Výhodné zúročení vkladů.

Úvěry, vadia, kauce, eskont smének, valuty, devisy, úhrady do ciziny, výměna slosovaných hodnot a kuponů.

Cukerní oddělení, tel. č. 1919, 1131.

O d b o č k y: Bor u České Lípy, Boskovice, Bratislava, Břeclav, Hlučín, Holešov, Hranice, Hradec Králové, Chrudim, Jablonec n./N., Kolín, Král. Pole, Kroměříž, Kutná Hora, Kyjov, Lomnice n. Pop. Mor. Ostrava, Ném. Brod, Nová Paka, Nové Město na Mor., Nový Bydžov, Nymburk, Olomouc, Opava, Plzeň, Praha, Prostějov, Píseň, Tábor, Telč, Tišnov, Třebíč, Uher. Brod, Valaš. Meziříčí, Velké Meziříčí, Zábřeh. Znojmo. Žilina.

E x p o s i t u r y: Lázně Luhačovice, Praha III., Vsetín.

1) gramofony

2) housle

3) dechové nástroje

4) harmoniky

5) foto grafické

6) přístroje

7) dalekohledy

8) divadelní tuby

9) hodinky

10) zvukové

11) chronometry

12) klenoty

13) budíky, uměl.

14) kuchyňské a

15) nástranné hodiny

GRANOPHONE

IMPORT COMPANY

K. ADLER A SPOL.

BRNO

Náměstí Svobody 6.

Časový jízdní, přesná

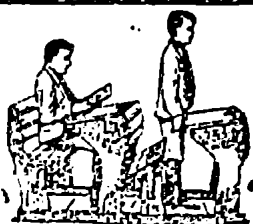
určení druhů zboží.

Vydává Říšský Svaz katolického učitelstva čl. v Praze. Vedoucí a odpovědný redaktor Jindřich Hrbáček, Tiskem Společenské knihtiskárny v Píseň. Novinová sazba povolena vñ. pošt. řed. v Brně č. 75.718/VI. dne 30. září 1926.

VĚSTNÍK

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO
ORGÁN ŘÍŠSKÉHO SVAZU KATOL. UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO.

Vychází dvakrát měsíčně kromě prázdnin. Redakce, administrace a expedice v Přerově, Blahoslavova 41. Roční předplatné 25 Kč. Číslo účtu pošt. šekového úřadu v Praze 208.349. - *Kdo si ponechá 2 čísla, je považován za odběratele.*

ŠKOLNÍ NÁBYTEK

vyrábí odborný závod

FRANTIŠEK TALLA V PŘEROVĚ,

Žerotínovo 20.

Vlastní vynálezy.

Prospekty zdarma.

Podnikatelství staveb, kapitální stavební rada

Ing. FERDINAND RUDOLF, architekt a stavitel,

přísežný soudní znalec Zemského civilního soudu v Praze. Ústřední kanceláře: Praha II, Palackého náměstí číslo 2. Telefon číslo 42774.

Projektuje a provádí veškeré stavby pozemní, hospodářské, průmyslové, činžovní, stavby monumentálních a spolkových budov, konstrukce železobetonové, stavební dohledy, adaptační práce, speciální opravy chrámů a budov historických, stavební dohledy nad prováděnými stavbami.

Ceníky zdarma, franko.

Kupujte
u firem
u nás
inzerujících!

Vyrovnejte
předplatné! Končí
třetí čtvrtletí.

P. T. pp. učitelé,

objednejte si pro svoji soukr. korespondenci náš přenosný a moderní

PSACÍ STROJ,

který vám dám na 24 měsíčních splátek! Pište si o nabídky na firmu

J. Kubáček, Vysoká n./Kys. Slov.

Milovníky přírody a přátele rostlinstva upozorňujeme na náš nový katalog „Okrasných dřevin a bylin“ spolkových zahrad průhonických, který zasláme na členy společnosti zdarma, na nečleny za režijní cenu a to za neilustrovaný Kč 5, ilustrovaný Kč 10, včetně poštovného. Jest opět krásně a vkusně upraven a překvapí každého zájemce bohatým obsahem; pojednává vedle české a latinské nomenklatury a rodových názvů též o pěstění, stanovišti a květenství a jest proto věcnou příručkou pro přátele přírody a hlavně flory. Příhlášky přijímá

Dendrologická společnost spolkové zahrady v Práhoncích u Prahy.

Návštěvy spolkových zahrad jsou v každou dobu vítány.

Důležité!

Všemu členstvu z Moravy-Slezska!

Již z minulého čísla jste se dověděli, že zemská školní rada bez našeho vědomí se domluvila s pokrokovým spolkem učitelským, že jeho členové se vzdají měsíčního přeplatku, který jim byl sražen na léčebný fond a na jehož vrácení mají nárok ve prospěch Ústř. spolku učit. (pokrokového). Přišly na školy oběžníky, které měli učitelé a učitelky podepsat, jimiž svolovali k tomu, aby jejich přeplatek byl dán Ústř. spolku.

Protože náš spolek má totéž právo jako spolek pokrokového učitelstva, usnesl se výbor spolku domáhat se téhož. Otiskujeme tedy ve dnešním čísle formulář, který všichni vyplňte a podepište a odešlete jednateli, abychom nebyli poškozeni. Kdo jste z neznalosti podepsali formulář pokrokového spolku, odvolejte svůj podpis ihned u této organisace a pošlete formulář jednateli **ihned!** Akce spěchá! Jednejte rychle!

Zde odstříhnete a zašlete na adresu: *Fr. Hanzelka, odb. uč. v Hodslavicích.*

.....

Podepsaný(á) souhlasí, aby přeplatek příspěvku na Léčebný fond, který mu má vyplátiti zemská školní rada byl vyplacen zemskému spolku katol. učitelstva na Moravě a ve Slezsku.

Jméno a příjmení:

Charakter:

Škola:

Místo:

Vlastnoruční podpis.

.....

Četba školní mládeže je stále palčivým problémem. Žákovské knihovny obsahují buď zastaralé knížky a knížečky z let osmdesátých a devadesátých (mnohé jsou lepší než některé nynější), neb knihy nové, ale málo vhodné. Učitelstvo není seznámeno s knihami pro mládež. Toto odvětví je velmi macešsky odbýváno v dějinách literatury, ač zvláště v učebnicích pro učit. ústavy by se jí měla věnovat péče. Málokdo se odhodlá přecíst aspoň část žakovské knihovny, a tak učitelé při-

čítají a mnohdy nevědí, ani co. Mělo by býti pamatováno na to, aby se správci žakovské knihovny dostalo času k přečtení knih, které má půjčovat. Bylo by to možno započtením 1—2 hodin týdně do učebné povinnosti nebo snížením učebního úvazku. Není-li učitelstvo obeznámeno s dětskou literaturou, májí se žakovské knihovny svým účelem. Mimoškolní práce se učitelstvu nakládá, ale nepamatuje se na to, aby měl učitel kdy na přečtení a prostudování literatury pro mládež.

VĚSTNÍK

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO.

Kolegové, kolegyně!

Naše organizační práce, ať již v odborech spoliku katol. učitelstva či v Lidových jednotách, Orlu atd. daří se nám dnes poměrně snadněji než v dřívějších dobách, o předválečných letech ovšem ani nemluvě. Nedělají se nám nějaké větší překážky. Mnohým se proto již zdá, že jsme konečně došli tam, kde jsme býti chtěli.

Ano, domníváme se mnohdy, že poměry jsou konečně takové, že nám katolíkům není již třeba vyvinovat zvláštní činnost, ale že vše jde vpřed již automaticky, samočinně, ale nedejme se, prosím vás, poměrným dnešním klidem, klidem pouze zdánlivým, klamati. Dočkali bychom se mnohého, co by nám nebylo právě příjemné. Ne přátelé přišli k názoru, že více našemu hnutí uškodí, nechají-li katolíky na pokoji, než kdyby jich organizační i jinou práci brzdili způsobem takovým, jak to dělávali v letech dřívějších. Proto většinou mlčí a — co pro nás nejtrapnější — mnou si ruce radostí nad úspěchy tohoto nápadu. Skutečně dnešní stav poměrů, poměrný klid, jest nám a našemu postupu vpřed spíše ke škodě než k užitku.

Nutno proto chápati tuto taktiku, medati se jí másti a jíti tím úsilněji za splněním našich ideálů: pracovat, nedomnívat se, že pracujeme zbytečně, nebát se neúspěchů, které se mohou objeviti i při nejpromyšlenější a nejintenzivnější práci! Při pevné vůli a vytrvalosti vše se překoná.

Setkáme se i s nepochopením ve vlastních řadách. Nebude to pro nás ničím novým. Ti, kteří jsou zvyklí přijíti až k hotové práci a sklízeti její ovoce ve svůj prospěch, neradi vidí, chceme-li my, katoličtí učitelé, a jiní a jiní, jimž jest organizační práce již jako by údělem, nejen sami pracovati, ale i organizační práci řídit, však při pevném našem přesvědčení o nutnosti práce a opravdové lásce k věci i tyto překážky se přemohou. Pravda vždy vítězí, musí vítězí, sobectví, slavomam a jiné slabosti lidské, které tak často brzdí dobrou věc, nemají nikdy dlouhého trvání.

Proto jen do další práce mezi mládeží i dospělými. Jest jí tolik třeba. Obzvláště rok letošní, svatováclavský a svatojanský nechť jest nám pobídkou k činnosti neúnavné.

Práce pak nevyžadují jen podzim a zima, jak se obyčejně myslí, ale i jaro a léto. Ochabneme-li nyní, kdy příroda se probouzí, ustaneme-li v práci, naše zpohodlnění mohlo by míti následky dalekosáhlé. Proto — do další práce!

Několik poznámek k reformě.

Konečně bylo řečeno osvobozující slovo. Konečně jsme se dověděli, proč ty křikly Pedagogického týdne. V Praze chtějí zříditi tři až čtyři výše organizované reformní školy. A proč by je neměli mít? Nevím, kdo by jim jich z nás provinciálů nepřál nebo záviděl. Ti tedy, komu již strachem před tou reformou cvaly zuby, mohou se zase na nějaký čas uklidniti. Utvoří se jistě zatím nějaký ten zkušební sbor, budou se dělat pokusy, zapisovat čísla, srovnávat v tabulky a, jak už to při všem bývá, budou se podávat zprávy nadřízeným úřadům o výsledcích, které budou, protože musejí býti, nejen příznivé, aleobrně skvělé. Potom se ta vyzkoušená reforma nařídí v ostatních školách a pojede to nějakou dobou skvěle všude, ale pak se začne reptati zcela potichu, což zase potrvá nějakou chvíli, až pak některý opovážlivec řekne třebaš mahlas, že by tu reformu mohl vzít čert, a potom budou křičet také ti ostatní, kteří dosud mlčeli, leda že řekli, že na jejich slova dojde, a že už je to tu. Když to reptání přijde do tohoto stadia, promluví někdo monumentu hodnou řeč, že tu nespokojenst neprávem budí zakuklená reakce a ukáže nad slunce jasněji, že nová škola nekonečně předčí školu starou, poněvadž místo lavic jsou třídy opatřeny stoly a židličkami atd. atd. Řečníku se bude se všech stran gnatulovat a reakce bude poražena na pátu.

Ale žent stranou.

Zdá se, že se začínají chápati reformy doopravdy. Je sympatické a zcela správné, že se chtějí pokusiti o dosažení nynějšího cíle vyučovacího novou školou. Až to půjde, a jestli to půjde, pak se může načrtnouti cíl vyšší.

Páni s protějšího břehu nám prominou trošku té skepse s jakou se díváme na ty ustavičné pokusy. Poučily nás zkušenosti s pokusy dřívějšími. Radíme tudíž k přímé otevřenosti, jaké jsme dosud na př. při zavádění koedukace, ručních prací a občanské nauky postrádali. Rádi uznáme kladné stránky reformy a ovšem dovedeme také střízlivě posouditi stránky stinné. Dosud se všechno u nás peklo na plošně příliš horké a proto se připalovalo. Zachovejme potřebný klid a nedejme se příliš unášeti náladou okamžiku a metodami socialistických koutěšů. Z toho důvodu také vyvíkáme ten zbytečný křik o tzv. pokrokových listů všech denominací, jakoby se šlo s reformou příliš pozdě.

Dobré bude také pamatovati na to, že Praha není celá republika — ono se na to rádo zapomíná — a že, co je možné v Praze, nelze zhusť ani při dobré vůli provésti na venkově. Tak řekněme na př. ta konsolidace, t. j. spojení ménětřídních škol ve vícetřídní, je věc velmi pěkná, ale jak ji budeme prakticky řešit, na př. ve Zlámáné Lhotě mají jednotřídku, v Roztáhané Lhotě, která je vzdálena odtud hodinu cesty, je dvojtřídku, v Zapadlově, kam je asi půl hodiny, je zase jednotřídku a konečně v Bařinově, kam je půl druhé hodiny, je teprve měšťanka. A co jest ještě při tom zajímavého: nejede kam nikam električka.

Také ta píseň o navazování školy obecné na školu měšťanskou má špatnou notu. Bylo by dobře vyjádřiti se přesněji, t. j. říci, jak. Či snad chtějí říci, že mají býti mateřské školy podřízeny ministerstvu školství? Proti tomu ovšem nikdo nic nemá.

Koedukace prý má býti jako pedagogická vymoženost zachována, prohlásil jeden z pánů, který se chystal k anketě. Je myslím dostatečně známo, že vývoj hochů a dívek není souběžný a přece slyšíme-li toto kategorické prohlášení školského znalce, dvojnásob dobře chápeme, co praví Foerster: »Koedukace se chtěla, potřebovalo se jí agitacně za symbol boje proti tomu, co bylo staré a proto musila být i pedagogicky správná; vědomě i nevědomě vidělo se na ní jen to, co mluvilo pro ni, a zastíraly se zkušenosti, skutečnosti a důvody, jež mluvily proti ní. Duševní vývoj mužské a ženské mládeže jde tak málo souběžně, že společné vyučování je všem příkazům hygieny a pedagogiky na výsměch.« Ostatně nám tu nejde o řešení této otázky, ale toliko o upozornění na

problém, který se řešívá ne vědecky, ale agitacně, a že je chut řešit jej tak i v chystané reformě.

Konečně máme ještě jednu poznámku.

Jsmo rádi té diferenciáci. Kdykoliv hájíme zásady: pro katolické děti katolické školy, vrhá se na nás někdo, že prý trháme jednotu československé školy. Teď nekritiči nikdo. Vidět tedy, že ten kritik je neupřimný. Mohou-li býti v rámci jednotné školy rozdělovány děti podle nadání, proč by nemohly býti rozdělovány podle náboženství? Není to otázka vedlejší, je to jedna ze stěžejních ideí výchovy a nebude možno ji trvale přehlížeti. Neměla by ji tedy opomíjeti ani zamýšlená reforma.

Kleofáš Pistorius:

Za kulisami

Motto: Bum — bum, bumbum — bum.

Pracovna Jeho Slovnosti okresního školního spectatora Pravoslava Vlastimila Klusáčka. Se stěn — na základě nejmovějších opticko-pedagogicko-psychologických výzkumů — natřených zeleně s jemným příděchem žlutí, mračí se obligátní, až hrůza vlasaté a vousaté vlastenecké kontrifikty Husa, Žižky, na stojánku s ouředními akty stojí řada nerozřezaných spisů Komenského, jež vydal spolek poskokového učitelstva, ale bohužel — nyní se jen na balení sýrů a buřtů prodává, protože je poskokoví učitelé, »žáci Komenského« nekupují a tím méně pak čtou; vlevo od okna je psací stůl, za ním v proutěném křesle nad haldou výkazů smrtelně se nudí — šeptem to povídám — On, z vůle poskokové učitelské organizace a kývnutím školských úradů — okresní školní spectator — od 28. X. 1918 vyznavač humanity, církve československé, oud strany zelených socialistů, světlonoš, houževník kulturou, nevyvažitelná studnice vědy, magacín moderních a nejmmodernějších vychovatelských směrů a názorů, věhlasný plašitel »kredikální tmy«, propagátor kreslení levou rukou, horlivý šířitel školních plivátek, chlapeckých ručních prací a občanské nauky — On — třikrát Oni — jasný, veliký, neomylný paša svého okresu, velkovezír a beglerbeg Volné myšlenky, imam — velekněz poskokového náboženství českého učitelstva a praeses věčné komise pro revizi poskokových ideálů ve škole.

Zívá — plácá mrzutě akty a pohleděl toužebně na divánek, který jako by zval k položení v diskretním koutěčku kanceláře. Parno červnového odpoledne dle se úsilovně i sem a šimrá kulatoučké, dobře živené tělo i růžový, zdravím kypící obličej — hodiny jednotvárně tikají — bzučí zatoulaná moucha. Jeho Slovnost opět zívá, v tom však — fukfuk — fuk.

Papíry zašustěly, Slovný neslyší, horlivě luští rozhodně zajímavý případ zat. učitele Vojtěcha Gajdoše, který dle přípisu správy obecné školy v Brtnišku »jsa jako školská síla ustanoven předřečeným školním úřadem na obecné trojtřídní škole s pobočkou v Brtnišku, místa učitelského nenastoupil, alebrž již týden v Křovanech na čtyřtřídní obecné škole učí a nastoupiti na své shora uvedené služební místo se zpěčuje«.

Fukfuk — fuk!

»Volno!«

Slovný pootočil se napolo ke dveřím.

Do kanceláře vstupuje hubený pán prošedivělých vousů, v černém, jistě svatebním, dalekou cestou zaprášeném šosálku, na nose mu sedí velké okuláry, pod pažďí tiskne deštnák a zánovní klobouk. Hlasitě pozdravil a zůstal skromně stát u dveří.

Na tváři pana spectatora se rozhostil demokratický úsměv, zlomený poněkud do kysela. I jakési rozpalky vehnaly větší vlnu krve do tváří a snad, aby je zalakýřil, povstál a nutě obličej do československých ouředních grimas, zeptal se chladně, téměř ledově: »Přejete si, pane řídící?«

»Prosim, pane spectatore, račte mi vysvětliti, jak se mohlo stát, že jste mne, starého řídícího, kvalifikovali majednou trojkou — nejhůře z celého sboru — ač po řadu let bylo mé působení na škole uznáváno i kvalifikováno jako velmi dobré?«

Jeho Slovuťnost se zakroutila. »Zlá věc, pane kolego, kvalifikační komise — — —«

»— odkývá, co pan spectator chce a jen to je divné, že právě nyní, kdy se hlásím za řídícího do Skřipova — není to tak trochu politikum?«

»Víte, pane řídící, rozum jste mohli mít dávno « — najednou otcovsky klepe řídícímu na rameno Slovuťný, »stěžují si na vás, že se neúčastníte kulturní práce, ve vaší sokolské kaple chybí basista, ale vy raději hrajete v římském kostele, zelení socialisté nemají režiséra, církev československá kostelníka, ale vy, vy sedíte a ignorujete dokonce mne, svého představeného. Učitelská organizace mne pozvala přednášet o vlivu občanské nauky na populaci, ale vy, učitel národa Husova, nepřijdete na přednášku, vy, legionář, nesvlékl jste dosud římského chomoutu a jste prý dokonce v klerikální organizaci a tak se nedivíte, když kvalifikační komise, uváživši okolnosti — nechápu, jak, jak —« otcovský tón a demokratický úsměv zmizeli už dávno a když se tak rozhovořil na oblíbené téma, jemněž děkoval za svou přerychlou kariéru nebyl by přestál, kdyby —

»Pane spectatore, jako legionář z roku 1916 a jako československý státní občan své povinnosti vždy řádně plním, protestuji proti takovým řečem. Jsem ve službách republiky a ne vašich; to radče dobře rozlišovat. Ve vyučování jste byl se mnou s hlediska pedagogického dle vašich vlastních slov nanejšvš spokojen a proto vás znovu žádám, radče mi vysvětlit, proč jsem známkován 3. stupněm — nebo — toto příkoří — promiňte — jinak to nemohu nazvat — odčinite — jedná se o mou existenci — chci blížě města k vůli dětem, studuji —«

Jeho Slovuťnost založila ruce, pohodila hlavou hodně dozadu a řekla slavnostním hlasem: »Pane řídící, pamatujte si, připomínám vám to ouředně: Kvalifikační komise je instituce eminentně demokratická, zasedají v ní členové stavu učitelského a já jsem de facto pouhým výkonným orgánem, všechna moc pochází —«

»— z poskokářské organizace,« hbitě doplnil pan řídící, »a proto pokusím se najít spravedlnost tam, kde dosud neumřela. Děkuji, pane spectatore. S Bohem!«

»Nazdárek, nazdárek —!«

Spectator, Hus i Žižka na zdi zamračili se až hrůza, všechna světnice znevládněla. Jeho Slovuťnost měnila kancelář sáhovými kroky, usedla k aktu zatímního učitele Vojtěcha Gajdoše a zas vyhlédla mrzutě oknem.

»Drzý klerikál, protiva — hm, kolik jich mám na okrese — hm dvacet, dvacet čtyři — jó — rovných třicet černých stvůr, přísluhovačů Říma — počkejte, zatočím s vámi. Nutno provětrat, udělat světlo. Zpropadeně, tendle soudruh Vokoun by se mi — tohle — tam hodil a zatím takový klerikál — hm, hm — že si najde spravedlnost?«

Slovuťný se hluboce zamyslí — — —

Tuk-tuk — tuk.

Než mohl pan spectator otevřít ústa, rozletěly se divěře do široka a jimi vpadl do kanceláře statný mladík smělého pohledu, oděný v turistických, rezivých šatech, skautské košili, pod pažďí měl aktořku, placatou čapku stříhl ve světnici.

»Zdar!«

»Zdar!« nepřiliš vlídně opakovali spectator, svraštíl brvy a chystal si přísné oslovení, když — znak jeho padl na zázračný amulet a spolu ta- lisman všech pravověrných a patentovaných vlastenců — žlutý plíšek, sokolský odznak, který seděl nad knoflíkovou dírkou kabátu v přátelské společnosti macešky Volné myšlenky a rudého kalicha v bílém poli — odznak to divacatera a ještě několkera českých církví a jeho pohled rázem zvládněl.

»Bratře spectatore, jsem Oldřich Kolínský, technický rádce sokolské župy záhořanské a abiturient učít. ústavu v Čáslavicích. Na doporučení dvojtohodného pána Jaromíra Česnelka, faráře církve československé v Boří a pana Pištělky, poslance zelených socialistů, žádám tě o místo učitelské, ale zrovna říkám, ne v nějakém Balíkově. Cvičím v Solkole od tří let, hraji na housle, klarinet, basu, dovedu operovat se skioptiko-

nem, byl jsem jako student jednatelem spolku socialistické mládeže, od roku 1919, kdy jsem svrhl iho Říma, jsem údem církve československé, branikářem klubu T. K. R., vášnivě pěstuji sport, lyžařím, bruslím, plavu, vesluji, kopu, boksuji, šermuji —»

Slovutný sotva stačil vnímat, ústa musil pootevřít, aby zachytil příval slov a také i údivem, ale žlutý plíšek, maceška a kalich působily magickou zrovna mocí.

»Raďte si sednout, pane kolego — aaa — jak vidím — tudlenc, kra-jane z království.«

Přichozí zabořil se bez upejpání do kypřého divanu a vedl svou dále: »Rádi bych se, bratře, uchytil tudle na Moravě — tolik kulturní práce je tady třeba — země, temná pevnina, lid zaostalý, pověřivý, otročí Římu — zkrátka, jak my u nás v Čechách říkáme, — je sto let za vo-pícema, potřebuje světla, pokroku —«

Slovutnost se nezdřela a plácla mladému světloňosi na vysokolo-vaný biceps, »dobře, výborně, mladý příteli — eh — chci říci bratře — jsem také Sokol — ovičím v družstvu starých pánů — nu, dobře, — hm, talkových lidí Morava potřebuje, ti zdejší učitelé, nevěřím jim — polo-viční klenikáli — žádný oheň, žádná jiskra — nu, postarám se o nějaké místo, ano, ano, Sokol, skiopřikon, sport, pokrok. — — — Jen malič-kost bych, bratře, chtěl — pouhá forma, která v demokracii nic neplatí, nu, ale forma se musí vyplnit, potřebuji tvého maturitního vysvědčení a ostatních leister. Hlásí se totiž o místa osm abiturientů, rodáků ze zdejšího okresu, většinou s vyznamenáním, tedy, prosím tě —«

Oldřich Kolínský se nevlídně zamračil a nechoťně, hodně pomalu se hrabal v náprsní kapse kabátu.

»Je to blbost tady vysvědčení, má to být jako v Americe: Ukaž, co umíš a ne vysvědčení — také přežitek zpuchřelého Rakouska, který udržuje plesnivá byrokracie nahore, však v příští schůzi navrhnu reso-luci, máte tady učitelskou organizaci?«

»Bodejt by ne,« zazpíval si pan spectator, »a jak krásně pracuje. Mohu ti říci, že za krátkou dobu svého působení, mým přičiněním (spectator se bije v prsa), vyklouzlo 42.8 procent učitelstva z římského chomoutu a většina ostatních musí je následovat. Těch několik tučtů klenikálních učitelů jsem rozstřikal po všech liščích dírách okresu, mla-dých nepřijímám a tak do pěti let mám okres čistý jako lilium.«

Mezitím vyndal nastávající šířitel vědy a osvěty v mozcih zaosta-lých Moraváčků půl tučtu doporučujících dopisů a maturitní vysvěd-čení. Slovtutný pročítá dopisy, vesměs jména, jež břínčí v českém světě a naposted' prohláší vysvědčení — — —

»To jsme měli takové zkostnatělé profesory, staré Rakušáky, dřiče, seděli na mně — —«

»No, no,« chladněji pronáší spectator, »to jsi opakoval oba poslední ročníky, no — je tady dostačelná z češtiny, matematiky, přírodopisu, fysiky, dějepisu — ale — o Husovi přece něco znáš?«

Mladý pán se pohrdlivě usmál. »Hus byl českoobratrský kněz, jehož jezovité upálili, ikdyž největší český válečník Jan Žižka z Trocnova musil utéci s Komenským a popravenými českými pány po bitvě na Bílé Hoře za hranice — talkovýdile blbosti zná už každý.«

»No, no, kapánek to bylo jímalk, ale hlavně, tudle máš výbornou z tě-locvíku. Dobrá, dobrá, náčelníků potřebujeme — místo dostaneš a dou-fám, že bude z tebe dobrý pionýr pokroku mezi zaostalým lidem. Při-jmu tě, přijmu — nechej mi tu adresu — ještě před koncem škol roku ti sdělím, kde máš po prázdninách nastoupit.«

A ikdyž se rozcházel, zářily zraky oběma.

Po pěti letech.

Jeho Slovtutnost pan Pravoslav Vlastimil Klusáček dostal za svoji »úspěšnou« činnost »modrý« arch a pracuje nyní v soukromí o jedineč-ném díle: Vliv občanské nauky na populaci v ČSR.

Pan řídící vybořoval si svou jedničku a sedí spokojeně ve škole skřipovské.

Pan učitel Oldřich Kolínský uchytíl se na »temné« Moravě, je nyní předsedou a mluvčím okresní učitelské jednoty, jednatelem ve straně zelených socialistů, u Sokolů tlučé buben, v kapele církve československé píská klarinet, ve vlastní boudě kočuje po dědinách se skioptikonem a mezapomeňme, patří mezi nejhonlivější zastánce a propagátory univerzitního vzdělání učitelstva a v důsledku své velké činnosti — mezi vážné kandidáty inspektorství v budoucnosti.

Provolání.

*Léčebný příspěvek za měsíc srpen
raďte nám s důvěrou dáti,
potom pak, jak se s ním naloží,
můžete dějin se ptáti.*

*Pěkný dům býval kdys v Luhačovicích -
zůstalo jméno mu pouze,
kdo za to může, že špatně vzdoroval
jakési neznámé, magické touze?*

*Chodili také jsme jako domů,
kde ostrov Ráb, na slunný jih -
smělý a drzý satan chtěl tomu,
že, jak tam bylo, víme jen z knih.*

*Fondy jsme měli rozličně -
neblahý s nimi osud si hrál,
proto je třeba, by nám z vás každý,
ten léčebný příspěvek za srpen dal.*

Pokrokové organizace.

ORGANISAČNÍ HLÍDKA

Krajský odbor katol. učitelstva okresu uher.-hradišského konal členskou schůzi 10. března v Uh. Hradišti za účasti 34 členů. Přednášela s. Benta Hejníková, ředitelka z Napajedle »O národním hospodářství«. Tema pro učitele nanejdvůž zajímavé, neboť národní hospodářství není na učitelských ústavech, takže učitelstvo se musí samo soukromým studiem a přednáškami s tímto oborem seznámovati. Přednáška byla úvodem k národnímu hospodářství a pro svou důležitost by měla být otisknuta ve »Věstníku«. Po přednášce koř. posl. Vičánek promluvil o anketě školské. Jednotlivé body byly probírány a zavedena o nich debata. V debatě promluví dr. Miřl. Skácel o rozdílu v kvalitě studující mládeže dnešní a dřívější — o ponechání měšťanských škol jejich dosavadnímu účelu — koř. Al. Reček o reformovaném vídeňském školství. Ku konci přednesl předseda A. Koleč »antikuři« Kleofáše Pistonia o žádostech učitelských. (Buďte otisknuta ve »Věstníku«). -čk.

ROZHLEDY

Zklamali se lidovci v obcích, kde šli do voleb rozděleně na dvě kandidátky: Nastal úbytek hlasů. Chápe, že snad za daných poměrů nelkonvenovaly tak zv. oficiální kandidátky všem, ale pak mělo se vzít za rozhodčího Ústředí. Dělat pořádek, toť jeho úkolem. Organizační řád, který má dle ohystané změny býti přísnější na »neposlušné« straníky, tímto způsobem sotva poměry zlepší. Snad se ani Kaderkova »Otčina« mnoho nemýlí, píše-li právě: »Pochybujeme silně, že toto opatření poměry v lidové straně uvede do pořádku. Spíše si myslíme, že se jím vyvolá více secese. Vedení lidové strany mělo by spíše myslet na klidné a spravedlivé uspořádání poměrů mezi jednotlivými složkami a na změnu své politiky než na karabáč. Páni z vedení strany měli by si uvědomit, že karabáčníci to ještě nikde na trvalo nevyhráli.« — Vyjádření je hodně drastické a nelíbí se nám, ale je jisto, že se něco musí státi a to co nejdříve, má-li se učinit přítrž činnosti »samovládců« v některých obcích a krajích, jež tak vyvolává frakce. Ústředí má v tom ohledu dosti zpráv, jen zakročít, sic jinak zakročuje lid sám a dochází pak k tříštění. My, katol. učitelé, jsme nuceni na tyto poměry vedoucí činitele upozornit co nejdůrazněji. Je to naší svatou povinností. Pak — u žádného jiného stavu není náboženská a polit. příslušnost vyhraněna tak ostře jako u nás učitelů, máme tedy zajiště i určité právo spíše než jiní promluvit o aktuálních, na nichž závisí vzrůst a zdar jediné strany, spočívající na zásadách katolických — čsl. strany lidové. Mnozí z nás stáli u kolébky strany, mnozí v ní pracují po desetiletí a ostatně i kdyby ne, tak právo na kritiku má každý myslící prostý člen. Hes-

lem každého poctivého lidovce budiž: »Vše pro stranu«.

Býv. ministr školství dr. Hodža vysloužil si velmi málo vděku u pokrok. učitelstva. V úvodním článku Věstníku mor. č. 18. vypočítávají jeho hříchy: neuskutečnil ani jednu osnovu zák., které připravili jeho předchůdci, nepřipravil žádné zák. osnovy ani akce pro budoucnost, (až na omlášení ankety o škol. reformách), ani ryze administrační úkol neplnil velkoryse. Projevoval prý se »jako zaujatý politik, obětující i zájmy státní na prospěch stranický a osobní«. Nejostřeji jest zahrocen tento odstavec: »Myslím, že znám dosti dobře mínění učitelstva a že nechybím, když řeknu, že obrovská jeho většina je ráda, že dr. Hodža odchází. Přeje si jen, aby se jako ministr školství nikdy nevrátil. A přeje si to nejvíce kolegové organisovaní ve straně republikánské, protože jim svou činností i nečinností dr. Hodža nejvíce podrážel nohy. Známe případy, kdy na znamení protestu proti jeho politice se usnázely místní republ. organizace podporovat při volbách kandidáty — socialistické.« Ani se nám nechce věřit, že to míní Věstník doopravdy, vždyť jsme v běžném ročníku četli nedávno nadšené věty o ministrově škol. a o některých úřednících. Dosud ze všech ministrů školství dožil se vděku a vrhelých vzpomínek jen Haberman.

Hustopečsko, vlastivědný sborník. Lid. noviny přinesly nedávno stať J. Herbena, kde pochválil tuto knihu o svém rodném okrese, oceňiv ji velmi vřele. Jde o kolektivní práci učitelstva okresu na poli regionální vlastivědy, jež měla podat úplný a podrobný obraz okresu hustopečského, kloubického a židlochovského pro potřebu školní i pro veřejnost. Učitelstvo orientované velkou většinou pokrokově, jako všude jinde, mělo tu psát o okrese, kde lidová strana má víc jak třetinu všeho občanstva a kde náboženský život katolického lidu je značně intenzivní, s krásnou minulostí i přítomností. Ač opravdu šidlo v pytlí se nevtajilo, přece jen je nutno ke cti redakčního kružku v čele s inspektorem Baráčkem kon-

statovati, že byla tu dobrá vůle dát každému, což jeho jest. Vítáme tohoto ducha rozumné umírněnosti, jež při podobných příležitostech nebývá samozřejmý. V knize najdeme mnoho poučného i zajímavého materiálu o poměrech přírodních, hospodářských, kulturních a historických, stať o jednotlivých obcích a údaje statistické. Podání celkem živé a přístupné. Bylo upuštěno od formy vědecké monografie, zamítnuta i forma pouhé vlastivědné čítanky nebo suché příručky. Řešení vyšlo celkem šťastné. Kniha vykoná poslání v úvodě naznačené. Vyšla jako jubilejní publikace k loňskému 28. říjnu, je již rozebrána a slouží ke cti účastněnému učitelstvu i jeho konciliantnímu inspektoru. (Katol. učitelstvo okresu odebralo kromě povinných 5 exemplářů na 1 učitele ještě 100 subskribovaných výtisků.) Kniha může posloužit jako vzor vlastivědného sborníku pro kraje, kde se k podobné práci chystají. Možná ji ještě obdržeti u předsedy hustopečského odboru kol. Jarosl. Kříže, učit. v Nosislavi. — Stran 360, cena 25 Kč.

Okresní kvalifikační komise. — Dalo se očekávat. Členy kval. komisi jmenovala vláda sama a dle »Čes. učitele« neměli na jejich jmenování vlivu ani organizace, ani páni oši. Nuže, jak to dopadlo na př. na okrese páně Chýnově: Členem komise I. a IV. český socialista, bez vyznání, jeho náhradníkem jeho podřízený a švagr, český socialista, bez vyznání. Dle úřední pragmatiky (i pro učitelstvo platné) nesmí býti v jednom úřadě (školě) švagři, tam jsou i v kvalifikační komisi, dokonce v komisích dvou zároveň. Členem kval. komise I. a III. český socialista, bez vyznání, náhradníci česká socialistka. V kvalif. komisi II. český socialista, bez vyznání, česká socialistka, bez vyznání — náhradníci dva čeští socialisté. Od vlády koaličních stran dostal Chýna dar: kvalifikační komisi českosocialistickou na okrese s většinou koaliční a katolickou. Na jeho okrese švagři bez vyznání budou posuzováti i katechety (IV.)

Dr. Karel Vorovka. Zemřel v lednu, v necelých padesáti letech.

Bytost subtilní, prošlá tvrdou školou života, duch neklidný, hledající, polemický, vybroušený v přesném myšlení ve stálém styku s čísly, matematik, filosof exaktních věd, pracovník v nejtěžším oboru filosofie. Olověnk s bolestným výrazem očí, smutným pohledem. Cośi tragického bylo v něm. Neuzavřel svého díla, zemřel předčasně. Nesmýšlel katolicky, necítil se ani křesťanem, 20 let byl dokonce ateistou. Ale když plameny světové války ozářily lidstvu nová rozcestí myšlenek, vykročil ze tmy nebojácně, odhodil skepsi, překonal v sobě positivism, k záhadám životním postavil se kladně a hlásal gnosti. Ne ve smyslu teologickém, Vorovka neměl víry katolické a ani se mu ji nedostalo. Přišel však k jistotě, že víry je třeba, že nutno aspoň chtít, neboť »Boha potřebujeme k životu i ke smrti«. Vyznával panpsychický pluralismus, metafysiku plotínsko-gnostickou, snažil se spojit myšlení romantické s racionalismem. Donostu filosofickému imponoval především svou odvahou, s jakou se postavil kriticky po válce proti oficiální filosofii Krejčího, proti činnosti Rádlové a proti filosofickému dílu Masarykovu. Měl odvalu s několika umlčovanými druhy jíti jinou cestou, proti proudu, bylo to tehdy riskantní. Za pražskou katedrou vzbudil veliké pohoršení. Po odchodu Dntinové a smrti Čádové zavládl tam totiž jistý druh tyranie. »Ruch filosofický«, do loňského roku jediný nezávislý časopis filosofický u nás, soustředil mladší pracovníky, idealisty (Hoppe, Pelikán, Trnka, Bartoš a j.) a vykonal mnoho pro ozdravení poměrů v českém filosofickém světě. 20 let byl Vorovka ateistou, skončil mystikou. Byl přece jen dítětem »fin de siècle«, poznal ve vlastním oboru nedostatky imperativnosti a hranice vědy, zažil rozčarování z vědeckého optimismu. Jeho filosofický vývoj jest dobrým dokladem, jak se obrací vítr positivistického agnosticismu na pahorcích, zatím co my v nižších polohách dosud dýcháme o vzduší jím otrávené, těšíce se aspoň z faktu, že filosofická náhoda doby se mění a podporuje

světový růst katolicismu.

Boh. Boček.

Výchovné výsledky školy. Tak dovolává se někdo v »Čes. Rep.« i výroků p. prezidentových, že si na svých cestách všimá života, jež se mu zdá kurážnější a přímější — což všechno způsobila občanská nauka. Jinde, že střední škola málo vychovává, mnoho vyučuje, že z ní vycházejí žáci nemotorní, těžkopádní, zelení, škola že je pro ně otravou, učitelé tyrany, že se v ní učí strachu a silnější revoltě. Nejlépe by promluvila statistika poválečné mládeže — rozhodně pro výchovu lepší (rodinnou i školní) — náboženskou, která staví na morálce vyšší než je laická — »Unum necessarium« — dle Komenského. A není jiné cesty pod nebem, když On je cesta, pravda i život.

Lesní škola v Rajnochovicích. Konečně i na Moravě jsme se dočkali, co mají v jiných zemích už dávno, celoroční lesní školy, zatím jednotřídní. Umístěna je v dětské ozdravovně v Rajnochovicích, která náleží Dobročinnému spolku sv. Václava v Hulině. Přijímá děti od 6 do 14 let, hochy i dívky. Na stravu, byt i prádlo platí se měsíčně 360 Kč. Pro děti nemajetné budou zřízena nadační místa od ministerstva zdravotnictví a soc. péče, také od nemocn. pojišťoven a dobrodinců, takže léčení horským vzduchem bude umožněno také dětem nemajetným. Úkolem školy je zbavit děti vrozené slabosti tělesné, úplně je zotavit po nebezpečné nemoci (spále, chřipce, zářetku) a léčit děti nemocné. U těchto dětí dělá často divy už změna vzduchu a dosavadního okolí dítěte. Ozdravovna stojí na jižní straně, od severu úplně chráněná, 500 m nad mořem, uprostřed jehličnatých lesů. Do školy je ustanoven výborný a ideální učitel. Dobročinný spolek sv. Václava je ochoten pro vyléčení dětí učinit všechno, co je v jeho možnosti: bude dávat dobrou stravu a bude se starat a aby pobyt byl dětem co nejpříjemnější a nejradostnější. V ozdravovně je vodovod, elektrické osvětlení, jsou sprchy, vanové i sluneční lázně a také hřiště. Vyučování se bude každý den. V zimě ve velmi vzdušné učirně, v

létě na stráni, v lese nebo v otevřené besídce. Čemu se děti nemaurčí ve škole, to bude doplňováno ve vycházkách, na hřišti, při zábavě a hrách. Všude se najde vhodná chvíle ku vzdělání i výchově dětí. O výchovu náboženskou bude ovšem postaráno také. Škola bude vydávat vysvědčení školní. Dítě pobude ve škole tak dlouho, jak bude žádat jeho zdraví a když se vrátí školy, doma bude pokračovat a postupně se svým močnickem. Je to výhoda hlavně pro rodiče. Někteří i churavé i velmi slabé děti posílají domů do školy, jenom aby netratily školního roku. Podmínky pro zdravotní lesní školy na Moravě jsou dány všechny. Mohou proto rodiče zdnavotně ohrožené děti posílat do ní s plnou důvěrou. Škola bude otevřena buď 3. nebo 15. dubna, dle toho, jak se děti sejdou. Dotazy a přihlášky buďtež posílány Okresnímu školnímu výboru v Holešově.

Vzpomínky. Státní učitelský ústav v Soběslavi vydal při výroční zprávě vzpomínky. Z celkových posudků kandidátů z dřívějších let zamlouvá se vzpomínka R. A. Jindry, rehabilituje i toho starého F. Šimka, není zaujata ani proti kněžímu Tobernému a Lhotskému a dozrává, že ti staří vychovávali dobře, více srdce než rozum. V posudcích starých postrádáme hlubšího ocenění některých, na př. Čecha, umírněný reformátor české jazyky proti přehnanému Gebaurismu — Johna, výborný přírodopisec, praktik; vycházející kandidáti vynikali znalostí nerostů a květin, na školy odnášeli si pěkné sbírky — ředitel Šimka, výborný archaeolog a historik atd., což jistě připojeno bude ve vzpomínkách 60 let. Postrádáme i posudků některých okresních školních inspektorů na př. Koláře a Drobila, za to čteme sebevychloubování Chýnovo.

Fr. Fenců: Osnovy z věcných nauk a obč. nauky a výchovy pro střední a vyšší stupeň českých škol obecných. Obsáhlá práce, opatřená zajímavými vlastivědnými náčty a předmluvou aby učitelstvo vědělo, jak s dětmi náčty pracovat, aby je zajímaly a vyučování aby se co nejvíce přiblížilo činné

škole. — Spisovatel kladě velkou váhu na hospodárně sestavený rozvrh hodin. Venců «Osnovy» jsou dílem skutku monumentálním i po stránce pedagogické. Četné ilustrace. 336 stran velké osmerky 24 Kč, váz. 30 Kč. Vhodné též pro kandidáty učitelství. Vydalo nakladatelství Aloise Šaška ve Velkém Meziříčí.

Hlas o nás. «Věstník Matice cyrilometodějské» (Rodina a škola) píše: «Věstník kat. učitelstva začal velmi různou toninu. Organizuje katol. učitelstvo, nabádá a vede je k práci. Není divu, že se ho bolestně dotklo, že ani jeden katolický učitel nebyl vyslán do zemského zastupitelstva. Věstník právem žádá, aby na místa vedoucí a důležitá se dostali lidé osvědčení nekolísavým smýšlením a vykonanou prací. Odsuzuje nemravný a nekatolický zlozvyk, aby ve straně katolické rozhodovali lidé železných loktů, nedávni přeběhlíci, potom kteří mimo všelijaké tituly se nemohou prací vykáhati žádnou a ochránci všech těchto katolíků z důvodů už jakýchkoliv. Tento sport si mohou dovoliti strany, u nichž jde jen o koryta a žlaby, nikdy však strana opravdu katolická, stojící na myšlenkách pravdy a spravedlnosti.»

Nerušte klidu. Jsou lidé, kteří se snaží až přespříliš k získání zásluh na poli národním. Zbytečnými pak úvahami ruší klid učitelstva, které v klidu pracuje na nejmladší generaci národa, na výchově mládeže. V Lidových listech ze dne 17. 3. 1929 byl článek s názvem «Celibát». Myslím, že příliš klidu do řad učitelstva nepřinesl a leckterou učitelku vyrušil z klidu nekřičené práce. Celibát! Jest těžko zjistiti příčiny snah, chytějících prosaditi jej za každou cenu. Zmíněný článek je psán kat. učitelkou. Proč není uveřejněn v stavovském časopise, v našem Věstníku? Konečně je vedlejší, kde článek byl uveřejněn, i jaké důvody k jeho uveřejnění vedly. Ale rozhodně nechci věřit s pisatelkou, že obava před depopulací národa vlivem výdělečné činnosti učitelů i úředníků, jež prý mají málo dětí. Katolická veřejnost, speciálně její inteligence zná, kde příčiny toho vězí, že jsou ve vše-

obecném poklesu mravní úrovně a ve zvýšené požívačnosti doby. Katol. učitelstvo jako největší procento katolické inteligence spolu s kněžími pracuje úsilovně ve svém okruhu namnoze nepozorováno »politickými« veličinami, které pak práce naší neocení, jak jsme všichni byli svědky. Pracujeme především na zvýšení praktického náboženského života, na výchově lidí cele katolických, na výchově charakterů mravně ucelených. Taková práce zjeví se i v zastavení poklesu porodnosti. Tu přece nezarazí to mizivé procento provdaných učitelek a úřednic, i kdybychom připustili, že po jejich propuštění jejich rodiny staly by se početnějšími. Poslední doba zhlédla otázku celibátu, proto není radno ji znovu rozvířovat, když je známo, jaký odpor proti jejímu realizování povstál. Připouštím, že i ona snad bude řešena, ale pak bude nutno, aby se tak stalo spravedlivě, ne rychle. Nerušte klidu novinářskými články, které rozrušují a zájemce dělí už předem na zastánce a často tvrdohlavé odpůrce, mezi nimiž pak není smíru. Sám zákon jako talkový přináší do veřejného života organizaci, ale aplikován dle jediné šablony na každý jednotlivý případ, přináší do toho života též mnoho roztrpčenosti. Návrh ve zmíněném článku je nepřijatelný. Navrhuje totiž, aby provdaná učitelka či úřednice byla propuštěna bez náhrady, učitelka s 1-3 dětmi s procentuálním odbytným. Jen kdyby manžel, máje 3 děti, měl menší příjem než 2000 Kč, pak by bylo možno provdané učitelce či úřednici setrvat ve službě. Návrh končí lapidárně: dvě gáže nikdo nepotřebuje. Ono někdo nepotřebuje ani celé jedné gáže. Tak generálně něco tvrdit, zvláště o věcech více méně soukromých, bych se neodvážil. K otázce celibátu několik poznámek. Především musí být učiněn zásadní rozdíl mezi sňatky již uskutečněnými a těmi, které by vznikly po rozřešení celibátu. Nebylo by příliš chytré a spravedlivé dovoliti někomu usednout na větev a pak ji s ním uřezat. Je dnes mnoho případů, kdy provdaná učitelka je se svým mužem fysicky stejně stará, snad

jen o něco mladší, ale služebně je starší až o 3 roky i více, takže příjem její převyšuje plat jejího manžela. Jsou to staré hříchy. O nich by mohly hovořit snad stohy žádostí u zem. škol. rady učitelů vojáků a gymnasistů neb realistů, kteří na spravedlivém propočítání jejich služební doby čekají několik let. Co by znamenalo realizování tak nespravedlivého návrhu jako je zmíněný návrh? Příjmý sociální atentát, uvržení do bídý takové až 4členné úřednické neb učitelské rodiny. Její příjem by byl snížen o 60 proc. Učitelstvo pochází ze slabších sociálních vrstev a nemá z čeho na životní průměr dodávat. Neradil bych, aby návrhovatelka, která se odváží tvrdit, že dvou příjmů nikdo nepotřebuje, do talkové rodiny přišla. Na druhé straně jsou zase případy učitelských »buržoů«, u nichž uskutečnění zmíněného návrhu by se dalo provést bez odstupného a od hodiny. Je jisté, že otázka celibátu se nedá paušálně rozhodnout. Znovu zdůrazňuji, že zvláště případy učitelek provdaných musí se řešit odděleně, poněvadž nějaké odstupné jich nemůže spásit. Katolické učitelstvo, jak již mnohokrát řečeno, nestaví se proti úpravě celibátu. Ale jest si jen přát, abychom sami tuto otázku delikátní a mohlo by se stát, že proti sobě popudíme všechno stát. zaměstnanectvo. Až otázka uzraje k řešení, pak i katol. učitelstvo k ní zaujme stanovisko, ale ve svých odborech.

Pokrokové heslo.

Nikomu nic nedávejte,

nikomu nic nevěřte.

jenom nám vždy plnou hrstí,
nebo džběrem naměřte!

ZPRÁVY

Kol. Augustin Maivald, řídící učitel v Neplachovicích na Opavsku, člen moravského spolku zemřel 2. března ve stáří 55 let. — R. I. P.

S jídlem přichází apetit. Čeští (národní) socialisté se namísali při posledních volbách do zastupitelstev a do obcí a doufají ještě v lepší doby. Jeden z jejich předáků pravil: »Strana národních socialistů

stů očekává od příštích voleb nejméně 34 mandátů. V daném případě čtyři mandáty budou dány slovenským poslancům, kteří budou nuceni bydlet na Slovensku v přidělených jim župách. Ofensywa národních socialistů na Slovensku má za účel využití sporu Hodža kontra Šrobár a krise v ľudové strane. Za tím účelem má být vybudován v Bratislavě samostatný denní list jehož financování vzal na sebe dr. Beneš. Bude-li ve straně nár. sociální namítáno, že nynější slovenský poslanec strany Hrušovský nemůže být dále kandidován, protože agitace nelze ho použít, bude převzat do služeb ministersva zahraničí a umístěn v jeho zahraniční službě. Zajímavé jsou chystané dispoice s posl. Hrušovským. Obvyklé pozadí tak mnohých politických akcí té či oné strany — zaopatření.

Začíná se mluvit o soustředění pedagogického tisku. Neškodilo by na tuto věc pomýšlet i u nás. Co překáží splynutí Vychovatelských listů s jiným listem?

Vjeli si do vlasů Český učitel a ČČOU pro článek o Rádlově revisi. Házejí po sobě pacholaty a nepravdami.

Nemůže se najít dosti pěkných slov pro uznání práce sen. Plamínkové, která podala resoluci k par. 34. zák. 104-26, ale zapomíná se dodat, že resoluci začíná plnit reakční vláda. Interesantní při tom je, že zástupkyně ZSUDN nebyly prý »zajínteresovány« do ducha nového zákona a zástupkyně ŘSUDN odešly v rozhodné chvíli při schvalování zákona samého z parlamentu.

Změnu vládního režimu by potřebovala ČOU, aby se mohla příjemně vzrušit, ministerské projevy prý ji už nevzruší. Ano, tak je to správné. Ba dožijeme se i dob, kdy ji už ani změna vlády nevzruší. A také nač? Vždyť vláda jest jenom vykonavatelkou zákonů a jenom jedním článkem v nekonečném řetězu života. Žádná vláda nás nemůže zbavit povinností, jež nám ukládá povolání a život. Nač se tedy vzrušovati?

Vypálil jim rybník. Marné je navrhování Městanské školy, aby její členáři nepodpisovali podpisných archů, jimiž se vzdávají léčebné-

ho příspěvku za měsíc srpen. Ty už podepsali ÚSU i jeho odpůrcové. Inu, kdo dříve přijde, dřív mele. Pozdě přišla také ČOU. To by musila mít jinší nos, aby cítila už z dálky, kde se dá co trhnout.

Chyba lávky. Věstník ÚSU poznamenává, že vlnu na tom, že církev československá nepronikla tak, jak si toho někteří páni přáli, má inteligence, u níž prý nenalezla tato společnost nevěřících pochopení.

Farizeové. Věstníku ÚSU je líto peněz, které min. školství vydává na opravu a udržování uměleckých památek církevních. Kolik prý by se za to mohlo ohrát chudiny. Snad nevědí, že na to má peníze ministerstvo sociální péče.

Hádkou o žabí chlup můžeme nazvat přestřelku mezi Městanskou školou a Věstníkem ÚSU pro tituly.

Před ukvapenou reformou školskou varují v Demokrat. středu prof. Bydžovský a dr. Hendrich.

Radioamaterům přijde vhod brožura Vl. Mikuláška »Amaterský přijímač pro dálkové obrazy«. Kč 8.50. Vydal A. Reinwart, Praha II.

Veřejných nemocnic je v Československu 159. Z nich je 90 v Čechách s 16.000 postelemi, na Moravě 26 s 6420 postelemi, ve Slezsku 9 s 1126 postelemi, na Slovensku 30 s 5746 postelemi, na Podkarpatské Rusi 4 s 1688 postelemi.

Komunist. tajemník P. Kušnier specialisoval se svého času v Baň. Bystřici na nadávání Čechům. Nyní je odbor. tajemníkem při straně soc. dem. v Klatovech. Bude patrně zase »chválit« Slováky. A takoví lidé mají u nás hlavní slovo, mají vliv a kariéru.

Záhada. Ze statistiky se dovídáme, že legionářů přibývá. Jak je to možno, ovšem nechápeme. Noví se přece nerodí.

Parita či volná konkurence? Učitelky jsou na tom rozhodně lépe při paritě než učitelé. Do většího města dostane se konkursem na def. místo učitelka s 8 služ. lety (ale nikoli naše), v téměř městě se však hlásí na místo učitelé uchazeči s 22-33 lety služebními.

Na moravských školách se vyučuje dle osnov z r. 1885., tedy téměř půl století starých. Nové

isou prý připraveny, ale dosud nespátřily světlo světa. (Však dr. Hodža to odnese.) Je však ještě celá řada škol, které nevyhovují a nemohou svým zařízením vyhovět ani požadavkům starých osnov. V první řadě je třeba vybudovat a vybavit řádně školy, zvláště v horských krajích. K tomu by mělo přihlídnout zemské zastupitelstvo. Jinak nepomohou ani nové osnovy, ani reformy školní. Jsme sice zvyklí, že se u nás reformuje oděvem, jenom ne od základu, ale stále to nemůže tak jít. Jinak zůstane většina reform jenom na papíře.

Sv. Václav dle »Čes. učit.« jen legenda — spíše mnich než kníže, hned od dětství asketa, víc v kostele než v radě královské, odchází, když má rada vynést rozsudek smrti, dává strhávat žaláře i šibenice, je zavražděn pro konflikt církevně-politický — člověk nebezpečný státu.

Vzpomněli 65ky Macharovy. Machar — české svědomí — že už to dávno není pravda? Přejde doba, kdy Machar bude zase čten a čten. Ano, předpověděl to Baar: Věřím v jádro čes. národa, že vzejde den, kdy spravedlivý sádkar udělá si procházku s pílkou pod strom plný ježitých ostnů — pod strom s nápisem: Machar.

Nová taktika. Mezi mládeží propagujte jen Dorost čsl. červ. kříže, v jeho rámci lze uplatnit veškeré akce — radí »Čes. učitel«.

Praha. V zsr. projednávají se zásady, jimiž se má usměrnit přesazování učitelů ze služeb. příčin — z Prahy a do Prahy.

Heriotova starost o Vatikán. Býv. franc. ministr škol. vytýká Vatikánu spojení s osudem fašismu, který může být vystřídán režimem v roce 1870. A což ve Francii nemění se režimy?

Hudba a škola, č. 5. přináší dva překrásné drobné články J. B. Fierstra jako ukázkou z nové knihy tohoto mistra. Dále básně M. Calmy a jiné. — Kromě četných zpráv a referátů zajímavá časová úvaha »K. Háby. Vydává nákladatelství v Praze II., Ostrovní 24. Ročně 28 Kč.

Dr. Otakar Březina byl jmenován čestným členem Svatobora. — Kromě něj byl právě čestným čle-

nem jen A. Jirásek. Dne 25. března však náhle zesnul. Muž, jalkých bylo u nás málo.

Na nedávný sjezd soc. dem. učitelů a profesorů, svolaný do Brna, přihlásilo se 5 účastníků. Poněvadž pak z nich ještě 2 nepřišli, sjezd se nekonal.

Naše školy a žactvo. V republice je 21.367 škol a vzděl. ústavů. Z nich je 17 škol vysokých s 28.825 posluchači, 354 středních škol s 101.998 žáky, 691 odbor. škol s 95.325 žáky, 2755 pokrač. škol s 202.406 žáky, 15.899 obec. škol s 1.719.833 žáky, 1584 mateř. škol s 99.134 chovanci a konečně 74 ústavů pro zkaženou mládež s 4351 ošetřovanci.

Z agrární strany vyklube se nová církev. Agrární senátor Vraný psal ve »Venkově« o selském Bohu. Nyní dr. Mošuta z Nymburka píše v »Rodném kraji« o selské bibli — Holečkově díle »Selství«. Ja, ja, už nám ty církve nestačí, budeme mít, asi zase novou — agrární. A to bude jistě církev ze všech církví nej církevnatější.

(Otčina.)

Ročenka čsl. Orla. Vydává-li ústředí Orla po prvé v milénáiovém roce svatováclavském svou úhlednou Ročenku, tedy její vedlo k tomuto kroku jistě velmi závažné důvody. K SDO sjede se do Prahy katol. rodina v nebývalé dosud míře, takže jistě o Orla se projeví v české veřejnosti zájem a k informaci těchto zájemců má v prvé řadě sloužit tato ročenka. Ráz její je informačně-praktický. Stran 184, 20 Kč.

Pomník p. presidenta bylo odhaleno v roce 1928 na Moravě a ve Slezsku 112. Největším z nich je v Karvinné, nejmenší v Mor. Žižkově u Břeclavy.

Jedentisícdvěstěčtyřicet zbytkových statků dostali dle soc. dem. listů agrární poslanci a senátoři. 1240 nových zbohatlíků, nových »šlechticů«. Jak píše Otčina, mnozí poslanci a senátoři agrární strany dostali zbytkové statky hned dva. Jeden pro sebe a druhý pro syna nebo pro dcenu. Někteří byli dokonce tak šťastní, že dostali zbytků tři. Jeden ještě pro blízké příbuzné. Ovšem socialisté a to jak nár. soc., tak soc. dem. dostali zbytků též (družstva.)

Dr. J. Baborák: Nová daňová příručka a daňové písemnosti. Obšírná práce, potřebná nejen pro živnostníka, ale pro každého, kdo má s daněmi co činit. 160 stran, 18 Kč. Vydalo naklad. J. Svátlka v Praze. Pod názvem. »Dobré knihy« vydalo nakladatelství bohatě ilustrovaný seznam knih.

Ruskou mládež pochvaluje si dr. K. Veleminský. Napsal knihu »Rusko včera a dnes«, v níž vypráví o svých zkušenostech na Rusi. V nové ruské škole se mu líbí samostatnost žactva, navykání odpovědnosti, přímá příprava pro život praktický, péče věnovaná tělesné výchově, noviny dětské, psané i živé a umn. j. Tvrdí, že v Rusku nenastal všeobecný mravní rozvrat. Některé vymoženosti nové ruské školy budou prý se šířit i do jiných zemí.

Charakteristické. Vládní návrh o pomocných školách obsahuje v par. 18. ustanovení, že docházka do pomocné školy je povinná, je-li v místě jen soukromá pom. škola, je docházka povinná do této soukromé školy. SÚČS staví se proti nucené docházce do pomocných škol soukromých a odůvodňuje to ve Věstníku takto: »Podle par. 18. mohou nastati případy, žeby děti bez vyznání a vůbec nekatolické musily (navštěvovati třeba klášterní pomocné školy.« — To je ovšem na pováženou. Ale kdž katolické děti musejí chodit do školy, která je na mnohých místech nůsobením polkrok učitelstva přímo protikatolická, — to je správné.

Bude se reformovat? Doc. dr. J. Uher slyší brávu růst. (celý svět zasáhla horečka reformní) a proto i u nás se musí už začít. Běžel s tím do ZÚS. a »Český učitel« otiskuje: Jednotná, diferencovaná (?) škola národní, měšťanky a nižší střední školy dnes nevyhovují, musí pryč, bude z nich jeden typ (?), vyšší škola národní a z té vstup do vyšší střední.

»Čes, učitel« proti ČOU píše: Malobanářnické nazírání bylo dávno domovem v ŘSUMS a nakažilo ČOU. Tato bude nyní radikalizovat, kdž výsledek voleb ukázal přesun do leva (dříve z ČOU vyzírala jen tradice kantorská). —

Na divné následky parity a § 10.

malého škol. zákona ukazuje v Měšť. škole dr. Šimek. Jsou ostatně až příliš známé a křiklavé. Nám se zdá, že by nejsprávnějším bylo, aby při obsazování def. míst byla dávana při stejné kvalifikaci a stejném služebním stáří na školách dívčích ženám, na školách chlapeckých mužům a teprve na školách koedukačních při splnění týchž podmínek tomu z uchazečů, který by doplňoval zákonem stanovený poměr obou pohlaví.

Nakladatelská čilost. Šupkovo nakladatelství v Hradci Králové je známo po celé republice. Všude se setkáte s jeho knihami. A nutno říci, že opravdu s lacinými knihami. Je pravda, že obsah není vždy na umělecké úrovni literární, je to někdy dost za vlasy přitaženo, papír špatný, tisk zcela obyčejnými typy. Ale rozšířil za několik let statisíce knih právě proto, že jsou laciné. Nemohlo by býti něco podobného v některém našem nakladatelství? Máme jich několik, ale všechna vypravují knihy hodně drahé, protože vydávají v malém nákladu. Zdá se, že je tu »circulus vitiosus« — bludný kruh: Malý náklad vynucuje drahotu knih. Drahotu zavinuje slabý odbyt — proto se vypraví malý náklad! Při troše odvahy a čilosti bylo by možno vypraviti knihy dobré pěkně, vzhledně a při tom levně. V tom spočívá celý problém! Je přece rozdíl, mohu-li koupiti knihu za 30 Kč neb za 8—12 Kč! Jinak naše knihy neproniknou do širších vrstev!

I písemný výraz je projevem osobnosti a nelze ho bagatelisovati. Žádáme-li, aby zevnějšek učitelův byl pokud možno bezvadný, pak to musíme žádati i po jeho písemném projevu ve škole. Písmo učitelovo stává se žákům vzorem, který napodobuje, nemůže tedy býti nevzorné.

Litují, že otevřeli hranice okresů. Je řada kolegů měšť. škol, kteří nemohou po 20leté službě dosíci na měšť. školách definitivy. V M. Š. na to ukazují a praví, že prý sami kolegové živí protekcí posrannými cestičkami. A což, kdyby jim nevázala úst polkroková disciplína, to bychom se dověděli, jak nejedem z nich vypálil rybník deseti starším kolegům, s

nimůž si po sokojsku bratruje.

»Los von der Čechci«, tak prý volají v poslední době některé říšsko-německé listy, zvláště Bremer Volkszeitung, Bremer Nachrichten, Weser Zeitung a j. Jsme to se svými sousedy v pěkném poměru! Situaci tuto ovšem nezlepší čeští učitelé, kteří vždy byli hlavními činiteli v národnostních bojích v menšinách, ale zde musí zasáhnout jiná moc a to co nejdřív!

Rozčilování není program. »Č. uč.« píše: »Klerikálové ani po porážce nespí. Vydali v Č. Budějovicích spisek J. Šmejkalů; trefně mu odpovídá dr. V. Šrobár, jak vypadal klerikální škola v Sterzingu v Tyrolích (r. 1907) a dříve i Dr. Klenikálové mohou býti jisti, že se školy do rukou jejich nikdy nedostanou. Kulturní boj o školu je dobojován, český národ («Čes. učitel») nikdy římským nebude.«

Podrobná česká bibliografie pravdivelně vychází za součinnosti knihovny Národního musea, Studijní knihovny olomoucké a knihovny Jednoty ku povzbuzení průmyslu v Čechách v literárním a bibliografním věstníku »Naše kniha«, jenž od r. 1929 je vydáván čtrnáctidenně. Každý knihovník a přítel literatury může nyní všechny novinky sledovati v »Naší knize«. Po zániku Bibliogr. katalogu, vydávaného Národní knihovnou, je to jediný bibliografický list český. Vyžádejte si číslo na ukázkou. Vydává Zemědělské knihkupectví A. Neubert v Praze, Hybernská 12.

Z učebnic řeči vyšších v poslední době jsou velmi doporučovány práce vydávané nakladatelstvím A. Neuberta v Praze pod názvem »V tisíci slovech«. Učebnice Italsky v 1000 slovech od dra J. Schmitta byla právě ukončena 12. sešitem. Španělsky v 1000 slovech od Dra Jar. Lenkého vychází. Rovněž právě jest vydávána učebnice Rusky v 1000 slovech o V. E. Bělanovici-Zubova. Metodika tohoto je vybudována na ovládnutí přízvuku. Všechny tyto učebnice jsou skutečně velmi praktické. V posledních týdnech započaly v této sbírce vycházeti i učebnice srbochorvatštiny (Dr. Drag. Prohaska, lektor na Karlově universitě) a polštiny (Dr. M. Zelenka, lektor na Karlově universitě). —

I tyto dosáhnou zařistě obliby pře-dešlých.

Jezdíme po světě, sháníme vzory pro svou národní školu a zapo-mináme, že národní škola musí býti zcela naše, že musí vyrůstati z našeho národního života, má-li přispívat ke jeho udržování a rozkvětu. Tedy ne kopírování cizích vzorů — máme ho snad dosud málo? — ale tvoření z vlastního materiálu a vlastními silami, nemá-li se podobati kabátu, který si někdo ušil z ústřížků vzorníků, které si objednal z rozličných továren.

Nové osobní výkazy pro učitelstvo v důsledku nové služební pragmatiky zavádějí se výnosem min. š. z. z 10. 1. 1929 č. 160639-28. Jsou mnohem obsáhlejší než dosavadní (10 stran, 21 záhlaví). Vydávají se přesné předpisy o vedení osobních výkazů. Výkaz vede správa školy, okr. školní výbor a může vésti též zemská školní rada. Při přeložení učitele zašle spr. školy i okresní školní výbor výkaz nově přísluš. šk. výboru, který si 1 exemplář ponechá, druhý zašle příslušnému ředitelství školy. Nezasílá tedy ředitelství školy výkaz přímo jinému ředitelství — jak se dalo dosud. Dosavadní výkazy u mladších učitelů, jichž zápisy lze snadno přepsati do nového výkazu, který bude pokračováním staršího. Osobní výkazy se nesmějí zničit, dokud neuplyne 50 let od posledního zápisu ve výkaze. Nahlédnouti může učitel jen do svého, nikoli do cizího osobního výkazu.

Návrh zákona o pomocných školách, odhlášený senátem a všemi výbory poslanecké sněmovny, bude ke schválení plénu poslanecké sněmovny předložen v jarním znovuzahájení sněmovny v dubnu t. r.

Kurs moderní péče o děti úchylné bude se konati na podnět a za přispění ministerstva školství a národní osvěty v Karlově (Těšínsko) ve dnech 18. a 25. dubna a 2. a 8. května 1929 v kinu »Centrála« vždy od 8.30 hod. po dobu 5 hodin. Přednášet budou věhlasní pracovníci-odborníci: Un. doc. MUDr. K. Herfort, ředitel »Ernestina« a examinator z vyučování dětí hlubomyslných při zkoušební komisi v Praze, J. Zeman, inspek-

tor ministerstva školství a n. o., J. Zapletal, ředitel pomocné školy a examinator při zkušební komisi v Brně, J. Chlup, ředitel ústavu mrzáčků v Brně, R. Synek, odb. učitel hluchoněmých. Účastníkům všech přednášek budou vydána frekvenční vysvědčení a vzdálenějším budou hrazeny cestovní výlohy. Příhlášky úřední cestou prostřednictvím správy škol a inspektorátu — ošv. — adresujte na Inspektorát st. menšinových škol českých v Karvině zaved. Doporučujeme tento kurs zvláště našemu učitelstvu ve Slezsku.

Schůze říšského správního výboru se konala v Brně 25. března 1929. Předsedal poslanec Vičánek. Podal zprávu o osnově zákona o pomocných školách, dále informace o započítávání služby, o definitivě inspektorské. 6. července 1929 konán bude v Praze u příležitosti orelských slavností sjezd slovanského katol. učitelstva. Tamtéž bude i valná hromada svazu. Program sjezdu byl již stanoven. Zprávu o Věstníku podal red. Hrbáček. Byla vzata na vědomí a schválena. Prof. Novák pak podal zprávu o amerikanisaci ve školství. V debatě o tom zdůrazněno, že měst. škola má zůstat školou výběrovou. Po obšírné debatě byla schůze o 1 a čtvrti hod. skončena. **Tafemník.**

Sjezd slovanského katol. učitelstva. Říš. správ. výbor rozhodl, abychom uspořádali letos v orelské slavnosti v Praze sjezd slovanského katol. učitelstva. Ke sjezdu jsou pozváni a přislíbili účast Charvatci, Slovinci, Poláci, Lužičtí Srbové. Na sjezdu má být řešena otázka utvoření svazu slovanského katol. učitelstva. Není potřebí zdůrazňovat důležitost instituce. Je třeba, abychom pro její uskutečnění pracovali. Žádáme tedy členstvo, aby bylo pamětlivo, že sjezd se koná 6. července dop. v Praze. Podrobnosti budou zaved. v tisku oznámeny. Připravujte se již nyní, aby naše účast v Praze byla velká. Pozvěte své zahradnické přátele. — Říšský správ. výbor.

Schůze výboru morav. zemského spolku se konala v Brně 25. března 1929. Řídil ji předseda posl. Vičánek, který podal zprávu o

chystaných zákonech o pomocných školách, o obvodových školách měštanských a o definitivě inspektorů. Výbor schválil, aby odbor uh.-brodský jmenoval čestným členem prof. dr. J. Kachníka. Valná hromada zem. spolku se vykoná letos až ke konci prázdnin a to 27. srpna 1929, tentokrát na Velehradě. Musela být posunuta na tento termín v důsledku pražských slavností. Zprávu o změně stanov podal kol. Žamberský. Schůze skončena o půl 5. hodině. — **Jednatel.**

Ústav »Sancta Marta« v Prešově obsadí počátkem škol. r. 1929-30 místo učitelky (i bez zkoušky způsobilosti). Celé zaopatření. Plat dle dohody.

K větší části nákladu přiloženy jsou letáky a složenky Matice svatohorské. Doporučujeme k povšimnutí.

Čtete světový román, Manzoni: »Snoubenci«. Kč 58.—, vazba 15 Kč. U všech knihkupců. Nakladatel B. Hendrich, Praha I., Husova ulice č. 8.

Kraj, odbor čes. učitelstva kat. v Uh. Brodě konal svou členskou schůzi brodských členů ve čtvrtek 21. března v Lid. domě v Uh. Brodě. Účast 19 členů, 8 členů a 11 členek. Přednášel škol. insp. Jul. Šobr o nové kvalifikaci. Jsme pi inspektorovi vděční za jeho cenné pokyny a vysvětlení nových předpisů. Rozvinula se debata o podpisování archů, kterými se zřiká učitelstvo nároku na vrácení přelátka léč. fondu za srpen 1926, kdy ještě se nemělo srážet. Rozhodli jsme se nepodpisovat. Žádáme zem. výbor našeho spolku, aby podmínku podobnou akci. Na příští schůzi bychom archy podepsali. Společná schůze bude asi 21. dubna. Na 1. května máme v programu zájezd do Horní Ládě na valnou schůzi okresu brodského a vsetínského. Promluví kok red. Jindř. Hrbáček. Nadšení pro zájezd je velké. Dva členové našeho odboru byli právě jmenováni členy kvalifikační komise: st. Lužová A. z Uh. Brodu a P. R. Drábek kat. tech. v Uh. Brodě. Jsme tedy konečně spravedlivě uznáváni jako jiné organizace, 15 členů (zatím) se přihlásilo k subskripci Ráč-

kových Dějin československých.
Těšíme se na ně všichni. Jk.

LITERATURA

I. svazek XVII. roč. Archy přináší cenné práce F. Kašpara, D. Pecký, J. Karníka, O. F. Bablera, F. B. Děrďy, B. Štonma, F. Hanzelky, V. Bitnara, J. M. Svobody a i. Obrazové přílohy, dřevoryty A. Hrabala činí dílo tím cennějším. Celoroční předplatné 40.30 Kč. — Administrace v Olomouci, Wilsonovo nám. 16.

Naklad. J. Birnbauma v Brtnici. F. Háji: **Přišel život.** 200 stran, 12 Kč. Román vhodný pro knihovny našich spolků. — H. Schilgen: **Ve službách Stvořitelových, kniha pro kat. snoubence a manžely,** jež by měla býti v každé rodině. 80 str., 5 Kč. Vyšla právě v 2. vydání. — J. Houben: **Dokud máš ještě maminku.** Hra ze života o 4 jednáních. 6 Kč.

Naklad. A. Neuberta. Fr. Pergler: Poslední skok Tamerlanův. Napínavý román, jehož hlavní osobou jest slavný angl. detektiv Ralf Redding. 192 str., 22 Kč.

Nakladatelství Čin. T. G. Masaryk: O ženě. President napsal nedávno dva projevy o tak zvané ženské otázce. Je to jednak dodatek k článku sen. F. F. Plamínkové o práci čs. žen, jednak dopis pí Záhořové-Němcové, která se ho ptala, co soudí o ideovém základu a o práci Obrodného hnutí čs. mladých žen a o tom, jaká by měla býti dnešní žena, aby působila na zvýšení dnešní mravní úrovně rodiny a na očistu veřejného života. K oběma projevům je připojena knižně dosud nevydaná přednáška Masarykova »Žena u Ježíše a Pavla«, předmluva vydavatele V. K. Škracha pak shrnuje, co Masaryk psal o t. zv. ženské otázce jinde. 48 stran, 5 Kč.

Nakladatelství Sinox. R. R. Hofmeister: V kolébce praslovanstva. II. díl. 306 stran, 25 Kč, v subskripci 16.80 Kč. Již dříve referovali jsme o I. díle. Druhý svazek líčí osudový vstup Slovanů do evropských dějin, odchod Čechů s hrstkou věrných, chápajících myšlenkou jeho, na západ, pouť plná nástrah a překážek, zklamání a ochablostí, mcná a povzbuzující

vina Čechova v určení a budoucí zdar jeho v nových sídlech a konečné nalezení příští vlasti. Krásná kniha, kterou s užitekem si přečtou i ti, kteří vědí, i ti, kteří nevědí, co je národ a co vlasti. — Ilustroval V. Černý.

Dějiny tělocviku. Přednášky profesora, docenta PhDr. V. Severy. Stran 290, s 13 ilustracemi 25 Kč. V české vědecké literatuře tělovýchovné chybělo nám dosud objektivní dílo tohoto druhu a posluchači universit byli nuceni sháněti materiál ke studiu v literaturách cizích. Dr. Severa čerpá látku ze všech historických pramenů, které v předmluvě k dílu uvádí. Probírá důkladně dějiny tělocviku od šerého dávnověku až po přítomnou dobu. Dílo psáno jest přístupným slohem a umožňuje každému příteli tělesné výchovy seznámiti se s historií tohoto odvětví kultury.

Nakladat. čsl. Orla v Brně. A. Žampach: »Katolíci v zahraničních bojích o čsl. samostatnost«. Úvahy, vzpomínky a doklady z let 1914-1920. Stran 148, 16 celostr. ilustrací Kč 13.50. Autor, ruský legionář, sebral pečlivě doklady o vystoupení katolíků v odboji jak doma, tak zvláště za hranicemi. Kniha vyvrací tvrzení, že náš odboj byl veden ideou protináboženskou a že katolíci nesúčastnili se činně osvobožovacích bojů. Tím, že každou stránku své knihy doprovází odvolání na dostupné dosud doklady a dovolává se svědectví žijících osob, je kniha důvěryhodná.

Co se chystá v nakladatelství Československé akc. tiskárny, Praha II. Aug. Vrzal: Velikonoční povídky, překlad z ruštiny. Sebrané spisy Sigismunda Boušky: Pro svazek druhý připraveno II. vydání českého překladu díla Jacinta Verdaguera: **Květy Mariiny.** — A. Hunder: **Ve škole Mistrově, II.,** ve výborném překladu Čihálové. Zajímavá práce Jana Fr. Hrušky: **Proč jsem neodpadl a neodpadnu.** Kašpar: **Unikající tvář.** Pr. Max Regal: **Vítej, Duše, Krista.** MUDr. Jan Svítal: **Duch Slovenska.** Ant. Thein: **Ubytovatel.** (Ilustrace dle akad. malíře Harry Patočky). — Tých autor a tých ilustrátor: **Koranda. P. Fr. Finn: Sněhurka.** Aug. Vrzal: **Vánoční povídky.** Vladimír

Hornov: **Promluvy při slavnostech církevních a práni.** Týž autor: **Církví a vlasti,** proslovky spolkové. — Jos. Schrijvers C. S. R.: **Má Matko!** Francouzský překlad O. Vasilá. B. Seidlová: **Malá domácnost.** Miczkiewitz: **Knihy národa a poutnictví národa polského,** přeložil a úvod s poznámkami napsal Dr. Jan Sajic. Vl. Javořická: **Dvojí polibek,** románek, vydání sešitové. L. Grossmannová-Brodská: **Črty veselé i vážné pro mládež i dospělé,** vydání sešitové. Ant. Brousil: **Seznam křestních jmen,** hlavně českých s oznámením jejich původu a významu. **Rady a pokyny ve**

věcech vojenských pro obecní úřady atd. — R. H. Benson: **Obyčejný člověk,** nábožensko-psychol. román.

Naklad. J. R. Vilímka. R. L. Stevenson: **Loď mrtvých.** Děj, který zprvu zavádí čtenáře do bohémské čtvrti pařížské, přenáší se do rušného města Ameriky a později na šílenou výpravu do jižních moří. Dobrodružný román, román zahradních existencí, jimiž rozumí právě jen Stevenson. Stran 508, Kč 32.—.

Inkoustový prášek,

pravý duběnkový vyrábí
EDUARD RYBA v Jičíně, (Čechy).
Vzorky zdarma a franko.

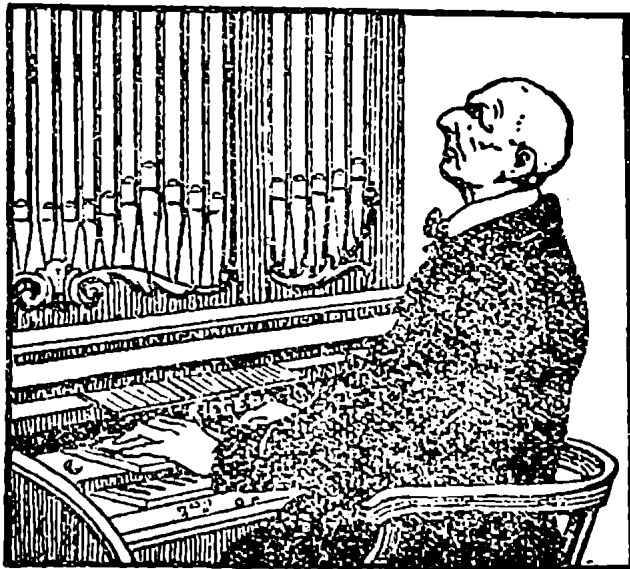
Zaručeně pravý včelí med Ia jakosti,

vysoce výživný a léčivý, pocházející z krajiny bohaté léčivým rostlinstvem, zasílá vyplaceně 5 kg s plechovkou za 115 Kč včelařství „APIS“ v Šumicích u Uherského Brodu. Přesvědčte se o vzorné poctivosti této nabídky!

Nesmrtelný Bruckner a všichni virtuosci na varhany tří generací hráli na
varhanách „RIEGER“

a nadchli se vždy jejich čistým zpěvným zvukem a imponující souzvučností. **Světové jméno Riegrových varhan** bylo právě docíleno touto nepředstí-
žitelnou krásou zvučnosti, ne-

Bruckner na svých „Riegrových“ varhanách.

jakoupě varhan, objednávají varhany své povinnosti dbalé komitety a zasvěcení jen u firmy.

Bratři RIEGROVÉ, Krnov.

Je to největší a nejlépe zařízený umělecký ústav Evropy, který za 54 let dodal přes 2300 nových varhan, počet, který žádnou jinou firmou ani přibližně nebyl dosažen. - Kostelní nábytek, elektr. zásobování varhan vzduchem, prospekty.

Spánek a klid Vašich dní zabezpečí

NÁRODNÍ POJIŠŤOVNA.

Zdarma podá vysvětlení a rozpočty

Mertlík, Přerov, Mostní 5. - Výhodné životní pojištění.

NOVOTNÝ TÝNIŠTĚ n. O. KOBERCE Rozpočty zdarma! NÁBYTEK

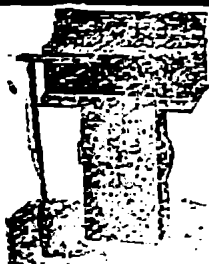
Gramofony,
floutky,
dechové nástroje,
harmoniky,
fotografické přístroje,
dálkové telefony,
divadelní kuluby,
hodinový stroj,
kuchynské kodiny,
GRAMOPHON
IMPORT COMPANY
KADLER & SPOUŠ
BRNO
Kadler & Spouš, Brno
Kadler & Spouš, Brno
Kadler & Spouš, Brno

Linka a Rosola, drogerie, Brno, Orlí 7.

Sbírký chemikálií. — Potřeby pro školní kabinety. Úplně zařízení laboratorů. Chemikálie a reagentie. Chemické sklo. — Různé přístroje. — Rozpočty na požádání.

TUŽKY tuhové, kopírovací a pastele GRAFO

jsou zaručeně prvotřídní české výrobky.

VARHANY kostelní, HARMONIA

evropské i americké soustavy, PIANA a PIANINA dodává levně r. 1869 založená továrna

Jan Tuček, Kučná Hora.

Prodej i na splátky. Ceník zdarma, franko. — Výhodné při cvičení zpěvu ve škole, stolní harmonium 4 okt., cena se šlapákem, bedničkou a poštovným Kč 1000—, při hotovém 10 proc. slevy.

SUKNA, módní vlněné pánské i HEZINA A SP., HUMPOLEC.

Vzorky obratem na požádání. Vyjde i ochotně vsáhc plateb, podmínkami, odvoláte-li se na „Věstaňk“

Vklady příjmá

na knížky a běžné účty
za výhodných podmínek.

Ústřední jednota
českých hospodářských společenstev
úvěrních v Brně,

Dominikánské nám. č. 5.

Složenky pošt. úřadu šekového na požádání.

Vydává Říšský Svaz katolického učitelstva čl. v Praze. Vedoucí a odpovědný redaktor Jindřich Hrbáček. Tiskem Společenské knihtiskárny v Přerově. Novinová sazba povolena výn. pošt. řed. v Brně č. 75.718/VI. dne 30. září 1926.

VĚSTNÍK

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO
ORGÁN ŘÍŠSKÉHO SVAZU KATOL. UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO.

Vychází dvakrát měsíčně kromě prázdnin. Redakce, administrace a expedice v Přerově, Blahoslavova 41. Roční předplatné 25 Kč. Číslo účtu pošt. šekového úřadu v Praze 208.349. - Kdo si ponechá 2 čísla, je považován za odběratele.

Školní a spolkové výlety **BROUŠEK**, přímo u vchodu do proslulých jeskyní Sloupsko Šošůvských v Moravském Krasu v krásném lesním zátíší. - Cizinecké pokoje. Levné stravování i přenocování.

Zastávka autobusů. - Informace zasílá obratem

BROUŠEK ALOIS, majitel hotelu.

Ceníky zdarma, franko.

„Pracujte
v Čsl. straně lidové, jediné
polit. straně katolických
zásad, pracujte v Orle, je-
diné katoliku vyhovující těl.
organizaci!“

**Rheuma - Ischias - Dna - Neuralgie
Exsudáty!** — Z 1000-metrových hlubin
67°C horké vulk. bahenní prameny, nad
nimiž vybudován jest „Thermia - Palace“
hotel, přední dům - „Pro Patria“ lidové
sanatorium; další četné hotely za každou
cenu. Po celý rok otevřeno. Rozsáhlý
starý park, sport. zábavy.

Našim členům slevy na koupele a byt na
poukázky, jež vydává jednatel Fr. Han-
zelka, odb. učitel v Hodslavicích.

Inform.: Ředitelství lázní.

Inkoustový prášek,

pravý duběnkový vyrábí
EDUARD RYBA v Jičíně, (Čechy).
Vzorky zdarma a franko.

1. gramofony
2. housle
3. klavír
4. dechové nástroje
5. stroje
6. harmoniky
7. foto-grafické
8. ručníky
9. oblečení
10. obuv
11. hodinky
12. kapesní
13. kapesní
14. kapesní
15. kapesní
16. kapesní
17. kapesní
18. kapesní
19. kapesní
20. kapesní
21. kapesní
22. kapesní
23. kapesní
24. kapesní
25. kapesní
26. kapesní
27. kapesní
28. kapesní
29. kapesní
30. kapesní
31. kapesní
32. kapesní
33. kapesní
34. kapesní
35. kapesní
36. kapesní
37. kapesní
38. kapesní
39. kapesní
40. kapesní
41. kapesní
42. kapesní
43. kapesní
44. kapesní
45. kapesní
46. kapesní
47. kapesní
48. kapesní
49. kapesní
50. kapesní
51. kapesní
52. kapesní
53. kapesní
54. kapesní
55. kapesní
56. kapesní
57. kapesní
58. kapesní
59. kapesní
60. kapesní
61. kapesní
62. kapesní
63. kapesní
64. kapesní
65. kapesní
66. kapesní
67. kapesní
68. kapesní
69. kapesní
70. kapesní
71. kapesní
72. kapesní
73. kapesní
74. kapesní
75. kapesní
76. kapesní
77. kapesní
78. kapesní
79. kapesní
80. kapesní
81. kapesní
82. kapesní
83. kapesní
84. kapesní
85. kapesní
86. kapesní
87. kapesní
88. kapesní
89. kapesní
90. kapesní
91. kapesní
92. kapesní
93. kapesní
94. kapesní
95. kapesní
96. kapesní
97. kapesní
98. kapesní
99. kapesní
100. kapesní

Prosíme o brzké zodpovězení dotazníků zaslaných některým kolegům a kolegyním. Korespondenční listy byly připojeny. Nemůžete-li podat zprávy, dotazníky vraťte.

Sdělte, kde by mohl dostati zastupující místo mladý kolega. Nastoupil by ihned.

Světová vysílací stanice na Kalvarii. Dnes každé školní dítě mluví o radiu. Je podivuhodno, co člověk dokázal tímto moderním vynálezem. Mluví-li někdo ve vysílací stanici pražské, je jeho hlas přítomen nejen v Praze, nýbrž i v Kouřimi, Brně, Opavě, Římě a na všech místech zároveň, kde mají přijímací přístroje. Hle, co dovede slabý člověk! A Kristus Král všemohoucí by nedovedl býti zároveň na tisíce místech se svým hlasem, ale svým oslaveným Tělem? Na první Veliký pátek byla na Kalvarii veliká vysílací stanice pro celý svět a odtamtud vysílá Kristus až do konce světa neviditelné paprsky milosti všemi směry. Kde jsou přijímací stanice? Oltáře, na nichž se slouží mše sv. Tam je Kristus Král skutečně přítomen se svými milostmi. Pane, posiluj naši víru v Eucharistii. — Prof. Schlikona »Životem« č. 37. Vydal exerciční dům v Hlučíně.

Republika má veliké hospodářské úspěchy, ale její učitelští pensisté téměř hladovějí, mladé její učitelstvo živoří, starší učitelstvo své chudé služné zvětšuje vysilující prací na živnost, a soukromých školách a starší učitelé se třesou před chvilí, až půjdou do výslužby s okleštěnou pensí. (Čas. ČOU.)

Oba naše pokrokové učitelské tábory jsou si ve vlasech stále jako dříve. Prohlášení, jež vydávají každé chvíle jejich vůdcové, ovšem čte kromě nich samých sotva kdo jiný, ale to je pro ně vedlejší. — Hlavně když dobráctví učitelé a učitelky k tomu všemu mlčí (i když v duchu jsou s lety trvajícím polemikami nespokojeni) a platí přísloví. Vzpamatujte se, přátelé, a dejte svým generálům vale! Ze vás povedou do nějaké řádné bitvy za práva a požadavky našeho stavu, čekáte marně. Tak nač jich pak třeba?

»Čes. učitel« jásá: Nebát se, vyhráli jsme zase jeden zajímavý

proces — děti mohou vystupovat z náboženství i mezi škol. rokem — malý škol. zákon platí nad nařízení z 4. IV. 1925 č. 64.

Stále chceme buditi dojem, že jsme naučným slovníkem. V didaktice nás učili: dítě nesmí poznati, že učitel také něco neví, a proto — přinese-li nám starý peníz, vykopaný kdesi na poli, nebo kámen z blízkého domu nebo květinu z lesa, spustíme na ně sáhodlouhou přednášku se spoustou jmen a neřekneme: »Nevím, podívám se do knihy a povím ti.« — »Učit. noviny«, jež takto píší, sice trochu přestřelují, ale v celku mají pravdu.

Kandidátů inspektorství je hezké množství, a kdesi na Šumavě mají prý dokonce naritu — mezi 5 kandidáty jsou 2, kteří udělali zkoušku pro měst. školy teprve v listopadu 1928.

Právě vyšla zajímavá knížečka: »Sto kapitol z dějin Svaté Hory, mariánského poutního místa u Příbramě«. Napsal F. X. Holas. Cena 3 Kč. Objednávky vyřizuje: Rektorát Svatá Hora-Příbram.

V 2. čís. Filosofické revue (duben) nacházíme cenné články dr. Habáně, dr. Boškovice, dr. Birnbaumové i jiných význačných pracovníků v tomto oboru, ale postrádáme v něm opět jména dnes již skoro populárního docenta dr. J. Kratochvíla. Proč? Nepíše již nic? Čekáme od něho přece ještě tak mnoho. — Též od dr. Černockého zde nic nevidíme. Divné.

Znáte revui-revui Argus, časopis, který přináší stručné výňahy populárně vědeckých článků, seřazených dle různých oborů? — Chcete-li tedy vědět, co je nového ve světě na poli věd technických, přírodních, lékařství, zemědělství atd., vyžádejte si číslo na ukázkou. Roční předplatné 36 Kč. Admin. Smíchov, Smetanova 2.

Velikou chuť odstraniti církevní školy na Slovensku mají někteří pánové a jsou mezi nimi i ti, kteří veřejně prohlásili, že za maďarského režimu svou povinnost národní dobře konali. Spravedlivě by tedy snad bylo mluvit o úpravě a ne odstranění tohohle druhu školství. Ne?

VĚSTNÍK

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO.

Kjř:

K nové pragmatice.

Jako vše lidské má i nová pragmatika své světlé a ovšem i stinné stránky. Bude však potřebí doby, než se ty její stíny poznají, či lépe řečeno, než objeví zkušenost. Samo sebou se rozumí, že učitelstvo, jehož se speciálně dotýká, dovede její stinné stránky dříve a lépe vyzorovati a posouditi než školská administrativa, jejíž zájem na ní jest přece jen značně menší.

Rozhodně však předčasným je křik pokrokových časopisů proti pragmatice proto, že jsou zástupcové učitelstva do kvalifikačních a disciplinárních komisí jmenováni a ne voleni. Protest proti tomuto způsobu doplňování zmíněných komisí bude oprávněn, až se ukáže, že tyto korporace jsou horší nebo také takové, jako byly staré, jež byly doplňovány volbu. Jistě že volitelnost bývala by jim byla ponechána, kdyby se byla osvědčila. Bohužel na spravedlnost minulých kvalifikačních komisí si stěžovalo mnoho kolegů. Nemáme po ruce statistiky, ale je to věci všeobecně známou, že nebylo potřebí dovolávati se ochrany vyšších školních úřadů nikdy tak často, jako za éry, kdy se všechno volilo a kdy se inspektory stávali předáci anebo aspoň velmi dobří zapsaní členové našich pokrokových organizací. A kdo se, prosím, na ochranu utiskovaných kromě našeho tisku ozval? Jenom jednou a jenom jeden člen těch četných korporací v ČČOU., když se zacházelo s kolegy, kteří cenili výše své přesvědčení než úsměv inspektorský, jako s lidmi nepřítelny.

Nebyla na Smržově okrese kvalifikační komise volená? A koho se zastala? Myslite, že byl nebo že je snad dosud Smrž jenom jeden? Ale ovšem ten neobratný byl jenom jeden. Máme v zásobě celou galerii velmi zajímavých případů, které někdy budou zapsány a stanou se kulturními dokumenty současné doby, která se jimi bude moci opravdu velmi málo chlubit.

Byli a jsou na svých místech zvoleni zástupcové učitelstva v okresních školních výborech, kteří přece znají obsazovací zákon, když nesčetný zrovna je počet nespravedlností a rekursů proti nim? Či se již zapomnělo na »Špínu z Prahy« a »Špínu z Berlína«, již na sebe vylévaly redakce ČČOU a Věstníku ÚS?

Není a nemůže býti sporu o tom, že nejen politická morálka, pokud lze ovšem tu toho slova užití, ale i stavovská velmi poklesla a lze ze zkušenosti docela právem pochybovati, že byli ti voleni zástupcové učitelstva opravdovými zástupci, spíše byli pouhými »zástupci«.

Uvidíme, jak se osvědčí teď jmenovaní zástupcové. Máme vůči nim volné ruce a nežádáme po nich nic více a nic méně než přímé a rázné hájení spravedlnosti.

F. M.:

Dvoji cesty.

Jsou cesty Boží a cesty ďáblovy.

Cesty Boží jsou: náležitá modlitba (modlití se za to, co jest ke cti a chvále Boží a k našemu spasení, ve jménu Pána Ježíše, nábožně, pokorně a důvěrně, s odleevdaností do vůle Boží a vytrvale), půst (ku prospěchu zdraví duševního a tělesného), almužna, křesťanská láska (milovati budeš Pána Boha svého..., milovati budeš bližního svého..., desatero Božích přikázání a patřero přikázání církevních), milost pomáhající a posvěcující (milost působí radost tím, že pomáhá člověku k dobrým skutkům a uděluje mu nadpřirozený život a radost ta jest síla pro duši; je-li duše silná, je často i silné tělo), sedmero svátostí, mše svatá, křesťanská spravedlnost (pomocí milosti Boží zlého se vmanujeme a dobré činíme, jak nás tomu víra učí), čtvero hlavních ctností (opatrnost, spravedlnost, statečnost a mírnost), ctností, které jsou protivou sedmery hlavních hříchů (pokora s rozumným sebevědomím, štedrost, čistota (za určitých okolností v náležitém času: všeho s měrou), přívětivost, střídmost, tichost, horlivost, osmero blahoslavenství (blahoslavení chudí duchem — prostomyslní lidé, dětinné mysli, dětinná mysl nebrání němu jednání, naopak vědomí neviný dodává každému rozhodnosti a mužnosti, ale pro spravedlivou věc), bez pýchy — pýcha bývá často příčinou sporů a válek, (blahoslavení tiší, blahoslavení kající...), ctnosti, které nám Ježíš Kristus přikázal (hledati nejprve království Božího a spravedlnosti jeho, zapřítí sebe, nésti kříž svůj, následovati Krista), tichým a pokorným býti, milovati nepřátele (abychom mohli je případně přiměti k obrácení), řádné konání povinností, tělesné skutky milosrdenství (laické krmítí, žíznivé napájetí...), duchovní skutky milosrdenství (hřešící káráti, neumělé učití...), v některých případech dobrovolná chudoba, ustavičná čistota, stálá poslušnost představených duchovních.

Cesty ďáblovy: hříchy proti víře (nevěra a bludařství, odpadlictví a zapírání víry) lhostejnost u víře, pochybování o víře, mluvení proti víře a ochotné poslouchání řečí proti ní bez její obrany, čtení a rozšiřování víře nepřátelských knih, novin a spisů (chceme-li víru brániti, čteme víře nepřátelské knihy, abychom věděli, v kterých místech ji máme obhájit), hříchy proti povinnosti, Bohu se klaněti (modlařství, pověra, hádání, čary nebo kouzla, svatočkrádež, pokoušení Boha, zanedbávání modlitby a služeb Božích) a vůbec prohřešování se proti ostatním přikázáním Božím a církevním, sedmero hlavních hříchů (pýcha, lakomství, smilstvo...), hříchy proti Duchu svatému (zúmyslně na milosrdenství Boží hřešiti, nad milosrdenstvím Božím zoufati...), hříchy do nebe volající (úmyslná vražda, sodomský hřích, utiskování chudých lidí, vdov a sirotkův, zadržování nebo ujmání mzdy dělníkům), devatero cizích hříchů (k hříchu raditi, jiným k hřešení veliti, k hříchu jiných svolovati, jiné k hříchu ponoukati...).

Zajisté člověk dobré vůle, který touží po životném klidu a pokoji, zvolí k své pozemské pouti cesty, které si zvolil náš kníže, státník, dědic české země, který nedá zahynouti nám ni budoucím, sv. Václav. Nejlépe oslavíme tisícileté výročí jeho smrti, když půjdeme po těch cestách, po kterých On pevně a rázně kráčet.

Vyjasnilo by se též v československých školách v myslích dětí, kdyby jim byla zdůrazňována i učitelů — příležitostně důležitost cest k Bohu a dětské hlávky rozhlaholily se v modlitebně, aspoň v modlitbě Otče náš. K tomuto činu by jistě došlo, kdyby učitel se (mu) sobě hřebínek pýchy s hlavy a ponechal si pokoru s rozumným sebevědomím a uznal tak autoritu Boha nad sebou. Pracovalo by se každému snáze, lehčeji.

Váženému katolickému učitelstvu!

Dovolujeme si doporučiti Vaší laskavé pozornosti nový druh pojištění, který jsme právě zavedli a to

pojištění pohřebního.

Podmínky níže uvádíme a doufáme, že vzhledem na výhodné podmínky (pojištění mohou uzavřít ještě i osoby 60leté), nejen vážené učitelstvo samo pojištění to pro sebe uzavře, aby si zajistilo důstojný pohřeb, ale i doporučí uzavěr pojištění svým přátelům a známým.

Vzhledem na závazky, které jsme na se vzali převzetím likvidace čs. stavu pojistek Emeritén Vereínu (na sanaci věnujeme, poněvadž jedná se výhradně o kněžské pojistky, obnos cca 2 mil. Kč), musíme rozvinouti všechny své síly, abychom převzatým závazkům plně mohli dostáti. Jsme pevně přesvědčeni, že závazkům svým lehce do stojíme, bude-li naše katolická veřejnost náš ryze katolický ústav všemožně podporovati doporučováním schopných našich stoupenců za zástupce ústavu našeho (případně i za zástupce z povolání tam, kde dotýčný hledá novou existenci), pojišťováním svého majetku, jakož i majetku bratrských Orelských jednot a kin u ústavu našeho, fedrováním nabízeného pojištění pohřebního atd.

V krupobitní sezoně upozorněte laskavě náš katolický lid, aby peníze nedával za krupobitní pojištění podnikům cizím, případně nám nepřátelským, ale aby pojištění uzavíral pouze **u svého katolického ústavu**, u své **katol. Národní pojišťovny**.

Pamatuj každý včas na svou smrt!

Smrt tě přepadne neočekávaně jako zloděj, když se toho nejméně naděješ, a kdy budeš nejméně připraven. Sv. Bonaventura.

Každý řádný katolík myslí na poslední věci člověka (smrt, soud, peklo, nebe) a stará se již za svého života o to, aby měl důstojný pohřeb s církevními obřady, aniž by musel spoléhat na pozůstalé.

Každý si může potřebnou částku zabezpečiti včas a vstanovené výši i pro případ předčasné smrti uzavěrem

pohřebního pojištění

u Národní pojišťovny akc. spol. Brno, Kobližná ul. 1,

za následujících výhodných podmínek:

1. Pojistiti se mohou i velmi malé částky, nejméně Kč 500, takže toto pojištění je každému bez rozdílu přístupné. Lze ovšem pojistiti i částky vyšší až do Kč 5.000.
2. Měsíční placení povoluje se, číť-li splátka premiová nejméně 3 Kč měsíčně.
3. Pojistiti se může každá osoba od 18—60 let věku, netrpí-li vážnou chorobou.
4. Pojištění se uzavírá bez lékařské prohlídky.
5. Prémie se platí každoročně stejná, neodvisle od počtu úmrtí v běžném roce.
6. Zemře-li pojištěná osoba v první půli roku trvání pojištění, navrátí ústav zaplacené prémie, nastane-li smrt v druhé polovině pojistného roku, jest ústav zavázán k výplatě $\frac{1}{2}$ pojištěné jistiny. Po uplynutí prvního pojišťovacího roku nabývá pojištění platnosti v plném rozsahu.
7. Jestliže pojištěná osoba zemřela následkem úrazu, jest pojišťovna povinna vyplatiti celou jistinu i v prvním pojišťovacím roce.

Nezapomeňte, že pojištění pohřebního jest výhodnější, než členství u pohřebních spolků!

Doporučujeme vřele tento způsob pojištění každému bez rozdílu, neboť zhodí sebe a po smrti své rodinu mnohých starostí o opatření značné hotovosti na úhradu pohřebních výloh.

Tarif pojištění pohřebního.

Pojištěná jistina bude splacena ihned po úmrtí pojištěného, ať nastane toto kdykoliv, nejpozději však po dožití věku 85 let. Placení pojistného trvá až do úmrtí pojištěného, nejdéle však až do uplynutí doby předem stanovené.

Stáří roku	Placení premie trvá nejdéle roků	Za každých 500 Kč pohřebního platí se			
		ročně	půl ročně	čtvrt ročně	měsíčně
18—20	10	20.—	10.20	5.15	1.80
	15	15.35	7.85	3.95	1.40
	20	12.95	6.10	3.35	1.15
	25	11.60	5.90	3.—	1.05
21—25	10	22.10	11.30	5.70	2.—
	15	16.75	8.55	4.35	1.50
	20	14.15	7.20	3.65	1.25
	25	12.60	6.45	3.25	1.15
26—30	10	24.65	12.55	6.35	2.20
	15	18.70	9.55	4.85	1.65
	20	15.80	8.05	4.10	1.40
	25	14.05	7.20	3.65	1.25
31—35	10	27.70	14.15	7.15	2.45
	15	19.95	10.20	5.15	1.80
	20	17.85	9.10	4.60	1.60
	25	16.25	8.30	4.20	1.45
36—40	10	31.15	15.90	8.—	2.75
	15	23.75	12.15	6.15	2.10
	20	20.20	10.30	5.20	1.75
	25	18.50	9.40	4.80	1.65
41—45	10	34.45	17.10	8.85	3.05
	15	27.05	13.80	6.95	2.40
	20	23.40	11.95	6.05	2.10
46—50	10	39.55	20.15	10.35	3.50
	15	31.05	15.85	8.—	2.75
51—55	10	45.20	23.10	11.65	4.—
56—60	10	52.50	26.80	13.55	4.65

Státní poplatek jest již započítán v premii. Pojistkové poplatky platí se jednou pro vždy a činí $\frac{1}{\infty}$ z pojištěného kapitálu, nejméně však Kč 5.—.

Na požádání sdělíme veškeré informace obratem pošty, jakož i zašleme přihlášku, potřebnou k uzavření nabízeného pojištění.

Očekáváme Vaše laskavé pojišťovací příkazy a poručíme se do Vaší ctěné přízně

v dokonalé účtě

Národní pojišťovna,

akciová společnost

v Brně,

Koblišná ulice č. 1.

ORGANISAČNÍ HLÍDKA

Krajský odbor kat. učitelstva se sídlem v Olomouci konal dne 3. dubna v Lidovém domě v Olomouci členskou schůzi. Přednášel kol. Jan Kunczek na téma »Tělesná výchova u nás a v cizině«. O přednášku jevílo členstvo velký zájem, což bylo patrné z velmi čilé a věcné debaty. Kéž byly by další naše schůze podobným dostaveníčkem členstva našeho krajského odboru. Příští schůze stanovena na první středu v měsíci červnu.

Krajský odbor katol. učitelstva na Vyskovsku koná svou valnou hromadu ve čtvrtek 18. dubna v Křenovicích o 11. hodině s obvyklým pořadem.

Slovenské katol. učitelky pořádají koncem června pouť do Mariacell. Nešlo by něco podobného uskutečnit i u nás, na př. do Lurdu? Mnozí z českých a mor. kolegů a kolegyně byli tam již zajištěni, byli i v Římě, i ve Svaté zemi (na př. kol. A. K.), proč by tam tedy nemohli zajet i jiní? Obzvláště by šlo o ryze neb aspoň u větší části učitelská výprava. Dávám k promyšlení výborům zem. spolků, odborům i interesentům.

Hrbáček.

Hustopečský odbor po nedobrovolné zimní přestávce bude mít schůzi v neděli 14. dubna v Uherčicích. Byl pro ten den získán školský film z výstavy soudobé kultury v Brně jako vděčná součást programu. Je to velmi pěkně oceňované dílo zem. škol. inspektora Komárka, který je také sám zadává k promítání (za 400 Kč s příp. slevou). Uvidíme tu podrobný a názorný obraz nár. školství po všech stránkách. Mezi jinými zajímavostmi bude se na schůzi projednávat i záležitost stížností všech polkrok. organizací učitelských, podaných okr. škol. výboru pro činnou účast našeho odboru v listopadových volbách volebním letákem. Podle rozčleněné a nervosní stylisace stížností možno soudit, že vyvolal znamenitý rozruch. Bohužel ani v nich jsme nenašli věcných argumentů, jako jejich nebylo v letáku soc. učitelstva okresu. My mluvili o idej. oni neměli o laické výchově ani

slova, odpověděli podezříváním, potupným přirovnáním a v noticce ve »Věstníku SJU« snížili se i k nadávce »svíčkovi kolegové«. — Musí tedy odpustit, že nebereme jejich projevy vážně a odbýváme všechno úsměvem. Rozčillování je zbytečné a neúčelné, na úseku okresu světový kulturní zápas nevyřešíme. Hledíme dopředu více než je chápáno a zachováváme proto korektnost i kolegiálnítu. B.

Reformujeme.

*Svoláváme ankety,
pořádáme bankety,
s proudem doby rychle plujem—
oh, my všechno zreformujem!*

SVATOVÁ CLAVSKÉ DNI ORELSKÉ

U presidenta republiky. Dne 19. března přijal prezident republiky Tomáš G. Masaryk na hradě orelskou deputaci a to: úřadujícího náměstka starostova F. Leinera, vzdělavatele F. Pospíchala a náčelníka M. Večeře, jež jej pozvala jménem Orelstva na Svatováclavské dny v Praze. Pan prezident dal si podrobně referovati o pořadu slavnosti a slíbil účast na SDO zařadit do svého programu. Přijde i na slavnosti dorostu a žactva. President Masaryk ve své spravedlnosti jest si vědom toho, že je prezidentem všeho občanstva a že je mu každá poctivá práce pro republiku a její rozkvět milá. Jaký žabí rozhled naproti tomu ukazují zástupcové některých stran na pražské radnici a v parlamentě, chtějí-li Orelstvo vylučovat z národa a svým reprezentantům znemožňují prostý alst slušnosti a kurtoisie jako je na př. přijetí členství v čestném předsednictvu SDO. Je sice pravda, že starostové měst a ministři zvoleni byli svými stranami, ale starosty a ministry nestaly se jen zásluhou svých stran, nýbrž vzájemnou dohodou více politických stran a jakmile nastoupili svůj úřad, stali se starosty měst a ministři Československé republiky, tudíž mimo veškeru stranickost a pro všechno občanstvo. Orelstvo je vděčno panu prezidentovi za nestranné a opravdové velkorysé rozhodnutí účastnit se SDO. Kéž jeho příklad způsobí, aby zmizela kletá česká stranic-

kost a dýchal se volněji v naší republice.

Schůze a sjezdy u příležitosti SDO v Praze dosud hlásí: Sjezd a pracovní konference katol. studentstva. Mezinárodní sjezd zemědělců. Sjezd křesť. soc. dělnictva. Sjezd fanních jednot. Cyrillských. Sjezd katol. žen a dívek. Sjezd Ústřední jednoty čsl. legionářů. — Sjezd lidového živnostnictva. Sjezd sdružení katol. mládeže a Omladiny. Sjezd českoslov. bohoslovců. Sjezd slovanského katol. učitelstva. —

Finanční základ na SDO sebraný členstvem Českosl. Orla dosáhl dnem 23. března 714.110 Kč.

Propagační filmy sletové spolu s reklamními i diapozitivy jsou již k dispozici a biografiům zapůjčují se úplně zdarma. Hlaste se u Ústřední kanceláře Čsl. Orla v Brně, Francouzská ulice čis. 34.

Program Svatovácl. dní Orelstva v Praze 1929 a mezinárodních závodů katol. gymnastů. 23. června: Slavnostní zahájení. Mše sv. v domě sv. Víta. V 11 hodin v Obecním domě ve Smetanově síni slavnostní shromáždění a matiné. — Dni dorostu a žactva: 28. června: Závodů dorostu na stadioně na Strahově. 29. června: Ráno: Bohoslužby. Odpoč. (15. hod.) Veřejné cvičení žactva a dorostu, hochů i dívek. 30. června: Polední bohoslužby. Průvod, hold dětí sv. Václavu. — Odpoč. (15. hod.) druhé veřejné cvičení žactva a dorostu (tance, cviky na kladině, hry, různosti). 1. července: Pout žactva a dorostu k pražskému Jezulátku. — Hlavní dny: 3. července. Uvítání hostů zahraničních. Slavnostní schůze, pak schůze soudců. 4. července: Mezinárodní závody tělocvičné a lehkooletické. Závody Slovanského Orelstva a Katol. Sokolstva na stadioně. Fotbalový zápas Poláků s Holanďany. Ve 20 hodin Mezinárodní akademie. 5. července: Polední bohoslužby na Mírovém náměstí. Slavnostní průvod. Defilé. Hold sv. Václavu. V 15 hodin: veřejné cvičení Jugoslávského a Československého Orelstva. Mezinárodní závod v běhu na 3 km. Cvičení družstev a jednotlivců všech národů na nářadí. Rej jízdy. Ve 20 hodin: akademie Jihoslovánů.

6. července: Bohoslužby ve chrámu sv. Víta na Hradčanech. Slavnostní sjezdy národních a katolických organizací (studentů, mládež, učitelé, ženy a dívky, dělníci, zemědělci atd.) Závodů družstev národů v prostných. V 15 hodin: veřejné cvičení orelského členstva na stadioně, vystoupení zahraničních gymnastických svazů, mezinárodní štafeta. Ve 20 hod.: akademie Československého Orla. — 7. července: Polední bohoslužby. — Průvod v národních krojích. — V 15 hodin: Defilé závodníků a praporek. Národní zvyky a tance, rej orelské jízdy v národních krojích. Slavnostní ukončení a rozdělení cen závodníkům. — 8. července: Pout do Staré Boleslavi a zájezdy.

Hlaste se, kdo ovládáte cizí jazyky. Povinnost slovanské pohostinnosti žádá, abychom zahraničním hostům co nejvíce zpříjemnili pobyt v Československu. Každému z hostů bude velmi milým, bude-li se moci domluvit ve své mateřské řeči. Hlaste se u přípravného výboru SDO všichni, kdož ovládáte některý z cizích jazyků.

Propagační nálepky dle návrhu mistra Kovaříka zhotovené graf. Unii v Praze lze obdržet v balíčcích po 50 a 100 kusech. Cena nálepky 10 hal. Používejte všude k propagaci SDO.

Sleva na drahách pro nečleny Čsl. Orla je tatáž jako pro Orelstvo, tedy 50 proc. normálními vlaky, 60 proc. zvláštními vlaky, jen s tím rozdílem, že legitimace pro nečleny budou jiné než pro členy i co do ceny. Legitimace tyto bude lze včas obdržeti v kanceláři přípravného výboru SDO a to buď přímo nebo prostřednictvím svazů, které u příležitosti SDO pořádají v Praze své sjezdy. Domácí účastníci mohou použít rychlíků pouze jedou-li na vzdálenost přes 200 km — zaplatí-li za trať projetou rychlíkem tarifní jízdné použité třídy osobního vlaku. Počet osob nerozhoduje.

Legitimace pro SDO opravňující ke slevě 60 proc. zvláštními vlaky a 50 proc. normálními budou mít platnost od 22. června do 12. července pro členy a legitimace pro nečleny od 25. června do 12. července.

Letadlem na SDO do Prahy. — Ředitelství Českosl. státních aerolinií povolilo účastníkům SDO na průkaz legitimací cestu vzduchem za sníženou cenu, ohlásí-li svůj odlet nejméně 48 hodin předem. Účastníků musí být nejméně 6 osob a nejvíce 10. Bude stát tudíž cesta vzduchem z Brna do Prahy 80 Kč, z Bratislavy 100 Kč, z Košic 140 Kč, z Užhorodu 180 Kč, tedy poměrně méně než rychlovlakem.

Cigarety a cigára pro SDO vydány budou vždy dvojího druhu. Levnější a kvalitnější. Jejich názvy budou »Orel« a »Unie«. Budou baleny v krabičkách zdobených obrazem sletového plákaťu.

Sletový zpěvník s nejdůležitějšími písněmi národnými a orelskými asi o 32 stranách kapesního formátu vyjde ještě během měsíce dubna. Cena 1 č.

Dovolené vojínům a odklad cvičení záložníků. Ministerstvo Nár. Obrany stanovilo výnosem čís. jed. 21062-I.-3, že zásadně každý člen Čsl. Orla, povoláný v běžném roce na ovičení, musí ovičení také vykonati a nemůže býti z důvodů účasti na SDO od ovičení zproštěn. Příslušné vojenské úřady jsou však zmocněny podle okolností povolit, aby ovičení bylo vykonáno k termínu dřívějšímu nebo pozdějšímu. Dotčení účastníci SDO jsou povinni podati žádosti skrze politický úřad I. stolice místa pobytu náhradnímu (kmenovému) tělesu a v žádosti uvést, že se skutečně SDO činně účastní, případně, že jde o cvičitele, náčelníka nebo závodníka. K žádosti musí býti připojeno potvrzení starosty a náčelníka místní jednoty, že údaje v žádosti uvedené odpovídají skutečnosti. Dosud zamítnuté žádosti nutno předložiti znovu. Pokud se týká dovolených pro vojenské osoby činné služby, bude potřebné včas zařízeno.

Rehabilitovaný Darwin

Z opice prý člověk pošel.

Z čeho pošla opice?

Starý tento problém stále zajímá nás velice.

*Z nižších dávných živočichů
opice prý původ byl,*

*nížci ještě z nižších vyšli,
výběr je prý zvelebil.*

ROZHLEDY

Zeměpisná jména v učebnicích a na mapách. Ve Věstníku pedagogickém stěžuje si P. D. (Petr Dejmeček), že zeměpisná terminologie a ortografie není u nás dosud ustálena tak, jak by si bylo přáti a jak by se právem mohlo žádati od vědy, která má býti určitá a netápavá. Téměř každý autor učebnice užívá jiného pravopisu při jménech cizích (Ural — Urál, Kijev — Kyjev, Káhýra — Káhira), ba i našich, zvl. slovenských. Stejně je tomu na mapách. Uvádí několik zásad, kterých by se mělo dbáti: 1. Která zeměpisná jména jsou v Pravidlech, pište je podle nich. 2. Ostatní čsl. jména zeměpisná řiďte se úř. seznamem měst a míst. 3. Jména cizí pište tak, jak je v příslušném jazyce obvyklé. 4. Zdomácnělá cizí jména pište zčeštěným pravopisem, do závorek jméno původní. 5. Zachová-li se v čes. učebnicích u sloven. jmen slovenský pravopis, jest zachováti ve sloven. učebnicích u českých jmen pravopis český. 6. Jestliže vlády některých států změnily dosavadní jméno, jest jejich usnesení respektovat (v závorce možno uvést jméno původní).

Nová stupnice kvalifikační. Už se o ní píše. Proč? Velmi dobří nebudou výteční, spíše dobří, dobří budou dobří, spíše méně uspokojiví, výteční budou jen výtečníci. Proti dobré (3. stupeň) může se učitel odvolat. Proč? Starší povýšení (jmenování). Bude odvolání co platné? (Vždyť to není známka zlá, je dobrý učitel, tak co chce?) Uspokojivá se ztratila, místo ní méně uspokojivá, čili mezi velmi dobrou a dobrou a dobrou a méně uspokojivou jsou mezery tak veliké, že překlenujiti je bude těžko i oší. Spravedlivým, nespravedlivým (zaujatým) bude dána do rukou zbraň na učitele, — posuzovat jen své výtečníky a velmi dobré a odstavovat dobré. A co to, bude v očích lidí znamenati, až jejich dobrý učitel bude jen dobrý k vyučování a nedobrý k

povýšení? Ne, kdo tu stupnicí dělal, brzy uslyší, že nebyl ani sám výtečník. Píše o tom zši. V. Beneš v »Čes. učitel«: Senát odhlasoval zákon o pomocných školách — průlom do čl. IV. — ne stáří, ale kvalifikace, školy pomocné potřebují učitelstva výběrového. V. Beneš kvituje tam i dobrou vůli poslance dr. Nováka, pochopení a ochotu hlasovací pro článek IV.

Nezdařený pokus. K pokusu o únavě dlužno říci, že byl nejen pozoruhodný, ale i zbytečný, poněvadž se nezdařil. Tragický jeho pád způsobila věc docela nepatrná: rozkaz. Kdyby byl organisátor pokusu poněkud přemýšlel a vmyslil se do psychy učitelstva, jemně toto nadělení přišlo místo jubilejního daru, byl by jistě hleděl především získati dostatečné množství učitelstva, které by se bylo o věc zajímalo a vykonalo vše, aby pokus dopadl lépe než se stalo. Tak však k rozmanitým praktikám žálkovským přidružilo se i neveliké nadšení se strany učitelstva a tak je pokus pochován. Ostatně (bohužel), ani zdařilý pokus mnoho neznamena, neboť jak praví správně Foerster, »i nejjednodušší duševní jevy, na př. únava, jsou určovány pozadím duše a proto je může správně chápati jen ten, jehož vnitřní zkušenost a intuice dovede do toho pozadí vyniknout.« Tedy záleží »ne na mnohosti pozorování, ale na jakosti pozorovatelově«. Tím ovšem netvrdíme, že by byly pokusy v pedagogice zcela zbytečné, ale nedáváme se tímto domnělým a umělým světlem oslepovati do té míry, že bychom ztráceli smysl pro přirozené barvy rostlin a květů na záhonech duševního života.

Na nápadnou podobnost ideálů židovstva a loží svolb. zednářů poukazoval dokonce nedávno i rabbin Ferd. Issermann v Torontě v Kanadě.

Březinův odkaz. Umřel básník — vzácná ozdoba naší literatury. A přece nemíníme psáti o něm jeden z těch nekrologů, jejichž vlny se vylily z novin a přelily do časopisů a jejichž kapky zapadnou do kalendářů. Vždyť ideální jeho duch bude stále mluvit k nám z

díla jeho, jež jest aere perennius, kovu trvalejší. V něm i k nám dnes i v budoucnu bude mluvit vzácný odkaz jeho, jež plniti pokládá katolické učitelstvo za svou svatou povinnost. Je vyjádřen slovy básnickovými: Bratři, z ruky do ruky podávejme víno silných v číši své! Věky ho chránily před mrazem jako dýmy ohňů v čas noční, vinaři jeho byli: Smutek a Samota. Víru v Boha, již marně se snaží zničit mrazem nevěry, miní básník vínem silných. Silné a mravné duše nebojí se jí, ba jsou jí sileny a pozvedány k výšinám ideálů. Plameny věků, jež nenasytně pohloují vše lidské, slouží pokorně tomuto daru božímu, ochránce jej, aby se jím mohly siliti generace přicházející. A jestli kdo, tedy my, jeho vychovatelé cítíme se před jinými povolání, abychom nalévali tohoto vína silných do mladých duší, aby vyrostly v kmeny zdravé, které by první z vinařů na vinici života — Smutek — nemusil vyhazovati zlomené na smetiště života, ale zesílené odevzdávali své přítelkyni Samotě, aby pod jejím dozorem vyrostly v kmeny, schopné přinášeti ovoce víry v Boha: mravný a otnostný život. Veliké duši básnickové, jež se vznesla do ohniska tajemství věčně planoucích, náš dík a slib!

Provdané učitelky a odbytné. Provdané učitelky, vystupující ze služby pro provdání měl po 1. I. 1926 postihnout par. 94., 17. a 32. uč. zák. (pragmatika) vystoupením ze služby (služ. poměru), zřeknutím se všech nároků, zrušením par. 3. celib. zák. (odbytné učitelk). Nyní podle rozh. nejv. správ. soudu však odbytné provdaným, které vystoupily ze služ. poměru pro provdání, máleží i po 1. I. 1926. Důvody: Zákon č. 104 v par. 46. nezrušil takového odbytného, nezrušil ani zák. č. 455-1919, ani zák. č. 391-1917, ani zák. č. 74-1896 (odbytné učitelk nebylo jím řešeno). Žádosti o odbytné dlužno stylisovat: Za příčinou provdání žádám o zrušení poměru služeb. s odbytným. Žádost o pensionování: žádám o zrušení služeb. poměru v dočasnou pensii, žádám o změnu služ. poměru v trvalou pen-

si (k žádosti ovšem prokázat nárok (počet přísl. let a nezpůsobilost doloženou úředl. lékař. vysvědčením). Některé denní listy k tomu psaly, že ty, které nechaly rozhodnutí škol. úřadů vejít v právní moc, nemohou se dále odbytného domáhat, i když se vzdaly škol. služby z důvodů provdání a že jen ty, které se bránily, dojdou svého práva. Budeme hájit všechny.

Výpomocní z nemoc. pokladny. Dle tab. XXII. k zák. č. 104 o platech sráží se výpomocným, když dosáhli posledního druhého adjuta a začínají stupeň XI.-2, do pense 540 Kč ročně, ze služného 9000 Kč, čili 6 proc. Takový obnos sráží i však také nemoc. pokladny výpomocným v 1. a 2. adjutu, měsíčně 46.20 Kč, ročně Kč 554.40 (tedy ještě více než 6 proc.). Píšeme o věci, protože noviny právě ohlásily, že srážky do nemoc. pokladny budou někde zvýšeny ze 4.3 proc. na 4.8 proc. a někde až na 6.5 proc. Dotazem u jedné nemocenské pokladny jsme zjistili: my srážíme, co je nám předepsáno — všechno výpom. a zatím. učitelstvo je přihlášeno k X. tř. a dle toho příjmu činí se srážky. Tedy: I kdyby pravdou bylo, že nemocenská X. není hod. a platová učitelská X. — křivda zůstává křivdou — učitelstvo zatím a výpomocné bere plat (adjutum) dle staré XI-1 a XI-2, obnos od 705 Kč do 777 Kč, a proto srážku nemocenskou 6 proc. nutno považovati za neudržitelnou. Srážku pensijní považujeme za spravedlivé a sociálně lepší (pensijní příspěvky vrátí se po čase aspoň částečně zpět v pensii), nemocenské pojišťování je pro učitelstvo aparátem příliš drahým — i fondové pojištění je drahé — učitelstvo na své srážky ještě při nemocech doplácí. Upozorňujeme mim. soc. péče, až bude o věci jednati.

Žákovské knihovny a četba mládeže školní vůbec zaslouží velkou péči se strany vychovatelů, katoličtí učitelé si musí dnes všimati jejich obsahu dvojnásob. V minulém čísle »Věstníku« bylo několik řádek stesku, že se nám nedostává k tomu času a že není ani možností mít dnes náležitý roz-

hled v dětské literatuře, abychom vybírali opravdu jen věci nejlepší a plně hodnotné, že není dobře možno všechno mít přečteno. Podobně psal i kol. Krejčíř ve »Vychovatelských listech«. Jednali jsme o těchto obtížích před rokem na schůzích hustopečského odboru. Bylo rozhodnuto sestavit seznam asi 500 knih, na který bychom se mohli všichni spolehnouti, seznam v přehledné úpravě, s údaji o ceně, počtu stran, nakladateli, škol. stupněm a krátkou charakteristikou, ušetřený vlivu naklad. firem. Práce je dnes hotova, knížka vysázena, výjde v květnu. Bude mít asi 50 stran osmerky s obálkou a dáme ji odběratelům »Věstníku« do rukou za pouhé 4 Kč. Podnik je v našich poměrech riskantní, bývají v podobných případech obtíže s odbytem, tvoříme malou odběratelskou obec. Ale spoléháme se, že takový seznam každý potřebuje, že to bude věc nejvýš praktická, která nám dosud schází. Na posudky knih v časopisech i v různých seznamech nakladatelských ze známých důvodů nemůže býti spolehnuti. Přejde-li očekávaný úspěch, pomysleli bychom na něco podobného pro obecní knihovny. Předsednictvo hustopeč. odboru.

Svaz učitelstva měst. škol rozesílá opět školním úřadům a vlivným osobám nové podněty, aby co nejdříve byla uzákoněna osnova o obvodech městanských školách. Má se tak státi do konce června 1929, aby se závčas vykonal zápis a 1. zářím se uvedly v činnost. Příčiná volání po obvodech městanských jest tato: Městanských škol celkem je v Čechách, na Moravě a ve Slezsku 1600, z nich je de facto obvodových 1400. Věcný náklad nese však jen obec, v níž je městanská škola, ač tam chodí množství žáků z okolních obcí. Podle připravovaného zákona mají úměrně přispívati všechny obce v obvodu 4 km. Přespolní žáci platí sice školné — až 100 Kč i více ročně, což pro chudé je mnoho, pro vydržující obec málo. Proto ani chudí a nadaní žáci z okolí nemohou na městanku. Na střední školy a náš chudý lid teprve netroufá, tož as-

poň umožnit jim cestu do měšťan-
ky. Lidová strana by měla tento
návrh zákona podporovati. Dále
rozesílá svaz uzákonění povinných
IV. ročníků při měšť. školách. —
Roku 1918 bylo jich v Čechách,
na Moravě a ve Slezsku 97 čes-
kých a německých. R. 1927 bylo
jich 580, tedy každá třetí měšťan-
ka má IV. ročník. Tato záležitost
by se dala dobře spojit s hořejším
zákonem v obvodech měšťanekách. —
Nebude však možno nutiti žáka
9 školních roků. Od r. 1922, kdy
byly zrušeny úlevy a nařízena vše-
obecně 8letá docházka, uplynula
teprve krátká doba 7 let. Orga-
nický přičlenění IV. ročník k měš-
ťance nebude asi věcí tak těžkou
ani nákladnou. Jk.

Všechny stavy volají v poslední
době po zlepšení své finanční si-
tuace a tisk i různé korporace se
jejich požadavků více méně zastá-
vají. Všimněme si jen na př. zá-
jmu veřejnosti o boj bankovních ú-
ředníků, o požadavky řepařů atd.
Jedni i druzi jsou na tom existenč-
ně jistě lépe než státní zaměst-
nanci a samozřejmě než my, učite-
lé, zastati se však nás, to nepova-
žují obvykle listy za dosti »fair«.
Takhle pošklebek, ten máme vždy
ještě spíš k očekávání. Běda tedy,
vzpomeneme-li jen, že »bychom ja-
ko také měli něco dostati« a po-
moci si tím — ne k ukládání ka-
pitálů, ale z dluhů. V kterémśi čís-
le letošního ročníku vzpomněli
jsme takto jen zcela krátce našich
existenčních požadavků a již se
našla i dobrá duše, která poslala
redakci dopis, ovšem anonymní, a
vyčimla nám jen což za to, že si
my, učitelé, žádáme úpravy plato-
vé jako ostatní kategorie stát-
ních zaměstnanců. Od nás katol.
učitelů, prý by se očekávalo něco
jiného. (Pozn.: snad žádost, aby
byl znovu zaveden sobotales!) —
Pod zvoláním »Provinění proti
vlasti a národu se krutě mísí!«
jest podpis »Vlastenci a katolíci
neřeklšovaní«.

Známé články P. Mamsveta Sto-
na O. Cap. v A k o r d u rozvířily
hodně veřejnost — což jest samo-
zřejmě, ale obě pojednání byla cel-
kem velmi abstraktní, což bylo
myšlenky na škodu. Promluvit více
konkrétně a autorovi dostalo by

se jistě mnoho souhlasu. — Vždyť
kněžstvo skutečně není dnes spo-
kojeno s některými pány ze svých
řad, kteří vynalézají všemožnou
práci na poli politickém a brzy
dosahují moci a vlivu. Pomůc-
kou jsou jim k tomu funkce poli-
tické, hospodářské i všemožné ji-
né. Majetkově samozřejmě obyčej-
ně daleko pak převýší ty, s nimiž
ještě nedávno pracovali v duchov-
ní správě či ve škole. Někteří z
nich jsou pomalu pravými dikta-
tory svého okolí a i to jim pomalu
bude málo. Jich pravé povolání
ovšem tím trpí. Jsou to samo-
zřejmě jen někteří z kněží ve-
řejně činných, velká část i z těch
nejagilnějších, byť i by byli po-
slanci, senátoři atd., jest věrna
svému vznešenému úřadu, svému
lidu, jemuž oddaně a nenárodně
slouží. V případech, kde jest jinak,
musí dojíti ovšem k nápravě po-
měrů nezbytně. — Generalisovat
však samozřejmě se nesmí. Vždyť
kdo snad není katolickému, po-
pitičsky uvědoměnému lidu z poli-
tiků tak milý jako Šrámek a Svět-
lík — a oba jsou také kněžími.

Plat za práci přes čas. Tiskový
odbor Mezinárodního úřadu práce
oznamuje, že podle zákonodárství
většiny států mají se hodiny práce
přes čas platiti vyšší sazbou, která
kolísá minimálně mezi 25 a 50
procenty. — Tato zásada není spl-
něna u učitelstva v českosloven-
ské republice, kde zákon hodnotí
týdení nadpočetnou vyučovací
hodinu 100 Kč ročně, takže za
hodinovou práci připadne »odmě-
na« necelé 3 Kč. — Bylo by už
načase, aby se povolání činitelé
nad touto věcí zamysleli. 1. odstá-
vec par. 25 zák. č. 274-19 umož-
ňuje úpravu této otázky. — (Měšť.
škola).

Prof. Dr. Jos. Štěpánek: *Nau-
ka o teple*. 258 stran s 85 illus-
tracemi. 28 Kč. Vydalo nakl. Sfinx
v Praze. »Školská správa« přináší
o knize tento posudek: »Dílo má
na zřeteli co možno nejširší kruh
čtenářský. Nepřináší sice nových,
neznámých poznatků vědeckých,
ale podává výklad látky podle mo-
derních vědeckých bádání pouta-
vě, přístupně a názorně. Čtenář
sezná dosavadní názory o tepel-
ných zdrojích, o podstatě, význa-

mu, měření a účincích tepla, podle přenesené zajímavými vzpomínkami historickými. Výklady jsou doplněny četnými popisy pokusů, schématy a vyobrazeními pokusů. Početářské vyjádření fyzikálních zákonů je omezeno na nutnou potřebu a je srozumitelné již při znalosti rovnicových úkonů o jedné neznámé. Vhodnými příklady je čtenáři umožněno přesvědčiti se o praktickém použití odvozených vzorců resp. o porozumění probírané látce. Vedle ceny všeobecně vzdělávatelské bude kniha vhodným doplňkem podrobnějšího studia důležité nauky o teple pro přípravu k odborné zkoušce pro školy měšťanské. Souhlasíme a doporučujeme co nejlépe.

*Importujeme
samosprávu z Ameriky,
z Německa zas jiný triky,
tváříme se velmi vlídně
na reformu z bodré Vídně.*

PŘÁVNÍ HLÍDKA

Učitelští čekatelé. Právní poměry čekatelů upraveny byly zákonem č. 104, prováděcím nařízením č. 123.439 a oběžníky zř. z 30. 9. 1926, 7. 12. 1927, 5. 7. 1927, 11. 7. 1927, výnosem z 19. 7. 1927 a oběžníky z 26. 10. 1927 a 1. 12. 1927. Všecka tato nařízení jeví se jinak v praxi. Některé ošv. upravily si zásady samy; mnohý čekatel nevěděl ani jak a na čem vlastně jest — ustanovení čekatelem zrušeno bylo se zpětnou platností, jindy čekatel ustanoven dále zase jen výpomocným a p. Poruchy nastávaly, když do okresu přišli noví učitelé definitivní (konkursem) z cizích okresů (na místa uvolněná) a čekatelům cizí okres zavřen (na podobná místa jinde). Proto některý okres, aby ze zmatků vyšel, uveřejňoval, že bude ustanovovat čekatele. Literární učitele až po zkoušce způsobilosti — do té doby že budou všichni čekatelé jen výpomocnými. Dle par. 4. učit. zákona po 3leté čekatelské době má býti každý čekatel jmenován definitivním (ošv. má z povinnosti úřední oznámit zř. návrh s osob. výkazem a konceptem dekretu). Výpomocní mají se stát nejdřív če-

kateli a potom teprve definitivními. Oběžník z 30. 9. 1926 upravil obsazování míst definitivními bez určení místa — aby nebylo více def. učitelů než je def. nebo zatímně zřízených míst — mnoho učitelů definitivních bez určení místa jako substitutů na místech obsazených — proto na místa uvolněná (def. neb zatímně systematická) ustanovuje se nejdříve učitelé definitivní bez určení místa a z toho místa postlejtež se zase jen na taková místa jinam. Výnos z 5. 7. 1927 upravil přijímání kandidátů (ze starších ročníků přednost, s lepším vysvědčením přednost, a zřetel k sociálním poměrům — vojákům místo rezervovat — ty, co nevyhověli, propouštět, — kde není zkoušených ind. učitelů, možno použít kandidátek literárních — každý výpomocný se koncem školního roku propustí — čekatelé se nepropustí, pošlou se na okresy cizí — kandidáti bez praxe se ustanoví čekateli, místa taková dají se kandidátům, kteří se osvědčili (výpomocným).

Náhrada cestného učitelů náboženství z duchovní správy závisí na splnění dvou podmínek: Aby běželo o školu přespolní a vzdálenou aspoň 15 km. Zvláštnímu učitelů náboženství náleží podle čl. VI. cit. zákona jestliže další škola jest aspoň 1.5 km vzdálena od školy, která je hlavním působistěm, kdežto o učitele náboženství z duchovní správy měří se vzdálenost od jeho řádného bydliště. »Přespolní« školou ve smyslu čl. IV. cit. zákona dlužno rozuměti tu, která neleží v místní obci, jež je řádným bydlištěm dotyčného učitele. (Nález Nejv. správ. soudu, 8. září 1928, čís. 22.930).

Dodatek ke stati v předm. čísle. Kdo má právo odvolací, když volba v zastupitelstvu konána nesprávně, kam odvolání a prostřednictvím koho se podává? O opravných prostředcích proti volbám zástupců školní obce do mšr rozhodují úřady školní (NSS čís. 5682-1922). »Jednotliví členové obecního zastupitelstva nejsou oprávněni ke stížnosti k mšano proti rozhodnutí okr. škol. výboru v záležitosti členství v mšr.« (Rozh.

mšano z 2. 10. 1921, č. 53819). Z toho vidět, že pol. str. (urč. příp.) stěžuje si k okr. škol. výboru. Nejlépe, když zástupci polit. strany, která se domnívá, že volba konána nesprávně, hned při zasedání dají si protokolovat svou výhradu a žádají, aby dozorcí (úřad okresní) stížnost vyřídil, event. osobně »do protokolu« u okresního úřadu své námítky podají. Nestalo-li se tak, tedy nutno podat stížnost přímo oš. — Politická strana, zastoupená v obec. zastupitelstvu tak malým počtem členů, že nedosahuje volebního čísla pro místní školní radu, nemá nároku na zástupce do mšr. Při stejné veliké zbytku má přednost ta strana, která při volbě samé dostala větší počet hlasů (mšano — 23. II. 1922, čís. 76670-22).

Léčebný fond. V jarních měsících bude v platnosti nový Léčebný řád. Dle par. 6. dávky povinné:

- a) ošetřování prakt. lékařem (i s nutnou pomocí při porodu),
- b) léčení zubů,
- c) mimořádné výkony neodkladné a nezbytné,
- d) pomoc porodní asistentky,
- e) léčiva nutná.

Dávky nepovinné:

- a) výkony mimoř. odvolatelné,
- b) ošetřování odbor. lékařem,
- c) péče o chrup všeobecná,
- d) ošetření ve veřejné nemocnici,
- e) ošetření sanatorní, lázeňské
- f) speciální léčiva,
- g) léčba seriová (horským sluncem, vodoléčba a p.)
- h) nezbytné pomůcky léčebné,
- i) náhrada cestovného i pro průvodce.

Z odstavců nejdůležitějších budou:

- a) kdo má nárok na pojist. dávky,
- b) kdy počíná a končí nárok,
- c) styk pojištěnců s orgány Léč. fondu,
- d) ošetření lékařem smluvním a praktickým, nesmluvním, lázeňským,
- e) o cestném,
- f) řízení náhradová a podob. —

Stále se naskytají případy, že pojištěnec léčí se na své útraty, léčivá platí v plné ceně, podává pak žádost, nešetřil ustanovení, žádost se mu zamítá a p. — nad zákonnou dávkou fond ničeho ne-

poskytuje — až letos dostalo se fondu výpomoci 25 mil. Kč pro přírady mimořádné, mimoř. podpory. Seznam lékařů smluvních vydán v č. 2.—3. Věst. L. f. a bude vydán i ve formátě kapesním. — Výpomocní učitelé náleží k nemocenské pojišťovně (ne k fondu). **Rozhodčí soudy pro nemocenské pojištění veřejných zaměstnanců.**

Chot říd. učitele (věk 62 let) — trpěla revmatismem — zduřením kloubů. Ošetřující lékař doporučil léčbu v Teplicích. Žádost o příspěvek podána 2. 5. Ježto nemohla se dočkat vyřízení žádosti, odjela do lázní 28. 6. a pobyla zde do 29. 7. Ačkoli v případě tomto nedalo se očekávaní trvalého vyléčení (věk poměrně dosti vysoký), docílono bylo zlepšení. Soud přiznal příspěvek 800 Kč také z toho důvodu, že nevyřizováním žádosti (vyřizena až 3. 8. zamítavě) nemocná mohla míti za to, že léčba se jí povoluje.

Oficiantka F. Š. Choroba: vlek-
lý kašlar hrtanu, struma, afonie. Důvěrný lékař při okres. sboru L. f. navrhoval 4nedělní léčbu v Luhačovicích. Léčba zde trvala od 22. 7. do 4. 9. Podle lékařského posudku léčba v Luhačovicích byla úspěšná. Soud uznal příspěvek po 25 Kč na 45 dní.

Vrch. berní správce zakoupil pro dceru orthopedi vložku do bot za 160 Kč. L. f. uhradil jen tarifní sazbu 24 Kč. Dále předložil L. f. účty za uhlíkové lázně, jež brala jeho choť ještě před účinností zákona o nemoc. pojištění a dále účet na 100 Kč honoráře soukromého lékaře za 5 ordinací, neudáno však za kterou dobu. — Soud žalobu zamítl jednák z důvodů uvedených a v prvé věci proto, že L. f. uhradil to, k čemu po zákonu byl povinen.

Inženýr zlámal si nohu; odvezen do sanatoria a po vykonané reposici odevzdán do domácího ošetřování. Léč. fond uhradil výlohy s reposicí spojené; pacient však žádal, aby mu byl přiznán příspěvek na úhradu ošetřování doma oizí osobou. Žádost tuto L. f. zamítl, ježto není zde zákonných důvodů (analogie: je-li někdo nemocí upoután doma na lůžko, má podle zákona nárok na lékaře a

léky, nikoli však na výlohy spojené s ošetřením cizí osobou). Soud důvody L. f. uznal, žalobu do přiznání talkového příspěvku zamítl, avšak přiznal částku 200 Kč za nutný povoz k lékaři a zpět.

Žádost o příspěvek na láz. léčbu chotí min. taj. vyřízena fondem po lhůtě 3 čtvrtí roku záporně. Mezitím odebrala se choť do Františkových lázní. Žaloba skončena smírem. Léč. fond uvolnil se zaplatiti na úhradu výloh 500 Kč.

Učitelka léčila svoji paramet. chronica ve Frant. Lázních. Žalobu do nepřiznání příspěvku na láz. léčbu soud zamítl, ježto z neúplného lékařského nálezu nedala se vyčísti nutnost láz. léčby.

Vdova po prof. Choroba: slabý srdeční sval, asthma, cardiale subj. potíže: bolesti v krajině srdeční. Na doporučení ošetřujícího lékaře léčila se ve Frant. Láz. od 1. 8. do 31. 8. Žádost o hrazení částky 1700 Kč L. f. zamítl z důvodů, že nebyla prokázána nutnost láz. léčby. Soud na základě lék. nálezu přiklonil se k názoru L. f. a žalobu zamítl. (Čas. ČOU.)

Balada přesmutná.

*Měl pan Pokrok pěkný krám,
kasu měl v něm i regál
a v něm ležel pěkně skryt
dobrý, starý ideál.*

*Volné myši—kat je spral—
navštívily ten regál,
v bujnosti se nestyděly
snísti vzácný ideál.*

*Nu—a copak ještě dál? — —
Hledá se ten ideál!*

Frantik Puntik.

NÁLEZY NEJVYŠŠÍHO SPRÁVNÍHO SOUDU.

Nárok na propuštění ze služby podle restriktivního zákona. Zákon restr. č. 286-1924 nedává podle par. 9, 10 a 11 zaměstnanci nároku na propuštění a udělení odbytného nebo pense, nýbrž může žádost o talkové propuštění býti zamítnuta a nelze si proto stěžovati před nejv. s. soudem, ježto nejedná se o porušení subjektivního práva. (17. 10. 1928, č. 28757-28).

Disciplinární řízení. Podle par.

136 učít. pragmatiky jest nutno, aby disciplinární komise uznala učitele vinným z porušení povinností za vinu mu kladených, nebo jej osvobodila. Obvinění to musí býti bodově vyčteno v odkazovacím spise. Byl-li ale učitel uznán vinným z jiných přestupků a z obvinění v odkazovacím nálezu ani osvobozen ani uznán vinným, jest rozhodnutí disc. komise nezákonné a jest jej zrušiti podle par. 7 zák. o nejv. s. soudě. (2. 11. 1928, č. 28760-28).

Přednostní právo válečného invalidy. Č. IV. zák. č. 306-1920 jest v poslední větě samostatnou právní normou, podle níž přísluší učiteli invalidovi přednostní právo i proti uchazeči staršímu, jsou-li u invalidy dány pozoruhodné okolnosti, kterými není ale již pouhá vlastnost válečného invalidy. (15. 11. 1928, č. 30584-28).

Presentace na místo učitele. — Jsou-li dva nebo více uchazečů se služebním stářím 35 a více roků, nelze presentovati toho, který jest služebně nejstarším, nýbrž stáří přestává býti konkurenční jednotkou a nastupují v hodnocení další kriteria čl. IV. zák. č. 306-1920.

Připočtení válečných pololetí. Učitelům vojínům, na něž vztahuje se par. 7 zák. č. 470-19 [mají anti-datované vysvědčení způsobilosti] jest připočísti válečná pololetí z doby vojenské služby, pokud ji konali po zkoušce dospělosti od 1. dne následujícího měsíce po výkonu této zkoušky aspoň 6 měsíců v roce, i když 1. 11. 1918 nebyli ještě ve službě školní. (6. 12. 1928, č. 14402-28).

Stěhovací výlohy. Pokud stanoveny jsou podle stěhovacího normálu z roku 1904 násobkem měsíčního platu, jest tímto služným za účinnosti zákona platového — (od 1. 1. 1926) považovati služné podle tohoto zákona, nikoli podle zákona čís. 394-1922. (26. 11. 1928, č. 25921-27).

Substituční přírůstek. Podle čl. X. zákona čís. 251-1922 nepřislouží substituční přírůstek učiteli, který sice má def. bez určení služeb, místa, ale nebyl před povoláním na jinou školu ustanoven aspoň zátýmním na určitém místě. Zamítnout nárok jedině z důvodu, že je

def. bez určení služeb. místa, je nezákonné, když by učitel takový byl před příkázáním na jiné místo zatím ustanoven. (6. 12. 1928, č. 33013-28).

Diety. Učitelé, činnému v historických zemích a příkázanému podle zák. č. 605-19 na jinou školu v téže zemi, tedy nikoliv za hranice zemí historických, nepřísluší ve smyslu par. 2 cit. zák. nárok na diety. (6. 12. 1928, č. 33011-28).

Služební požitky učitelky žen. ručních prací. Procentní nebo plná jejich výměra řídili se hodinami skutečně vyučovanými a mohly býti proto sníženy její požitky při příkázání na místo jiné, i když to byla učitelka s def. bez určení služebního místa. Tomuto snížení požitků nezabraňuje při přeložení ani par. 16. zem. zák. č. 18-1870, neboť ten chrání před úbytkem příjmů při přeložení nařízeném zem. škol. radou jen učitele ustanovené definitivně podle zmíněného zákona zem. (na určitém místě). — (6. 12. 1928, č. 33012-28).

Propuštění ze služby. Učitelé, který byl právoplatně ze služby propuštěn, nepřísluší nárok na def. jmenování bez určení služeb. místa s platností před datem propuštění, i když byl později ustanoven ve službách školních, neboť takové ustanovení jest novým. — (6. 12. 1928, č. 32882-28).

ZPRÁVY

Čeho u nás přibývá od převratu? Politických stran, sportů, časopisů, nervosy, barů, biografů, cukráren, zápasů, tanečních síní, zábavních spolků, klubů, manifestací, slavností, stávek, průvodů, zahálek, planých řečí, záští, pomluv, urážek, zpuštěného dorostu, skandálních afér, procesů, sensací, zločinů, daní, konkursů, závodů pro pěstění krásy, bezdětných manželství, rodinných katastrof, dluhů, rozvodů, krematorií, výstředností. — Čeho u b ý v á? Zdraví, víry, naděje, lásky, klidu, snášlivosti, vzájemné důvěry, rozvahy, počestnosti, dobrého vkusu, společenosti, přátelství, zbožnosti, rodinného štěstí, řemesel, energie, podnikavosti, dětí, tová-

ren, národního majetku, hospodářských posic, touhy po vzdělání. (Český západ.)

Kulturní výbor posl. sněmovny loňského roku téměř schůzi nekonal. Pak se říká, že pro neodkladné práce nemohli jsme doposud pomýšlet na reformu svého školství.

Učitelé a železničáři. Železničáři zahájili akci za zvýšení mezd, učitelé sbírají doklady o své mimoškolské práci. Železničáři upozorňují na ztráty zdrahy i životů ve službě, učitelé statistiku o předčasných smrtích, nervových chorobách svých členů atd. nesbírají. Železničáři žádají zvýšení služného, učitelé čekají, až kolik jim vláda dá. Železničáři — obecná, v nejlepším případě měst. škola, vyučení se řemeslu, mnohdy ani ne — se chystají k boji, učitelé — nucené dlouholeté studium, dobrovolné, pak další, někdy o málo kratší — se chystají k pokornému smlouvání. (Dle Uč. novin.)

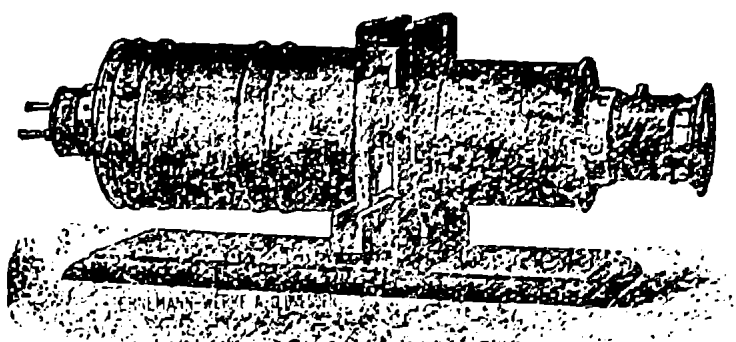
Mor. pokrok. Věstník zvláště důrazně oznamuje, že nějaká obec na Kroměřížsku jmenovala svého říd. učitele čestným členem. Malichernost, a to neméně, než když se jednou podobně oznamovalo, že nějaký Zapadlov zvolil svého správce třídky starostou obce.

Situační. Revizi systemisace z r. 1926 má provést trojčlenná komise (dr. Holý, Fišer a Horák).

Pokusné měst. školy mají býti zřízeny v Humpolci, Semilech, Zlíně, v Praze.

Léčebný fond. Situace Léč. fondu nevalná, ač učitelstvo hodně do něho přalí, nedostává plné náhrady a ještě k tomu v poradách jedná se o další zhoršení: návrh na omezení mimořádných podpor (cestovné k lékaři odborníkovi jen pro léčení, ne pro vyšetření choroby?). Nemá to býti naopak? — Odborník má vyšetřit, udělat spolehlivou, správnou diagnosu a dle té pak ošetřující lékař léčit.

Volná místa. Místo říd. učitele na 4tříd. obec. škole v obci lidové na jižní Moravě. Potřebí aspoň 15 let služebních. Mnoho výhod v místě. Bylo by třeba, aby se někdo určitě hlásil. Dvě místa učitelů na obec. škole na jihových. Moravě. Potřebí přes 10 služeb.

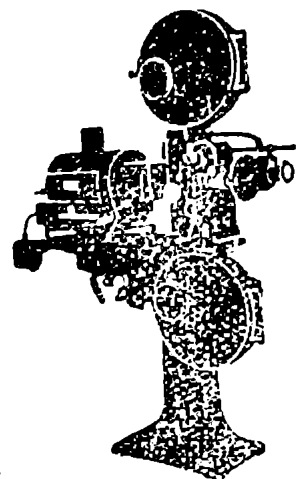

ZEISS-IKON

SKIOPTIKONY

různých typů a modelů.

ŠKOLNÍ POMŮCKY pro vyučování pomocí filmů a diapositivů.

KOSMETA OZAŘOVACÍ LAMPY

(jako horské slunce),

jakož i veškeré kinosoučásti a potřeby dodává největší speciální závod v čsl. republice

RUDOLF STUHLICK, PRAHA II.

a Půjčovny 4. Telefon 30439. Telegr. „Kinofoto“.

Vyžádejte si bezplatné nabídky a prospekty. V závodě vám mohou různé stroje kdykoliv nezávazně předvésti.

let. Obec lidová. Všecky zprávy podá ihned jednatelem mor. spolku. Jemu zašlete přihlášky, kdo by na místa reflektoval.

Resoluce, která spí. Obě sněmovny schválily resoluci, aby učitelům započítávala se služební doba vojenská do postupu. Dosud se nic v té věci nestalo a učitelé, kteří jdou se připravit na obranu vlasti, jsou za to trestáni. Doba na vojně strávená do služby občinní se jim nezapočítává. Je to nespravedlnost, která by měla co nejrychleji býti odstraněna. (Našimec.)

Pak že nejsou peníze. Žižkovský Sokol pořádal i letos své šibřinky v Lucerně. Staťaut sváže-
lo účastníky z města, o němž se mluví jako o předměstí obydlíem těmi sociálně nejslabšími obyvateli. (Domov.)

Zcela právem volá. »Měšť. škola« po docenění práce odbor. učitelů na měšť. školách, žádajíc, aby do povinnosti vyučovací bylo započteno třídnictví, oprava písemných úkolů, správa kabinetů, škol. zahrady a knihoven jako je tomu na školách odborných. Je nespor-

né, že to všechno připravuje učitelstvo o volný čas. Marně však se bude po tomto započtení volat, dokud se bude ohánět statistickými výkazy o vykonané mimoškolní činnosti, vždyť nám může každý namítnouti: »Ale, přátelé, odkud pak berete ten volný čas k takové práci?« To ovšem nikdo neví, že snaha vyhověti výnosům Habermannovým a přáním mnohých inspektorů vybičovává duševní síly učitelstva až k mezím krajního vyčerpání duševní energie, ba v některých případech ubývá intenzitu vlastní práce školní. Ale zdá se, že nikdo z protějška neodvažuje se na tuto okolnost poukázat snad jen proto, aby nepohasla gloriola Habermannova.

Zatopil Baťovi v MŠ K. Topinka. Celkem však je snadnější ironisovat než dokazovat. Nás projev Baťův příliš nevznusuje, protože si myslíme, že každý rozumí svému.

Nebylo by dobré vypisovati uprázdněná místa definitivní jenom dvakrát do roka, poněvadž se neuprázdňují jenom v určitých termínech a nejenom by se tím defi-

nativní obsazení zdržovalo, ale ztěžovalo by se uchazečům hlásiti se o různá místa.

Bylo by na čase uvažovat o vhodné úpravě předpisů, které se týkají školních zahrad. Ne snad proto, že by jich bylo málo, ale aby byly zjednodušeny a přesně zformulovány.

Kam s ním? Ne sice se slavníkem jako ve známém fejtonu Nerudově, ale s pátým školním rokem. Obecná škola a Věstník ÚS mor. chtějí, aby zůstal při škole obecné. Za to jim sěká MŠ, která je pro připojení toho škol. roku ke škole měštanské, tyto poklony: »Touto reformou by získalo vzdělání dělného a venkovského lidu, ale nesvědomití sobci, kteří mají tajné obavy, že by v budoucnosti ztratili 12 Kč na ředitelském přídatku, utíkají se do různých večerníků a malují tam straku na vrbě. Je sice pravdou pravý opak, ale co jim na tom záleží?« — Pro přičlenění k měst. škole je také »Sloven. učitel« a »Sloven. nár. škola«, protože uznávají, že nelze jen tak beze všeho prodloužit školní docházku do 15 let.

Ta svoboda! ČČOU zakázal P. Sulíkovi polesmisovat s řed. Marečkem. Kdyby to takhle udělal nějaký církevní sněm, ten by dostal co proto. Mareček vydal své názory a polemiky v brožurě Reformy a »reformy«. Divíme se, že se odvažuje dovolávat ještě spravedlnosti, když už je v klatbě. — Marně hájí svůj »Přehled« proti výtkám, jež platí učebnici, kterou žádný přehled nemůže nahrazovati. Komu se tištěný přehled nelíbí, nemusí si ho kupovat a udělá si svůj. No ne?

Nevyznamenala se — tentokrát Praha. Ze 120 kandidátů, kteří v minulém podzimním období podnikli škoušky pro měst. školy, byla z Prahy jenom 1 učitelka, ač prý mělo býti podle počtu učitelstva na měst. školách zaměstnaného asi 17 kandidátů. Z toho je zřejmo, že z učitelstva nikdo na měštanskou školu nechce, o kvalifikaci nestojí, a má-li jíti, je nešťasten, že se jí nemůže zbavit. Je to zcela pochopitelné a zmínili jsme se o tom již loni. Ostatně na zvláštní poměry v Praze ukazuje

noticka MŠ, v níž se žádá zjednodušení úřadování a pak přísnější revise všech zdravotních dovolených, trvajících několik měsíců, nebo těch, které se příliš často, někdy každým rokem opakují. — Pod svícnem lma?

Jos. Harapat, říd. uč. v. v., a spisovatel několika lhodně rozšířených příruček, zesnul v únoru ve věku 78 let v Praze.

Dvakrát měř — jednou řež. Na Slovensku počínala (až do roku 1925) měštanská škola pátým školním rokem a byla 4třídní. Sotva ji přizpůsobili našim poměrům, už zase volají po tom typu, který byl na Slovensku. Není tedy někdy zbytečný a škodlivý přílišný spěch?

Návštěva sv. Hostýna. R. 1928 navštívilo tuto sv. horu moravskou 250.000 poutníků (r. 1927 198.000), sv. přijímání bylo 80.270 (72.414), mši sv. bylo slouženo 2611 (2362), z toho zpívaných 267 (250), cizích kněží se zapsalo do knihy v sakristii 645 (716), sňatků bylo uzavřeno 105, průvodů přišlo 310 (289), z nichž bylo podle přání uvítáno 142 (134), skupin mládeže bylo 73 (70) s počtem dětí 2852 (2977), kázání a promluvy bylo 191 (164).

Rumunský řád čsl. hotelierům. Řádem rumunské koruny IV. tř. vyznamenáni byli hotelier J. Urban, maj. Grandhotelu v Hradci Král. a maj. Radium Palace-hotelu v Jáchymově a F. Kutliar, ředitel Radium Palace-hotelu. (Denní tisk.) Při čtení této zprávy maně mi napadá, čeho si u nás cizina více všímá, zda kultury, na př. školství, či servírování dobrého oběda. Neslyšeli jsme ještě, že by některý čsl. pedagogický reformátor byl obdařen za svou práci aspoň medailí San Marina či Andory a také sotva to v dohledné době uslyšíme. Inu — »svíce, které jiným svítí...«

Vzpomínáme. Dne 11. března byla tomu 4 leta, co umřel kol. Hromadník, 1. května uplyne 5 let od chvíle, kdy loučili jsme se se sen. ředitelem Kadlčákem.

Spravedlnost všem. Definitivní učitelka 5třídní obec. školy byla ustanovena definitivně na Slovensku. Podle zákonitých ustanovení mělo by místo po ní býti vypsá-

no, bude však asi obsazeno na základě výnosu min. školství a nár. osvěty ze dne 2. 9. 1926 č. 94256-I., odst. 3. Okresní škol. dozorce vyběhl totiž definitivní učitelku ad pers. na téže škole působící, aby si podala zem. školní radě žádost o definitivu s odvoláním se na hořejší výnos.

Demänovské jeskyně otevřeny jsou letos v letní sezoně od 1. května do 30. září. V Družstevní jeskyni Chrám Svobody upraveny byly nové prostory, takže nyní prohlídka trvá asi 3 hod. Školské výpravy mají vstupné jako v letech minulých. Informace a programy výletu na Slovensko podá Družstvo Demänovských jeskyní v Lipt. Sv. Mikuláši. Telefon 102. Viz přiložený leták.

Remunerace za vyučování náboženství a cestovné nebývají někdy pravidelně vypláceny, ba někdy berní úřad zdráhá se vyplatit je vůbec. Právě stěžuje si na tyto poměry P. J. Rozehnal v »Našinci«. Redakce prosí o sdělení takových případů. Škol. úřady náš list čtou, budou proto o přehlídkách také zpraveny a přičiní se pak za jistě o nápravu.

*Erst kommt die Lauheit, dann der Zweifel,
Dann Widerspruch, dann Hass und Spott,
Das halbe Denken führt zum Teufel.
Das ganze Denken führt zu Gott. —
F.W. Weber, „Dreizehnlinden“.*

LITERATURA

Nový literární časopis. Nejlevnějším českým literárním věstníkem jsou **Hovory Sfínx**. Právě vyšlo první dvojčíslo s příspěvky J. Karáskova ze Lvovic, F. V. Krejčího, E. Vachky, V. Nezvala, M. B. Böhnela, L. Wündera, J. V. Rosůlka a j. Obrazy a karikatury od Hrnky, A. Hofmeistera, Muziky a j. Cena 20 hal.

Nakladatel. Sfínx připravuje:

Objemný román M. B. Böhnela: **Miláček**, jehož hrdina je typ molénovský, ale zcela pro sebe.

Jaroslava Mianie obsáhlý román z politického života: **Orlové a střelci**.

Román z politického prostředí

je od Emila Vachky: **Vlast v nebezpečí**.

Z vědeckých prací vydá **Sfínx**: prof. dr. K. Vorovky životní dílo: »Americká filosofie«, Kádnerovu studii: »Vývoj a dnešní soustava u nás a v cizině«, Deweyovu »Rekonstrukci ve filosofii« a proslulého národohospodáře E. Filena: »Východiško«, ke které napíše předmluvu min. dr. E. Beneš.

Co vyšlo v nakladatelství Československé akc. tiskárny v Praze II. Jan Fr. Hruška: »Naši pod Čerchovem, řada chodských postav a povah. III., 16 Kč. Dr. Jos. Novotný: **Víra a věda o cíli člověka**, 10 Kč. M. Žák: **Konvertité**, obrazy ze života některých předních konvertitů dnešní doby ve světle jejich vlastního doznání — 4 Kč. — V homiletické knihovně »Živé slovo« vyšlo: Jan Strnad: **Řeči podle Písma svatého — Starého zákona**, II., 10 Kč. Jan Veselý: **Sedm časových řečí**, 4,50 Kč. Dr. Jan Konečný: **Ve škole kříže**, promluvy postní, 5 Kč. — V knižnici pro mládež »Raná Setba« v čísle 1., roč. 1929, uveřejňuje V. Bittnar Jindřicha Š. Baara: **Obrázky z mého života**. — Msgr. Jos. Bouzek: **Tři křížové cesty**, 5 Kč.

Nakladatelství Čsl. akc. tiskárny v Praze. Dr. Jos. Svítal-Karník: **Duch Slovenska**. Stran 270, 15 Kč. Vynikající znalec a zprostředkovatel styků se Slovenskem, překladatel a vykladatel slovenské poesie shrnul v této knihu řadu svých rozptýlených studií, v nichž se snaží proniknouti v ducha a podstatu Slovenska. Prostým způsobem, na hony vzdáleným všeho učeneckého suchoparu, ale za to vřele a jímavě líčí život i dílo ideálních buditelů slovenských, jejich obětí i heroismus, naslouchá s účastným nadšením jejich myšlenkám a slovům jejich víry a jistoty.

Nakladatelství »Čin« v Praze vydalo pod názvem »Americké přednášky« osm přednášek, které proslavil T. G. Masaryk za svého zájezdu do Ameriky v roce 1907 a které u nás dosud vydány nebyly a jsou tudíž téměř neznámé. Téma přednášek jsou stále živá a jsou to: socialism, náboženství — svobodomyšlnost a ženská otázka. Stran 150 — 18 Kč.

Rok dětských besídek. Uspořádala Vilma Cvečková. I. díl Podzim, II. díl Zima, III. díl Létlo. Nákladem Ústřední rady Orla v Brně. I. díl 15 Kč (subskripce 13 Kč), II. 18 Kč (subskr. 15 Kč), III. díl 15 Kč (subskr. 12 Kč). Kolegyně Cvečková sestavila pro naše orelské besídky se žactvem tyto tři příručky, které podávají hojnost výborného materiálu. Jsou sestaveny zejména vzhledem k důležitějším dnům našeho náboženského a národního života. Je tu mnoho materiálu pro besídky svatojáclavské, o sv. Františku, k 28. říjnu, k Dušičkám, k Mikulášu, k vánocům, k Třem králům, k velikonočním. Básničky, články, dramatické básně, zpěvy, zejména pěkné zpěvy vánoční i s nápěvy a často i s doprovodem, národní písně a konečně i veselé výstupy a básně. K vánocům je to dokonce i několik her dětských. O všechny talkové věci bývá v našich jednotách orelských potíž. A konečně bývá potíž, i když my sami máme hledati něco k dětským besídkám ve škole nebo příklady a články pro občanskou nauku. Tu je toho hromadu, pěkně uspořádáno, přidána ještě příslušná literatura, takže je to skutečně poklad neocenitelný. Některé partie jsou si ce trochu přesprášené rigorosní (na př. to vykládání o kinech), ale to

se dá jistě velmi lehce změnit. Nestačí jenom zápor, ale je třeba se snažit, abychom moderní vy-možeností získali k posílení našeho názoru. Kolegyně Cvečková dobře zná děti a proto dovedla také vybrati to, co se skutečně pro děti hodí. Tyto její knížky by si měl obstarati každý kolega a kolegyně. Použije je dobře nejen ve spolkové práci, ale jistě i ve škole. — Při tom jsou lacimé, že si je skutečně můžeme opatřit. Je jimi vyplněna oštelná mezera v našem spolkovém životě. Objednejte! —

V témže nakladatelství vyšlo cené dílo Ph. Dra V. Severy »Dějiny tělocviku«, o němž jsme minule referovali, aniž bychom byli udali nakladatele. Kniha je přehledná a srozumitelná. Můžeme ji dobře doporučit nejen všem pracovníkům orelským, ale i učitelstvu. Může být velmi dobrým pramenem k přednáškám. Ke zkouškám způsobivosti z tělocviku a také jistě částečně i z pedagogiky se kniha rovněž velmi dobře hodí pro svou odbornost a přehlednost.

Naklad. J. Laichta v Praze. Sallustius: **Spiknutí Katilinovo.** Znamá epizoda z řim. dějin jest analysována jako zápas těla s duchem. Demagoga Katilina možno zcela případně srovnávat s mnohými podobnými z dneška.

Nakupujte u firem u nás inserujících!

Moravská banka, centrála v Brně.

Telefon 4740 až 4744. 41 odboček ve všech čelnějších místech republiky.

Vlastní prostředky přes Kč 200.000.000.—. Vklady přes 1 a půl miliardy Kč.

Provádí veškeré obchody bankovní. — Výhodné zúročení vkladů.

Úvěry, vadia, kauce, eskont smének, valuty, devisy, úhrady do ciziny, výměna slosovaných hodnot a kuponů.

Cukerní oddělení, tel. č. 1919, 1131.

O d b o č k y: Bor u České Lípy, Boskovice, Bratislava, Břeclav, Hlučín, Holešov, Hranice, Hradec Králové, Chrudim, Jablonec n./N., Kolín, Král. Pole, Kroměříž, Kutná Hora, Kyjov, Lomnice n. Pop. Mor., Ostrava, Ném. Brod, Nová Paka, Nové Město na Mor., Nový Bydžov, Nymburk, Olomouc, Opava, Plzeň, Praha, Prostějov, Přerov, Tábor, Telč, Tišnov, Třebíč, Uher, Brod, Valaš. Meziříčí, Velké Meziříčí, Zábřeh, Znojmo, Žilina.

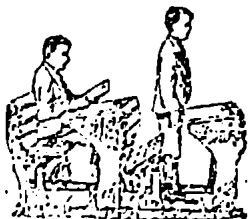
E x p o s i t u r y: Lázně Luhačovice, Praha III., Vsetín.

Vydává Říšský Svaz katolického učitelstva čl. v Praze. Vedoucí a odpovědný redaktor Jindřich Hrbáček. Tiskem Společenské knihtiskárny v Přerově. Novinová sazba povolena výn. pošt. řed. v Brně č. 75.718/VI. dne 30. září 1926.

VĚSTNÍK

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO
ORGÁN ŘÍŠSKÉHO SVAZU KATOL. UČITELSTVA CESKOSLOVENSKÉHO.

Vychází dvakrát měsíčně kromě prázdnin. Redakce, administrace a expedice v Přerově, Blahoslavova 41. Roční předplatné 25 Kč. Číslo účtu pošt. šekového úřadu v Praze 208.349. - Kdo si ponechá 2 čísla, je považován za odběratele.

ŠKOLNÍ NÁBYTEK

vyrábí odborný závod

FRANTIŠEK TALLA V PŘEROVĚ,

Žerotínovo 20.

Vlastní vynálezy.

Prospekty zdarma.

Podnikatelství staveb, kapitální stavební rada

Ing. FERDINAND RUDOLF, architekt a stavitel,

přísežný soudní znalec Zemského civilního soudu v Praze. Ústřední kanceláře: Praha II, Palackého náměstí číslo 2. Telefon číslo 42774.

Projektuje a provádí veškeré stavby pozemní, hospodářské, průmyslové, činžovní, stavby monumentálních a spolkových budov, konstrukce železobetonové, stavební dohledy, adaptační práce, speciální opravy chrámů a budov historických. Stavební dozory nad prováděnými stavbami.

Ceníky zdarma, franko.

„Pracujte
v Čsl. straně lidové, jediné
polit. straně katolických
zásad, pracujte v Orle, je-
diné katoliku vyhovující tel.
organizaci!“

Školní a spolkové výlety **BROUŠEK**, přímo u vchodu do proslulých jes-
upozorňujeme na solidní hotel **kyň Stoupsko-Šošůvských v Mo-**
ravském Krasu v krásném lesním zátěží. - Cizinecké pokoje. Levné stravování i přenocování.

Zastávka autobusů. - Informace zasílá obratem

BROUŠEK ALOIS, majitel hotelu.

Milovníky přírody a přátele rostlinstva upozorňujeme na náš nový katalog „Okrasných dřevin a bylin“ spolkových zahrad průhonických, který zasíláme na členy společnosti zdarma, na nečleny za režijní cenu a to za neilustrovaný Kč 5, ilustrovaný Kč 10, včetně poštovného. Jest opět krásně a vkusně upraven a překvapí každého zájemce bohatým obsahem; pojednává vedle české a latinské nomenklatury a rodových názvů též o pěstění, stanovišti a květenství a jest proto vědeckou příručkou pro přátele přírody a hlavně flory. Příhlášky přijímá

Dendrologická společnost spolkové zahrady v Práhoních u Prahy.

Návštěvy spolkových zahrad jsou v každou dobu vítány.

Tužku do ruky

a počítejte:

4 m hedvábné látky na dámské šaty pouze Kč 49.—, jinde Kč 70.— až Kč 80.—, t. j. *serie* č. 23.

Damaškový ubrus celobílý velikost 140x140 cm jen Kč 19.—, jinde Kč 45.— t. j. *serie* č. 30.

5 m velice silného vojenského molina na prádlo v š. 80 cm jen Kč 19.—, jinde Kč 30.— t. j. *serie* č. 31.

Totéž platí i u dalších našich textilních serií:

S. č. 47. 10 m zbytků různých látek, vše pouze Kč 39.—.

S. č. 61. 2 m hedvábné látky na bluzu (v barvě dle přání), 6 velkých utěrek, vše jen Kč 29.—.

S. č. 62. 12 kuchyňských ručníků lněných, kostkovaných vel. 80x42 cm, dobrá jakost pouze Kč 29.—.

S. č. 66. 1 ubrus kuchyňský vel. 140x140 cm, 1 kuchařka, 2 m modrotisku, 1.1 m štrusku na velké pánské kalhoty, 120 cm š. Kč 49.—.

S. č. 72. 1 nádherná poduška hedvábná vel. 75x50 cm, 1 obrázková kniha pro děti, 1 kovový kůň na kolečkách, velice krásně malovaný (krámská cena Kč 15.— až Kč 20.—), 1 ručník lněný, vše jen Kč 19.—.

S. č. 74. 5 m koberce v š. 65 cm pouze Kč 49.—.

S. č. 76. 6 m flanelu košilového bílého s proužkou Kč 29.—.

S. č. 77. Blue-star-mop patentní stírač prachu, vůbec nepráší, nedostižná novinka, nepostrádatelná v každé domácnosti jen Kč 49.—.

S. č. 27. 1 patentní žehlič kalhot „Renov“, půl minuty práce k vyžehlení puků, pouze Kč 19.—.

Objednáte-li u nás textilních serií za Kč 100.— ušetříte nejméně Kč 50.—

a máte výhody:

Kdo objedná 3 serie, obdrží zdarma kuchyňskou soupravu. Kdo objedná nejméně za Kč 190.—, obdrží zdarma látku na pánské neb dámské šaty. Kdo zaplatí předem, obdrží zdarma 5 krásných předtisků k vyšívání, 1 kg obrázkových knih a nástěnný kalendář (Al. Jirásek: „Pan Johanes“). Každý obdrží zdarma knížku „Ruční vyšívání“, nástěnný kalendář a obrázkový měsíčník „Amplion“. Žádejte seznam serií. Daň z obratu a balné neúčtujeme. Zásilky dobírkou, nehodící se vraťte do 8 dnů, Podle přání zboží vyměníme neb peníze vrátíme.

Tkalcovna PETR RAICHL Rokytník,
pp. Velký Dřevíč.

VĚSTNÍK

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO.

Bliží se konec ročníku, ale mnozí z P. T. odběratelů ještě nemají vyrovnáno předplatné. Kdo je nepošle během května, tomu budeme nuceni poslati koncem měsíce upomínku. Upomínání ovšem stojí čas, práci a peníze. Ušetřte nás toho a poukažte nám příslušný obnos. Administrace.

Anketa o školské reformě.

V Praze se konala z popudu ministerstva školství a národní osvěty anketa o školských reformách. Anketa byla doprovázena obsáhlými referáty a komentáři listů všech směrů a všech stran. Je nutno uznati, že úroveň ankety byla opravdu na vyšší doby. Bylo proneseno mnoho nových názorů, ale debata o nich se pohybovala na vysoké úrovni. Za náš spolek se zúčastnil ankety poslanec Vičánek, předseda říšského svazu katol. učitelstva a také v anketě promluvil jménem lidové strany.

Anketě bylo předloženo šest otázek. Z nich se speciálně nás týkají tyto:

1. Má nižší a střední stupeň obecné školy podržet jako dosud turnus pětiletý s tříletým stupněm vyšším, či má se zavést turnus čtyřletý, na který by navazoval pak čtyřletý vyšší stupeň?

2. Má škola měšťanská navazovat na pátý rok školy obecné, při čemž by zůstala školou tříletou s fakultativním ročníkem čtvrtým, či má býti čtyřletá, navazující na čtvrtý rok školy obecné s případným fakultativním ročníkem pátým?

3. Má měšťanská škola zůstat jako dosud povinnou jako škola vyššího stupně anebo má býti školou výběrovou jen pro schopnější žáky?

Má se měšťanská škola stát vůbec náhradou nižší střední školy nebo má podržet svůj dosavadní cíl: Připravit pro praktická povolání s vedlejším cílem přípravy pro vyšší střední školy a školy odborné? Jak by bylo v tom případě záhodno upravit osnovu měšťanky, aby vyhovovala potřebě odborných škol? Měla-li by být zachována nižší střední škola vedle školy měšťanské, jak by se měl upravit přechod schopných žáků z měšťanky na střední školu? Doporučovalo by se vytvořit vedle normálního typu střední školy typ střední školy zkrácené (asi pětileté), která by navázala na měšťanku, aneb vytvořit na střední škole zvláštní přechodnou třídu pro absolventy měšťanek, aneb by se měli schopní žáci z měšťanských škol přijímat na střední školy po diferencní zkoušce?

Většina účastníků se vyslovila pro pětitřídní obecnou školu a trojtřídní školu měšťanskou a fakultativním IV. ročníkem. Málo bylo poměrně hovořeno o IV. ročníku škol měšťanských, ačkoliv se jeho důležitost všeobecně uznává. Z měšťanských škol za daného stavu není možno dělati školy výběrové. Úkol měšťanské školy je jiný. Hodně se mluvilo o jednotné škole diferencované. Tato škola by měla svou organizací dáti možnost skutečně nadaným

žákům dostati se do vyššího stupně střední školy a vybrat žáky, kteří mají nadání pro praktická povolání. Požadavek diferencované školy je podložen demokratickým názorem, aby se dostalo každému vzdělání, jehož si zaslouhuje. Diferencovaná škola má býti volná v metodě i v látce a má býti přizpůsobena všude potřebám kraje a zvláštnosti dětí. Za důvod se uvádí, že děti zůstanou do 15 let doma a tím se posune hranice, kdy se rozhodujeme pro určité povolání. Jednotná škola by se zavedla tím, že by se jaksi spojila nižší střední škola se školou měšťanskou.

Žádalo se aspoň, aby děti méně nadané i úchylné byly rozděleny. K přechodu z měšťanské školy by se měla zřídit zvláštní třída. Tyto názory a návrhy nebyly zamítnuty, ač se proti nim zase mnoho namítalo, ale anketa doporučila, aby na zkoušku byly zřízeny jakési pokusné školy toho druhu.

Nejdůležitějším argumentem proti jednotné škole byl veliký finanční náklad, jehož by si škola jednotná jistě vyžádala. Prozatím bylo také určeno, aby se umožnil nadaným žákům přestup ze školy měšťanské na školu střední. Ale bez zvláštní třídy.

Co však možno reformovat, je učebná osnova měšťanských škol. Zapomnělo se již skoro úplně, že starý, rakouský zákon, kterým byly zřízeny školy měšťanské, velmi výstižně podal jejich účel.

Prováděcí nařízení býv. ministerstva kultu a vyučování z 8. června 1883 č. 10.618 k novele školské z roku téhož přikazuje ve článku IV., jenž se připíná k paragr. 17. a 18. zmíněného zákona, zřízení škol měšťanských, poloudi se týče jejich učebných osnov, toto:

»Osnova učebná budiž tak zařízena, aby škola měšťanská úkolu školy obecné úplně vyhovovala a zároveň poskytovala ono předběžné vzdělání, jehož je potřeba k návštěvě ústavů ke vzdělání učitelů a takových škol odborných, dále pro praktický občanský život vždy dle zvláštních poměrů školního místa a okresu. Pro každou školu měšťanskou ustanovena budiž zvláštní osnova učebná, i není na překážku, aby v místech, kde je více škol měšťanských, v učebných osnovách jednotlivých škol přihlíželo se k rozličným poměrům. Okresní úředové školní mají ku předběžné poradě o osnově každé jednotlivé školy měšťanské povolat konferenci. K těmto konferencím, které má řídit okresní dozorce školní, pozváni budte mimo sbor učitelský školy měšťanské, ředitelé učelišť, nalézajících se v okresu, pro která mají školy měšťanské připravovati, jakož i zástupcové živnotsenských a hospodářských zájmů školního místa a okresu.«

Lze tedy učebnou osnovu škol měšťanských reformovati. Lze reformovati i učebnice, z nichž mnohé nevyhovují, jednak zpracováním látky a jednak jejím rozsahem. Takovou reformou by byla škola měšťanská reformována zejména z hlediska technického studia.

Další otázky ankety se týkaly reformy školy střední a bylo zejména hovořeno o tom, kolik času se má věnovati klasickým jazykům na střední škole. Na anketě byly i vysloveny myšlenky, aby se klasickým jazykům neučilo vůbec nebo byly hodně omezeny, ale většina účastníků se rovněž vyslovila proti.

V souvislosti s reformou školskou se vyskytly v tisku také hlasy o učitelkém vzdělání. Upozorňuji jen na jeden z nich. Pavel Váša v Lidových novinách se vyslovil velmi ostře proti požadavku vysokoškolského vzdělání učitelstva. Píše:

Požadavek univerzitního vzdělání učitelstva byl u nás povýšen na axioma, které se na oko obecně uznává, aniž se věcně zkoumá jeho oprávněnost a potřeba. Každé vzdělání má přece býti přiměřené povolání a potřebě. Přes všechny pokroky nové doby zůstane obecná škola v podstatě vždy tím, čím bývala: přípravou širokých vrstev národa pro život. Učitel obecné školy vždycky bude především vyučovat starému triviu: čtení, psaní, počítání, a dobrý učitel vždycky bude musit býti polyhistorem. Poslouží svým dětem lépe, když třeba nebude odborníkem v znalosti ptáčích vajec nebo mečů, ale dovede-li zato zahrát na housle pěkné písně, vypravovati dětem pohádky a krásné příběhy z českých dějin, dovede-li jim pojmenovat květiny v rodném kraji, poučiti je o štěpování stromů atd. Vysoké školy snad by jej z odborníků v jednom předmětu, ale nedají mu té široké přípravy, potřebné pro úkoly vychovatele lidu. Jako jsou docela zvláštní povinnosti učitele obecné školy, tak potřebuje docela zvláštního vzdělání pro své zvláštní úkoly. Opravdová vysoká škola je pro výcvik ve vědeckém badání, ale to není úkolem učitele národních škol. Usiluje-li se tak houževnatě o univerzitní výchovu učitelstva národních škol, ačkoli nutně potřebuje výchovy jiné, vnuká se úvaha, že se tu sledují cíle vedlejší, které menáležejí do otázky školské reformy.

Zaznamenávám tento projev jaksi pro informaci.

Anketu ukončil ministr školství Štefánek, který vyslovil potěšení nad zdarem ankety. Prohlásil, že přes to, že většina účastníků se postavila proti jednotné škole, považuje ji za ideál budoucnosti. Snaha o tyto nové cesty je mu sympatická. Také prohlásil, že v brzkou bude svolána anketa nová.

Konečně bychom si ještě mohli všimnouti toho, co o školské reformě pověděl prezident Maasryk redaktoru Prager Tagblattu:

»Školská reforma,« pravil, »to znamená spojení staré s novým, humanistiku s novými potřebami moderní doby. Malým dětem je už dnes běžným pojmem automobil, vzducholod, radio, telegraf, telefon a škola musí se přizpůsobiti nejrychlejším pokrokům. To je naprosto nutné. Lze toho dosáhnouti jednak omezením učebné osnovy a nahrazením této osnovy novou a zlepšením učebních metod, nač se zvláště málo myslí.

Reforma školy musí býti v jistém smyslu reformou učitelů a profesorů. Kantoři se musí změnit. Moderní škola nemá býti semeništem byrokratů, nýbrž charakterů, smýšlení a obecného vzdělání.«

Myslíme, že toto poslední je skutečně to nejdůležitější. Neboť, co škola bude školou, vždy ji bude dělat učitel. Učitel může udělat vzornou školu, učitel může naučit. Je jisto, že je třeba usnadniti učitelům tento úkol, pomoci mu, postaviti jej skutečně na svobodnou nohu, ale učitel sám musí míti tolik mravní zodpovědnosti a tolik lásky ke škole, aby hledal nové cesty a metody a aby se snažil podati to nejlepší.

Dnešní stav, v němž se z učitele pohnáhlou dělá pouze byrokrat, jakýsi stroj proměnné vládní moci, věru ani mne, katolického učitele, nepřivádí v nadšení. Právě proto, že jsem katolík, neboť církev miluje a hlásá svobodu

Kafr.

Mravní rozhodnutí žáků.

Ve výchově je velmi důležité, aby žáci náležitě zažili mravní zásady a navykli si dle nich jednati. To je stará zkušenost. Učitel se musí přesvědčovat, zdali v skutku se tak děje a dle získaných poznatků zdůrazňuje a oživuje důležité mravní momenty.

Dvakrát, třikrát nočně vykonám jednoduchý pokus, abych zjistil, jak žáci své činy mravně hodnotí. Na příklad: Byla odvozena zásada, že

člověk musí býti za všech okolností poctivý; jen poctivým způsobem má si získávat majetek. Asi za čtvrt roku konán pokus, jak se tato zásada vžila. Bez jakékoli ideové přípravy napsal jsem na tabuli: »Včera jsem šel s Karlem po silnici. Našli jsme peněženku. Bylo v ní 86 korun. Co s nimi učiníme?«

Úkolem žáků bylo, aby se vžili do situace, jako by se jim skutečně přihodila a vylúčili, jak si počínali. Aby měli odvahu upřímně psáti, odevzdali lístky nepodepsané.

Výsledek: Ze 32 žáků (4.—8. školní rok, II. třída 2třídní školy) rozhodlo se 27, t. j. 84.35 proc. pro vrácení resp. odevzdání peněz, jenom 5 žáků, t. j. 15.65 proc. se rozhodlo, že si peníze nechá.

Je zajímavé, že mezi těmi 5 žáky jsou 4 děvčata a chtějí si za nalezené peníze koupiti šaty a botky resp. školní potřeby. 1 žák, hoch, si chce koupit školní potřeby a zbytek dát rodičům. Děvčata mívali více smyslu pro poctivost, a zde se jeví opak. Buď některá toužila po parádě, ale spíše se mi zdá, že to byly chudé dívky, které mají pouze jedny šaty — všední. Touha po lepším oděvu, aby se mohly aspoň trochu povznést a vyrovnati druhým, zatlačila v nich smysl pro poctivost. Bída není úrodnou půdou ctnosti.

Ze 27 žáků, kteří se rozhodli pro vrácení peněz, udalo 16 žáků důvod, proč tak chtějí učiniti.

Náboženský důvod udalo šest žáků, a sice: ponechati si nalezené peníze je hřích a není to ani pěkné (4 žáci), neměl bych čisté svědomí (dva žáci).

Ostatní důvody jsou rovněž ušlechtilé mravní — na př.: Peníze snad ztratil chudý člověk (3 žáci), říká se »s poctivostí nejdál dojdeš (3 žáci), nalezených věcí si nesmím ponechati — bez bližšího označení důvodu (2 žáci), dva žáci projevíli zápas svědomí mezi dobrem a zlem. Napřed si chtěli ponechati peníze, ale po úvaze, že by tím někomu ublížili, rozhodli se pro odevzdání peněz.

Z těchto 27 »poctivých« 2 si vzpomněli též na odměnu, že dostanou nálezný. Nalezené peníze chtěli odevzdati na faře, u starosty, na policii, na úřadě (?), dva dokonce sami chtěli hledati, kdo ztratil peníze.

Když se volí k pokusu vhodné chvíle, kdy žáci mají k učitelu zvláštní důvěru, když se dohlédne, aby neopisovali, má pokus značnou pozitivní hodnotu. Nesmějí se ovšem podobné pokusy konati příliš často.

Dle výsledků můžeme posuzovati nejen vžití mravní zásady a motivy rozhodování, ale též dosáhlost duševního života, vedlejší důvody, duševní proces, přímost nebo záludnost povahy. Vedle toho vystupuje též hodnota slohová, stylisace, působení fantazie.

„Leves gustus in philosophia (resp. in omnibus scientiis) movent fortasse ad athelsum, sed pleniores haustus ad religionem reducut.“ Baco Verulamus.

ORGANISAČNÍ HLÍDKA

Pozvání ke schůzi kat. učitelstva okresů uh. brodského a vsetínského, jež se koná 1. května 1929 o půl. 14. hod. v Horní Lidči (ve škole). Pořad: 1. Zahájení. 2. Sv. Václave (sbor). 3. Občané! (recitace). 4. Přednáška kol. Hrbáček. 5. Debata. Přijďte v hojném počtu, ať ukážeme svou sílu. Zve-me též dp. z duchovní správy k účasti. Výhodné spojení vlakové od Vsetína i od Bylnice. Kdo reflektuje na oběd, oznam předem

kol. Trávníčkovi v Horní Lidči. — J. Jančařík, předseda, J. Ev. Trávníček, jednatel, za Uh. Brodsko, R. Triskala, předseda, F. Cigánek, jednatel, za Vsetínsko.

Krajský odbor katol. učitelstva na Přerovsku konal 23. t. n. členskou schůzi. Vzpomenuto zemřelých velíkánu-katolíků marš. Foche a básníka-učitele Březiny. Projednávány záležitosti školské, učitelské i povšechně kulturní. U-sneseno nabídnout se ke spolupráci výboru pro svaťováclavské oslavy na Přerovsku, až tento bude zřízen. Předseda kol. Hrbáček podal zprávu o posledních výbo-rových schůzích mor. spolku a Říš. svazu a promluvil pak obšírněji o nedostatku tradice v zemských

organisací katol. učitelstva, čímž dle jeho názoru dnešní naše práce je velmi ztížena. Spolkové poměry před rokem čtrnáctým byly zcela jiné než nyní, nebylo odborů, valné hromady neměly živosti, spolek nesúčastnil se čilejší veřejného života, mezi členstvem nebylo pro organizační život dosti zájmu. Válka a převrat pak ovšem mnohé z členů, ba i z předních pracovníků spolků odvedly a bylo tedy nutno začítí vlastně opět od počátku. Dnes pracujeme, seč síly stačí, ovšem ztracený čas těžko je dohánět. Dřívější poměrně nepatrná činnost mstí se nyní v mnoha ohledech, vždyť na př. veřejnost i různí činitelé v katol. hnutí vidí proto patrně i v dnešní naší organizaci pouhý předválečný spolek a dle toho s námi jednají, ač dnes jako náležitě vybudovaná organizace máme plné nároky na rovnocennou spolupráci se všemi korporacemi hnutí, jako odborové organizace jiné. Poměry ovšem se jednou změni, třeba jen práce. Debatováno o tomto i o jiných námětech. Vzato s povděkem k vědomí, že valná hromada koná se letos na Velhradě, kde možno nejen jednati o svých záležitostech, ale vykonati společně i pobožnosti dle domluvy před valnou hromadou neb po ní.

Těšínský odbor konal výroční valnou hromadu v neděli 7. dubna o 10. hod. dopol. v klášterní škole v Orlové. Valnou hromadu zahájil předseda kol. Dvořák. Hned na počátku věnoval posmrtnou vzpomínku mužům, kteří odešli na onen svět. Vzpomněl spis. J. Holečka, básníka Ot. Březinu a velkého franc. marš. Focha. Pak promlouvá o výsledku vykonané práce za 1. rok trvání odboru. S výsledkem můžeme býti všichni nejen spokojeni, ale i naň hrdí. Vysvětluje zvláště ze vzorné zprávy jednatele kol. Židka. Ze 13 mladých nadšenců, toužících po sjednocení a organizaci, vzrostl náš odbor za první rok na 40 členů činných, kromě 10 členů přispív. Schůzí bylo celkem 8. Z toho 3 výborové, 4 členské a 1 ustavující valná hromada. Přednášeli: kol. Hanzelka (dvakrát), kol. Kuncelk (Z dějin tělovýchovy a uč. osnovy tělov. na ob. školách), kol. říd. uč. Ježek

(Zájemy organ. a stav.), dr. K. Černocký (O duševních schopnostech dětských) a JUDr. A. Biolek (O služ. pragmatice). Jednatel končí svou zprávu vyzváním k práci ve všech katol. spolcích k důstojným oslavám svatováclavským. Zprávu o stavu členstva podal matrikář a zprávu pokladní kol. Kučerová. Všechny zprávy schváleny. Zvolen výbor: předsedou kol. J. Dvořák, odb. uč. v Láziích, místopř. kol. J. Strakoš, spr. šk. v Puncově, jednatelem kol. B. Židek v Německé Lutyni, pokladní kol. F. Kučerová z Václavovic, členové výboru: kol. L. Štěpán z Karvinné, kol. M. Weismannová ze Stonavy, revisoři: kol. A. Král z Petřvaldu a kol. M. Wollerová z Prostř. Suché. — Právním referentem JUDr. A. Biolek, prof. v Orlové. Ve volných návrzích debatováno o uskutečnění hudebního kroužku. Dáno na starost kol. Strakošovi. Usneseno zakoupit 3 cenné knihy pro odbor. Stanovena členská schůze na den 2. června s přednáškou kol. Jindř. Hrbáčka, redak. „Věstníku“. Tím valná hromada skončena.

Krajinský výbor katolického učitelstva na Vyškovsku konal 18. t. m. valnou hromadu. Při ní vzpomněl předseda úmrtí Otokara Březiny, jehož tichá bytost nestála sice v řadách prostých vojáků fronty za náboženské obrození národa, ale sloužila mu také věrně nejlepšími svými silami. Potom podal svou zprávu, v níž konstatoval zmírnění protináboženských útoků a nepřízně proti katolickému učitelstvu, jež nastalo nejen následkem politické konstelace, ale i následkem měnící se mentality evropsk. lidstva vůbec, mimo to zásluhou našich zástupců u školních úřadů a přičiněním členstva samého, jež na svých místech stojí neohroženě a své povinnosti koná přesně. Po jednatele zprávě, v níž zdůrazněna nutnost horlivější účasti na schůzích v zájmu členstva samého, podána zpráva pokladní, jež schválena. Volby valně nezměnily dosavadní předsednictvo. Zvolena jen nová pokladní kol. Koutná a noví revisoři účtů: kol. Kachlík a kol. Rašková. Po valné hromadě přednesl předseda obsah Foerstrovy knihy „Charakter a škola“. Příští schůze ve Vyškově. Oznámena bu-

de ve »Věstníku« a »Vyškovském kraji«. Pozvánky se posílají nebudou.

Krajský odbor v Uh. Brodě konal schůzi dne 14. dubna za četné účasti členstva. Promluvil kol. poslanec Vičánek o školské anketě. Byl též účastníkem této ankety v Praze, proto nám sdělil mnoho cenných podrobností o průběhu ankety, o nichž bychom se v denním tisku nedočetli. Kol. předseda podal podrobný návod k vyplňování nových osobních výkazů. Konstatováno, že šk. úřady činí stále průtahy se započtením doby odučené na soukr. škole s právem veřejnosti a doby, kterou učitelky domácích nauk vyučovaly literně. Je nutno, aby se Zem. spolek domáhal v té věci nápravy. S povděkem zjištěno, že opět přibýly 2 nové členky a 1 člen — všichni 3 činní. Na den 1. máje je stanovená schůze v Hor. Lidči. Účastníci mohou shlédnouti jubilejní Masarykovu dráhu, jejíž stavba je jedinečná v celé republice.

Liga svatojanských absolventů. V zájmu dobré věci chceme sdružit všechny absolventy učitelského ústavu ve Sv. Janě pod skalou, kteří se neodcizili katolicismu v »Lize svatojanských absolventů«. Hlaste se proto všichni co nejdříve na určenou adresu, bychom mohli pokračovati vpřed. Ve svatováclavských dnech bude společná schůzka. — RNDr. Alois Vošáhlik, prof. ve Sv. Janě pod sk. u Berouna.

Křesťanský učitel použije radostně vhodně příležitosti, kteráž se při různých hodnách vyučování naskýtá, aby připřel učivu náboženskou myšlenku.
Sv. Jan de la Salle,

HLÍDKA UČITEL. DOROSTU

Naše povinnost. Brzy se zavře za námi ústav, ocneme se před novým životem. Rozejdeme se do škol, ale to není vše. Nebudeme jen učitelkami, ale katolickými pracovníci, před nimiž leží veliký láh činnosti. Proto uvažujeme. Každý inteligent má povinnost své vědomosti uplatnit ve prospěch všeobecného dobra. Ovšem pojmu dobra nechápou všichni stejně. Většinou se považuje za dobré to,

co přispívá ke hmotnému prospěchu. Vždyť lidská společnost přispívá zásluhu prospěšnosti i těm, kdož vynalezli otravné plyny a jiné vražedné zbraně. Katolická inteligence, v prvé řadě ovšem učitelstvo, mělo by si však uvědomit, že dobré je jediné to, co nás přibližuje více Bohu a proto takovému dobru věnovati svou duševní energii. Jestliže v dřívější době stačilo k tomu, aby byl někdo dobrým katolíkem, svědomité plnění náboženských povinností, vyžaduje dnešní tok času na nás mnohem více. Býti katolíkem — znamená dnes bojovati, býti dobrým katolíkem — znamená vítězí. A vítězí znamená získávati Bohu duše, církvi syny. V každém boji zvítězí nejsnáze ten, kdo prohlédne a osvojí si taktiku nepřátelského vedení. Není snad třeba vykládat, jakým způsobem získávají nepřátelé náboženství své stoupence. Jak by potřebovala naše katol. inteligence aspoň polovinu jejich neohroženosti a sebevědomí. Tím ovšem není řečeno, že by měl každý katolík ohodit po ulicích s různencem kolem ruky. Naopak, náboženské sebevědomí nesmí spočívat jen na vnějších projevech, ale je nutno vybudovati na pevném přesvědčení o pravdivosti všeho, čemu věříme, musí spočívat na vědomí, že tuto pravdivost mohou každému rozumnému člověku dokázati. S takovým sebevědomím lze vítězí. K tomu je ovšem třeba nespokojiti se jen studiem, kterého nám poskytla škola, nýbrž vzdělávati se dále, pracovati se k vyšší duševní úrovni. Tím velmi prospějeme dobru, neboť čím výše bude státi katolická inteligence, tím méně bláta z nepřátelského táboru zasáhne církev. M. Holková, kandid. čes. soukr. žen. ústavu učitelek v Praze II. — Pozn. redakce. Jedno z čísel, jež letos ještě vyjdou, bude věnováno z větší části nám, naší mladé katolické učitelské generaci. Pošlete co nejdříve příspěvky.

ROZHLEDY

Diktátoři dneška jsou někteří talkoři i v našem hnutí, v naší politické straně, měli by mít v paměti slova maršála Focha:

„Vím, že se neposlouchá dobře, neposlouchá-li se rádo. Dávám přednost tomu, aby měl podřízený chuť vykonati, co je mu uloženo. Proto raději přesvědčuji, získávám, hledím objasnit svůj názor, než abych prostě jen uplatňoval svou nadřízenost. Poroučeti, to nic není. Čeho je třeba, to je rozumět těm, s nimiž máme jednat, a dokázat, aby oni rozuměli nám. Rozumět si navzájem, toť tajemství života.« — Tedy ne, jak oni říkají: „My máme moc, my nařídíme«. Ovšem, pánovitě nařídí, ale poslechne jen několik nemyslicích, neb ostatní v nich nevidí autority, ale pouhé bubliny, které dříve neb později prasknou.

Česká obec učitelská proti dr. Stránskému. Čas. ČOU píše: Nedělejte nádeníky zakuklené reakci. Bylo to učitelstvo, které panu Stránskému jun. pomáhalo tvořit stranu práce. Dnes se za to dožilo odměny: Stránského orgán, Lidové noviny, okázale staví se na pomoc naší reakci proti reformě školské a proti vysokoškolskému vzdělání učitelstva. Článek pro reformu neuveřejnily, za to neuvěřitelný článek registrovaného profesora Váši ano. Z jeho lokálek ůpí reakční odpor proti reformě. Lidové noviny pomáhají si i »Hlasem rodičů z Brna«, kterýžto »hlas« si napsali v redakci: »Slavná anketo, nedbej křiku demagogů, nepohrdej zkušenostmi desítileti,« »Slavná anketo, vysokoškolské vzdělání učitelstva nespraví našim dětem vzhled a zdraví, nedodá jim chuť k učení.« Učitelstvo k této »činnosti« Lid. novin nemělo by mlčet a první odpovědi měla by býti likvidace strany, která má takový list ve své sféře. Myslíme, že už učitelstvo vyrostlo z toho, aby dělalo nádeníky reakčníkům.« — I moravský »Věstník« ostře kritizuje Lid. noviny a hlavně jejich spolupracovníka prof. Vášu. Vyjímáme jen několik řádků: »Pan prof. Váša nemá rád učitelstva škol národních jako organisovaného stavu, ač sám je synem učitelovým. Dlouho bylo jeho oblíbeným tematem, že přirovnával staré »ideální« učitele ke »hmotařským« učitelům novodobým, jímž dovedl vyčíst i zlatý řetízek u kapesních hodin. Kdykoli

po převratě jednalo se o hmotné a právní zabezpečení učitelstva, profesor Váša držel žurnalistický palec těm, kdož stáli proti učitelstvu.« — Kdysi bylo by šlo moravské učitelstvo za dr. Stránským do ohně. Ovšem talk u něho ztratí nimbos i mnozí jiní političtí předáci.

Neumí vyučovat. Na školské anketě bylo zdůrazněno, že naši středoškolské výchově chybí metodika. Profesori (mnozí) neumí vyučovat. Chybu tu vytkl také pres. Masaryk v rozmluvě s redaktorem »Prager Tagblattu«. Řekl, že třeba redukce starého učiva, zlepšení učebních metod atd. No a teď si představte, že by učitelé obecných škol měli býti vychovávaní tak, jak se dnes vychovává dorost profesorský. To by ti zácci na obecných školách dopadli velmi uboze, když by je učil někdo, komu metodika je španělskou vesnicí. Metodice se věnuje na nynějších učitel. ústavech velmi mnoho pozornosti. Při vzdělání profesorském patrně pranic. Proto ti profesori, kteří nemají obzvláštního nadání vrozeného k vyučování, neumí vyučovat a zbytečně trápí svou neschopností studentiky nižších tříd středoškolských. (Našinec.)

Demokratické zásady pokrokového učitelstva. Ve Věst. ÚSU na Moravě z 9. dubna je uveřejněn vystižně a upřímně opravdu demokratický program práce pokr. učitelstva. Pan S. K. píše: »Povinností nás všech je bránit ohroženou demokracii prostředky demokratickými: uvědomováním, diskusí, dobrou kulturní politikou. Nám není a nemůže býti lhostejno, čemu věří náš spoluobčan, právě talk, jako nejsme lhostejnými k tomu, jak bydlí, jí a šatí se. V tomto smyslu není nám náboženství věcí soukromou a není nám nedotknutelným vše to, co se pod rouškou náboženského přesvědčení kryje. Nutno burcovati uspávané citění nepolitických sdružení sokolských a legionářských. Společně s Volnou myšlenkou ať vytýčují ideové meze, jichž nesmí poctivý demokrat nikdy přestoupiti.« Nemí to nic nového, ale velmi nás těší, že se najdou lidé, kteří upřímně odkryjí kartu pokro-

kovosti. Jim je pokrokem boj proti Římu a proti všemu katolickému. Potom ať hlásí »svobodu svědomí«. Ano, svobodou rozumí nemyslet a poslouchat, co nařizují páni nahoře. — Jiná pamětihodnost jest v tomtéž čísle v úvodníku »Demokracie nepanuje, ale spravuje«. (Ke jmenování komisi disciplinární a kvalifikační). Nejednou vytáhnou jiné heslo »demokracie«, které se jim hodí k boji. (V článku se jedná o jmenování členů do komisi a pokrok. kol. si strašně zoufají, že nebyli předáci jmenování. Zem. škol. rada jistě dobře ví, že k tak důležité funkci je třeba lidí, co nejméně stranicky exponovaných.) — Cituji z Masarykovy »Světové revoluce«: »V demokracii, protože je vládou všech všem, neběží již o panování, nýbrž o správu a samosprávu a o harmonisaci všech státoporných sil ve státě.« — Cítíte onen diametrální rozdíl zásadovosti? Ti, kdo mají plná ústa demokracie (z pokrokových kolegů), jsou těmi největšími odpůrci rovnosti práv v praxi. Demokracie není diskuse, není filosofování, ale demokracie jsou činy, je to něco živého. J. K.

K náboženské otázce katol. učitelstva. Prožíváme východ slunce duchovního: v myslí a v srdci nové generace pod dotykem milosti Boží, která mezná dob neplodných, rodí se hluboká a vroucí víra. Ani stav tak všeobecně považovaný za nevěrecký, jako je stav učitel'ský, není prost radostných příznaků opravdového náboženského obrození. Zde pro to dva příklady, jichž svěžímu dojmu je těžko se bránit. Mladý učitel, žák profesora-spisovatele Hrušky, sám též již literárně činný, lyrík a vášnivý folklorista svého drahého, rodného Chodského, píše v dopise, jímž oznamuje svůj zápis do Sdružení smírných obětí: »Píši vám rozradostněn — před příchodem velké lásky do mé duše. Sv. Terezička přiměla mne, jako v sobě cítím, k oběti. K oběti čisté, veliké, pokorné, svaté. Bůh Otec náš v nebech, jemuž srdce i své světskosti bych rád věnoval, potěšil mne a posvětil zvláštní milostí, která mi má býti náhradou za touhu života mládí, kněžství. Kristus na kříži

rozpiatý, tmím korunovaný, Svým proboděným Svatým srdcem volá k sobě celý svět hlasem: »Pojďte ke mně, napojím vás láskou pravého života!« I já hledal jsem v sobě vůli, jak jenom co nejbliže k mému Pánu, odprositi Ho rány krvavé, do nichž nemilosrdnými údery, hříchy, vtloukal jsem hlouběji a hlouběji těžké hřeby bez slitování a citu nad smírem, který mi odměnou Božská Tvář podávala. Život posvěcuje pokora. »Pame, v Tobě je síla, v Tobě je život pravý. U Tebe cítím jen radost čistou, kterou zkažit nemůže žádná moc na celičkém světě! Tys můj ohrám, Tys pramenem blaha, pravdy a lásky! Přijmi mne, k Srdci svatému přitiskni, a dej mi už milost, tu, abych rány Tvé hojil balsámem pokory, modlitby, obětí veškeré! Tvůj svatý kříž buď praporem života mého, Tvé svaté rány buďte cestičkami k otinostem, Tvé svaté Srdce štítem ochranným! Tvou korunu bolestnou obtoč kol srdce mého, aby umělo pro Tebe bolesti snášet, jež budou mi slávou a otíl Otče náš, kalich milosti podáváš do rukou mých, abych žízeň svou uhasil? Ne, ať hoří dál, pálí a rozpouří celé mé nitro láskou a obětí Tobě, Tobě Králi náš! Zehnej a milost, kterou duši mou hodláš ozdobit, posvěcuj, ať svítí ve mně na věky! Učiň mne neposlednějším na celém okrsku zemském, ale milost tu, neodmítej, Pane! Posiluj a dovol, abych v bojích paty kříže Tvého se držel se sv. Maří, tam prosil Tebe, a zvítězím! Slyš prosby bílé Květinky Kamelské, radost, kterou ona mi vyprosila, tou posvěcuj celý můj život a požehnání dej jí, aby zúrodnila i drahý náš kraj chodský, aby Jménu Tvému zněla sláva věčná ve všech duších věřícího lidu našeho! Buď se mnou v každé chvíli a já vítězství Tobě přináseti budu pokorně, k útěše bolesného Tvého Srdce i Srdce Matky Tvé Svaté! Za hříchy své i za hříchy světa přijmi oběti život můj. Buď se mnou!« — Toť modlitba žnoucí se z duše čisté, v níž myslí muže a srdce dítěte. A druhý příklad, rovněž ze života mladého sice, ale životem zralého učitele. Působí na škole v šumavské vesnici, hodně již vysoko v horách. Asi před dvěma lety se

oženil. Má dobrou ženu a zdravé dítě, jsou, díky Bohu, šťastní. Od počátku svého manželství si slibovali, že svou rodinku zasvěti Nejvyššímu Srdci Páně. Letos o velikonočních splněno přání. Ráno oba konají sv. zpověď a přijímají Chléb silných. Jak opravdově si vedou! Odpoledne slavná intronisace, kterou koná kněz-přítel. Tak krásně si vše uchlýstali! Vysoko na stěně, na konsoli trůní Srdce Krále a Přítel rodiny. Snegli sem nejkrásnější květy, jež si mohli opatřit. Harmonium doprovází písně, při společné zásvětné modlitbě se chvějí hlasy. I ta 6měsíční Maruška v mamčině náručí jaksi zvažněla... Je po obřadech. Hosté, lidé prostí i vzácní, se rozházejí a v duši uvázla myšlenka: Šťastní a milí lidé, tihle učitelovi — Pán Bůh je zachovej! Kde taková je mladá generace, tam lze mluvit o náboženském obrození. (Sděluje duchovní rádce odboru v X.)

Dnešní kamarádská rodina dlouho mladých rodičů a brzo poučených dětí, které ve 13 letech dělají zdařilé vtipy na erotický život svých tatínků a maminek, je daleko spíš společná garáž než domácí krb. (Přítomnost.)

Čsl. Mykologická společnost má svoje členy a odbočky v celé naší republice. Všude, kde je 5 houbařů, může být založena její odbočka. Pořádá každoročně kursy, přednášky, výstavy a vycházky houbařské v Praze i na čelných místech v republice, zvláště tam, kde pracují její odbočky. Její poradna, řízená prof. Smotlachou (Praha II., Karlovo nám. 18) určuje bezplatně houby donesené a zaslané. U něho se hlase za členy.

Spisovatelka pro mládež, ředitelka mat. školy, B. Studniňáková, dožila se letos 80 let, jiné, známé pracovníci v tomto oboru, V. Sokolové, bývalé učitelce, jest letos 70 let.

Známi pedag. pracovníci Chlup, Příhoda a Stejskal, nebyli na min. anketu vůbec pozváni. Ze 150 účastníků byla velká většina profesorů středních a vysokých škol, kdežto učitelstva škol národních bylo asi deset.

Organisace duševní práce. Každý moderní člověk má přemýšlet, jak zlepšit svoji práci, aby se stala

dokonalejší a výnosnější. Existuje mnoho nových zpráv, které se vyskytují porůznu v novinách a časopisech, nemáte však čas je sledovat. Proto existuje Výstřižková kancelář, která vystřihuje z novin a časopisů zprávy, o které byste se zajímal a pošle vám na požádání nabídku, kolik by činilo předplatné pro zprávy, o které se zajímáte. Sdělte tudíž Středoevropské výstřižkové kanceláři na Smíchově, Smetanova 2, jaké výstřižky z novin si přejete.

Absolvent střední školy snad ví, co je to rectascence a paralaxa, ví, co je to krystalografický útvar klinodoma a klioopinakoid, ví, co je to diaminotrifenylylmetan-karbinol, ale neví, kdy je platná závěť, neví, jak se spravuje obec a nezná základní hospodářské pojmy. Naše střední škola potřebuje sice organizaci vnější, ale ano ještě více potřebuje organizaci vnitřní. Převychovat profesory a učitelský sbor, vychovat je docela jinak. (Přítomnost č. 14.)

Inspektor Chýna referoval o mileniu knížete Václava: »Svaz pokrokového učitelstva do všénárodního výboru nevstoupí, vyzdvihne letos význam oslav Husových — milénium Václavovo bude paralysovat přednáškami.«

Zase jeden případ. »Nová doba« přinesla článek, jak v Hlavnovicích na Sušicku sáhli ve škole zase na kříž. Je opravdu na čase, aby republika byla už zbavena těch ostud, už vzhledem k cizině. Škoda, že nejv. správní soud nerozhodl v jednom případě (který byl klidně a instančně řešen) i meritum. Bylo by se mnohde zstavilo rázem všechno přepokrokařské řádění. Takhle jen dráždí, vyprovokovávají katolíky (rodiče), aby si pak zákonitou cestou vymohli potrestání.

Dělnické strany revidují svůj program k náboženství (Haberman, Bechyně i V. Beneš). Rozumíme. Když to nešlo proti, bude se hlásat: věřte si, co chcete, jen nám dejte hlas.

Školská anketa byla pozoruhodná s několika hledisk. Byla to celkem značná úroveň pronesených řečí a námětů, dále okolnost, že výsledek byl talkový, jak se dalo předvídat: mnoho řečí, ale nerozhodnuto celkem nic nového, co

čekali »reformisté za každou cenu«. Konečně je cenným poznání, že staré, osvědčené zásady pedagogické znova docházejí uznání. Není vždy radno koukat za cizí plot a kopírovat; zvláště když není jisto, zda prováděná novinka v cizině se osvědčí. Každý učitel musí býti reformistou, musí reformovat sebe, svoji práci, nové myšlenky do ní vnášeti; taková reforma je život. Reforma a život musejí jíti vždy ruku v ruce. Nelze je od sebe trhat, ani jim násilně brániti.

Bida

*Sotva vypřáhl Ůlehla,
bida na nás dolehla
a starý náš program
dozpíván a dohrán.
Že však vždy se cosi
přece dělat musí,
naprázdno jen zatím
otvíráme pusy.*

Frantik Puntik.

ZPRÁVY

Jak se dělají učitelské zákony?

»Tři vysocí úředníci návrhy zákonů v největší tajnosti vypracovali, úzký kroužek rozhodujících činitelů za dobře zavřenými dveřmi je projednal a pak bylo vydáno heslo: nár. shromáždění musí zákony odhlasovat beze změny. Tak se také stalo.« Tak píše moravský Věstník a má pravdu. Jo, kdyby to byli takhle železničáři, berní úředníci a pod., to by se jednalo jinak. (Což kdyby tito zastavili práci neb aspoň se dali na pasivní resistenci), ale učitelé? Ovšem tyto poměry musí již jednou přestat. Přičinit se o změnu musíme v nové řadě samozřejmě my, učitelé a učitelky.

Stát slevil r. 1926 na daních České prům. bance 5,704.000 Kč, České eskomptní bance na Kč 8,332.000, Anglobance 4,701.000 Kč, bance Union 3,746.000 Kč, Aikc. společ. Solo 6,091.000 Kč, Měděným závodům 4,700.000 Kč, učitelům — 0—. A přece jest, myslíme, rozdíl mezi platem ředitele banky a jiného velkopodníku a školy. Inu — inu.

»Kdybychom měli míti obavu z definitivy okr. škol. inspektorů za dnešních poměrů, museli bychom také míti obavy z učitelů a profesorů, kteří jsou dnes definitiv-

ními státními úředníky ve školské správě. Znamenalo by to také, že nevěříme našim čl. státním úředům vůbec, neboť v nich se řeší mnoho a mnoho otázek, týkajících se našeho školství.« (Předseda posl. klubu strany nár. dem. prof. dr. Lukavský.)

Náš list se expeduje vždy tak, aby 1. a 16. měl jej v rukou každý odběratel a odběratelka i z nejvzdálenějších krajů (Šumava, vých. Slovensko). Dochází-li někomu později, jest vinna poštovní správa. Hraďte nám takové případy. Nedojde-li vami list ani se zpožděním dvou, tří dní, ihned jej u administrace reklamujte (nefrankovaně). Nečekejte, že snad číslo nevyjde v ustanoveném termínu, ale že bude vydáno dvojčíslo. — Dvojčísla, ač jsou jakousi úsporou pro list, jej ve skutečnosti vždy ubíjí. Naši snahou je, aby list byl po každé stránce co nejlepší, proto dvojčísla zásadně nevydáváme. — Administrace.

Časopis Obecná škola kritizuje: »Nepřeje se samosprávě žákovské. Děti musí jenom poslouchat a odpovídat na otázky, které jim dáme. Kázeň, kázeň, kázeň — ruce na lavici, vojenský postoj, drill, maršruta, předpisy.« — Snad to má býti opáčně?

Bývalá rakouská »náhradní záloha«, tak charakteristická pro předválečného učitele, straší zase v hlavách některých jednolivců. Nevzpomínejte ji a nedávejte popud k opětnému event. jejímu zavedení. Bylo nedůstojno učitele běhati o voj. ovíčeních jako náhradní záložník, zatím co absolvent obch. kursu a nějakého »švindlkursu« byl důstojníkem a tedy představeným učitele. Sklídili jsme pro to leckdy dosti úsměšků a troufal si proto na nás každý »pan fraitr«.

»**Překvalifikováním**« je většina učitelstva poškozena. Ponechává se mu totiž stupeň »velmi dobrá«, který v nové stupnici není prvním, nýbrž druhým stupněm.

Hudební skladatel, učitel Karel Pospíšil, známý hlavně skladbami k doprovodu sokolských ovíků, zemřel 6. min. měsíce na Žižkově. — Spisovatel a nakladatel, učitel Hugo T. Kolisko, zemřel v lednu letošního roku.

Msgr. Jan Stavěl, světicí biskup olomoucký dovršil 13. dubna šedesátý rok svého věku a 35. rok kněžství. Rodák z hanáckých Břilovic působil jako katecheta ve Vítkovcích a v Hranicích. v roce 1922 byl jmenován sídelním kanovníkem metropolitním v Olomouci, v r. 1927 povýšen na světicího biskupa. Nejvýznačnějším rysem p. světicího biskupa jest práce v oboru charity. Ji věnoval všechny své síly. Dnes řídí nejen diecéšní Svaz charity jako jeho předseda, ale na konferenci čsl. biskupů v r. 1928 jmenován předsedou též říšského Svazu charit v celé čsl. republice. Ad multos annos!

Některé firmy, které mají za své odběratele hlavně žactvo a učitelstvo, zapomínají, že velké procento jedné či druhé jsou katolíci a otiskují své inserty výhradně v listech tak zv. pokrokových. Za žádných okolností není nám možno navázat s nimi v tomto ohledu spojení. «Věstník» je dnes vybudován v každém směru jako jiné učitelské listy a považujeme proto podobné jednání za podceňování, které si ovšem nenechají líbit ani jeho odběratelé. Prozatím pouze tolik.

«**Škola měšť.**» nechce změnit své jméno, hájí je i proti občanské škole a «Čes. učitel», který za občanskou bojuje a chce jí dáti správce místo ředitele, ale sám hájí pana ředícího proti správci.

Vojna. Rakouské zákony odváděly učitele podle par. 32. br. z. (služba o prázdninách), před válkou světovou daly učitelstvu jednoroční právo. Za republiky slouží učitel 18 měsíců, po 18měsíční službě nemůže se k učitelství a počítá, že nemůže jíti ke zkoušce způsobilosti, že nemůže žádati o místo, že přichází i o leba do zvýšení i do pense, (kdežto jeho kolegové nevojáci, získali). Teprve nyní začínají si noviny všimati věci, když už byla povolena 3měsíční náhradní záloha pro zeměbrance — píší o 1roční službě a voj. taxe a p. — (Řešit ovšem otázku bývalou náhr. zálohou bychom nedoporučovali, jak na jiném místě listu je zmínka. Pozn. red.).

Nová stupnice. Dle «Čes. učit.» má býti pozměněna ve starou.

Proč? Výtečníků málo, jen 1—2 z okresu. Úředník je kvalifikován jen za výkon služební v kanceláři, učitel i za službu mimoškolní, (kteřou si sám na sebe upletl.)

Nespokojenost s osnovou. «Čes. učitel» nařiká: osnova je zdymadla. Hodža do ní vejíti se neodvážil, Štefánek převzal dědictví. Ped. akademie jsou pro osmu jen sváteční kontrabaand a dostane se do parlamentu až po změnění polit. zdymadla. Osma pustila hladce jen definitivní oši.

Inž. J. Čemus; Poruchy v radiofonii. Spisek pojednává populárně o závadách v radiofonním příjmu a jejich odstranění. Připojením abecedního seznamu poruch jest každému hravě umožněno vyhledání a odstranění závady. Cena poštou Kč 4.40. — Vydalo nakladatelství A. Reimvarta v Praze.

Jubileum Monte-Cassina. Redakce benediktinské revue «Pax» (Praha II., Emauzy), vydala k jubileu slavné kolébky benediktinského řádu zvláštní číslo, které je vyzdobeno mnohými ilustracemi a zvláštní přílohou na sepiovém papíře. Čtenář se dozvídá nejdůležitější věci o benediktinském řádu, jemuž evropská kultura tolik vzděčí. České čtenáře bude zvláště zajímati článek o nynějších i zaniklých klášterech na území našeho státu. — Číslo tvoří celek pro sebe a bude trvalou cennou ozdobou každé knihovny. 5 Kč.

Kuchařskou knihu zdarma. Předplatitelka našeho listu nám píše: «Schovávala jsem si obaly Schichtových tuků (Ceres, Vusan, Rita a Omastek do pečiva), zaslala jsem je továrně a dostala jsem za ně zadarmo opravdu výbornou, krásně ilustrovanou kuchařku. Snad byste to mohli ve vašem ot. listě na vhodném místě uveřejnit, aby i jiné hospodyňky tímto laciným způsobem získaly tak dobrou kuchařskou knihu.» V plné účtě J. D.

Chovatelům bource morušového možno doporučiti inž. Fr. Ondráka **Hedvábnická abeceda.** Vydalo nakladatelství A. Neuberta v Praze. 5.50 Kč. Jasně a přístupně psaná příručka.

Kanovník dr. Josef Kachník za-

ložil ve svém rodišti Nivnici nadaci pode jménem »Vychovatel. knihovna J. Amose Komenského v Nivnici«, která má sloužiti vychovatelskému vzdělání kněží, učitelů a lidu. Na tuto nadaci daroval pan kanovník dr. Kachník svoji dnešní knihovnu jako základ, na hotovosti 30.000 Kč a místnosti ve svém domě č. 138 v Nivnici.

Učitel pensista, který by chtěl vypomáhati v Raiffeiesence, Orlu a jako varhaník v obci na Hané, kde je zastávka dráhy, pošta, telegraf, v blízkosti tří okresních měst, podej přihlášku do adm. t. l.

Situace opravdu nepříjemná. — »Čes. učitel« píše, že přijdou úřední pokyny pro oši. a školy k oficiálním oslavám svatováclavským. Předseda kulturního odboru oši. Chýna zabýval se ve schůzi širšího výboru 26. března otázkou svatováclavskou (nemůžeme kooperovati s oficiálním slav. výborem — oslav má býti využito? k propagaci a rozpínavosti? lidové strany; připravíme řečníky proti, ale tak, aby nepřátelé nemohli slov jejich vážit!). — Chýna bude tedy rozděven — jako oši. bude pro oslavy na školách, jako učitel bude proti (ale jen opatrně).

Schválení v osmě. Definitiva okresních školních inspektorů, zřízení škol újezdních. Sestátnění živnostenských škol pokračovacích vyžaduje ještě schválení min. financí.

Janské lázně, Krkonoše. Jediný ryze český hotel Kulma doporučuje školním výpravám levné a dobré ubytování a stravování. Telefon č. 28.

Úřadování lidových členů moravské zem. výboru v Brně. Přisedící vdp. děkan Derka ve čtvrtek a v pátek od 10 do 1 hod., přisedící p. prof. Drobný v pondělí a v sobotu, přís. p. Peňáz v úterý a ve středu. Přisedící pan prof. Drobný má záležitosti finanční (rozpočty, berní dávku z majetku), přís. p. Peňáz má všechny záležitosti silniční dopravní a elektrizační přisedící vdp. děkan Derka: chorobince, chudobince, ústavy pro epileptiky, slabomyslné a choromyslné. —

Bezplatné pětidenní kursy k dalšímu vzdělání učitelů živnostenských škol. Čsl. akademie živno-

stenská v Praze uspořádá za podpory min. školství a nár. osvěty při Obchodní akademii na Smíchově v srpnu tylo bezplatné pětidenní kursy živnostensko-obchod. nauk: kurs živn. účetnictví, kurs obch. a živnostenské nauky, kurs živn. písemností a kurs nauky a psacích, rozmnožovacích a počítačích strojích. Pro účastníky bude obstaráno společné ubytování, levné stravování a 50 proc. slevy jízdného na dráze. Předběžné přihlášky přijímá předseda školské komise Č. A. Ž. prof. Nedvídek, Obchodní akademie na Smíchově Santoška.

Z bolševického ráje. Zedník vydělá v Rusku mnohem více, než universitní profesor, číšnice více, než učitel. Technikové, inženýři, chemikové, stavitelé si diktují odměny, jaké chtějí a mají vyšší příjmy, než nejvyšší činovníci vlády. (Die Frankfurter Zeitung z 6. ledna t. r.) — Tak jen, aby i u nás také již bylo co nejdřív. či raději ne? —

Vysoká politika. »Český učitel« rozebírá »Akord« a přichází přes Komenského k závěru: »Papež jest antikrist«, syn zatracení, přeškovlivý svůdce světa. Musolini jest desentér, pak vůdce černokošilatých tlup, vítěz nad Římem, králem i papežem, zrůda demokracie — antidemokrat. Středověká aliance, dvě černé ruce, prodělají obě a zaplatí to národ a katolicismus. Scipl již porozuměl a odešel; kněz Šrámek utopil Jana z Pomuku (mlčelivý a pasivní svatý za živa i ro smrti, nedovedl zvítězit nad Husem), proti Husovi nyní vytyčuje knížete Václava. Ale pravda vítězí, československé, československé a bezkonfesiční sbory rostou!

Jak na to? »Český učitel« s pokrokovým souručenstvím vyhlašují na den 28. září dětský den v každé obci (školně povinný). Jde o to, odvést katolické děti od svátku sv. Václava a oslav — na škol. slavnost, »neutrální«.

Místo řídícího učitele vypsané jest na Severní Moravě. Celá obec si přeje, aby se tam dostal učitel opravdový katolík. Místo jest dobré, děti hodné. Blíží informace podá redakce »Věstníka«.

Úředník, který je kvalifikován druhým stupněm, má obyčejně již, jak se říká, ve své konduktě ně-

jakou kaňku, my, učitelé a učitelky, máme nyní druhý stupeň vesměs (ne-li horší). Dopracovali jsme to.

Z jihočeského odboru ZSKUČ. Členské schůze konány 3. února, 3. března a 25. března (velikonoční schůze širšího odboru.) Při schůzi 3. února věnována posmrtná vzpomínka zemřelému řediteli p. A. Trnkovi. K návrhu vdp. duchovního rádce zaslán ústředí dar v obnosu 100 Kč k uctění památky zemřelého. Delegátka odboru kol. Fr. Daňhová podala referát o schůzi ústřed. výboru v Praze, konané 2. února t. r. Po něm věnována pozornost situaci ve školství, zejména chystané školské reformě, řešící vztahy školy měšťanské a střední. V následující debatě podány příslušné návrhy. Pokladní odboru podala zprávu o stavu pokladny po zapravení výloh spojených se sjezdem. Na to jednáno o jubileu svatováclavském a svatojanském a členstvo vybidnuto, aby věnovalo jim pozornost při vyučování dějepisu, zeměpisu a při přednáškách lidovýchovných a spolupracovalo k uskutečnění dětských výprav do Prahy, Staré Boleslavi a Nepomuku. Schůze 3. března: Vdp. duchovní rádce podal v promluvě smysl a obsah doby svatoposlní a pokyny, kterak ji máme užívat. Členové vybidnuti k účasti na obřadech ve svatém týdnu a upozornění na Hejčlův překlad modliteb (liturgických) »Od Květné neděle do Bílé soboty«. Dále projednány některé časové otázky. Schůze 25. března konala se za účasti členů širšího odboru. Na programu byla přednáška vdp. duchov. rádce »Svatováclavské jubileum a dny«, literárně-histor. přednáška prof. p. Štrásky »Literární činnost Husova« s hlediska knižního a debata o otázkách života spolkového a školských časovostech, které účastnila se kol. odb. uč. E. Vějvodová, prof. Sypal a kol. říd. uč. Valenta. V závěru schůze podán návrh na společný zájezd k oslavám svatováclavským a svatojanským došel radostného přijetí. Deťž Bůh, aby byl uskutečněn.

Uprázdňená místa. Upozorňujeme na uprázdňená místa ve školním okrese hustopečském. A. Na školách měšťanských: S předností po ženy: místo I. odboru na chlapecké škole měšť. ve Vel. Pavlovicích, místo II. odboru na smíšené měšť. škole v Pohořelicích a místo III. odboru na smíšené měšťanské škole v Kloboukách u Brna. Pro volnou soutěž mužů a žen: místo I. odboru na dívčí škole měšť. ve Vel. Pavlovicích a místo II. odboru na chlapecké měšťan. škole ve Vel. Pavlovicích. — B. Na školách obecných: S předností pro muže: po jednom místě na trojtřídních školách v Ivaní, Opatovicích, Starovičkách, Šakovicích, na čtyřtřídní škole v Přibicích, na pětiletých školách v Borkovanech, Bořeticích, Brumovicích, Židlochovicích, na šestiletých školách v Blučině, Rajhradě, Vrbici; 2 místa na obecné škole v Šitbořicích. S předností pro ženy po jednom místě na trojtřídních obecn. školách v Hor. Bojanovicích, Přisotvicích, Opatovicích, Němčicích, na čtyřtřídních školách v Křepicích, Uherčicích, na sedmitřídní škole v Kobylí, po dvou místech na pětiletých školách v Borovanech a na šestiletých školách v Šitbořicích a na Vrbici. Pro volnou toutéž mužů a žen řídící místo na trojtřídní obecné škole v Opatovicích a po jednom učitelském místě na dvoutřídních školách v Bratčicích, Morkůvkách, Unkovicích, Zátčaněch a na čtyřtřídních školách ve Vel. Němčicích, Těšanech a Nosislavi. Řádně doložené žádosti o tato místa jest zaslati do 31. května 1929 okr. školnímu výboru v Hustopečích. Informace podá Boh. Boček, učitel v Uherčicích u Hustopeče.

Dívíme se, že jsou vydávána v ohledu školství stále nová a nová nařízení, nové výnosy a předpisy, sněrující učitele a jeho práci, kde jen možno, avšak řekněme si mea culpa, vždyť popud ke všem dáváme my, učitelé a učitelky, sami. Je několik škol, které nevědí, jak by v závodění různých novot — nota bene většinou zbytečných — sebe přímo předběhly. Něco podobného je možno jen žet Bohu, v našem stavu. Alfons Štastný by

to zkritisoval svým známým výro-
kem — a jistě případně.

K čítankové akci. Redakci do-
šel tento list: »Pane redaktore.
Před 2 roky na schůzi na Vsetíně
vybídl jste členy odboru, aby hle-
dali příspěvky do nových kato-
lických čítanek. Zatím jsem
se octla v Americe, ale na vaši
výzvu jsem nezapomněla. Proči-
tám školní čítanky. Přeložila jsem
3 články, které přikládám. Snad
se budou hodit. s. M. D. S. De-
troit. U. S. A.« — Příklady táh-
nou, obzvláště jsou-li až z Ameri-
ky. Tedy i u nás do dila.

Knihy »Dějiny duše«, kterou na-
psala sv. Terezička, rozprodalo se
již 2,400.000 výtisků a byla pře-
ložena již do 35 řečí.

Finanční záležitosti neleží nám,
učitelům a učitelkám, patrně příliš
na srdci. Nenadbývá nám nikomu,
ale přes to mlčíme, a kdo mlčí,
souhlasí. Jímí — zřízenci, úředníci
všech kategorií, podávají resoluce,
žádají zvýšení svých nedostateč-
ných příjmů (ač vždy jsou na tom
obyčejně lépe než my), jen my
mlčíme. Či se bojíme, abychom
neurazili svými požadavky nějaké-
ho strejdu ze Zapadlé Lhoty, kte-
rý náhodou na učitele, jak se říká,
nedrží? Do kategorie, v níž jsme
my, dostalo se a dosud dostává
hodně úředníků, kteří nemají ma-
turity, úředníci s maturitou mají
otevřeny platební stupně, o nichž
se nám ani nesní, my od r. 1869,
kdy byly uzákoněny 4leté učitel.
ústavy, ač v mnohých úřadech je-
ště ani za 20 let poté neměl ma-
tunitu ani vrchní ředitel, jsme na
tom stále stejně: plat tak tak na
uživení, postup, dá-li Pán Bůh. —
Nemlčíme k tomu. Samo nám nic
nepřijde, vše se musí vybojovat.

*Uspěch je dítkem dvou prostých ro-
dičů: Dochvilností a přesností.*

LITERATURA

**Posledně vyšlé svazky v tříko-
runové knihovně »Mládí«, vydá-**

vané nákl. B. Kočího v Praze: Boh.
Schweigstüll: **Strašidelné historky.**
Poutavé historky o strašidlech, jež
autor odhaluje a ukazuje dětem
dle pravdy. — J. S. Turgenev:
Mumu. Mistrovské dílo rozvádě-
jící nás do prostředí rus. mužíka
— Ouida: **Flanderský pes.** Tklivá
historie oddaného přátelství hocha
a psa, kteří společně šli životem
a společně zhynuli. — A. Chianvál:
Zápisky pražského uličníka. Vzpomín-
ky známého pražského herce a
film. umělce na starou Prahu. —
J. Paur: **Tajemství filmu.** Opravdu
pěkná knížka seznamující zábav-
nou formou s výrobou filmu a s
filmováním a konečně s kinoherci,
dětem známými.

Nakladatelství »Čin« v Praze. J.
Kopta: **Jak vznikala »Třetí rota«.**
Autor líčí zábavnou formou, jak
se stal spisovatelem, přechází od
vzniku svých prvních prós k usku-
tečnění touhy předvést revoluční
osud dobrovolců rus. legii s jejich
lidskými podobami, který ztěles-
nil tak výrazně v třetí rotě. 5 Kč.
— M. Majerová: **Pohled do dílny.**
Proč a jak vzniká román je otáz-
ka, zajímavější každého čtenáře, pro-
stá a přece nesnadná. M. Majerová
pokouší se dáti na ni odpověď. —
5 Kč. — Boh. Příkrýl: **Sibiřské
drama.** Ač knížka je vlastně ohla-
sem diskuse, kterou vyvolalo Med-
kovovo drama »Plukovník Švec«,
přece nezůstává na tomto tématě.
Přinášejíc stručnou historii ruských
legií, vysvětluje příčiny a průběh
jejich bojů na Sibiři a v tomto
rámcu mluví také o příčinách Šve-
covy tragické smrti. 14 Kč.

**Josef Koudelák: Vesnice v po-
ledne.** Sbírka básní, věnované zná-
mému katol. pracovníku kol. říd.
uč. Šnajdrovi v Čenvence. Mladý
spisovatel a básník vydává třetí
sbírku básní, jež zasluhuje hojného
rozšíření. Kniha je psána s láskou
k venkovu. Je krásně vypravena,
má vkusnou obálku a prodává se
za pouhých 9.50 Kč. Objednávky
vyřizuje edice »Šlépěje života« v
Přerově.

**Blansko-Macocha. Jediné turistické a studentské největší noclehárny v morav-
ském Krasu, vzorně vybavené, v oddělených rozsáhlých místnostech, prvotřídní levná ku-
chyně, školám zvláštní výhody, pokoje o jedné dvou postelích k dispozici, letní byty vý-
hodné k pronajmutí. Auta - autobusy k použití. Ctěné dotazy ohledně zájezdů, návštěvy
jeskyní Macochy atd. přenocování a stravování, obratem zodpoví a informace zašle:
Alois Šinkora, restauratér, Blansko.**

Kuchařskou knihu

zdarma!

Kdo nám pošle 50 obalů našich jedlých tuků nebo margarínů, dostane zdarma jeden díl bohatě ilustrované Schichtovy kuchařky. Obaly $\frac{1}{2}$ kg krychlí se počítají dvojnásob.

Jiří Schicht,

akciová společnost

Ústí n. Lab.

Navštívte čarokrásné Valašsko,

jehož nejvděčnějším výletem jsou Pustevně na Radhošti (1018 m), poskytující úchvatné pohledy na celé Bezkydy, Velkou Fatru, Dumbír a Tatry. Hromadným výpravám škol na předchozí oznámení značné slevy. Nocleh po 1 Kč, káva 1 20 Kč, čaj 1 Kč, oběd 6 Kč, večeře 5 Kč. Prospekty zasílá a dotazy zodpoví **Jaroslav Krejčí**, nájemce turist. útulen Pustevně na Radhošti, p. Frenštát p. R. Stanice dráhy Frenštát p. R. Tel.: veřejná hovorna Pustevně.

Právě začal vycházet

ZEMĚPIS SVĚTA

6000 stran, 2000 ilustrací, 2000 mapek a diagramů, 22 barevných příloh

České vydání monumentálního díla, které sepsali přední francouzští vědci za zeměpisné redakce univ. prof. Gallisa z Paříže. Překládá Dr. O. T. Roussier. Obsah Zeměpisu světa: I. Britské ostrovy. - II. Belgie, Nizozemí, Lucembursko. - III. Státy skandinávské, Švédsko, Norsko, Dánsko. - Severní polární končiny. - IV. Střední Evropa (Švýcarsko, Německo, Československo, Polsko, Rakousko, Maďarsko, Rumunsko. V. Rusko evropské i asijské - Státy baltské. VI. Francie. - VII. Jižní Evropa (Španělsko, Portugalsko, Itálie, Balkánský poloostrov). - VIII. Západní Asie. - Vysoká Asie. - IX. Asie východní a jižní (Indie, Indočína, Indické souostroví. Čína, Japonsko) - X. Oceánie. - Jižní polární končiny. - XI. Severní a západní Afrika. XII. Východní, rovníková a jižní Afrika. - XIII. Severní Amerika (Kanada a Spojené státy). - XIV. Mexiko a Střední Amerika. - XV. Jižní Amerika - Tědeš bohatě ilustr. sešit formátu 19 1/2 x 29 cm o 24 str. za 6 Kč.

Vyládejte si u svého knihkupectví - Vydává

AVENTINUM

naklad. Dra. Ot. Štorcha - Mariena Praha II, Purkyňova 6.

Vystiháte, vložte do obálky a zašlete před 30. 6. 1938

Zašlete mně na ukázkou — na pevně

Zeměpisu světa č. 1 a další.

Nevrátil-li zásilku do týdne, považujte mne za odběratele. - Nehodící se škrtněte!

Datum:

Podpis:

Adresa:

Dovedete uspokojivě odpovědět na tyto otázky?

Umějí zvířata počítati? Zná příroda stavitelské předpisy? Proč si mladá zvířata hrají? Proč se opice nesměje? Co je bolest? Proč je mořská voda slaná? Proč se pod zvětšovací sklem zdají věci větší? Je barva, které očima nevidíme? Lze zvířata hypnotisovati? Nač je otvor v psacím peru? Proč se lesknou naše oči, jsme-li veselí? Proč neshořela zeměkoule, když byla zhavou kouli? Proč mají listy rostlin tolik různých tvarů? Proč v soli taje sníh? Proč lidé přestávají najednou růsti? Proč se zdá, že se předměty za horka ohvějí? Jaké množství vody je v moři? Jak změříme výšku hory? Odkud se vzala ve švestce pecka? Proč máme rýhy na dlaních? Ví papoušek, co mluví? Co udržuje hvězdy na týchž místech oblohy? Proč se mýdlové bubliny vznášejí do výše a zase padají dolů? Proč bývají na nehtech bílé skvrny? Proč žbluňká voda, teče-li z láhve? Z čeho se tvoří jablko? Proč se udrží letadlo ve vzduchu? Proč roste strom do výše? Odkud se bere mléko v kokosovém ořechu? Proč jsou ptáci vejce tak pestře zbarvena? Proč nám vstávají vlasy hrůzou na hlavě? Ví slepice, že se z jejího vejce vylihne kuře? Vzniká živé z neživého? Jak chytati bacila? Jsou též nesmrtelní živočichové? Kterak se čistí řeky? Mají zvířata sny jako my? Jak se nalezne porušené místo na podmořském kabelu? Jak žije ryba v zamrzlém rybníce? Proč mají housle dva otvory? Jak plují plachetní lodě proti větru? Lze vidět z Evropy do Ameriky? a tisíce jiných otázek.

Vědění je moc!

Jen vzdělaným lidem širokého rozhledu náleží budoucnost!

Čtete-li životopisy slavných mužů, poznáte, že v jedné věci shodují se všichni, ať už vynikli v kterémkoliv oboru lidské činnosti, totiž v neutuchající touze po sebevzdělání.

Jen nejvyšší mírou vzdělání zajistíte svým dětem nejen vědomí opravdu kulturních lidí, nýbrž i nejlepší budoucnost.

Na školu, byť byla sebelepší, nelze ve všem spoléhat a vy sami nemáte kdy, neboť jste unaveni celodenním dopocením, abyste věnovali byť jen hodinu denně svým milým. Naše **Encyklopedie čsl. mládeže** bude pracovat za vás a za nepatrnou částku Kč 6.— měsíčně dá vašim dětem všestranné vědomosti způsobem tak názorným a zajímavým, že jich nebudete musit ke knize honit, stanou se přirozeně zvědavými a toužícími po vědění. Pak teprve budete mít opravdovou radost ze svých dětí.

Děti jsou budoucností každého národa. Čím vzdělanější lidé vychováte ze svých dětí, tím lepší bude i budoucnost celého národa!

S tímto vědomím oslavujeme vstup do druhého desetiletí naší samostatnosti vydáním **Encyklopedie čsl. mládeže**, již se dostává poprvé v české literatuře do rukou mládeže i širokých vrstev lidových populárně psané dílo, jež obsáhne všechny obory lidské vzdělanosti. Obsáhlý materiál jest zpracován našimi nejvýznačnějšími odborníky za vedení zem. škol. inspektora dra Josefa Keprty.

Ke každému sešitu o 64 stranách bohatě ilustrovanému, budou připojeny barevné obrazy jako zvláštní přílohy. Četné kresby, obrazy, náčrtý, diagramy a mapy budou živě doprovázeti zajímavý výklad, vzorný pečlivý tisk na bezvadném trvanlivém papíře rozumí se sám sebou u tak významného díla.

Zašleme vám 1 sešit na ukázkou a prosíme vás, abyste jej nevraceli, dokud jste si jej dobře neprohlédli. Najdete tam i plán celého díla a podrobný výčet všech spolupracovníků.

Objednávky přijímá

**Nakladatelství »Přítel knihy«,
Praha I., Dlouhá třída 45.**

Přejíce si, aby naše „Encyklopedie československé mládeže“ po zásluze co nejvíce rozšířila, **dáme odměnou** těm, kdož nám zašlou 10 objednávek s předplatným na celý svazek I. (10 sešitů) **15 svazků knih** podle vlastního výběru, které obdrží **úplně zdarma** a vyplaceně. Těm, kdož nám zašlou 20 objednávek s předplatným na celý svazek I. — (10 sešitů), **30 svazků knih**, které obdrží **úplně zdarma** a vyplaceně. (Pište si o podrobný seznam všech našich knihoven). Získáte tím nejen jedinečné dílo světového významu, ale též velmi cennou knihovnu vynikajících autorů.

Za každého odběratele, který bude platiti vždy po obdržení jednotlivých sešitů, zašleme sběrateli **zdarma 1 knihu** ze svých knihoven podle vlastního jeho výběru.

Předplatné na celý I. svazek (10 sešitů o 64 stránkách, nejméně s 2 barevnými přílohami, 2 hlubotisky a množstvím obrázků v textu, činí celoročně 55 Kč.

Jednotlivé sešity „Encyklopedie československé mládeže“ jsou za pouhých 6 Kč.

Vyplňte ihned připojený kupon a čitelně podepište.

Nakladatelství „Přítel knihy“ v Praze I., Dlouhá třída 45.

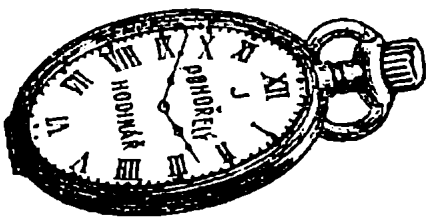
Zašlete mi na ukázkou nezávazně 1. sešit „Encyklopedie čsl. mládeže“ a seznam knih Vašich edicí.

Jméno a příjmení:

Zaměstnání:

Adresa:

Všechny uvedené výhody platí jen do konce května! Od 1. června bude cena jednotlivého sešitu Kč 6.50, celého svazku Kč 65.—.

Hodinky Omega, Zenith, Doxa, přesně jdoucí, zlaté a stříbrné zboží, přibory, svačební dary atd. nejlevněji Vám dodá na měsíční splátky

JAN POHOŘELÝ, Val. Klobouky,
závod hodinářský a zlatnický.

Výběr zboží bez závaznosti koupě na požádání obratem.

SUKNA

módní vlněné látky pro pány i dámy též na splátky koupíte u firmy

PROKOP SKORKOVSKÝ A SYN, HUMPOLEC. - Pište si o vzorky.

Lednice: FRANT. KOLÁČEK, jediná česká restaurace.
Noclehy pro žáky i průvodce, obědy, káva, čaj atd. za snížené ceny pro školy. Větší počet obědů a noclehů nutno předem oznámiti. - Inform. obratem.

pravý duběnkový vyrábí
EDUARD RYBA v Jičíně, (Čechy).
Vzorky zdarma a franko.

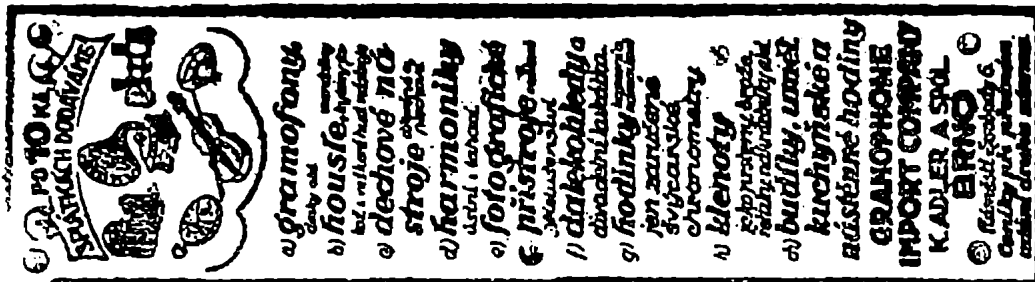
Zaručeně pravý včelí med la jakosti.

vysoce výživný a léčivý, pocházející z krajiny bohaté léčivými rostlinstvem, zasílá vyplaceně 5 kg s plechovkou za 115 Kč včelařství „APIS“ v Šumicích u Uherského Brodu.
Přesvědčte se o vzorné poctivosti této nabídky!

NOVOTNÝ TÝNIŠTĚ n. O. KOBERCE NÁBYTEK

Rozpočty zdarma!

Sklad: Praha - Bělského tř. - Veletržní palác.

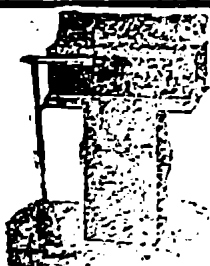

Linka a Rosola, drogerie, Brno, Orli 7.

Sbírký chemikálií. — Potřeby pro školní kabinety. Úplné zařízení laboratoří. Chemikálie a reagenty. Chemické sklo. — Různé přístroje. — Rozpočty na požádání.

TUŽKY tuhové, kopírovací a pastele **GRAFO**

jsou zaručeně prvotřídní české výrobky.

VARHANY kostelní. HARMONIA

evropské i americké soustavy, PIANA a PIANINA dodává levně r. 1869
založená továrna

Jan Tuček, Kutná Hora.

Prodej i na splátky. Ceníky zdarma, franko. — Výhodné při cvičení zpěvu ve škole, stolní harmonium 4 okt., cena se šlapákem, bedničkou a poštovným Kč 1000.—, při hotovém 10 proc. slevy.

SUKNA, módní vlněné pánské i dámské látky kupujte u **HEZINA A SP., HUMPOLEC.**

Vzorky obratem na požádání. Vyjde i ochotně vsříc plateb, podmínkami, odvoláte-li se na „Věstník“

Vklady přijímá

**na knížky a běžné účty
za výhodných podmínek.**

**Ústřední jednota
českých hospodářských společenstev
úvěrních v Brně,**

Dominikánské nám. č. 5.

Složenky pošt. úřadu šekového na požádání.

Vydává Říšský Svaz katolického učitelstva čl. v Praze. Vedoucí a odpovědný redaktor Jindřich Hrbáček. Tiskem Společenské knihtiskárny v Přerově. Novinová sazba povolena výn. pošt. řed. v Brně č. 75.718/VI. dne 30. září 1926.

VĚSTNÍK

**KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO
ORGÁN ŘÍŠSKÉHO SVAZU KATOL. UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO.**

Vychází dvakrát měsíčně kromě prázdnin. Redakce, administrace a expedice v Přerově, Blahoslavova 41. Roční předplatné 25 Kč. Číslo účtu pošt. šekového úřadu v Praze 208.349. - *Kdo si ponechá 2 čísla, je považován za odběratele.*

Školní a spolkové výlety
upozorňujeme na solidní hotel
ravském Krasu v krásném

Školní a spolkové výlety upozorňujeme na solidní hotel **BROUŠEK**, přímo u vchodu do proslulých jes-
upozorňujeme na solidní hotel **BROUŠEK**, kyň Sloupско-Šošůvských v Mo-
ravském Krasu v krásném lesním zátíší. - Cizinecké pokoje. Levné stravování i přenocování.

Zastávka autobusů. - Informace zasílá obratem

BROUŠEK ALOIS, majitel hotelu.

Ceníky zdarma, franko.

P. T. odběratelům!

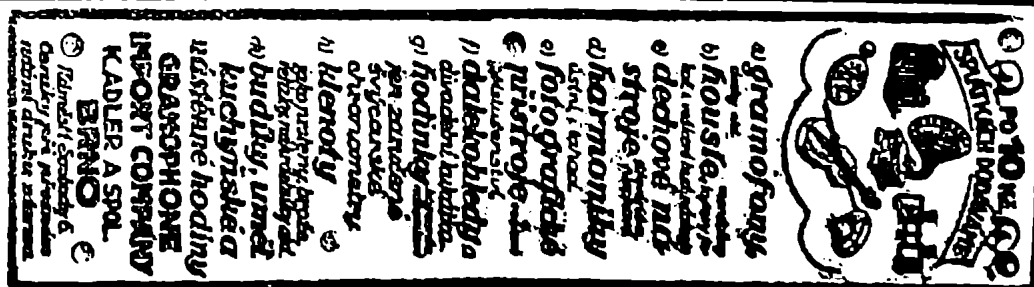
Kupujte u firem u nás
inzerujících a při ná-
kupech odvolávejte se
na „Věstník“!

Navštivte čarokrásné Valašsko.

jehož nejvděčnějším výletem jsou Pustevně na Radhošti (1018 m), poskytující úchvatné pohledy na celé Bezkydy, Velkou Fatru, Dumbír a Tatry. Hromadným výpravám škol na předchozí oznámení značné slevy. Nocleh po 1 Kč, káva 1.20 Kč, čaj 1 Kč, oběd 6 Kč, večeře 5 Kč. Prospekty zasílá a dotazy zodpoví **Jaroslav Krejčí**, nájemce turist. útulen Pustevně na Radhošti, p. Frenštát p. R. Stanice dráhy Frenštát p. R. Tel.: veřejná hovorna Pustevně.

Inkoustový prášek,

pravý duběnkový vyrábí
EDUARD RYBA v Jičíně, (Čechy).
Vzorky zdarma a franko.

Význam kříže. Pod tímto nadpisem píše Čes. učitel: »Kříž za časů Kristových byl tolik, jako u nás šibenice — trest nad otroky a hnusnými zločinci. Ježíš byl od farizeů a zákonníků ukřižován, t. j. konsistoř, biskupové dali Ježíše oběsit na šibenici — Ježíš i za našich časů byl by odsouzen jako za Piláta. Křesťané vlastně nevědí, co je to kříž.

Chtěli by komandovat. »Český učitel« zastavuje se nad listem sv. Otce a rozebírá obsah jeho takto: »Zřejmá snaha po rekatolicaci národa, aby zapomněl na Husa, Komenského, podněcování boje za klerikální školu. Papež posílá čes. národu ne pokoj, ale meč, vítězné volby pro politické katolíky — národní výbor, vláda ani úřady neměly by se oslav zúčastniti, říms. papeži je třeba dáti odpověď: národ náš musí (!) se státi národem Husovým.«

Mezi našimi vojiny, kteří nastoupili začátkem října r. 1928 voj. službu, je 5.86 proc. analfabetů a to podle národnosti: Čechů 0.89 proc., Slováků 13.34 proc., Rusínů 61.26 proc., Poláků 2.52 proc., Němců 1.29 proc., Maďarů 7.32 proc., Rumunů 92.50 proc., Židů 9.27 proc., cikánů 70.17 proc. a jiných 2.70 proc. Pro 4245 negramotných je zřízeno 222 kursů. (Voj. výchova.)

Ne Václav, ale Hus. K apoštolskému listu o oslavě svatováclavské přidává »Čes. učitel«: Římský papež se mýlí — to mu našeptal arcib. Kordač — jen Hus má lásku všeho národa, o tom se přesvědčí kněží letos 6. července.

Co žádá jejich Svaz. Vydání zákona o újezdních měšť. školách, zřizování 4 tříd, odmítá definitivu oší, žádá postátnění učitelstva, osnovu učitel. vzdělání, novelisaci zák. č. 104-26, volbu učitel. zástupců ve škol. správě, učitelská konference.

Zná je. V MŠ reaguje na zbytečný článek ŠU o titulech a takto končí: »Neposloucháte-li sami zákonů, nekažte nikomu o demokracii, o níž, jak vidět z celé vaší minulosti, nemáte ani ponětí.«

Přestřelili, ale teď by se rádi udělali hodnými ve Věstníku ÚSU. Vytýkali totiž členům zemi komisi: křval, a discipl. známost se zem.

insp. Komárkem. Teď by rádi rozlitý ocet slízali a proto říkají, že proti osobám nic nemají, ale proti způsobu, jak byly komise utvořeny.

Pan Oldra Novotný dostává lekci o tom, co náleží do časop. pro obč. nauku a výchovu a co ne. Celkem mnoho toho není, co by se dalo opravdu upotřebit, ale že to vydává Státní nakladatelství, odbírá se to — ač o nezbytnosti tohoto druhu četby dalo by se disputovat.

Mnoho křiku, málo vlny. Co se nadělo křiku s vídeňskou reformou a zatím se můžeme dočísti v »Pedagogických rozhledech« ve stati J. Kubálka, kde oceňuje vídeňské osnovy, že mnoho té vychvalované reformě chybí do toho, aby stála za napodobení nebo docela za následování. Také upozorňujeme, že ač vyrostla na př. elementární třída vídeňská z pokusů J. Kolara, původu českého, přece se toho nikde nepřipomíná a Vídeňáci tak zhrdli slepým obdivem našich exkursistů, že se netají nadostí nad naší touhou jíti jejich cestami. Nebylo by dobré dívat se na to, co je za hranicemi, trochu kritičtěji?

Škoda papíru, který je počerněn diskusí o to, zda měšťanská či občanská. Jistě důvodů pro změnu jména nebylo, leda touha měniti stůj co stůj. Ale že by byl měl v nálezce nového názvu geniální nápad, o tom lze více než pochybovati.

Egyptské hrnce s tlustým masem vytýká ŘSUMŠ odborným učitelům, kteří zůstávají v ZÚs.

Na Slovensku prý mají málo měšťanských škol, ale slovenských dětí do nich neposílají. Za to hodně chodí do měšť. škol děti německých a židovských. MŠ

Prázdninové legitimace na 33 proc. slevu jízdného vydávají se s platností od 15 června do 15. září 1929. Žádosti s podobenkou visitkového formátu a 25 Kč pro III. tř. neb 30 Kč pro II. tř. zasílají se příslušnému ředitelství stát. drah.

Jeden zdařilý kopancový match sehrál Český učitel s Měšťanskou školou. Zdá se, že dobře umístěné goaly byly právě tak výborně zachyceny. Hip, hip!

VĚSTNÍK

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO.

My.

Tolik jest nás čsl. učitelů a učitelek a přece slyším tolikrát hlasy, kritizující nás jako masu, jež má sice právo na drobnější práci jen dle direktivy jiných, ale nemá míti vlivu na řízení práce školní i veřejné, již se rovněž nemalou měrou účastníme. Nemáme prý toho významu, jenž nám bývá přiznáván.

Jest to tedy s námi tak špatné, že nesmíme vidět, jak to také v zákulisí vypadá? Myslím, že žádný nezaujatý a soudný člověk takto mluvit nebude, vždyť svou prací zasloužíme si, abychom byli povoláni k veškeré činnosti a obzvláště tam, kde nemá již vlivu nikdo, neb zde jej má ještě vždy kněz a učitel, kteří ovládají mladou generaci. Jsou ovšem dobráčkové, kteří usuzují jinak, vždyť nás nevidí ve správních radách bank a jiných velkozávodů, které jsou jednou z hybných pák života (zde bývá za to dosti lidíček, jimž není ani někdy známo, o čem hlasují), ale nevědí, že máme možnost působiti přímo na duši lidu. Proto i když jen někteří z učitelstva v tomto ohledu jsou činnými, při jeho velikém počtu dá se takto udělat kus práce, ať již v tom či onom směru.

Ano, mnoho jest nás, v čemž spočívá naše síla, což ale zároveň jest brzdou pro splnění našich osobních požadavků — vždy se nám řekne: »bude to státi mnoho peněz«. Byti však svorní a ne rozdrobeni na tucet organisací, i v tomto ohledu dalo by se dosáhnouti úspěchu.

Bystří iniciátoři a vůdčí činitelé veřejného života vědí, že mohou pomocí učitelstva dokázati mnoho, proto navazují s ním styky a dávají mu vykonat práce, které sami provést nemohou. Učitelstvo má ovšem radost z projevené důvěry a obyčejně chápe se práce rádo. Tím se právě stalo, že popřevratové nové církve a popřevratový i dřívější »pokrok« šel u nás mílovými kroky vpřed.

Socialistické politické strany, i ty z občanských, jež byly v tom ohledu dosti chytrými, daly učitele mnohdy na nejexponovanější místa a nepochodily při tom špatně. Ostatní nechtěly jej viděti samostatně jednati (ve skutečnosti by to bylo hlavně v jich vlastní prospěch), a to mnohdy ani ve věcech, jež byly známější učitelů než komukoliv jinému a výsledek jich krátkozrakosti brzy se dostavil: byl zadržén postup uskutečnění myšlenek mnohdy nejlepších a pro veřejnost nejvýznamnějších. Jak by bylo v některých ohledech jinak, nebýti úzkoprsosti nepochopující dobu.

Budme si proto vědomi svého významu a občas projevované předpotopní mázory našich různých přítelíčků odbývejme pouze útrpným úsměvem. Nedávejme se však hned do služeb každého,

kdo si usmyslí nás a naši práce vyúžitkovati. Nekřičme také s každým »Nazdar«, nespěchejme v útok, zavolá-li někdo »Hurá«, ale budme kritickými. Právě naše přílišná ochota ke všemu náš význam snižuje a k tomu nás samy stále tříští. Dbejme jen pevných autorit! Že mezi tyto patří v první řadě autorita spočívající na základě náboženském, ať již se týká vědy, vývoje politického, umění či výchovy, je samozřejmé. Tedy jen tímto směrem!

Jan Kunec:

Tělesná výchova na st. reálce v Pardubicích.

Pod tímto titulem psal prof. Jan Pivoňka svého času v »Čes slově«. Z celého článku je patrný zájem, veliký zájem o tělesnou výchovu na této škole. Zaráží však psaní o vyvyšování kopané. »Z běhových her třeba se zmíniti zvláště o kopané, dnes tak kaceřované. Ve hře nutno vždy hledati prostředek k cíli, nikoli cíl sám. Kopaná má tu přednost, že pohyblivý, nohou těžko ovládatelný míč, nutí mládež ke stálému, buď volnějšímu nebo rychlejšímu pohybu, což má právě pro vývin plic a srdce nevšední význam. Říkává se, že kopaná je v úpadku, však zdá se, že škola ji bude nucena udržet, ne k vůli goalům, nýbrž v zájmu rušnějšího pohybu. I bojovnost při ní, se zamezením větší surovosti, nemůže býti mládeži malého národa na škodu. Kde není boje, není vítězství při obraně.« Tento odstavec mně trochu zaráží. Sám jsem jako student pěstoval kopanou při středoškolských hrách. A mám z ní ubohé zkušenosti. Ale nemluví jen za sebe, ale za mnohé a mnohé vychovatele mládeže, kteří v přílišném pěstování závodních her a sportu vidí úpadek kázně žactva. Mluvil jsem nedávno s vynikající autoritou v tělesné výchově mládeže, s pracovníkem vědeckým i praktickým, který mi říkal totéž a můj úsudek potvrdil. Byl jsem účasten vystoupení studentstva několika středních škol (reálka, gymnasium, učit. ústav, obch. akademie, ref. reál. gymn.) a upoutali mně hoši na nářadí. Ptali jsem se, odkud jsou a bylo mně řečeno: z učit. ústavu. Znáám dokonale metody dotyčného profesora tělocviku na učit. ústavě a vím, že on vynakládá hojně času pořadovým, prostným a tělocviku nářadovému. Her užívá k osvěžení. Ale je nesprávné ovičiti výhradně hry na školách, jak se to mnohdy děje, a popírávati ve hře žactvu úplnou volnost. Prvním požadavkem tělocviku je kázeň. Bez kázně není pořádku a bez pořádku systematického je hodina tělesné výchovy jakýmsi mlhavým obláčkem, který nám zastírá svit slunečního paprsku, výchovný význam tělesné výchovy. Je dnes ve školském tělocviku určitá nezdравotia, která je šířena mladými profesory určitého universitního kursu. Onou nezdравotou je vyvyšování her a sportu nad systematickým tělocvikem. Je-li dnes někdo proti soustavě Tyršově, proti soustavě sokolské, nesmí přece odmištat zdravý kořen kázně z této soustavy.

Srovnávati kázeň sportovce s kázní tělocvikaře je zrovna tak, jako srovnávati květ živý s květem umělým.

Jest nesporné, že velkou vadou soustavy Tyršovy je uzavřenost v tělocvičně. Jest ale nesporné, že velkou vadou sportu je přílišné uvolnění kázně a přílišné uplatnění jednotlivce často bez ohledu na celek.

Jistě, že doba poválečná (těch 10 roků) přinesla mnohé novoty. Každá nová věc, senační, se rychle ujme, ale teprve po čase bývá ona novota kritisována. Doufám pevně, že i všechny ty novoty u nás budou podrobeny písemnému kritickému rozboru vážných pracovníků a bude rozlišeno, co se pro školu hodí a co ne.

Z uvedeného referátu vyjímám jednu velmi krásnou praktickou kapitolku: **Nezbytnou podmínkou správné a zdravé tělovýchovy je čistý vzduch.** Cvičení v místnosti uzavřené je zločinem na zdraví mládeže. **Cvičení venku buď pravidlem.** Nebojme se čistého vzduchu, třeba studeného, je-li mládež ve stálém pohybu. Kdyby se všude vynaložilo

trochu peněz na úpravu školních ovišť pod širým nebem, nebylo by pak třeba stonásobků na stavbu nemocnic a sanatorií. Jen za nejnepříznivějšího počasí cvičí studenti v tělocvičně bosi, ale vždy při otevřených oknech; za každého počasí, i za deště, sněžení nebo mrazu, běhají několik minut venku na závodní dráze do poloviny těla obnaženi ve střeviscích. Dle počasí jsou ovšem voleny také cviky. V době chladu nemůže být použito náradí, kde 4 žáci cvičí a ostatní žáci zahálají, nýbrž působivějších cviků prostých. Je to především klus, jenž mocně působí na vývin plic a regulaci srdeční činnosti. Naši hoši bez výjimky dovedou ve vyšších třídách v zimě klusat bez přestávky 3 km. Po něm v rytmickém tempu následují prostocviky, při nichž se uvádějí střídavě jednotlivé části těla v intenzivní pohyb, čímž se celá tělesná soustava procvičí. Hodina končí různým druhem chodů, cviky uklidňujícími a pokud to jde, sprchou. Za teplejšího počasí, vedle prostých cviků, cvičí žactvo venku v přírodě na náradí a baví se lehkou atletikou.

Jak vidno, záleží na jednotlivci, jak si tělesnou výchovu upraví. Škoda jen, že na našem venkově a v krajinách dělnických tak málo je hřišť a cvičišť. Ale doufejme, že i zde se stane náprava do té míry, že každá vesnička bude mít své vlastní hřiště pro mládež.

*Ne to, co člověk má, jej oblažuje,
nýbrž čeho se dovede zřítati.*

Prof. Šauer.

ORGANISAČNÍ HLÍDKA

Kraj. odbory uh.-brodský a vse-tínský konaly dne 1. května společnou schůzi v Horní Lidči, na níž bylo 41 účastníků. Dopoledne věnováno prohlídce místa i okolí — odpoledne se konala vlastní schůze. Po zahájení projevil kol. Praxl potěšení, že je přítomno hodně mladých učitelů a učitelek, vzpomněl 5. výročí úmrtí zakladatele spolku katol. učitelstva J. M. Kadlčáka. Kol. Trískala vzpomíná na doby před válkou a za války, kdy ve spolku byli téměř jen starí učitelé, nebylo nadšeného a odhodlaného mládí jako nyní. Několik kolegů zapělo Reslovu píseň »Svatý Václave, české kníže slyš« (na slova Sládkova) za doprovodu harmonia. Kol. JUC. Jindřich Hrbáček, odb. uč. z Přerova, promluvil o hlavních směrnících organizační a odborové práce katol. učitelstva, vystihl dobře včlenění katolické organizace učitelské do poválečné české psychosy. Zdůraznil nutnost oprávněného sebevědomí učitelského. Ač dopoledne absolvoval politickou schůzi v Lidečku, mluvil hodně přes půldruhé hodiny — zajímavě a výstižně. V debatě bylo zdůrazňováno, aby zem. spolek, resp. Říšský svaz usiloval o napravení některých křivd, jež se dosud učitelstvu dějí: nezapočtení voj. služby po roce 1926, nepřizná-

vání nároku na celoroční průkazku na slevu jízdného a m. j. — Schůze byla všem přítomným povzbuzením a posilou, aby s novou pílí a s novým odhodláním šli stále vpřed v šiku katolického učitelstva, jenž přese všechny překážky i přes nepřízeň mnohých roste a mohutní.

Krajinský odbor katolického učitelstva v Ivančicích konal ustavující schůzi dne 11. dubn 1929. K ustavení dostavil se milý kolega Fr. Hanzelka. Za přítomnosti velké většiny pozvaných projevil radost nad účastí a nabádal, bychom v nadšení neochabovali. Po té vykonány volby. Zvolení: předsedou kol. Jan Válek, ředitel ústavu pro výchovu hluchoněmých v Ivančicích, místopředsdou kol. Ludmila Střechová, učitelka v Ivančicích, pokladníkem kol. F. Řezáč, učitel v Oslavanech, jednatelem kol. J. Hendrych, odb. učitel v Koumicích. Již v listopadu na zkoušku pozval dp. Adolf Tesař, kaplan v Ivančicích učitele, o nichž se domníval, že jsou katolického smýšlení a sešlo se jich z nejbližšího okolí 14. Od té chvíle byly schůzky pravidelné. V prosincové schůzi kol. Jos. Muchová z Řezovic zavedla rozpravu o metodě kreslení, v níž probrány i směry nejnovější. Ve schůzi lednové promluvil dp. Karel Tiray, katecheta na ústavě pro výchovu hluchoněmých v Ivančicích o spiritismu, jeho jevech a možném vysvětlení. Ve schůzi březnové úno-

rová pro velké sněhové závěje nekonána), kol. Ludmila Střechová promluvila o letorách a jich významu pro výchovu dětí. — Ve všech schůzích panovala družná, radostná nálada.

Katolické učitelstvo okresu uh.-hradišského konalo členskou schůzi 7. dubna 1929 v Uh. Hradišti za účasti 31 členů odboru. Na programu přednáška kol. odb. uč. Al. Rečka: »O vyučování zpěvu na školách národních«. Ve velmi praktickém pojednání o předmětu na školách dosti zanedbávaném — shrnul nejdůležitější požadavky kladené na vyučování zpěvu. Probrav jednotlivé školní roky, naznačil cesty, kterými jest se bráti zvláště mladým učitelům při vyučování zpěvu — když staří již neradi opouštějí vyšlapané cestičky. Přednáška pro svoji praktickou hodnotu byl členstvem s povděkem přijata. Pak sestaveno tereno náhradníků k žádosti odboru o zastoupení katol. učitelstva v okr. školním výboru. Přihlásilo se 20 subskribentů na Ráčekovy »Dějiny národa českého«.

Schůze Krajin. odboru Spolku katol. učitelstva v Novém Městě na Mor. se konala 1. května 1929. Přítomní téměř všichni členové a někteří hosté. 1. **Kvalifikace a rekvalifikace učitelstva.** Obsah: Pokyny, dané kvalifikačním komisím. Jsou v podstatě následující: a) O každém učiteli sestaví oši kvalifikační popis. Od správce školy si může vyžádati zprávu o učitelově pili, chování a činnosti mimoškolní. b) Pedagogické a odborné další vzdělání má býti posuzováno podle toho, jaký zájem má učitel o pedagogickou a didaktickou literaturu, kterou pečuje o další vzdělání, na př. návštěvu kursů a přednášek, a doveďe-li získaných vědomostí pro vyučování využítovati. c) Znalost předpisů pro výkon služby má býti posuzována dle toho, jak se učitel v praxi uplatňuje jako třídní, správce sbírek, knihoven, školní zahrady, dílny, kuchyně a pod. d) Přihlédne se k učitelově schopnosti vychovávat a udržovat rozumně kázeň, pracuje-li samostatně nebo příliš závisle na učebnici, jak doveďe probouzení zájem žáků, využívá-li dobře vyučovací hodiny — pokud a

jak dbá součinnosti a samočinnosti žactva, připravuje-li se na vyučování, užívá-li učebních pomůcek, je-li jeho služební styk slušný a taktní. e) Přesnost a dochvilnost se u každého učitele předpokládá. — f) Při výsledcích vychovávacích dlužno oceniti stupeň úcty, oddanosti a upřímné přichylnosti žactva k učiteli, při výsledcích vyučovacích přihlíží se též ke stavu třídy, v jakém ji učitel převzal, zda byly nedostatků z doby dřívější, a jakým způsobem dosáhl učitel uspokojujících výsledků žakovských. g) K politické činnosti učitelové se nepřihlíží, chová-li se učitel ve shodě s ustanoveními služební pragmatiky. Protistátní činnost bude posuzována co nejpřísněji. — h) U osob, které jsou na vedoucích místech služebních, nebo při nichž může jíti o to, aby na takové místo byly povolány, posoudí se znalost předpisů a schopnost vésti agendu správce školy, též bystrost úsudku, pohotovost, rozhodnost a iniciativnost. **Kvalifikační komise nejsou žádnými úřady,** jejich rozhodnutí má povahu odborného posudku, nikoliv charakter autoritativního rozhodnutí, proto nelze si do jejich rozhodnutí stěžovati k nejv. správ. soudu. Nemá-li učitelský čekatel po 2 roky kvalifikace aspoň dobré, propuští se ze služby. Učitel, který by měl po 3 roky kvalifikaci neuspokojivou, bude přeložen na trvalý odpočinek. Při kvalifikaci 4. a 5. stupně nemůže učitel postoupiti do vyšších požitků a doba ta se pro postup nepočítá. **Stížnost možno podati jen proti celkové kvalifikaci dobré a nižší.** O stížnosti rozhoduje kvalifikační komise u zemské školní rady. Učitel má právo nahlédnouti do své kvalifikační tabulky. — **Povinností školy při nově zavedeném trestním řízení pro zanedbání školní docházky.** Praktické pokyny a rozhovor. — Prof. Kar. Žák podal zajímavou úvahu — »**Jak vznikla historie o dvou Janech Nepomuckých**«. — (Obsah bude otisknut příště. Redakce.) — Pan profesor vzpomenu též **oslav svatováclavských v Praze na paměť tisíciletého úmrtí sv. Václava.** Usneseno vyhlásiti miládež k účasti. — **Volby.** Předsedou byl opět zvolen Frant. Pospíšil, ředitel

Lukeš, jednatelem Fr. Pečinka, pokladnu převzala Marie Pohanková, členem zůstal Marie Šmídková. Příští schůze bude o svato-dušním pondělí o 13. hodině. —

Vychovatel? Charakter?

Věřil prý v Boha, učil tomu děti; po převratě hodil vše do smetl. Třicet let prý tak se přetvařoval, přesvědčení své prý pod pláštěm jen choval; v příhodnou pak dobu přihlásil se k bezvěří. Třicet let když lhal, kdo teď mu uvěří?

ROZHLEDY

Kvalifikace učitelstva. Kvalifikační komise dle nové pragmatiky jsou už jmenovány a brzo zahájí svou činnost. Některé okr. š. v. rozeslaly již správám škol (kromě jednotřídek) dotazníky (dle výnosu z. šk. r. mor. ze 20. II.), v nichž mají správcové škol zodpovědět otázky, týkající se podřízených jim učitelů, aby si mohli šk. inspektoři zjednatí potřebné informace pro nově nařízenou kvalifikaci. — Připomíná se výslovně: »Správcové škol nechť dobře si uvědomí onu velkou odpovědnost, která by mohla vzniknouti povrchním neb subjektivním posuzováním kval. zřetelů jednotlivých učitelů.« V dotazníku jsou na př. takové otázky: Má učitel zájem o ped. literaturu? Co takového odebírá, čte? Jak se připravuje na vyučování, pracuje smlostně či dle příruček? Jak zná služební předpisy? Jak se chová ke správci školy, k ostatním členům sboru, stranám? (Kdyby tak mnohý katolický učitel mohl říci, jak se k němu chová správce školy a ostatní členové sboru, získali by inspektoři objektivnější informace, též pro kvalifikaci správců škol.) Jak se chová v ohledu mravním? Svědomitost ve škole, úřední spisy, správa kabinetu atd. Zkrátka — učitel bude důkladně vymalován. — Žel, že přes všechny výzvy k objektivnosti — bude ten obraz přece jen subjektivní. Jak to prospěje kvalifikaci, těžko říci. Budou inspektoři svědomitě studovati všechny dotazníkový materiál? Budou jím snad korigovati svá pozorování? Aneb snad jen u některých — méně »vhodných«? Či bude vše jenom zbytečně popsán papírem?

Chudák učitel! Kolik lidí ho bude kvalifikovat: správce škol, inspektoři, kvalifikační komise (a v nich odborníci i neodborníci). Zcela dle Švejkova výroku, že »muší být přisnost na drobně lid«. Což teprve to přelévání starých známek do nových kvalifikačních kastlíků! Kdo dosáhne 1. stupně »výtečně« — má-li být tato známka rezervována jen pro zcela mimořádné výkony! To jen někteří vyvolení akrobati budou šťastni. — Zdá se, že se u nás reformuje pořád, jenom to, co není podstatné. Kde se berou vzory k takovýmto reformám, těžko říci.

Jak soudí zemský inspektor V. Beneš o učitelích. Když mluvil 3. t. m. ve sněmovně, pravil, že u nás při obsazování učitelských míst nerozhoduje kvalifikace, ale proscupané kaňhoty. Značná část, prý velká většina učitelů, by zasloužila kvalifikaci nedostatečnou, ale žádný inspektor se nepováží učitele tak kvalifikovati, protože za to by trpěla rodina. A tak ohromná většina učitelstva má známky velmi dobré a dobré. — Citujeme pouze zprávu z denního tisku, ale padla-li skutečně ona slova, nelze k nim mlčet. I je-li to s učitelskou kvalifikací vskutku tak špatné, pak nechť insp. Beneš kromě kritiky zároveň hledá nápravu. Jest jeho povinností odstranit, co škodí škole a mládeži. Takto by lépe věci prospěl, než podává-li tak drastickou zprávu veřejnosti. — Vždyť tímto způsobem by nemluvil jistě žádný jiný vysoký úředník o svých podřízených. Neslyšeli jsme, že by nějaký odborový rada neb podobný pán z min. financí se vyjádřil takovým způsobem o berních úřednících, vysoký funkcionář z min. železnic o železnič. úřednících, z min. pošt o poštovních úřednících, generál o důstojnících. (Pozn. Čtete-li »Vzpomínky a dokumenty« dr. Machara na jeho funkci gen. inspektora, nenajdete nikde podobného tónu, a přece kvalifikace mnohých popřevratových důstojníků, než přišli do škol, kde se učili někdy nejzákladnějším poznatkům ze školských předmětů, zasloužila jistě hodně kritiky.) — Náš úsudek tedy jest: Jedem z

chéfů školství, jenž takto podává své úsudky, ač za léta svého působení ve funkci zem. inspektora mohl při dobré vůli nedostatky odstranit, neměl by býti nadále na svém místě, ale měl by jíti zpět učit na měšťanskou školu. Náhrada za něho by se našla. — Jsme jisti, že tento názor, žel Bohu, bude projevěn jen naším listem, nekompromisním v žádném ohledu. Ostatní učitelský tisk bude jako obvykle při všem, co zasluhuje opravdové a řádné kritiky — mlčet. Ostaně, proč by si rozléval ocet na vlivných místech, když učitelstvo většinou s takovými poměry jest spokojeno (zdánlivě!)

La Bruyere napsal: »Spojíme-li lež s chytrostí, — máme ničemnost«. A nevidíme dnes ve veřejném životě plno takových, kteří jsou přímo zosobněním jednoho i druhého a od nichž ovšem není očekávat nic jiného než co jest shora řečeno. Chytří jsou jen což a selhat, to jest jich denním chlebem. Dnešní celý systém veřejného života, vázané kandidátky, organizační řády stran a pod., umožňují ovšem právě takovým lidem kariery k moci a majetku. Co z jich činnosti získávají však čisté zásady, za jichž uplatnění se rvou masy dobrého lidu, co z nich získává lid sám? Nic, naprosto nic. Pryč proto se vším, co podporuje dnešní systém silných loktů (v nové řadě vázané kandidátní listiny) a nastane ozdravení, jehož jest již tolik třeba. Právě učitelstvo zde pak mnoho zmůže. Poukazovat na škodlivost tak zv. osobního kultu určitých »silných jedinců«, kteří úsměvem do služeb svých lákají pro dobrou věc mladšené, ale pozadí neznající lidi (učitele, kněze i jiné), říci veřejnosti, jak samozvaní skutečně vypadají — honba za mocí a majetkem — a tito přijdou tam, odkud přišli. Ovšem nepůjdou odtud již s pouhým balíčkem pod paží, jako kdysi přišli, ale něco nutno již oželeť. Nabylí jsme aspoň zkušeností.

Fráňa Zeminová na veř. schůzi na Slovanském ostrově v Praze nazvala Matku Boží »Paninou Márinkou«. Na táboru lidu na Stanoměstském nám. řekla pak, že

»Šrámek je mladší bratr starého pána boha na zemi«. — Což necháme si my, katolíci, líbit tyto a podobné urážky, kterými jsme každé chvíli častováni? Snad musí však k takovým výrokům dojiti, máme-li se vzpamatovat a soustředit k řádnému odboji proti všem, kteří činí útoky na to, co nám nejdražšího, na naši víru, snad třeba takových slov, abychom věděli, kde je naše místo — ne u nich, v polit. stranách zbudovaných na základě nekatolického neb protikatolického, ale ve straně jediné nám vyhovující — v čsl. straně lidové.

K čítankové akci. Jako v min. čísle tak i dnes opětně považuji za nutné vyzvat kolegy a kolegyně dobré vůle, aby se podjali přípravných prací k uspořádání nových čítanek. Věc nebude i při nejlepší vůli vyřízena hned, ale jednou přece k uspořádání dojde. Doba sama si nových čítanek, zpracovaných na katol. základě, vyžádá. Četní interesenti poslali mi již dávno určité množství materiálu, jest to ovšem vše ještě málo, velmi málo. Teprve až tohoto bude dostatek, možno se dáti do třídění. Pak vše předám samozřejmě kolegům, kteří se budou jen této práci věnovat. Otázka nových čítanek byla probírána i v květnové schůzi Matice cyrilometodějské a možno říci, že se o ně jevil skutečně velký zájem. Tedy jen do práce, katolická veřejnost na ni čeká. — Hrbáčak.

Z dopisů. Stěžuje si kolega — dlouholetý člen organizace, že na jejích okrese mají »šikovného« učitele, který sice není organizován v lidové straně, ale jinak se drží funkcí v našich korporacích, ovšem jen takových, jež něco nejsou. Již od dřívějšíka má funkci v lid. konsumu a nyní si obešel kteréhosi vlivného člena strany, takže byl navržen za člena místního ředitelství Moravské banky (schůze se honoují) za stranu lidovou. Nepomohlo ani zakročení sekretáře strany. Kolega se táže: »Jest to možno v některé jiné straně?« — Odpovídáme: Sotva, a na účelu, že i jinde jsou poměry, jež zasluhují kritiky, sdělujeme jemu, že na jednom okrese byl v nedávných měsících jmenován členem

okres, zastup. za stranu lidovou nár. demokr. a člen Sokola. Ovšem nemavřela jej na onu funkci strana, ale silná ruka, mající moc disponovati razítkem Okr. Lidové jednoty. Dobrému lidu po doslechu takové zprávy nezbylo nic jiného, než se divit, divit, jak nevyzpytatelné jsou cesty Osudu. — Rovněž se členové strany velmi divili, když spatřili na př. na určitém okrese na vedoucím místě kandidátky do okr. zastupitelstva páma, který nikdy se žádně schůze, žádně poradě nesúčastnil a mimo svého působistě a jeho nejbližšího okolí byl neznám. Tak bylo při posledních volbách leckde a nesměli jsme se diviti, proč nám ubylo hlasů. — Případy takové nutno ovšem uváděti ve známost jak širokým vrstvám lidu, tak vedoucím činitelům, tak že v budoucnosti nejen že se nesmí přihodit, ale již nyní bylo by je lépe likvidovat beze všech ohledů na aktivně i pasivně súčastněné. — »Každý ať u nás začne od pilky!« Vážíme si dra Šrámka, vážíme si proto i těchto jeho slov a chceme, by se dle nich i jednalo. Jak pražské vedení strany, tak také naše moravské — pp. přís. Drobný, kanov. Světlík, posl. dr. Daněk a jiní, známí co mužové spravedliví — v každém podobném případě jistě zákročí, jak jest třeba. Jen neobviňovat stranu, ta to nezavinuje!

Pot práce by uschl, ba zmizel navždy bez vytknutého ctle. Shakespeare

P R Á V N Í H L Í D K A

Osobní výkazy. Vynesením mšeno z 10. ledna 1929 zavedeny nové osobní výkazy. Starší učitelé budou mít nyní dva (nový, pokračování starého), nově přicházející a začátečníci jeden, nový. U starších se nový jen doplní. Na př. do poznámek v rub. 7. se zapíše: viz starý výkaz, rub. II., u čís. 8—III., 9—III., 10—IV., 14—VII. a IX., 15—IX., 18—VIII. Do rub. 13. zapíše se služba před vstupem do učitelství (je-li), do 16. a 17. nezapočítatelná (je-li), do 21—IV. a VII. (činnost literární a vědecká, dovolená v nemoci a p.). Do rub. 19—IV. Pro starší učitele pozor:

hodná jest rub. 11. a 12. (podrobný záznam služby vojenské od začátku, s daty a dobou veškeré voj. služby, výcvik, služba válečná, poválečná a p. se započítáním roků, měsíců a dní — má se vykonati přesně dle kmenové knihy vojenské — zápis si má obstarati správa školy od polit. správy nebo listin vojenských učitelových, jež jemu vrátí). Zápis v rub. VI. starého výkazu byl stručný a nestačí, proto doplněk v novém výkazu nutný. K žádostem budou se muset přikládat asi výkazy oba (u starších), kolkované, proto starých neodkládejte (třebas již dříve upotřebených).

Vrácení pensijních příspěvků za dobu od 1. XI. 1918 do 18. 2. 1922 bude odúčtováno od běžných pensijních příspěvků vždy koncem každého měsíce (asi 1. 7. 1929 počínaje).

Cestné členů kvalifikačních komisí se vyúčtovává likvidačně do 14 dnů. Ve většině okresů odpadá — byli zvoleni členové hlavně z místa (sídla ošv.)

Presenční vojenská služba, konaná před 1. lednem 1926 po ustanovení učitelem na veř. školách národních, uvedených v 1. odst. par. 1 UZ., pokud ji nebylo lze započísti pro postup do vyšších požitků při převodu do nových platů podle učitelského zákona k 1. lednu 1926, připočte se učiteli s účinností od 1. ledna 1926 k započítatelné služební době ve smyslu par. 38. odst. 1 učitelského zákona. V pochybných případech dohodne se ministerstvo školství a nár. osvěty s ministrem financí a ministrem vnitra. Náklad s tímto opatřením spojený se uhradí týmž způsobem jako vyšší osobní náklad na učitele veřejných škol národních, plynoucí ze zákona paritního a ze zákonů pozdějších. — Tím se doplňuje čl. 89 prováděcího výnosu k Uč. zákonu ze dne 4. listopadu 1927, č. 123:439-I. (U-snesení vlády ze 14. března 1929). Výnos tento ovšem nevztahuje se na učitele, kteří sice konali službu vojenskou před 1. lednem 1926, avšak nebyli před nastoupením vojenské služby ustanoveni ve službě školní, tedy neodešli k vojenské službě už jako učitelé. — Dále se netýká těch, kteří vojen-

skou službu konali po 1. lednu 1926. — Pokud jde o učitele, kteří vojenskou službu nastoupili sice před 1. lednem 1926, však skončili ji po 1. lednu 1926, domníváme se, že patří mezi případy »pochybné«, při nichž nutno žádati o započtení k ministerstvu. Nedá se přece očekávat, že by tři měsíce (říjen až prosinec 1925) se jěmto kolegům započítaly, ale větší část přesenní služby se nezapočítala. — (Věstník USU).

„Každý útok na náboženství jest proti svobodě osobní.“ — Dr K. Kramář při IV. valném sjezdu čsl. strany nár. dem. v dubnu 1929.

SVATOVÁCLAVSKÉ DNI ORELSKÉ

Vstupenky o hlavních dnech 5. až 7. července: Tribuna A střed: Lože o 7 sedadlech po 500 Kč. Lože o 5 sedadlech po 350 Kč. Křeslo po 50 Kč. Tribuna B a C: Lože o 7 sedadlech po 350 Kč. Lože o 5 sedadlech po 250 Kč, křeslo po 40 Kč, sedadlo po 25 Kč, k stání po 12 Kč. Ostatní oddělení: Lože o 5 sedadlech po 300 Kč, křeslo po 40 Kč, sedadlo po 25 Kč, místo k stání v ochozu 8 Kč. Pro žactvo čsl. Orla 2 Kč. Tribuna D: Pro členstvo, které bude o SDO ovičít, za ev. poplatek 2 Kč jednou pro všechny dny. O dnech dorostu a žactva 29. a 30. června 1929: Tribuna a střed: Lože o 7 sedadlech po 300 Kč, lože o 5 sedadlech po 210 Kč, křeslo po 30 Kč. Tribuna B a C: Lože o 7 sedadlech po 210 Kč, lože o 5 sedadlech po 150 Kč, křeslo po 25 Kč, sedadlo po 15 Kč, k stání po 7 Kč. Ostatní oddělení: Lože po 5 sedadlech po 180 Kč, křeslo po 25 Kč, sedadlo po 15 Kč, místo v ochozu po 5 Kč. Tribuna D: Žactvo a dorost v kroužích vstup volný, jakož i všude do ochozu. Předprodej vstupenek obstará Moravská banka v centrále i ve všech filiálkách. Očlenské vstupenky lze obdržeti jediné v kanceláři přípravného výboru SDO v Brně, Francouzská 34 a to pouze do 1. června t. r.

Sčítací známky. Tak jako členové ovičící budou mít sčítací známky, oprávnující k volnému vstupu na tribunu a do ochozu o všech slavnostech mezi 4. až 7.

července, tak i dorost pro dny dorostu a žactva.

Legitimace pro účastníky SDO — nečleny čsl. Orla — počnou se vydávati počátkem měsíce května. Doporučuje se spolkům a svazům objednat ji již předem a to hromadně.

Všem účastníkům SDO. Kdo reflektuje na legitimaci na snížené jízdné do Prahy a na poukázky na ubytování, musí se bezpodmínečně hlásit co nejdříve u Přípravného výboru SDO Brno, Francouzská 34 a to z míst, kde jsou jednoty čs. Orla, prostřednictvím jednot, z míst, kde jednoty není, buď přímo nebo prostřednictvím svazu či organizace, které je členem (na př. Svaz křesť. žen a dívek, Svaz kat. zemědělců, Svaz katol. učitelstva atd.). Čím dříve bude mít ústředí Orla přehled o účasti, tím lépe dovede se postarat o účastníky. Nechávejte hlášení na poslední dobu. V ruchu posledních příprav nebude žádoucí pozornosti a možnosti vyřídít vše ke spokojenosti každého z vás.

Vystoupení starších bratří. Pro mladší ovičence je skoro zahánbující horlivost, s jakou se připravují starší bratři k vystoupení v Praze, dochvilnost a přesnost, s jakou se věnují nácviku. O toto vystoupení jeví se mimořádný zájem a není pochyby, že při SDO vystoupí nejméně 1000 starších bratří. Mladšímu členstvu je tato horlivost velikou pobídkou.

Orelstvo na Dunaji. Tyto dny navštíví ústřední kancelář starosta zahraniční župy br. Henzl, aby dojednal podrobnosti výpravy vídeňských Čechů. Česká Vídeň vypraví zvláštní vlak a podnikne velkou akci pro výpravu dorostu a žactva.

Propagační brožura pro zahraničí už vyšla. Občanská tiskárna vypravila ji velmi vkusně. Obsahuje mimo foto pres. Masaryka, min. Beneše a starosty čsl. Orla min. Jana Šrámka 33 snímků historicky památných a turisticky zajímavých míst čsl. republiky. Objednejte ji pro své přátele v zahraničí, pro které bude krásným pozváním na SDO. Cena 6 Kč.

Nová serie sletových pohlednic. Druhá serie trojbarevných pohlednic je serií vzpomínkovou. Obsa-

huje 6 kusů pohlednic velmi jemně vytištěných Unii v Praze, pohlednic předválečných i poválečných sletů orelských. Objednejte je buď přímo v ústředí Orla nebo prostřednictvím orelských žup.

Akce pro žactvo. Mnohé jednoty rády by usnadnily žactvu z nemajetných rodin účast na SDO v Praze. Objednejte v ústředí propagační nálepky SDO a prodávejte je mezi svými známými a příznivci. Získáte tím pěkný obnos. Stejně tak i pohlednice a propagační brožury.

Dovolené na SDO. Předsednictvo min. rady připsal ze dne 10. dubna 1929 č. 1915-213-2 S-29 oznámilo, že státní úřady budou upozorněny, aby žádostem jednotlivců o udělení dovolené započítatelné do obvyklé dovolené na zotavenou, pokud to služební poměry dovolí, vycházely vstříc.

Legitimace a odznaky. Členské odznaky pro SDO jsou již k dostání. Cena pro volný prodej 5 Kč, plné (masivní) 7 Kč. Jsou uměleckým dílem mistra Fabiánka a budou dlouho krásnou upomínkou na SDO. Členské legitimace pro členy z jednot, které zaplatily daň na finanční základ budou se prodávat počátkem měsíce května za 6 Kč i s odznakem. — Pro členy, kteří svou povinnost daňovou nesplnili, stojí legitimace a odznak 10 Kč jako pro nečleny. Odznak musí mít každý, kdo žádá společné ubytování. Legitimace budou již kolikované a opatřeny kontrolním kolíkem ministerstva železnic.

ZPRÁVY

Román »Prokletá« již vyšel v knihovně Lid. románů v Čes. Budějovicích. Je to poutavá četba. Nyní vychází nový román »Pouštevnicka a český legionář«. Vyšly již dva sešity.

Návrat k starým časům. Koncem let osmdesátých byla na gymnasiích zrušena známka »výtečně«. Dnes byla jako novinka zvedena pro kvalifikaci učitelstva. (Ale dostanou ji jenom opravdoví výtečníci.)

Žádáme, aby naše kulturní a odborová činnost byla ostatními složkami čisl. strany lidové solidárně podporována. Žádáme, aby v našem státě i v čisl. straně li-

dové byla plně dohodnocena duševní práce. (Z resoluce valné hromady Svazu katol. úřednictva a zřizenectva v Brně dne 21. dubna 1929.)

Tři zajímavé věci jsou uvedeny v dnešní příloze k našemu listu. Pročtěte si leták a poznáte, jak možno zbohatnouti třídním losem od Knappa, Praha II., Lützowova 8, neboť hlavní výhra obnáší 2 miliony Kč, kterou i vy můžete dosáhnouti.

Ozvěte se na krajských schůzích i při jiných příležitostech, že dnešní těžké životní poměry vyžadují, aby i nám, učitelům, se přispělo na jich zdolání. Každý skoro stav, a mnohé z nich mají proti nám příjmy skoro pohádkové, volá dnes po zlepšení své situace, jen my učitelé jako bychom byli s ní zcela spokojeni. A obzvláště my, katoličtí učitelé a učitelky, jsme potichu až nápadně. Všimněme si, kterak za své požadavky bojují jiné odbor. organizace z našeho tábora: rolníci, živnostníci, dělníci, železničáři, úředníci a zřizenci (jich resoluce z 21. min. měsíce: »Zdražování nezbytných životních potřeb vyžaduje zvýšení základního služného nejen u všech veřejných, ale též u všech soukromých zaměstnanců a všech pensistů.«) Zajisté se jim také něčeho dostane. Sám od sebe nikdo ovšem nám nic nedá. Proto nemlme.

Kolegové a kolegyně, pokud jste v obchodním styku s firmami inserujícími v tak zv. »pokrokovém« tisku učitelském, žádejte, aby inserovaly i u nás. Jsme rovnocennými s »pokrokem« v každém směru, nechť to proto vezmou k vědomí, a dle toho se zařídí. Posici ovšem musíme si vybojovat. Nikdo nám k ní nepomůže.

Janské lázně, Krkonoše. Jediný ryze český hotel Kulma doporučuje školním výpravám levné a dobré ubytování a stravování. Telefon č. 28.

Duchovní cvičení pro učitelky konají se jako již po řadu let i letos péčí Jihočeského odboru Zemského spolku katol. učitelstva a to ve dnech od 19. do 23. srpna v klášteře Školních sester u sv. Josefa v Čes. Budějovicích. Po u-

končení exercicií koná se řádná valná hromada odboru. Příhlášky zašlete co nejdříve na adresu: Klášter Školských sester u sv. Josefa v Čes. Budějovicích, Besední třída. — Zveme srdečně k obnově duše, z níž čerpáme sílu k životní víry a práce. Doufáme ve shledání se všemi pravidelnými a věrnými účastnicemi exercicií, jakož i v účast nových. Letos, kdy slavíme mimořádné Milostivé léto a jubileum svatováclavské, nechť není jedné katolické učitelky, která by neúčastnila se exercicií. — Jihočeský odbor Zemského spolku katolického učitelstva v Čes. Budějovicích.

Jak důkladně jsou pročitány učitelské »pokrokové« časopisy? — Podařilo se nám v mnoha případech konstatovati, že 1. jich úvodníky, velkým rozmachem začínající, nějakou aktualitu ne projednávají, ale jen rozmazávají, a článkem »Vzhůru proti reakci« končící, čtenáři obvykle nechají nepovšimnuty; 2. články, učitelské platy a vůbec poměry právní do nejmenších detailů srovnávajícími s úřednickými, se pro nezajímavost »nechají na pokoji«; 3. o články didaktické a pedagogické, hemžící se velkou učitelstvu celkem neznámých výrazů z »vysoké« pedagogiky a didaktiky, nezavadí se ani okem. (Listy, určené výhradně tomuto úkolu zůstávají vůbec nerozřezány ležet na stolech, oknech atd.) Naproti tomu, jak od četných kolegů a kolegyn víme, jest náš »Věstník« důkladně pročitán od A do Z. Tak, kde vlastně to jde dle toho vpřed a vzhůru? U nich či u nás? A přec nemáme velký, tisíci Kč vydržovaný organizační aparát.

Kol přispívatelům. Nepošílejte již do prázdnin delších článků — kromě právě aktuálních. Pro jednotlivé rubriky pošílejte ovšem statě i nadále. Redakce.

Lakomství není mezranitelné. Jest totiž poloslepé a často zakopne. Největší lakomci snadno bývají napáleni. Bankroty různých podniků, nepořádky v účtech a různé ututlané aféry jsou důkazem toho, že lakomství porušuje soudnost svých vlastních pánů. — Proto všechno, co vyjde z popudu lakomých katolíků, ať v oboru

náboženském, kulturním nebo společenském, je předem odsouzeno k potupné pohromě. — Nemůžeme pominouti tuto část statí dra Durycha z květnového čísla »Aktordu«, jest jakoby šita na výtečnický, obvykle také veřejné pracovníky, na jejichž »blahodárnou« činnost i my čas od času poukazujeme. Nutno také si jí všimati, neb bízí realizování myšlenek dobrých a celku prospěšných.

Do kvalifikačních komisí byli jmenováni zástupci učitelstva pomějvíce učitelé ze sídla okr. šk. výboru. Stalo prý se tak proto, aby se ušetřilo cestovné, jež by se musilo platit členům ze vzdálenějších míst. Je-li to pravda, je to špatným doporučením »kvalifikační« kvalifikační komise. Šetření se u nás obvykle uchopí za opačný konec.

Ta vojna! Výnosem min. šk. ze 6. IV. 1929 č. 35.227-I. započítává se voj. přesměrná služba, konaná před 1. lednem 1926 po ustanovení učitelem. Započtení platí pro pensí a pro kompetenci. Je vyhověno některým — ale mladší zase musejí čekat, zda a kdy jim bude vojna započtena. Zdá se, že u nás je záliba v přístipkování. Což nelze věc tak důležitou, která se přece jednou rozřešiti musí, řešiti trochu všeobecněji, aby všichni postižení byli aspoň trochu upokojeni? Talkovou úpravou, která vyhoví jen jedněm, budí se tím větší nespokojenost u druhých.

Už zase nový případ. Za Hlavňovicemi na Sušicku přispěchalo Kamenicko (Chýna). Učitelská konference v Těsnicích usnesla se na odstranění křížů. Mšr. sice usnesení zamítla, ale připomínek ošv. do 4 neděl nezaslala. Případy jsou pokračováním toho, o čem jsme ve »Věstníku« v č. 14. psali (nápad »Čes. učitele« s rozhod. nejv. správ. soudu). Upozorňujeme proto na čl. znovu. Vybízejte mšr., aby své námítky: počet žactva dle nábož. vyznání ve třídách v proc., a co nejúčinněji šetřit práva na svobodu přesvědčení nábož. citů žactva i rodičů (meritum šustova výnosu) zasílaly včas ošv. Mohlo by se stát, že by zase v některé obci myslili, když jsme jim to zamítli, tak to neplatí (námítek ošv. neposlali) a ošv. jednal

by pak tak, jako by námitek vůbec nebylo.

Pokladníci Kampeliček (Čechy). Hlasíte se do kursů (jeden před vánočními, druhý v únoru) u ústřed. jednoty hospodář. družstev — do konce května.

Kvalifikační komise při zř. české. JUDr. Politzer, A. Ferkl, V. Friedl, A. Kafka, K. Pincka, Jan Sedláček, učitel. Za učitelstvo: Jan Pasterčík (Jos. Markytán), M. Vondráčková (Jan Veselý), B. Blahoutová (K. Krausová). Za kněze: Dr. X. Návrat, Arn. Kolář, J. Ondryáš.

Více sebevědomí a sebevážnosti. Namátkou čtu »Nár. osvob.« č. 12.: »Po inspekci (kvalifikaci) dochází na školách k závisti, přátelské hovory přestanou, začne se pomlouvat, závist se mění v zášť, hubuje se na oši. Správce školy, který dostal nižší kvalifikaci než jeho podřízený, začne dělat úřední obličej, vyčkává na chodbách s hodinkami v ruce — někdy si i houkne, čeká na pozdrav i od učitelů (ovšem některá zase i mladická je v utkvělé myšlence, že na jeho pozdrav sama okatě i před dětmi vyčkává, ač by jí mohl býti tatínkem) atd.« Takovéhle bouřky a přehánky jsou všude i u jiných stavů, ale nepíše se o nich v novinách (nevyvěšuje se stavovské prádlo na ulici). Nedělají to kněží, advokáti, lékaři — ba ani obchodníci a řemeslníci. Jen méně vzdělání hádají se při otevřených oknech, na ulici, která se ráda baví.« »Nár. osvob.« mělo by býti v tom ohledu opravdu osvobozením.

Pan inspektor Merta (okres Zábřeh na Moravě) dostal od předsedy okr. škol. výboru dle příslušných služ. předpisů pokyn pro svou úřední působnost a byl vyhlášen udržovat veřejnou činnost učitelstva v mezích odpovídajících důstojnosti stavu a tak, aby u veškerého občanstva zachována byla důvěra, nezbytná pro úspěšné poslání školy a učitelstva. — Stalo se tak na požádání presidia zem. šk. rady v Brně na základě dotazu lidových poslanců. — Mělo k tomu dojít již dávno.

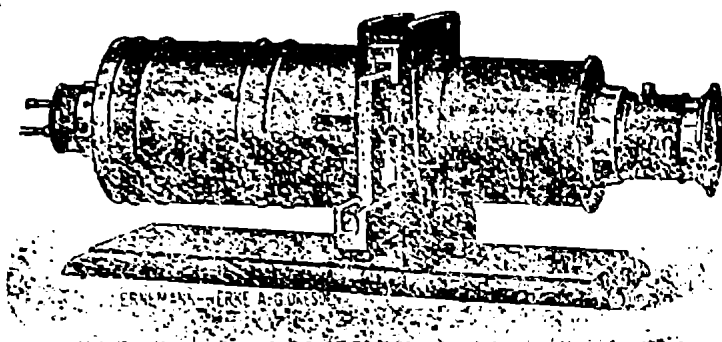
Pan inspektor Brosman (Val. Meziříčí, Morava) je dle doslechu

na odchodu. Kdo zná poměry na okrese, diví se, že teprve nyní. Kolegové, jak z naší organizace, tak i jiných, jsou až příliš trpěliví. Stěžují si, ale rázněji se neozvou. Pak ovšem nemohlo dříve dojít ke změně. Nyní popřevratová inspektorská generace pomalu celkově mizí. Začalo to p. Smržem.

Kříže do škol. »Čsl. rep.« uveřejnila 28. 4. článek: »Mládež dneška«. »Žák 7. tř. gymnasia zastřelil se v gymnasijské budově, když svým spolužákům napsal, že již užil všeho, co život dal, že je hotov se životem a musí umřít. Svou smrtí znesvětil i školní budovu. Syn žel. zřízence, bez značnějších prostředků, pídil se po všelijakých marnostech, čeho užil vlastně? Proč nebylo dříve tolik studentských sebevražd? Kde je vina: nezdaru naší svobody? V tom, že se jí povoluje vychovatelsky tolik svobody? Vždyť se jí dala svoboda k práci, k vývinu nadání a schopnosti. Kde hledati cesty k nápravě? V součinnosti školy s rodiči?«

Zastaňte se učitelstva. Žádal jsem řed. stát. drah v Praze o prázdninovou legitimaci na jízdu po dráze. K žádosti zaslal pošt. poukázku 25 Kč (porto 1 Kč) obálku tam (1.30 Kč), zpět (1.30 Kč), fotografii z loňské legitimace (visit. formát). Dostal jsem vyřízení: zašlete novou fotografii (ještě legitim. neupotřebenou). Odpověděl jsem: fotografie je věrná, čistá, loňská. Požadavek, aby učitelstvu dávalo se každým rokem jen k vůli prázdninové slevě znova fotografovat, je prodražováním slev (nový náklad na fotografie, na cesty k fotografovi do města). Učitelstvo s paritou stát. úřednictva má nárok na legitimace celoroční. Tam by byl požadavek (nová fotografie) odůvodněný. Upozorňujeme posl. klub lidové strany, by se naši věci zastal.

Dnes v době rozmachu jak kinematografie, tak i pouhého promítání obrazů je důležité sledovati vývin projekčních přístrojů. Nejlepší a technicky nejdokonalější dodávají pak jen speciální firmy. Upozorňujeme proto na prvořádní závod z tohoto oboru R.

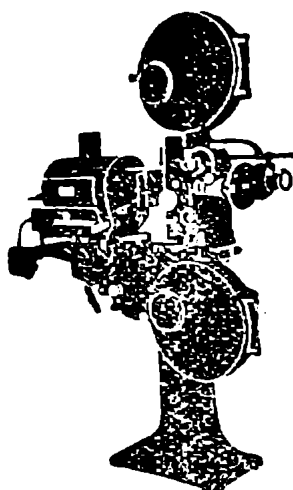

ZEISS-IKON

SKIOPTIKONY

různých typů a modelů.

ŠKOLNÍ POMŮCKY pro vyučování pomocí filmů a diapositivů.

KOSMETA OZAŘOVACÍ LAMPY

(jako horské slunce),

jakož i veškeré kinosoučásti a potřeby dodává největší speciální závod v čsl. republice

RUDOLF STUHLICK, PRAHA II.

u Půjčovny 4. Telefon 30439. Telegr. „Kinofoto“.

Vyžádejte si bezplatné nabídky a prospekty. V závodě vám mohou různé stroje kdykoliv nezávazně předvésti.

Stuchlick v Praze. (Bližší viz insert.)

Jejich svaz. Ve schůzi 21. 4. předsedal sám V. Beneš a vytýčil: »Je třeba propagace škol. reform, odstranit stín pomocných škol, je třeba širší působnosti učitelstva na venkově, iniciativy v toleranci náboženské a sociální. Náš svaz je odbor. organizace nábožensky a politicky nestranná.« Katolíci a nesocialisté, sednete na lep?

Školním zájezdům na zámek Kopniště u Benešova podá z ochoty a zdarma veškeré informace Aug. Sýkora, knihkupec v Benešově u Prahy.

Všem stejně. Jestli zástupcové pokrokov. organizací žádají, aby konkursy na učitelská místa byly vypisovány kromě Minist. věstníku na náklad okr. šk. výborů také v jejich časopisech, pak musí být uveřejňovány také v našem Věstníku. Nelze měřit každému jinak.

Po anketě se mluví na všech stranách, ale výsledky oceňuje každý jinak. Zdá se, že řeč min. školství podala celkové resumé

pěkně a velmi výstižně. Anketa připravila příznivou náladu pro pokusy s jednotnou diferencovanou školou.

Společenské zvíře je prý člověk — tak aspoň přeložil insp. dr. Mrázek slova: zoon politikon. Pak by ovšem byly školy stáje. A co učitelé a inspektoři? Pěkně děkujeme.

Všechny ulice pražské, jejich historické památky, budou podrobně popsány v díle: **Historický a orientační průvodce ulicemi hlavn. města Prahy,** které vyjde za red. Fr. Závorky, v červenci. Kromě podrobné historie všech památek a popisu nových budov bude zvlášť pečlivě a prakticky uvedena orientace ulicemi, kde která začíná a kde končí, čísla nová, kde jich není, vypsána budou pořadné čís. popisná, průchody, význačné veřejné budovy atd. V každé ulici stanice elektr. dráhy, kde nutno vystoupit, kudy ze stanice jít do ulic, kterými dráha neprojíždí. — Kniha o 800 str. bude ozdobena více než 150 orig. perokresbami histor. i nových budov, zvlášť pro

dílo kreslených. Přivázána bude originální dvoubarevná mapa všech histor. památek a elektr. drah. — Objednáte-li dílo do 15. června, obdržíte je za subskripční cenu brož. 55 Kč, v celoplát. vazbě 65 Kč. Po této lhůtě o 25 proc. více. Subskribujte u svého knihkupce nebo pište si o prospekt, který vám zdarma zašle naklad. Fr. Stehlíka, Praha VII., Veletržní palác IV. poschodí.

Upozornění literárním kolegyním. Která kolegyně má aspoň 8 služebních let a chtěla by se hlásiti o def. místo na víceletou školu v sousedství brněnského okresu (byť ve škole, elektr. osvětlení, dráha 1 minutu daleko), nechť ihned se dotáže v sekretariátu u nás (Brno, Dvořákova ul. 3). Věc spěchá, lhůta brzo projde. — Zprávu tuto čteme ve Věstníku ÚSU a nemůžeme přijíti k jinému úsudku nežli že se zde jedná o vhodnou konkurentku kolegyni s 8 služeb. lety, žádající na kterési místo v »sousedství brněnského okresu«, ale »nenacházející milosti před očima mocných polkok. světa«. Že se možná jedná o kolegyni, dobrou katoličku, dá se na prstech vypočítati.

Odbor uh.-brodský vydá před prázdninami vzorec žádostí v učitelské praxi často potřebných (o ustanovení čekatelem, započít. voj. služby, výpomocné služby, přiznání výchovného, o def. místo vypsané atd.). Vzory budou na předepsaném formátě s poučením o nutných přílohách a o způsobu řízení. Jeden vzorec za 1 Kč a porto. Informace kol. J. Trávníček, říd. uč. v Horní Lidči.

Výměna. Definitivní učitelka na jednotřídní škole v již. Čechách vyměnila by od 1. září t. r. místo s učitelem neb učitelkou na škole dvoutřídní, 3tř. i víceletou. Škola jest pěkná, v romantické krajině a učitelé po stránce finanční poskytuje mnoho výhod. Krásný byt, zahrada, palivo zdarma. Nabídka pod zn. »Výměna« do adm.

Jak dlouho ještě? — Ačkoliv

všichni dpp. z Moravy a Slezska obdrželi remuneraci za vyučování řím. kat. náboženství, nestalo se tak ještě za I. pololetí, zatím co školní rok 1928-29 bude u konce, u dpp. z Hlučína: P. Wyky, P. Vínklera a P. Svobody, kteří uči stále zadarmo. Neví o tom nadřízené úřady? Co učiní?

Spolek pro péči o slabomyslné v republice Československé a Spolek učitelů a přátel mládeže mravně vadné v republice Československé pořádají za podpory min. kurs pedopatologie ve dnech 1.—20. července 1929 v české škole v Mariánských Lázních. V přednáškách předních odborníků probírány budou otázky dítěte zmrzačeného, slepého, hluchoněmého — mravně vadného a slabomyslného. Přednášky doplněny budou seminářem, v němž rozebírány budou důležité spisy z oboru pedopatologie. Přednášky a seminář budou pouze dopoledne. Účastníkům z míst vzdálenějších než 150 km vyjednána bude poloviční sleva na dráze. Noclehy ve společné noclehárně ve škole, stravování společné s kursem učitelek rodinných škol. Snídaně, oběd o 3 chodech a večere za 20 Kč denně. Přihlášky s udáním data narození, zkoušek, místa působení, stanice dráhy, odkud pojedete do kursu, a se zprávou, zda reflektuje na společný nocleh a stravování, přijíma do konce května 1929 správkyně kursu Anna Poppová-Macháčová, uč. pom. školy, Žižkov, Na Vápence 1442. Kdo reflektuje na společné stravování, nechť si vyžádá složenku a zaplatí do konce května zálohu 150 Kč.

Již dávno a několikrát jsme varovali před přílišným přeceňováním ciziny. Teď na to poukázal také J. Pasterčík v Měšť. škole, že zbytečně jako stav se stavíme do inferiorní polohy, zvláště když průměr našeho školství stojí výše než v soused. vychvalované cizině.

Z administrace. Vyúčtování honorářů za druhé pololetí bude provedeno před prázdninami.

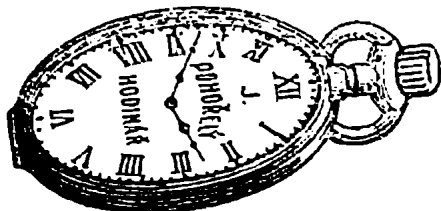
Semena vytrvalých květin, hodící se do zahrádek i na hroby, zašlu 1 velký bal. směsí, asi 100 otužil. druhů nádh. kvetoucích za předem zasl. Kč 6.50, ne ve známkách. Dobrou se zdraží! Sejt se v květnu — červnu ven. Semena klíč. z výstav. květů! **K. Houška**, Týmákov 85, p. St. Plzenec.

Školním nábytkem Vás uspokojí jediné firma
JAROSLAV KRAKEŠ, LOUNY. Tel. 103, pobočný závod Postoloprty.
 Dodavatel ministerstva školství a Ústřední Matice. **Zařizování moderních**
opatroven. Rozpočty na požádání. Solidní obsluha.

RADIO přístroje
RADIO součástky
RADIO eliminátory,

též na mírné měsíční splátky vám dodá
A. Dosoděl, Praha Dejvice, Bachmačská č. 16.
 Pro členy Říšského svazu katol. učit. zvláštní výhody.

Blansko-Macocha. Jediné turistické a studentské největší noclehárny v morav-
ském Krasu, vzorně vybavené, v oddělených rozsáhlých místnostech, prvotřídní levná ku-
 chyně, **školám zvláštní výhody,** pokoje o jedné dvou postelích k dispozici, letní byty vý-
 hodně k pronajmutí. Auta - autobusy k použití. **Cienné dotazy** ohledně zájezdů, návštěvy
 jeskyní **Macochy** atd. přenocování a stravování, obratem zodpoví a informace zašle:
Alois Šinkora, restaurátor, Blansko.

Hodinky Omega, Zenith, Doxa, přesně
 jdoucí, zlaté a stříbrné zboží, přibory, sva-
 tební dary atd. nejlevněji Vám dodá na
 měsíční splátky

JAN POHOŘELÝ, Val. Klobouky,
 závod hodinářský a zlatnický.

Výběr zboží bez závaznosti koupě na požádání obratem.

SUKNA

módní vlněné látky pro
 pány i dámy též na
 splátky koupíte u firmy

PROKOP SKORKOVSKÝ A SYN, HUMPOLEC. - Pište si o vzorky.

Lednice: FRANT. KOLÁČEK, jediná česká restaurace.
 Noclehy pro žáky i průvodce, obědy, káva, čaj atd. za snížené ceny pro
 školy. Větší počet obědů a noclehů nutno předem oznámiti. - Inform. obratem.

Moravská banka, centrála v Brně.

Telefon 4740 až 4744. 41 odboček ve všech čelnějších místech republiky.

Vlastní prostředky přes Kč 200.000.000.—. Vklady přes 1 a půl miliardy Kč.

Provádí veškeré obchody bankovní. - Výhodné zúročení vkladů.

Úvěry, vadia, kauce, eskont smének, valuty, devisy, úhrady do ciziny, výměna slosovaných
 hodnot a kuponů.

Cukerní oddělení, tel. č. 1919, 1131.

O d b o č k y: Bor u České Lípy, Boskovice, Bratislava, Břeclav, Hlučín, Holešov, Hranice,
 Hradec Králové, Chrudim, Jablonec n./N., Kolín, Král. Pole, Kroměříž, Kutná Hora, Kyjov,
 Lomnice n. Pop. Mor. Ostrava, Ném. Brod, Nová Paka, Nové Město na Mor., Nový Bydžov,
 Nymburk, Olomouc, Opava, Plzeň, Praha, Prostějov, Píseň, Tábor, Telč, Tišnov, Třebíč, Uher,
 Brod, Valaš. Meziříčí, Velké Meziříčí, Zábřeh, Znojmo, Žilina.

E x p o s i t u r y: Lázně Luhačovice, Praha III., Vsetín.

POTŠTEJN - HOTEL SLAVIE.

Školní výpravy obdrží na všem větší slevy; 24 pokojů pro přenocování
 k dispozici. **Karel Hostinský, majitel.**

Vydává Říšský Svaz katolického učitelstva čl. v Praze. Vedoucí a odpovědný
 redaktor Jindřich Hrbáček, Tiskem Společenské knihtiskárny v Píseň.
 Novinová sazba povolena výn. pošt. řed. v Brně č. 75.718/VI. dne 30. září 1926.

VĚSTNÍK

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO
ORGÁN ŘÍŠSKÉHO SVAZU KATOL. UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO.

Vychází dvakrát měsíčně kromě prázdnin. Redakce, administrace a expedice v Přerově, Blahoslavova 41. Roční předplatné 25 Kč. Číslo účtu pošt. šekového úřadu v Praze 208.349. - Kdo si ponechá 2 čísla, je považován za odběratele.

Mořské lázně

BAŠKA, SHS.

ČESKÝ PENSION VILLA „RUŽA“

Výborná česká kuchyně.

Vzorná obsluha.

4 ned. pobyt Kč 1.120.—

Od 15. srpna sleva.

Prospekt K. Kolářová, Žižkov 1062. — Od 1. července K. Synek, Praha VII.-985.

Ceníky zdarma, franko.

P. T. odběratelům!
Kupujte u firem u nás
inzerujících a při ná-
kupech odvolávejte se
na „Věstník“!

Arnold Klíčník

Brno,

závod opticko-mechanický

pouze Česká ulice 23.

I VY BÝVÁTE NĚKDY NA ROZPACÍCH, co dát dětem čísti, které knihy zařaditi do žákovské knihovny, co jiným doporučiti ...

Seznam hodnotné literatury pro mládež

vyjde v nejbližších dnech — pošle Vám jej Krajský odbor katolického učitelstva na Husto-
počsku za 4 Kč. — Přísný výběr 500 knih s posudky, údaji o ceně, nakladateli, vydání, vhodnosti
pro ten který stupeň školní — vše přehledné a spolehlivé. Z praxe pro praxi!

PRO TOHLE
KRAJSKÝ ODBOR
KATOLICKÉHO UČITELSTVA
NA HUSTOPOČSKU

1) **učebnice**
2) **novela**
3) **román**
4) **novela**
5) **román**
6) **novela**
7) **román**
8) **novela**
9) **román**
10) **novela**
11) **román**
12) **novela**
13) **román**
14) **novela**
15) **román**
16) **novela**
17) **román**
18) **novela**
19) **román**
20) **novela**
21) **román**
22) **novela**
23) **román**
24) **novela**
25) **román**
26) **novela**
27) **román**
28) **novela**
29) **román**
30) **novela**
31) **román**
32) **novela**
33) **román**
34) **novela**
35) **román**
36) **novela**
37) **román**
38) **novela**
39) **román**
40) **novela**
41) **román**
42) **novela**
43) **román**
44) **novela**
45) **román**
46) **novela**
47) **román**
48) **novela**
49) **román**
50) **novela**

BRNO
KADLER A SPOL.
IMPORT COMPANY

Výroční zpráva Moravsko-slezské vzájemné pojišťovny v Brně za její 99. správní rok 1928.

Dne 21. dubna 1929 konal spolkový výbor Moravsko-slezské vzájemné pojišťovny v Brně svoje 99. řádné valné shromáždění.

Z předložené účinné zprávy vyjímáme tato data:

Při stavu pojištění v částce 7011 miliard Kč činil celkový příjem na premiích Kč 20,217.387.—, na němž byli zájišťovatelé súčastněni obnosem Kč 9,155.053.—. Celkové návrhy škod činily tentokráte 9 milj. 33.719 Kč (v předešlém roce Kč 13,374.437.—), takže částky, které ústav vyplatil od svého vznání, přesahují sumu Kč 135.1 milionů.

Z čistého výnosu per 4.94 milionů Kč byla jako v předešlém roce poskytnuta účastníkům v oddělení budov 35 proc. sleva z pojistného (bonus) a v oddělení movitosti 11 proc. sleva z pojistného (bonus). Touto poměrně vysokou slevou rozděluje ústav každoročně svůj celý čistý zisk mezi účastníky. Od roku 1871 bylo mezi pojištěnce takto rozděleno 51.67 mil. Kč. Záložní fondy, které činily Kč 23,582.128.—, mohly býti i tentokráte patřičně dotovány vzhledem k přírůstku na pojištěných hodnotách.

K hasičským účelům bylo jako každoročně použito značných částek. — Zákonité hasičské poplatky odvedené zemským fondům dosáhly Kč 288.267.—, při čemž četným hasičským sborům a obcím přiznané subvence činily Kč 60.427.—. Do toho nejsou počaty odměny za záchranu při velkých požárech v celkové částce Kč 29.827.—.

Dosavadní dobrovolná věnování tohoto druhu činí úhrnem 1 milion 502.624 Kč.

Správní rok byl bohatý na škody všeho druhu. Zvláště se znovu zvýšil počet požárních škod oproti předešlému roku.

Obchodní provoz, který musí býti označen do velmi příznivý, byl členy spolkového výboru vzat na vědomí s uspokojením.

V roce 1929 slaví pojišťovna, založená v roce 1826, 100. správní rok a jest proto nejstarším pojišťovacím ústavem v republice.

Nemějte administraci za zlé, dostanete-li upomínku na předplatné, které jste vyrovnali. Stejnými jmény může býti způsoben omyl, což se přihodí v každém podniku. Někdy omyl zavíná též nečitelná adresa odesílatele peněz a p.

Agenda administrace se velmi zvětšuje a ztěžuje častými změnami pobytu odběratel listu. Oznamte aspoň vždy hned každou změnu konesp. listkem. Nestací, konstatujeme-li, že posíláte nám předplatné z nového místa. Nevíme, nejste-li jen na návštěvě u příbuzných neb že snad posíláte obnos z okresního města, případně že do místa svého působení denně docházíte.

Trapné jest čísti: »Posílám předplatné (po dvojnásobné upomínce), ale další zasilání zastavte. Inu, zadarmo list dávat nemůžeme. Mějte za to prosbu poznámky jiné, na př. kol. V.; »Připisují 1 Kč jako úrok z prodlení.« Takto se naše chuť

k práci a důvěra v budoucnost jen posílí.

Národní socialisté mohou si dáti za námeček dopis známého univ. prof. dr. Hobzy, který odůvodňuje své vystoupení z řad strany: »Je to zásadní nesouhlas s nejnovějším vývojem strany, která propadla již nezadržitelně prázdné demagogii, která nestupí uvnitř svobody přesvědčení, která si vytvořila hierarchii, jejíž temné praktiky a až příliš známé metody znemožňují duchům skutečně svobodným v ní setrati.«

Česko-německou výměnu dětí přes prázdniny, na školní rok nebo za plat sprostředkuje katol. rodinám proti zaslání 6 Kč na porto Menšinový sekretariát čsl. strany lidové v Teplicích, Duchcovská 56. Jelikož je mnoho německých dětí na výměnu přihlášených, prosíme, aby kolegové a kolegyně upozornili na tuto akci děti i rodiče.

VĚSTNÍK

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO.

Říšský svaz katolického učitelstva v republice čsl. svolává na den 6. července 1929 u příležitosti orelských jubilejních slavností svatováclavských

slovanský sjezd katolického učitelstva.

Sjezd koná se v Praze o 10. hodině dopoledne v malém sále na Slovanském ostrově.

Program. 1. Zahájení sjezdu předsedou Svazu kol. poslancem odb. učitelem Josefem Vičánkem. 2. Pozdravy. 3. Význam sjezdu slovanského katolického učitelstva. Promluví tajemník Svazu odb. uč. Fr. Hanzelka. 4. Zakončení.

Ke sjezdu jsou pozváni zástupcové všech slovanských i jiných katolických organizací učitelských. Účast přislíbili prozatím Slovinci, Chorvati a Poláci.

Prosíme kolegyně a kolegy, aby se sjezdu v hojném počtu účastnili.

Předsednictvo Svazu.

Pistorius:

Poznámky k ideologii „druhé břehu“.

(Věnováno abiturientům).

Nemohu si pomoci, ale zdá se mi, že všechny organizace kolegů s „druhé břehu“ představují ctihodný sbor starožitných matron let devadesátých, jejich pozitivistické kokrhely a materialistické mentelety se hodně divně vyjmají od filosofického kroje dneška. Však také s urputností a umíněností starých mrzutých lidí chrání se rodinným deštníkem vybledlých barev, jen aby nové názory filosofické nepopálily snad jemnou, třicet let pečlivě pěstěnou pozitivistickou pleť. Nedivme se, vždyť panenská leta těchto starodávných organizací anebo jejich rodičů spadají do doby, kdy němečtí profesori s tvrdou germánskou nadutostí, posílenou Král. Hradcem a Sedanem, určovali vědeckou módu a na prestol Tvůrce s naivností potrhilých vůdců posadili hliněnou modlu »fysických a chemických sil«, »welche an dem Stoffe oder der Materie haften« (Haeckel: Natur und Mensch). Naši vlastenci uměli už tenkrát zpívat při pivě »Hej, Slované«, nosit poděbradku, dle potřeby a nálady natlouci buršákům, ale jinak ssáli filosofické náhledy z Germanie, a tak se stalo o něco později, že když pánové Dntína, Krejčí šli učitelské organizaci první bíloré šaty, učinili tak dle berlínského módního žurnálu. Od těch dob — z piety k dávným dobám a z pohodlí letitých lidí nezměnila panenka střihu — ba ráda vzpomíná na krásné časy prvních plesů, kdy gardedámou byla jí kostnatá, hašteřivá, ale k pokleskům mládí velmi shovívavá babka, Volná myšlenka, kdy do světa ji vyváděli švarný a temperamentní tehdy šohaj, Machar, nabubřelý, bezkrevný Liberalismus, studenokrevný dědek Protestantismus, s šedýma, chlad-

nýma očima suchého matematika a Moderní filosofie, marnivá, rozmazlená fíflena. Budme spravedliví — už u kolébky byli jí kmotry: vojácký císař, pro úkoly nové doby málo prozíravá a neschopná šlechtická hierarchie s pány ministry a vysokými úřady, kteříž šlechtění lidé pečovali neobyčejně »dojemně« o duši učitelů, na pozemskou její schránku nedopatřením zapomínajíce. Připočteme-li k tomu tehdejší české poměry politické, kulturní i náboženské, pochopíme, že divenka rostla a rozvila se během desítiletí v statnou matronu.

Stará generace přijala sice pozitivismus a názory monisticko-maternalistické do svého programu, ale teprve učitelstvo mladé začalo žít a jednat v duchu svého koranu. Brzy ovšem seznalo neživotnost profesorských frází a proto při zakládání vlastních křibů dávalo a dává dosud přednost dítčím z katolických rodin, proto také z pohodlí a bázně dávalo dítky v katolické víře vychovávat (až ti bude 14 let, dělej si, co chceš), zaplavovalo jimi církevní školy, ač na druhé straně programově proti nim hodně příkrě stálo. A jednali tak a jednají ne snad obyčejní učitelé, ale i členové učitelské generality. Po převratě učitelstvo příliš mnoho bořilo v tom tragickém domnění, že staví — prováděl se starý pozitiv. program. Místo víry nastolilo s trůdimodickou pompou vodu, kterou jsme si navykli nazývat »cahovinou«, na slovo Bůh učiněn v číbankách přímo hon, komoleny články Němcové, Ráissovy, Mrštíkovi, ze škol vyházeny kříže, z jednot varhaníci, sokolští bubeníci a socialističtí »fahnensträgeri« ovšem ne, a o kom bylo známo, že věří v Boha, tomu jaksi z útrpnosti nabízeny slepeniny náboženství, zboží tuzemské i americké výroby. Nastala kulturní činnost, převýchova; neškodní jinak páni řídící a učitelé, kteří by kuřeti neublížili, zasedali s výrazem kata Mydláře na vesnická litlostinota, aby »soudili Řím«, jezdilo se, řečnilo, slibovalo, lichotilo i štválo — prosím vás, přečtěte si popřevratové »Věstníky« učitelstva s »druhého břehu« a poznáte jasně, jak se prováděl nebo měl provádět starý program. Rozumní kolegové se sami dnes stydí za všelicos a omlouvají různé ubohosti, i oficiálně, »radikálčením Hanusovým«. To jsou konečně věci obecně známé.

Pán Bůh však není dobrácký dědoušek, jehož může každý beztržně tahat za vousy a šosy, jak chce, a tak vidíme, že stačilo pouhé desítiletí — a co je deset let v dějinách národa — aby učitelstvo poznalo, že jeho Moloch má hliněné nohy. Prakticky vzato, někdo upřímně za učitelstvem a jeho programem nestál a nestojí, a co horšího, z řad mladých, zklamaných halovostí učitelských »ideálů«, počínají se ozývat výkřiky: »Nemáme ideálů!« (viz mor. Věstník), čím dále častěji. Neslyšíte ovšem obměnu výkřiku sv. Augustina: »Nepokojno je srdce mé...« Staří páni z učitelského generálního štábu místo odpovědi vztahují úzkostlivě rolety, aby do starožitné domácnosti nepadl ani paprsek z jiného světa. Ale mamá obrana. Volání po revisi pokrokových ideálů je už hodně všeobecné. Všude se počítuje touhou po objektivní autoritě, absolutní pravdě, vždyť řadu let se bořily morální hodnoty a učitelstvo stojí tu na jedné bezradné na zříceninách názorů a marně se ohlazuje po staviteli, který by vystavěl stín toho, co pomáhalo tak horlivě bořit. Hlad po autoritě a pravdě se šíří. Co je opravdová autorita, absolutní pravda? Základ, norma všeho. A jaké mají oni nespokojení nešťastníci jejich autority? Krejčí je starý, nedůtklivý pán a »dnes už se obecně uznává, že jeho filosofie není dost aktuální«, dí Rádl, a Machar, kdysi básník hellenského slunce? Kdo zná dnes z mladých tuto literární relikvii, pro niž se kdysi zbytečně rozčilovaly všechny fary v Čechách a na Moravě, koho uchvátí dnes jeho drsné verše? Nanejvýš uslyšíš cosi o čsl. oficiu, který v bázní boží užívá generálské pense a po příkladu rakouských feldmarsálů píše nudné, hodné prostorečné memoíry. Vůbec, představitelé protikřesťanské filosofie předválečné mají mnoho rysů společných s francouzskými maršály prvního císařství. Tě dokud jim nemarostla břicha, polkud neměli statků, leských titulů, byli dobrými generály, jakmile ztučněli, tentam byl voje-

vůdcovský elán a bystrozrak. Tedy, není ideových vůdců. Za hranicemi je pozitivismus už hezky dlouho na pravdě Boží a na našich universitách foukají už také jiné větry, jež smetou jistě i těch několik posledních pozitiv, mohykánů. Situace ideově smutná a místo nových cest ukazují staří vůdci dlozadu na staré, až běda vyšlapané, vyjeté cesty. Takový vřelý článek »K sjezdovým dnům Volné myšlenky« (v 23. čís. mor. Věstníku) je sice, chápeme, projevem příbuzenských sympatií, ale současně zajímavým dokumentem žalostného ideového úpadku a zpátečnictví českého učitelstva. Snovnějme s ním Peroutkův zdrcující soud »Přítomnosti« z 21. III. 1929. »Volná myšlenka je cele založena na starém a suchém racionalismu a pozitivismu, jejíž základy jsou dnes již otřeseny. Neopírá se o novou filosofii, ale o dosti starou, která byla zvyklá obracet se jen k rozumu ne k vůli a k srdci, jež také chtějí něco od filosofie. Rádl radí učitelstvu docela otevřeně císařský řez: »odřící se definitivně pozitivismu a jeho důsledků«.

Čili — řekněme to trochu jinak — běžný protiklerikalismus nepatří už k bontonu a salonním způsobům elity českých intelektuálů. Proč má být mezcizitelným majetkem učitelstva, nevím, či chce si toto mermomocí zasloužit přívrastku duchovní inferiority, jak by mnozí »přátelé« učitelstva snad rádi viděli? Nač z nepochopitelného konservatismu uchovávat starožitnou módu pozitivistických menteletů a kokrhelů?

Co my, klatolišští učitelé? Jak my se postavíme k chaosu dneška? Máme velkou výhodu, naprosto jednotný, světový názor: S hor nebeských se podíváme na život, toť náš program. Program provedeme »příštího věku«, znalost náboženství a pramenící z něho mravnost a ve stínu kříže — Rex altissimus bude naším stratégem, naším armádním zásobovatelem. Philosophia perennis — sv. Tomáš Akv. — filosofie radostná práce budou naši munici v bitvě budoucnosti. Je nás málo — a to je dobře — idealistů bývalo odjakživa málo.

Obracím se k vám, mladí přátelé. Vy jste oheň, síla, naše naděje. Nechceme starých duchem, nechceme talkových, jejichž »katolicismus« záleží snad jedině v tom, že hrávají s panem farářem taroky, nechceme desantérů a Jidášů s »druhého břehu«, jsme chudí, u nás nicoho nedostanou za svou zradu, nestopíme mezi sebou talkových, kteří pravici ohřívají v horce, levici ve studené vodě, nejsme tarokovi katolíci. Je však dosud mnoho našich na »druhém břehu«. Pro ně si přijdeme.

Rok svatováclavský budiž začátkem naší pronikavé ofensívy, ne obrany, to slovo zmizí z našeho taktického slovníku, jeť obrana projevem slabosti, útok znamením síly.

Tedy k útokům!

A ty, sv. Václave, nejvyšší kapitáne vojsk nebeských, shlédni v tomto památném roce i na nás, nehodné Boží frontovníky, utěš zoufalci, posilni klisající, vypros u Boha nebeského ohně pro nás i svůj lid a nedej zahynouti nám ní budoucím!

Co o prázdninách?

Prázdniny pro učitele znamenají dobu dalšího sebevzdělávání, buď soukrom, studiem nebo účastenstvím na kursech, podnikáním poučných výletů a cest. Zvláště poslední prostředek sebevzdělávací se doporučuje, protože spojuje příjemné s užitečným a je velmi názorný. Také není snad učitele, který by o prázdninách nepodnikl delší nebo kratší cesty. Někdo se spokojuje cestováním po vlasti, jiný odjíždí někam do ciziny.

Na takových zahraničních cestách je dobře navštívit naše krajany leckde v cizině usídle. Jak se potěší, když jim přineseme srdečný pozdrav z vlasti! Též my získáme, poněvadž nás krajane obeznámi nejlépe se zařízením státu, v němž žijí, s jeho přednostmi a vadami.

Při samé hranici slezské severně od Opavy je pruský okres hlubčický, v němž bydlí západní větev slovanských Moravců. Jsou usazeni v 22 obcích a dlouholetým působením pruských úřadů i pruské školy již

hodně poněmčení. Přece však při úředním sčítání lidu roku 1910 přihlásilo se k Moravcům: v Branícih z 3500 obyvatel 959, v Boboluskách z 558 obyvatel 284, ve Voldce ze 639 obyvatel 429, v Násile z 862 obyvatel 574, v Chrastilově ze 629 obyvatel 514, v Klemštýně ze 274 obyvatel 220, v Hradčanech z 564 obyvatel 441, v Nekázanícih z 505 obyvatel 337, v Piliči z 1406 obyvatel 141 v Utěchovicích z 261 obyvatel 232, v Turkově z 320 obyvatel 242, ve Velkovicích z 511 obyvatel 268, v Držkovicih z 368 obyvatel 247, v Tlustomostech z 565 obyvatel 469, v Bavorově z 2685 obyvatel 532, v Janohněvě z 1115 obyvatel 646, v Sulkově z 842 obyvatel 598, v Stěborovicích z 1065 obyvatel 971, v Dělihově z 517 obyvatel 422, v Ralkově ze 666 obyvatel 468, v Liptyni ze 609 obyvatel 225, v Jankubovicích z 345 obyvatel 274.

Při posledním úředním sčítání roku 1925 již moravský jazyk ve sčítacích arších vůbec uveden nebyl. Též odrodilci a němečtí nacionálové tak terorizovali lid, ba jej ohrožovali i na životě a majetku, že se dal zapisati téměř výlučně za Němce. Na dovršení zlého přestáli i místní faráři moravsky kázat. Podlehli teroru odrodilců, kteří hrozili pasivní resistencí v náboženském ohledu, jestli moravské bohoslužby nebudou odstraněny. Lid zase byl tak zstrašen, že se neodvážil a neodvažuje dosud svých bohoslužeb se zastati.

Nenastane-li v brzké změna, hrozí Moravcům na Hlubčicku úplné poněmčení. Škoda však tak dobrého slovanského lidu. Proto do práce na jeho zachránění. Pomoci mohou jen katoličtí učitelé, protože jen k nim zbožní Moravci budou mít důvěru. Pokroková inteligence by více uškodila, než prospěla, protože Moravci chovají k českému národu velký odpor právě pro jeho pokrokovost, čili nechutí ke katolicismu. Nutno tedy napřed je přesvědčiti, že jsou i mezi Čechy klobří katolíci a že jejich protičeské smýšlení není oprávněné.

Jak ale mají katoličtí učitelé pracovat? Nechtějí si na Hlubčicko zajedou, k lidu se přiblíží, s ním promluví, jej povzbudí a vyzvou nakonec, aby žádal opět moravské bohoslužby. Zámínkou může býtli studium starého, nyní již vymírajícího moravského dialektu. Ostatně chtějí někteří rodáci z Hlubčicka o metodě uvědomovací práce mezi Moravci přednášet, proto si je pozvěte na okresní schůzi. Zvláště odbor opavský, moravský a hloučinský mají jako nejbližší sousedé Moravců na Hlubčicku si všimati. Ale též jinde se o ně zajímejte.

Přechod přes hranice je nyní usnadněn zrušením vísa. Stačí mítli jen pas. Ovšem budou návštěvám našich učitelů neradli prouští četníci a nacionálové se svými Stosstruppieri, ale netřeba se jich bátli. Němci přece chtějí býti považováni v Evropě za přední kulturní národ, nesmějí tedy kulturním pracovníkům překážeti. Sotva dopustí, aby došlo k druhému Opolí, kde nedávno byli ztýráni umělci-herci z Polska. Víte všichni, že vyšší pruské úřady ihned zakročily, viníky potrestaly a velitele opolské policie sesadily. Proto žádný strach! Německo již nepodléhá Vilémovi, ale je republikou, kde každý občan má na svůj mateřský jazyk právo.

Jak vidíte, katoličtí učitelé, čeká vás úkol nadmíru čestný a záslužný. Máte 10.000 Moravců zachrániti od národní smrti. Máte se přičiníti, aby dědictví otců bylo zachováno neztenčené českému národu. Zaveděte se i mnohým hlubčickým kměží, kteří marně dosud čekají, že aspoň někdo z farníků požádá o obnovení českých bohoslužeb.

Poznámka redakce: Návrh, projednávaný ostatně již na schůzi odborů vsetínské a uh. brodské, je skutečně vděčný k provedení. — Smluvte se k zájezdům na Hlubčicko. Informace podá farář P. Jan Kozielek, proboszek Mała Dobrowka, p. Katovice. Ten ochotně poučí, ba chce přijet i přednášet.

„Leves gustus in philosophia (resp. in omnibus scientiis) movent fortasse ad atheismum, sed pleniores haustus ad religionem reducant.“ Baco Verulamus.

ORGANISAČNÍ HLÍDKA

Krajský odbor katol. učitelů v Olomouci konal 5. června členskou schůzi. Přednášel dp. univ. prof. dr. B. Vašek na téma: »Katolický

učitel a Katol. akce». Učitelstvo jako složka Katol. akce musí působit v duchu katolického vždy, bez ohledu napravo a nalevo, ve škole i v obci. Praktickými radami ukazuje p. doktor cestu práce učitelovy. Ke vši práci vyprosme osvěcení daru Ducha sv., modlitbou osvěcujeme veškerou práci. — Velmi ošlá debata ukázala, že kat. učitelstvo intenzivně sleduje vývoj Katol. akce a slibuje, že vytrvá v boji za katolicitu čsl. národa. Doporučeno, aby K. A. zachovala svůj ideový vliv i na náš katolický život politický i hospodářský. aby tak nastalo zlepšení, kterého je nutně třeba v zájmu rozkvětu katol. myšlenky v čsl. národě.

Krajinský odbor na Hlučínsku konal svou schůzi 5. května t. r. v Hlučíně v tělocvičně st. rg., kde přednášel o tělesné výchově škol. známý odborník kol. J. Kuncek z Markvartovic. Po velice obsažném a zajímavém nástinu zakončil přednášku praktickými školními hrami, kterých se účastnili přítomní. Předseda K. Ježek pojednal o učitelské rekvalifikaci a nové kvalifikaci, jakož i nových osobních výkazech učitelských.

Z těšínského odboru. V neděli 26. května byl našim hostem na členské schůzi v Orlové neúnavný a vždy ochotný red. Věstníku kol. odb. uč. JUC Jindř. Hrbáček. Přišel, aby shlédl naše Těšínsko, s námi se seznámil a nás poučil a povzbudil. Ve své více než 1 a půl hod. trvající přednášce promluvil o úkolech naší organizace, v čem a jak nutno pracovat a zároveň dobře vystihl uplatnění se kat. učitele ať jako pracovníka v celém veřejném hnutí katolickém, i ve hnutí politickém. To zvláště dobře chápeme my kat. učitelé na Těšínsku, kde je třeba práce a hodně práce. Avšak nebývá práce ta vždy pochopena a uznána a mnohdy i osobami nám velmi blízkými. Dokladů máme k tomu dost. Dále zmiňuje se řečník o jednání z hlavních našich požadavků — katolické škole, která by opět vychovávala děti ve šlépějích vždy podceňovaných učitelů naší staré školy, která vedla k poznání Tvůrce všehomíra. Že lid žádá kat. školu s katol. učitelstvem, lze poznat z

faktu, že školy klášterní, ať musí mnohdy zápasit o své bytí, mívají přednost před školami veřejnými. Je třeba proto tím více pracovat a s otevřeným hledím za spravedlivou věc bojovat. Pak promlouvá o otázce inspektorské, o nových osobních výkazech, o požadavcích vyššího vzdělání učitel., o celibátu učitelek a o kvalifikaci. Objašňuje také náš poměr k lidové straně, jejíž jsme odborovou složkou. Škoda jen, že nebylo možno pro nedostatek času věnovati se delší debatě, v níž ještě více mohlo nám býti objasněno. Jménem všech projevena také předsedou kol. redaktorovi spokojenost s vedením Věstníku. Ještě jednou vám p. kolego děkujeme za vaši milou návštěvu a budeme se těšit, že opět mezi nás zavítáte.

Z odboru vsetínského. Odbor konal 1. června ve Vsetíně svou valnou hromadu. Ze zprávy jednatele je patrné, že odbor dostal svému úkolu, jenž byl vytčen slovy: neztratit se a nové získat. I náš odbor si musí vydobýti především v kruzích kat. veřejnosti uznání aspoň takové, jakého se dostává ostatním složkám katol. hnutí. Ve volné debatě bylo usneseno požádati okr. lid. jednotu ve Vsetíně, aby při příští organizaci okr. škol. výboru byl za lid. stranu delegován náš předseda Rost. Trískala. Při volbách zvolen starý výbor. Při valné hromadě přednesl přednášku o sv. Václavu prof. dr. V. Šauer z Val. Meziříčí. V přednášce poukázal na některé neznámé momenty, na př. že Radslav Zlický byl ve spojení s Bavorsy. Debata zavedla nás i do jiných údobí historie. Po 2hod. jednání valná hromada byla skončena. — NB. Dr. Šauer po prázdninách bude působit v Bučovicích. Bude záhodno, aby okolní odbory pozvaly jej do svých schůzí, v čemž jistě n. profesor vyhoví, jak laskavě vyhověl i nám.

Schůze krajin. odboru spolku kat. učitelstva v Nov. Městě na Moravě se konala dne 6. června 1929. Přednášela odb. uč. M. Steigerová na téma: »Kterak vyučovat těles. výchově na školách, v nichž není tělocvična.« Zajímavá přednáška dala podnět k debatě, při

níž konstatováno, že v nejmovější době byly postaveny nové školní budovy pro školy měšťanské bez tělocvičny. Je opravidlovým uměním, udrželi učitel na talkových školách při přípravě žactva pro život stejný krok se školami v obcích, jež se mohou postarat nejen o tělocvičnu, nýbrž o vše, čeho škola ke zdárnému vyučování potřebuje. Předneseny ožehavé požadavky našich učitelůk domácích nauk. Zařaděny jsou ve zvláštním odstavci »Boj o tituly«. V našich zákonodárných sborech bude letos projednáván zákon o čtvrtých třídách škol měst. Našemu ústředí adresujeme tento požadavek: Mezi povinné předměty 4. třídy budiž zařaděno náboženství. Dvě týdenní hodiny tomuto předmětu věnované jsou zárukou zdárné výchovy a úplně nahradí hodiny nynější občanské výchovy, pro niž se úsilně vymýšlejí neověřená hesla, bez ohledu na to, že skutek utek. — Usneseno pořádati příští schůzi 9. září 1929 v Bystřici n. P. Ke schůzi pozván bude okrsek tišnovský.

Hustopečský odbor katol. učitelůk koná poslední svou schůzi při prázdninami ve čtvrtku 13. června ve Vranovicích. Ji uzavře druhý rok své činnosti, v níž opět pěkně vynikla snaha po skutečných akcích a činech, jež odpovídá mentalitě mladého členstva tohoto odboru. Schůzování samému vadí obtíže komunikační a okolnost, že všichni nemají ferálního dne ve čtvrtku. Nedělní schůze se neosvědčily. Na podzim se členstvo činně zúčastnilo akce vlastivědné, umístilo kromě 5 povinných výtiisků ještě 100 exemplářů vlast. sborníku »Hustopečsko«, v listopadu realizovalo přednášku dr. Alf. Fuchse z Prahy, k prosmcovým volbám vydalo leták v 12.000 exemplářích, který přivedl pokrok. organizace natolák z míry, že volaly na pomoc školní úřady a zákon na ochranu republiky, v dubnu byl na schůzi předveden škol. film z výstavvy soudobé kultury, v červnu vydá odbor praktickou příručku pro učitele a vychovatele mládeže vůbec — »Seznam hodnotné literatury pro mládež«. Všecky akce podporuje krásná součinnost kněžstva okře-

su. Schůzi členských bylo 6, veřejné poměry někdy vzrušené pro zmíněnou nervositu pokrokových kolegů. Brněnský »Věstník« dokonce psal v dubnu v úvodníku, že je po celé Moravě známo, jak na Hustopečsku se vymáhá klerikální učitelstvo. Okresní a zem. inspektor zhřešili, že je dosud nezpovodili se světa. Za trest neměl býti jmenován nikdo z tohoto proscribovaného okresu do disciplinárních komisi — a oni jsou tam kromě inspektora B. ještě 2 členové, zatím co pánové z »Věstníku« byli pomínuti. To je přece vyložená reakce, ač jmenování jsou také pokrokoví. Špatně odhadují kořeny životnosti katol. učitelstva, bii vedle. Fantasie a náladý »pokrokového« Věstníku málo zajímají, mají ještě méně významu než je na prvý pohled vidět. Katoličtí učitelé mají více víry, budou mít i dále více síly, věduce, že možno mnoha způsoby přispěti k úrodě budoucna.

Moravský spolek katol. učitelstva vykoná svou valnou hromadu ke konci prázdnin na památném Velehradě. Blížší se sděli později v denním tisku. Leto jsme již nebyli v místě posmrtného odpočinku tatíčka Stojana, letos se tam histě sejde v počtu nebývalém. Vždyť je tam též nejlepší příležitost jak k pobožnostem, tak ke krásným partiím. Pozvěte abiturienty, abiturientky i jiné. kdož se o školu a učitele zajímají.

Organisace naše roste a sílí. Bude třeba pomýšlet na různé akce větších rysů, kterých organisace život žádá, na př. vydávati ceniná díla, založit peněžní svépomocný ústav, ozdnavovnu, dům v některých lázních a pod. Všimněme si, jak jiné učit. organizace v tom ohledu již pokročily. Hrbáček.

Bida.

*Sotva vypřáh Ulehla,
bida na nás dolehla
a starý náš prpgram
dozpíván a dohrán.*

*Že však vždy se cosi
přece dělat musí,
naprázdno jen zatím
otvíráme pusy.*

Frantik Puntik.

ROZHLEDY

Metamorfózy.

Byl kdysi student-idealista.
Teď je to dávno prohlý sen,
neb čistokrevný z něho vyrostl
realista
a požitky mu skýtal každý den.
Tak pěkně dočkal převratu,
kdy bylo všude plno místa,
strakatou navlák knavatu
a stal se z něho socialista.
Že móda tomu chtěla, vystoup
z církve
a volným stal se mžíkem jako
pták,
než zdálo se mu, že to přec tak
nejde,
a nové církve oblék sobě frak.
Tě nové církve hlásá světu víru,
prý lepší nežli hlásá Řím,
na ten pak ovšem dští jen oheň,
síru
a »zásluhy« si o vlast dělá tím.
Zda zůstane v tom, těžko říci,
vždyť každý mlok se móda mění
přec
a proti ní jít musí on se střici,
vždyť těžká je to trochu, lidé, věc.

Osobní. Dne 16. června slaví abrahamoviny kol. J. Mašát. Od r. 1904 působí jako definitivní odb. učitel na měšť. škole dívčí v Kamenici n. L., tudíž letos 25. rok. Byl dlouholetým členem Jednoty učitelstva měšť. škol, ale vystoupil z ní. (Na schůzi všeho učitelstva z okresu při hlasování pro stávku učitelskou a boj protikatolický ruky nezdvihl a jednota s ním chtěla zavést organizační disciplinárny výšetřování.) V r. 1921 k vyvolání jihočeského odboru katol. učitel. v Čes. Budějovicích stal se jeho činným členem. Spolupůsobil při zakládání Říšského svazu, byl zvolen redaktorem právní hládky »Věstníku« a po kol. Bartošovi i předsedou Říš. svazu. Dobře známe jeho dlouholetou činnost literární a vědeckou, dosvědčenou doklady zem. musea, býv. centrální komise, nyní památkového úřadu, zemř. univ. prof. ministra JUDr. Albína Bráfa, zemř. univ. prof. Ph. dr. L. Piče a j. Blahopřejeme milému kolegovi, pilnému spolupracovníku našeho listu (otec 8členné rodiny) a voláme Mnogaja ljeta.

Antickou kulturu obhájil prof.

Arne Novák: Jsem odpůrcem jednotné školy, středov. kultura křesťanská je rovnocenná s kulturou antickou. Pokládal bych za neštěstí národní, kdyby antická kultura byla vyhoštěna ze škol.

Slovo vůdce. Učitel opravdové pokrokovosti, první náš prezident, promluvil k mileniu sv. Václava. Veškeren denní tisk přinesl o tom zprávy, jen »Český učitel« mlčel. Proč? »Čes. učitel« nemohlo se hodit do krámu: »Český lid již v dobách pradávných spatřoval v knížeti Václavovi představitele a symbol české samostatnosti, víděl v něm nejen státníka a politika, ale i světce svatého života i smrti, nazýval jej vždy svatým Václavem a nikdy knížetem Václavem — já sám zamýšlel jsem se Švehlou uspořádati manifestaci svatováclavskou, oslaviti vysoce politické milénium.« — »Český učitel omýlá raději výroky jiných, jako Vošty Beneše (české katolictví staví Václava nad Husa), Rádlu (uctívání sv. Václava rozumělo se samo sebou, dokud země byla katolická, politicky nelze čerpat ze sv. Václava nic, vnější oslavou nepomůže se ani politice ani katolictví) a dodává: »Klerikálové dostanou 5. a 6. července odpověď: husitské hranice osvětlí celou republiku, že národ stojí za Husem a jedinou tradicí, husitskou.«

Končíme sedmý ročník. Pokročili jsme letos hodně vpřed — list byl rozšířen na 14denník, čímž vstoupili sme v častější a užší styk s čtenáři. Bylo toho také třeba. Však list neslouží jen k informacím vlastních řad, jest i naším mluvčím k veřejnosti. I v tomto ohledu mohli jsme letos již více promluvit. Snažili jsme se plně dostátí svým úkolům. Splnili jsme je, pokud bylo v naší moci, splnění ostatních čeká nás v budoucnosti. Uzavíraje práci letošního ročníku, děkujeme kol. spolupracovníkům i všem ostatním, kdož se jakkoli přičinili o zlepšení a rozšíření listu, rovněž pak P. T. odběratelům za jich důvěru k nám. Nejvyššímu, jenž nám dával zdraví a sílu k práci, vzdáváme za jeho dary z plna srdce díky nejvřelejší.

Agenda redakce našeho listu sprostředkující spojení mezi odbě-

rateli za účelem výměny míst, informující o uprázdněných místech, doporučující na místa, podávající porady v záležitostech služebních učitelům, katechetům, informující spolky a korporace, kláštery atd., stoupá rok od roku přímo horentně, činíme však tak rádi, neb to vše je známkou vzrůstu a rozmachu katol. učitelstva a pak i prostředkem k dalšímu vzestupu. Učitelstvo potřebuje organizace a tisku, který je může správně informovat, jemu něco poskytnout a za jeho požadavky se postavit a ne jen vykládat o bezvýznamných ideálech, jak tomu, želi Bohu, na »druhém břehu« tak často jest. Řekněte proto známým o nás, pozvěte je, ať jdou s námi. Doporučujte list známým dip. katechetům. Četní z nich často s námi korespondují. I důst. páni z duchovní správy odebírají náš list a jsou s redakcí ve spojení. Uvedte nás i v těchto kruzích více ve známost. Rovněž působí ve škole.

Kolegové, před převratem mohli jste po vykonání zkoušky pro měšťanskou školu státí se profesory učitel. ústavu i jiných škol (pro obchodní školy vyžadovala se ještě další zvláštní zkouška). Kam můžete jítí dnes? Nejvýše na měšť. školu, kdež o nějakém větším honorování práce je ale těžko mluvit. Ještě na jaře 1919 bylo vypísáno místo profesora matematiky na nově zřizované hornické škole v Ostravě a jako způsobilost žádána státnice neb zkouška z II. odboru pro měšť. školy. Kdo to zavinil? Proč tak náhlý obrát? Přece zde byly již tisícíčlenné učitelské («pokrokové») organizace? Proč nestály pevněji na stráži? Místo kultu Husa, odstraňování křížů ze škol a učitelů z varhannictví měly starati více o stavovské zájmy. I nyní mají mnoho starostí o vše možné, místo aby jich hlavním úsilím bylo zlepšení neb aspoň udržení situace učitelstva. Můžete proto k nim přistupovat, můžete u nich setrvávat? Jak jinak pracují organizace úřednické. Kolik vysokých úřadů je obsazeno lidmi, kteří mají vzdělání pramepatrné, o tisících podřízených a velmi často i vedoucích míst ani nemluvě. Je proto třeba změny v

organizačním životě učitelstva, změny, která by vedla k jeho lepší budoucnosti. Katol. učitelské organizace pracují v tomto ohledu opravdu odlišně od jiných. Jsou nekompromisními, neklanějí se modlám daivu, jdou za opravdovými ideály. Jich orgán »Věstník kat. učitelstva čsl.« zaujímá osobité stanovisko i k nejožehavějším otázkám. Přistupte za členy kruzem. spolkům katol. učitelstva v Čechách a na Moravě, odebírejte a doporučujte »Věstník«. »Druhý břeh má jen mnoho řeči«, ale skutků nevidět.

Jest úkolem učitele uvědomovat lid i po stránce hospodářské. Pracujeme proto v tomto oboru. Práce je zde hodně mnoho. Všimněme si jen poměrů v četných družstvech, peněžních ústavách a pod. Co tu ještě opravdového »strýčkovství«, které není správnému chodu podniku a výsledkům obchodu jistě k prospěchu. O peněžnictví byla by zvláštní kapitola. Vždyť na př. je naprosto nelogickým, aby vedoucí činitelé peněžních ústavů byli zároveň i jich dlužníky a přece tomu tak bývá (někdy jsou i statkářovými). Zákon to ovšem dovoluje (jen ne ve spořitelnách), ale přece by tomu tak býtí nemělo. Kdo si půjčuje, nemá co mluvit do vedení. Jest pak zde ještě mnoho jiného, co žádá nápravy, o čemž zase jindy.

**U nás se pro katolické školy ne-
hne prstem,** píše »Čech« 6. června. Nevíme, jak to myslí, ale pro všechny případy podotýkáme, že ne-
lí jiní, tedy pracujeme my, katolič-
tí učitelé a učitelky. Že se o naší práci málo píše, čili že se jí dělá málo reklamy a tedy že se o ní i poměrně málo ví, za to my již nemůžeme. V uh.-hradištském oboru bylo kdysi řečeno: »Bude-li náležitý počet katol. učitelstva, vytvoří se katol. škola již sama sebou.« My se o vzrůst naší organizace staráme co nejsvědomitěji, přáli bychom si jen, aby o nás v tom ohledu jevíli patřičný zájem i oni různí činitelé, kteří svým vlivem něco zmohou. Pracovalo by se nám pak snáze, práce by šla rychleji vpřed a nedošlo by také k výtkám, jako je shora uvedená.

Těžký jest úkol katechety. Má

povinnosti jako kněz, má povinnosti jako učitel. Odměna? Teologické studium jako by bylo ničím, při tom obtíže, jichž v jiných předmětech není. Zatlím možno jen doufat v lepší doby, jež musí jednou přijít. Ovšem skládati něčímne tuce v klám bylo by opět němu získání patřičných práv jen na škodu. Třeba vzbudit svědomí těch, kteří mají školství v rukou a říci jim, kam je a všechny, kdož v nár. škole působí, přivedli.

Učitelství útulek v Piešťanech. Loňského roku uveřejnil jsem na tomto místě článek o léčebných výsledcích při rheumatismu a ischi-
asu, kterých jsme docílili u příslušníků stavu učitelství, ošetřovaných v piešťanském útulku. I v roce minulém dosáhli jsme v 90 proc. případů chronického kloubního hostce, dny a ischiasu vyhojení nebo podstatného zlepšení. — Negativní výsledky pro ten čas podmíněny byly buď pokročilostí a zanedbáním choroby nebo nedostatečně dlouhou dobou léčebnou. Bylo by záhodno, aby ti příslušníci učitelství, kteří mohou do Piešťan na léčení se odebrati mimo dobu hlavních prázdnin jako pensisté, nemocní na dovolené ap. — aby přijížděli až koncem dubna a počátkem května nebo v druhé polovici srpna a v září, kdy není návalu a léčení se dá uspořádati mnohem pohodlněji. Výhoda zařízení tohoto vysvitne každému ze srovnání s cenovými podmínkami v jiných lázeňských místech. Stoupající frekvence útulku rok od roku svědčí o tom, že útulek vyhovuje dobře potřebě a svému účelu. Pobyt v lázních Piešťanech má nejen význam léčebný, nýbrž i rekreační. Teplé podnebí zdejší, bohaté vydatným slunečním zářením osvěžuje a sílí. Po letošní kruté zimě jistě každý zatouží po tom, aby mohl letní měsíce ztráviti v příjemném prostředí. — Prof. Dr. Edl. Cmunt, Piešťany.

»Nebát se a nekrást«. Toto heslo prezidentovo — zvláště jeho první část — měl by si denně opakovat každý katol. učitel a učitelská. Neukřčovat se a meschovávat. Víím, co je mou povinností — vykonám ji; znám své právo — domáhám se ho. Jsem novnoccným

členem učitelství stavu. Mám též právo na život na slunci — nejen na krčení ve stínu. Kdo takto jedná, nedožije se tak snadno krivdy a bezpráví, dobude si náležitěho ocenění a vážnosti i u rozumných protivníků. Kde mohlo dnes katol. učitelství býti, kdyby bývali všichni vždy neohroženi. — Ale není pozdě, ještě dnes se může vzmúžit k odhodlání. »Audaces fortuna juvat!« K svobodě, k světlu, k silnému a radostnému životu! Jen obožřivníci libují si v jeskyních a v kalných tůních!

Radikálnost pokrokového učitelství jeví se hlavně v tisku — někdy též na schůzích členských; není-li inspektor přítomen, mluví se proti němu. Ale v jeho přítomnosti jen samé: prosím, pane inspektore, ano, prosím! — V soukromí reptají proti mnohým věcem — ale oficiálně hlasují pro ně — protože musejí, a nepozvednou hlasu svého. Mohli by se učiti trochu přímostí a odvaze od katol. učitelství, které neváhá říci trpkou pravdu často i do vlastních řad — protože jen tak poměry mohou oždravěti. A je dusno i uvnitř organizací pokrok. učitelství.

Časopis pro obč. nauku a výchovu, vydávaný Státním nakladatelstvím, přináší v některých číslech opravdu slabé roztoky »nauky a výchovy«. Některé statí působí dojmem, že byly sestaveny jen pro časopis, bez opravdového prožití ve škole. Jiné ličí velmi obšírně dojmy, pohnutí myslí žáků, ale vlastní věc nejasně jenom prokmitává. Zajímavější bývá oddíl »Odvahou a vytrvalostí k cíli« a »Zprávy« — ač zase setkáme se tam často s tendenčním zahrocením. V celku možno říci, že časopis podává obrázek šťastných chvil školní práce, když se něco zdaří. Ty chvíle zná každý učitel. Ale každý zná též řadu všedních, šedých dní, kdy pracuje s námahou a s překážkami. — Právě z těchto chvil vychovatelské vypráhlosti měly by býti podávány ukázky, aby učitel věděl, jak z nich vítězně vykročit. Pak by zanechával časopis v duši čtenáře dojem větší vnitřní pravdivosti.

Boj o tituly. Věstník učitelů

ručních prací vybízí své členky, aby se ohradily proti tomu, oslovuje-li kdo jinak než »učitelka domácích nauk«. Škoda energie utracené bojem o tituly. Prospěšnější by bylo zasadit se zrovnoprávnění »industriálních učitelů« s ostatním učitelstvem ve všech směrech. Tento požadavek jistě plyne z duše všech učitelů stejně jako dva další: Místa budtež vyplácována a spravedlivě obsazována. Učitelky, které následkem dlouholetých docházek do přespolečných škol ochurávaly, budtež přeloženy do míst pro ně výhodnějších, aby mohly dosloužit do plné pensijní výměry. Všechny tituly jsou leskem pro ulici, je-li bída v kuchli.

Kde se hledají přeplatky? K povolání pokrok. učitelstva na Moravě k učitelským sborům, týkajícího se společné žádosti zemské školní rady o vrácení neoprávněné srážky na léčebný fond za srpen 1926 ve prospěch sociálních zařízení při ústředním spolku, sděluje Časopis čsl. obce učit., že u směrodatných činitelů zem. škol. rady něco podobného s ÚSU umlouveno nebylo a že každý jednotlivý učitel musí nárok na vrácení částky sám uplatnit. Pl

Nevycválanost. Docent dr. Soudek píše v červnovém čísle letošního ročníku »Přírody«, jalkým způsobem byl vyveden aprilem redaktor »Askanijských přírodopisn. listů« Kar. Ullmann. V mikroskopické stati nadepsané »Sunisa Ullmanniana St. E.« se líčí objev nového prvoka, učiněný v Paříži celou řadou pracovníků, jichž jména, obráceně čtena, jsou sprostými nadávkami: Albánek Cena-Kuofan, Japonec Kinč-Purnok, K. Aberad, L. Cips, Maďar N. Eterk, Francouz J. E. Dolz, toidí atd. I nápis stati je urážlivý. Takové napalování redaktore považujeme za nevycválanost. Toho lze litovat, že se objevila v listě doporučeném školám výnosem zem. škol. rady, jak časopis v podtitulu sám uvádí. — Podobné nehoráznosti poškozují list a zesměšňují úřad, který vydává doporučující výnosy. Pl

Křesťanský učitel použije radostně vhodné příležitosti, kteráž se při různých hodnách vyučování naskytá, aby při-

předl učivu náboženšskou myšlenku.

Sv. Jan de la Salle.

P R Á V N Í H L Í D K A

Naturální byty správců škol. Správcové škol mají nárok na naturální byt. Hodnota naturálního bytu se jim sráží v penězích z jejich služebních požitků. Děje se tak od roku 1922 (zák. č. 251) a nový uč. zákon z r. 1926 ustanovuje totéž, patrně proto, aby se nikdo nemohl domnívat, že učitelé mají něco více než jiní úředníci. Naturální byt musí dáti obec. Je též povinná udržovat jej v dobrém stavu. Avšak obnos, který se správci školy strhují za naturální byt, nedostane obec, jak by bylo spravedlivé, nýbrž ponechá si jej stát (či země, neb kdo vlastně učitele platí). Když už stát nařídil, aby se správci školy strhoval určitý obnos za byt, měl by jej dáti obci, aby měla nějakou náhradu. Mohla by o byt lépe pečovat (víme, jak v ubohém stavu jsou mnohé naturální byty ve školách), věděla by, že vlastně učitelé nedávají ničeho cti a darem. Počítejme, že se za naturální byt na vesnici strhují průměrně asi 400 Kč ročně. Kdyby obec ten obnos dostala, mohl by býti byt správce školy vždy ve vzorném pořádku, s dobrými okny i kamny, s dobrou dlážděnkou, i řádně vymalovaný a to vlastně za peníze učitelovy. Obec by to restálo ani haléře. Jak teprve, kdyby ji potom ještě něco investovala, to by mohl býti už opravdově vzorný byt. Ale v italkovém by učitel snad nedovedl ani bydlet. Nechť si tedy zvyká a chce-li mít něco upraveno, ať počká, až bude obec mít peníze, neb ať si to zařídí sám a tak platí na byt — dvakrát. Vždyť naturální byty mají vlastně dva pány: stát, který je nařizuje a strhuje za ně náhradu — a obec, která byt zřizuje.

Místní školní rady končí většinou svoje funkční období a proto mají se obnovit. Okr. škol. výbory dostaly pokyn, aby obnovu místních škol. rad provedly. Při volbách se bude postupovat podle nezměněného vynesení min. škol. ze dne 4. ledna 1925 č. 725-I. a dosavadních zákon. ustanovení.

Ředitelé veřej. škol národních; odměna z přespočetné hodiny. NSS 26. II. 1929 3835. Normální míru vyučovací povinnosti učitele veřej. školny měšťanské, který byl pověřen »zastupující správou školy obecné a měšťanské« posuzovati jest podle par. 2. vládn. nař. z 8. března 1923, č. 52 Sb. z. a n., v ustanovení na základě odst. 3. čl. V. zák. č. 251-1922 Sb. z. a n. Tuto vyučovací povinnost dlužno vzíti za základ při řešení otázky nároku učitelova na odměnu za nadpočetné hodiny.

Z překvalifikování učitelstva vyplývá, že buď kvalifikování dle dřívějších kvalif. stupňů a požadavků nebylo zákonné, nebo že nemůže býti překvalifikování za rok 1927-28 právně zdůvodněné uznáno.

Pense a odbytné mladých. Podle par. 2. zákona z 14. V. 1896 č. 74 (úřed.) a zák. č. 104-1926 (učit.) platí: a) Kdo má aspoň 5 let služebních (vypočitatelných) a stal se nezpůsobilým ke službě (nemocí, úrazem nezaviněným) dostane výslužné, jako by měl 10 let — 6600 Kč. b) Kdo má méně než 5 let a stal se nezpůsobilým ke každému výdělků (duševní choroba, oslepnutí, tělesná choroba, úraz bez viny) dostane výslužné 6600 Kč a nárok na započtení 10 let — zvýšení až na 40 proc. c) Kdo byl propuštěn disciplinárně ze služby a nemá ještě 10 let, dostane odbytné (jednonásobek). d) Kdo byl propuštěn kvalifikačně (po 3 roky nepřetržitě neuspokojivý), dostane do 5 let jedno-, po 5 letech dvojnásobek ročního služného. e) Odbytné učitelů z důvodů provdání platí dle zák. č. 455-1919 dále.

K dotazům kolegů i dp. katechetů, žádajících sdělení, zda jsou správně zařazeni a podl. Platové věci i služ. leta opírají se o dekrety z 1926, čímž jsme byli převedeni do platů dle učit. zákona. K dotazům nutno tedy jich opis vždy přiložit. Ostatně dnes je pozdě stěžovat si do převedení, když uplynula téměř 3letá doba, dle par. 30., odst. 1-5 cit. zákona: pozbyli jsme k tomu práva. K dotazům přiložte vždy 5 Kč ve známkách.

SVATOVÁCLAVSKÉ DNI ORELSKÉ

K zájezdu do Prahy. Objednejte si v nakladatelství čsl. Orla v Brně nejnovější a nejúplnější plán Prahy se všemi předměstími, sletišťem, plánem sítě elektrických drah a seznamem ulic. — Menší, ale praktický plán Prahy za cenu Kč 1.50.

Společné ubytování o SDO. Aby nemusilo být na jednotlivé dotazy odpovídáno, sděluje Ubytovací odbor, že společné ubytování ve školních budovách bude na čistých slavnostech, které již dnes se připravují. Ložní prádlo pochopitelně nemůže být připraveno, rovněž ne příkrývky. Upozorňují se proto účastníci, aby v případě, že příkrývek potřebují, přivezli si tyto neb něco náhradního s sebou.

Vstupenky do stadionu na všechny dny má v předprodeji jediné Moravská banka v Praze II., Václavské náměstí a všechny její filialky. Obracejte se tedy s objednávkami jediné na ni, jelikož ani orelské kanceláře vstupenek zasílat nebudou. Doporučuje se nejdříve si vyžádati složenku, vstupenky předem zaplatit neb dát si je zaslat na dobírku. Na úvěr se neposílají vůbec.

Dovolená žactva na SDO. V záležitosti dovolené orelského žactva na SDO není třeba čekat na výnos ministerstva školství. Stačí, vyžádají-li rodičové u správy školy dovolenou pro své děti včas.

Dotazy o ubytování soukromém zasílejte nikoliv do Brna, ale do Prahy na Ubytovací kancelář SDO Praha II., Panská ul. 1. Poz. red.: Uvedli jsme v této rubrice v několika seš. nejdůležit. informace o oralských slavnostech a zájezdech k nim, snažice se vzbudit o ně opravdový zájem a přispěti k co největší jich návštěvě. Blíží přínášejí již po měsíce tisk orelský a denní. Těšíme se, že slavností účastní se celá naše otenářská obec, vždyť jich význam toho vyžaduje. Na shledanou tedy v Praze, na shledanou na stadioně. Zdař Bůh uslechtilým snahám Orla čsl.

ZPRÁVY

Místa ředitelů měst. školy, učitelů (učitelů) obecné školy v mě-

stě na Hané a učitele (učitelky) v městčku na Hané budou vypsána v nejbližší době. Informace v redakci.

Kolegové a důst. pánové, kteří jste si za těžkých okolností zbudovali domky, abyste měli kde bydlet nyní neb aspoň jednou, až půjdete na odpočinek, braňte se proti znehodnocování vašeho majetku soustavně navrhovaném a také prováděném sociál. stranami (jímž bohužel přizvukuje i část učitelského »pokrokového« tisku.) Přistupujte za členy spolků majitelů domů, které existují již v mnohých našich městech a spolupůte při zakládání nových. Informujte se v ústředních organizacích: (Čechy: Jednota domovního majetku, Praha II., Spálená 28, zeměmor.-slezská: Zemské ústředí spolků majitelů domů a domků v Přerově). — V této otázce pracuje sice i Čsl. domov, ale tento není organizací všeobecnou, nepolitickou, ale pouhou odnoží strany republikánské, jež ji má uvádět do měst.

Znáмым firmám doporučujte náš list k inserci. Jsou-li jim vhod peníze katol. učitelů, ať se neostýchají mít v nich listě i svůj insert. Doporučte nám čilé lidi za insertní sběratelé. Získají-li nám insertní objednávky reálních firem, ihned obdrží vyplacenou příslušnou provizi.

Kdo vše se míchá do politiky? Váleční poškozenoci, ovšem hlavně komunisté a socialisté, mluvili na svém nedávném sjezdu ostře proti naší straně a proti min. dr. Šrámkovi. Váleč. poškozenectví stálo se pomalu již zaměstnáním, které si až příliš mnoho troufá. Takto ovšem své věci neposlouží. Řekněte lidu, že existuje i svaz čsl. vál. poškozenců křesťan. sociál. (Brno, Nová ul. 8). Ten hájí spravedlivě své požadavky.

Místo by si od prázdnin vyměnili ředitel měst. školy v průmyslovém kraji na Těšínsku, blíže Ostravy, s kolegou ve venkovském, horském městě neb městčku, kde je rodinná škola. Nabídky do redak. t. l.

Spolehlivé a pracovitě děvče k vedení celé domácnosti (vaření a praní) hledá učitel; rodina. Doporučte kolegové a kolegyně někoho.

ho. Sdělení přijímá redakce.

V americkém »Hlasu« (redl. dr. H. Dostál) jest právě věcná kritika hyperpokrokařství části učitelstva naší vlasti. Nedivíme se, že i Amerika se nad ním pozastavuje.

Naděncům pro letošní sokolské truslety. Jeho veličenstvo císař a král František Josef I. zemřel 21. listopadu 1916 v zámku schönbrunnském. Z řady vládařů rakouských odchází panovník největšího významu dějinného (za jeho panování zastřelen S. Kratochvíl, člen Sokola přerovského, pozn. redl.), jemuž dopřáno téměř sedm desítek let vládnout říši naší — době bohaté velikými událostmi, jež v dějství světovém nemá sobě podobné. Plodem doby je též neobvyčejný rozmach státu a veliký rozvoj našeho národa, jenž navzdly zavazuje nás k vděčné památce zvětšeného mocnáře. (Titulní list oficiálního sokolského listu »Sokol« číslo 12. z roku 1916.)

Agrárníci nejsou prý stranou protikatolickou a zatím letos jich domost spolu se seřskou jízdou pořádal na Vodňansku o Božím Těle slavnost staročeských bájí.

B. Čížinská, učitelka ruč. prací v. v. v Náchodě, věnovala na tamní chudobinec 50.000 Kč. Celý život šetřila, aby nyní pro příklad druhým ukázala, že jsou ještě dobří lidé na světě. — Kdy uslyšíme, že někdo z příslušníků tak zvl. vyšších učitelských kategorií, víc než my u mocných tohoto světa oblíbených a dle toho též placených, dokáže něco podobného? — Pěkné by též bylo, kdyby některý z oněch různých politických činitelů takto pamatoval na veřejnost. Ovšem, pokud je známe, mnozí z nich zatím jen chtějí, aby veřejnost dávala jim. Někteří také sice slibují, že vše to zase jednou vrátí, ale takové splnění bude více méně problematické.

Svaz lidových Otčin domkařů a chalupníků (předs. posl. Jánovský) koná v sobotu 15. t. m. o 6. hodin večer na Velehradě ve dvoranech Slovanského sálu svou 5. řádnou valnou hromadu, k níž nás, katol. učitele a učitelky, zve. Rovněž nás zve k účasti na svaté pouti konané příštího dne.

Přítelkové učitelstva chtějíce

nás snížit, vykládají někdy, že učitelé se stávali dříve (před 60 lety a to jen v ojedinělých případech) bývali poddůstojníci. Ovšem, kdy si a někdy, ale u úředníků a důstojníků (viz známý kapitán přidělený voj. velitelství v Praze, Falout, bývalý voják u muziky a pak »regimentstambor«) jestli to zjevem zcela obvyklým. Každého neomalence proto s jeho výklady vždy řádně odkažte.

Chytá hejly na sjezd mladých ÚSU. Starých nevolá, protože by jim neměl co na nos pověsit a čím se pochlubit za dobu svého dlouholetého »úspěšného« působení. — Mladým, aspoň některým, by se snad ještě daly malovat straky na vrbě.

Divní inspektoři. Podle ČČsOU »osobní výkazy způsobují zmatek, ani oš. inspektoři mnohdy nevědí, jak co zapsati«. Když to se děje na stromě zeleném, což teprve na suchém? Což pak ti obyčejní smrtelníci na Lhotách? Snad to přece jen není tak doslova pravda?

Jednotnou školu II. stupně chtějí zřídit v Humpolci.

Vyhnanství stihlo příslušníky ČOU. Z pensijního ústavu vyloučen byl zásluhou ÚSU odborný uč. Schützner a z výboru Učitelské záložny řed. Šneler, členové Z. J. U. M. Š. Pánové ÚSU prý stále se ohánějí demokracií, ale je prý jim jenom synonymem s diktaturou, tak aspoň to kvalifikuje MŠ. Nic jiného než to, co se dalo s katolíky po převratu ve jménu demokracie. Inu, kolo osudu se točí. Dokud ovšem pánové seděli u jedné misy, nevěděli nikdo, co jedli, teprve teď, co po sobě házejí přiborem, dovídá se poddaný lid, který na ně pokorně platil a olizoval se po kostech, co se servíruje.

Pedagogická činnost pokroš jedmot učitelských není tak skvělá, jak by se zdálo dle honosných hesel, která se každou chvíli objevují v jejich tisků. Je to spíše jen a jen oslňování hesly, čímž chybí vnitřní náplň, promyslení, propracování. Vždyť rozumnější činitelé jejich sami to vytykají, že se příliš honí za novináři, chytí každé heslo z ciziny, ale utekou od něho hned, jakmile se objeví jiné, nestavíce se příliš o osud dřívějších.

Papíru se tím potiskne síce hodně, ale resultát? Velmi často rovná se nule.

Dorost v ludové straně. Poslanec Hlinka prohlásil, že se podrobí rozkazu a postará se, aby v příštích volbách parlamentních ludová strana mohla postavit do předu dostatečný počet mladých laických inteligentů, kteří by mohli převzít mandáty po dosavadních kněžích-poslancích.

Říkanky. Nár. osvob. uveřejňuje jarní dětské říkanky z Vodňanska: Jede pán s vršku, roztrh si dršku, máma mu ji zašivala, veverka se posmívala — huš, kuš, huš, vmazím do tě nuž. (Ušlechtilé a je prý uveřejněno i ve vlastivědném sborníku.)

Návštěvníkom Slovenska. Sláva na dráhe 33 a - tretinu a na tatra dráhe 60 proc. obdrží každý návštěvník podtatranskej výstavy v Sp. Novej Vsi, ktorý si kúpi legitimáciu za 15 Kč, v ktorom obnosu je už aj vstupné na výstavu započítané. Legitimácie objednáte priamo od výstavnej kancelárie v Sp. Novej Vsi, Masarykov r. č. 59 a zašlite proti hodnotu vopred. — Platnosť legitimácií pro tuzemských návštěvníkov: od 1. VII. do 18. VII. 1929, pro cudzincov: od 25. VI. do 24. VII. 1929. Zo Spišskej Novej Vsi sú rozne turistické ciele ľahko dosaziteľné: Vysoké Tatry, Slovenský ráj, Dunajec, Dobšinská ľadová jaskyňa, Demänovská krápniková jaskyňa, Geysir v Herlanoch u Košic, Sp. mestá, Spišský hrad atď.

Důkladnost. Někteří okr. inspektoři rozeslali správám škol dotazníky, týkající se podřízených učitelů, aby mohli si získati informace pro novou kvalifikaci a zde prý uvedli až 20 otázek.

Otázka platová. Státní zaměstnanci a liga poštovní manifestovali 10. V. za novou úpravu platovou, když senát navrhuje jen vysokoškolskou.

Katolická rodina nestačí sama k tomu, aby vychovála z dětí řádné katolíky. Příkladem toho vidíme víc než dosti. Třeba řádného spoleupůsobení školy ducha katolického a s katol. učitelem.

Máme vychovávat k míru a zatím již opět se mistry zavádí do

škola cvičení s puškami (neálka v Nov. Městě na Mor., profesor, známý sokolský pracovník).

Prvnímu řediteli měst. školy v Nov. Městě na Moravě, Šimkovi, zasazena bude na budově školy pamětní deska, kterou z mramoru vytesal akad. sochař Malkovský.

Krajinským odborům. Hned po prázdninách pošlete seznamy členů svých s přesnými adresami, ať naše záznamy opravíme a zanese-me do nich nové odběratele.

Administrace.

Věčná škoda času vyplývaného na obč. nauku a výchovu. — Vl. rada zem. škol. inspektor dr. Em. Vebr.

Vyučování němčině cení se tak, že za hodinu nepovinné němčiny platí učitel 2.50—5 Kč a přidává mu ještě opravu povinných úkolů z nepovinné němčiny. Nabídněte kvalifikovanému pražskému dělníkovi za přespočetnou hodinu 2.50 Kč!

Moravský Věstník se diví, odkud máme informace o »pokynu«, jehož se dostalo inspektoru Mertovi. Inu, myslí, že jen oni mají stále patent na »vědu«. Časy se mění. Je to něco podobného jako když se svého času učitelský »pokrok« divil, kterak se ocitla v jednom našem krajiniském listě doslovné znění udání redaktora t. l. na ministerstvo, že si ve schůzi obec. zastupitelstva dovolil kriti-sovat činnost funkcionářů osvětových sborů.

Při státním ústavě učitelském v Chrudimi zřízen bude s výhradou ministerského schválení o letošních prázdninách (1929) za účasti universitních profesorů kurs pro přípravu ze všech odborů pro školy měšťanské. Prospekt zašle ředitelství ústavu (pošt. známku).

Ročník sedmý má 20 čísel a 372 stran, kromě stran pro titul a obsah. Chybí-li vám některé číslo, reklamujte je během prázdnin neb nejpozději do vánoc. Administrace.

Brožurka »Od sv. Havla« od Kř. Pistoria, za níž posíláme právě upomínky, byla přiložena k číslu vyšlému 1. prosince 1928. Tolik k informaci.

Upozorňujeme P. T. čtenáře zvláště na insert fy Rudolfa Stuchlick, Praha II., u Půřčovny, č. 4.

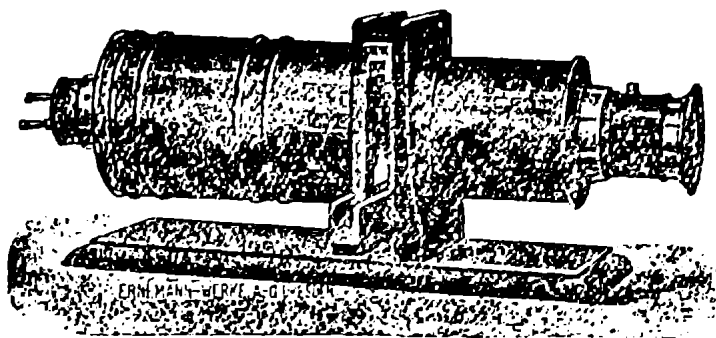
Jmenovaná firma má největší sklad projekčních přístrojů a skioptiků světoznámé firmy Zeiss Ikon akc. spol., Drážďany (dříve Ernemann, Hahn Hoenz, Ico.) Než zakoupíte projekční přístroj pro školu, obraťte se předem na firmu Stuchlick a nechte si od ní poraditi. Sklady možno si prohlédnout kdykoliv bez nucení ke koupi, na-prosto nezávazně, a také budou různé přístroje předvedeny. Ad-ministrace »Věstníku katol. učit. čl.«, Přerov.

Zelená prakse vypadá takto: propagace vystupování z církve, především ovšem katolické, agitace pro odhlásování dětí z náboženství katolického, odmítavé stanovisko k sv. Václavu, pořádání oslav Husových, kazatelská činnost v církvi československé a českoobratrské — nekompromisní odpor proti t. zv. sblížení socialismu s náboženstvím a t. p.

Oloupeno na štěstí jen o titul »odborný« učitelstvo měšťanských škol podle zprávy MŠ ZDRvšem, t. j. zdrcující většinou organizovaných v ÚSU v Brně.

Obecní kroniky z prvních let popřevratových, z let plnokrevného »pokroku« budou, myslím, za několik desetiletí v mnoha případech dobrým pramenem pro humoristické listy. Stálo by jistě za to provést v nich revisi, ať se neblamujeme před potomky. Ze známých mně případů, o nichž je více než pochybno, zda měly býti zaznamenány pro věky budoucí, uvádím zatím aspoň jeden: Záznam ze dne.... V noci se ztratily panu X. 3 husy. — Prosím, tato zpráva je v kronice města skoro 25tisícového, kde kronikářem je Ph. Dr. Jak je to teprve jinde?

Dobré prameny. Překvapuje tuze veliká příbuznost mezi článkem Dra J. Herbena v »Letci«, č. 4 a V. Valenty-Alfa v »Časopise pro obč. nauku a výchovu«, č. 4; o M. R. Štefáníkově. Zvláště mnohé věci, obsažené v jedné či více za sebou jdoucích větách na str. 199. a 200. »Letce« se shodují s údaji na 50. str. »Časopisu pro obč. n. a vých.« Nezdá se, že by jeden z těchto spisovatelů byl druhému mistrem, jelikož oba otiskli své články v

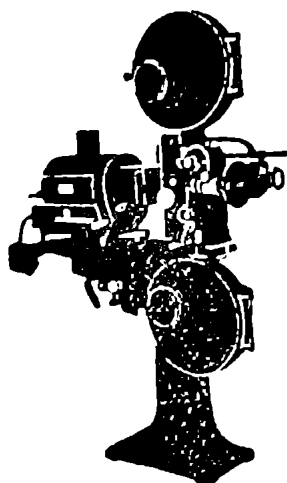

ZEISS-IKON

SKIOPTIKONY

různých typů a modelů.

ŠKOLNÍ POMŮCKY pro vyučování pomocí filmů a diapositivů.

KOSMETA OZAŘOVACÍ LAMPY

(jako horské slunce),

jakož i veškeré kinosoučásti a potřeby dodává největší speciální závod v čsl. republice

RUDOLF STUHLICK, PRAHA II.

u Půjčovny 4. Telefon 30439. Telegr. „Kinefoto“.

Vyžádejte si bezplatné nabídky a prospekty. V závodě vám mohou různé stroje kdykoliv nezávazně předvésti.

téže době. Spíše se zdá, že oba velmi dobře použili téhož pramene a použití musilo se státi velmi svědomitě, skoro až s matematickou přesností.

J. S.

Janské lázně, Krkonoše. Jedním ryze český hotel Kulma doporučuje školním výpravám levné a dobré ubytování a stravování. — Telefon č. 28.

Nové zvýšení železničních tarifů má býti provedeno již letos. Důvody? Potřeba 200 milionů Kč na investice, nutnost zvýšit počet železnič. zaměstnanců o 7000 osob (z dosavadních 143.000) a úpravu platů. — V jiných odborech státní správy jde se tedy pěkně vpřed, ve školství...

Místo. Katolická obec na mor. Slovácku žádá katol. učitele na místo definitivní. Autobusové spojení ke dráze 6 km vzdálené, Zachovalý slovácký kraj. Elektrické osvětlení. 7třídky s pobočkami. Stáří služebníci asi 7 služeb. let. Hlasťte se u redaktora. Lhůta konkursní do 30. VI. 1929.

Místo pro učitelky. V ústavě Santa Maria Angl. panem v Pre-

šově na Slovensku přijmou se pro šk. rok 1929-30 3 dočasné učitelky, katoličky, pro školu ľudovou. Celé zaopatření v ústavě. Plat dle dohodnutí. Přihlaste se u představenstva.

Sociálně charitativní akademie bude otevřena po prázdninách v Brně, Pelkařská 8. Účelem jejím je vzdělání odborných pracovníků k výpomoci v církevní duchovní správě a vůbec důkladná příprava dívek na sociální práci křesťanskou. Výpomocí v duchovní správě se tu rozumí výpomoc ve vlastní duchovní správě, v církevních, organizačních a stavovských spolicích, dále výpomoc v církevních ústavech, které slouží účelům duchovní správy, jako jsou exerciční domy, ústavy pro přípravu dívek k sv. svátostem, vedoucí i výpomocná práce v katol. ústavech charitativních, v dětských besídkách atd. Akademii zakládá kongregace sester Neposkvrněného Početí P. Marie s mateřincem v Přerově. Do sociálně charitativní akademie se také přijímají intelli-

gentní kandidátky a sestry, které by si rády a kongregace chtěly vychovat na vedoucí místa. Mohou bydlet ve svých klášterních ústavech. K dobrému všeobecnému vzdělání, které má býti dívkám přípravou na soc. charitativní akademii, náleží zejména: dobrá znalost katol. náboženství, občanského dějepisu se zvláštním zřetelem k českým dějinám, zeměpisu se zvláštním zřetelem k místopisu, počtů a účetnictví, všechno aspoň v rozsahu látky pro občanské školy. Mimo to úhledný a čitelný rukopis, bezvadný pravopis a jakási zručnost v šití a spravování prádla, šatstva a u vedení domácnosti. Žadatelky mají příležitost doplnit své všeobecné přípravné vzdělání v přípravce zřízené při akademii, která však není závazná. Na akademii upozorníme zvláště duchovní správce, kteří by si ve farnosti v nejbližší době rádi zavedli soustavnou pastoraaci. Mají snad ve farnosti dívku, jednu, dvě, jímž by schopnosti a prostředky dovolovaly, aby absolvovaly akademii a potom se v jejich farnosti věnovaly buď z povolání nebo z ochoty výpomoci v duchovní správě a křesťanské sociální práci.

LITERATURA

Sestry Neposkvrněného Početí P. Marie v Přerově, Širava 7, vydaly právě: »Bílé květy«, 6 něžných povídek, z nichž vyzařuje zvláště ctnost andělská (5.50 Kč) a »Pán Bůh na návštěvě«, roztomilý příběh hošika v době jeho první sv. zpovědi a prvního sv. přijímání. (4.50 Kč.) Doporučujeme jako cenné památky na první sv. přijímání.

Nakladatelství Českomor. podniků tiskařských a naklad. v Praze, Jindř. Š. Baar: Počtář a jiné povídky. 260 str., 18 Kč. Povídky tohoto souboru jsou z posledních prací Baarových a jsou příznačnými ukázkami jak jeho myzického umění vyprávěčského, tak jeho nesmlouvavé lásky k rodnému kraji. Ze skutečností, z dob poválečných, z trpkých i veselých vzpomínek vyvážil Baar opravdově pestrou knihu.

Jindř. Š. Baar: Panská přízeň. (Hu nás. Kniha druhá.) 324 str., 20 Kč. Lidé, o nichž nám vyprávuje Baar v této knize, lidé měřejší a dneška, mohli se narodit a žít právě jen na Chodsku. Jsou to rázovité figurky, jak je známo z první knihy Hu nás, o jejichž radostech i strastech dovede se sdílnou účastí vyprávovat jenom Baar. Kniha poctivá a milá, která jest osvěžením každému čtenáři.

Rudl. J. Kronbauer: Síla hroudy. 336 str., 20 Kč. Dva romány: »V nevolnictví vděčnosti«, »Z cizího na své«, které ukazují, jak autor, který obvykle čerpal látku k pracím svým z městského ovzduší, dovedl proniknout též duši venkovského lidu a najíti námět k zajímavým příběhům, které upoutají naše čtenáře. Kniha vyniká svou citovostí a je cenným přírůstkem do souboru Kronbauerových spisů.

Vilímkův humoristický kalendář, vskutku si letos zvláště pospíšíl. Nehledě na 160 černých i barevných ilustrací, jež se na nás směji z jeho stránek, je letošní ročník opět tak bohatě vybaven humorem jako ročníky předešlé. Hádanková soutěž o ceny za 1000 Kč. Jako obvykle 9 Kč. Některé vtipy i ilustrace jsou ovšem pravým výrazem doby.

Vysokoškolský Sport v Praze jest část české university a techniky pražské a jakožto ústav jest řízen drem Fr. Smotlachou. Má na 6000 členů t. j. posluchačů a absolventů vysokých škol mimo ně řadu dorostenců (stř. šk.) a hostů. Pěstuje tělocvik a všechny hlavní obory sportovní, což sečteno činí ročně na 17.000 účastníků. Cvičení konají se ve 250 oddílech (odbořech) se 600 vůdci (ovůdci, náčelníky). Cvičí se v 6 tělocvičnách, na 10 hřištích, 4 plovárnách, dvou střelnicích, 1 jízdně atd. Střediskem je tělocvična a hřiště ve Strakově Akademii, dále tělocvična v Resslově ulici a Křemencově ul. Ústav vydává časopis »Studentský sport a tělocvik«, informující o tělesné výchově na vysokých i středních školách a revue »Nová tělesná výchova«, odborně a vědecky sledující tělocvik, sport a skauting.

Karel Novák: Učebnice a mluv-

nice česká pro měšťanské školy. Nákladem Unie vyšla tato učebnice již ve 12. vydání, což dokazuje, že je knihou oblíbenou. Je určena pro všechny třídy měšťanských škol a podává na 190 stránkách předepsané učivo v množství, jež žáky nepřetěžuje. Připojíme-li k tomu také nízkou cenu 17.50 Kč, máme dvě přednosti, jež dovedou ocenit zejména kolegové na měšť. školách v krajích chudých. Příklady jsou vybírány nejen z prací literárních, ale i z rozličných oborů myšlení, s nímž přichází žactvo měšť. školy do styku, takže učení jazyku mateřskému stává se bezděky koncentračním bodem veškerého vyučování. K tomuto vydání je na rozdíl od předešlých přidána »Hrůška diktátů«.

Láska učitele-kněze, román kol. J. Ev. Trávníčka, II. díl byl právě vydán za velikých obětí finančních kol. K. H. Ježkem a rozesílá se předplatitelům a těm, kteří aspoň I. díl zaplatili. Současně se přikládá 1 kniha zdarma jako premie za režijní cenu na sanaci vydání I.-II. dílu zmíněného románu. Jedině z technických a hlavně finančních důvodů nebylo možno dříve II. díl vydati aspoň tak, jak je naznačeno. Doporučujeme všem, kteří nemají ještě zmíněný román vůbec, aby si jej objednali a tak podpořili nezištnou snahu našich spisovatelů-nakladatelů. Je to realizovaný román z našeho učitelského života. Zakupte pro spolk. a obecní knihovny.

Knihovny lid. románů v Českých Budějovicích vyšly seš. 9. a 10. (Poustevnice a český legionář). Sešit po Kč 1.50.

Karel Bradáč, »Dětský tělocvik a péče o výchovu dítěte 3—6 letého«. Vyšlo 1929, stran 124, cena 15 Kč, obrázků 239. Spisovatel dává praktické rady rodičům a vychovatelům mládeže 3—6leté. Úvodem podává několik zdravotnických rad, poněvadž dětský tělocvik se musí jedinečně opírat o základní znalosti anatomické a fyziologické. Vychovatel musí býti inteligentní a ználat anatomie a fyziologie již předem. Kdo je takto připraven, může sáhnouti po této knize, jako výborné pomůcce. Nejvýdatněji působí na dítě otužo-

DESET MĚSÍCŮ NA ÚVĚR

pro Vaše vkusné ošacení

ODĚVNÍ UNIE

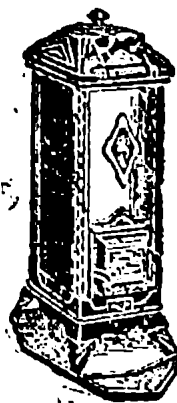
J. Šimurda

BRNO, ČESKÁ 31

vání denní masáží, dechovými cvičeními, cvičením na koberci neb pokrývce, ve stoličce, žehlicím prkně, samotné cvičení rodičů s dítětem bez náradí. Ve III. kapitole jsou probrána tělesná cvičení dítěte buď samotného neb s jiným dítětem (cvičení nápodobovací, různosti, cvičení rovnováhy, chůze, nápravné cvičení), IV. kapitola podává hry: nápodobovací s říkadly. V. kapitola pojednává o účelném zaměstnání dítěte nápodobením zvuků, říkadly a básničkami, pohádkami, hádankami, písněmi, kresbami. VI. kapitola podává návod ke zhotovování nejjednodušších hraček v domácnosti a v přírodě: z papíru, z proutků, z pampelišek, z kaštánků, z ostrůvků látek. Jednotlivé hračky hotoví se podle návrhu pro jaro, léto — podzim a zimu. Pěkné rady dává vychovatelům dětí, jak zaměstnati děti na procházkách, které knihy hodí se pro děti 3—6leté. Celá kniha je prochnuta láskou k dítěti a upřímným zájmem prospěti všeobecně ve výchově dětí. Pojednává-li kniha i o duševní vý-

chově dítěte (pohádky), jistě, že katolický vychovatel cítí by zde mezemi, poněvadž není v knize vůbec zmínky o výchově náboženské. A nemůžeme nezaznamenati tento význačný moment výchovy malých dětí. Kniha je rádcem jak rodičům tak učitelům ve třídě elementární (jak zaměstnat děti na začátku školního roku), ale hlavně učitelkám mateřských škol. Objeďnávkou vyřizuje spisovatel prof. K. Bradáč, okr. šk. inspektor v Rychnově nad Kněžnou, Čechy.

J. Kuncel.

Nejllepší školská KAMNA

»FENOM«

pro veškeré palivo, 13 velikosti, čtvero provedení dodává se.

•TEMPER«

Jan Pelikán

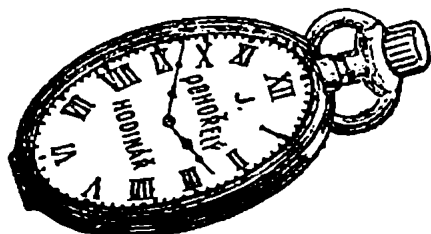
PRAHA II.

Václavské nám. 33

Školy, obce, fary,
tělocvičny, pp. učitelé
(i pro domácnost)

cenné výhody!

Blansko-Macocha. Jediné turistické a studentské největší noclehárny v moravském Krasu, vzorně vybavené, v oddělených rozsáhlých místnostech, prvotřídní levná kuchyně, školám zvláštní výhody, pokoje o jedné dvou postelích k dispozici, letní byty výhodně k pronajmutí. Auta - autobusy k použití. Ctěné dotazy ohledně zájezdů, návštěvy jeskýň Macochy atd. přenocování a stravování, obratem zodpoví a informace z a šle Alois Šinkora, restaurater, Blansko.

Hodinky Omega, Zenith, Doxa, přesně jdoucí, zlaté a stříbrné zboží, přístroje, svatební dary atd. nejlevněji Vám dodá na měsíční splátky

JAN POHOŘELÝ, Val. Klobouky,

závod hodinářský a zlatnický.

Výběr zboží bez závaznosti koupě na požádání obratem.

Školním nábytkem Vás uspokojí jediné firma
JAROSLAV KRAKEŠ, LOUNY. Tel. 103, pobočný závod Postoloprly.
Dodavatel ministerstva školství a Ústřední Matice. Zařizování moderních opatroven. Rozpočty na požádání. Solidní obsluha.

RADIO přístroje
RADIO součástky
RADIO eliminátory,

těž na mírné měsíční splátky vám dodá
A. Doseděl, Praha Dejvice, Bachmačská č. 16.
Pro členy Říšského svazu katol. učitelů zvláštní výhody.

Moravská banka, centrála v Brně.

Telefon 4740 až 4744. 41 odbětek ve všech čelnějších místech republiky.

Vlastní prostředky přes Kč 200,000.000.—. Vklady přes 1 a půl miliardy Kč.

Provádí veškeré obchody bankovní. - Výhodné zúčtování vkladů.

Úvěry, vadia, kauce, eskont směnec, valuty, devisy, úhrady do ciziny, výměna slosovaných hodnot a kuponů.

Cukerní oddělení, tel. č. 1919, 1131.

O d b o č k y: Brno, České Lípy, Boskovice, Bratislava, Břeclav, Hlučín, Holešov, Hranice, Hradec Králové, Chrudim, Jablonec n./N., Kolín, Král. Pole, Kroměříž, Kutná Hora, Kyjov, Lomnice n. Pop. Mor., Ostrava, Ném. Brod, Nová Paka, Nové Město na Mor., Nový Bydžov, Nymburk, Olomouc, Opava, Plzeň, Praha, Prostějov, Přerov, Tábor, Telč, Tišnov, Třebíč, Uher. Brod, Valaš. Meziříčí, Velké Meziříčí, Zábřeh, Znojmo, Žilina.

E x p o z i t u r y: Lázně Luhačovice, Praha III., Vsetín.

Vydává Říšský Svaz katolického učitelstva čl. v Praze. Vedoucí a odpovědný redaktor Jindřich Hrbáček. Tiskem Společenské knihtiskárny v Přerově.

Novinová sazba povolena výn. pošt. řed. v Brně č. 75.718/VI. dne 30. září 1926.

VĚSTNÍK
katolického učitelstva
československého
1928-1929

✱

Ročník sedmý

Redaktor

Jindřich Hrbáček

✱

Vydává

Říšský Svaz katolického učitelstva čsl.

v Praze

Redakce a administrace v Přerově

Tiskem Společenské tiskárny

v Přerově

O B S A H

V. Dražanský: Kolik je pa- pežů?	116	Jan Jančařík: Španělské ná- rodní školství	193
— Pokrokový tábor učitelský	119	Jk: Mladým	135
— Není nad důslednost	121	— K reformám	194
— Volnost větší	126	— Vlivným činitelům	213
František Punták: Rada	49	J. Janovský: Mladým	24
— Marná práce	49	Anna Jarolímková: Vzpomínka na zemř. ředitelku Marii Hoffmannovou	44
— Variant	50	Ant. Koleček: O nás	247
— Balada přesmutná	295	Ant. Krejčíř: K opravě pravo- pisu	98
— Bída	312	A. Kř: Kleťba staré tradice	201
— Bída	360	— O novou školu	227
J. Sedláček: Vychovatelům	49	— Několik poznámek k re- formě	264
— Tradice	49	— K nové pragmatice	283
— Lidovýchovný pracovník	344	Jan Kunec: Využití učebny pro tělesnou výchovu v zimním období	61
Jemný pokyn	83	— Sport a naše školy	152
Kriterion	101	— Tělesná výchova na stát. reálce v Pardubicích	324
Povzdech odborového	103	J. K.: Demokratické zásady pokrokového učitelstva	309
Reformátorům	103	Dr. V. Libický: Posudky o no- vých důledech z fyziky	142
Našincům	114	J. M.: Na okraji desítiletí	60
Volná myšlenka	154	— Přinutil je ke Cedu	134
Náboženství	155	— Vzpomínka	144
Papežové	159	— Vlohy a výchova naděje národa	192
Na druhém břehu — (s pero- kresbou)	239	— Kříže do škol	252
Časový	254	Mšk: Několik poznámek	23
Divná spravedlnost	255	V. Opatrný: Učební povinnost profesorů	24
Pokrokovost	256	F. M.: Vyučuj prakticky	133
Provolání	268	— Dvoji cesty	284
Pokrokové heslo	272	Kl. Pistorius: Klasobraní z »po- krokového« Věstníku	196
Reformujeme	287	— Za kulisami	265
Rehabilitovaný Darwin	289	— Poznámky k ideologii »dru- hého břehu«. (Věnováno abiturientům)	355
Importujeme	293	Ant. Podleha: Celibát?	43
Vychovatel? Charakter?	327	Frant. Pospíšil (Žďár): »Hla- dová léta« na měšťan- ských školách	66
Tolerance	342	— Psychotechnické zkoušky	96
Metamorfózy	361	— Pokus o únavnost učeb- ných předmětů	229
Bohumil Boček: Úroveň ar- gumentace	60	M. Sadovská: Básník Ot. Bře- žina	339
— Vesnické kino	81	MgDr. Dr. Jan Šrámek: Deset let jest tomu	75
— Vlastivědná mapa	112	Josef Vičánek: Pro katolické dítě katolickou školu	75
— Katolictví a inteligence	138		
— Naše sebevědomí a hrdost	168		
František Borek: Politický a stavovský problém katolic- kého učitelstva	153		
—ek: Nenušte klidu	271		
—Kafr—: Naše činnost o prázdninách	5		
— Anketa o škol. reformě	303		
S. Berta Hejníková: O škol- ství švýcarském	40		
Jindř. Hrbáček: Celibát?	22		
— Jsme v roce svatováclav- ském	216		
—k: Nedejme se urážet	59		
Hk: Mladí přátelé	70		
jh: Mladí přátelé	232		
Josef Janáček: Lidé, marnost a věci	248		

Vyškovský krajský odbor: K desátému výročí naší samostatnosti	112
Jan Ev. Trávníček: Katolický učitel a kněz	39
— Celibát	119
— K naší organizační činnosti	132
— Drobtý z praxe	200
— Vítězství idealismu	228
— Mravní rozhodnutí žáků	305
Konstantin Volařík: Jak vy- učovati obč. nauce	194
Těm — kteří dosudl nejdou s námi	3
Ze zprávy redaktora »Věst- níku	8
Realie	44
Katolické učitelstvo a Svato- václavské dny Orelstva	62
Obsazování míst	95
Obhájcové učitelstva	111
Kříže ve školách	113
Vpřed!	131
Za rovná práva učitelská	151
Moravo, Moravo —!	167
Zlaté kněžské jubileum sva- tého Otce Pia XI.	168
1913—1929	170
Do práce!	191
Dopis matky synu učiteli	191
Konečně rozumné slovo	196
Kolegové, kolegyně!	211, 263
Anketa o reformě školské	303
Mravní rozhodnutí žáků	305

My	323
Slovanský sjezd katolického učitelstva	339
Co o prázdninách?	357
Organizační hlídka 9, 46, 63, 83, 101, 114, 135, 154, 171, 197, 214, 230, 268, 287, 306, 325, 342, 358.	
Rozhledy 10, 27, 47, 63, 84, 104, 116, 136, 155, 173, 198, 217, 232, 253, 268, 289, 308, 327, 344, 361.	
Právní hlídka 12, 33, 67, 254, 293, 329, 364.	
Léčebný fond 12.	
Nálezy Nejvyššího správního sou- du 13, 34, 50, 179, 255, 295.	
Svatováclavské dny orelské 237, 287, 330, 365.	
Zprávy 14, 30, 51, 68, 86, 105, 121, 143, 159, 181, 202, 220, 238, 256, 272, 296, 312, 331, 346, 366.	
Hlídka učitel. dorostu 18, 70, 83, 103, 135, 232, 308.	
Literatura 18, 54, 71, 90, 107, 124, 146, 162, 186, 223, 241, 278, 299, 316, 349, 370.	
Dětská literatura 35, 126, 147, 162, 242.	
Zrnika v každém čísle.	
K číslu z 1. prosince přiložena brožura Kl. Pistoria: Od sv. Havla do meděle, kteráž slove Sexagesima (20 stran).	